ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS ADMINISTRUOJAMŲ 2007-2013 METŲ VEIKSMŲ PROGRAMŲ PRIORITETŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ MINISTERIJOS PROGRAMŲ TARPINIS VERTINIMAS

Galutinė ataskaita

Užsakovas: LR švietimo ir mokslo ministerija

Paslaugų teikėjas: BGI Consulting, UAB

BG Consulting
Business Government & Innovation

Vilnius, 2011 m. birželis

Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007-2013 metų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių ministerijos programų tarpinio vertinimo projektas finansuojamas pagal 2007-2013 m. Techninės paramos veiksmų programą iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų

Turinys

Naudojamos santrumpos 5
Įvadas 7
1. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų 11
1.1. Ikimokykliniam ugdymui svarbūs pokyčiai 12
1.2. Bendrajam lavinimui svarbūs pokyčiai 13
1.3. Profesiniam mokymui svarbūs pokyčiai 15
1.4. Aukštajam mokslui svarbūs pokyčiai 16
1.5. MTEP svarbūs pokyčiai 17
1.6. Apibendrinimas 19
1.7. Rekomendacijos 21
2. Vertinimas pagal suderinamumo kriterijų 24
2.1. Veiksmų programų intervencijos logika 24
2.1.1. Prioritetų tikslų siekimas 24
2.1.2. Prioritetų uždavinių siekimas 25
2.2. Suderinamumas tarp pagal skirtingas veiksmų programas įgyvendinamų priemonių 28
2.3. Suderinamumas tarp pagal tą pačią veiksmų programą įgyvendinamų priemonių, skirtų vienam švietimo lygmeniui 29
2.4. Apibendrinimas 31
2.5. Rekomendacijos 33
3. Tikėtinos siekiamų rezultatų kokybės vertinimas 35
3.1. Ikimokyklinio ugdymo lygmeniui skirti produktai 35
3.2. Bendrojo lavinimo lygmeniui skirti produktai 36
3.3. Profesinio mokymo lygmeniui skirti produktai 40
3.4. Aukštojo mokslo lygmeniui skirti produktai 41
3.5. MTEP skirti produktai 43
3.6. Suaugusiųjų mokymui skirti produktai 45
3.7. Apibendrinimas 47
3.8. Rekomendacijos 48
4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų – fiziniai stebėsenos rodikliai 52
4.1. Veiksmų programų prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumas 52
4.2. Priemonių lygmens rezultatyvumas 53
4.3. Apibendrinimas 57
4.4. Rekomendacijos 59
5. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų - finansiniai rodikliai 61
5.1. Finansiniai rodikliai ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje 61
5.2. Apibendrinimas 67
5.3. Rekomendacijos 69

Priedas 1. Naudotų dokumentų sąrašas 72
Priedas 2. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal tinkamumo kriterijų) 75
Priedas 3. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal suderinamumo kriterijų) ... 80
Priedas 4. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (rezultatų kokybės vertinimas) 87
Priedas 5. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal rezultatyvumo kriterijų – fiziniai stebėsenos rodikliai) 98
Priedas 6. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal rezultatyvumo kriterijų – finansiniai rodikliai) 107
Priedas 7. Prognozavimui naudojami sutaupymų dydžiai.....112
Priedas 8. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES struktūrinių fondų lėšų suma pagal priemones 113
Priedas 9. Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų ŽIPVP prioritetų tarpinis vertinimas (1 tarpinė ataskaita).....123
Priedas 10. Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų EAVP prioritetų tarpinis vertinimas (2 tarpinė ataskaita).....123
Priedas 11. Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų SSVP prioritetų tarpinis vertinimas (3 tarpinė ataskaita).....123

Naudojamos santrumpos

BPD – Lietuvos 2004-2006 m. bendrasis programavimo dokumentas

CPVA – Centrinė projektų valdymo agentūra

EK – Europos Komisija

ES – Europos Sąjunga

ESFA – Europos socialinio fondo agentūra

Finansuojama veikla – priemonių PFSA numatytos finansuojamos veiklos, kurioms vykdyti skiriamos tinkamos finansuoti išlaidos pagal PFSA , projektų metu finansuojamos veiklos

Fiziniai veiklos įgyvendinimo rodikliai – projekto lygio rodikliai, projekto vykdytojo įsipareigojimas sukurti konkrečius nurodytus produktus ir jų kiekį

FM – LR finansų ministerija

Įgyvendinančios institucijos – ESFA, CPVA

IKT – informacinės komunikacinės technologijos

JTP – jungtinė (-s) tyrimų programa (-os)

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Ministerijos programos – LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintos programos, skirtos suplanuoti ES struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšas, skiriamas pagal 2007–2013 metų veiksmų programas:

MTP+ - Mokyklų tobulinimo programa plius

NSP - Nacionalinė studijų programa

PPMIP - Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa

BNKP - Bendroji nacionalinė kompleksinė programa

NPO - Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa

TKP - Tyrėjų karjeros programa

BMV - Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programa

MTEP – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra (g.b. moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra)

NKP – nacionalinė (-s) kompleksinė (-s) programa (-os)

Projekto finansavimo ir administravimo sutartis (*g.b.* ***PFA sutartis)*** – tarpinės institucijos, įgyvendinančios institucijos ir projekto vykdytojo pasirašyta sutartis dėl projekto, kuriam įgyvendinti skiriamos ES fondų lėšos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, finansavimo ir administravimo

PFSA – projektų finansavimo sąlygų aprašas

Remiama veikla – kiekvieną veiksmų programų priemonę sudarančios remiamos veiklos, numatytos veiksmų programų prieduose

SFMIS – ES struktūrinės paramos kompiuterinė informacinė valdymo ir priežiūros sistema

Slėnis **–** integruotas mokslo, studijų ir verslo centras, kaip tai numatyta Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijoje, patvirtintoje LRV

Stebėsenos rodikliai – veiksmų programų prieduose nurodyti planuojami priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai (produkto ir rezultato)

ŠMM - LR švietimo ir mokslo ministerija

Švietimo specialistai – visi švietimo sistemos darbuotojai (pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, švietimo administracijos darbuotojai).

Tarpinė institucija – LR švietimo ir mokslo ministerija

Tikslinė grupė – projekto dalyviai, kurie dalyvauja tiesioginėse projekto veiklose

Tikslinė visuomenės grupė, visuomenės grupė – asmenys, kurie turėtų pajusti projektų poveikį

Veiksmų programos (g.b. VP) – 2007-2013 m. veiksmų programos ir jų priedai

ŽIPVP – 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa

EAVP – 2007-2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programa

SSVP – 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programa

Švietimo lygmenys, finansuojamos sritys:

I – ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas

B – bendrasis lavinimas

P – profesinis mokymas

A – aukštasis mokslas

M – MTEP

S – suaugusiųjų mokymas

ŪM – LR ūkio ministerija

Įvadas

Tarpinis ŠMM administruojamų 2007-2013 metų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimas atliktas remiantis 2010 m. rugpjūčio 16 d. sutartimi Nr. S-408 tarp ŠMM ir BGI Consulting, UAB. Vertinimas buvo atliekamas etapais, kiekvienos veiksmų programos priemonėms, administruojamoms ŠMM, parengiant po atskirą vertinimo ataskaitą. Buvo parengtos ŽIPVP, EAVP ir SSVP tarpinio vertinimo ataskaitos, kurių pagrindu parengta ši galutinė ataskaita.

Vertinimo objektas – ŠMM administruojami ŽIPVP, EAVP ir SSVP prioritetai ir priemonės bei juos įgyvendinančios Ministerijos programos.

2007 – 2013 m. finansavimo periode ŠMM, kaip tarpinė institucija, yra atsakinga už visų veiksmų programų dalies įgyvendinimą - ŽIPVP 2 ir 3 prioritetus, dalį EAVP 2 prioriteto ir dalį SSVP 2 prioriteto. Šie prioritetai ir jų pagrindu įgyvendinami uždaviniai ir priemonės nukreipti visų lygmenų švietimo sistemos tobulinimui ir plėtrai. Vertinimo metu ŠMM administravo šiuos veiksmų programų prioritetus, uždavinius ir juos įgyvendinančias priemones:

- ŽIPVP 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ uždaviniai: (1) Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą – 4 priemonės; (2) Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę – 10 priemonių; (3) Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą – 6 priemonės.
- ŽIPVP 3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ uždaviniai: (1) Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą – 7 priemonės; (2) Padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje – 2 priemonės.
- EAVP 1 prioriteto „Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra“ uždaviniai: (1) Sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę – 5 priemonės; (2) Padidinti viešo sektoriaus MTTP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms – priemonės nesuplanuotos.
- SSVP 2 prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ 2 uždavinys: Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje – 18 priemonių.

ŽIPVP įgyvendinimui ŠMM skirta ES fondų lėšų 1161,7 mln. Lt (iš jų ŽIPVP 2 prioritetui 754,2 mln. Lt, ŽIPVP 3 prioritetui 407,5 mln. Lt), EAVP 1 prioriteto įgyvendinimui ŠMM skirtos ES fondų lėšos sudaro 983,2 mln. Lt, SSVP 2 prioriteto įgyvendinimui ŠMM skirta 946,9 mln. Lt ES fondų lėšų. Bendra ŠMM skirtų ES fondų lėšų suma sudaro 3091,8 mln. Lt.

Pagal ŠMM administruojamas veiksmų programų priemones iki 2010 m. rugsėjo 1 d. buvo įgyvendinami 285 projektai, iš kurių pagal ŽIPVP 2 prioritetą - 117, pagal ŽIPVP 3 prioritetą – 34, pagal EAVP 1 prioritetą – 29, pagal SSVP 2 prioritetą – 105. Nuo finansinio periodo pradžios iki 2010 m. rugsėjo 1 d. ŠMM ir projektų vykdytojų sudarytų sutarčių vertė siekė 1571,9 mln. Lt (apie 51 proc. nuo visų ŠMM skirtų ES fondų lėšų sumos. Atitinkamai pagal ŽIPVP 2 prioritetą sudarytų projektų administravimo ir finansavimo sutarčių vertė sudarė 252,9 mln. Lt (apie 34 proc.), pagal ŽIPVP 3 prioritetą - 63,7 mln. Lt (apie 16 proc.), pagal EAVP 1 prioritetą - 873,3 mln. Lt (apie 89 proc.) ir pagal SSVP 2 prioritetą - 382 mln. Lt (apie 40 proc.).

Šio vertinimo tikslas - gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atsiskaityti EK ir kitoms tikslinėms grupėms už ES struktūrinės paramos panaudojimą.

Vertintojai tarpinio vertinimo tikslus platesniame kontekste supranta kaip poreikį veiksmų programų įgyvendinimo pusiaukelėje pasižiūrėti, kokioms švietimo sistemos sritims skiriamas nepakankamas dėmesys, kurios įgyvendinamos investicijos galėtų būti sustiprintos papildomomis veiklomis ar kokie nauji veiksmai galėtų prisidėti prie geresnio veiksmų programų ir Ministerijos programų planavimo metu iškeltų tikslų pasiekimo. Veiksmų programų įgyvendinimas nėra statiškas procesas – idėjos, planai ir įgyvendinimo eiga nuolat kinta, todėl dalis vertinimo pastebėjimų, pateikiamų galutinėje ataskaitoje, jau pradėti įgyvendinti vertinimo eigoje. Vertinimo metu pastebėti galimi trūkumai ir vertinimo ataskaitose pateikiamos išvados skirti atkreipti dėmesį į probleminius veiksmų programų, prioritetų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimo aspektus, galimybes gerinti įgyvendinamų projektų kokybę. Vertinimas nėra skirtas išmatuoti įgyvendinamų priemonių poveikį pasibaigus programoms, tai bus įgyvendinta *ex post* vertinimo metu. Ataskaitose pateikiamą analizę, išvadas ir rekomendacijas rekomenduotina aptarti platesniame švietimo sistemos partnerių rate, bei atsižvelgti į rekomendacijas ne tik 2007-2013 m. programavimo periodo rezultatyvumui, kokybei ir poveikiui sustiprinti, bet ir rengiantis naujam 2014-2020 m. finansavimo periodui.

Vertinimo klausimai:

1. Ar Ministerijos administruojamos veiksmų programų priemonės ir pagal jas remiamos veiklos šiuo metu yra vis dar tinkamos, atsižvelgiant į socialinės ir ekonominės situacijos pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius: iškilusias problemas ir pakitusius tikslinių grupių poreikius?

2. Ar veiksmų programose, jų prieduose ir Ministerijos programose numatytos intervencijos (tikslai, uždaviniai, remiamos veiklos, finansavimas ir pan.) vis dar atitinka nacionalinius ir ES prioritetus, svarbiausius strateginius dokumentus prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse?

3. Ar intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkamas (pakankamas, nuoseklus, logiškas ir pagrįstas), siekiant bendrų veiksmų programos (-ų) tikslų ir (ar) nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse?

4. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti tęstinį intervencijų tinkamumą, išorinį ir vidinį suderinamumą? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.

5. Kokia yra veiksmų programų prioritetų, priemonių ir pagal jas remiamų veiklų, nustatytų Ministerijos programose, planuotų tikslų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje: koks bus faktinis tikslų pasiekimo laipsnis periodo pabaigoje; ir ar bus laiku pasiekti veiksmų programose ir jų prieduose nustatyti finansiniai lėšų įsisavinimo ir fiziniai stebėsenos rodikliai bei Ministerijos programose numatyti kokybiniai rezultatai?

6. Ar pasiekti arba tikėtini rezultatai ir jų kokybė atitinka (atitiks) numatytų tikslinių grupių poreikius bei lūkesčius švietimo ir mokslo politikos įgyvendinimui? Kokie reikalingi rezultatų kokybės užtikrinimo būdai?

7. Kokie yra gerosios praktikos pavyzdžiai įgyvendinant veiksmų programų prioritetus švietimo ir mokslo srityse? Kuo šie atvejai yra pavyzdingi ir kaip galėtų būti pritaikyti kitose ES struktūrinės paramos panaudojimo srityse? Šie pavyzdžiai bus reikalingi perplanuojant 2007–2013 metų antrojo etapo ir (arba) planuojant 2014–2020 metų programavimo periodo ES struktūrinės paramos

intervencijas (prioritetus, priemones ir remiamas veikas ir pan.) skirtinguose švietimo ir mokslo sektoriuose.

8. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti spartesnį ir (arba) rezultatyvesnį ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą Ministerijos kuruojamose srityse? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.

Vertinimo klausimai vertinimo techninėje užduotyje buvo priskirti dviem kriterijams – tęstinio tinkamumo ir rezultatyvumo. Vertinimo klausimų formuluotės papildomai kėlė poreikį taikyti suderinamumo kriterijų.

Atliekant ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų ir Ministerijos programų vertinimą pagal kiekvieną iš vertinimo kriterijų, buvo naudojami įvairūs duomenų surinkimo ir analizės metodai. Svarbu pabrėžti, kad kiekvienam vertinimo klausimui išnagrinėti ir išvadoms parengti vertintojai taikė metodų ir duomenų trianguliacijos principą, kai kiekvienas klausimas yra įvertinamas trimis skirtingais tyrimo metodais ar duomenų šaltiniais. Pagrindiniai vertimo metu naudoti kiekybiniai metodai – keturios projektų vykdytojų apklausos (ŽIPVP projektų vykdytojų apklausa, EAVP projektų vykdytojų apklausa, SSVP projektų vykdytojų apklausa, speciali visų veiksmų programų projektų vykdytojų apklausa dėl finansinių sutaupymų), statistikos duomenų analizė. Pagrindiniai vertinimo metu naudoti kokybiniai duomenų surinkimo ir analizės metodai – interviu (su už veiksmų programų planavimą, įgyvendinimą ir stebėseną atsakingas ŠMM atstovais, su projektų vykdytojais, su socialiniais-ekonominiais partneriais), fokusuotos grupinės diskusijos (su visų švietimo sistemos lygmenų dalykinių departamentų/skyrių atstovais), interviu su ekspertais/ekspertinis vertinimas (su pripažintais tam tikrų švietimo sistemos lygmenų nacionaliniais ir užsienio ekspertais), pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė (SFMIS, projektų finansavimo ir administravimo sutartys, mokslinės publikacijos, vertinimo ir kiti tiriamieji darbai).

Detalūs atsakymai į keliamus vertinimo klausimus pateikiami vertinimo ataskaitose pagal kiekvieną veiksmų programą (pridedama kaip galutinės ataskaitos priedai). Galutinėje ataskaitoje apibendrinamos atskirų veiksmų programų vertinimo išvados ir pateikiamos rekomendacijos, kaip būtų galima gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo tinkamumą, rezultatyvumą, kokybę 2007-2013 m. periode bei planuojant 2014-2020 m. intervencijas. Atskirų veiksmų programų vertinimo ataskaitose atlikta išsami ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų priemonių analizė, todėl pagrindiniame galutinės ataskaitos tekste pateikiami tik apibendrinti vertinimo duomenys, orientuojantis į tuos aspektus, kurių atžvilgiu suformuotos vertinimo rekomendacijos. Galutinės ataskaitos struktūra atitinka pagrindinius vertinimo kriterijus, o tarpinių ataskaitų pagal atskiras veiksmų programas išvados atsispindi prie kiekvieno vertinimo kriterijaus.

Lyginant su tarpinėmis ataskaitomis, rengiant galutinę vertinimo ataskaitą papildomai peržiūrėti Ministerijos programų tikslai ir įgyvendinamų intervencijų tinkamumas jų atžvilgiu. Galutinė ataskaita parengta kaip išplėstinės išvados, remiantis kuriomis suformuotos vertinimo rekomendacijos.

Vertinimo pagal kiekvieną vertinimo kriterijų apibendrinimo pabaigoje pateikiama standartinė vertinimo rekomendacijų aprašymo forma (pagal ES struktūrinės paramos vertinimo ataskaitų stiliaus vadovą). Standartinė forma papildyta papildomu stulpeliu, kuriame nurodoma, kuriai veiksmų programai ir kuriam švietimo lygmeniui (jeigu aktualu) skirta konkreti rekomendacija. Standartinės rekomendacijų formos papildymo poreikis atsirado dėl to, kad vieno vertinimo metu vertinamos trys veiksmų programos, o rekomendacijos pateikiamos toje pačioje formoje.

ŠMM pageidavimu, rekomendacijos buvo suskirstytos į dvi kategorijas. Strateginio pobūdžio apibendrintos rekomendacijos pateikiamos pagrindiniame galutinės ataskaitos tekste, o 2-6 prieduose pateikiamas išsamus operatyvinio ir procedūrinio tipo rekomendacijų sąrašas, kurių įgyvendinimas, vertintojų nuomone, galėtų padėti spręsti identifikuotas rizikas.

1. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų

Atliekant vertinimą pagal tinkamumo kriterijų, apžvelgti socialiniai ir ekonominiai, teisiniai, strateginiai pokyčiai, įvykę veiksmų programų įgyvendinimo metu ir galintys turėti poveikį veiksmų programų ir pagal jas suplanuotų priemonių aktualumui. Laikoma, kad rengiant priemones, atliekant išankstinius vertinimus ir pan. buvo apibrėžta objektyvi to laiko situacija ir suplanuotos ją atitinkančios intervencijų kryptys, todėl intervencijų atitikimas socialinei – ekonominei situacijai veiksmų programų parengimo metu nepersvarstomas. Vertinimo metu analizuotini tik tie pokyčiai, kurie įvyko jau veiksmų programų įgyvendinimo metu.

Siekiant identifikuoti socialinės – ekonominės aplinkos pokyčius, įvykusius veiksmų programų įgyvendinimo metu bei darančius įtaką mokslo ir švietimo sistemai, pirmiausiai analizuoti tie socialiniai – ekonominiai rodikliai, kurie veiksmų programų rengimo metu apibrėžti kaip reikšmingi pagrindžiant planuojamas investicijas. Šiuo tikslu atlikta ES struktūrinių fondų panaudojimo strateginiuose dokumentuose pateiktos aplinkos (socialinės - ekonominės, švietimo ir susijusios) rodiklių raidos 2007-2010(9) m. analizė. Papildomai vertinimo metu atsižvelgta į rodiklius, kurie veiksmų programų metu nebuvo fiksuojami, tačiau pastaraisiais metais stebima jų kaita gali būti svarbi įvertinant ŠMM administruojamų priemonių aktualumą.

Labiausiai pastebimi pastarųjų metų socialinių ekonominių rodiklių pokyčiai sietini su ekonominiu nuosmukiu ir jo padariniais. Tačiau svarbu akcentuoti, kad daugumai švietimo sistemos sprendimų poveikio pasireiškimui būdingas laiko lagas, todėl esami rodiklių svyravimai, sietini su ūkio nuosmukiu, vertintini rezervuotai, kadangi planuojamas (pageidautinas) ilgalaikis ES struktūrinių investicijų poveikis, o ne trumpalaikiai, šiandien dienos aktualijomis pagrįsti sprendimai. Taigi didesnis dėmesys skirtas ilgalaikėms socialinėms – ekonominėms transformacijoms, rodančioms visuomenės sandaros, įpročių, pasirinkimų kaitą.

Kitas svarbus elementas, kurio atžvilgiu buvo vertinamas įgyvendinamų veiksmų programų priemonių aktualumas – teisiniai pokyčiai. Siekiant identifikuoti švietimo ir mokslo sričiai reikšmingus teisinės bazės pokyčius, įvykusius veiksmų programų įgyvendinimo metu, atlikta nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių švietimo ir mokslo sistemą, analizė. Tokiu būdu identifikuoti esminiai švietimo ir mokslo sistemos, vykdomos viešosios politikos srityje reglamentavimo pokyčiai ir veiksmų programų priemonių atitikimas šiems pasikeitimams. Vertinimo metu akcentuoti teisiniai pokyčiai, kurie reikšmingai keičia viešosios politikos kryptis švietimo ir mokslo srityje, turi įtakos visai švietimo sistemai bendrai ar kuriam nors jos lygmeniui.

Vertinimo metu buvo analizuojamos ir ES dokumentuose brėžiamos strateginės švietimo ir mokslo plėtros kryptys. Rengiant Nacionalinę ES struktūrinės paramos naudojimo strategiją, veiksmų programas, susijusias Ministerijos programas, buvo remiamasi įvairiais strateginiais dokumentais. Visų pirma 2005 m. pavasario ES Vadovų Tarybos susitikime atnaujinta Lisabonos strategija, kurioje, siekiant paversti Europą dinamiška ir konkurencinga erdve, patrauklia investuoti ir dirbti, didžiausias dėmesys buvo teikiamas ūkio augimui ir darbo vietų kūrimui. Lisabonos strategijoje buvo išskirti keli svarbūs veiksniai, apimantys žinias, išsilavinimą, inovacijas ir technologijų plėtrą, kuriems strategijoje skiriamas esminis dėmesys. Šie prioritetai buvo atspindėti ir Nacionalinėje Lisabonos strategijos įgyvendinimo programoje[1], apimančioje 2005-2007 m. laikotarpį. Veiksmų programų įgyvendinimo metu, 2008 m. pavasarį, buvo pradėtas naujas Lisabonos strategijos įgyvendinimo

[1] LR Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimas Nr. 1270 „Dėl nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos“

2008-2010 m. ciklas. Atitinkamai buvo pakeista Nacionalinė Lisabonos strategijos programa[2]. Europos Komisijos pateiktos atnaujintos Integruotos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairės 2008–2010 metams iš esmės liko tokios pat kaip 2005–2007 metams, atitinkamai išlaikytas ir nacionalinių priemonių tęstinumas, todėl suplanuotų priemonių aktualumas nepasikeitė.

Lisabonos strategijos tiesioginė tąsa – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija „Europa 2020“. Dauguma strategijos tikslų sietini su ilgalaikėmis transformacijomis, todėl ankstyvos pastangos jas įgyvendinti turėtų padidinti jų pasiekimą. Juolab, kad strategija iš esmės nekeičia esminių Lisabonos strategijos nuostatų, tik dar labiau jas sukonkretina ir labiau akcentuoja konkrečius instrumentus, kurie turėtų būti naudojami siekiant šių tikslų.

Atitinkamai veiksmų programų įgyvendinimo metu, plėtojant švietimo ir mokslo ES strateginius klausimus, buvo patvirtinta nemažai komunikatų, kurių nuostatos labiau orientuotos į konkrečius švietimo lygmenis ir pageidaujamus pokyčius juose.

Vertinimo metu buvo atsižvelgta į tai, kurios „Europa 2020” ir kitų pastarojo meto dokumentų nuostatos galėtų sustiprinti 2007-2013 m. ES struktūrinių fondų investicijų poveikį švietimo ir mokslo sektoriui.

Socialinių - ekonominių, teisinių pokyčių analizė atlikta pagal atskirus švietimo ir mokslo lygmenis. Tokia struktūra labiausiai atitinka nacionalinę teisinę sąrangą, taip pat didžioji dalis ES dokumentų turi pakankamai aiškų ryšį su konkrečiais lygmenimis. Tais atvejais, kai sprendžiami labiau horizontalaus pobūdžio strateginiai klausimai, analizė ir sprendimai paprastai taip pat adresuojami konkrečiam švietimo lygmeniui. Tokios prieigos tikslingumą vertinimo metu sustiprino ir veiksmų programų įgyvendinimui skirtų Ministerijos programų sandara, vėlgi besiremianti švietimo lygmenimis.

1.1. Ikimokykliniam ugdymui svarbūs pokyčiai

Ikimokyklinio ugdymo poreikis ir prieinamumas glaudžiai susijęs su gimstamumo tendencijomis. Praėjusio tūkstantmečio pabaigoje pradėjęs mažėti gimstamumas šias tendencijas išlaikė beveik dešimtmetį. Dėl šių, taip pat dėl ekonominių realijų mažėjo ir ikimokyklinio ugdymo paslaugų pasiūla, ypač kaimo vietovėse. Nuo 2005 m. gimstamumas vėl pradėjo augti, taip pat pradėjo augti ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų dalis. Visgi, nepaisant pastaraisiais metais didėjančio ikimokyklinio ugdymo paslaugų gavėjų skaičiaus, įstaigų skaičius vis dar mažėja. Tai gali būti mažėjančio paslaugų prieinamumo, ypač aktualaus kaimiškose vietovėse, ženklas.

Vienas iš svarbiausių teisinių pokyčių, greičiausiai taip pat padidinsiantis mažiausio amžiaus vaikų priežiūros paslaugų poreikį, - motinystės (tėvystės) pašalpų mokėjimo tvarkos pakeitimas, įsigaliosiantis nuo 2011 m. liepos mėn. Motinystės (tėvystės) pašalpos dydžio antrais vaiko priežiūros metais sumažinimas iki 40 proc. kompensuojamo uždarbio dydžio turėtų padidinti dalį tėvų, į darbo rinką grįžtančių po vienerių vaiko priežiūros metų, todėl tai sustiprins ikimokyklinio ugdymo paslaugų mažiausio amžiaus vaikams poreikį.

[2] LR Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimas Nr. 1047 „Dėl nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008-2010 metų programos patvirtinimo“

Manytina, kad ikimokyklinio ugdymo paslaugų paklausa išlaikys augimo tendenciją ir dėl kitų jau įgyvendinamų ar planuojamų pokyčių tokių kaip ikimokyklinio ugdymo krepšelio įvedimas ir pan., kurie taip pat sietini ir su ES mastu keliamu tikslu didinti vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalį.

Pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-06-R numatyta didinti paslaugų vaikams iki 1 metų prieinamumo didinimą. Priemonės PFSA tarp papildomų reikalavimų įtrauktas punktas, kad tam tikrose savivaldybėse bent vienoje iš renovuojamų ikimokyklinio ugdymo įstaigų būtų numatytas ir grupės vaikams iki 1 metų amžiaus įrengimas. Tokiu būdu užtikrinama švietimo paslaugų plėtra ir prieinamumo gerinimas konkrečiai švietimo paslaugų gavėjų grupei, kuriai priežiūros paslaugos iki šiol faktiškai neteikiamos arba teikiamos labai maža apimtimi.

Be to, pastaraisiais metais vis labiau pabrėžiama ir ugdymo turinio, jo misijos vaiko ugdymo procese svarba. Viena iš veiksmų programų metu fiksuotų problemų – santykinai nemažas socialinės rizikos šeimų skaičius. Vaikai iš probleminių, skurstančių šeimų dažniau susiduria su socialinės integracijos problemomis, jie turi mažiau galimybių dalyvauti ikimokykliniame ugdyme, kas iš dalies lemia ir tolimesnes socialinės integracijos problemas ateityje. Didesnis įtraukimas ir tinkamas ugdymas ikimokyklinio ugdymo įstaigose, galėtų bent dalinai kompensuoti šių vaikų ugdymo poreikius bei mažinti riziką ateityje patekti į socialinės rizikos grupes. Tam reikalingas geras personalo pasiruošimas, nuolatinis kvalifikacijos įvairiais ugdymo klausimais atnaujinimas. Ne mažiau aktualus ES dokumentuose pabrėžiamas ugdymo personalo ryšys su tėvais, aktyvesnis visų tėvų įsitraukimas į ikimokyklinio ugdymo procesą. Ugdymo turinio svarba taip pat akcentuotina besikeičiančių socialinių tendencijų (pvz., šeimos struktūros kaita ir pan.) kontekste.

1.2. Bendrajam lavinimui svarbūs pokyčiai

Veiksmų programų rengimo metu fiksuotas mokinių, lankančių bendrojo lavinimo mokyklas, skaičiaus mažėjimas išlieka. Tikėtina, kad dėl nuo 2005 m. vėl pradėjusio didėti gimstamumo, artimiausiais metais bendras mokinių skaičius turėtų stabilizuotis. Mokyklų tinklo optimizacija jau faktiškai įvykdyta, tačiau išlieka tikimybė, kad mokyklų skaičiui įtakos gali turėti pokyčiai, susiję su naujai priimto LR švietimo įstatymo nuostatų įgyvendinimu. Dėl urbanistinės miestų plėtros, didėja ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo lavinimo įstaigų paklausa naujose vietose, t.y. nepaisant santykinai stabilaus bendro paslaugų gavėjų skaičiaus šalies mastu bus susiduriama su iššūkiais dėl teritorinio persiskirstymo, kas pirmiausiai susiję su infrastruktūros problemomis.

Bendrojo lavinimo mokyklose mokytojų poreikis nuosekliai mažėjo dėl mažėjančio mokinių skaičiaus. Visgi veiksmų programų rengimo metu buvo nustatytas mokytojų, ypač tam tikrų dalykų, trūkumas, kurį iš dalies galėjo lemti ir lėtesnis darbo užmokesčio švietimo sektoriuje nei vidutiniškai šalyje augimas. Reikia pastebėti, kad ekonomikos nuosmukis pakoregavo šią situaciją ir šiuo metu mokytojų trūkumas nebejaučiamas, vidutinio darbo užmokesčio lygis švietimo sektoriuje tapo panašus į šalies vidurkį, o 2009 m. buvo nežymiai aukštesnis nei šalies vidurkis.

Pokyčiai socialinėje aplinkoje taip pat turi įtakos bendrajam lavinimui. Visų pirma, tokios problemos kaip nemažėjantis skurdo rizikos lygis, išliekantis santykinai didelis socialinės rizikos šeimų skaičius, didėjantis vienišų tėvų, giminaičių auginamų vaikų skaičius reikalauja daugiau dėmesio tokių vaikų įtraukimui į švietimo sistemą bei jų bendrųjų socialinių įgūdžių ugdymui, popamokinės veiklos organizavimui, iškritimo iš bendrojo lavinimo sistemos prevencijai.

Šias tendencijas dar labiau sustiprina viena iš pastarojo meto aktualijų - emigracija. Emigracijos poveikis bendrojo lavinimo sistemai įvairialypis. Pirmiausiai, dėl šio reiškinio kinta bendrojo lavinimo paslaugų gavėjų skaičius, kadangi neretai emigruoja/ reemigruoja šeimos kartu su

mokyklinio amžiaus vaikais. Kita, sudėtinga emigracijos sąlygota pasekmė – poreikis transformuoti ugdymo turinį, metodus, komunikaciją su mokiniais, ne visą laiką besimokančiais tos pačios šalies mokyklose, taip pat mokiniais, kurių tėvai išvykę ir tai sukelia papildomas socialines, psichologines įtampas, įtakojančias mokinių elgesį, mokymosi motyvaciją.

Dideli emigracijos srautai ir didėjančios lietuvių diasporos užsienio šalyse taip pat didina specializuotų švietimo paslaugų poreikį užsienyje. Veikiančių lituanistinių mokyklų pasiūla didesnė senuosiuose emigracijos taškuose, o šiandieninės emigracijos geografija lyginant su jais yra pakitusi. Taip pat didėjant gyventojų mobilumui (migracija/reemigracija) šių mokyklų misija krypsta ne tik tautiškumo išlaikymo, bet ir kokybiškų žinių (mokymo dalykų, kurie nedėstomi užsienio šalies mokyklose, pirmiausiai, lietuvių kalba ir istorija) suteikimo link. Taigi atsiranda poreikis gauti tokio lygio žinias, kurios būtų pakankamos tęsiant formalųjį mokymąsi Lietuvoje. Kol kas lituanistinės mokyklos yra LR užsienio reikalų ministerijos atsakomybės srityje, tačiau ŠMM indėlis, ypač kalbant apie ugdymo turinį, akivaizdžiai turės stiprėti.

Dar viena pastaraisiais metais vyraujanti tendencija, nepakankamai subalansuotos studijuojančių aukštosiose ir profesinėse mokyklose proporcijos. Veiksmų programų rengimo metu buvo fiksuojama per maža studijas tęsiančių profesinėse mokyklose dalis. Situacija pastaraisiais metais nežymiai, bet ėmė keistis. Tačiau kol kas sunku nustatyti priežastis ir prognozuoti, ar ši tendencija išliks ateityje, dar per anksti. Tikėtina, kad tai vykstančios mokslo ir studijų reformos, profesinio mokymo sistemos pertvarkos pirmieji rezultatai, tačiau akivaizdu, kad vien šių priemonių neužtenka jau vien dėl to, kad kur tęsti studijas yra asmens pasirinkimas, formuojamas jau bendrojo lavinimo mokykloje, visuomenėje. Bendrojo lavinimo mokyklų vaidmuo šiame procese gali būti aktualizuojamas per profesinio orientavimo paslaugas, ugdymo turinio įvairinimą, bendradarbiavimą su profesinio, aukštojo mokslo institucijomis ir pan.

Šalies bendrojo lavinimo mokyklose išlieka aktuali psichologinio klimato problema. Įvairių tyrimų duomenimis šalyje yra didelis procentas vaikų, patyrusių patyčias. Pastaruoju metu plataus atgarsio sulaukę paauglių smurto protrūkiai, savižudybės kelia iššūkius ir mokyklai, kaip aplinkai, kurioje jaunas žmogus praleidžia daug laiko ir kuri gali formuoti tam tikras nuostatas. Pilnavertis dialogas su mokiniais, gebėjimai spręsti kylančias komunikacijos problemas itin aktualūs ir mokytojams, kurių darbo sąlygos ir atmosfera yra ne mažiau svarbi ne tik asmens savijautos, bet ir profesinių pasiekimų kontekste. Itin sparčiai besikeičiančios technologijos, mokinių akiračio plėtra keičia įprastą mokytojo vaidmenį ir santykį į jį. Mokytojo ir mokinio dialogas ir gebėjimas apsikeisti skirtingomis patirtimis tampa itin didele vertybe.

Mokyklos mikroklimato, mokyklos bendruomenės savijautos reikšmė itin aktuali ir mokymo(si) pasiekimams. Tarptautiniai mokinių pasiekimo tyrimai[3] atskleidžia, kad geriausi mokinių pasiekimai fiksuojami mokyklose, kuriose nustatytas aukštas mokyklos atmosferos vertinimo indeksas, o Lietuvos mokyklos kol kas patenka į vidutinio mokyklos atmosferos vertinimo grupę. Todėl veiksmų programų tikslai, siejami su ugdymo kokybės, mokinių pasiekimų gerinimu, neatskiriami nuo priemonių gerinančių mokyklos socialinę – psichologinę aplinką įvairiomis kryptimis – tiek gerinant pedagogų socialines, psichologines žinias, tiek stiprinant psichologų kompetencijas ir galimybes spręsti problemas, susietas su mokyklų mikroklimatu.

Aptarti socialiniai – ekonominiai pokyčiai, mokinių skaičiaus kaita ir persiskirstymas kelia naujus iššūkius pedagogų, švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos, bendrųjų ir specialiųjų įgūdžių tobulinimui ir atnaujinimui. Su pedagoginiu darbu susijusių žinių paklausa ateityje gali dar labiau išaugti, kadangi 2009 m. buvo priimtas LR švietimo įstatymo pakeitimas, kuriuo praplėsta teisė

[3] Tarptautinis matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų tyrimas, 2007 m. (*International Association for the Evaluation of Educational Achievements)*

dirbti mokytoju - juo gali būti asmenys turintys aukštąjį išsilavinimą, tačiau neįgiję pedagogo kvalifikacijos.

Su papildomų kvalifikacijų poreikiu sietina ir įvykusi apskričių reforma. Panaikinus apskričių viršininkų administracijas, šių institucijų vykdytos funkcijos švietimo srityje didžiąja dalimi buvo perduotos savivaldybėms. Sklandžiam perduotų funkcijų įgyvendinimui bei tęstinumo užtikrinimui savivaldybių švietimo administracijos darbuotojams gali pritrūkti specifinių žinių ir gebėjimų, ypač tose srityse (specialusis ugdymas), kuriose savivaldybių vaidmuo iki reformos buvo santykinai nedidelis.

Atnaujintuose ES dokumentuose akcentuojamas gamtos mokslų dėstymo stiprinimas, kalbų mokymosi stiprinimas, mokymo ryšys su darbo rinka realizuojamas įgyvendinamose priemonėse. Tačiau kol kas bendrojo lavinimo institucijos nepakankamai išnaudoja savo potencialą teikiant neformaliojo švietimo paslaugas. ES dokumentuose formaliojo švietimo institucijų plėtra neformaliojo švietimo sąskaita pirmiausiai siejama su poreikiu didinti mokymosi visą gyvenimą lygį, sudarant palankesnes sąlygas suaugusiems gauti prieinamas švietimo paslaugas. Tačiau tokia plėtra yra naudinga ir pačioms bendrojo lavinimo institucijoms, ypač susiduriančioms su mokinių mažėjimo problema. Teikiamų paslaugų paketo didėjimas leistų sustiprinti institucijos pozicijas, spręsti išlikimo problemas ir tuo pačiu išnaudoti personalo turimas kompetencijas ir žinias.

1.3. Profesiniam mokymui svarbūs pokyčiai

Veiksmų programų rengimo metu kaip viena iš pagrindinių profesinio mokymo sistemos problemų buvo įvardintas faktas, kad mokinių, besirenkančių profesinio mokymo institucijas, dalis mažėja ir didėja besirenkančių aukštąsias mokyklas. Panaši tendencija išliko iki dabar. Tiesa, profesinį mokymąsi pasirenkančių dalis pastaraisiais metais kiek padidėjo, tačiau kol kas sudėtinga spręsti ar tai jau yra paskutiniais metais įgyvendinamos mokslo ir studijų reformos, profesinio mokymo pertvarkos pasekmė, turėsianti ilgalaikę tendenciją.

Profesinis mokymas itin glaudžiai susijęs su darbo rinka ir jos poreikiais. Pramonės ir paslaugų sektorių poreikis darbo jėgai su profesiniu išsilavinimu mažai kinta – sektoriai yra imlūs tokiai darbo jėgai. Nors ekonomikos nuosmukis paveikė šalies ūkį, tačiau itin didelių sektorinių transformacijų krizės laikotarpiu neįvyko – tai atspindi ir mažai pasikeitusios sektorių sukuriamos bendrosios pridėtinės vertės dalys visoje bendrosios pridėtinės vertės struktūroje, kadangi visi sektoriai smuktelėjo gana panašiai, išskyrus keletą, kurių smukimas buvo žymesnis. Panašios tendencijos būdingos ir kalbant apie užimtųjų skaičių. Be to, didžioji dalis darbo jėgos paklausos susiformuoja dėl pakeitimo paklausos, t.y. demografinių veiksnių (išėjimas į pensiją, mirtingumas, darbingumo praradimas ar emigracija), įvairių tyrimų duomenimis tai sudaro apie 70 proc. visuminės darbo jėgos paklausos. Todėl netgi esant didelėms sektorinėms transformacijoms bendroji darbo jėgos struktūra ir paklausa naujai darbo jėgai (švietimo sistemos paslaugoms) yra pakankamai inertiška.

Veiksmų programų įgyvendinimo metu keitėsi LR profesinio mokymo įstatymas, tačiau, reikia pastebėti, kad reikšmingo poveikio konkrečioms veiksmų programų priemonėms, skirtoms profesiniam mokymui, nedaro. Reglamentavimo pasikeitimai suteikiant licenciją vykdyti formalųjį profesinį mokymą bei profesinio mokymo įstaigų pertvarkymo iš biudžetinių į viešąsias sukuria teigiamas prielaidas profesinio mokymo įstaigų tinklo optimizavimui bei sektorinių praktinių mokymo centrų įkūrimui, kurie finansuojami veiksmų programų lėšomis. Prie optimizavimo proceso taip pat prisidedama pradėjus pirminio profesinio mokymo ir darbo rinkos profesinio mokymo sistemų apjungimą.

1.4. Aukštajam mokslui svarbūs pokyčiai

Didžioji dalis veiksmų programų rengimo metu įvardintų problemų siejamos su aukštojo mokslo kokybės klausimais. Tai kompleksinės problemos, susijusios su dėstytojų kvalifikacija, aukštojo mokslo institucijų valdymo klausimais, infrastruktūros bei įrangos trūkumu ir pan. Šios problemos tampa dar aktualesnės konkurencijos su užsienio aukštosiomis mokyklomis kontekste. Galimybių rinktis studijas įvairiose šalyse daugėja, todėl šalies aukštosios mokyklos turės įdėti vis daugiau pastangų pritraukiant geriausius šalies studentus ir studentus iš užsienio (pagal mainų programas arba pilnoms studijoms). Taip pat vykdomos mokslo ir studijų, profesinio mokymo sistemos reformos, tikimasi, turėtų padidinti profesinio mokymo patrauklumą ir padidinti besirenkančiųjų profesinį mokymą dalį, todėl aukštasis mokslas turėtų dar labiau išgryninti savo misiją ir orientuotis į aukštus kokybės standartus.

Tiesa, kol kas minėtosios konkurencijos didėjimo sąlygos, pradėtos reformos vienareikšmiškų rodiklių pokyčių nerodo - aukštojo mokslo siekiančių asmenų skaičius šalyje auga. Žinoma, faktas, kad nemaža dalis šalies gyventojų turi aukštąjį išsilavinimą, apibrėžiama kaip šalies stiprybė, tačiau didėjanti mokslą tęsiančių aukštosiose mokyklose dalis mažo profesinio mokymo populiarumo sąskaita vertintina kaip neigiama tendencija.

Teisinėje bazėje veiksmų programų įgyvendinimo metu įvykdyta nemažai pakeitimų, kurie reikšmingai keičia aukštojo mokslo sistemą. Visų pirma, 2009 m. priėmus naująjį LR mokslo ir studijų įstatymą, numatytas valstybinių aukštųjų mokyklų teisinės formos keitimas - pertvarkymas iš biudžetinių į viešąsias įstaigas. Atlikus pertvarką, turi būti išrinktos naujos aukštųjų mokyklų tarybos. Šio proceso realizavimui numatytas pereinamasis laikotarpis iki 2011 m. pabaigos, o ES struktūrinių fondų lėšos vertintinos kaip vienas iš sklandaus perėjimo prie naujo valdymo instrumentų.

Pasikeitusios universitetų tarybų rinkimo tvarkos ir funkcijų sąlygojamus pokyčius lengviau adaptuoti universitetuose turėtų padėti įgyvendinami projektai pagal VP1-2.1-ŠMM-04-K priemonę, kurių metu suplanuota organizuoti naujųjų tarybų narių mokymus.

Be to, nuo 2011 m. rugsėjo mėn. numatytas perėjimas prie Europinės kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos – iki tol studijų kreditų sistema apėmė tik vieną kreditinės sistemos funkciją, t.y. studentų darbo laiko apskaitą, o naujoji kreditų sistema grindžiama studento mokymosi apimtimi ir rezultatais. Tai svarbus aspektas įgyvendinant visas priemones, susietas su studijų rengimu, atnaujinimu.

Metodologinę pagalbą, susijusią su ECTC diegimu, aukštosioms mokykloms turėtų suteikti projektas VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001, skirtas Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimui. Sėkmingą reikalavimų naujai kreditų skaičiavimo tvarkai įgyvendinimą dar labiau turėtų sustiprinti ta dalis VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės projektų, kurie numatė studijų programas atnaujinti pagal Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) reikalavimus.

Taip pat svarbu atkreipti dėmesį į mokslo ir studijų reformos tikslus, siekiant gerinti aukštojo mokslo kokybę, mokslo ir studijų reformoje skatinant aukštųjų mokyklų (ypač regioninių) jungimąsi, kuris kelia iššūkius tiek institucijų valdymo, tiek infrastruktūros pertvarkymo prasme.

Atnaujinamuose ES lygmens strateginiuose dokumentuose, EK komunikatuose [4] vis labiau akcentuojamas aukštojo mokslo institucijų vaidmuo skatinant pažangų Europos augimą. Pabrėžiama,

[4] Communication from the Commission „Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth“, COM(2010) 2020; Komisijos Komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Universitetų modernizavimo plano įgyvendinimo rezultatai: švietimas, moksliniai tyrimai ir naujovės“, COM(2006) 208; Communication from the

kad universitetai ir kitos studijų institucijos turi plačiau suvokti savo misiją, atsiverti visuomenei ir tapti svarbiu veikėju ne tik akademinėje ir studijų veikloje, bet ir išnaudoti savo potencialą aktyviais veiksmais skatinant švietimu, žiniomis ir inovacijomis grįstą ekonomiką, plačiau dalyvauti mokymosi visą gyvenimą veiklose. Tai naujos gairės aukštojo mokslo plėtros priemonėms, įgyvendinamoms 2007-2013 m. struktūrinių fondų lėšomis, kurios kol kas labiau siejamos su tradicinių aukštojo mokslo funkcijų stiprinimu.

1.5. MTEP svarbūs pokyčiai

Pagrindinės MTTP sistemos problemos, siejamos su mažomis išlaidomis MTEP (ypač privataus sektoriaus), aukštu tyrėjų amžiaus vidurkiu, silpnu MTEP potencialu privačiame sektoriuje, įvardintos veiksmų programose išliko ir veiksmų programų įgyvendinimo metu.

Išlaidų MTEP santykis su BVP pastaraisiais metais augo, tačiau jis (2009 m. sudarė 0,84 proc.) išlieka toli nuo ES vidurkio ir nuo strateginiuose dokumentuose brėžiamos 3 proc. siekiamybės.

Veiksmų programų rengimo metu akcentuotos žmogiškųjų išteklių MTEP problemos: aukštas tyrėjų amžiaus vidurkis ir mažas tyrėjų, ypač dirbančių verslo sektoriuje, skaičius. Tyrėjų pasiskirstymas įvairiose amžiaus grupėse faktiškai nesikeičia, o į amžiaus grupę virš 55 metų patenka daugiau kaip trečdalis visų tyrėjų. Dalis problemų kyla dėl nepakankamo naujų mokslininkų įsiliejimo į sistemą. Nors naujai priimtų studijuoti universitetų III studijų pakopoje skaičius pastaraisiais metais šiek tiek augo, tačiau bendras studijuojančių skaičius nuo 2005 m. nežymiai sumažėjo, ypač fizinių ir technologinių mokslų srityse.

Šios ir kitos problemos, kompleksiškai lemia žemą Lietuvos inovatyvumą pagal apibendrintą inovacijų indeksą (*European Innovation Scoreboard)*. Lietuvos indeksas yra pakankamai žemas ir atsilieka nuo ES vidurkio. Tiesa, pagal iki 2010 m. naudotą apibendrinto inovacijų indekso skaičiavimo metodiką, Lietuvos inovatyvumo indeksas visgi nuosekliai augo. Tačiau EK komunikate dėl inovacijų sąjungos[5] buvo numatyta atnaujinti Europos inovacijų švieslentės (angl. *European Innovation Scoreboard)* rodiklių sąrašą, taip sukuriant geresnį stebėsenos ir vertinimo instrumentą inovacijų sąjungos pažangai matuoti. Atnaujinta Inovacijų sąjungos švieslentės (angl. *Innovation Union Scoreboard)* metodika vertinant visų Europos Sąjungos valstybių narių pažangą inovacijų srityje bus naudojama iki 2020 m. Pagal atnaujintą rodiklių sąrašą sudarytas Lietuvos SII indeksas yra vienas žemiausių ES ir vienintelis turi mažėjimo tendenciją 2006-2010 m. periode. Atitinkamai didėja atsilikimas nuo ES vidurkio[6].

Teisinė bazė, susijusi su mokslo ir studijų MTEP plėtra, veiksmų programų įgyvendinimo metu keitėsi pakankamai intensyviai. Tiesiogiai su ES struktūrinių fondų investicijomis sietini šie teisės aktai - Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcija[7] ir vėliau pagal ją

Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „A new partnership for the modernisation of universities: the EU Forum for University Business Dialogue“, COM(2009) 158; kiti

[5] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Europe 2020: Flagship Initiative Innovation Union“, COM(2010) 546

[6] ES valstybių narių inovacinės veiklos vertinimas pateikiamas 2006-2010 metams, taip užtikrinat galimybę palyginti rezultatus laike bei senosios Europos inovacijų švieslentės atžvilgiu.

[7] patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321

parengtos ir patvirtintos „slėnių“ plėtros programos; Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos planas[8].

Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcija parengta ir patvirtinta anksčiau už EAVP, todėl EAVP investicijos planuotos jau atsižvelgiant į šią koncepciją. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos planas, numatantis mokslinių tyrimų įstaigų jungimą, buvo parengtas jau po EAVP patvirtinimo, tačiau šio teisės akto nuostatos tapo svarbiu pagrindu EAVP priemonių įgyvendinimui.

Jau po to, kai buvo parengtos „slėnių“ programos, kuriomis remiantis suplanuotos investicijos pagal BMV ir BNKP, siekiant didesnio suderinamumo tarp skirtingose Ministerijos programose ir su jomis susijusiuose dokumentuose numatytų investicijų, buvo parengtos JTP.

Įgyvendinamų EAVP priemonių aktualumo nemažinantys, tačiau prie didesnio poveikio MTEP stiprėjimui turėtų prisidėti ir tiesiogiai su įgyvendinamomis EAVP priemonėmis nesusiję nacionalinio reglamentavimo pokyčiai. Pirmiausiai, tai naujasis LR mokslo ir studijų įstatymas, pagal kurį keičiamas valstybinių aukštųjų mokyklų statusas reorganizuojant jas į viešąsias įstaigas. Šis pokytis turėtų sustiprinti aukštųjų mokyklų motyvaciją ir dispoziciją aktyviau dalyvaujant bendrose su verslu veiklose bei atitinkamai stiprinti šalies MTEP potencialą. Dar viena tikėtina paskata - keičiama mokslo finansavimo tvarka, numatant papildomą finansavimą mokslo ir studijų institucijoms už naujas pagal ūkio užsakymus pateiktas paraiškas.

ES lygiu pastaruoju metu atnaujinta daugelis strateginių dokumentų. Naujoje strategijoje „Europa 2020“[9], laikytinu Lisabonos strategijos tąsa, kaip vienas iš pagrindinių tikslų numatytas pažangus augimas, grindžiamas švietimu, žiniomis ir inovacijomis. Inovacijų skatinimas ir taikymas apskritai gali būti laikomas strategijos „Europa 2020“ šerdimi. Strategiją palydinčiame pavyzdiniame dokumente dėl inovacijų plėtros iki 2020 m.[10] ir Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) vizijoje iki 2020 m.[11] galima išskirti kelias pagrindines Europos mokslinių tyrimų erdvės vystymo kryptis: (1) siekiama užtikrinti mokslo, studijų ir verslo („žinių trikampio“) vystymo suderinamumą; (2) didinamas mokslo ir inovacijų indėlis siekiant ES konkurencingumo tikslų; (3) užtikrinama laisva žinių cirkuliacija.

Dauguma veiksmų programose keliamų tikslų, skirtų MTEP plėtrai, iš esmės atitinka strateginius ES tikslus. Daugiau diskusijų gali kilti dėl to, kaip ir kokiomis priemonėmis yra numatyta tų tikslų siekti. Dauguma MTEP plėtros problemų nėra išskirtinai būdingos Lietuvai, todėl EK ir kitos institucijos nuolat analizuoja ir teikia rekomendacijas, kokie šalių ir atsakingų institucijų veiksmai galėtų labiau padėti siekiant strateginių tikslų. Vieną iš daugiausiai iššūkių keliančių klausimų – MTEP versle aktyvinimo, privačių investicijų į MTEP didinimo – be kitų priemonių siūlomi spręsti ir per mokslo ir studijų institucijų įsitraukimą į pagalbos verslui veiklas. Europoje yra sėkmingų pavyzdžių, kuomet aktyvus universiteto ar kitos mokslo ir studijų institucijos įsteigti mokslo parkai ar technologijų perdavimo centrai vykdydami proaktyvią smulkaus ir vidutinio verslo pritraukimo veiklą padidina žinioms imlaus verslo dalį regione. Dėl to EK vis labiau ragina keisti nusistovėjusią mokslo institucijos sampratą ir skatina mokslo ir studijų institucijas tiesiogiai dalyvauti verslo pritraukimo į

[8] patvirtinta LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimu Nr. 989

[9] Communication from the Commission „Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth“, COM(2010) 2020

[10] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Europe 2020: Flagship Initiative Innovation Union“, COM(2010) 546

[11] Council of the European Union, Conclusions on the definition of a "2020 Vision for the European Research Area", 2008

MTEP veiklose. Ši dimensija Lietuvoje kol kas neišnaudojama, nors mokslui imlaus verslo dalis labai nedidelė ir siekiant nacionalinių strateginių tikslų šis segmentas turėtų būti auginamas ir stiprinamas

1.6. Apibendrinimas

Socialinės ir ekonominės situacijos šalyje pokyčių įtaka suplanuotų priemonių aktualumui santykinai nedidelė. Šalies ekonominių rodiklių prastėjimas atsiliepia nacionalinei švietimo sistemai, tačiau ES fondų lėšomis įgyvendinamos priemonės labiau skirtos ilgalaikėms sistemos transformacijoms paskatinti, kurios išlieka aktualios ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. Dauguma socialinių rodiklių tendencijų, užfiksuotų veiksmų programų ir Ministerijos programų rengimo metu, išlieka.

Visgi papildomai turėtų būti įvertinta, kad vėl po truputį didėja gimstamumas, nemažėja emigracijos srautas, profesinėse mokyklose mokslą tęsiančių dalis vis dar yra maža, nors dėl vykdomos mokslo ir studijų reformos ši dalis kiek padidėjo.

Lyginant su ŽIPVP rengimo laikotarpiu, labiausiai keitėsi mokslo ir studijų politikos tikslai bei reglamentavimas. ŽIPVP priemonių, skirtų studijų ir mokslo sistemos plėtrai ir kokybės gerinimui, tikslai pakankamai abstraktūs, todėl atitikimas besikeičiantiems studijų ir mokslo subjektų poreikiams užtikrinamas konkrečių PFSA pagalba. Pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis įgyvendinami projektai derinti su naujais reikalavimais studijoms ir mokslui. Įvykus apskričių reformai, apskrities funkcijos švietimo srityje didžiąja dalimi buvo perduotos savivaldybėms. Struktūrinių fondų lėšos galėtų prisidėti užtikrinant sklandų perduotų funkcijų įgyvendinimą savivaldos lygmenyje, užtikrinant finansavimą žmogiškųjų išteklių (gebėjimų) plėtrai, paslaugų teikimo efektyviam funkcionavimui ir kitiems, su apskričių reforma susijusiems, iššūkiams spręsti, tačiau kol kas priemonių ir projektų lygmenyje plačiau ši galimybė išnaudota nebuvo.

Pagrindiniai ES lygmens prioritetai nesikeitė. Suplanuotos ŽIPVP priemonės iš esmės atitinka atnaujintas ES strategines gaires švietimo srityje iki 2020 m., silpniau prisidedama tik prie siekinio formaliojo švietimo institucijas plačiau atverti visuomenei ir neformaliajam švietimui.

Ženklių socialinės – ekonominės situacijos pokyčių, kurie darytų pastebimą įtaką suplanuotų ir įgyvendinamų EAVP priemonių aktualumui, nenustatyta. EAVP įvardintos problemos išlieka aktualios. Išlieka pakankamai ženklus Lietuvos tarptautinių indeksų atsilikimas nuo ES vidurkio, o ekonominis šalies nuosmukis nulėmė, kad net ir dalies rodiklių gerėjimas negali būti vertinamas vienareikšmiškai. Pavyzdžiui, išlaidų dalies MTEP nuo BVP didėjimas procentine išraiška, pinigine išraiška sumenko dėl ženkliai sumažėjusio šalies BVP.

Siekiant išlaikyti pagrindinius ES vystymosi tikslus ir atlaikyti iššūkius, 2010 m. buvo parengta nauja strategija „Europa 2020" ir ją palydintys dokumentai (integruotos gairės). Šiuose strateginiuose dokumentuose dar labiau išryškintas MTEP vaidmuo, apibendrintos pagrindinės priemonės, kurių valstybės - narės turėtųsi imtis, siekiant numatytų tikslų. Dokumentuose išskirtinai pabrėžiamas dėmesys visai inovacijų grandinei ir mokslo institucijų vaidmuo aktyvinant MTEP versle. Šis aspektas, vertinimo duomenimis, kol kas nėra pilnai išnaudojamas įgyvendinant EAVP, tačiau yra labai svarbus ne tik „Europa 2020", bet ir apskritai MTEP vaidmens stiprinimui, nacionalinių tikslų siekimui.

Dauguma nacionalinėje teisinėje bazėje įvykusių pokyčių yra glaudžiai susiję su EAVP investicijomis bei jų planavimu ir turėjo tiesioginę įtaką EAVP priemonių vykdymui. EAVP įgyvendinimo metu vykdoma nacionalinė mokslo ir studijų sistemos reforma, kuri taip pat daro įtaką - mokslo bei studijų institucijų veiklą, finansavimą reglamentuojančiuose dokumentuose atsiranda nuostatų, turinčių sinerginį potencialą ir galinčių sustiprinti įgyvendinamų projektų poveikį MTEP plėtrai.

Pagal SSVP priedą numatytos infrastruktūrinės priemonės yra mažiau jautrios socialinės – ekonominės aplinkos pokyčiams, kurie turi santykinai nedidelį poveikį numatytoms intervencijoms. Iš esmės pasikeitimai socialinėje – ekonominėje aplinkoje SSVP priede numatytų priemonių aktualumo ir tinkamumo nekeičia ir daugeliu atvejų sustiprina jų svarbą. Suplanuotos investicijos taip pat yra mažiau „jautrios“ pokyčiams pasikeitusio mokslo ir studijų sistemos teisinio reglamentavimo kontekste ir didžioji dalis pokyčių neturi reikšmingos įtakos suplanuotoms priemonėms. Be to, į pokyčius, kurie turėtų reikšmingos įtakos įgyvendinant tam tikras priemones, buvo atsižvelgta priemonių įgyvendinimo metu.

1.7. Rekomendacijos

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[12]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
T1.	Lyginant su ŽIPVP ir Ministerijos programų rengimo metu fiksuotomis socialinėmis – ekonominėmis tendencijomis, išlieka didelis emigracijos srautas ir daugėja Lietuvos piliečių ar lietuvių kilmės asmenų gyvenančių už LR ribų. Taip pat vis daugiau užsienio piliečių dėl šeiminių, darbinių aplinkybių siekia mokytis lietuvių kalbos. Didėjant asmenų judėjimui iš vienos šalies į kitą, švietimo sistema susiduria su iššūkiais užtikrinti tinkamą lietuvių kalbos lygį ne tik bendravimo, bet ir mokymosi, darbo tikslais.	Skirti didesnį dėmesį lietuvių kalbos mokymui	ŠMM	2011 – 2013 m.	ŽIPVP (B, S)
T2.	Išliekantis žemas mokymosi visą gyvenimą lygis yra vienas didžiausių iššūkių, kurio išspręsti vienkartinėmis suaugusiųjų mokymų veiklomis nepavyksta. Visų pirma, siekiant ilgalaikio poveikio, reikalingi sisteminiai pokyčiai. Šalies rinka yra per maža užtikrinti suaugusiųjų mokymo įvairovę ir kokybę kuriant atskiras suaugusiųjų mokymo institucijas, todėl labai svarbus formaliojo švietimo įstaigų vaidmuo plečiant neformaliojo švietimo pasiūlą. Tačiau kol kas formaliojo švietimo institucijų potencialas nėra pakankamai išnaudojamas.	Planuojant neformaliajam suaugusiųjų mokymui skirtas priemones, į jų įgyvendinimą plačiau įtraukti formaliojo mokymo paslaugų teikėjus.	ŠMM	Įgyvendinant suaugusiųjų švietimui skirtas ir susijusias priemones 2007-2013 m. ir 2014-2020 m. periode	ŽIPVP (B, A, S)
T3.	Mokinių, tęsiančių mokymąsi profesinėse mokyklose, dalis išlieka maža	Didinti profesinių mokyklų kaip institucijų, teikiančių ir vidurinį išsilavinimą, patrauklumą, gerinant visų švietimo paslaugų kokybę	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP (P)
T4.	Išlieka maža fizinių ir technologijos mokslų srities studijų programas besirenkančių studentų dalis	Skatinti universitetų, kolegijų, verslo subjektų aktyvų įsitraukimą į mokinių informavimo veiklas, siekiant didinti prioritetinių studijų sričių patrauklumą	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP (B, P, A)

[12] Detalios siūlomos priemonės kiekvienai rekomendacijai įgyvendinti pateikiamos 2 priede

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[12]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
T5.	Gana dėsningai akcentuojant ugdymo turinio, švietimo infrastruktūros, fizinių mokymosi sąlygų aspektus, vis dar antrame plane paliekamas itin daugialypis ir sudėtingas pilnavertės mokymo(si) aplinkos, psichologinio klimato mokykloje klausimas. Keičiantis socialinėms sąlygoms, šeimos sandarai, didėjant asmenų judumui mokyklose susiduriama su iššūkiais ir problemomis, kurie daro tiesioginę įtaką mokyklos klimatui ir ugdymo procesui.	Planuoti ir finansuoti mokyklos bendruomenės bendruomeniškumo ugdymo, komunikacinių, psichologinių problemų sprendimo iniciatyvas	ŠMM	2012 m. II – III ketv.	ŽIPVP (B, P, A)
T6.	Lėšos, nukreiptos į viešosios MTEP infrastruktūros (slėnių) plėtrą, yra svarbi, tačiau nepakankama prielaida įgyvendinti integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) koncepcijos pagrindines nuostatas. Esminis MTEP produkcijos kiekybinio ir kokybinio šuolio pagrindas – žmogiškieji ištekliai, kurių sustiprinimas turėtų būti grįstas MTEP ir inovacijų sistemos atvirumu ir internacionalizacija. Viena iš žmogiškųjų išteklių kokybės šalies mokslo ir studijų institucijose gerinimo prielaidų - aukštos kvalifikacijos mokslininkų iš užsienio pritraukimas. Ši alternatyva taip pat padėtų bent dalinai spręsti ir nepakankamo Lietuvos mokslininkų dalyvavimo tarptautinėje mokslo erdvėje problemą. EAVP, Ministerijos programose ir susijusiuose dokumentuose minimas poreikis pritraukti mokslininkus iš užsienio. Tačiau kol kas aiškiai į užsienio mokslininkus orientuoti tik pagal VP1-3.1-ŠMM-01-V priemonę finansuojami trumpalaikiai vizitai. Subsidijai moksliniams tyrimams pagal priemonę VP1-3.1-ŠMM-07-K gauti vykdomas bendras konkursas Lietuvoje ir užsienyje dirbantiems mokslininkams.	Skirti didesnį dėmesį aukšto lygio žmogiškųjų išteklių iš užsienio pritraukimui į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas	ŠMM, Visuotinės dotacijos valdytojas	Organizuojant kvietimus teikti paraiškas	ŽIPVP (M)
T7.	Pastaraisiais metais šiek tiek padidėjus gimstamumui ir nuo 2011 m. vidurio keičiantis vaiko priežiūros atostogų ir jų apmokėjimo tvarkai, gali dar labiau paaštrėti ikimokyklinio amžiaus vaikų priežiūros klausimas (ypač mažiausio amžiaus)	Papildomai remti ikimokyklinio ugdymo įstaigų projektus, skirtus didinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą, plėtojančius mažiausio amžiaus vaikų priežiūros paslaugas	ŠMM	2007-2013 m. (jeigu bus susijusių kvietimų) Planuojant viešosios	SSVP (I)

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[12]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
				politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	
T8.	Veiksmų programų įgyvendinimo metu vyko tam tikri teisiniai pokyčiai, turintys poveikį švietimo sistemai ir tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su įgyvendinamomis priemonėmis. Pavyzdžiui, įvykus apskričių reformai ir panaikinus apskričių viršininkų administracijas, šių institucijų funkcijos švietimo srityje didžiąja dalimi buvo perduotos savivaldybėms; pagal naująjį LR mokslo ir studijų įstatymą keičiasi studijų kreditų skaičiavimo tvarka studijų programose. Dalis įgyvendinamų priemonių turi potencialą prisidėti prie naujų reikalavimų nacionaliniame lygmenyje sklandesnio įgyvendinimo, tačiau galimybės ne visuomet pakankamai išnaudojamos.	Finansuojant konkrečius projektus, užtikrinti, kad jų įgyvendinimas padėtų greičiau ir nuosekliau įgyvendinti nacionalinių teisės aktų sąlygojamus pokyčius.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP (B)
T9.	Pagal atnaujintą Inovacijų sąjungos švieslentės (angl. Innovation Union Scoreboard) rodiklių sąrašą sudarytas Lietuvos SII indeksas yra vienas žemiausių ES ir vienintelis turi mažėjimo tendenciją 2006-2010 m. periode. Atitinkamai didėja atsilikimas nuo ES vidurkio.	2014-2020 m. periodo priemonių planavimo procese nustatant būsimus prioritetus ir investicijų kryptis plačiau naudoti tarptautinių indeksų rodiklius ir jų dedamąsias, padedančius tinkamai identifikuoti mokslo ir studijų sistemos silpnąsias puses.	ŠMM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	ŽIPVP EAVP (A, M)

2. Vertinimas pagal suderinamumo kriterijų

Siekiant atsakyti į vertinimo klausimus, vienas iš šio vertinimo metu taikytų kriterijų - suderinamumo vertinimo kriterijus. Priklausomai nuo vertinimo tikslų, suderinamumas gali būti vertinamas įvairiais aspektais. Šio vertinimo metu atlikta ŠMM administruojamų veiksmų programų įvairaus lygmens tikslų vidinio suderinamumo analizė ir pagal skirtingas veiksmų programas įgyvendinamų priemonių tarpusavio suderinamumo analizė.

2.1. Veiksmų programų intervencijos logika

Vidinio suderinamumo vertinimo objektas – veiksmų programų prioritetų tikslų (išreikštų pagrindiniais rodikliais), uždavinių, priemonių tikslų nuoseklumas ir tarpusavio sąsajos. Kadangi vertinimas atliekamas veiksmų programų įgyvendinimo metu, vidinio veiksmų programų suderinamumo vertinimo metu buvo peržiūrėti ir jau įgyvendinamų projektų tikslai bei finansuojamos veiklos, siekiant nustatyti kaip intervencijos tikslai realizuojami praktikoje. Atlikti detalesnę projektų lygmens analizę buvo nuspręsta pastebėjus, jog pagal veiksmų programų priemones įgyvendinamų projektų tikslai dažniausiai atkartoja priemonės tikslus, dėl ko vien projektų tikslų analizė tampa nepakankama, siekiant giliau įvertinti tikėtiną projektų prisidėjimą prie priemonės siekinių. Papildomai buvo renkami ir analizuojami projektų finansavimo ir administravimo sutarčių duomenys, apimantys finansuojamas veiklas priemonių lėšų pasiskirstymą pagal produktų grupes.

Šioje vertinimo dalyje vertintas tik suplanuotų priemonių tikslų, projektų lygmeniu suplanuotų finansinių investicijų suderinamumas su atitinkamais veiksmų programų prioritetų tikslais ir uždaviniais, neanalizuojant sukuriamų produktų kokybės ir su tuo susijusio realaus projektų prisidėjimo siekiant priemonės ir prioriteto tikslų.

2.1.1. Prioritetų tikslų siekimas

ŽIPVP 2 prioriteto "Mokymasis visą gyvenimą" tikslas - padidinti Lietuvos gyventojų galimybes mokytis visą gyvenimą, sudarant sąlygas plėtotis dinamiškai žinių visuomenei. Šį tikslą aprašantys strateginiai konteksto rodikliai, prie kurių pasiekimo turi prisidėti prioriteto priemonės: (1) 25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalis; (2) Jaunimo švietimo pasiekimų lygis: bent vidurinį išsilavinimą (arba vidurinį išsilavinimą ir darbo rinkoje paklausią profesinę kvalifikaciją) įgijusių 20-24 metų asmenų dalis; (3) Ankstyvojo pasitraukimo iš švietimo sistemos lygis: pagrindinį išsilavinimą turinčių ir toliau nesimokančių 18-24 metų asmenų dalis.

Prie konteksto rodiklių, matuojančių jaunimo išsilavinimo pasiekimų lygį, prisideda faktiškai visos priemonės skirtos bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo lygmenims, o intervencijos logika išlaikoma. Daugiau dvejonių kelia mokymosi visą gyvenimą rodiklis. Įgyvendinant ŽIPVP 2 prioriteto priemones siekiama prisidėti padidinant 25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalį iki 11 proc. (2009 m. šio rodiklio reikšmė buvo 4,5 proc.). Nepaisant to, kad suaugusiųjų asmenų mokymui skiriama didelė ŽIPVP išlaidų dalis, didžiausia besimokančiųjų grupė yra švietimo specialistai, o

projektų metu įprastai organizuojami vienkartiniai mokymai, tačiau nekuriama sistema, kuri turėtų poveikį mokymosi visą gyvenimą rodikliams ilgajame periode, t.y. didelė dalis projektų metu sukurtų produktų nedarys poveikio konteksto rodiklio reikšmei, pvz., 2015 m. Todėl švietimo ir mokslo sistemos darbuotojų mokymo veiklos pirmiau vertintinos kaip švietimo sistemos kokybės ir efektyvumo didinimo prielaidos ir greičiausiai labiau prisidės prie kitų dviejų 2 prioriteto konteksto rodiklių pasiekimo. Bendrai visų suaugusiųjų mokymo reikmėms skiriamos tik kelių priemonių pavienės remiamos veiklos.

ŽIPVP 2 prioriteto intervencijos logikos nuoseklumą taip pat mažina tai, kad konteksto rodikliai tiesiogiai neatspindi pakankamai didelės investicijų dalies, skirtos formaliųjų aukštojo mokslo studijų plėtrai ir kokybės gerinimui.

ŽIPVP 3 prioritetas "Tyrėjų gebėjimų stiprinimas" tikslas - gerinti žmogiškųjų išteklių kokybę ir kiekybę MTEP srityje, didinant Lietuvos MTEP pajėgumą ir potencialą. Strateginiai konteksto rodikliai, prie kurių pasiekimo turi prisidėti prioriteto priemonės: (1) Tyrėjų skaičius (bendras skaičius, tenkantis tūkstančiui užimtųjų/dalis versle, proc.); (2) Mokslinės publikacijos 1 mln. gyventojų; (3) Jaunesnis tyrėjų amžius (tyrėjai turintys daktaro laipsnį, amžiaus grupėse iki 45 metų, be verslo sektoriaus). Suplanuotos priemonės yra suderintos su prioriteto tikslais.

EAVP 1 prioriteto tikslas - didinti aukštos pridėtinės vertės verslo lyginamąją dalį. Šio prioriteto strateginiai konteksto rodikliai: (1) Bendros išlaidos MTEP (proc. nuo BVP); (2) Tyrėjų skaičius, tenkantis tūkstančiui užimtųjų/dalis įdarbinta versle (proc.); (3) Europos patentų biurui pateiktų paraiškų skaičius 1 mln. gyventojų. ŠMM administruojamos EAVP 2 prioriteto priemonės išskirtinai orientuotos į viešosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimą, todėl jos turėtų sustiprinti mokslo potencialą, nuo kurio priklauso strateginių konteksto rodiklių pasiekimas. Tačiau EAVP 1 prioriteto ŠMM suplanuotos investicijų kryptys yra nepakankamos siekiant strateginių konteksto rodiklių. Suplanuota EAVP 1 prioriteto intervencijos logika reikalauja įgyvendinamų priemonių papildymo „minkštomis" ŽIPVP priemonių veiklomis.

SSVP 2 prioriteto tikslas - užtikrinti prieinamas ir aukštos kokybės esmines viešąsias sveikatos priežiūros, švietimo, valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų teikiamas paslaugas, nestacionarias socialines paslaugas ir paslaugas neįgaliesiems. Strateginiai konteksto rodikliai, prie kurių pasiekimo turi prisidėti ŠMM kompetencijai priklausančios SSVP numatytos priemonės: (1) 25–64 metų gyventojų, per 4 paskutines savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje, dalis (mokymosi visą gyvenimą lygis) (proc.); (2) Pasirūpinimas vaikų priežiūra: (a) iki 3 metų (proc.), (b) nuo 3 metų iki mokyklinio amžiaus (proc.). Svarbu pastebėti, kad strateginiai konteksto rodikliai apima dvi amžiaus grupes – nuo gimimo iki mokyklinio amžiaus ir 25-64 metų amžiaus asmenų grupes. Prie strateginių konteksto rodiklių reikšmių pasiekimo tiesiogiai gali prisidėti tik kelios SSVP priemonės, administruojamos ŠMM. Tam, kad būtų išlaikyta nuosekli intervencijos logika, strateginiai konteksto rodikliai taip pat turėtų apimti grupę nuo mokyklinio amžiaus iki 25 metų, t.y. pagrindinę formaliajame švietime dalyvaujančią amžiaus grupę, kurios tikslams skiriama didelė SSVP priemonių dalis.

2.1.2. Prioritetų uždavinių siekimas

ŽIPVP 2 prioritete įgyvendinami trys uždaviniai: (1) Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą; (2) Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę; (3) Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą. Visos priemonės bendrai prisideda prie šių uždavinių įgyvendinimo. Pagrindinis dėmesys įgyvendinant ŽIPVP 2 prioriteto priemones skiriamas švietimo administracijos darbuotojų, švietimo specialistų mokymui. Stiprinant švietimo institucinę sistemą turėtų prisidėti

tokios veiklos kaip kokybės vadybos sistemų diegimas įvairiose švietimo institucijose, informacinių sistemų plėtra. Gerinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę, dėmesys skiriamas mokymosi priemonių rengimui, kelios priemonės skirtos IKT pagrindu veikiančių mokymo(si) programų rengimui. Tai labai svarbu sustiprinant ŽIPVP priemonių poveikį platesniam tikslinių grupių ratui ir užtikrinant sukurtų produktų tęstinumą, kadangi sukuriami produktai gali būti naudojami kasdieninėje švietimo institucijų veikloje. Prie švietimo paslaugų kokybės gerinimo tikslų, ypač ilgesniajame periode, turėtų prisidėti ŽIPVP lėšomis kuriamos profesinio mokymo modulinės programos, atnaujinamos studijų programos. Diegiant naujus mokymo ir studijų programų mechanizmus (modulius), turėtų gerėti švietimo prieinamumas, kadangi mokymo programos tampa lankstesnėmis, atsiranda daugiau galimybių jas taikyti prie individualių poreikių. Švietimo prieinamumo didinimas taip pat sietinas ŽIPVP su investicijomis į specialiųjų poreikių asmenų lavinimą.

Visgi, jeigu bendrai ŽIPVP 2 prioriteto priemonės atitinka iškeltus uždavinius, tai, analizuojant kiekvieno uždavinio įgyvendinimą atskirai, nuoseklumas ne visuomet išlaikytas. Pastebėtas trūkumas, kuomet priemonės ir remiamos veiklos neatitinka uždavinio, kuriam jos priskirtos ir, siekiant išlaikyti intervencijos logiką, turėtų būti įgyvendinamos pagal kitą uždavinį[13]. Tokie atvejai nėra palankūs ŽIPVP uždavinių pasiekimo matavimui, kadangi dalis uždavinio siekiančių veiklų liks neapskaitytos – uždavinių rodikliai pakankamai tiksliai susieti su keliamais tikslais, o tie patys rodikliai nesikartoja kiekviename uždavinyje. Taigi, įgyvendinus remiamas veiklas, nepakankamai tiksliai susietas su uždaviniu, realūs pasiekimai rodiklių sistemoje bus atspindėti nepilnai. Atitinkamai kyla rizika dėl neteisingo ŽIPVP poveikio įvertinimo ir pan.

ŽIPVP 3 prioriteto tikslas gerinti žmogiškųjų išteklių kokybę ir kiekybę MTEP srityje įgyvendinamas pagal du uždavinius: (1) Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą; (2) Padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje. Pirmojo uždavinio atžvilgiu intervencijos logika išlaikyta – priemonės prisideda prie uždavinio tikslų. Tuo tarpu antrąjį uždavinį įgyvendinančios priemonės su uždavinio tikslais nuoseklaus ryšio neišlaiko – dalinis poveikis tikėtinas, tačiau jis pasireikš ilgajame periode arba netiesiogiai. Svarbu pastebėti, kad antrojo uždavinio tikslai – didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje – dalinai siekiami ir įgyvendinant kitas 3 prioriteto (netiesiogiai ir 2 prioriteto) priemones. Todėl tik dviejų pakankamai atsitiktinių priemonių priskyrimas antrajam uždaviniui neatspindi tikrojo ŽIPVP intervencijų poveikio uždavinio tikslams.

ŠMM administruoja priemones pagal EAVP 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinius: (1) Sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę; (2) Padidinti viešo sektoriaus MTTP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms. Įgyvendinant pirmąjį uždavinį, priemonių lėšos investuojamos išskirtinai į viešą mokslinių tyrimų bazę. Taigi viešos MTEP bazės atžvilgiu intervencijos logika nuosekli, tačiau daliai pirmojo uždavinio – sustiprinti privačią MTEP bazę – priemonės neįgyvendinamos. Antrasis uždavinys apskritai neturi suplanuotų priemonių.

ŠMM administruojamas SSVP 2 prioriteto 2 uždavinys – užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje. Šis uždavinys apima dvi gana plačias dimensijas - švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybės užtikrinimą bei švietimo ir studijų sistemos paslaugų prieinamumo užtikrinimą, gerinant dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje.

ŠMM administruojamų SSVP priemonių prisidėjimas prie pirmosios uždavinio dalies – *užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų paslaugų kokybę*, ta apimtimi, kuri priklauso nuo infrastruktūros,

[13] Pvz. vidinių kokybės užtikrinimo mechanizmų diegimas profesinio mokymo institucijose suplanuotas įgyvendinant uždavinį „Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę“, nors labiau atitinka uždavinį „Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą“, pagal kurį numatyti ir atitinkami produkto rodikliai

reikalingos švietimo paslaugoms teikti, abejonių nekelia. Prielaidos švietimo paslaugų kokybės gerinimui kuriamos investuojant į mokymo(si) infrastruktūrą ir įrangą. Ypatingai svarbia laikytina ta infrastruktūra ir įranga, kuri tiesiogiai leidžia gerinti mokymo(si) procesą – gamtos, technologijos mokslų kabinetų įranga, sektorinių praktinių mokymo centrų technologinė įranga, mokymo bazės atnaujinimas aukštosiose mokyklose. Kai kurios priemonės prie tikslo užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų paslaugų kokybę prisidės netiesiogiai. Pvz., mokytojų darbo vietų įrengimas, švietimo ekspertinių institucijų infrastruktūros gerinimas turėtų sukurti prielaidas geresniam švietimo paslaugų teikimui.

Įgyvendinamų priemonių potencialas prisidėti prie prioriteto uždavinio antrosios dalies – *užtikrinti švietimo prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje*, mažesnis. Švietimo paslaugų prieinamumą galima apibrėžti kaip kiekvieno asmens galimybes dalyvauti švietimo sistemoje, kitaip sakant, teisę dalyvauti bet kuriame iš švietimo lygmenų[14]. LR teisiniuose ir strateginiuose dokumentuose (tokiuose kaip Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatos[15], LR švietimo įstatymas[16]) švietimo paslaugų prieinamumas apibrėžiamas kaip lygios galimybės dalyvauti švietimo sistemoje visiems to pageidaujantiems – tai vienas iš esminių sistemos principų. Ypač akcentuojamas švietimo paslaugų prieinamumo užtikrinimas socialinę atskirtį patiriantiems, specialiųjų poreikių asmenims[17]. SSVP priemonės nukreiptos į infrastruktūros atnaujinimą, prie uždavinio dalies realizavimo apčiuopiamiau gali prisidėti tais atvejais, jei vykdoma infrastruktūros plėtra ateityje leis švietimo paslaugomis naudotis tiems asmenims, kuriems iki projekto įgyvendinimo jos buvo nepasiekiamos ar pasiekiamos labai sunkiai. Daugumos ŠMM administruojamų SSVP priemonių investicijos nukreiptos į jau naudojamos infrastruktūros atnaujinimą ir sutvarkymą, tačiau tai nebūtinai reiškia, kad švietimo paslaugų gavėjų skaičius padidės asmenų, iki tol susidūrusių su švietimo prieinamumo problema, sąskaita. Tiesiogiai prie švietimo prieinamumo didinimo turėtų prisidėti daugiafunkcių centrų kaimo vietovėse steigimas. Švietimo prieinamumą neįgaliems asmenims tikėtina padidins investicijos į metodinius centrus, kuriuose turėtų būti sudarytos galimybės teikti labiau individualizuotas ir kokybiškesnes paslaugas, atsižvelgiant į specifinius tikslinės grupės poreikius. Būtent nepakankama ugdymo metodų įvairovė ir fizinės sąlygos neretai tampa kliūtimi asmenims su negalia gauti jiems prieinamą ir tinkamą ugdymą. Švietimo paslaugų prieinamumo didinimas asmenims su negalia kartais realizuojamas dalies konkrečios priemonės projektų lygmenyje, ne tik atnaujinant turimą infrastruktūrą, bet ir papildomai pritaikant ją asmenų su negalia poreikiams. Tai labai svarbus indėlis didinant švietimo paslaugų prieinamumą amžiaus grupėms, kurios iki šiol faktiškai paslaugų negavo arba paslaugos joms buvo itin fragmentiškos.

Svarbūs projektai, kuriuose realizuotas lygių galimybių horizontalus prioritetas, papildomai į projekto veiklas integruojant infrastruktūrines investicijas, sukuriančios sąlygas neįgaliųjų integracijai ir švietimo paslaugų prieinamumui: pvz., 2.2-ŠMM-14-V-01-007, VP3-2.2-ŠMM-14-V-01-008.

[14] Study on Access to Education and Training, 2005, Final Report for the European Commission
[15] patvirtinta 2003 m. liepos 4 d. Nr. IX-1700
[16] patvirtintas 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489
[17] LR švietimo įstatymas, patvirtintas 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489

2.2. Suderinamumas tarp pagal skirtingas veiksmų programas įgyvendinamų priemonių

Kitas svarbus suderinamumo aspektas – pagal skirtingas veiksmų programas suplanuotų ir įgyvendinamų investicijų suderinamumas tarpusavyje.

Šis ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų vertinimo aspektas svarbus ir vertinant Ministerijos programose keltų tikslų pasiekimą, kadangi, kaip jau buvo minėta, dauguma Ministerijos programų suplanuotos orientuojantis į konkrečius švietimo lygmenis ir apimant visas reikalingas „minkštas“ bei infrastruktūrines investicijas, kurios atskiriamos veiksmų programų lygmenyje.

Pagal ES struktūrinės paramos planavimo logiką ŠMM administruojamos priemonės skirstomos į „minkštas“, kuriomis siekiama stiprinti pedagogų, mokslininkų, studentų ir kitų tikslinių grupių gebėjimus, parengti kokybiškai veiklai reikalingas priemones ir pan., bei infrastruktūrines priemones, skirtas sustiprinti mokymų, tyrimų, ekspertinių institucijų infrastruktūrą ir įrangą. Siekiant visiškai išnaudoti sukurtos infrastruktūros pajėgumus ir potencialą, svarbu atitinkamose srityse stiprinti ir žmogiškąjį potencialą. Ir atvirkščiai, investicijos į žmogiškuosius išteklius turėtų derėti su investicijomis į susijusią infrastruktūrą. Atitinkamų ŠMM administruojamų ŽIPVP priemonių aukštas suderinamumas su EAVP ir SSVP priemonėmis sukurtų geresnes prielaidas investicijų į švietimo ir mokslo sritis poveikiui.

Siekiant nustatyti skirtingų veiksmų programų priemonių tikėtiną sinergiją, buvo atlikta tam pačiam švietimo lygmeniui skirtų priemonių, įgyvendinamų pagal skirtingas veiksmų programas, turinio analizė pagal šiuos parametrus:(1) Priemonės tikslas; (2) Finansuojamos veiklos; (3) Priemonės PFSA nustatyti tinkamumo kriterijai; (4) Priemonės PFSA nustatyti vertinimo kriterijai; (5) Pagal priemonę įgyvendinamų projektų gairėse suformuoti reikalavimai (kuomet priemonė įgyvendinama pasitelkus visuotinės subsidijos valdytoją). Šie kriterijai leidžia nustatyti, kokios prielaidos, kad pagal skirtingas priemones bus įgyvendinti susiję (sinergiški) projektai, yra suplanuotos ir įtvirtintos oficialiuose dokumentuose, pagal kuriuos atrenkami ir finansuojami konkretūs projektai. Žinoma, atskirais atvejais projektų sinergija galima ir visiškai nepriklausomai nuo PFSA bei susijusiuose dokumentuose nustatytų reikalavimų, tačiau, siekiant užtikrinti pakankamą sinergiškų projektų srautą ir koncentruotą poveikį veiksmų programose keliamiems tikslams, tokių atsitiktinių atvejų gali nepakakti.

Kaip rodo pagal nustatytus kriterijus atlikta veiksmų programų priemonių, administruojamų ŠMM, analizė, dažniausiai suderinamumas tarp „minkštų“ ir infrastruktūrinių priemonių yra atsitiktinis. T.y. pagal skirtingas veiksmų programas įgyvendinamų priemonių, susijusių savo tikslais, dokumentuose nėra numatyta jokių papildomų kriterijų skatinančių konkrečių sinergiškų projektų įgyvendinimą. Tais atvejais, kuomet tiek ŽIPVP, tiek EAVP arba SSVP lėšomis įgyvendinamos susijusios priemonės yra valstybės planavimo, suderinamumo klausimas gali būti sprendžiamas sudarant valstybės projektų sąrašus. Kita vertus, net ir šis aspektas gali būti nepakankamas pageidaujamam suderinamumui užtikrinti. Pirmiausiai dalyje valstybės planavimo priemonių projekto finansavimo ir administravimo sutartis sudaroma su vienu subjektu, kuris pagal savo parengtą kriterijų sąrašą nustato kitas institucijas, kurios tampa naudos gavėjomis[18]. Antra, retai kada yra galimybė prieš patvirtinant valstybės planavimo projektų sąrašą giliai analizuoti pateiktų projektų turinį, nuosekliai nagrinėti suderinamumą su kitais konkrečiais projektais, o įgyvendinančios institucijos tikrina tik paraiškos atitikimą PFSA reikalavimams. Didesnio dėmesio

[18] Pvz. pagal SSVP priemonę VP3-2.2-ŠMM-01-V projektą skirtą technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūros plėtrai bendrojo lavinimo mokyklose įgyvendina Švietimo aprūpinimo centras, kuris pagal institucijos vadovo patvirtintus kriterijus atrenka bendrojo lavinimo mokyklas, gaunančias dalį projekto lėšomis įsigyjamos įrangos. Taigi atrenkant valstybės projektą šių bendrojo lavinimo mokyklų sąrašas nėra detaliai planuojamas.

suderinamumo klausimas reikalauja valstybinio planavimo priemonėse, kurių potencialių dalyvių (institucijų) sąrašas platus, pvz., priemonės skirtos bendrojo lavinimo mokykloms. Priešingu atveju, esant santykinai mažam potencialių projektų vykdytojų sąrašui, net ir be specialių suderinamumui užtikrinti skirtų priemonių tikėtinas sinergijos pasireiškimo laipsnis yra aukštas.

Labiausiai papildomos suderinamumo užtikrinimo priemonės aktualios tais atvejais, kai bent viena iš susijusių priemonių įgyvendinama konkurso būdu. Tokie atvejai, kai susijusios „minkštos“ ir infrastruktūrinės investicijos planuojamos skirtingais būdais (konkursiniai projektai ir valstybės arba regionų projektų planavimas), pakankamai dažni ŽIPVP ir SSVP priemonių atveju. Kol kas patvirtintuose PFSA jokie papildomi kriterijai, skatinantys didesnį suderinamumą, netaikomi.

ŽIPVP priemonės, skirtos finansuoti mokslinę veiklą, stažuotes, mokslininkų vizitus ir pan., papildomai su EAVP infrastruktūros projektais taip pat nėra derinamos – visi potencialūs paramos gavėjai gauti finansavimą pretenduoja vienodomis sąlygomis. Siekiant didinti infrastruktūrinių EAVP investicijų poveikį, atitinkamų žmogiškųjų išteklių sustiprinimas, mokslinių tyrimų finansavimas būtų labai aktualus. Aukštas suderinamumas tarp „minkštų“ ir kietų projektų prognozuotinas tik su NKP susijusiuose projektuose, kadangi šiuo atveju priemonių tikslai ir juos įgyvendinančios veiklos susieti su tuo pačiu investicijų objektu. Žinoma, praktikoje sinergiškų projektų bus daugiau, tačiau jie paramos planavimo kontekste laikytini ne valingai planuotais, bet atsitiktiniais.

2.3. Suderinamumas tarp pagal tą pačią veiksmų programą įgyvendinamų priemonių, skirtų vienam švietimo lygmeniui

Tam pačiam švietimo lygmeniui skirtų priemonių analizė konkrečios veiksmų programos ribose, labiausiai buvo aktuali ŽIPVP atveju. Jau buvo minėta, kad ŽIPVP priemonių įvairovė ir jų sugrupavimas pakankamai sudėtingas. To paties švietimo lygmens problemos sprendžiamos įgyvendinant daugelį priemonių, o priemonių tikslai bei remiamos veiklos neretai persipina tarpusavyje. Tokia planavimo logika kelia papildomas rizikas dėl galimo finansuojamų veiklų dubliavimo turinio atžvilgiu.

Analizuojant ŽIPVP priede nustatytus priemonių tikslus ir remiamas veiklas esminių trūkumų galimo dubliavimo atžvilgiu nenustatyta. Tačiau pastebėta, kad praktikoje įgyvendinant projektus, nepakankamo suderinamumo rizika didėja. Įgyvendinami projektai neretai koncentruojasi tik į savo veiklas bei privalomų teisės aktų laikymąsi, pasigendama aktyvesnio derinimosi su kitų projektų veiklomis, esama situacija švietimo sistemoje. Dalis projektų siekia tų pačių bendrųjų tikslų, tačiau naudoja skirtingus instrumentus ir kuria alternatyvias sistemas. Žinant, kad kol kas didžioji projektų dalis yra valstybinio planavimo, o jų rezultatai skirti ne projekto vykdytojo institucijos veiklos plėtotei, bet visai švietimo bendruomenei, toks požiūris gali būti žalingas. Valstybinio planavimo projektų produktai turėtų būti perduodami šalies švietimo bendruomenei kaip rekomendacijos dėl ugdymo turinio gerinimo, valdymo efektyvumo didinimo ir pan., todėl projektų metu kuriamų produktų sistematiškumas yra būtina sąlyga.

Nuoseklumą ir suderinamumą su nacionalinės švietimo ir mokslo politikos nuostatomis turėtų sustiprinti reikalavimas VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-001 projekto lėšomis kuriamus modulinį profesinio mokymo sistemos modelį ir modulinių profesinio mokymo programų rengimo planą privalomai suderinti su ŠMM (sąlyga įtraukta į VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonės PFSA Nr.3)

Atitinkamai itin aktualus atskirų ŽIPVP priemonių metu kuriamų produktų suderinamumas tarpusavyje. Bendrieji švietimo sistemos poreikiai yra užtikrinti, kad tarp švietimo lygmenų būtų aiškus pereinamumas, o asmens žinios ir gebėjimai būtų vystomi nuosekliai. Šis aspektas itin svarbus ir kiekvieno švietimo lygmens viduje, kur mokymosi procesas yra skaidomas į dar smulkesnius etapus. Bendrajame lavinime tai yra pradinis ugdymas, pagrindinio ugdymo pirmas ir antras koncentrai bei vidurinis lavinimas. Universitetuose – I, II, III studijų pakopos. Ypač bendrojo lavinimo sistemai skirtose ŽIPVP priemonėse, kiekvienam bendrojo lavinimo etapui įgyvendinami atskiri projektai, kurie ne visuomet pakankamai koordinuojami tarpusavyje.

Pagal priemonę VP1-2.2-ŠMM-07-K finansuojamas studijų programų atnaujinimas. Jų tarpinį vertinimą atliks ir rengėjus konsultuos ekspertai, apmokyti įgyvendinant projektą VP1-2.1-ŠMM-01-V-02-004, skirtą studijų sistemos tobulinimui. Įpareigojimas konkursinių projektų vykdytojams atliekant tarpinius atnaujinamų programų vertinimus naudotis atitinkamuose kito projekto mokymuose žinias įgijusių ekspertų žiniomis nustatytas ŠMM raštu. Tarpinio studijų programų vertinimo sąsajas su galutinio vertinimo, atliekamo Studijų kokybės vertinimo centro, reikalavimais turėtų padėti užtikrinti tai, kad projekto Nr. VP1-2.1-ŠMM-01-V-02-004 (vykdytojas – Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras) mokymų turinys buvo derinamas su Studijų kokybės vertinimo centru, kuris ne tik dažnu atveju atliks galutinį atnaujinamų studijų programų vertinimą, bet ir vykdo projektą Nr. VP1-2.2-ŠMM-01-V-01-001, skirtą studijų krypčių ir aprašų sąrangos

Vertinimo metu taip pat pastebėta, kad tos pačios veiksmų programos (ypač aktualu ŽIPVP) priemonių sinergija gali pasireikšti ne tik kaip turinio suderinamumas, bet ir kaip rezultatų sklaidos instrumentas. ŠMM administruojamos priemonės apima valstybės planavimo ir konkursinius projektus. Valstybinio planavimo projektai dažnai skirti naujų švietimo koncepcijų, ugdymo turinio stiprinimui, tačiau susiduriama su problemomis, kad sukurti rezultatai projektų metu pasiekia pakankamai mažą tikslinės grupės imtį, tolimesnėms rezultatų sklaidos veikloms nacionalinio biudžeto lėšos nenumatytos, o sukurtiems produktams netapus veikiančios švietimo sistemos dalimi kyla su tęstinumu susijusi rizika. Kaip rodo priemonių tikslų ir finansuojamų veiklų analizė, didžioji dalis konkursinių priemonių turi / gali turėti aiškias turinio sąsajas su atskiromis valstybinio planavimo priemonėmis. Įgyvendinant dalį priemonių, šis suderinamumo aspektas pakankamai sėkmingai išnaudojamas, todėl gerąja praktika galėtų būti pasinaudota ir planuojant kitų priemonių įgyvendinimą, tokiu būdu užtikrinant valstybinio planavimo projektų rezultatų sklaidą ir tuo pačiu sustiprinant konkursinių projektų turinį.

EAVP priemonių tarpusavio suderinamumo aspektu, labiausiai aktualus ŠMM ir LR Ūkio ministerijos administruojamų priemonių, skirtų MTEP plėtrai, suderinamumas. EAVP, atitinkamai ES, nacionaliniams strateginiams dokumentams, keliami tikslai ekonomikos konkurencingumą stiprinti plėtojant ir stiprinant mokslo, studijų bei verslo partnerystę ir bendras veiklas nuo fundamentinių tyrimų iki produktų komercializavimo. ŠMM administruojamos EAVP priemonės turi aiškią mokslo ir studijų dimensiją, o LR ūkio ministerijos priemonės skirtos verslo plėtrai. Investicijų suderinamumas yra viena iš sąlygų nuosekliai plėtoti „žinių trikampį“. Investicijos į mokslo ir studijų infrastruktūrą bei įrangą gali pasitarnauti mokslo stiprinimo tikslams, tačiau EAVP aiškiai keliamiems bendradarbiavimo su verslu ir aukštos pridėtinės vertės verslo dalies augimo tikslams pasiekti to nepakanka. Lygiagrečiai turi būti stiprinamas su plėtojamomis mokslo sritimis susijęs verslas. Patvirtintose ŠMM administruojamose priemonėse, jokios įgyvendinamų projektų sąsajos su LR ūkio ministerijos administruojamomis priemonėmis nenumatytos. Tačiau šis aktualus suderinamumas skatinamas LR ūkio ministerijos administruojamose EAVP 1 prioriteto priemonėse, atitinkamuose PFSA numačius projektams, susijusiems su integruotais mokslo, verslo ir studijų centrais (slėniais), NKP ir pan., skirti papildomus balus projekto naudos ir kokybės vertinimo metu. Tikėtina, kad tai sustiprins su „slėniais“ ir NKP susijusių verslo projektų pozicijas ir leis sustiprinti „žinių trikampio“ verslo komponentę.

2.4. Apibendrinimas

Įgyvendinamos priemonės prisideda prie veiksmų programų prioritetų tikslų siekimo. Tačiau turėtų būti atkreiptas didesnis dėmesys į ŽIPVP 2 prioriteto "Mokymasis visą gyvenimą" tikslą ir jį aprašantį vieną iš strateginių konteksto rodiklių – „25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalis". Suaugusiųjų mokymosi rodiklio gerėjimui vidutiniame – ilgajame periode skiriamas labai mažas dėmesys[19].

ŽIPVP ir SSVP prioritetų uždavinių ir pagal juos įgyvendinamų priemonių nuoseklumo tam tikrais atvejais pasigendama, tačiau iš esmės uždaviniai yra įgyvendinami. Didžiausi iššūkiai kyla EAVP 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimo atžvilgiu. Daliai pirmojo uždavinio – sustiprinti privačią MTEP bazę – priemonės neįgyvendinamos, kadangi visos investicijos skirtos tik viešajai MTEP bazei. Antrasis uždavinys apskritai neturi suplanuotų priemonių[20].

Tarpusavio suderinamumo aspektu analizuojamos ŽIPVP priemonės ŽIPVP priede suplanuotos tinkamai. Be tam tikrų smulkių pastebėjimų, esminių trūkumų nenustatyta. Tačiau įgyvendinami projektai pernelyg dažnai koncentruojasi tik į savo veiklas bei privalomų teisės aktų laikymąsi, pasigendama didesnio suderinamumo su kitų projektų veiklomis, esama situacija švietimo sistemoje. Dalis projektų siekia tų pačių bendrųjų tikslų, tačiau naudoja skirtingus instrumentus ir kuria alternatyvias sistemas.

Didelė dalis priemonių yra skirtos toms pačioms tikslinėms grupėms, tačiau pagal šias priemones įgyvendinami projektai tarpusavyje nederinami. Galima pastebėti, kad sąlygas papildomiems sinergijos efektams sudaro tai, kad ŠMM administruojamos priemonės apima valstybės planavimo ir konkursinius projektus. Ši galimybė turėtų būti išnaudota siekiant priemonių ir prioritetų tikslų.

Pastebėta nesistematiškumo rizika tais atvejais, kai projektai skirti naujų, alternatyvių ar eksperimentinių produktų vystymui. Siekiant įgyvendinamų priemonių teigiamo poveikio nacionaliniu mastu, turėtų būti itin atidžiai stebima, kad kuriami lavinimo modeliai, siūlomos ugdymo naujovės turėtų aiškią dermę tarpusavyje, tačiau kol kas dažnu atveju pagrindiniu kuriamo turinio vertintoju išlieka atskirų projektų vykdytojai. Priemonių nesuderinamumo rizikas sustiprina ir neapibrėžtų sąvokų, kriterijų naudojimas bei galimos skirtingos jų interpretacijos.

Kaip atskira problema gali būti įvardinta bendra ŽIPVP suplanavimo logika, kadangi atskiros priemonės suplanuotos skirtingais pagrindais, t.y. pagal švietimo lygmenis, tikslus, tikslines grupes ir pan. Tai trukdo įvertinti investicijų prisidėjimą prie veiksmų programos tikslų, taip pat didina veiklų pagal skirtingas priemones persidengimo riziką.

ŠMM administruojamos EAVP priemonės turi aiškią mokslo ir studijų dimensiją. Jų suderinamumas su LR ūkio ministerijos administruojamomis EAVP priemonėmis atskirai neskatinamas, tačiau LR ūkio ministerijos patvirtintuose priemonių PFSA yra numatyti atitinkami tinkamumo kriterijai arba už didesnį suderinamumą su ŠMM priemonėmis skiriami papildomi balai projekto naudos ir kokybės vertinimo etapo metu.

ŠMM administruojamų EAVP priemonių suderinamumas tarpusavyje labiausiai sietinas su skirtingų investicijų koordinavimu įsigyjant įrangą. MTEP įrangos tinkamumas ir suderinamumas dėl savo sudėtingumo gali būti įvertintas tik atitinkamos srities specialistų, kurie buvo pasitelkti paraiškų vertinimo metu ir kitais etapais. Taip pat ŠMM papildomai, po to kai buvo parengtos BMV ir BNKP, rengė JTP, kuriose dar kartą buvo derinamas skirtingų investicijų toms pačioms mokslo sritims

[19] Rekomendacijos pateikiamos 1.7. poskyryje ir 2 priede
[20] Rekomendacijos pateikiamos 4.4 poskyryje ir 5 priede

suderinamumas. Laikoma, kad šie ŠMM atlikti veiksmai yra pakankami, o suderinamumas tarp skirtingų EAVP priemonių yra pakankamas.

Daugumos SSVP priemonių vidinis suderinamumas vertinamas teigiamai, nepaisant pastebėtų techninio pobūdžio trūkumų priemonių, tikslų formuluotėse ar pan.

ŠMM administruojamų SSVP priemonių suderinamumas su tematiškai susijusiomis ŽIPVP priemonėmis sprendžiamas nevienodai. Nedidelė dalis priemonių yra suderintos tiek SSVP, tiek ŽIPVP, jų tikslus apibrėžiant gana siaurai (pvz., finansuojant tik nacionalines specialistų rengimo programas). Didžiojoje dalyje SSVP priemonių išskirtiniai instrumentai, skatinantys projektų sinergiją organizaciniame lygmenyje, nenumatyti, todėl sinergijos mastas priklausys tiek nuo to, kokia dalis potencialių paramos gavėjų dalyvauja konkrečiuose SSVP ir ŽIPVP projektuose (kuo jų daugiau, tuo didesnė tikimybė, kad konkretus paramos gavėjas patenka į abiejų VP finansuojamus tematiškai susijusius projektus), tiek nuo tam tikro atsitiktinumo.

2.5. Rekomendacijos

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[21]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
S1.	Veiksmų programų priemonių intervencijos logika ne visuomet tinkama patikimai nustatyti ir išmatuoti suminį intervencijų poveikį siekiant konkrečių tikslų atskiruose švietimo lygmenyse. Ši problema itin aktuali ŽIPVP, kur priemonės suplanuotos skirtingais pagrindais, t.y. pagal švietimo lygmenis, tikslus, tikslines grupes ir pan. Galimybė įvertinti intervencijų poveikį pagal švietimo lygmenis yra svarbi, kadangi nacionalinė švietimo politika iš esmės vykdoma švietimo lygmenų pagrindu.	Planuojant 2014-2020 m. finansinės perspektyvos veiksmų programas rekomenduojama taikyti principus, kurių pagrindu būtų rengiamos homogeniškos priemonės jų tikslų ir remiamų veiklų atžvilgiu	ŠMM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	Visos
S2.	Tam tikrų priemonių projektų įgyvendinimo terminų nesuderinamumas laike trukdo pasiekti galimą didesnę sinergiją	Esant galimybei, derinti susijusių projektų įgyvendinimą laike ir sudaryti sąlygas projektų metu sukurtus produktus naudoti kitų projektų įgyvendinime	ŠMM Projektų vykdytojai	Planuojant ir įgyvendinant projektus	ŽIPVP
S3.	Dėl didelės tikslinės grupės apimties, valstybės planavimo projektų metu sukurti produktai (mokymo programos, inovatyvios mokymo priemonės ir pan.) pasiekia mažą dalį švietimo bendruomenės	ES lėšomis skatinti įgyvendinti naujus projektus, kurių metu būtų naudojami valstybinio planavimo projektų metu sukurti produktai	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP
S4.	Atskirų priemonių/remiamų veiklų formuluotės neatitinka keliamų tikslų ar dėl nepakankamo apibrėžtumo gali būti interpretuojamos įvairiai: - VP1-2.2-ŠMM-07-K - VP1-2.2-ŠMM-08-K - VP1-2.2-ŠMM-09-V	ES struktūrinės paramos planavimo ir gyvendinimo dokumentuose vengti nevienareikšmiškų formuluočių ir apibrėžimų, reikalingais išaiškinimais papildyti su priemonėmis susijusius dokumentus	ŠMM	Artimiausias ŽIPVP priedo keitimas Artimiausias SSVP priedo keitimas Rengiant priemonių	ŽIPVP EAVP SSVP

[21] Detalios siūlomos priemonės kiekvienai rekomendacijai įgyvendinti pateikiamos 3 priede

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[21]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	- VP2-1.1.-ŠMM-04-V - VP3-2.2.-ŠMM-02-V - VP3-2.2-ŠMM-10-V			PFSA	
S5.	Nepakankamai išnaudojama galima „minkštųjų“ (ŽIPVP) ir infrastruktūrinių (SSVP) projektų sinergija.	Plačiau taikyti priemones, stiprinančias „minkštųjų“ ir infrastruktūrinių projektų potencialią sinergiją	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP , SSVP
S6.	ŪM ir ŠMM bendrai atsakingos už MTEP ir inovacijų politikos formavimą ir įgyvendinimą Lietuvoje. Šios institucijos taip pat yra tarpinės institucijos atsakingos už EAVP 1 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimą. Nacionalinės politikos problemos dėl nepakankamai koordinuoto šių institucijų darbo MTEP srityje, persikelia ir į EAVP priemonių įgyvendinimą, kas trukdo pasiekti realų mokslo, verslo ir studijų suartėjimą vykdant MTEP veiklas.	Stiprinti ŪM ir ŠMM bendradarbiavimą planuojant ir įgyvendinant ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamas programas	ŠMM ŪM FM LRV	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	EAVP *(M)*
S7.	Dalis pagal ŽIPVP priemones vykdomų projektų buvo suskaidyti į du etapus ir laikotarpio viduryje reikalinga apsispręsti, kuriuos projektus verta tęsti, kokia apimtimi ir pan. Dalis MTP+ projektų įgyvendina panašias veiklas, tačiau tiems patiems tikslams siekti įgyvendinant kelis projektus, didėja finansinių ir žmogiškųjų išteklių sąnaudos, didėja veiklų dubliavimo rizika. Taip pat pastebėta, kad dalis projektų gali pagerinti suplanuotų tikslų siekimą perimdami kitų projektų gerąją patirtį, sukurtus produktus.	Persvarstyti projektų antrojo etapo tęstinumo poreikius ir vykdomų veiklų turinį	ŠMM	2011 m. I – III ketv.	ŽIPVP

3. Tikėtinos siekiamų rezultatų kokybės vertinimas

Tiesiogiai suprantamas rezultatų kokybės vertinimas šiuo metu, kai daugelis rezultatų dar tik planuojami pasiekti, yra sunkiai įmanomas. Tačiau vertintojai pritaria, kad reikia rasti metodus ir nustatyti, kokių rezultatų, atsižvelgiant į visą šiuo metu prieinamą informaciją, vis tik galima tikėtis. Vienas iš tokių metodų – kokybiškam rezultatui sukurti svarbių prielaidų identifikavimas ir jų patikrinimas. Pvz., net ir pačios geriausios kokybės, vertinant kaip atskirą objektą, produktas neatneš laukiamo rezultato visuomenei, jeigu jis nederės su teisiniu reglamentavimu, vertės kūrimo grandinėje bus pernelyg toli nuo galutinio vartotojo (grupei, per kurią pasiekiami iškelti tikslai), bus vystomas tik finansuojamo projekto metu ir pan. Todėl dar nesukūrus galutinio produkto jau galima numanyti, ar jis turi potencialą atnešti laukiamą, veiksmų programų, Ministerijos programų tiksluose fiksuojamą naudą tikslinėms grupėms ir visuomenei. Taigi rezultatų kokybės vertinimas šiuo atveju priartėja prie tinkamumo kriterijaus, kuriuo siekiama atsakyti į klausimą, kokiu mastu intervencijos atitinka tikslinių grupių ir visuomenės poreikius, kiek padeda spręsti rūpimus klausimus.

Svarbu pastebėti, kad rezultatai ir jų kokybė šioje vertinimo dalyje suprantami plačiau negu stebėsenos rodikliai. Produktais / rezultatais laikomi visų pagrindinių projektų finansuojamų veiklų (veiklų grupių) metu sukurti produktai, suteiktos paslaugos ir pan.

Apibendrinant atskirose veiksmų programų vertinimuose pateiktą rezultatų kokybės vertinimą, šiame poskyryje apžvelgiami pagrindiniai vertinimo pastebėjimai dėl kiekvienam švietimo lygmeniui skirtų rezultatų kokybės. Tokia prieiga taip pat leidžia detaliau peržvelgti Ministerijos programų, kurios su nedidelėmis išimtimis orientuotos į atskirus švietimo lygmenis, kokybinių tikslų ir uždavinių pasiekimo lygį. Ministerijos programose keliami tikslai panaudoti kaip tam tikras pagrindas analizuojant kiekvieną švietimo lygmenį. Tai svarbus akcentas, kadangi, atliekant atskirų veiksmų programų vertinimą, Ministerijos programų kokybinių tikslų vertinimas buvo apribotas fakto, jog Ministerijos programos apima visas konkrečiam lygmeniui skirtas investicijas („minkštas“ ir infrastruktūrines), o veiksmų programos, atvirkščiai, iš esmės suskirstytos pagal investicijų pobūdį.

3.1. Ikimokyklinio ugdymo lygmeniui skirti produktai

MTP+ programoje ikimokykliniam ugdymui keliamas uždavinys stiprinti švietimo įstaigų darbuotojų kompetenciją ir motyvaciją numatytose srityse per inovatyvių mokymo metodų, ugdymo formų taikymą, panaudojant veiksmingą kvalifikacijos tobulinimą, o „minkštąsias“ priemones numatyta papildyti infrastruktūrinėmis investicijomis modernizuojant ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Iš esmės visi MTP+ programoje keliami uždaviniai yra siekiami įgyvendinamomis ŽIPVP ir SSVP priemonėmis. Kita vertus, ŽIPVP lėšomis finansuojamo projekto pirmame etape keliant ikimokyklinio ugdymo personalo kvalifikaciją labiau koncentruojamasi į vadybinių – administracinių kompetencijų ugdymą. Siekiant inovatyvių mokymo metodų, ugdymo formų taikymo, ES strateginiuose dokumentuose pabrėžiamos ankstyvojo ugdymo kokybės finansuojamos veiklos turėtų plėstis ir šiomis kryptimis - tam gali būti išnaudotos suplanuotos projekto antrojo etapo lėšos.

Įgyvendinama SSVP priemonė, skirta ikimokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūros plėtrai, itin svarbi šiam švietimo lygmeniui, kadangi ikimokyklinio ugdymo įstaigos ilgą laiką negavo jokių didesnių viešųjų investicijų. Pagal ikimokykliniam ugdymui skirtą SSVP priemonę investicijos iki dabar skirtos beveik aštuntadaliui visų šalyje veikiančių ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų. Problemas, susijusias ir kylančias dėl netinkamos, nepakankamos infrastruktūros, numatytos priemonės investicijos tikėtina, kad išspręs tik iš dalies - tai patvirtina ir projektų vykdytojų

apklausos rezultatai. Įgyvendinamų projektų metu tvarkomos tik tam tikros atskiros įstaigų turimos infrastruktūros dalys, pvz., metodinės, ugdymo patalpos ir pan., o ne visa infrastruktūra, kas gali tapti vienu iš faktorių, lemiančių tik dalinį kylančių problemų išsprendimą.

Taip pat reikia pastebėti, kad tokios SSVP apibrėžtos problemos kaip nepakankamas geografinis, ypač kaimo vietovėse, prieinamumas (dėl įvairių priežasčių, tokių kaip ilgą laiką mažėjusio gimstamumo, švietimo tinklo optimizavimo ir kt., ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų skaičius mažėja, ypač kaimo vietovėse), priemonės investicijomis faktiškai nesprendžiamas - investicijos skirtos esamai bazinei infrastruktūrai sutvarkyti ir atnaujinti. Galimybė SSVP investicijomis prisidėti didinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą kaimiškose vietovėse gali būti realizuota įgyvendinant taip pat SSVP lėšomis finansuojamas universalių multifunkcių centrų plėtros priemonę, tačiau realus jos poveikis ankstyvojo ugdymo prieinamumui priklausys nuo regionų pasirinkimo įgyvendinant konkrečius projektus.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūros atnaujinimo projektų metu sukuriamų produktų kokybė glaudžiai susijusi su statybos darbų vykdymu. Projektų vykdytojai dažnai yra pačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kurios neturi patirties vykdant infrastruktūrinius projektus, rūpinantis statybos darbų kokybe, todėl kyla rizika, kad dalis pasiektų rezultatų neatitiks lūkesčių. Šią riziką turėtų sumažinti kokybiška statybos darbų techninė priežiūra, tačiau jos įsigijimas taip pat reikalauja žinių, kurių projektų vykdytojai dažnai neturi. Vienas iš būdų užtikrinti geresnę techninės priežiūros kokybę – statybos darbų organizavimą vykdyti pagal FIDIC (Tarptautinės inžinierių konsultantų federacijos) standartą. FIDIC reikalavimai yra platesni lyginant su standartine technine priežiūra ir apima visą statybos darbų organizavimo procesą nuo pradžios (pirkimo sąlygų parengimo) iki pabaigos.

Įgyvendinant dalį priemonės VP3-2.2-ŠMM-13-V projektų buvo keliami aukštesni reikalavimai statybų techninės priežiūros paslaugoms, įsigyjant FIDIC inžinieriaus funkcijas. Tokiu būdu statybos klausimais pakankamų žinių ir patirties neturintys projektų vykdytojai gauna platesnį aktualių statybos darbų kokybės užtikrinimo paslaugų spektrą.

3.2. Bendrojo lavinimo lygmeniui skirti produktai

Bendrojo lavinimo lygmeniui skirtos investicijos suplanuotos MTP+. MTP+ iškelti tikslai, siejami su "minkštosiomis" priemonėmis, apima (1) poreikius plėtoti švietimo valdymo sistemą, (2) atnaujinti ir su darbo rinkos poreikiais susieti ugdymo turinį bei (3) įgyvendinti švietimo specialistų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemos pertvarką, organizuojant naują kompetencijų ugdymo sistemą. Infrastruktūrinėms investicijoms MTP+ keliamas tikslas plėtoti švietimo paslaugas, jų kokybę, prieinamumą, modernizuojant bendrojo ugdymo infrastruktūrą ir vystant paramos mokiniui sistemą. Su šiais tikslais Ministerijos programoje susieti uždaviniai beveik be išimčių atitinka ŽIPVP ir SSVP remiamas veiklas, todėl vertinimo metu buvo peržiūrėta kaip įgyvendinami projektai tiesiogiai realizuoja MTP+ tikslus.

Tikslas plėtoti švietimo valdymo sistemą, užtikrinančią švietimo specialistų kompetencijų ugdymo ir tobulinimo bei vertinimo poreikius, realizuojamas įgyvendinant ŽIPVP priemones skirtas mokyklų vertinimo ir įsivertinimo instrumentų kėlimą, švietimo informacinės sistemos plėtrą ir jos duomenų naudojimą gerinant švietimo valdymą. Įgyvendinamos priemonės su didesniais sunkumais nesusiduria, todėl projektų metu sukurti produktai turėtų sustiprinti švietimo valdymo sistemą. Teigiamai vertintinas faktas, kad keliuose projektuose aiškiai orientuojamasi į savivaldos lygmens švietimo specialistų kompetencijų švietimo valdymo srityje ugdymą. Gebėjimai analizuoti pavaldžių švietimo institucijų veiklą, stebėti rodiklius ir juos aiškinti yra svarbi prielaida kuriant stiprią savivaldybių

švietimo politiką, suteikiant realią pagalbą konkrečioms mokymo institucijoms, kurias taikomi nacionalinio lygmens instrumentai ne visuomet operatyviai pasiekia.

Prie priemonių, skirtų geresnio švietimo valdymo tikslams siekti, ŽIPVP taip pat priskirti mokinių pasiekimų vertinimo plėtros projektai. Atskirais projektais yra kuriami vertinimo instrumentai ir metodikos skirti bendrojo lavinimo einamųjų pasiekimų vertinimui (4 ir 8 klasėse) ir pagrindinio ugdymo pasiekimų bei brandos egzaminų vertinimui. Be įprastinių rizikų, susijusių su projekto vykdymui pasitelkiamų ekspertų patirtimi, projekto valdymo gebėjimų ir pan., pasiekimų vertinimo sistemą gerinančių projektų kokybė labai glaudžiai susijusi su tuo, kiek pasiekimų vertinimo filosofija ir instrumentai atitinka ugdymo turinį bei kiek pasiekimų vertinimo tipas ir pobūdis yra nuoseklus skirtinguose mokymo(si) etapuose. Užtikrinant rezultatų kokybę, itin svarbu, kad ŽIPVP vykdomos visų ugdymo turinio atnaujinimui ir pasiekimų vertinimo tobulinimui skirtų remiamų veiklų turinys būtų aiškiai susietas tarpusavyje, vengiant mokykloms siūlyti iš esmės skirtingas koncepcijas (ypač tokiu jautriu klausimu kaip ugdymo turinio ir pasiekimų vertinimo suderinamumas).

MTP+ keliamas tikslas atnaujinti ir su naujomis kompetencijomis, kurios atitiktų darbo rinkos žinių visuomenėje poreikius, susieti ugdymo turinį, ŽIPVP priemonėse įgyvendinamas pakankamai plačiai. Šis tikslas sietinas su pastarojo meto tyrimų, strateginių dokumentų pastebėjimais, kad bendrojo lavinimo mokyklose ugdymo turinys vis dar labiau orientuotas į žinias ir mokinio akademinių gebėjimų ugdymą, nepakankamai įtraukiant horizontaliąsias kompetencijas, tokias kaip komunikavimas, problemų sprendimas, taip pat neužtikrinant ugdymo turinio ir formų sąsajos su gyvenimo praktika. Kaip akcentuojama MTP+, mokymosi turinys nėra pakankamai individualizuojamas, atsižvelgiant į mokinio gebėjimus, interesus, mokymosi proceso ypatumus. Sprendžiant šias problemas, ŽIPVP suplanuotas pakankamai platus visus bendrojo lavinimo koncentrus apimančių priemonių spektras – nuo IKT diegimo ugdymo procese iki mokymo turinio pertvarkymo, vis didesnį dėmesį skiriant bendrųjų gebėjimų ugdymui. Visgi kyla tam tikra rizika įgyvendinamų projektų metu nepasiekti MTP+ nustatytų kokybinių tikslų, kadangi įgyvendinamuose projektuose didelis dėmesys skiriamas veikloms, kurių poveikis ugdymo turiniui svarbus, tačiau netiesioginis[22]. T.y. didesniosios dalies sukuriamų produktų (tokių kaip mokymo metodikų kūrimas, švietimo ekspertų mokymas) naudojimas po projektų įgyvendinimo priklausys nuo teisinio švietimo paslaugų reglamentavimo ir finansavimo, kas iki projektų įgyvendinimo nėra galutinai išspręsta. Projekto metu sukurtų produktų tęstinumas glaudžiai siejasi su ugdymo turinio reglamentavimu. Nėra išspręsta kaip rengiami mokymo modeliai, programos ir rekomendacijos turėtų tapti ugdymo proceso dalimi. Didžiausias kreditas užtikrinti tęstinumą suteikiamas projekte su naujomis priemonėmis supažindinamiems pedagogams, dalyvaujančioms pilotinėms mokykloms. Tačiau, projekto metu pasiūlomos naujovės turi rasti atsaką bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose, turėti nuoseklų ryšį su kituose bendrojo lavinimo koncentruose siūlomomis ir įgyvendinamomis naujovėmis. Priešingu atveju įgyvendintų projektų poveikis ugdymo kokybei bus neutralus, o atskirais atvejais gali būti net neigiamas, dėl dažnos siūlomų ugdymo metodų kaitos švietimo bendruomenėje keliant pasipriešinimą bet kokioms švietimo proceso ir turinio naujovėms.

Svarbu pastebėti, kad gebėjimų, žinių aktualių darbo rinkai įgijimo svarba pabrėžiama ir NPO programoje, kurioje keliami tikslai užtikrinti profesinio orientavimo paslaugų įvairovę, aukštą kokybę ir prieinamumą visiems švietimo sistemos dalyviams. NPO pagrindu įgyvendinamų projektų dalis skirta bendrojo lavinimo mokyklose teikiamų profesinio orientavimo (karjeros planavimo) paslaugų plėtrai. Suplanuotos veiklos pirmiausiai turėtų prisidėti užtikrinant prieinamumą, kadangi kaip tikslinę grupę numatyta įtraukti visų bendrojo lavinimo mokyklų profesinio orientavimo

[22] Ugdymo turinio atnaujinimui skirtuose įgyvendinamuose ŽIPVP projektuose daugiau kaip trečdalis lėšų skirta metodinių rekomendacijų ir mokymo programų rengimui, penktadalis visų lėšų – pedagogų, švietimo specialistų mokymams, pristatant atnaujintą ugdymo turinį. Tuo tarpu mokymo priemonių, susijusių su ugdymo turinio kaita, ir prieinamų plačiam tikslinės grupės ratui, rengimui ir prieinamumo užtikrinimui (leidybai, talpinimui virtualioje aplinkoje skiriamas ketvirtadalis lėšų.

specialistus. Kokia bus profesinio orientavimo kokybė spręsti sudėtinga, tačiau žinant kokia sudėtinga yra darbo rinka, kokie įvairiapusiai veiksniai daro įtaką asmens pasirinkimams, akivaizdu, kad paslaugų įvairovei ir kokybei užtikrinti įgyvendinamos veiklos gali būti nepakankamos. Ypač jeigu jos nebus nuosekliai derinamos su kitų priemonių metu verslumo, kūrybiškumo elementais pildomu ugdymo turiniu.

Dar vienas MTP+ keliamas tikslas - įgyvendinti švietimo specialistų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemos pertvarką organizuojant naują ir žinių visuomenės poreikius tenkinančią kompetencijų ugdymo ir tobulinimo bei vertinimo sistemą. Švietimo specialistų kvalifikacija yra esminė sąlyga įgyvendinti visus aukščiau aptartus MTP+ ir kitų programų tikslus bei užtikrinti sukurtų produktų tęstinumą ir poveikį. Visos investicijos į švietimo turinį neturės laukiamo poveikio, jeigu nebus atitinkamai sustiprintos pedagogų kompetencijos. Pedagogų atstovai pastebi, kad daug iki šiol inicijuotų ir siūlytų ugdymo turinio naujovių mokykloje neprigijo dėl to, kad pagrindiniai potencialūs šių naujovių taikytojai – mokytojai – nepakankamai suprato dėl ko reikalingi siūlomi pokyčiai, koks jų kontekstas, vieta visame ugdymo procese. Pedagogus dažnai pasiekia tik fragmentuota informacija apie privalomus ar siūlomus ugdymo turinio pakeitimus ir tai priimama greičiau kaip dar vienas reikalavimas, už kurį reikia kažkaip atsiskaityti, iš esmės nepersvarstant taikomų mokymo metodų, ugdymo eigos ir pan. Todėl planuojamų naujovių sklaida švietimo specialistų tarpe yra labai svarbi sėkmės prielaida, tačiau įgyvendinimų projektų metu ne visada yra galimybės pasiekti platų tikslinės grupės ratą.

Pedagogų kvalifikacijos kėlimas yra horizontali veikla, įgyvendinama beveik visose ŽIPVP priemonėse. Dalis priemonių pagal savo tikslus yra skirtos tiesiogiai pedagogų kvalifikacijos kėlimui, kitose priemonėse kvalifikacijos kėlimas laikomas vienu iš uždavinių siekiant priemonės tikslų. Kita vertus, didelio skirtumo tarp įgyvendinamų MTP+ projektų, nepriklausomai pagal kurią ŽIPVP priemonę jie finansuojami, mokymų apimties prasme nėra. Projektuose šiuo metu įgyvendinamuose pagal VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonę, kurios pagrindinis tikslas geresnė pedagogų kvalifikacija, pedagogų mokymams skiriama apie pusę visų numatytų išlaidų. Visuose kituose įgyvendinamuose MTP+ projektuose, kuriuose pedagogų ir kitų švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimas yra tik vienas iš uždavinių, - apie trečdalį visų suplanuotų išlaidų. Tai rodo, kad pedagogų ir kitų švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimas iš esmės laikytinas viena iš pagrindinių ŽIPVP 2 prioriteto investicijų. Didžiausia dalis mokymams skirtų lėšų tenka mokymams, susijusiems su konkrečių projektų metu atnaujinamu ugdymu turiniu, kuriamomis specialiomis priemonėmis, programomis. Bendrųjų gebėjimų lavinimui skirta kiek daugiau negu dešimtadalis visų lėšų mokymams.

Santykinai mažas dėmesys skiriamas ne kartą minėtų socialinių, psichologinių, komunikacinių problemų sprendimui. Socialinės, psichologinės švietimo specialistų kompetencijos stiprinamos tik pagal vieną projektą, kurio dalis skirta bendrojo lavinimo mokyklų krizių komandų gebėjimų stiprinimui. Kitiems pedagogams, taip pat platesnio pobūdžio mokymai nevykdomi ir nesuplanuoti. Vertinant socialinę psichologinę situaciją mokykloje, tokios priemonės laikytinos nepakankamomis.

Vienu didžiausiu pastarojo meto iššūkiu pedagogams tampa ir individualizuotas mokymo procesas, reikalaujantis specifinių pedagoginių ir socialinių kompetencijų: skatinant inkliuzinį ugdymą vis daugiau specialiųjų poreikių mokinių integruojama į bendrojo lavinimo mokyklas, didėjant gyventojų mobilumui mokyklose daugėja laikinai besimokančių vaikų prieš tai besimokiusių kitoje šalyje ar kita kalba, pabrėžiamas poreikis atpažinti ir lavinti ypatingų gabumų vaikus. Žinant, kad visi šie mokiniai neretai susitinka vienoje klasėje, pedagogui tenka didelė atsakomybė rasti priimtiniausias ugdymo formas. Darbui su įvairių poreikių asmenimis reikalingų švietimo specialistų gebėjimų ugdymas ŽIPVP priemonėse realizuojamas kaip integrali specifinių poreikių grupėms skirtų įgyvendinamų projektų dalis. Šiuo metu vykdomi projektai skirti specialiųjų ugdymosi poreikių asmenims su negalia, iškritimo iš mokyklos rizikos grupėje esantiems asmenims ir gabiems vaikams. Darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių asmenimis reikalingų kompetencijų mokymai suplanuoti

daugiausiai švietimo pagalbos specialistams ir pedagoginių psichologinių tarnybų specialistams. Bendrojo lavinimo mokyklų mokytojams, dirbantiems klasėse, į kurias yra integruoti įvairių ugdymosi poreikių mokiniai, mokymų kol kas trūksta.

Be aptartų mokymų turinio aspekto, švietimo kokybės gerinimo tikslais labai svarbu užtikrinti mokymų prieinamumą plačiam tikslinės grupės ratui. Įgyvendinant valstybinio planavimo projektus, skirtus švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimui, susiduriama su vienu iš pagrindinių iššūkių – pedagogų skaičiumi. Šalyje dirba beveik 40 tūkst. pedagogų, todėl visus apmokyti vieno projekto metu neįmanoma. Kai kalbama apie tokius bendruosius įgūdžius kaip bendravimo psichologija, IKT naudojimo gebėjimai ar pan., akivaizdu, kad bet kokia dalies pedagogų atranka ir apmokymas nesprendžia klausimo iš esmės. Atitinkamas kompetencijas gauti ar atnaujinti turi visi ar bent jau didžioji dalis bendrojo lavinimo pedagogų.

Nemaža dalis šiuo metu ŽIPVP lėšomis įgyvendinamų projektų rezultatų sklaidos veiklas tikisi užtikrinti per švietimo konsultantus, kurių mokymams skiriamos projektų lėšos. Tačiau daugeliu atveju projekto lygmeniu nėra sprendžiamas realus švietimo konsultantų įgytų žinių perdavimo pedagogams, kitiems švietimo specialistams mechanizmas. Neretai švietimo konsultantais tampa asmenys nesiejami jokios institucijos, todėl jų įgytų žinių panaudojimas švietimo kokybės gerinimo tikslais tampa atsitiktiniu. Didelė dalis švietimo konsultanto statusą įgyjančių asmenų dirba kitą tiesioginį darbą, todėl be pašalinės iniciatyvos jų gautos žinios bus naudojamos tik asmeniniame lygmenyje ar labai siaurame kolegų rate. Kaip pastebi švietimo bendruomenė, parengtų konsultantų kompetencijos dažniausiai nėra išnaudojamos. Švietimo konsultantų statusas ir jo įteisinimo sąlygos yra nustatytos Švietimo konsultantų veiklos nuostatuose[23], tačiau kaip bus naudojamos įgytos kompetencijos priklauso tik nuo paties konsultanto. Visgi ŽIPVP investicijų į švietimo konsultantų mokymą tikslai yra kitokie ir, plačiai nepanaudojus švietimo konsultantams projekto lėšomis suteiktų žinių, jų pasiekimas yra labai ribotas arba net negalimas.

Projekto VP1-2.3-ŠMM-04-V-01-005 metu organizuojamiems mokymams organizuoti nuspręsta surinkti ir parengti 30 konsultantų grupę. Vėliau kiekvienam iš konsultantų priskirta jo veiklos teritorijoje esančios konkrečios mokyklos. Projekto metu buvo sudaryta būsimų konsultantų grupė, kuri po specializuotų mokymų, organizuotų projekto lėšomis, buvo įdarbinta projekto vykdytojo organizacijoje ir pradėjo teikti paslaugas konkrečioms kuruojamoms mokykloms visoje šalyje. Toks sprendimas bent dalinai sprendžia švietimo konsultantų veiklos tęstinumo klausimus ir užtikrina platesnę projekto rezultatų sklaidą.

Švietimo konsultantų dilema išryškina ir problemą dėl MTP+ tikslo sukurti švietimo specialistų kompetencijų ugdymo ir tobulinimo bei vertinimo sistemą pasiekimo. Visos minėtosios švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimo veiklos įgyvendinamos kaip pavieniai projektai, kurių veiklų tęstinumas atskirais atvejais susijęs tik su kvalifikacijos kėlimo, mokymo programų parengimu. Tačiau tokie produktai nėra pakankami kalbant apie kompetencijų ugdymo sistemos sukūrimą, o su produktų sklaidos tikslinei grupei problemomis susiduriama jau projektų įgyvendinimo metu.

Ketvirtasis MTP+ tikslas - plėtoti švietimo paslaugas, jų kokybę, prieinamumą tobulinant švietimo sistemos pagalbą tarp bendrojo ugdymo, profesinio rengimo ir aukštojo mokslo, modernizuojant bendrojo ugdymo infrastruktūrą ir vystant paramos mokiniui sistemą – realizuojamas infrastruktūrinėmis investicijomis pagal SSVP. Bendrajam lavinimui skirtos SSVP priemonės apima mokyklų bibliotekų infrastruktūros, infrastruktūros, skirtos pedagogams ar kitiems švietimo specialistams, taip pat infrastruktūros, kuri tiesiogiai naudojama mokymosi procese, atnaujinimą ir modernizavimą. Tikslų prasme infrastruktūrinės bendrojo lavinimo lygmeniui skirtos priemonės yra suderintos su ŽIPVP investicijomis, tačiau investicijų suderinamumas ne visais atvejais realizuojamas

[23] patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. ISAK- 1041

naudos gavėjų lygmenyje. Suderinamumas tarp infrastruktūrinių ir „minkštų“ investicijų konkrečiose švietimo institucijose, tikėtina, leistų padidinti teigiamą įgyvendintų priemonių poveikį.

SSVP įgyvendinamų projektų produktų kokybė labai glaudžiai susijusi su projektų vykdytojų išmanymu apie statybų procesą, techninius specializuotos įrangos parametrus ir pan. Natūralu, kad švietimo institucijų profilis ir specializacija yra kitokie, todėl įprastai tokių žinių trūksta, o tai apsunkina projektų įgyvendinimą, įtakoja produktų kokybę. Tokioje situacijoje geru pavyzdžiu gali būti laikomas atskirose priemonėse taikomas projekto įgyvendinimo modelis, kuomet viena išorinė institucija, turinti reikiamą patirtį, užtikrina centralizuotą projekto koordinavimą ir organizavimą. Tai leidžia užtikrinti vienodą produktų kokybę, nepriklausomai nuo atskirų institucijų organizacinio pajėgumo. Be to, viešuosius pirkimus vykdant centralizuotai ir dalyvaujant patirtį turinčiai institucijai, užtikrinama lengvesnė ir kryptingesnė komunikacija su produktų tiekėjais – pavienės mokyklos gali susidurti su patirties trūkumu šioje srityje. Atsiranda galimybė tuos pačius produktus dėl didelio užsakymo kiekio įsigyti palankesnėmis sąlygomis.

VP3-2.2-ŠMM-01-V, VP3-2.2-ŠMM-08-V, VP3-2.2-ŠMM-12-V priemonėse taikomas centralizuoto projekto koordinavimo ir organizavimo principas. Priemonės skirtos bendrojo lavinimo mokyklas aprūpinti specializuota įranga. Pagrindinis projektų pagal minėtąsias priemones vykdytojas yra Švietimo aprūpinimo centras (ŠAC), kuris vykdo ir koordinuoja visus pagrindinius projekto procesus. Turint omenyje, kad pagal priemones įgyvendinamuose projektuose dalyvauja keli šimtai mokyklų, tai leidžia užtikrinti vienodą kokybę, sklandesnius procesus.

Šis principas, kai projektų procesus organizuoja ir koordinuoja viena tinkamą patirtį turinti institucija, galėtų būti pritaikytas tokiais atvejais, kai įsigyjami vienarūšiai produktai (pvz., baldai), o projekto vykdytojai yra vieno tipo, priskirtini tam pačiam švietimo lygmeniui (pvz., ikimokyklinio ugdymo įstaigos).

3.3. Profesinio mokymo lygmeniui skirti produktai

2007-2013 m. ES struktūrinių fondų lėšos profesinio mokymo sistemos plėtrai suplanuotos pagal PPMIP. Šioje Ministerijos programoje iškeltas pagrindinis tikslas – padidinti profesinio mokymo atitiktį darbo rinkos poreikiams. Ministerijos programoje keliami bendrieji tikslai – (1) didinti profesinio mokymo lankstumą; (2) gerinti profesinio mokymo kokybę; (3) gerinti besimokančiųjų asmenų pasirengimą praktinei veiklai; (4) sudaryti sąlygas mokytojams ir dėstytojams nuolat tobulinti savo kvalifikaciją; (5) didinti profesinio mokymo prieinamumą; (6) sudaryti sąlygas besimokantiems asmenims gerinti prisitaikymo prie socialinės aplinkos gebėjimus. Visi tikslai realizuojami įgyvendinant ŽIPVP ir SSVP priemones.

Profesinio mokymo sistemos plėtrai skirtos priemonės suplanuotos PPMIP turi aiškią logiką, t.y. visų remiamų veiklų nuoseklus įgyvendinimas sąlygoja pakankamai koncentruotą poveikį profesinio mokymo sistemai. Tačiau vienas iš esminių aspektų, atskirais atvejais galintis sumažinti planuojamą poveikį, – susijusių remiamų veiklų suderinamumas laike.

Šiuo metu jau pradėtas įgyvendinti projektas, skirtas profesijos mokytojų technologinių kompetencijų ugdymui. Pagal savo tikslus įgyvendinamas projektas skirtas suteikti profesijos mokytojams ir dėstytojams technologinių kompetencijų dirbti naujoje (sektorinių centrų) praktinio mokymo bazėje. Atitinkamai kuriamuose sektoriniuose praktinio mokymo centruose pedagogai turėtų būti pasirengę dėstyti pagal naujas modulines programas, naudojantis joms skirtomis priemonėmis, kurių rengimo darbai dar tik pradedami. Tai reiškia, kad visa sistemos plėtros logika šiek tiek nenuosekli ir veiklos pradedamos ne nuo pagrindų kūrimo. Kvalifikacijos sistemos galutinis

suformavimas ir atitinkamų modulinių programų parengimas labai svarbūs faktoriai plėtojant naujos kartos profesinio mokymo sistemą, kurią sustiprinti turėtų visos kitos ŽIPVP ir SSVP numatytos remiamos veiklos. Tuo tarpu ŽIPVP finansuojamas PPMIP veiklas pradėjus įgyvendinti nuo mokymų pedagogams, kol kas greičiausiai bus palaikomas kažkoks tarpinis modelis.

Projekte VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-001 suplanuota parengti modulinio profesinio mokymo sistemos modelį, apimantį visą profesinio mokymo sistemą, o šis modelis turės būti tvirtinamas ŠMM. Tai turėtų užtikrinti modelio integralumą nacionalinėje profesinio mokymo sistemoje.

Natūralu, kad praktikoje kyla objektyvių sunkumų įgyvendinti priemones tiksliai pagal planą. Tačiau nepakankamas priemonių įgyvendinimo suderinamumas laike šiuo atveju gali mažinti poveikį PPMIP tikslų pasiekimui. Fragmentiškas sistemą sudarančių priemonių įgyvendinimas gali paskatinti tam tikrą inertiškumą, kai inicijuojamoms pertvarkoms trūkstant nuoseklumo, liekama prie senojo veikimo būdo.

Ankstyvesnis „minkštų“ priemonių įgyvendinimas galėjo sustiprinti ir infrastruktūrinių projektų sėkmingo įgyvendinimo prielaidas. Valdymo sustiprinimas įdiegiant vidinius profesinio mokymo kokybės mechanizmus profesinio mokymo institucijose sudarytų geresnes prielaidas efektyvesniam ir sklandesniam infrastruktūrinių projektų įgyvendinimui, o taip pat perėjimui prie mokymo pagrįsto modulinėmis programomis. Pagal tai, kokiu grafiku įgyvendinamos suplanuotos priemonės, vidinių kokybės sistemų įdiegimas greičiausiai sustiprins mokymo proceso perorganizavimą. O ŽIPVP lėšomis planuojamas profesinio mokymo institucijų išorinis vertinimas galėtų apimti ir SSVP lėšomis naujai sukurtą infrastruktūrą. Tikėtina, kad toks vertinimas padėtų sustiprinti atliktų investicijų integralumą ir poveikį profesinio mokymo kokybės gerinimui.

Profesijos mokytojų ir dėstytojų kompetencijų kėlimui suplanuotos priemonės apima tam tikrus inovatyvius aspektus, lyginant su ligšioline praktika – praktinio mokymo programas rengia ir mokymus organizuoja gamybinės įmonės savo bazėje. Toks pasirinkimas svarbus ir siekiant profesinį mokymą priartinti prie darbo rinkos poreikių, kadangi profesinio mokymo institucijų ir įmonių bendradarbiavimas stiprinamas praktiniame lygmenyje. Tiesa, šių investicijų ilgalaikis poveikis labai priklauso nuo to, kaip bus užtikrintas veiklų tęstinumas. Kyla natūralios rizikos, kad verslo įmonės, suteikusios mokymo paslaugas pakankamai gerai finansuojamuose ES struktūrinių fondų projektuose, vėliau nebetęs analogiškų veiklų finansuojamų tik iš mokinio krepšelio skiriamomis lėšomis.

3.4. Aukštojo mokslo lygmeniui skirti produktai

Pagrindiniai tikslai, kurių siekiama 2007-2013 m. ES struktūrinių fondų investicijomis į aukštojo mokslo sistemą, suformuluoti NSP. Tam tikroms studijų programoms, kurios svarbios didinant mokslui imlių sektorių lyginamąją dalį, tikslai ir finansavimo kryptys suformuoti BNKP.

NSP tikslai keliami trimis kryptimis – (1) studijų kokybės gerinimas; (2) studijų tarptautiškumo didinimas ir prieinamumo užtikrinimas; bei (3) studijų sistemos efektyvumo didinimas.

Gerinant studijų kokybę, svarbi dalis ŽIPVP lėšų skiriama studijų programų atnaujinimui. NSP suplanuotoje priemonėje, įgyvendinamoje ŽIPVP lėšomis, atnaujinamų studijų programų sąrašas yra pakankamai platus, tačiau dominuoja socialinių mokslų studijų programoms skirti projektai. Socialinių mokslų studijų programoms atnaujinti skirta kiek daugiau nei pusė visų projektų. Likusi pusė skirta visų kitų sričių studijų programoms, tarp kurių didesnioji dalis skirta technologijos srities studijų programoms. Šios proporcijos beveik tokios pačios tiek universitetų, tiek kolegijų įgyvendinamuose projektuose. Socialinių mokslų programos yra populiariausios aukštosiose mokyklose, jose studijuoja daugiau kaip pusė šalies studentų. Taigi aukštųjų mokyklų aktyvumas atnaujinant šias programas suprantamas. Juolab, kad praktiškai analogiškas socialinių mokslų srities

studijų programas galima rasti daugelyje aukštųjų mokyklų, taigi konkurencija dėl studentų aktualesnė būtent čia.

Daugelyje strateginių dokumentų ir tyrimų pabrėžiamas poreikis stiprinti bazę ir didinti studijuojančių technologijos ir fizinius mokslus skaičių, sudarant sąlygas žinioms imlių sektorių plėtrai, stipriau bus realizuotas įgyvendinant BNKP numatytą studijų programų atnaujinimą. Parama studijų programų, susijusių su mokslui imliais ūkio sektoriais, atnaujinimui laikoma svarbia prielaida šalies augimui. Juolab, kad „minkštosios“ investicijos yra derinamos su EAVP lėšomis aukštųjų mokyklų infrastruktūros plėtrai, kas turėtų sąlygoti didesnį kompleksinį poveikį siekiant BNKP iškeltų tikslų didinti MTEP įtaką šalies ūkiui.

Svarbu, kad atnaujinamų studijų programų kokybės užtikrinimui numatyti keli išorinio vertinimo etapai, kurių metu dalis programų bus vertinamos Studijų kokybės vertinimo centre (ar panašiose institucijose) pagal patvirtintus kriterijus. Taip pat visos atnaujinamos programos projekto eigoje bus konsultuojamos ekspertų, parengtų taikyti naujus Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos reikalavimus, kurie nuo 2011 m. rugsėjo 01 d. bus privalomi visoms šalyje vykdomoms studijų programoms. Šios galimybės atsirado derinant skirtingų ŽIPVP projektų veiklas ir laikytinos geru projektų suderinamumo pavyzdžiu.

Dalis projektų įgyvendinamų pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę studijų programų atnaujinimą derina su atitinkamų dėstytojų kompetencijų gerinimu. Tai svarbi prielaida gerinti studijų kokybę.

Svarbia studijų kokybės gerinimo prielaida taip pat laikytina ŽIPVP lėšomis finansuojama studentų praktikų verslo įmonėse sistemų plėtra. Tiesa, šių investicijų nauda labiausiai pasireikš tuomet, jeigu po projektų įgyvendinimo bus užtikrinamas praktikų vykdymo tęstinumas, kadangi projektų lėšomis atliekamas tik santykinai nedidelis bandomųjų praktikų kiekis.

Studijų sistemos efektyvumo didinimo tikslams pasiekti vertinimo metu buvo įgyvendinama priemonė, pagal kurią finansuojami aukštųjų mokyklų tarybų narių, administracinio personalo mokymai, stiprinant jų valdymo, strateginio planavimo gebėjimus. Priemonės reikalingumas nediskutuotinas, tačiau pastebėti tam tikri projektų planavimo trūkumai, kurie gali sukliudyti išnaudoti visą priemonės potencialą. Priemonės projektuose strateginio planavimo mokymai ir aukštųjų mokyklų integruotų strategijų rengimas, kuriam dažname projekte suplanuotos lėšos išorės konsultantų įsigijimui. Mokymuose įgytų žinių didžiausias efektyvumas būtų pasiekiamas tuomet, kai patys mokymuose dalyvavę aukštųjų mokyklų darbuotojai, tarybų nariai rengia ar bent jau prisideda rengiant aukštųjų mokyklų strategijas, o išorės ekspertų dalyvavimas suvokiamas ne kaip visos strategijos parengimas, bet kaip papildomos kompetencijos, žvilgsnis iš kito požiūrio taško, ekspertinis vertinimas ar pan. Toks strategijų rengimo kelias didina ir rezultatų tęstinumo tikimybę, kadangi strategija nuo pat jos kūrimo pradžios tampa pačios institucijos dalimi, o ne iš išorės atneštu produktu. Šiuo atveju netgi išoriškai vertinama kokybė nėra tokia svarbi kaip aukštosios mokyklos bendruomenės ryšys su naująja strategija. Tačiau kol kas aktyviau į aukštųjų mokyklų strateginių dokumentų rengimą aukštosios mokyklos personalas įtraukiamas mažiau kaip pusėje įgyvendinamų projektų. Žinant, kad pagal šią priemonę įgyvendinamuose projektuose aukštųjų mokyklų personalo ir tarybų narių mokymams skiriama daugiau kaip 40 proc. visų lėšų, mokymų rezultatai aukštosios mokyklos reikmėms turėtų būti naudojami plačiau.

Dalis aukštųjų mokyklų, įgyvendinančių projektus pagal VP1-2.2-ŠMM-04-K priemonę, prieš rengiant integruotas strategijas suplanavo organizuoti mokymus organizacijos atstovams, o paskui apmokytus asmenis tiesiogiai ir intensyviai įtraukti į strateginio planavimo veiklas.

Pagal priemones, skirtas studijų tarptautiškumo didinimui ir prieinamumo užtikrinimui, vertinimo metu projektai nebuvo įgyvendinami.

3.5. MTEP skirti produktai

MTEP ir inovacijų sistemą sudaro tarpusavyje susiję viešojo, privataus ir nevyriausybinio sektorių MTEP ir inovacijų sistemos komponentai. MTEP ir inovacijų sistemos komponentai gali būti suskirstyti į tris lygius – (1) makro lygmenį, kuris apima viešosios politikos formavimą šioje srityje formavimą; (2) meso lygmenį, apimantį MTEP ir inovacijų politikos įgyvendinimą, bei (3) mikro lygmenį, kurį sudaro MTEP ir inovacijų politikos priemonių paramos gavėjai, t.y. MTEP vykdytojai ir inovacijų kūrėjai. Siekiant efektyvaus MTEP ir inovacijų politikos funkcionavimo visuose iš šių lygmenų yra būtina užtikrinti tinkamus aukštos kokybės išteklius, kurie, apibendrintai, grupuojami į (a) fizinę infrastruktūrą ir įrangą; (b) žmogiškuosius išteklius kiekybine ir kokybine prasme bei (c) valdymo ir administravimo instrumentus, procedūras ir įrankius.

Investicijos į MTEP suplanuotos dviejose Ministerijos programose – TKP ir BMV. MTEP plėtrai svarbi ir BNKP, kurios pagrindinės investicijos skirtos sustiprinti studijų, susijusių su mokslui imliais sektoriais, turinį ir infrastruktūrą.

Investicijos į MTEP žmogiškuosius išteklius suplanuotos pagal TKP, kurios bendrieji tikslai - tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetencijas, skatinti jų mobilumą bei padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje. TKP tikslai siekiami įgyvendinant ŽIPVP 3 prioriteto priemones. Įgyvendinamos priemonės yra tinkamos siekti užsibrėžtų tikslų, tačiau didesniam poveikiui užtikrinti gali pritrūkti investicijų į naujus, nacionalinėmis lėšomis nefinansuojamus šalies MTEP stiprinimo instrumentus. Doktorantūros proceso, studentų stažuočių, mokslininkų stažuočių priemonės yra reikalingos ir turinčios MTEP stiprinimo potencialą, tačiau svarstytina, ar jos yra pakankamos trumpajame ar vidutiniame laikotarpyje pasiekti TKP tikslų. Šalies tyrėjų, ypač turinčių mokslinį laipsnį, kiekis yra ribotas, bazinė mokslo finansavimo tvarka per ilgą laiką suformavo nepakankamai konkurencingą aplinką mokslo kokybės atžvilgiu, todėl, remiantis vien esamu potencialu, spartūs pastebimi pokyčiai mažai tikėtini. Viena iš galimų alternatyvų – mokslininkų iš kitų šalių pritraukimas – įgyvendinamose ŽIPVP priemonėse kol kas realizuojama ribotai. Pagrindinis instrumentas – trumpalaikių vizitų organizavimas. Tai svarbi kontaktų stiprinimo, idėjų apsikeitimo, konsultacijų priemonė, tačiau nepakankama ilgalaikių bendrų mokslinių tyrimų vykdymui. Pagal kitą priemonę konkurso būdu skiriamą visuotinę dotaciją moksliniams tyrimams vykdyti gali gauti ir užsienio mokslininkai, tačiau jie dalyvauja bendrame konkurse su vietiniais mokslininkais. Siekiant pritraukti daugiau užsienio mokslininkų toks sprendimas gali būti nepakankamas: dėl natūralių priežasčių priimančios institucijos (Lietuvos mokslo ir studijų institucijos), be kurių sutikimo mokslininkai negali dalyvauti konkurse, pirmiau rūpinsis savo nuolatinio mokslinio personalo įdarbinimu visuotinės dotacijos lėšomis.

ŽIPVP numatytos priemonės ir pagal jas įgyvendinami projektai MTEP srityje pakankamai vienpusiškai orientuojasi į žmogiškųjų išteklių stiprinimą asmens lygmenyje. Planavimo dokumentuose fiksuotiems kokybiniams tikslams pasiekti gali pritrūkti rimtesnių pokyčių mokslo ir studijų instituciniu lygmeniu. Kol kas institucinės veiklos stiprinimo finansavimas vykdomas tik mokslininkų nevyriausybinių organizacijų, asocijuotų struktūrų, taip pat pavienių ekspertinių institucijų (pvz. Lietuvos mokslininkų mobilumo centras) atžvilgiu.

Tuo tarpu BMV suplanuotos infrastruktūrinės investicijos ir joms keliami tikslai pirmiausiai sietini su mokslo ir studijų institucijomis. BMV bendrieji tikslai – (1) stiprinti viešą MTEP bazę ir didinti viešo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms; (2) skatinti aukšto lygio mokslinius tyrimus, glaudesnį ir ilgalaikį mokslo ir studijų institucijų bei verslo subjektų bendradarbiavimą. Įvertinant tai, kad EAVP ir BMV programoje keliami tikslai yra platesni už pakankamai nusistovėjusį mokslo kaip išskirtinai akademinės veiklos supratimą, dauguma ES struktūrinių fondų paramos gavėjų susiduria su naujais iššūkiais. Nepaisant to, kad tikslai tarsi keliami infrastruktūrinėms investicijoms,

įvertinant ambicingus BMV tikslus, infrastruktūrinės investicijos turėtų būti glaudžiai siejamos su „minkštomis“ veiklomis. Mokslo ir studijų institucijų, įgyvendinančių „žinių trikampio“ plėtros projektus, valdymo, administravimo, strateginio planavimo gebėjimų augimas, naujų valdymo metodų jose ar jų padaliniuose diegimas yra labai svarbi sėkmės prielaida siekiant infrastruktūros ir įrangos naudojimo bendrais mokslo, verslo ir studijų interesais bei dėl to augančios moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai imlių ūkio sektorių lyginamosios dalies (BMV pagrindinis tikslas).

Projekto VP2-1.1-ŠMM-04-V-01-005 metu sudarytos valdymo grupės nariai yra ŠMM atstovas, „slėnio“, kuriame įgyvendinamas projektas, asociacijos atstovas, verslo įmonių atstovai. Verslo atstovų įtraukimas į viešosios infrastruktūros projekto valdymo grupę svarbus verslo ir mokslo saitų stiprinimo prasme.

Mokslui imlių ūkio sektorių lyginamosios dalies ir vaidmens ekonomikoje stiprinimas yra aktualus klausimas visos ES mastu. Ilgametė patirtis rodo, kad vien viešosios infrastruktūros sąlygų gerinimas nėra pakankama prielaida didėti verslo MTEP ir inovatyvumo potencialui. Tai sąlygoja daugelis priežasčių, tačiau viena iš pagrindinių – pakankamai silpna startinė potencialių verslo įmonių situacija, įmonių dydis (vyrauja mažos ir vidutinės įmonės). Todėl ES strateginiuose dokumentuose akcentuojamas poreikis, stiprinant MTEP vaidmenį ekonomikoje aktyviau veikti mokslo ir studijų institucijoms ir neapsiriboti įprasta moksline veikla. Įgyvendinant 2007-2013 m. veiksmų programas šio požiūrio pasigendama. Aukšto lygio ir aktyvi verslo atžvilgiu EAVP lėšomis kuriamų mokslo centrų, atviros prieigos centrų vadyba įgyvendinamose priemonėse neskatinama. Investicijos mokslo ir studijų institucijų vidaus valdymo gerinimui būtų svarbios ir dėl to, kad nemaža dalis BMV projektų įgyvendina valstybinių mokslo institutų pertvarkos gaires, o teisinį ir dalinai infrastruktūrinį subjektų konsolidavimą turėtų lydėti ir vidaus valdymo pokyčiai.

Tikimasi, kad bent dalinai „minkštų“ priemonių, nukreiptų į MTEP ir inovacijų sistemos valdymo tobulinimą, poreikį patenkins 2011 m. pradžioje sukurta Slėnių stebėsenos grupė, kuriai keliami tikslai pateikti reguliarų „slėnių“ projektų vystymo vertinimą, teikti pasiūlymus ir rekomendacijas, kad būtų pasiekti iškelti tikslai. Tačiau vėlgi, Slėnių stebėsenos grupės rekomendacijoms įgyvendinti prireiks instituciškai stiprių subjektų.

Išskirtinai MTEP veiklų versle stiprinimui ŠMM administruojamuose veiksmų programų prioritetuose skirta tik viena ŽIPVP lėšomis finansuojama priemonė, kurios tikslas verslo įmonėse įdarbinti daugiau tyrėjų. Priemonė labai svarbi ir reikalinga, deja, dėl įvairių aplinkybių jos populiarumas tarp potencialių pareiškėjų labai žemas. Daugiau priemonių, kurios tiesiogiai įtrauktų ir verslo subjektus nėra, nors EAVP prioriteto ir uždavinio lygio tikslai bei rodikliai suponuoja tokią būtinybę.

Dar vienas svarbus aspektas, numatytas BMV programoje, - viešosios MTEP bazės stiprinimo bei viešojo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumo ir prieinamumo įmonėms didinimo tikslų siekti įgyvendinant šalies mokslo ir studijų potencialo teritorinės integracijos (slėnių plėtros) programas. Šiose programose akcentuoti mokslo ir studijų institucijų teritorinės integracijos tikslai, o vienas iš programų kūrimo tikslų buvo sutelkti šiuo metu „teritoriškai išsibarsčiusias mokslo ir studijų institucijas ar jų padalinius, kurių teritorinis sutelkimas sukurtų pridedamąją vertę, optimizuoti jų struktūrą ir tarpusavio sąveiką, plėtoti bendrą fizinę ir socialinę slėnių infrastruktūrą“[24]. Tiesa, nacionaliniuose dokumentuose numatytos konkrečios vietos, kuriose turi kurtis „slėniai“, o jos dažniausiai remiasi jau esama mokslo ir studijų infrastruktūra ir ne visada yra labiausiai tinkamos verslo ir mokslo bendradarbiavimo skatinimui, kuris yra pagrindinis EAVP investicijų tikslas. Šis faktorius riboja EAVP investicijas į alternatyvius objektus, kurie galėtų būti tinkamesni strateginių tikslų siekimui. Kita vertus, netgi negalint pakeisti suplanuotos infrastruktūros vietos, išlieka

[24] Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321

galimybė siekti didesnės mokslo subjektų konsolidacijos EAVP lėšomis finansuojamus objektus planuojant taip, kad į juos galėtų būti perkelti visi sujungtų mokslinių tyrimų centrų padaliniai. Kaip rodo jau vykdomų projektų patirtis, atsiradus kliūčių įgyvendinti infrastruktūrinį projektą LR Vyriausybės nutarimu patvirtintoje teritorijoje gali būti atliekami atitinkamų teisės aktų ir projekto keitimai, todėl šia alternatyva išskirtiniais atvejais taip pat gali būti pasinaudota, jeigu tai iš tiesų leistų sustiprinti poveikį MTEP plėtrai. Taip pat vertinimo metu nustatyta, kad „slėnių“ programose nurodyti konkretūs didesnės teritorinės integracijos planai ne visuomet įgyvendinami EAVP finansuojamuose projektuose, kuriuose kuriama nauja ir išlaikoma bei atnaujinama sena skirtingose vietose išsimėčiusi infrastruktūra. Tiesa, šiuo metu faktiškai visi „slėnių“ projektai pradėti įgyvendinti, todėl infrastruktūros perplanavimas nebegalimas. Tačiau šioje situacijoje dar kartą išryškėja minėtasis poreikis plačiau išnaudoti „minkštas“ priemones, verslo ir mokslo bendradarbiavimą skatinant ne tik infrastruktūros plėtros pagrindais.

3.6. Suaugusiųjų mokymui skirti produktai

ŽIPVP 2 prioritetas skirtas mokymosi visą gyvenimą priemonėms įgyvendinti. Vienas iš esminių pastarojo meto ES ir Lietuvos tikslų šioje srityje – didinti asmenų besimokančių visuose gyvenimo etapuose dalį. Vienas iš strateginių konteksto rodiklių, kurio siekiama įgyvendinant ŽIPVP 2 prioriteto priemones (kartu su kitais veiksniais įtakojančiais rodiklio pasiekimą) – padidinti 25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalį iki 11 proc. (2009 m. šio rodiklio reikšmė buvo 4,5 proc.).

Kol kas Lietuvos gyventojų mokymosi visą gyvenimą rodikliai žemi. Dirbantys asmenys retai dar ir mokosi. Šio reiškinio priežastys yra įvairios ir dalis jų susiję su kultūriniais, socialiniais ar ekonominiais motyvais, kurių kaita priklauso nuo daugybės sunkiai prognozuojamų aplinkybių. Kita vertus, dirbančių asmenų dalyvavimą neformaliajame mokyme riboja ir labai paprastos priežastys – ribotas lanksčių mokymosi organizavimo formų taikymas, individualiomis pastangomis sunkiai prieinamos kokybiškos ir įvairios neformaliojo švietimo paslaugos, neišplėtotas neformaliojo mokymo būdu įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas. Didelė dalis neformalaus mokymo, ypatingai susijusio su specialiųjų gebėjimų ugdymu, prieinamos faktiškai tik organizuotoms grupėms (įmonėse organizuojami mokymai darbuotojams ir pan.). ŽIPVP pabrėžiama, kad švietimo paslaugos nėra vienodai prieinamos visoms visuomenės grupėms. Menkas galimybes mokytis visą gyvenimą turi visų amžiaus grupių socialinės rizikos asmenys, darbininkiškų profesijų atstovai. Šiems asmenims neretai reikia pagrindinių žinių, kurias galėtų teikti bendrojo lavinimo ar profesinės mokyklos. Taip pat mokymosi visą gyvenimą institucionalizavimas turėtų būti plečiamas įtraukiant universitetus bei kolegijas.

Vertinimo metu nustatyta, kad nepaisant to, jog suaugusiųjų asmenų mokymui skiriama didelė išlaidų dalis, didžiausia besimokančiųjų grupė yra švietimo specialistai, o projektų metu įprastai organizuojami vienkartiniai mokymai, tačiau nekuriama sistema, kuri turėtų poveikį mokymosi visą gyvenimą rodikliams ilgajame periode. Kalbant mokymosi visą gyvenimą rodiklio kontekste, vienkartiniai mokymai vykstantys 2010, 2011 ar 2012 m. nepasireikš rodiklio reikšmei pvz. 2015 m. (pagal naudojamą skaičiavimo metodiką). Todėl ŽIPVP projektų metu vykdomi švietimo ekspertų mokymai labiau sietini su formaliojo švietimo paslaugų, tiesiogiai priklausančių nuo švietimo specialistų kvalifikacijos, kokybės gerinimu, kurios aktualumas nekvestionuojamas. Panašios veiklos

vykdomos ir pagal kitas ŽIPVP priemones administruojamas kitų tarpinių institucijų, o jų tikslai išskirtinai nesiejami su mokymosi visą gyvenimą rodikliu[25].

Didžiausią potencialą prisidėti prie suaugusiųjų mokymo sistemos plėtros turi plėtojami daugiafunkciai centrai. Pagal ŽIPVP įgyvendinamas projektas, finansuojant mokymo programų kūrimą ir nuotolinio mokymo kuratorių kompetencijų ugdymą, o daugiafunkcių centrų infrastruktūros plėtra remiama pagal SSVP. Daugiafunkcinių centrų koncepcija kol kas praktiškai neįgyvendinta ir yra nauja patirtis šalies savivaldybėms, todėl jų vystymasis, plėtra ir veiklos kryptys labai priklausys nuo konkrečių savivaldybių pasirinkimo ir indėlio. 2007-2013 m. ES struktūrinių fondų investicijos leis sukurti tam tikrą infrastruktūrinį pagrindą, kurio užpildymas turiniu gali būti labai įvairus. ŽIPVP lėšomis, siejant išskirtinai su daugiafunkciais centrais, finansuojama tik labai siaura galima šių centrų veiklos kryptis – kuriamos nuotolinio mokymo programos ir apmokomi nuotolinio mokymo kuratoriai, kurie vėliau galėtų dirbti steigiamuose daugiafunkciuose centruose. Dalies „minkštų“ veiklų poreikis ir svarba daugiafunkcių centrų veiklai stokoja pagrindimo – kuriamos bendrųjų gebėjimų nuotolinio mokymo programos (pvz., kompiuterinio raštingumo pagrindai), neišplėtojus konkrečių daugiafunkcių centrų plėtros krypčių apmokomi pakankamai siauros specializacijos asmenys, kurie turėtų ten dirbti. Žinant, kad siekiamybė yra sukurti daugiafunkcius centrus, kurių veiklos ypatumus lemtų vietos bendruomenės poreikiai, o tokie centrai gali kurtis jau veikiančių formaliojo švietimo institucijų pagrindu, centralizuotas siauros veiklos krypties stiprinimas (nuotolinis mokymas) nebūtinai yra aktualus konkrečių centrų augimui.

ŽIPVP lėšomis taip pat įgyvendinamos veiklos, skirtos suaugusiųjų bendrųjų gebėjimų stiprinimui. Įgyvendinamo valstybinio planavimo projekto metu numatyta stiprinti andragogų profesinės veiklos pagrindus, stiprinti šalyje veikiančias suaugusiųjų mokymo institucijas. Numatyta kurti naujus mokymosi suaugusiems modulius, modulių perkėlimas į elektroninę erdvę. Šie produktai gali prisidėti gerinant mokymo paslaugų kokybę, ypač jeigu jie bus laisvai prieinami visiems suaugusiųjų mokymo paslaugų teikėjams. Visgi abejotinas tokių finansuojamų veiklų kaip suaugusiųjų mokymo vykdymas priemonės lėšomis reikalingumas. Pvz., įgyvendinamame projekte numatytas 1525 suaugusių asmenų mokymas. Toks besimokančiųjų kiekis yra nepastebimas visos tikslinės grupės mastu. Tokio tipo mokymai įvairioms gyventojų grupėms vykdomi kitų VP priemonių lėšomis (administruojamų LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, LR vidaus reikalų ministerijos ir pan.), todėl jeigu ŠMM parengtų ir pateiktų rinkai kokybiškas mokymo programas, jų pridėtinė vertė būtų kur kas didesnė negu nedidelės grupės mokymai. Arba organizuojami mokymai suaugusiems turėtų kurti papildomą vertę, pvz. į paslaugų teikimą įtraukiant formaliojo mokymo institucijas ir stiprinant jų potencialą analogiškas paslaugas teikti ir ateityje.

Svarbus postūmis mokymosi visą gyvenimą plėtroje galėtų būti numatytas suaugusiųjų mokymosi čekių sistemos sukūrimas. Tačiau tam, kad tokia sistema turėtų realų pagrindą, ji turi būti derinama su nacionaline teise, atsižvelgiant į tai, kad valstybė suaugusiųjų mokymo veiklas finansuoja tik tam tikroms grupėms (bedarbių perkvalifikavimas, neįgaliųjų profesinė reabilitacija ir pan.). Taigi skatinant visų visuomenės grupių nuolatinį mokymąsi reikalingi kompleksiniai sprendimai, kurie glaudžiai susiję su kvalifikacijų pripažinimo sistemos plėtra, formalaus mokymosi institucijų pokyčiais. ŽIPVP numatyta finansuoti neformaliu būdu įgytų kvalifikacijų formalizavimo sistemos parengimą ir įgyvendinimą aukštojo mokslo sistemoje. Šios priemonės realizavimas ir realaus praktikoje taikomo mechanizmo neformaliuoju būdu įgytų kvalifikacijų formalizavimui sukūrimas taptų išties dideliu postūmiu suaugusiųjų mokymuisi.

[25] pvz. ŽIPVP 4 prioriteto tikslas stiprinti administracinius gebėjimus ir didinti viešojo administravimo efektyvumą, o strateginiai konteksto rodikliai siejami su valdymo veiksmingumo rodikliu ir pan.

3.7. Apibendrinimas

Įgyvendinamų projektų metu sukuriamų produktų kokybė buvo vertinama kaip eilė priemonių, sudarančių prielaidas pasiekti veiksmų programose, Ministerijos programose, kituose dokumentuose keltus tikslus. Be tam tikrų anksčiau aptartų projektų išorinio ir vidinio suderinamumo aspektų, siekiamų rezultatų kokybei taip pat svarbus projektų metų kuriamų produktų potencialas sustiprinti veikiančią švietimo ir mokslo sistemą, prisidėjimas prie Ministerijos programose keltų tikslų, taikomi išoriniai kokybės užtikrinimo instrumentai ir pan. Vertinimo metu nustatyta, kad projektų kokybei užtikrinti ne visuomet išnaudojamos visos prieinamos priemonės.

Viena iš aktualiausių problemų, akcentuotų pirmiausiai ŠMM dalykinių skyrių specialistų, - nepakankamas valstybinio planavimo projektų indėlis į nacionalinę švietimo ir mokslo sistemą. Šios problemos kilmė įvairialypė, tačiau bene labiausiai pastebimas trūkumas – nepakankamas ŠMM dalyvavimas turinio formavimo ir priežiūros procese projektų įgyvendinimo metu.

Valstybinio planavimo priemonių (ypatingai ŽIPVP) ir pagal jas įgyvendinamų projektų tiksluose dažnai akcentuojamas poreikis sukurti ar sustiprinti atskirą švietimo sistemos komponentę (pvz., pedagogų mokymo sistema, profesinio orientavimo sistema ir pan.). Tačiau įgyvendinant konkrečius projektus neretai apsiribojama veiklomis, kurios nekuria sisteminių pokyčių, o jų tęstinumas dėl finansinių, administracinių, teisinių ir kitų aplinkybių neaiškus. Projektų metu sukurtų produktų tęstinumo rizika pastebėta projektuose, kurių lėšomis finansuojamas švietimo konsultantų specifiniais klausimais rengimas, mokymo programų vykdomų privačiose įmonėse rengimas. Projektų ilgalaikis poveikis švietimo sistemai abejotinas ir tais atvejais, kai plačiu mastu finansuojamos einamosios veiklos.

Dalies priemonių įgyvendinimo kokybė gali nukentėti dėl administracinio pobūdžio nesklandumų. Įgyvendinant atskiras ŠMM administruojamas ŽIPVP priemones pasitelkta Lietuvos mokslo taryba, kuriai perduota dalis įgyvendinančių institucijų funkcijų. Deja, dėl administracinių gebėjimų stokos, kitų priežasčių, projektų vertinimas susiduria su sunkumais, vėluoja sutarčių pasirašymas ir t.t.

Vienodų kokybės standartų taikymas projektų metu galėtų būti užtikrintas pasitelkiant išorines atitinkamus įgaliojimus ir kompetencijas turinčias institucijas. Tokia praktika plačiai taikoma, pavyzdžiui, studijų programų vertinimo procese, tačiau vadovėlių, kitos mokymo medžiagos kokybė dažniausiai kontroliuojama tik paties projekto vykdytojo ar jo pasitelktų papildomų ekspertų. Išorinių kokybės užtikrinimo instrumentų poreikis itin aktualus ir infrastruktūros projektuose. Daugelyje įgyvendinamų projektų, laikantis privalomų LR teisės aktų reikalavimų, statybos darbų kokybei prižiūrėti sudaromos techninės priežiūros sutartys su paslaugų teikėjais. Tačiau tik santykinai nedidelė projektų vykdytojų dalis pasinaudoja galimybe į viešojo pirkimo sąlygas ir paslaugų sutartis įtraukti platesnes techninių prižiūrėtojų funkcijas ir gauti daugiau reikalingos pagalbos. Tai būtų svarbu, žinant, kad didžiąją dalį infrastruktūrinių projektų įgyvendina švietimo institucijos neturinčios patirties vykdant ir prižiūrint statybos darbus.

Apskritai, tais atvejais, kuomet investicijoms keliami tikslai yra nauji projektų vykdytojams ar kuriamų/sukurtų produktų naudojimas kelia didelius iššūkius projektų įgyvendinimo metu ir vėliau, reikalingos įvairios kompleksinės priemonės sustiprinančios projektų vykdytojus įvairiais aspektais. Šie poreikiai dalinai realizuojami derinant „minkštas“ ir infrastruktūrines investicijas pagal skirtingas veiksmų programas. Tačiau, pavyzdžiui, siekiant EAVP tikslų, šio kompleksiškumo pasigendama – EAVP investicijos sukoncentruotos tik į infrastruktūrą.

3.8. Rekomendacijos

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[26]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
K1.	ŽIPVP valstybinio planavimo priemonių ir pagal jas įgyvendinamų projektų tiksluose dažnai akcentuojamas poreikis sukurti ar sustiprinti atskirą švietimo sistemos komponentę (pvz., pedagogų mokymo sistema, profesinio orientavimo sistema ir pan.). Tačiau jau įgyvendinant konkrečius projektus neretai apsiribojama veiklomis, kurios nekuria sisteminių pokyčių, o jų tęstinumas dėl finansinių, administracinių, teisinių ir kitų aplinkybių yra abejotinas. Pagrindinis švietimo politikos planuotojas, vykdytojas ir asignavimų valdytojas yra ŠMM, tačiau ši institucija į ŽIPVP projektų lėšomis kuriamų nacionalinio lygmens koncepcijų vystymą nėra įtraukiama pakankamai. Tai sukelia dideles projektų metu sukurtų produktų tęstinumo rizikas.	Didesnį dėmesį skirti valstybinių projektų įgyvendinimo priežiūrai projektų turinio aspektu.	ŠMM	Atliekant projektų idėjų, valstybės planavimo projektų atranką Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B, P, A)*
K2.	Po projekto idėjos suformavimo ir valstybės projektų sąrašų sudarymo ŠMM funkcija valstybės planavimo projektuose lieka daugiau administracinė. Sudarytų projektų valdymo grupių (jeigu jos sudaromos), į kurias įprastai įtraukiami ir ŠMM atstovai, funkcijos patariamosios, o vaidmuo projekto turinio ir eigos valdyme daugiau formalus. Projektų įgyvendinimo metu susikoncentruojama į projekto administravimo klausimus, įgyvendinančios institucijos tikrina atitikimą formaliems reikalavimams, kiekybinius rodiklius, o kuriamas turinys ir jo kokybė lieka tik projekto vykdytojo, kuris neretai yra atsakingas tik už projekto	Sustiprinti ŠMM dalykinių skyrių teises ir atsakomybę valstybinio planavimo projektų turinio klausimais	ŠMM	2011 m. III – IV ketv.	ŽIPVP, SSVP, EAVP

[26] Detalios siūlomos priemonės kiekvienai rekomendacijai įgyvendinti pateikiamos 4 priede

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[26]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	įgyvendinimą, bet ne sukurtų produktų naudojimą, dispozicijoje.				
K3.	Įgyvendinamų priemonių lėšomis finansuojamos veiklos, kurių tęstinumas ateityje nėra aiškus dėl organizacinių, administracinių ar finansinių aplinkybių. Paraiškose paramai gauti įsipareigojama užtikrinti tęstinumą organizaciniame lygmenyje, tačiau projektų metu pakankamai daug investuojama į žmogiškuosius resursus, naujas organizacijoms veiklas, kurių potencialui naudoti po projekto reikės papildomų išteklių. Pavyzdžiui, asmenys projektų lėšomis parengiami dirbti švietimo konsultantais specifiniais ugdymo klausimais, tačiau neaišku kaip įgytas žinias švietimo bendruomenei galėtų perduoti vėliau ; privačioms įmonėms skiriamos lėšos mokymo ir praktikų programoms pasirengti ir bandomosioms praktikoms atlikti, tačiau vėlesnis šių subjektų dalyvavimas praktikų sistemoje nėra garantuotas. Tęstinumo neužtikrinimo rizika kyla ir tais atvejais, kai ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamos einamosios švietimo paslaugos visos šalies mastu, kadangi projektų lėšos leidžia išplėsti paslaugų apimtis, tačiau vėliau tai išlaikyti nacionalinio biudžeto lėšų gali nepakakti.	Skirti didesnį dėmesį finansuojamų veiklų tęstinumo užtikrinimui jau projektų planavimo etape: reikalinga detaliau vertinti naujų mokymo programų, švietimo konsultantų rengimo poreikį ir aiškiau apibrėžti atskirų projektų vykdytojų įsipareigojimus tęsti projektų metu pradėtas veiklas ir vėliau.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B, P, A)*
K4.	Neracionalus lėšų naudojimas perkant neformalaus mokymo programų, kurios iš esmės jau egzistuoja rinkoje (pvz. kompiuterinio raštingumo), parengimo paslaugas	Bendrųjų gebėjimų mokymo programų parengimą finansuoti tik aiškiai pagrindus poreikį	ŠMM	Atliekant projektų idėjų, valstybės planavimo projektų atranką	ŽIPVP *(I, B, A, M)*
K5.	Įsigyjama infrastruktūra ir įranga ne visuomet yra derinama su turinio atnaujinimu ir plėtra. Ypač kalbant apie IKT įrangą, didesne problema tampa ne įrangos trūkumas, bet nepakankamas jos	Didesnį dėmesį skirti IKT turinio rengimui ir naudojimui ugdymo procese	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B, P)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[26]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	naudojimas ugdymo procese.				
K6.	Taikomi išoriniai kokybės vertinimo instrumentai dažniausiai finansuojami to paties projekto lėšomis. Projektų vykdytojams itin aktualūs patirtų išlaidų tinkamumo, suplanuoto projekto tvarkaraščio laikymosi klausimai, todėl tokių ekspertinių vertinimų įtaka to paties projekto lėšomis sukurtų produktų kokybei ribota.	Užtikrinant projektų metu sukurtų produktų kokybę, plačiau taikyti išorinio kokybės vertinimo instrumentus	ŠMM FM	Įgyvendinant priemones	ŽIPVP *(I, B, P, A, S)*
K7.	Projektų vykdytojai nėra infrastruktūrinių darbų, jiems keliamų techninių reikalavimų specialistai, todėl nėra pajėgūs kontroliuoti statybos darbų kokybės.	Skatinti projektų vykdytojus plačiau naudoti išorinę pagalbą gerinant statybos darbų kokybę	ŠMM CPVA	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	Visi EAVP ir SSVP statybos projektai
K8.	Įgyvendinant MTEP skirtas priemones nepakankamai stiprinamas mokslo ir studijų institucijų vaidmuo skatinant verslo ir mokslo bendradarbiavimą. Pagrindinės investicijos nukreiptos į mokslo viešosios infrastruktūros stiprinimą, neinvestuojant į jos valdymo ir naudojimo (ypač privataus sektoriaus) pokyčius. Lietuvoje vyrauja smulkus ir vidutinis verslas, kuris dažnai neturi tinkamų resursų bei patirties imtis didesnės iniciatyvos stiprinant ryšius su mokslu, todėl mokslo institucijų proaktyvus vaidmuo šiame santykyje yra itin aktualus. Ši MTEP veiklos privačiame sektoriuje stiprinimo galimybė vis labiau akcentuojama ir naujausiose Europos strategijose (Europa 2020, Europos mokslinių tyrimų erdvės plėtros tikslai iki 2020 m. ir kt.).	Struktūrinėmis investicijomis skatinti aktyvesnį mokslo ir studijų institucijų vaidmenį plėtojant verslo ir mokslo ryšius	ŠMM CPVA LRV	Stebint 2007-2013 m. projektų rodiklius Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai Svarstant mokslinių tyrimų finansavimo valstybės biudžeto lėšomis klausimus	EAVP *(M)*
K9.	EAVP lėšomis finansuojami integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) infrastruktūros plėtros projektai įgyvendinami ir bus vystomi esamų mokslo ir studijų institucijų bazėje. Kuriamų integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių)	Investicijas į mokslo ir studijų infrastruktūrą papildyti administravimo ir valdymo gebėjimų stiprinimo iniciatyvomis	ŠMM Projektų vykdytojai	2007-2013 m. Planuojant viešosios politikos darbotvarkę	

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[26]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	idėja grindžiama glaudesniu mokslo ir verslo bendradarbiavimu lyginant su tradicinėse mokslo ir studijų institucijose nusistovėjusia praktika. Esamų projektų vykdytojų institucijų žmogiškieji ištekliai, taikomi vadybos metodai, lėšų gavimo ir valdymo įgūdžiai yra nepakankami tam, kad sukurta infrastruktūra būtų naudojama efektyviausiu keliu ir ženkliai prisidėtų prie nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose, ES struktūrinių fondų paramos 2007-2013 m. panaudojimo dokumentuose deklaruojamų MTEP pažangos ir ekonomikos augimo tikslų.			naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	
K10.	Priemonės VP1-3.1-ŠMM-07-K įgyvendinimas ir visuotinės dotacijos moksliniams tyrimams skirstymo procesas nėra sklandus. Dėl administracinių sunkumų, nepakankamos visuotinės dotacijos valdytojo, kuris faktiškai atlieka įgyvendinančios institucijos funkcijas visuotinės dotacijos gavėjų atžvilgiu, patirties kyla priemonės įgyvendinimo numatyta apimtimi ir kokybiškų rezultatų pasiekimo rizikos. Nesklandumai vertinant potencialių visuotinės dotacijos gavėjų paraiškas, proceso atvirumo trūkumas kelia nepasitenkinimą mokslo bendruomenėje.	Stiprinti visuotinės dotacijos skirstymo procesą	FM ŠMM Visuotinės dotacijos valdytojas	2007-2013 m.	ŽIPVP *(M)*

4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų – fiziniai stebėsenos rodikliai

Rezultatyvumo kriterijus, tai vertinimo kriterijus, pagal kurį vertinimas programos produktų ir rezultatų pasiekimo laipsnis t.y., santykis tarp veiksmų programose planuotų stebėsenos rodiklių reikšmių ir pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių. Kadangi vertinimas atliekamas veiksmų programų įgyvendinimo periodo viduryje, rezultatyvumo kriterijus buvo taikomas ne tik konstatuoti faktinį periodo vidurio rezultatyvumo laipsnį, tačiau ir numatyti rezultatyvumo tikimybę periodo pabaigoje.

4.1. Veiksmų programų prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumas

Jau atliekant intervencijos logikos analizę buvo pastebėta, kad veiksmų programų prioriteto lygmens pagrindiniai rodikliai, rodantys prioriteto lygmens tikslų pasiekimą, ne visuomet pakankamai nuosekliai siejasi su prioriteto uždaviniais ir įgyvendinamomis priemonėmis. SSVP atveju pagrindiniai rodikliai neagreguoja žemesniojo lygmens rodiklių reikšmių (nors pagal rodiklių formuluotes tam kliūčių faktiškai nėra). EAVP 1 prioriteto pagrindiniai rodikliai, nors ir buvo planuota EAVP rengimo metu, šiuo metu ŠMM administruojamomis priemonėmis nėra siekiami. ŽIPVP prioriteto lygmens pagrindiniai rodikliai apskritai nenumatyti.

Uždavinio lygmens rodikliai visose veiksmų programose agreguoja priemonių lygmens rodiklių reikšmes. Tais atvejais, kad uždavinio lygmens rodikliai atitinka priemonių rodiklius, t.y. rodikliai siekiami įgyvendinant konkrečias to uždavinio priemones, kiekybinis rodiklių pasiekimo faktas ir prognozė priklauso nuo priemonių lygmens veiksmų.

ŽIPVP priede nustatytos priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių, kurie agreguojami ŽIPVP uždavinio lygiu, reikšmės beveik visais atvejais yra pakankamos siekti ŽIPVP uždavinio lygmens analogiško rodiklio reikšmės[27].

SSVP uždavinio lygmens rodiklių kiekybinių reikšmių pasiekimas didesnių iššūkių nekelia. Atvirkščiai, vertinant iki dabar užkontraktuotas rodiklio „Tiesioginės naudos gavėjų iš investicijų į švietimo infrastruktūrą skaičius (per 6 mėn. po projekto pabaigos)“ reikšmes, faktinis šio rodiklio rezultatyvumas bus žymiai didesnis lyginant su planuotąja verte. Kitas uždavinio lygmens rodiklis - „Projektų skaičius“ - apskaitomas kaip įgyvendinamų projektų, skaičiuojant pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis, suma. Net ir tokiu būdu agreguojama uždavinio lygmens rodiklio reikšmė yra pakankama, kadangi SSVP priede yra suplanuota dvigubai didesnė suminė rodiklio reikšmė negu SSVP. Planuojama pasiekti rodiklio reikšmė faktiškai galėtų būti dar didesnė, kadangi naudotas rodiklio apskaičiavimo būdas nėra pakankamai tikslus atspindėti realias uždavinio investicijas: tam tikri projektai, apimantys didelį skaičių partnerių ir/ar naudos gavėjų (atitinkamai didelį infrastruktūros objektų skaičių), traktuojami kaip vienas projektas.

Labiausiai komplikuotas EAVP uždavinio lygmens rodiklių pasiekimas. Pagal EAVP priede suplanuotas priemones, 1 prioriteto 1 uždavinio rodiklis „Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)“ ŠMM administruojamomis priemonėmis nėra siekiamas. Taip pat ilgą laiką (iki periodo vidurio) priemonių lygiu buvo suplanuotas nepakankamas kiekis projektų, siekiant uždavinio lygmens rodiklio „MTTP

[27] išskyrus ŽIPVP uždavinio lygmens rodiklį „Dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“, kurio siekiamų reikšmių planas pagal ŽIPVP priedą yra nepakankamas lyginant su ŽIPVP uždavinio lygiu suplanuota reikšme, kuri turi būti pasiekta agreguojant analogiškus priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklius.

bazės plėtros projektų skaičius“ reikšmės, numatytos EAVP. Tačiau vertinimo metu buvo patvirtinta nauja EAVP priemonė VP2-1.1-ŠMM-06-V, kurioje suplanuota trūkstama projektų dalis uždavinio lygmens rodiklio pasiekimui. EAVP 1 prioriteto 2 uždavinio 2 uždavinio įgyvendinimui apskritai nėra patvirtinta priemonių, kurių pagrindu būtų vykdomi MTEP projektai ar analogiškos veiklos.

Uždavinio lygmens rodiklių, kurie veiksmų programų prieduose priemonių lygmeniu suplanuoti pakankamai, faktinis rezultatyvumas tiesiogiai priklauso nuo priemonių lygmens rodiklių pasiekimo.

4.2. Priemonių lygmens rezultatyvumas

Vertintojai, siekdami nustatyti esamą fizinių programos priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį atliko SFMIS kaupiamų priemonės įgyvendinimo stebėsenos duomenų analizę. Faktinio (SFMIS 2010-09-01 duomenys) rezultatyvumo vertinimas rėmėsi trimis pagrindinėmis SFMIS kaupiamomis duomenų reikšmėmis – (1) veiksmų programų prieduose planuojama priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmės; (2) jau pasiektos priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmės; (3) projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytos pasiekti priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmės. Šių duomenų pagrindu vertintojai nustatė esamą veiksmų programų rezultatyvumą, kuris buvo diferencijuotas į (a) faktinį rezultatyvumą (2010-09-01) ir (b) rezultatyvumą pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis (2010-09-01).

Stebėsenos rodiklių pasiekimo tikimybės vertinimas įpareigojo pasitelkti papildomus duomenų surinkimo ir analizės instrumentus, kadangi tikimybės vertinimas yra veikla, nukreipta į esamų sąlygų ir ateityje įvyksiančių reiškinių analizę. Kadangi nominalių fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių prognozė yra neįmanoma (t.y. fiziniai stebėsenos rodikliai yra skirtingos prigimties bei jų pasiekimas priklauso nuo įvairių politinių, socialinių, administracinių, žmogiškųjų ir kt. veiksnių), vertintojai nusprendė identifikuoti ir įvertinti fizinių stebėsenos rodiklių nepasiekimo rizikos laipsnį kiekvienos vertinamos veiksmų programos priemonės atžvilgiu. Rezultatyvumo rizikos laipsnio vertinimas apima mikro ir meso lygmenis.

Mikro lygmenyje buvo vertinamas projektų įgyvendinimo lygmuo ir, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis, identifikuotos rizikos nepasiekti projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nustatytų priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių. Tam tikros priemonės projektų vykdytojams nurodžius, kad projektų lygmenyje kyla rizikos, kurios gali sutrukdyti pasiekti priemonių įgyvendinimo rodiklių reikšmes nurodyta apimtimi, priemonei šiuo aspektu priskirtas didesnis rizikos laipsnis (priklausomai nuo to, koks sunkumus patiriančio projekto svoris siekiant priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių).

Tikėtino rezultatyvumo vertinimo meso lygmuo apima atskirų priemonių planavimą ir įgyvendinimą ŠMM lygmenyje. Vertinimo metu buvo peržiūrėta atskirų veiksmų programų priemonių įgyvendinimo eiga, identifikuojant, kurių priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodikliai, tikėtina, bus užkontraktuoti pakankamai greitai, o kurios priemonės vis dar pačioje priemonės įgyvendinimo ciklo pradžioje ir jų įgyvendinimo eiga, dėl objektyvių valdymo bei administravimo rizikų, pasireiškusių įgyvendinant kitas ŠMM administruojamas priemones, sunkiau prognozuojama laiko ir būsimo investicijų turinio atžvilgiu.

Trečias informacijos šaltinis vertinant tikėtiną rezultatyvumą priemonių lygmenyje – stebėsenos duomenys. Buvo siekiama identifikuoti jau pasiektų priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmių santykį su finansiniais stebėsenos duomenimis, įvertinant, kokia dalis fizinių stebėsenos rodiklių pasiekta panaudojus išmokėtas (ar kontraktuotas) lėšas.

Remiantis minėtaisiais metodais surinkta informacija ir jų kokybine analize, kiekvienos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių atžvilgiu buvo priskirtas apibendrintas rizikos laipsnis.

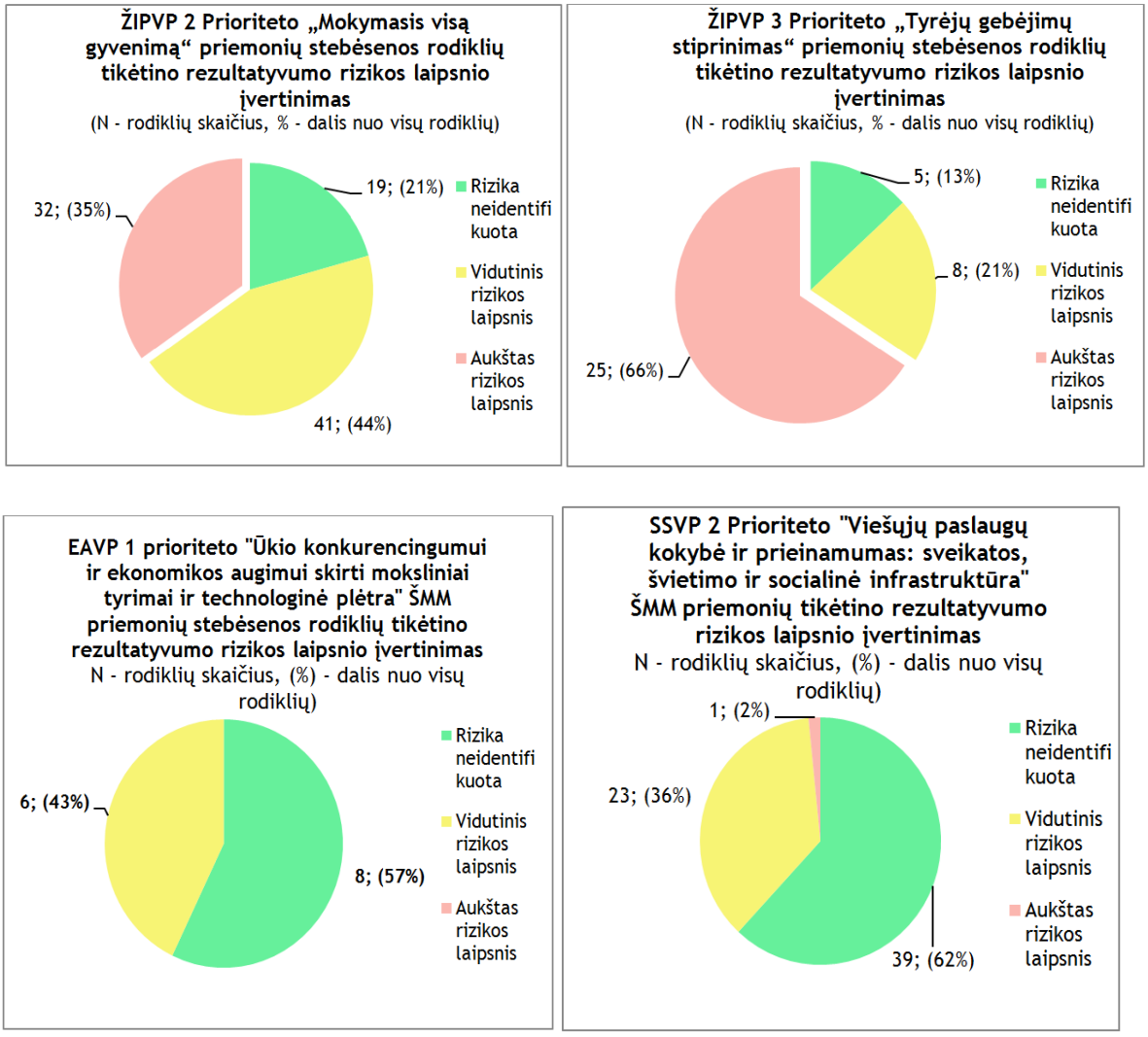

Pav. 1. ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis

Pagal apibendrintą rizikos laipsnį daugiausiai priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių, kurie pasižymi aukštu rizikos laipsniu, nustatyta ŽIPVP 2 ir 3 prioriteto priemonėse. EAVP ir SSVP priemonių lygmens stebėsenos rodiklių, kurie susiduria su nepasiekimo rizika, dalis kur kas mažesnė, o aukšto rizikos laipsnio grupei priskirtas tik vienas SSVP priemonės lygmens stebėsenos rodiklis.

Svarbu pastebėti, kad vidutinio ar aukšto rizikos laipsnio priskyrimas konkrečios priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliams nereiškia, kad rodikliai būtinai bus nepasiekti. Rizikingų priemonių stebėsenos rodiklių reikšmių pasiekimas yra galimas (atitinkamai, dėl įvairių šiuo metu nenumatomų aplinkybių projektų įgyvendinimo metu, gali būti nepasiekti kažkurie priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodikliai, kurie šiuo metu laikomi nerizikingais), tačiau tam reikalingas didesnis dėmesys priemonei, kuris atskirais atvejais gali pasireikšti papildomų veiklų įgyvendinimu priemonės projektuose, spartesniu priemonės įgyvendinimu ar projekto lygmens rizikų sprendimu. Šio tarpinio vertinimo tikslas stebėsenos rodiklių atžvilgiu būtent ir suvoktas kaip poreikis dar kartą atkreipti dėmesį į skirtingos prigimties rizikas, kylančias laikotarpio viduryje, ir pasiūlyti galimus sprendimus. Todėl žemiau aptariami tik tie priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodikliai, kurie

vertinimo metu buvo priskirti rizikos grupei.

ŽIPVP

ŽIPVP atveju daugelis rizikingų suplanuotų reikšmių nepasiekimo aspektu priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių kartojasi ne vienoje priemonėje ir yra agreguojami uždavinio lygiu. Rizika nepasiekti ŽIPVP priede suplanuotos reikšmės (atitinkamai ir ŽIPVP uždavinio lygiu) neretai susijusi ne tiek su konkrečios priemonės įgyvendinimu, kiek planavimo metu užprogramuotomis rizikomis. Dalis ŽIPVP priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių yra nespecifiški konkrečios priemonės atžvilgiu, t.y. rodikliai skirti matuoti produktus/paslaugas, skirtas ne pagrindinei priemonės tikslinei grupei[28] arba tos tikslinės grupės dalyvavimas priemonės veiklose pagal priemonės tikslus objektyviai gali būti kur kas mažesnis negu reikėtų suplanuotoms rodiklio reikšmėms pasiekti. Ši dilema aktualiausia priemonėse, kurių tikslai siejami su švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimu, o numatyti priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodikliai taip pat apima švietimo paslaugų gavėjus. Gali būti, kad projektų metu iš tiesų bus finansuojamas švietimo paslaugų teikimas tikslinei grupei ir numatyta priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklio reikšmė bus pasiekta, tačiau tuomet kyla intervencijos logikos pagrįstumo problema – investuojama į veiklas, kurios neprisideda prie deklaruojamo priemonės tikslo siekimo. Juolab, kad yra iš tiesų yra priemonių, kurių tikslai siejami su švietimo paslaugų teikimu ir jose tokio tipo priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai yra tinkami.

Viena iš aktualiausių priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių nepasiekimo rizikų dėl rodiklių nespecifiškumo taip pat sietina su produkto rodikliais „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ ir „Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“. Daugumoje priemonių, skirtų švietimo specialistų kompetencijų ugdymui, suplanuotos finansuojamos veiklos iš esmės tinkamos neformalaus švietimo[29] programoms vykdyti, o aiškus ryšys su formalaus mokymo[30] programų švietimo specialistams vykdymu kol kas yra vienintelėje priemonėje, pagal kurią numatytas kvalifikuotų mokyklų psichologų rengimas aukštosiose mokyklose, vykdančiose specialistų perkvalifikavimo programas.

Nepakankamo fizinių stebėsenos rodiklių specifiškumo problema, sietina ir su siauru priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodikliais apimamų produktų sąrašu. Produkto rodikliai numatyti ŽIPVP priede labiausiai atspindi žmogiškųjų išteklių mokymo apimtis, tačiau tokia stebėsenos sistema pilnai nepadengia visų ŽIPVP lėšomis kuriamų produktų. Ypatingai ŽIPVP 2 prioriteto priemonės yra labai įvairios, o jų metu daug lėšų investuojama į mokymo priemonių, metodikų rengimą, kuriamos švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimo programos, tačiau šie produktai lieka tik projektų lygmens fiziniais rodikliais, o kaip priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodikliai naudojami tik pavieniais atvejais (pvz. specialistų kvalifikacijos programos parengimas kaip priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklis numatytas tik vienoje priemonėje).

---

[28] Panašūs pastebėjimai ŽIPVP 2 ir 3 prioriteto priemonių atžvilgiu pateikiami ir ataskaitoje *Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamasis stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimas* (VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, užsakovas - LR Finansų ministerija, 2010 m.)

[29] Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas (LR švietimo įstatymas).

[30] Formalusis švietimas – tai švietimas, vykstantis pagal teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas ugdymo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis, aukštesnysis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija (LR švietimo įstatymas).

Rezultatų rodiklių pasiekimas labiausiai keblus rodiklio „<...>[31], kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis“ atžvilgiu. Pagal ŽIPVP priemones įgyvendinamų projektų trukmė yra tokia, kad nei vienas asmuo per projekto vykdymo laiką pvz. atnaujintos studijų programos nebaigs, o mokymasis pagal ŽIPVP lėšomis sukurtas mokymo programas apims itin mažą viso mokymosi proceso reikalingo valstybės pripažįstamai kvalifikacijai gauti, dalį (išskyrus išskirtiniais trumpesnių perkvalifikavimo programų, II pakopos studijų programų atvejais). Priemonių rodiklių matavimo ir skaičiavimo metodikose nurodoma, kad „valstybės pripažįstamą kvalifikaciją įgijo asmenys, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, išlaikė kvalifikacinius (baigiamuosius) egzaminus ir gavo kvalifikaciją patvirtinantį pažymėjimą. Jeigu įgyvendinant projektą finansuojama tik dalis formaliojo švietimo programos (tam tikras kursas, semestras, modulis, dalykas, praktika, stažuotė), turi būti gaunamas teigiamas jos baigimo įvertinimas, išmatuojamas studijų kreditais.“. Tačiau toks rodiklio išaiškinimas neatitinka LR švietimo įstatyme[32] pateiktų formaliojo švietimo ir kvalifikacijos sąvokų. Formalusis švietimas tai - „švietimas, vykstantis pagal teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas ugdymo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis, aukštesnysis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija.“, o kvalifikacija - „įstatymų, Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas mokėjimas ir teisė verstis tam tikra profesine veikla“. Rezultato rodiklio formuluotėje aiškiai nurodoma, kad asmuo „gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją“, o pabaigus tik „tam tikrą kursą, semestrą, modulį, dalyką, praktiką, stažuotę“ valstybės pripažįstama kvalifikacija negali būti įgyjama. Rodiklio išaiškinimas negali pakeisti ar interpretuoti įstatymo. Todėl tokio rezultato rodiklio, koks numatytas ŽIPVP ir ŽIPVP priede, pasiekimas pagal įgyvendinamų projektų pobūdį sunkiai įmanomas. Tiesa, svarbu pastebėti, kad netgi tuo atveju, jeigu atmestume aukščiau išdėstytus argumentus dėl nacionalinių teisės aktų nuostatų, priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklis beveik visais atvejais netinkamas agreguoti uždavinio lygiu: ŽIPVP nurodyta, kad produkto rodiklis „<...> kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ laikomas pasiektu, kai kiekvienas dalyvis mokėsi „vidutiniškai po 4 semestrus arba 6400 akademinių valandų“, tačiau tokios trukmės mokymai projektų metu faktiškai nevykdomi.

Kelios ŠMM administruojamos ŽIPVP priemonės susiduria su įgyvendinimo rizika, nesietina su rodiklių sistemos problemomis. Pirmiausiai tai priemonės, kurių įgyvendinimas vertinimo metu dar buvo planavimo fazėje. Tačiau jau vertinimo eigoje vyko tam tikri pokyčiai, kai kurios priemonės buvo dalinai perplanuotos[33]: pakeistas projektų atrankos būdas, pakeistos veiklos (atsisakyta neaktualių ar papildyta naujomis), perskaičiuotos priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmės. Todėl, manytina, kad, tęsiant pradėtus darbus ir stebint šių priemonių įgyvendinimo eigą laike, stebėsenos rodiklių reikšmių nepasiekimo rizikos bus išvengta.

Prie rizikingų priemonės įgyvendinimo rodiklių reikšmių pasiekimo atžvilgiu priemonių taip pat priskirtinos kelios konkursinės priemonės, kurios nesulaukia pakankamo populiarumo tarp tikslinės grupės (priemonė VP1-3.2-ŠMM-01-K) ar susiduriama su keblumais priemonės administravimo lygmenyje (VP1-3.1-ŠMM-07-K).

Akivaizdžios rizikos nepasiekti priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmių projektų lygmenyje nenustatytos, išskyrus pavienius projektus, kurių problemos dėl priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių pasiekimo sietinos su projekto planavimo klaidomis. Didžioji dalis projektų vykdytojų mano, kad jiems pavyks pasiekti projektų finansavimo ir administravimo sutartyse kontraktuotas priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmes.

[31] Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai; Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas); Švietimo pagalbos specialistai; Dėstytojai; Moksleiviai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas); Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys; Studentai (aukštojo mokslo studijos)

[32] Nuoroda į šį teisės aktą pateikiama ir rodiklių matavimo ir skaičiavimo metodikoje

[33] Suplanuoti pakeitimai turėtų būti patvirtinti naujausiame ŽIPVP priede

EAVP

EAVP priede numatytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmės turėtų būti pasiektos. Pasirašytose projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytos pakankamos priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmės. Tiesa, išlieka rizikos nepasiekti projektų administravimo ir finansavimo sutartyse numatytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmių dėl projekto įgyvendinimo metu kylančių sunkumų. Visi apklausoje dalyvavę EAVP projektų vykdytojai nurodė bent po vieną rizikos veiksnį, galintį sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius. Projektų vykdytojai šiuo metu susiduria su tokiais pagrindiniais sunkumais kaip viešųjų pirkimų sklandus vykdymas, komunikacija su statybos darbų vykdytojais, suplanuotos įsigyti įrangos suradimas, sunkumai užmezgant kontaktus su verslo subjektais ir plėtojant bendras MTEP veiklas. Paminėtosios rizikos priklauso ir nuo išorinių aplinkybių, yra susijusios su trečiaisiais asmenimis, todėl projektų vykdytojų sunkiau kontroliuojamos. Ši aplinkybė suponuoja poreikį nuolat stebėti stambių infrastruktūrinių projektų įgyvendinimo eigą ir esant poreikiui svarstyti papildomų pagalbos instrumentų poreikį.

SSVP

SSVP priede numatytų rodiklių reikšmių pasiekimui didesnės rizikos taip pat nenustatytos. Įgyvendinamose priemonėse pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis yra kontraktuotas reikiamas kiekis rodiklių reikšmių. Pagal dalį SSVP priemonių vertinimo metu dar nebuvo pasirašytos projektų finansavimo ir administravimo sutartys, tačiau buvo rengiami priemonėms įgyvendinti reikalingi dokumentai, atliekami kiti susiję veiksmai, todėl didelių rizikų, kad priemonės bus neįgyvendinta neidentifikuota. Tiesa, pagal projektų finansavimo ir administravimo sutartis dažniausiai numatyta įrengti lygiai tiek infrastruktūros objektų, kiek suplanuota EAVP priede, todėl vienas neįgyvendintas projektas gali lemti suplanuotos rodiklio reikšmės nepasiekimą. Projektų įgyvendinimo lygmenyje, kaip ir EAVP projektų atveju, kyla infrastruktūriniams projektams būdingos rizikos, susijusios su viešųjų pirkimų vykdymu, sunkumais užtikrinant statybos darbų kokybę ir pan. Tačiau kol kas dauguma apklaustų projektų vykdytojų mano, kad kylantys sunkumai nesutrukdys įgyvendinti projektų suplanuota apimtimi.

4.3. Apibendrinimas

Apibendrinus visų ŽIPVP priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, nustatyta, kad nemažos dalies ŽIPVP 2 ir 3 prioritetų stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. Pagrindinės identifikuotos priežastys – suformuoti nespecifiški rodikliai, rodiklių formuluočių ir skaičiavimo metodikos nesuderinamumas. Pavienės ŽIPVP priemonės susiduria su įgyvendinimo sunkumais dėl nepakankamo potencialių projektų vykdytojų aktyvumo ar projektų planavimo/įgyvendinimo metu padarytų klaidų.

Bendrai pastebėta, kad ŽIPVP rodiklių sistema nepakankamai informatyvi. Priemonių, turinčių pakankamai skirtingus tikslus, pasiekimai matuojami tokiais pačiais stebėsenos rodikliais. Viena iš priežasčių – platus įgyvendinamų priemonių sąrašas ir siekis turėti kuo paprastesnę rodiklių sistemą. Kita vertus, tokia stebėsenos rodiklių sistema neatlieka tikrosios savo funkcijos. Ši dilema galbūt galėtų būti sprendžiama sistemingai kaupiant, agreguojant ir stebint projektų lygmens rodiklių reikšmes, tačiau kol kas tai nevykdoma.

Apibendrinus visų EAVP priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai identifikavo nemažai rizikų, pasireiškiančių projektų įgyvendinimo lygmenyje, tačiau

pagal apibrėžtą rezultatyvumo vertinimo metodiką bei turint omenyje tą faktą, kad produkto ir rezultato rodikliai nėra specifiški ir santykinai formalizuoti, vertintojai mano, kad itin didelių rizikų nepasiekti EAVP priemonių lygmens produkto ir rezultato rodiklių nėra. Visgi 43 proc. rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinis rizikos laipsnis. Didžiausia rizika nepasiekti dalies suplanuotų rodiklių yra dėl to, kad kol kas nėra suplanuotų priemonių pagal EAVP 1 prioriteto 2 uždavinį.

SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio rodiklių rezultatyvumo vertinimo rezultatai leidžia prognozuoti, kad tiek produkto, tiek rezultato rodikliai bus pasiekti periodo pabaigoje, o rezultatyvumo lygis kelis kartus viršys suplanuotas pasiekti rodiklių reikšmes. Tai indikuoja pernelyg atsargų planuojamų pasiekti rodiklių reikšmių planavimą programavimo metu ir sukuria prielaidas mažesniam uždavinio efektyvumui. Nustatyta, kad uždavinio lygmens rodikliai nėra hierarchiškai susieti su pagrindiniu prioriteto rodikliu "Viešųjų paslaugų (sveikatos priežiūros, profesinio mokymo, socialinių paslaugų) objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius", o tai sąlygoja/sąlygos sunkumus tinkamai matuojant ir vertinant politikos pasiekimus ir poveikį. Priemonių lygmenyje didesnių rizikų nepasiekti suplanuotų stebėsenos rodiklių reikšmių nenustatyta.

4.4. Rekomendacijos

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[34]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
R1.	Dalis stebėsenos rodiklių yra nespecifiški konkrečių priemonių/uždavinių atžvilgiu: atitinkamų produktų kūrimas nefinansuojamas - produkto rodiklis „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ (ŽIPVP) - produkto rodiklis „Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ (ŽIPVP) - produkto rodiklis „Pagal darbo sutartis įdarbinti mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus) viešajame sektoriuje“ (ŽIPVP)	Spręsti rodiklių nespecifiškumo problemas, koreguojant jų formuluotes ir skaičiavimo metodiką arba atsisakant nespecifiškų rodiklių	ŠMM FM	Artimiausias galimas ŽIPVP, kuriame bus keičiami rodikliai, ir ŽIPVP priedo keitimas	ŽIPVP
R2.	Suplanuoti priemonių/uždavinio lygmens rodikliai nepakankamai atspindi struktūrinių fondų lėšomis sukuriamus produktus (rodikliai apima tik dalį jų).	Plėsti standartizuotų įvairaus lygmens rodiklių sąrašus	ŠMM FM	Artimiausias SSVP keitimas, kuriame bus keičiami rodikliai Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020	ŽIPVP EAVP SSVP

[34] Detalios siūlomos priemonės kiekvienai rekomendacijai įgyvendinti pateikiamos 5 priede

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[34]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
				m. finansinei perspektyvai	
R3.	Dalis susijusių rodiklių nevienodai formuluojami skirtinguose veiksmų programų lygmenyse	Suvienodinti rodiklius ir rodiklių skaičiavimo metodikas skirtinguose veiksmų programų lygmenyse	ŠMM FM	Artimiausias ŽIPVP keitimas, kuriame bus keičiami rodikliai	ŽIPVP SSVP
R4.	Įvykdžius SSVP priedo pakeitimus, ŠMM atsakomybei buvo priskirta tam tikra investicijų dalis, skirta sektorinių praktinio mokymo centrų steigimui, SSVP rengimo metu priklausiusių SADM atsakomybei. Tačiau finansinių lėšų perskaičiavimo metu nebuvo koreguojamos rodiklių reikšmės, ŠMM perduodant atsakomybę už atitinkamų fizinių rodiklių pasiekimą.	Koreguoti suplanuotas rodiklių reikšmes, atsižvelgiant į vykdomus veiksmų programų ir jų priedų pakeitimus	ŠMM FM	Artimiausias SSVP keitimas, kuriame bus keičiami rodikliai	SSVP
R5.	EAVP 1 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimui nėra patvirtintų priemonių. Taip pat ŠMM administruojamos EAVP priemonės nerealizuoja EAVP aprašomojoje dalyje aptariamų investicijų į viešųjų mokslinių tyrimų įstaigų ir universitetų atliekamus mokslinius tyrimus, kurie sietini su teigiamu poveikiu ir aktualumu verslo plėtrai ir ūkio augimui.	Užtikrinti visų ŠMM administruojamų uždavinių įgyvendinimą	ŠMM FM	2011 m. IV ketv. – 2012 m. IV ketv.	EAVP
R6.	Problemos nepasiekti suplanuotų priemonės lygmens rodiklių reikšmių dėl priemonės/projekto įgyvendinimo eigoje kylančių nesklandumų: - priemonė VP1-2.1-ŠMM-02-V - priemonė VP1-3.2-ŠMM-01-K	Įvertinti esamą situaciją ir persvarstyti priemonių įgyvendinimo galimybes, teikti papildomą informaciją potencialiems projektų vykdytojams	ŠMM	Planuojant tolimesnes priemonių/projekto įgyvendinimo alternatyvas	ŽIPVP

5. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų - finansiniai rodikliai

5.1. Finansiniai rodikliai ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje

Finansinių tikslų pasiekimo įvykdymas susijęs su N+3 taisyklės ir ES fondų lėšų panaudojimo plano vykdymo klausimu, t.y. ar ŠMM panaudos skirtas lėšas laiku. Šioje dalyje analizuojamas lėšų panaudojimas, kiti klausimai atitinkamai vertinami kitose dalyse.

Tikimybės įvykdyti ES fondų lėšų panaudojimo planą, patvirtintą LRV 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija, ir N+3 taisyklę analizė yra atlikta siekiant nustatyti ar būtų (ir kokia apimtimi) įvykdyti ministerijos įsipareigojimai pagal įvardintus planus, atsižvelgiant į šiuo metu vykdomas sutartis ir naujas sutartis sudarant taip, kaip numatyta vertintojams pateiktame Sutarčių pasirašymo plane (parengtas 2010-09-27).

Ministerijos įsipareigojimai vertinami pagal šiuos planus:

- ES fondų lėšų panaudojimo planą[35];
- N+3 taisyklę, remiantis 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr 539/2010.

Informacijos šaltiniai

Susitikimų su ŠMM ES paramos koordinavimo departamento atstovais metu identifikuota ŠMM disponuojama informacija, kuri svarbi šiam vertinimo klausimui atsakyti.

Vertinimui naudojama stebėsenos, planinė bei papildoma vertinimo metu surinkta informacija:

- Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27) (ESPKD pateikta informacija);
- SFMIS duomenys 2009 m. gruodžio 31 dienai ir 2010 m. rugsėjo 1 dienai;
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007-2013 m. veiksmų programų prioritetų ir priemonių įgyvendinimo stebėsenos bei vertinimo tvarkos aprašas;
- Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys (ESPKD pateikta informacija);
- ŠMM ir įgyvendinančiųjų institucijų disponuojama informacija apie sutaupymus (ESPKD pateikta informacija);
- Įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų ir šių lėšų išmokėjimo bei naudojimo detalizavimo einamaisiais ir ateinančiais metais planas (parengtas 2010-09-20) (ESPKD pateikta informacija);
- 2009 m. liepos 3 d. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-1424 „Dėl įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų plano patvirtinimo“ patvirtintas planas. Susitikimo metu buvo nuspręsta, kad šis planas neatitinka šiandieninės situacijos, todėl jį naudoti finansiniam prognozavimui dėl N+3 taisyklės vykdymo nėra aktualu. Vietoje jo naudojamas vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27);

[35] LR Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimas Nr. 110 „Dėl Europos Sąjungos fondų lėšų naudojimo plano patvirtinimo“ (2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija)

- Projektų vykdytojų apklausos duomenys.
- Projektų vykdytojų apklausa dėl sutaupymų

Prielaidos

Tikimybės įvykdyti N+3 taisyklę įvertinimo pagrindinis įrankis yra finansinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozė. Parengus prognozę, įvertinama, kaip tikėtinas lėšų įsisavinimas atitinka ŠMM įsipareigojimus. Rengiant finansinę prognozę, pagrindinis dokumentas, kuris yra vertinamas ir naudojamas prognozavimui, yra vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27).

Rengiant finansinę prognozę, modeliuojama, kaip būtų vykdomi įvardinti įsipareigojimai, darant prielaidas dėl lėšų įsisavinimo tempų nuo sutarčių pasirašymo momento.

Pagrindinis šaltinis dėl prielaidų apie lėšų panaudojimo tempus nuo sutarties pasirašymo momento yra Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys bei SFMIS informacija 2009-12-31 ir 2010-09-01 datoms. Tose situacijose (dažniausiai projekto įgyvendinimo vėlesnieji ketvirčiai ir naujos sutartys), kai empirinės informacijos apie lėšų panaudojimo tempus nepakanka, daromos ekspertinės prielaidos.

Remiantis empirine informacija ir ekspertine nuomone, kiekvienam prioritetui buvo nustatyti tipiniai projekto lėšų panaudojimo tempai. Tais atvejais, kai tipiniai lėšų panaudojimo tempai blogai apibūdina projekto ciklą, buvo nustatyti individualūs projekto lėšų panaudojimo tempai. Tais laikotarpiais, kur remiamasi pasirašytų sutarčių prognostine informacija apie lėšų panaudojimą, papildomai panaudojama apklausos informacija. Panaudojami respondentų atsakymai apie įgyvendinamų veiklų terminų pratęsimus ir planus laiku įgyvendinti visas veiklas.

ŠMM prašymu, papildomai buvo atlikta projektų vykdytojų apklausa dėl sutaupymų. Viso gauti 165 projektų duomenys. Tačiau galime remtis atsakymais tik tų projektų, kurie nurodė, jog jau yra įvykdę didžiausius ar reikšmingiausius projekto pirkimus. Sutaupymų prognozavimui taip pat panaudojama ŠMM ir įgyvendinančių institucijų sukaupta informacija apie sutaupymus (sumos dėl kurių kreiptasi į įgyvendinančią instituciją ar ŠMM ir sumos, kurias leista perskirstyti). Viso remiamasi 74 projektų duomenimis.

Prielaidos dėl tikėtinų sutaupymų suformuotos dviem būdais:

a. Tais atvejais, kai priemonės lygmenyje informacijos apie sutaupymus pakanka, remiamasi projektų vykdytojų duomenimis konkrečios priemonės lygmenyje. Laikoma, kad informacijos apie sutaupymus projekto lygmenyje pakanka, jei anketas užpildė ne mažiau 50 procentų nuo visų projektų vykdytojų ir ne mažiau 50 procentų užpildžiusių anketas yra įvykdę didžiausius ar reikšmingiausius viešuosius pirkimus.
b. Tais atvejais, kai informacijos apie sutaupymus priemonės lygmenyje nepakanka, remiamasi nustatytu vidutiniu sutaupymų dydžiu, detalizuojant pagal atrankos būdą.

Praėjusių ketvirčių aprašymui taikomi faktiniai duomenys. Būsimi ketvirčiai modeliuojami darant prielaidą dėl tolygaus sutaupymų pasireiškimo iki priemonės pabaigos.

Prognozavimui naudojami sutaupymų dydžiai pateikiami priede Nr. 7.

Galutinėje ataskaitoje naudojami patikslinti sutaupymų rezultatai (lyginant su tarpinėmis ataskaitomis). Dėl šio atnaujinimo prognozių rezultatai galutinėje ataskaitoje ir tarpinėse ataskaitose nėra sutampantys.

Rezultatai ir išvados

Remiantis Sutarčių pasirašymo planu (parengtas 2010-09-27), atlikta prognozė, kaip pasirašytos sutartys būtų vykdomos laike ir kokios būtų pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų sumos kasmet. Prognozuojamos sumos palygintos su atitinkamais įsipareigojimais (planais).

Žaliai pažymėtos sumos, kai planas yra vykdomas. Geltonai pažymėtos sumos, kai planas vykdomas, bet su didele rizika (prognozuojama suma planą viršija mažiau nei 15%). Raudonai pažymėtos sumos, kai planas nevykdomas.

Lentelė 1. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos) (ŽIPVP 2 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prognozuojamas panaudojimas	0	5.345	37.284	146.794	390.901	641.779	698.037	701.770
Akumuliuota siektina suma pagal LRV nutarimą	0	60.884	238.300	453.086	699.668	807.911	858.851	879.240
Akumuliuota kritinė suma pagal LRV nutarimą	0	60.884	235.757	353.636	471.514	589.393	729.065	879.240
Akumuliuota siektina suma (po 125.000 tūkst. korekcijos)	0	52.228	204.421	388.672	600.197	693.052	736.750	754.240
Akumuliuota kritinė suma (po 125.000 litų korekcijos)	0	52.228	202.240	303.360	404.480	505.600	625.415	754.240
Planas pagal N+3 taisyklę	0	0	0	103.892	209.650	440.851	566.958	754.240

Lentelė 2. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos) (ŽIPVP 3 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prognozuojamas panaudojimas	0	5.640	27.594	62.621	137.855	235.668	314.016	365.680
Akumuliuota siektina suma pagal LRV nutarimą	0	30.201	111.604	192.123	292.287	351.369	393.950	407.453

Akumuliuota kritinė suma pagal LRV nutarimą	0	30.201	109.253	163.880	218.507	273.133	337.860	407.453
Planas pagal N+3 taisyklę	0	0	0	56.124	113.257	238.155	306.280	407.453

Lentelė 3. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos) (EAVP 1 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prognozuojamas panaudojimas		8.436	34.844	216.737	486.468	586.640	834.117	938.298
Akumuliuota siektina suma pagal LRV nutarimą	0	48.390	265.820	467.197	780.998	903.317	965.451	983.183
Akumuliuota kritinė suma pagal LRV nutarimą	0	48.390	263.628	395.442	527.256	659.070	815.254	983.183
Planas pagal N+3 taisyklę	0	0	0	135.427	273.287	574.667	739.052	983.183

Lentelė 4. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos) (SSVP 2 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prognozuojamas panaudojimas	0	21.656	74.158	202.330	491.101	721.205	901.746	901.746
Akumuliuota siektina suma pagal LRV nutarimą	0	48.173	186.172	428.279	614.909	672.307	688.608	693.973
Akumuliuota kritinė suma pagal LRV nutarimą	0	48.173	186.080	279.120	372.160	465.201	575.442	693.973
Akumuliuota siektina suma (po 252.998 tūkst. litų korekcijos)	0	48.173	254.044	584.414	839.083	917.406	939.650	946.971

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Akumuliuota kritinė suma (po 252.998 tūkst. litų korekcijos)	0	48.173	253.918	380.877	507.836	634.797	785.228	946.971
Planas pagal N+3 taisyklę	0	0		130.439	263.221	553.501	711.832	946.971

Prognozuojama, kad, jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27), pateiktas vertinimui, N+3 taisyklė (pakeista 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) būtų vykdoma šiais atvejais:

- ŽIPVP 2 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus
- ŽIPVP 3 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2013 ir 2015 metus. Tačiau 2011 ir 2014 metais yra didelė rizika neįvykdyti N+3 taisyklės.
- EAVP 1 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. 2013 ir 2014 metais yra didelė rizika neįvykdyti N+3 taisyklės.
- SSVP 2 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus.

ES fondų lėšų panaudojimo planas (2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija), patvirtintas Vyriausybės, ŠMM nėra tinkamai vykdomas (metai kai įsipareigojimai nevykdomi lentelėse pažymėti raudonai).

Įsipareigojimų nevykdymo aplinkybes prioritetų lygmenyje aiškiau atskleidžia prognozės priemonių lygmenyje. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal priemones pateikiama priede Nr. 3.

Viena pagrindinių lėšų panaudojimo planų nevykdymo priežasčių - vėlai kontraktuojamos sutartys (praėjus santykinai ilgam laikui nuo periodo pradžios).

ŽIPVP 2 prioritetas. Iki 2010 metų pradžios nebuvo kontraktuota sutarčių pagal 9 priemones.

Kritinės lėšų įsisavinimo požiūriu yra didžiausios priemonės. Net ir nuo kelių didžiausių priemonių gali priklausyti ar bus įvykdyti ŠMM įsipareigojimai dėl lėšų panaudojimo. Tarp didžiųjų priemonių (virš 20 mln. ES fondų lėšų) yra net 8 priemonės, kuriose prognozuojama, jog pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos iki 2010 metų sudarys mažiau nei 5 procentus nuo priemonei skirtos sumos.

- VP1-2.1-ŠMM-04-K
- VP1-2.2-ŠMM-02-V
- VP1-2.2-ŠMM-09-V
- VP1-2.2-ŠMM-04-V
- VP1-2.2-ŠMM-05-K
- VP1-2.2-ŠMM-07-K
- VP1-2.3-ŠMM-01-V
- VP1-2.2-ŠMM-10-V

Geriausiai iš didžiųjų priemonių vykdomos VP1-2.3-ŠMM-03-V ir VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonės.

ŽIPVP 3 prioritetas. Kritinė yra priemonė VP1-3.1-ŠMM-07-K, kuriai skirta beveik pusė prioriteto lėšų. Sutarčių su projektų vykdytojais pagal šią priemonę nebuvo pasirašyta iki 2010 metų IV ketvirčio ir tai yra pagrindinė priežastis, sąlygojanti prastą ministerijos planų vykdymą pagal ŽIPVP 3 prioritetą.

Prognozuojama, kad pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos iki 2010 metų pabaigos sudarys mažiau nei 5 procentus nuo priemonei skirtos sumos pagal šias priemones:

- VP1-3.1-ŠMM-07-K
- VP1-3.1-ŠMM-03-V
- VP1-3.1-ŠMM-05-K
- VP1-3.2-ŠMM-01-K

Kaip sėkmingą lėšų panaudojimo požiūriu galima išskirti priemonę VP1-3.1-ŠMM-02-V. Iki 2010 rugsėjo 1 pripažinta deklaruotinomis beveik 30 procentų priemonei numatytos ES paramos (17.114 tūkst. litų).

EAVP 1 prioritetas. Infrastruktūros projektų įgyvendinimas yra ženkliai ilgesnis nei ,,minkštųjų" projektų. Apskaičiuota, kad didžiausių projektų (didesnių nei 20 mln. litų) vidutinė trukmė – 3,5 metai. Minkštųjų projektų atveju apskaičiuota, kad vidutinė projektų trukmė apie 2 metai.

Kitas svarbus prioriteto požymis, kad projektai ilgą laiką panaudoja tik mažą dalį projekto lėšų. Vėliau būdingi keletas ketvirčių, kuriais panaudojamos reikšmingos lėšų apimtys.

Kritinė lėšų panaudojimo požiūriu yra priemonė VP2-1.1-ŠMM-04-V. Jai skirta daugiau nei 83 procentų viso prioriteto lėšų. Tačiau priemonė prasidėjo tik 2009 IV ketvirtį, todėl tai sąlygoja, kad gali būti susidurta su rizikomis neįvykdyti N+3 taisyklės 2013 ir 2014 metais.

SSVP 2 prioritetas. Kritinės lėšų panaudojimo požiūriu yra priemonės (jų bendra suma sudaro 699 023 tūkst. litų arba 73,8 procentų nuo visų ES fondų lėšų):

- VP3-2.2-ŠMM-13-V
- VP3-2.2-ŠMM-18-V
- VP3-2.2-ŠMM-04-R
- VP3-2.2-ŠMM-06-R
- VP3-2.2-ŠMM-01-V

Apibendrinant galima vertinti, kad priemonių lėšų panaudojimo tempas nuo sutarčių pasirašymo momento iš esmės yra normalus. Pagrindinės įsipareigojimų pagal LRV nutarimą nevykdymo priežastys daugiausia yra sąlygotos vėlavusio kontraktavimo (praėjus santykinai ilgam laikui nuo periodo pradžios). Į šią aplinkybę būtina atkreipti dėmesį planuojant 2014-2020 periodo lėšas. Kritiškai svarbu priimti sprendimus ir dėl šio periodo, ypatingai dėl to, kad lėšos pagal N+3 taisyklę nebūtų prarastos. Nors N+3 taisyklė nėra taikoma konkrečiai ministerijai, tačiau bendras ministerijų rezultatas turi būti toks, kad N+3 taisyklė būtų vykdoma.

2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu, jei nebūtų užtikrintas 100 procentų projektuose sutaupytų lėšų panaudojimas kitoms projekto veikloms ar kitoms priemonėms. T.y norint įvykdyti N+3 taisyklę reikalinga visas sutaupytas lėšas nukreipti panaudojimui iki finansinės perspektyvos pabaigos arba taikyti virškontraktavimą. Vertinimo metu sutaupymų prognozavimui papildomai buvo atlikta projektų vykdytojų apklausa. Remiantis apklausos

duomenimis ir ŠMM bei įgyvendinančių institucijų disponuojama informacija apie sutaupymus, modeliuojama, kad sutaupymai pagal priemones gali sudaryti:

- Apie 7 procentus pagal ŽIPVP 2 prioritetą
- Apie 10 procentų pagal ŽIPVP 3 prioritetą
- Apie 5 procentus pagal EAVP 1 prioritetą
- Apie 5 procentus pagal SSVP 2 prioritetą.

Reikia atkreipti dėmesį, kad šiuo metu dar nėra pakankamai empirinės informacijos suformuoti pagrįstas išvadas. Vertinimo momentui projektai yra atlikę mažiau nei pusę didžiausių viešųjų pirkimų (ŽIPVP – 42 proc., EAVP – 17 proc., SSVP – 47 proc.). Todėl prognozuojamus sutaupymų rezultatus reikėtų vertinti atsargiai.

Vertintojų nuomone, lėšų panaudojimo prognozavimas iki programavimo periodo pabaigos ir sutaupymų analizė turėtų būti reguliariai vykdoma veikla. Tam nepakanka pavienių vertinimų. Lėšų panaudojimo iki programavimo periodo pabaigos prognozavimo sistema turėtų integruoti Ministerijos ir įgyvendinančių institucijų disponuojamą informaciją. Panašus prognozavimo būdas taikytas šiame vertinime, tačiau projektų vykdytojų duomenis apie įvykdytus pirkimus ir susidariusius sutaupymus tikslinga rinkti ne apklausų būdu, bet panaudoti iš esamų stebėsenos duomenų. Įgyvendinančios institucijos disponuoja informacija apie detalius projektų biudžetus ir įvykdytus pirkimus, todėl remiantis šia informacija galima stebėti susidarančius sutaupymus.

Visgi, tikėtis, kad pakankamai anksti bus galima nustatyti tikslius sutaupymus iki periodo pabaigos, negalima. Todėl viršKontraktavimas yra nemaža dalimi ir politinis sprendimas, aiškiai suvokiant, kad Ministerijai gali tekti prisiimti papildomus finansinius įsipareigojimus jei viršKontraktuota bus per daug.

Įsisavinimo spartinimo rezervai susiję ir su vykdomų projektų įgyvendinimo problemų šalinimu. Šioje dalyje jos neaptariamos, nes jos plačiai nagrinėjamos kitose vertinimo ataskaitos dalyse.

5.2. Apibendrinimas

Prognozuojama, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai ŽIPVP 2 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę turėtų būti vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 m. Remiantis esamais duomenimis prognozuojama, kad ŠMM tikslai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimą planą bus neįvykdyti, t.y. kasmet (išskyrus 2013 ir galbūt 2014 metus) bus panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma nei ŽIPVP 2 prioritetui numatyta plane.

Prognozuojama, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai ŽIPVP 3 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę turėtų būti vykdomi 2012 m. 2011, 2013 ir 2014 m. tikslų įvykdymas tikėtinas, bet su didele rizika. N+3 taisyklė nebūtų įvykdyta 2015 m. Remiantis esamais duomenimis, ŠMM tikslai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimą planą, bus neįvykdyti, t.y. kasmet bus panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma nei ŽIPVP 3 prioritetui numatyta plane.

Prognozuojama, kad jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai EAVP 1 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę turėtų būti vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 m. Tačiau yra didelė N+3 taisyklės neįvykdymo rizika 2013 ir 2014 m., kadangi prognozuojama, kad lėšų būtų panaudota tik šiek tiek daugiau nei reikalaujama pagal N+3 taisyklę. ŠMM įsipareigojimai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimo planą būtų neįvykdyti, t.y. kasmet būtų panaudojama

mažesnė ES fondų lėšų suma, nei numatyta plane, patvirtintame LRV. 2015 m. įsipareigojimų neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymų projektų vykdymo metu.

Prognozuojama, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai SSVP 2 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę turėtų būti vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 m. 2015 m. įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu, jei nebūtų užtikrintas 100% projektuose sutaupytų lėšų panaudojimas kitoms projekto veikloms ar kitoms priemonėms.

Finansinių įsipareigojimų valdymui svarbus nuolatinis reguliarus lėšų panaudojimo monitoringas bei jo pagrindu taikoma efektyvi sutaupymų politika. Kol kas šios priemonės išnaudojamos nepakankamai.

5.3. Rekomendacijos

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[36]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
F1.	Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų panaudojimo prognozavimas iki periodo pabaigos rodo, kad ŠMM nepanaudoja lėšų tokiu tempu, kaip numato ES fondų lėšų panaudojimo planas, patvirtintas LRV (2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija).	Siekiant pagerinti ES fondų lėšų panaudojimą ir sumažinti riziką neįvykdyti N+3 taisyklės įsipareigojimų, ŠMM turėtų įgyvendinti toliau (prie konkrečių priežasčių) pateikiamas rekomendacijas.	Žr. žemiau	Žr. žemiau	ŽIPVP EAVP SSVP
F2.	Ministerijos vykdomas lėšų panaudojimo prognozavimas iki finansavimo periodo pabaigos nesistemiškai ir nepakankamai panaudoja įgyvendinančių institucijų informaciją. Rengiant lėšų panaudojimo prognozes iki finansavimo periodo pabaigos nėra panaudojama įgyvendinančių institucijų ir Ministerijos disponuojama faktinė informacija apie projektų įvykdytus viešuosius pirkimus ir susidarančius sutaupymus.	Plėtoti ir stiprinti lėšų panaudojimo prognozavimo iki finansavimo periodo pabaigos sistemą	ŠMM CPVA ESFA	2011 m. II - nuolat (ne rečiau kas du mėnesius)	ŽIPVP EAVP SSVP
F3.	Prognozavimo rezultatai kaip sprendimų paramos priemonė nepakankamai naudojami valdymo sistemoje	Plačiau naudoti lėšų panaudojimo prognozavimo iki finansavimo periodo pabaigos sistemos rezultatus apie esamą situaciją reguliariai informuojant atsakingus asmenis ir svarstant	ŠMM CPVA ESFA	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP

[36] Detalios siūlomos priemonės kiekvienai rekomendacijai įgyvendinti pateikiamos 6 priede

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[36]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
		sutaupytų lėšų panaudojimo alternatyvas			
F4.	Viena pagrindinių lėšų panaudojimo planų nevykdymo priežasčių - vėlai kontraktuojamos sutartys (praėjus santykinai ilgam laikui nuo periodo pradžios).	Peržiūrėti dabar naudojamus kontraktavimo planus ir ieškoti galimybių ankstinti kontraktavimą	ŠMM	2011 m. II-III ketv.	ŽIPVP EAVP
F5.	2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu, jei nebūtų užtikrintas 100 procentų projektuose sutaupytų lėšų panaudojimas kitoms projekto veikloms ar kitoms priemonėms. Šiuo metu patikimai įvertinti būsimus sutaupymus dėl objektyvių įrodymų stokos (projektai atlikę tik mažiau nei pusę didžiausių viešųjų pirkimų) nėra galimybių.	Nuolat sekti vykdomų projektų sutaupomas lėšas ir , turint pakankamai informacijos apie sutaupymus, iš anksto pradėti planuoti sutaupytų lėšų panaudojimo alternatyvas, neapsiribojant sutaupytų lėšų panaudojimu tame pačiame projekte	ŠMM	2011 m. III ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP
F6.	Projektų įgyvendinimo tempą nuo sutarties pasirašymo momento galima laikyti normaliu. Tačiau atskirų priemonių lėtas įgyvendinimas apsunkina bendrų finansinių tikslų siekimą. Iš didžiausių kontraktuotų priemonių ypatingai lėtai lėšos panaudojamos atskirose priemonėse: - VP1-3.1-ŠMM-07-K - VP2-1.1-ŠMM-03-V	Darbotvarkėje ypatingą dėmesį skirti įvardintų priemonių įgyvendinimui, atskirai stebėti jų eigą	ŠMM ESFA CPVA	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP
F7.	Lėšų panaudojimo požiūriu, dėl priemonės finansinės apimties reikalinga individuali	Darbotvarkėje ypatingą dėmesį skirti įvardintų priemonių ir kiekvieno projekto pagal jas	ŠMM	2011 m. II ketv. -	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*[36]	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
	projektų stebėsena atskirose priemonėse: - VP2-1.1-ŠMM-04-V - VP3-2.2-ŠMM-13-V - VP1-2.2-ŠMM-07-K Poreikis individualiai stebėsenai projektų lygmenyje sąlygojamas rizikų, kad vieno projekto lėšų panaudojimo problemos kritiškai paveiktų visos priemonės finansinę situaciją.	įgyvendinimui, atskirai stebėti jų eigą	ESFA CPVA	nuolat	EAVP SSVP

Priedas 1. Naudotų dokumentų sąrašas

1. ES lygmens strateginiai dokumentai ir ES struktūrinių fondų panaudojimą reglamentuojantys dokumentai:

- Lisabonos strategija
- Komisijos komunikatas „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, KOM(2010) 2020
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Ekonominių ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Darnaus vystymosi aspekto integravimas į ES politiką: 2009 m. Europos Sąjungos tvaraus vystymosi strategijos peržiūra“, KOM(2009) 400
- 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999
- kiti

2. Nacionalinio lygmens strateginiai dokumentai:

- LR Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. IX-1187 „Dėl valstybės ilgalaikės raidos strategijos“
- LR Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimas Nr. 853 „Dėl Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos“
- LR Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 575 „Dėl Lietuvos regioninės politikos iki 2013 m. strategijos“
- LR Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimas Nr. 1047 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos 2008-2010 m. patvirtinimo“
- LR Seimo 2003 m. liepos 04 d. nutarimas Nr. IX-1700 „Dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatų“
- kiti

3. Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija ir veiksmų programos:

- Nacionalinė bendroji strategija: Lietuvos 2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategija konvergencijos tikslui įgyvendinti, patvirtinta Europos Komisijos 2007 m. balandžio 26 d. sprendimu
- Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. gegužės 18 d. Europos Komisijos sprendimu
- Ekonomikos augimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- Sanglaudos skatinimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 789 „Dėl Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priedo patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 788 “Dėl Ekonomikos augimo veiksmų programos priedo patvirtinimo”
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“

4. LR švietimo ir mokslo ministerijos programos:

- Mokyklų tobulinimo programa plius, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro (toliau – Ministras) 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2331 (Žin., 2008, Nr. 7-257),

- Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2332 (Žin. 2008, Nr. 7-258),
- Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2333 (Žin., 2008, Nr. 7-259),
- Nacionalinė studijų programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334 (Žin., 2008, Nr. 7-260),
- Tyrėjų karjeros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr.7-261),
- Bendroji nacionalinė kompleksinė_programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2336 (Žin., 2008, Nr.7-262),
- Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų bei mokslo ir verslo bendradarbiavimo programa, patvirtinta Ministro 2008 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. ISAK-563 (Žin., 2008, Nr. 29-1036).

5. LR vyriausybės, LR finansų ministerijos, LR švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinti teisės aktai, reglamentuojantys 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimą:

- LR finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. 1K-066 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“
- LR Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimas Nr. 1139 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas“
- LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr. 352 „Dėl Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis finansuotinų regionų projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“
- kiti

6. ES švietimo ir mokslo politiką nusakantys dokumentai:

- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atnaujintas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginis pagrindas“, KOM(2008) 865
- Komisijos Komunikatas Tarybai Ir Europos Parlamentui „Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas“, KOM(2006) 481
- Commission Staff Working Document „Efficiency and equity in European education and training systems“, COM(2006) 481
- Komisijos Komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Universitetų modernizavimo plano įgyvendinimo rezultatai: švietimas, moksliniai tyrimai ir naujovės“, COM(2006) 208
- Komisijos komunikatas „Suaugusiųjų mokymasis: mokytis niekada nevėlu“, KOM(2006) 614
- Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui „Pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimas Europos Sąjungoje: įvairialypės inovacijų strategijos įgyvendinimas“, COM(2008) 652
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „A new partnership for the modernisation of universities: the EU Forum for University Business Dialogue“, COM(2009) 158
- Council of the European Union, Conclusions on the definition of a "2020 Vision for the European Research Area”, 2008
- Komisijos komunikatas „Moksliniais tyrimais ir inovacijomis grindžiamas Europos regionų konkurencingumas: Augimo skatinimas ir naujų bei geresnių darbo vietų kūrimas, COM(2007) 474

- Communication from the Commission „Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth“, COM(2010) 2020
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Europe 2020: Flagship Initiative Innovation Union“, COM(2010) 546
- kiti

7. LR švietimo sistemą reglamentuojantys strateginiai dokumentai ir teisės aktai

- LR Vyriausybė 2007 m. kovo 21 d. nutarimas Nr. 321 „Dėl integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijos patvirtinimo“ ir „slėnių“ programos
- LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimas Nr. 989 “Dėl valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plano patvirtinimo“ ir nutarimai dėl institutų reorganizavimo
- LR švietimo ir mokslo ministro ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymas Nr. ISAK- 433/A1-83 „Dėl mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija ir jos įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2003 m. gruodžio 22 d. nutarimas Nr. 1646 „Dėl ilgalaikės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros strategijos bei Lietuvos mokslo ir technologijų baltosios knygos nuostatų įgyvendinimo programos patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimas Nr. 1048 „Dėl aukštųjų technologijų plėtros 2007–2013 metų programos patvirtinimo“ (negalioja nuo 2011-01-01)
- LR švietimo ir mokslo ministro ir LR ūkio ministro 2011 m. sausio 4 d. įsakymo Nr. V-1/4-2 „Dėl aukštųjų technologijų plėtros 2011–2013 metų programos patvirtinimo“
- LR mokslo ir studijų įstatymas, patvirtintas 2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242
- LR švietimo įstatymas, patvirtintas 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489
- Profesinio mokymo įstatymas, patvirtintas 2007 m. balandžio 3 d. Nr. X-1065
- Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas, patvirtintas 1998 m. birželio 30 d. Nr. VIII-822
- kiti

8. Kiti tyrimai, vertinimai

- *Mokslo ir studijų politikos sąveikų su kitomis viešosiomis politikomis ir sektorių strategijomis analizė, III tarpinė ataskaita*, parengė VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, užsakovas Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras
- *Monitoring and analysis of policies and public financing instruments conducive to higher levels of R&D investments: The “Policy Mix” project, Country review: Lithuania*. UNU-MERIT, 2007 March
- *Naujoji žinių paradigma ir mokslo valdymo sistemos pokyčiai*, Viliūnas G., Informacijos mokslai, 2006 m.
- *Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamasis stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimas*, VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, LR Finansų ministerija, 2010 m.
- *Report on the Lithuanian Valleys Programme*, Intelligentsia Consultants Ltd., užsakovas Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, 2009
- *ES struktūrinių fondų paramos pagal BPD įgyvendinimo suderinamumo vertinimas*, VšĮ „ESTEP“, užsakovas LR finansų ministerija
- kiti

Priedas 2. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal tinkamumo kriterijų)

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
T1.	Lyginant su ŽIPVP ir Ministerijos programų rengimo metu fiksuotomis socialinėmis – ekonominėmis tendencijomis, išlieka didelis emigracijos srautas ir daugėja Lietuvos piliečių ar lietuvių kilmės asmenų gyvenančių už LR ribų. Taip pat vis daugiau užsienio piliečių dėl šeiminių, darbinių aplinkybių siekia mokytis lietuvių kalbos. Didėjant asmenų judėjimui iš vienos šalies į kitą, švietimo sistema susiduria su iššūkiais užtikrinti tinkamą lietuvių kalbos lygį ne tik bendravimo, bet ir mokymosi, darbo tikslais.	T1.1. Išplėsti VP1- 2.2-ŠMM-03-K (planuojama pakeisti į valstybinio planavimo) priemonės remiamas veiklas ir numatyti naujų lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos mokymo programų parengimą lituanistinėms mokykloms, pagal šią priemonę numatytus mokymus mokymo personalui sieti su rengiamomis programomis	ŠMM	2011 m. III – IV ketv.	ŽIPVP *(B)*
		T1.2. Išplėsti VP1- 2.2-ŠMM-03-K (planuojama pakeisti į valstybinio planavimo) priemonės remiamas veiklas ir numatyti parengti lietuvių kalbos mokymo programas ir priemones užsieniečių mokymui	ŠMM	2013 m. III – IV ketv.	ŽIPVP *(S)*
T2.	Išliekantis žemas mokymosi visą gyvenimą lygis yra vienas didžiausių iššūkių, kurio išspręsti vienkartinėmis suaugusiųjų mokymų veiklomis nepavyksta. Visų pirma, siekiant ilgalaikio poveikio, reikalingi sisteminiai pokyčiai. Šalies rinka yra per maža užtikrinti suaugusiųjų mokymo įvairovę ir kokybę kuriant atskiras suaugusiųjų mokymo institucijas, todėl labai svarbus formaliojo švietimo įstaigų vaidmuo plečiant neformaliojo švietimo pasiūlą. Tačiau kol kas formaliojo švietimo institucijų potencialas nėra pakankamai išnaudojamas.	T2.1. Suplanuoti naują priemonę arba išplėsti VP1-2.2-ŠMM-06-V remiamas veiklas, numatant finansuoti mokymus ir suteikti andragogines kompetencijas bendrojo lavinimo mokyklų pedagogams, dėstantiems su bendraisiais gebėjimais susijusius dalykus (užsienio kalbos, kompiuterinis raštingumas ir pan.)	ŠMM	2012 m. I ketv.	ŽIPVP *(B)*
		T2.2. Įgyvendinant suaugusiųjų mokymo iniciatyvas, remiamas ES struktūrinių fondų lėšomis, plačiau naudoti formaliojo švietimo institucijų infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius, neformaliojo švietimo paslaugų teikimą suaugusiems suplanuoti formaliojo švietimo institucijose.	ŠMM	Įgyvendinant suaugusiųjų švietimui skirtas priemones 2007-2013 m. ir 2014-2020 m. periode	ŽIPVP *(B, S)*
		T2.3. Esant lėšų, planuoti naują priemonę arba papildyti VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės remiamas veiklas, numatant finansavimą aukštosioms mokykloms pasirengti suaugusiųjų mokymo programas (kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo ir pan.)	ŠMM	2011 m. IV ketv. - 2012 m. I ketv.	ŽIPVP *(A)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
T3.	Mokinių, tęsiančių mokymąsi profesinėse mokyklose, dalis išlieka maža	T3.1. Atitinkamuose PFSA nustatyti, kad pagal MTP+ programą įgyvendinamų bendrojo lavinimo turinio plėtros, pedagogų kompetencijos kėlimo projektų dalyvių sąrašuose turi būti įtraukti ir profesinių mokyklų bendrojo lavinimo skyriai, juose dirbantys pedagogai, siekiant užtikrinti vienodą bendrojo lavinimo kokybę profesinėse ir bendrojo lavinimo mokyklose.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(P)*
T4.	Išlieka maža fizinių ir technologijos mokslų srities studijų programas besirenkančių studentų dalis	T4.1. Stiprinti universitetų, kolegijų, verslo subjektų bendradarbiavimą su bendrojo lavinimo ir profesinėmis mokyklomis. Esant lėšų, suplanuoti projektą arba planuojamus projektus išplėsti papildomomis veiklomis, finansuojant universitetų, kolegijų studentų, dėstytojų, verslo įmonių atstovų vizitus į bendrojo lavinimo ir profesines mokyklas, pristatant fizinių ir technologijos mokslų srities programas, studijų ir darbo perspektyvas	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B, P, A)*
T5.	Gana dėsningai akcentuojant ugdymo turinio, švietimo infrastruktūros, fizinių mokymosi sąlygų aspektus, vis dar antrame plane paliekamas itin daugialypis ir sudėtingas pilnavertės mokymo(si) aplinkos, psichologinio klimato mokykloje klausimas. Keičiantis socialinėms sąlygoms, šeimos sandarai, didėjant asmenų judumui mokyklose susiduriama su iššūkiais ir problemomis, kurie daro tiesioginę įtaką mokyklos klimatui ir ugdymo procesui.	T5.1. Suplanuoti naujas priemones arba naujomis remiamomis veiklomis papildyti esamas, numatant projektus skirtus mokyklos bendruomenės bendruomeniškumo ugdymui, komunikacinių, psichologinių problemų sprendimui. Didinti pedagogų psichologines – komunikacines kompetencijas.	ŠMM	2012 m. II – III ketv.	ŽIPVP *(B, P, A)*
T6.	Lėšos, nukreiptos į viešosios MTEP infrastruktūros (slėnių) plėtrą, yra svarbi, tačiau nepakankama prielaida įgyvendinti integruotų verslo, mokslo ir studijų centrų (slėnių) koncepcijos pagrindines nuostatas. Esminis MTEP produkcijos kiekybinio ir kokybinio šuolio pagrindas – žmogiškieji ištekliai, kurių sustiprinimas turėtų būti grįstas MTEP ir inovacijų sistemos atvirumu ir	T6.1. Įgyvendinant VP1-3.1-ŠMM-01-V priemonę, suformuoti atskirą kvietimą finansuoti užsienio mokslininkų podoktorantūrines stažuotes Lietuvoje.	ŠMM, Visuotinės dotacijos valdytojas	Organizuojant kvietimus teikti paraiškas	ŽIPVP *(M)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	internacionalizacija. Viena iš žmogiškųjų išteklių kokybės šalies mokslo ir studijų institucijose gerinimo prielaidų - aukštos kvalifikacijos mokslininkų iš užsienio pritraukimas. Ši alternatyva taip pat padėtų bent dalinai spręsti ir nepakankamo Lietuvos mokslininkų dalyvavimo tarptautinėje mokslo erdvėje problemą. EAVP, Ministerijos programose ir susijusiuose dokumentuose minimas poreikis pritraukti mokslininkus iš užsienio. Tačiau kol kas aiškiai į užsienio mokslininkus orientuoti tik pagal VP1-3.1-ŠMM-01-V priemonę finansuojami trumpalaikiai vizitai. Subsidijai moksliniams tyrimams pagal priemonę VP1-3.1-ŠMM-07-K gauti vykdomas bendras konkursas Lietuvoje ir užsienyje dirbantiems mokslininkams.	T6.2. Įgyvendinant VP1-3.1-ŠMM-07-K bei planuojamą VP1-3.1-ŠMM-08-K priemones, suformuoti atskirus kvietimus aukšto lygio mokslininkų iš užsienio moksliniams darbams finansuoti, kai į komandą pritraukiami ir Lietuvoje dirbantys mokslininkai.	ŠMM, Visuotinės dotacijos valdytojas	Organizuojant kvietimus teikti paraiškas	ŽIPVP *(M)*
T7.	Pastaraisiais metais šiek tiek padidėjus gimstamumui ir nuo 2011 m. vidurio keičiantis vaiko priežiūros atostogų ir jų apmokėjimo tvarkai, gali dar labiau paaštrėti ikimokyklinio amžiaus vaikų priežiūros klausimas (ypač mažiausio amžiaus)	T7.1. Jeigu bus skelbiamas kvietimas naujų projektų vykdymui pagal priemonę VP3-2.2.-ŠMM-06-R, nustatyti papildomus reikalavimus PFSA, skatinančius įgyvendinti projektus, kuriuose plečiamas ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius švietimo institucijose ir planuojama mažiausio amžiaus vaikų priežiūra	ŠMM	Rengiant priemonės PFSA Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	SSVP *(I)*
T8.	Veiksmų programų įgyvendinimo metu vyko tam tikri teisiniai pokyčiai, turintys poveikį švietimo sistemai ir tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su įgyvendinamomis priemonėmis. Pavyzdžiui, įvykus apskričių reformai ir panaikinus apskričių viršininkų administracijas, šių institucijų funkcijos švietimo srityje didžiąja dalimi buvo perduotos savivaldybėms; pagal naująjį LR mokslo ir studijų įstatymą keičiasi studijų kreditų				

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	skaičiavimo tvarka studijų programose. Dalis įgyvendinamų priemonių turi potencialą prisidėti prie naujų reikalavimų nacionaliniame lygmenyje sklandesnio įgyvendinimo, tačiau galimybės ne visuomet pakankamai išnaudojamos.				
T8.1.	Įvykus apskričių reformai ir panaikinus apskričių viršininkų administracijas, šių institucijų funkcijos švietimo srityje didžiąja dalimi buvo perduotos savivaldybėms. Sklandžiam perduotų funkcijų įgyvendinimui bei tęstinumo užtikrinimui savivaldybėms gali pritrūkti specifinių žinių ir gebėjimų, ypač tose srityse, kuriose savivaldybių vaidmuo iki reformos buvo santykinai nedidelis.	T8.1.1. Svarstyti galimybę VP1-2.1-ŠMM-03-V priemonės projektus (arba antrus jų etapus) išplėsti naujomis finansuojamomis veiklomis, stiprinančiomis savivaldybių administracijų darbuotojų gebėjimus vykdant iš apskričių perduotas švietimo funkcijas.	ŠMM	2011 m. II-III ketv.	ŽIPVP (B)
		T8.1.2. Įgyvendinant VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonės projektus (arba antrus jų etapus), skirtus specialiųjų poreikių asmenų ugdymo(si) kokybės gerinimui, suplanuoti naujas finansuojamas veiklas ir organizuoti mokymus savivaldybių administracijų darbuotojams, sustiprinant jų žinias, reikalingas specialiųjų mokyklų priežiūros funkcijoms vykdyti.	ŠMM	2011 m. II-III ketv.	ŽIPVP (B)
T8.2.	Pagal naująjį LR mokslo ir studijų įstatymą nuo 2011 m. rugsėjo 01 d. studijų programų kreditai turės būti skaičiuojami pagal Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemą. ŽIPVP priemonių, skirtų studijų programų atnaujinimui, PFSA trūksta vienareikšmiškų nuorodų, užtikrinančių, kad visos priemonių lėšomis atnaujinamos studijų programos atitiktų Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos reikalavimus.	T8.2.1. Planuojant naujus kvietimus pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę, pakeisti PFSA ir reikalavimą žinias ir gebėjimus vertinti pagal Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemą įtraukti į finansuojamos veiklos aprašymą, laikant tai privalomu reikalavimu atnaujinamoms studijų programoms. Išbraukti analogišką prioritetinį kriterijų iš naudos ir kokybės vertinimo lentelės.	ŠMM	Rengiant priemonės PFSA	ŽIPVP (A)
		T8.2.2. Planuojant naujus kvietimus pagal VP1-2.2-ŠMM-09-V priemonę, pakeisti PFSA ir reikalavimą žinias ir gebėjimus vertinti pagal Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemą įtraukti į finansuojamos veiklos aprašymą, laikant tai privalomu reikalavimu atnaujinamoms studijų programoms	ŠMM	Rengiant priemonės PFSA	ŽIPVP (A)
T9.	Pagal atnaujintą Inovacijų sąjungos švieslentės (angl. *Innovation Union Scoreboard)* rodiklių sąrašą sudarytas Lietuvos SII indeksas yra vienas žemiausių ES ir vienintelis turi mažėjimo tendenciją 2006-2010 m. periode. Atitinkamai	T10.1. Planuojant MTEP ir inovacijų viešosios politikos priemones naujajam 2014-2020 m. periodui, iš esmės atsižvelgti į Inovacijų sąjungos švieslentės ir kitų reikšmingų, tarptautiniam palyginimui tinkamų indeksų rodiklius, jų dedamąsias bei Lietuvos pažangą šių indeksų atžvilgiu.	ŠMM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-	ŽIPVP EAVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	didėja atsilikimas nuo ES vidurkio.	Programavimo etapo pradžioje numatyti techninės paramos priemones sustiprinsiančias ŠMM MTEP ir inovacijų politikos planavimą, kurios prisidėtų nustatant indeksus sudarančių rodiklių reikšmių determinantus Lietuvoje. Šiuo pagrindu taikyti daugiadimensines („policy mix“) priemones MTEP ir inovacijų sistemos plėtrai ir pažangai matuoti.		2020 m. finansinei perspektyvai	*(A, M)*

Priedas 3. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal suderinamumo kriterijų)

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
S1.	Veiksmų programų priemonių intervencijos logika ne visuomet tinkama patikimai nustatyti ir išmatuoti suminį intervencijų poveikį siekiant konkrečių tikslų atskiruose švietimo lygmenyse. Ši problema itin aktuali ŽIPVP, kur priemonės suplanuotos skirtingais pagrindais, t.y. pagal švietimo lygmenis, tikslus, tikslines grupes ir pan. Galimybė įvertinti intervencijų poveikį pagal švietimo lygmenis yra svarbi, kadangi nacionalinė švietimo politika iš esmės vykdoma švietimo lygmenų pagrindu.	S1.1. Planuojant naujas priemones 2014-2020 m. finansinėje perspektyvoje, ŠMM administruojamas priemones suskirstyti arba remiantis švietimo lygmenimis (kiekvienam švietimo lygmeniui gali būti planuojama po kelias priemones), arba pagal aiškius horizontalius tikslus	ŠMM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	Visos
		S1.2. Planuojant naujas priemones 2014-2020 m. finansinėje perspektyvoje, homogeniškas investicijas tame pačiame švietimo lygmenyje (pvz. studijų infrastruktūros atnaujinimas, siekiant pagerinti studijų kokybę) planuoti pagal vieną priemonę. Pagal remiamas veiklas gali būti rengiami skirtingi PFSA, atskiri kvietimai, numatyti skirtingi specifiniai rodikliai, jeigu reikalinga daromas investicijas atskirti pagal specifinį požymį (pvz. besijungiančios aukštosios mokyklos, aukštosios mokyklos vykdančios konkrečias specialistų rengimo programas ar pan.).	ŠMM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	Visos
S2.	Tam tikrų priemonių projektų įgyvendinimo terminų nesuderinamumas laike trukdo pasiekti galimą didesnę sinergiją	S2.1. Pagal VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonę įgyvendinamo projekto, kurio metu suplanuotas profesinio mokymo kokybės išorinis vertinimas, veiklas organizuoti taip, kad pirmiausiai būtų vertinamos tos profesinio mokymo institucijos, kuriose įgyvendinami projektai (finansuojami 2007-2013 m. SF lėšomis) labiausiai pasistūmėję, t.y. siekti įvertinti jau esamą infrastruktūrą, pedagogų kompetencijų tinkamumą ir t.t.	ŠMM Projekto vykdytojas	Įgyvendinant projektą	ŽIPVP
S3.	Dėl didelės tikslinės grupės apimties, valstybės planavimo projektų metu sukurti produktai (mokymo programos, inovatyvios mokymo priemonės ir pan.) pasiekia mažą dalį švietimo	S3.1. Konkursinių priemonių, kurių turinys dera su valstybės planavimo priemonėmis, PFSA numatyti prioritetinius balus naudos ir kokybės vertinimo etape skirti projektams, kurie naudos konkrečių valstybės planavimo	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	bendruomenės	projektų metu sukurtus produktus.			
S4.	Atskirų priemonių/remiamų veiklų formuluotės neatitinka keliamų tikslų ar dėl nepakankamo apibrėžtumo gali būti interpretuojamos įvairiai				
S4.1.	ŽIPVP ir EAVP priemonių aprašymuose nėra vienareikšmiškai apibrėžta, kad laikoma nacionalinėmis kompleksinėmis programomis. Be to, skirtingose priemonėse naudojami nevienodi terminai: - Pagal VP1-2.2-ŠMM-09-V priemonę remiamas studijų programų atnaujinimas **nacionalinėse kompleksinėse programose** - Planuojama nauja priemonė VP1-2.2-ŠMM-08-K, kurioje numatytas MTEP veiklų vykdymas **nacionalinių kompleksinių programų tematikose** - Pagal VP2-1.1.-ŠMM-04-V remiama studijų infrastruktūra, reikalinga **mokslui imliems ūkio subsektoriams** (valstybės projektų sąrašas skirtas **nacionalinių kompleksinių programų įgyvendinimui**) Atsakingi tarpinės institucijos darbuotojai turi tam tikrą logiką kiekvienos priemonės atžvilgiu ir teigia, kad vidinės komunikacijos dėka nesusipratimų dėl atskirų priemonių traktavimo neiškyla. Tačiau, ypač dėl to, kad dalis priemonių, kuriose naudojama nacionalinių kompleksinių programų sąvoka, įgyvendinamos konkurso būdu, vienareikšmiškas išaiškinimas yra svarbus užtikrinant teisingą ir savalaikį	S4.1.1. Nustatyti ir BNKP vienareikšmiškai apibrėžti, kas visose susijusiose ŽIPVP ir EAVP priemonėse laikoma nacionalinėmis kompleksinėmis programomis: (1) konkretūs projektai, numatyti ir patvirtinti ŠMM ministro įsakymu; ar (2) konkrečios studijų programos vykdomos konkrečiose mokslo ir studijų institucijose; ar (3) konkrečios studijų kryptys; ar (4) kita	ŠMM	2011 m. II – III ketv.	ŽIPVP EAVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	potencialių pareiškėjų informavimą apie jų tinkamumą/ netinkamumą dalyvauti priemonės projektuose.				
S4.2.	ŽIPVP ir atitinkamuose PFSA nedetalizuota kaip suprantami įvairūs ūkio sektoriai ir kokia jų sąsaja su konkrečiomis studijų programomis, kurių atnaujinimas finansuojamas pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K ir VP1-2.2-ŠMM-09-V priemones. Pagal nacionalinius teisės aktus studijų programos priskiriamos atitinkamoms studijų kryptims ir studijų sritims, tačiau nesiejamos su ūkio sektoriais. Minimų priemonių įgyvendinimo metu atrenkant finansuotinus projektus iš tiesų buvo laikomasi nuostatos, kad pagal VP1-2.2-ŠMM-09-V remiamos studijų programos patenkančios į NKP, o pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę – nepatenkančios (žr. S3 riziką) Dėl tokių neapibrėžtų formuluočių ir nepakankamai aiškios tvarkos, kyla ginčų dėl skirtingos interpretacijos tarp pareiškėjų, įgyvendinančios institucijos, tarpinės institucijos rizika.	S4.2.2. Pakeisti VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės remiamos veiklos „*Studijų programų atnaujinimas, naujų rengimas ir įgyvendinimas (mokymo organizavimas) I ir II studijų pakopose tradiciniuose, stabiliai augančiuose; viešojo administravimo ir viešąsias paslaugas teikiančiuose; dideliuose, žinioms neimliuose, lėtai augančiuose ūkio sektoriuose (išskyrus teisės aktais patvirtintas Lietuvos Respublikos strategines specialistų rengimo programas)*“ formuluotę į „***Studijų programų atnaujinimas, naujų rengimas ir įgyvendinimas (mokymo organizavimas) I ir II studijų pakopose (išskyrus nacionalines kompleksines programas ir teisės aktais patvirtintas Lietuvos Respublikos strategines specialistų rengimo programas)***“ Padaryti atitinkamus pakeitimus PFSA .	ŠMM	Artimiausias ŽIPVP priedo keitimas Artimiausias SSVP priedo keitimas Rengiant priemonės PFSA	ŽIPVP
S4.3.	VP3-2.2.-ŠMM-02-V priemonės pavadinimas yra siauresnis nei priemonės tikslas ir remiamos veiklos, t.y. pavadinimas nusako konkrečią intervencijos kryptį, kurią atitinka tik viena iš remiamų veiklų.	S4.3.1. Svarstyti galimybę pakeisti VP3-2.2.-ŠMM-02-V priemonės pavadinimą ir išdėstyti jį taip: „Technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūros bendrojo lavinimo mokyklose **bei jaunimo mokyklų infrastruktūros** pritaikymas ir atnaujinimas“	ŠMM	Artimiausias SSVP priedo keitimas	SSVP
S4.4.	VP3-2.2-ŠMM-10-V priemonės pavadinimas yra siauresnis nei priemonės tikslas ir remiamos veiklos, t.y. pavadinimas nusako konkrečią intervencijos kryptį, kurią atitinka tik viena iš	S4.4.1. Svarstyti galimybę pakeisti VP3-2.2-ŠMM-10-V priemonės pavadinimą ir išdėstyti jį taip: „Pedagoginių psichologinių tarnybų infrastruktūros, švietimo įstaigose dirbančių specialiųjų pedagogų, socialinių pedagogų,	ŠMM	Artimiausias SSVP priedo keitimas	SSVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	remiamų veiklų.	psichologų, logopedų darbo aplinkos modernizavimas ir **mokytojų kvalifikacijos tobulinimo infrastruktūros plėtra“**			
S5.	Nepakankamai išnaudojama galima „minkštųjų“ (ŽIPVP) ir infrastruktūrinių (SSVP) projektų sinergija.	S5.1. Konkursinių SSVP priemonių, turinčių sąsajas su ŽIPVP priemonėmis, PFSA numatyti prioritetinius balus naudos ir kokybės vertinimo metu tiems projektams, kurių turinys susijęs su investicijomis į atitinkamus žmogiškuosius išteklius	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	SSVP
		S5.2. Konkursinių ŽIPVP priemonių, turinčių sąsajas su SSVP priemonėmis, PFSA numatyti prioritetinius balus naudos ir kokybės vertinimo metu tiems projektams, kurių turinys susijęs su investicijomis į atitinkamą infrastruktūrą ir įrangą	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP
		S5.3. SSVP valstybės planavimo priemonėse valstybės projektų atrankos proceso metu prioritetą teikti tiems subjektams, kurie įgyvendina/dalyvauja tematiškai susijusiuose susijusiuose ŽIPVP projektuose.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	SSVP
		S5.4. ŽIPVP valstybės planavimo priemonėse valstybės projektų atrankos proceso metu prioritetą teikti tiems subjektams, kurie įgyvendina/dalyvauja tematiškai susijusiuose SSVP projektuose.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP
		S5.5. Planuojant naująją priemonę, skirtą finansuoti MTEP tyrimų projektus vykdomus NKP tematikose (VP1-2.2-ŠMM-08-K), numatyti papildomą vertinimo kriterijų ir projekto naudos ir kokybės vertinimo etape skirti papildomus vertinimo balus projektams, kurie numato vykdant priemonės lėšomis finansuojamus MTEP tyrimų projektų naudoti EAVP lėšomis sukurtą MTEP infrastruktūrą ir įrangą. Pabrėžtina, kad MTEP tyrimų projekto vykdytojas nebūtinai turi būti minimos infrastruktūros ar įrangos savininkas, t.y. jis gali naudotis kitų subjektų valdomų atviros prieigos centrų paslaugomis ar pan.	ŠMM	Organizuojant visuotinės dotacijos kvietimus	ŽIPVP *(M)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
S6.	ŪM ir ŠMM bendrai atsakingos už MTEP ir inovacijų politikos formavimą ir įgyvendinimą Lietuvoje. Šios institucijos taip pat yra tarpinės institucijos atsakingos už EAVP 1 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimą. Nacionalinės politikos problemos dėl nepakankamai koordinuoto šių institucijų darbo MTEP srityje, persikelia ir į EAVP priemonių įgyvendinimą, kas trukdo pasiekti realų mokslo, verslo ir studijų suartėjimą vykdant MTEP veiklas.	S6.1. Planuojant MTEP ir inovacijų viešosios politikos priemones naujajam 2014-2020 m. periodui, užtikrinti ir įtvirtinti ŠMM ir ŪM horizontalią koordinaciją ir bendradarbiavimą tam tikrų priemonių, ypač susijusių su MTEP versle finansavimu, atžvilgiu. Šis tarpinstitucinis bendradarbiavimas turėtų būti grįstas bendra atsakomybe ir bendru sprendimų priėmimo mechanizmu, kuris užtikrintų MTEP ir inovacijų sistemos politikos tinkamumą, suderinamumą, tinkamą įgyvendinimą laike ir t.t. (pvz. ŠMM ir ŪM bendrai planuojant tam tikras priemones, atrenkant finansuotinus projektus ir bendrai tvirtinant finansuojamų projektų sąrašus). Esant poreikiui, pasitelkti nacionalinius teisinius – administracinius instrumentus arba koreguoti ES sanglaudos politikos valdymo ir įgyvendinimo sistemos mechanizmus.	ŠMM ŪM FM LRV	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	EAVP *(M)*
S7.	Dalis pagal ŽIPVP priemones vykdomų projektų buvo suskaidyti į du etapus ir laikotarpio viduryje reikalinga apsispręsti, kuriuos projektus verta tęsti, kokia apimtimi ir pan. Dalis MTP+ projektų įgyvendina panašias veiklas, tačiau tiems patiems tikslams siekti įgyvendinant kelis projektus, didėja finansinių ir žmogiškųjų išteklių sąnaudos, didėja veiklų dubliavimo rizika. Taip pat pastebėta, kad dalis projektų gali pagerinti suplanuotų tikslų siekimą perimdami kitų projektų gerąją patirtį, sukurtus produktus.	S7.1. Nevykdyti projekto VP1-2.2.-ŠMM-02-V-01-001 („*Besimokančių mokyklų tinklai*“) II etapo. Išplėsti įgyvendinamo projekto veiklas ir sutaupytas lėšas panaudoti produktams, kurie buvo suplanuoti II etapui, tačiau yra svarbūs I etapo metu parengtų produktų tęstinumui ir sėkmingam funkcionavimui. Projekto I etapo metu ir ankstesnių projektų metu pradėta formuoti mokyklų bendruomenių tinklinio bendradarbiavimo teorija ir praktika gali būti sėkmingai panaudota įgyvendinant kitus projektus, tinklinį mokyklų bendradarbiavimą išnaudojant kaip projektų produktų geresnės sklaidos priemonę. Tokie praktiniai veiksmai taip pat leis įprasminti tinklinio bendradarbiavimo idėją ir turėtų paskatinti bendruomenes naudoti ją sprendžiant kasdieninius klausimus.	ŠMM	Planuojant ir tvirtinant projektų II etapą	ŽIPVP
		S.7.2. II etape sujungti projektus VP1-2.1-ŠMM-01-V-01-001 („*Bendrojo lavinimo mokyklų įsivertinimo instrumentų kūrimas ir diegimas*“) ir VP1-2.1.-ŠMM-03-V-01-001	ŠMM	Planuojant ir tvirtinant projektų II	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		(„*Apskrities ir savivaldybių švietimo padalinių specialistų ekspertinių gebėjimų stiprinimas*“). Stiprinti savivaldybių švietimo specialistų (per juos ir mokyklų bendruomenių) vertinimo ir įsivertinimo prasmės ir svarbos suvokimą.		etapą	
		S.7.3. Projekto VP1-2.1-ŠMM-01-V-01-003 („*Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokykloms kūrimas*“) vykdymą II etape perduoti organizacijai, atsakingai už pagrindinio lavinimo ir brandos egzaminų turinio formavimą, taip sudarant geresnes prielaidas užtikrinti suderinamumą tarp projekto VP1-2.1-ŠMM-01-V-01-003 („*Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokykloms kūrimas*“) ir projekto VP1-2.1-ŠMM-01-V-01-002 *(„Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų sistemos tobulinimas“)*, kuriais siekiama sustiprinti pasiekimų patikrinimą įvairiais mokymosi tarpsniais (labai svarbu, kad visose klasėse atliekami pasiekimų vertinimai vadovautųsi ta pačia pasiekimų vertinimo filosofija, atitinkamai būtų derinamas ugdymo turinys).	ŠMM	Planuojant ir tvirtinant projektų II etapą	ŽIPVP
		S.7.4. Įgyvendinant VP1-2.2-ŠMM-04-V-01-001 projekto *(„Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14-19 metų mokiniams“)* II etapą, kuriant ir diegiant verslumo, darbo pasaulio pažinimo, darbinės veiklos ugdymą į bendrąsias programas naudoti VP1-2.3-ŠMM-01-V- 01-002 *(„Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“)* projekto metu sukurtomis metodinėmis karjeros ugdymo rekomendacijomis, programomis ir pan., derinti projektų metu kuriamus produktus.	ŠMM	Planuojant ir tvirtinant projektų II etapą	ŽIPVP
		S.7.5. Nevykdyti projekto VP1-2.3-ŠMM-04-V- 01-003 *(„Iškritusių iš mokyklos mokinių grąžinimas“)* II etapo. Projekto metu parengtus dokumentus ir sukauptą patirtį panaudoti vykdant projekto VP1-2.3-ŠMM-02-V-01-001	ŠMM	Planuojant ir tvirtinant projektų II etapą	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		(„Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje“) II etapą.			
		S.7.6. Projekto VP1-2.2-ŠMM-02-V („Pradinių klasių mokytojų ir specialiojo ugdymo pedagogų kompetencijų taikyti IKT ir inovatyvius mokymo metodus tobulinimo modelio išbandymas ir diegimas“) II etape arba įgyvendinant naują projektą didesnį dėmesį skirti konkrečių IKT produktų, kurie būtų realiai naudojami ugdymo procese, kūrimui ir sklaidai (remiantis VP1-2.2-ŠMM-06-V-01-001 („*Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5-8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas*“) patirtimi ir įdirbiu)	ŠMM	Planuojant ir tvirtinant projektų II etapą	ŽIPVP
		S.7.7. Įgyvendinant projektą 2.3.-ŠMM-04-V-01-001 („*Mokyklos bibliotekų darbuotojų kompetencijos tobulinimas, taikant šiuolaikines priemones*“) išplėsti remiamas veiklas ir kelti įvairesnes mokyklų bibliotekų darbuotojų kompetencijas, siekiant platesnio mokyklos bibliotekos vaidmens mokyklos veikloje neapsiribojant leidinių išdavimo funkcija.	ŠMM	Planuojant ir tvirtinant projektų II etapą	ŽIPVP

Priedas 4. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (rezultatų kokybės vertinimas)

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
K1.	ŽIPVP valstybinio planavimo priemonių ir pagal jas įgyvendinamų projektų tiksluose dažnai akcentuojamas poreikis sukurti ar sustiprinti atskirą švietimo sistemos komponentę (pvz., pedagogų mokymo sistema, profesinio orientavimo sistema ir pan.). Tačiau jau įgyvendinant konkrečius projektus neretai apsiribojama veiklomis, kurios nekuria sisteminių pokyčių, o jų tęstinumas dėl finansinių, administracinių, teisinių ir kitų aplinkybių yra abejotinas. Pagrindinis švietimo politikos planuotojas, vykdytojas ir asignavimų valdytojas yra ŠMM, tačiau ši institucija į ŽIPVP projektų lėšomis kuriamų nacionalinio lygmens koncepcijų vystymą nėra įtraukiama pakankamai. Tai sukelia dideles projektų metu sukurtų produktų tęstinumo rizikas.	K1.1. Į atitinkamų priemonių PFSA įtraukti reikalavimą rengiamose koncepcijose numatyti visas sąlygas, kuriomis sukurta koncepcija bus realiai įgyvendinama pasibaigus projektui (atsakingos institucijos, finansavimo poreikis ir šaltiniai, reikalingi teisės aktų pokyčiai)	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B, P, A)*
		K1.2. Didesnį dėmesį projektų turiniui skirti valstybės planavimo projektų atrankos procese, susitariant dėl detalių reikalavimų būsimiems projektų produktams ir šiuos sukonkretintus reikalavimus įtraukti į PFSA.	ŠMM	Atliekant projektų idėjų, valstybės planavimo projektų atranką	ŽIPVP *(B, P, A)*
		K1.3. Į atitinkamų priemonių PFSA įtraukti reikalavimą parengtus konkrečius produktus suderinti su ŠMM atsakingais skyriais (konkretūs produktai nustatomi kiekvienos priemonės atveju atskirai). ŠMM patvirtinimas turėtų būti integrali atsiskaitymo už projekto veiklų įvykdymą dalis.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B, P, A)*
		K1.4. Svarstyti galimybę projektus, kurių sudėtinė dalis yra sisteminės pertvarkos koncepcijos rengimas, naujų švietimo sistemos valdymo, plėtros modelių kūrimas ar pan., skaidyti į atskirus etapus ir koncepcijos, modelio rengimą įgyvendinti kaip atskirą projektą. Praktines su koncepcijos, modelio diegimu susijusias veiklas (mokymus ir pan.) įgyvendinti tik tuomet, jeigu nauja tvarka yra patvirtinama ir apsisprendžiama dėl jos įgyvendinimo.	ŠMM	2011 m. III – IV ketv.	ŽIPVP *(B, P, A)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
K2.	Po projekto idėjos suformavimo ir valstybės projektų sąrašų sudarymo ŠMM funkcija valstybės planavimo projektuose lieka daugiau administracinė. Sudarytų projektų valdymo grupių (jeigu jos sudaromos), į kurias įprastai įtraukiami ir ŠMM atstovai, funkcijos patariamosios, o vaidmuo projekto turinio ir eigos valdyme daugiau formalus. Projektų įgyvendinimo metu susikoncentruojama į projekto administravimo klausimus, įgyvendinančios institucijos tikrina atitikimą formaliems reikalavimams, kiekybinius rodiklius, o kuriamas turinys ir jo kokybė lieka tik projekto vykdytojo, kuris neretai yra atsakingas tik už projekto įgyvendinimą, bet ne sukurtų produktų naudojimą, dispozicijoje.	K2.1. Stiprinti ŠMM dalykinių skyrių įsitraukimą įgyvendinant valstybinio planavimo projektus ir atsakomybę už kuriamą turinį. Pasirengti projektų koordinavimo aprašą, numatant ŠMM dalykinių skyrių funkcijas ir atsakomybes. Atitinkamai papildyti dalykinių skyrių atsakingų specialistų pareigybės aprašymus, įtraukiant funkcijas, susijusias su valstybinio planavimo projektų turinio priežiūra.	ŠMM	2011 m. III – IV ketv.	ŽIPVP, SSVP, EAVP
K3.	Įgyvendinamų priemonių lėšomis finansuojamos veiklos, kurių tęstinumas ateityje nėra aiškus dėl organizacinių, administracinių ar finansinių aplinkybių. Paraiškose paramai gauti įsipareigojama užtikrinti tęstinumą organizaciniame lygmenyje, tačiau projektų metu pakankamai daug investuojama į žmogiškuosius resursus, naujas organizacijoms veiklas, kurių potencialui naudoti po projekto reikės papildomų išteklių. Pavyzdžiui, asmenys projektų lėšomis parengiami dirbti švietimo konsultantais specifiniais ugdymo klausimais, tačiau neaišku kaip įgytas žinias švietimo bendruomenei galėtų perduoti vėliau ; privačioms įmonėms skiriamos lėšos mokymo ir praktikų programoms pasirengti ir bandomosioms praktikoms atlikti, tačiau vėlesnis šių subjektų dalyvavimas praktikų sistemoje nėra garantuotas.				

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	Tęstinumo neužtikrinimo rizika kyla ir tais atvejais, kai ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamos einamosios švietimo paslaugos visos šalies mastu, kadangi projektų lėšos leidžia išplėsti paslaugų apimtis, tačiau vėliau tai išlaikyti nacionalinio biudžeto lėšų gali nepakakti.				
K3.1.	Projektų lėšomis finansuojamas švietimo konsultantų rengimas[37], tačiau jų tolimesnė veikla ir įgytų žinių sklaida projektų metu retai planuojama. Šalyje nėra vieningos švietimo konsultantų rengimo, jų paslaugų įsigijimo sistemos. Žinant, kad pagrindinis ŽIPVP lėšomis finansuojamų priemonių tikslas gerinti švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, neužtikrinus projektų metu apmokytų švietimo konsultantų žinių perdavimo platesnei švietimo bendruomenei, kyla rizika nepakankamai prisidėti prie tikslų siekimo.	K3.1.1. Priemones, kuriose numatytas švietimo konsultantų rengimas, planuoti taip, kad: (1) Švietimo konsultantų mokymuose dalyvautų jau dirbantys atitinkamoje švietimo sistemos grandyje asmenys, galintys įgytas žinias panaudoti vykdant savo tiesiogines funkcijas darbe; arba (2) Asmenys, tiesioginiame darbe neatliekantys švietimo konsultantų arba panašių funkcijų, gali būti įtraukiami į mokymus tuomet, kai kituose projekto etapuose jie bus įdarbinti kaip lektoriai, kurie įgytų žinių pagrindu konsultuos švietimo įstaigas, pedagogus ar pan., t.y. stiprinti projekto veiklų vidinį suderinamumą Sudarant švietimo konsultantų mokymuose dalyvausiančių asmenų sąrašus, turi būti nustatytos reikalingos bazinės žinios, kurios mokymų metu bus papildytos specifinėmis žiniomis. Jeigu atrenkami asmenys vėliau bus įdarbinti projekto lėšomis, jų atrankos į mokymus procedūros turi atitikti visus reikalavimus susijusius su vėlesniu įdarbinimu.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B)*

[37] Pvz. projektai VP1-2.1.-ŠMM-01-V-01-003; VP1-2.1.-ŠMM-02-V-01-001; VP1-2.2.-ŠMM-02-V-01-004; VP1-2.2.-ŠMM-06-V-01-001; VP1-2.3.-ŠMM-04-V-01-002; VP1-2.3.-ŠMM-04-V-01-001

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		K3.1.2. Sukurti švietimo konsultantų duomenų bazę ir paskirti už jos palaikymą ir plėtrą atsakingą instituciją.	ŠMM	2013 m. III - IV ketv.	ŽIPVP *(B)*
		K3.1.3. Švietimo konsultantų mokymą finansuoti tik tuomet, kai jie yra mokomi iš esmės naujų dalykų, kuriuos nuspręsta diegti visuotinai. Tais atvejais, kuomet pilotuojamos naujos programos, koncepcijos, gali būti apmokomi projekto dalyviai, kurie išbando projekto produktus, tačiau mokyti plataus švietimo konsultantų rato neverta, kadangi sukurtų produktų panaudojimas ateityje neapspręstas.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B)*
K3.2.	Į projektų įgyvendinimą plačiai įtraukiant privačias įmones ir joms perleidžiant dalį veiklų, susijusių su švietimo sistemos veikla, gali kilti veiklos tęstinumo rizikos tuomet, kai tokias pačias veiklas privačios įmonės turės tęsti skiriant joms mažesnį, lyginant su struktūrinių fondų parama, finansavimą (pvz. iš valstybės biudžeto lėšų)	K3.2.1. Į pagal projektą VP1-2.2.-ŠMM-02-V-02-001 *(„Profesijos mokytojų ir dėstytojų technologinių kompetencijų tobulinimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas“)* vykdytojo organizuojamo konkurso praktinių mokymų teikėjams atsirinkti sąlygas įtraukti reikalavimą, kad privačios įmonės, siūlančios parengti technologinių kompetencijų ugdymo programas ir savo bazėje organizuoti mokymus profesijos mokytojams ir kolegijų dėstytojams įsipareigotų naudoti projekto lėšomis sukurtus produktus ir, jeigu bus paklausa iš profesinio mokymo institucijų pusės, analogiškas pedagogų kvalifikacijos kėlimo veiklas vykdyti bent 3 metus po projekto pabaigos, paslaugą apmokant iš mokinio krepšelio pedagogų kvalifikacijos kėlimui numatytų lėšų. Konkurse dalyvaujančios įmonės turi būti aiškiai ir vienareikšmiškai informuojamos apie tokių įsipareigojimų prisiėmimą.	ŠMM Projekto vykdytojas	Įgyvendinant projektą	ŽIPVP *(P)*
		K3.2.2. VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės PFSA numatyti reikalavimą, pagal kurį projektų vykdytojai, kurie gauna paramą pagal remiamą veiklą „Studentų praktinių įgūdžių, verslumo stiprinimas: I ir II studijų pakopos studentų praktika ir stažuotė įmonėse, įstaigose ir organizacijose, praktikos vietų informacinės“, turi	ŠMM	Rengiant priemonės PFSA	ŽIPVP (A)

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		organizuoti studentų praktikas (nurodytam skaičiui studentų kasmet) ir po projektų pabaigos. Papildyti projekto finansavimo ir administravimo sutartį arba nustatyti kituose dokumentuose, kad projekto ataskaitose, kurios pagal PFSA ir projektų finansavimo ir administravimo sutarties reikalavimus turės būti teikiamos 5 metus po projektų pabaigos, būtų įtraukiami bei stebimi duomenys apie minėtojo rodiklio siekimą.			
K3.3.	Finansuojant einamąsias veiklas, kyla rizika dėl projektų tęstinumo ir ilgalaikio poveikio. Pagal ŽIPVP įgyvendinama VP1-2.3-ŠMM-01-V priemonė, pagrįsta profesinio informavimo taškų ir centrų steigimo bei plėtros idėja, esančių žmogiškųjų išteklių gebėjimų sustiprinimu organizuojant mokymus bei projektų įgyvendinimo metu finansuojant profesinio orientavimo paslaugų mokiniams ir studentams teikimą. Pagal priemonę įgyvendinamas profesinio orientavimo bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose projektas išskirtinis tuo, kad planuojama finansuoti santykinai ilgos trukmės profesinio orientavimo paslaugas švietimo institucijose itin plačiam tikslinės grupės ratui. Tačiau žinant, koks daugialypis, sudėtingas ir nuo įvairių išorės veiksnių priklausantis procesas yra profesinis orientavimas, kyla rizika, kad trumpalaikiai būsimų profesinio orientavimo specialistų mokymai ir laikinas einamosios veiklos (profesinio orientavimo paslaugų teikimo) finansavimas neduos siekiamo poveikio, o paramos lėšos bus panaudotos nepakankamai efektyviai sukurtų rezultatų prasme.	K3.3.1. Iš karto po projekto I etapo įgyvendinimo profesinio orientavimo paslaugų nuolatinį teikimą visose švietimo institucijose (tokia forma, kokia bus nustatyta projekto lėšomis rengiamoje koncepcijoje) vykdyti ir finansuoti mechanizmais, kuriuos buvo suplanuota taikyti po projektų įgyvendinimo užtikrinant sukurtų rezultatų tęstinumą. Nenaudoti VP1-2.3-ŠMM-01-V priemonės lėšų.	ŠMM	Planuojant projekto įgyvendinimo II etapą	ŽIPVP *(B, P, A)*
		K3.3.2. Jeigu bus suplanuota II etapui skirti lėšas, jas nukreipti švietimo institucijų teikiamų įprastų profesinio orientavimo paslaugų papildymu naujomis profesionaliomis paslaugomis tikslinei grupei (mokiniams) – specializuotos ekspertų konsultacijos, IKT aplinkoje veikiančios interaktyvios priemonės, praktinės supažindinimo su darbo rinka priemonės ar pan.	ŠMM	Planuojant projekto įgyvendinimo II etapą	ŽIPVP *(B, P, A)*
K4.	Neracionalus lėšų naudojimas perkant neformalaus mokymo programų, kurios iš	K4.1. Naujų mokymo programų rengimo būtinybė turi būti pagrindžiama valstybinio planavimo projektų	ŠMM	Atliekant projektų idėjų,	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	esmės jau egzistuoja rinkoje (pvz. kompiuterinio raštingumo), parengimo paslaugas	svarstymo metu pateikiant atitinkamos rinkos analizę		valstybės planavimo projektų atranką	*(I, B, A, M)*
K5.	Įsigyjama infrastruktūra ir įranga ne visuomet yra derinama su turinio atnaujinimu ir plėtra. Ypač kalbant apie IKT įrangą, didesne problema tampa ne įrangos trūkumas, bet nepakankamas jos naudojimas ugdymo procese.	K5.1. ŽIPVP priemones, kuriuose numatyta ugdymo turinio atnaujinimo veikla, papildyti IKT turinio kūrimo remiamomis veiklomis ir atitinkamų pedagogų kompetencijų gerinimu	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(B, P)*
K6.	Taikomi išoriniai kokybės vertinimo instrumentai dažniausiai finansuojami to paties projekto lėšomis. Projektų vykdytojams itin aktualūs patirtų išlaidų tinkamumo, suplanuoto projekto tvarkaraščio laikymosi klausimai, todėl tokių ekspertinių vertinimų įtaka to paties projekto lėšomis sukurtų produktų kokybei ribota.	K6.1. Atitinkamus produktus projekto lėšomis kuriančius projektų vykdytojus PFSA įpareigoti naudoti šalyje egzistuojančias kokybės užtikrinimo institucijų paslaugas (SKVC, Vadovėlių komisija prie LMT, UPC, KPMPC ir kt.), produkto rodiklį laikyti pasiektu tik gavus konkrečios institucijos patvirtinimą, kad kokybė atitinka nustatytus standartus.	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(I, B, P, A)*
		K6.2. Atitinkamuose PFSA numatyti, kad visos sukuriamos kvalifikacijos kėlimo programos ir pan. būtų įtraukiamos į registrus	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	ŽIPVP *(I, B, P, A, S)*
		K6.3. Techninės paramos veiksmų programos lėšomis atlikti ŽIPVP lėšomis organizuojamų mokymų išorinį kokybės vertinimą pagal tinkamumo, efektyvumo, poveikio kriterijus.	ŠMM FM	2014 m. I – II ketv.	ŽIPVP *(I, B, P, A, M, S)*
		K6.4. Techninės paramos veiksmų programos lėšomis atlikti ŽIPVP lėšomis sukurtų internetinių svetainių, interaktyvios aplinkos, IKT mokymo priemonių išorinį vertinimą pagal tinkamumo, efektyvumo, poveikio kriterijus	ŠMM FM	2014 m. I – II ketv.	ŽIPVP *(I, B, P, A, M, S)*
		K6.5. Atlikti ŽIPVP valstybės planavimo projektų metu sukurtų metodikų, įvairių švietimo sistemos komponenčių aprašų, parengtų teisės aktų projektų vidinę	ŠMM	Nuo 2012 m. I ketv. - nuolat	ŽIPVP *(I, B, P, A, M, S)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		inventorizaciją ŠMM ir nustatyti, kurie iš parengtų dokumentų gali ir turi būti naudojami plėtojant nacionalinę švietimo politiką. Imtis reikalingų teisinių – administracinių veiksmų aktualius ŽIPVP lėšomis parengtus dokumentus įtraukti į nacionalinės politikos darbotvarkę.			
K7.	Projektų vykdytojai nėra infrastruktūrinių darbų, jiems keliamų techninių reikalavimų specialistai, todėl nėra pajėgūs kontroliuoti statybos darbų kokybės.	K7.1. Į priemonių, kurių lėšomis finansuojami statybos darbai, PFSA įtraukti rekomendaciją projektų vykdytojams paramos lėšomis finansuojamų statybos darbų techninę priežiūrą vykdyti pagal FIDIC reikalavimus (numatyti jau rengiant paraišką paramai gauti)	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	Visi EAVP ir SSVP statybos projektai
		K7.2. Svarstyti galimybę priemonių, kurių lėšomis finansuojami statybos darbai, PFSA nustatyti reikalavimą, kad įsigyjamos techninės priežiūros paslaugos būtų apdraustos civilinės atsakomybės draudimu	ŠMM	Rengiant atitinkamų priemonių PFSA	Visi EAVP ir SSVP statybos projektai
		K7.3. Svarstyti galimybę PFSA nustatyti reikalavimą techninės priežiūros paslaugas pirkti per centrinės perkančiosios organizacijos (CPO) sistemą	ŠMM CPVA	2011 m. III – IV ketv.	Visi EAVP ir SSVP statybos projektai
K8.	Įgyvendinant MTEP skirtas priemones nepakankamai stiprinamas mokslo ir studijų institucijų vaidmuo skatinant verslo ir mokslo bendradarbiavimą. Pagrindinės investicijos nukreiptos į mokslo viešosios infrastruktūros stiprinimą, neinvestuojant į jos valdymo ir naudojimo (ypač privataus sektoriaus) pokyčius. Lietuvoje vyrauja smulkus ir vidutinis verslas, kuris dažnai neturi tinkamų resursų bei patirties imtis didesnės iniciatyvos stiprinant ryšius su mokslu, todėl mokslo institucijų proaktyvus vaidmuo šiame santykyje yra itin aktualus. Ši MTEP veiklos privačiame sektoriuje stiprinimo galimybė vis labiau akcentuojama ir naujausiose Europos	K8.1. Pagal priemonę VP2-1.1.-ŠMM-04-V paramą gavusioms integruotų verslo, mokslo ir studijų centrų (slėnių) laboratorijoms, atviros prieigos centrams ir pan. nustatyti bendradarbiavimo su verslu intensyvumo planą ilgesniam laikotarpiui negu 1 metai po projekto įgyvendinimo (rezultato rodiklis „Pasirašytos bendradarbiavimo sutartys tarp tyrimų institucijų ir labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių“ matuojamas tik 1 metus po projekto). Derinti su CPVA galimybę nacionalinės politikos tikslais naudoti ES paramos stebėjimo mechanizmus ir paprašyti projektų vykdytojų kartu su metinėmis ataskaitomis, teikiamomis 5 metus po projekto įgyvendinimo, papildomai teikti duomenis apie kiekvienais ataskaitiniais metais pasiektas nustatytų bendradarbiavimo su verslu	ŠMM CPVA	2011 m. III – IV ketv.	EAVP *(M)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	strategijose (Europa 2020, Europos mokslinių tyrimų erdvės plėtros tikslai iki 2020 m. ir kt.).	rodiklių reikšmes. Šiuos duomenis naudoti nacionalinės MTEP ir inovacijų politikos tikslais, planuojant ateinančią finansinę perspektyvą ir t.t.			
		K8.2. Svarstyti galimus nacionalinio finansavimo tvarkos pakeitimus MTEP subjektams, finansuotiems pagal VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonę: taikyti papildomus kriterijus, pagal kuriuos skiriamas nacionalinis finansavimas (bazinis ir MTEP veiklai vykdyti). Papildomi kriterijai (pvz. MTEP produkcija, sutarčių su MVĮ skaičius, privačių lėšų pritraukimas) per išorinius reikalavimus sustiprina prielaidas siekti didesnio integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) projektų veiklos efektyvumo ir tęstinumo bei užtikrina dėl infrastruktūrinių investicijų išaugusių veiklos kaštų finansavimą.	ŠMM LRV	Svarstant mokslinių tyrimų finansavimo valstybės biudžeto lėšomis klausimus	EAVP *(M)*
		K8.3. Finansuojant MTEP infrastruktūrą, įrangą ir tyrimus naujajame 2014-2020 m. finansiniame periode prioritetizuoti tas mokslo ir tyrimų kryptis, kurios per 2010-2015 m. periodą pademonstravo geriausius MTEP produkcijos ir bendradarbiavimo su verslu rodiklius. T.y. struktūrinę paramą alokuoti remiantis viešųjų MTEP subjektų pasiekimais (ypač vertinant 2007-2013 m. skirtų investicijų ir rezultatų santykį).	ŠMM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	EAVP *(M)*
		K8.4. Atliekant 2011 m. vertinimo plane numatytą teminį vertinimą (*ES struktūrinės paramos panaudojimo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityje vertinimas* numatytas 2011 m. III ketv.–2012 m. IV ketv.), identifikuoti ir išsamiai išanalizuoti dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo trūkumo, valdymo įvairiuose lygmenyse ir kt. problemų kylančius sunkumus siekiant EAVP, Ministerijos programose, Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijoje ir „slėnių“ programose, kituose dokumentuose iškeltų tikslų. Numatyti priemones šių trūkumų šalinimui šiame periode ir 2014-2020 m. finansinėje perspektyvoje, galimą nacionalinių	ŠMM	2011 m. III ketv.–2012 m. IV ketv.	EAVP *(M)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		instrumentų išnaudojimą.			
		K8.5. Siekiant platesnio ir į praktinius rezultatus orientuoto mokslo ir verslo bendradarbiavimo, svarstytina galimybė skatinti integruotų mokslo, studijų ir verslo asocijuotų struktūrų (jei identifikuojamas pakankamas šių organizacijų brandos lygis ir verslo dedamosios dalyvavimas) ar kitų institucionalizuotos partnerystės pagrindais veikiančių subjektų (tenkinančių atitinkamus reikalavimus) MTEP tyrimų ir inovacijų diegimo programų, kurios išskirtinai būtų orientuotos į ūkio poreikius (konkrečius sektorius ar net įmonių grupes), parengimą. Šių programų finansavimas galėtų būti vykdomas privačiomis ir 2014-2020 m. finansinio periodo lėšomis, o įgyvendinimas, partneriams susitarus, remtųsi 2007-2013 m. sukurta infrastruktūra ir įranga.	ŠMM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	EAVP *(M)*
K9.	EAVP lėšomis finansuojami integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) infrastruktūros plėtros projektai įgyvendinami ir bus vystomi esamų mokslo ir studijų institucijų bazėje. Kuriamų integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) idėja grindžiama glaudesniu mokslo ir verslo bendradarbiavimu lyginant su tradicinėse mokslo ir studijų institucijose nusistovėjusia praktika. Esamų projektų vykdytojų institucijų žmogiškieji ištekliai, taikomi vadybos metodai, lėšų gavimo ir valdymo įgūdžiai yra nepakankami tam, kad sukurta infrastruktūra būtų naudojama efektyviausiu keliu ir ženkliai prisidėtų prie nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose, ES struktūrinių fondų paramos 2007-2013 m. panaudojimo dokumentuose deklaruojamų MTEP pažangos ir ekonomikos augimo tikslų.	K9.1. Parengti 2007 – 2013 m. ES struktūrinių fondų lėšomis finansuotų integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) valdymo galimybių studiją ir nustatyti, kokia valdymo forma, remiantis kitų šalių, panašių mokslo ir verslo bendradarbiavimo centrų patirtimi, būtų tinkamiausia ir turėtų būti taikoma integruotiems mokslo, studijų ir verslo centrams (slėniams).	ŠMM	2012 m. III – IV ketv.	EAVP *(M)*
		K9.2. Iš esmės sustiprinti visų integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) projektų metu sukurtų darinių (atviros prieigos centrų, laboratorijų ir pan.) strateginį planavimą, valdymą ir administravimą, įpareigojant projektų vykdytojus pasirengti tokius planavimo dokumentus kaip MTEP strategija, bendradarbiavimo su verslu strategija ir tvarka, veiklos vykdymo ir administravimo metiniai planai (finansine, ekonomine prasme). Šie planavimo ir valdymo dokumentai turėtų būti rengiami bendradarbiaujant konkretaus „slėnio“ projekto mokslo, studijų ir verslo partneriams.	ŠMM Projektų vykdytojai	2013 m. I – II ketv. (parengus „slėnių“ valdymo galimybių studiją)	EAVP *(M)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		K9.3. Papildyti VP1-3.1-ŠMM-05-K priemonės tikslus ir remiamas veiklas bei finansuoti mokslo ir studijų institucijų padalinių, dalyvaujančių įgyvendinant integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtros programas bei gavusių finansavimą infrastruktūros plėtrai pagal EAVP, institucinės plėtros, vadybinių ir valdymo gebėjimų stiprinimui, vadybinio personalo plėtrai.	ŠMM	Planuojant priemonės PFSA	ŽIPVP *(M)*
		K9.4. Iš esmės sustiprinti viešosios MTEP sistemos ir ypač „slėnių“ žinių ir technologijų perdavimo ir bendradarbiavimo su verslu institucinę bazę, gebėjimus, vadybą ir kultūrą. T.y. neapsiriboti vien pavieniais mokymais ar viešinimo renginiais, tačiau, esant iniciatyvai arba poreikiui iš mokslo ir studijų institucijų, skirti finansavimą viešiesiems MTEP subjektams steigti išskirtinai šiai funkcijai vykdyti skirtus padalinius. Šių padalinių jų finansavimą susieti su kiekybiškai išreikštais rezultatais.	ŠMM Projektų vykdytojai, įgyvendinantys projektus pagal priemonę VP2-1.1-ŠMM-04-V	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	ŽIPVP *(M)*
K10.	Priemonės VP1-3.1-ŠMM-07-K įgyvendinimas ir visuotinės dotacijos moksliniams tyrimams skirstymo procesas nėra sklandus. Dėl administracinių sunkumų, nepakankamos visuotinės dotacijos valdytojo, kuris faktiškai atlieka įgyvendinančios institucijos funkcijas visuotinės dotacijos gavėjų atžvilgiu, patirties kyla priemonės įgyvendinimo numatyta apimtimi ir kokybiškų rezultatų pasiekimo rizikos. Nesklandumai vertinant potencialių visuotinės dotacijos gavėjų paraiškas, proceso atvirumo trūkumas kelia nepasitenkinimą mokslo bendruomenėje.	K10.1. Svarstyti ES struktūrinių fondų valdymo ir įgyvendinimo sistemos efektyvumo klausimą. Įvertinti įgyvendinančių institucijų ir visuotinės dotacijos valdytojo patirtį bei gebėjimus ir svarstyti alternatyvą atskirti turinio (paraiškų vertinimo naudos ir kokybės vertinimo etapas) ir administravimo (administracinės atitikties vertinimas, projekto tinkamumo finansuoti vertinimas, mokėjimo prašymų patikra ir tvirtinimas ir pan.) klausimus skirtingiems valdymo ir įgyvendinimo sistemos subjektus.	FM ŠMM	2011 m. II – III ketv.	ŽIPVP *(M)*
		K10.2. Atsižvelgiant į potencialių pareiškėjų ir jau finansuojamų projektų vykdytojų profilį (projektus įgyvendina fiziniai asmenys (mokslininkai), bet ne administravimo patirtį turinčios institucijos), užtikrinti tinkamas jų informavimo ir konsultavimo priemones.	Visuotinės dotacijos valdytojas	Nuolat	ŽIPVP *(M)*

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		K10.3. Plačiau viešinti finansuojamų ir konkursuose dalyvavusių bet nefinansuojamų projektų informacija pvz. MTEP tematiką, planuojamus pasiekti rezultatus, pagrindinius tyrimo metodus, MTEP veiklą vykdančių tyrėjų informaciją, kitus su finansuojamu MTEP projektu susijusius tyrimus ir kt.	Visuotinės dotacijos valdytojas	2012 m. II – III ketv. - nuolat	ŽIPVP *(M)*

Priedas 5. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal rezultatyvumo kriterijų – fiziniai stebėsenos rodikliai)

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
R1.	Dalis stebėsenos rodiklių yra nespecifiški konkrečių priemonių/uždavinių atžvilgiu: atitinkamų produktų kūrimas nefinansuojamas				
R1.1	Produkto rodiklis „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“. Pagal VP1-2.1.-ŠMM-01-V ir VP1-2.1.-ŠMM-04-V priemones nėra suplanuota remiamų veiklų, kurios tiesiogiai būtų nukreiptos į tokio rodiklio kūrimą.	R1.1.1. (1) Atsisakyti nespecifiškų rodiklių; arba (2) Koreguoti produkto rodiklį „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ apjungiant jį su rodikliu „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas“, atitinkamai padidinant pastarojo rodiklio reikšmes.	ŠMM FM	Artimiausias ŽIPVP priedo keitimas	ŽIPVP
R1.2.	Produkto rodiklis „Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“. Pagal VP1-2.2.-ŠMM-02-V ir VP1-2.2.-ŠMM-05-K priemones nėra suplanuota remiamų veiklų, kurios tiesiogiai būtų nukreiptos į tokio rodiklio kūrimą. Pagal priemonę VP1-2.2.-ŠMM-02-V rodiklis teoriškai gali būti siekiamas, bet daug mažesne apimtimi negu suplanuota ŽIPVP priede.	R1.2.1. (1) Atsisakyti nespecifiškų rodiklių; arba (2) Koreguoti produkto rodiklį „Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ apjungiant jį su rodikliu „Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas“, atitinkamai padidinant pastarojo rodiklio reikšmes.	ŠMM FM	Artimiausias ŽIPVP priedo keitimas	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
R1.3.	Nepagrįstas ŽIPVP 3 prioriteto 1 uždavinio priemonių produkto rodiklio „Pagal darbo sutartis įdarbinti mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus) viešajame sektoriuje“ tikslingumas. Pagal pateikiamą rodiklio skaičiavimo metodiką, rodiklis laikomas pasiektu, kai asmuo įdarbinamas viešajame sektoriuje pagal darbo sutartį projekto įgyvendinimo metu ne trumpesniam kaip 1 metų laikotarpiui, o įdarbinti asmenys dirba mokslinį darbą. Tačiau šis rodiklis priskirtas priemonėms (VP1-3.1-ŠMM-06-V, VP1-3.1-ŠMM-07-K) , kurių tikslas nėra kurti darbo vietas ar pritraukti mokslinį potencialą į institucijas, kurias mokslininkų pritraukimas galėtų sustiprinti (kaip, pavyzdžiui, verslo įmones). Aptariamo rodiklio siekiančios priemonės labiau susijusios su žmogiškųjų išteklių kokybės gerinimu, asmenų, kurie ir iki projekto dirbo tą patį darbą, mokslinės veiklos vykdymu.	R1.3.1. Atsisakyti produkto rodiklio „Pagal darbo sutartis įdarbinti mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus) viešajame sektoriuje“ ŽIPVP 3 prioriteto 1 uždavinio priemonėse arba patikslinti formuluotę ir skaičiavimo metodiką, nurodant kokių naujų rezultatų, lyginant su jų įprastine veikla konkrečioje institucijoje, turėtų pasiekti viešajame sektoriuje įdarbinti mokslininkai (pvz., Mokslininkai ir kiti tyrėjai atliekantys ekspertinius vertinimus ar pan.)	ŠMM	Artimiausias ŽIPVP priedo keitimas	ŽIPVP
R1.4.	Rezultato rodiklis „<...>, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis“ (plaukia iš produkto rodiklio „<...>kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“). Remiantis LR švietimo įstatymu ir kitais nacionaliniais teisės aktais, valstybės pripažįstama kvalifikacija įgyjama baigus „nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas ugdymo programas“. Daugumoje priemonių, kuriose matuojamas šis rodiklis, suplanuotas tik ribotos trukmės tikslinės grupės mokymas pagal formaliojo švietimo programas, kuris nėra pakankamas įgyti valstybės pripažįstamą kvalifikaciją. Esama rezultato rodiklio formuluotė tinkama	R3.1. Priemonėse, kuriose numatytas tik dalies formaliojo švietimo programų vykdymas paramos lėšomis, pakeisti rezultato rodiklio formuluotę į „<...>, kurie baigė dalį formaliojo švietimo programos (tam tikro kurso, semestro, modulio, dalyko, praktikos, stažuotės) ir gavo teigiamą jos baigimo įvertinimą, išmatuojamą studijų kreditais ar pan.“ Atitinkamai pakeisti ŽIPVP naudojamus uždavinio lygmens rodiklius ir jų aprašymą.	ŠMM FM	Artimiausias galimas ŽIPVP, kuriame bus keičiami rodikliai, ir ŽIPVP priedo keitimas	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	tik keliose priemonėse, kuriose numatytas specialistų perkvalifikavimo programų finansavimas, universitetinių studijų pilnas finansavimas (VP1-2.1.-ŠMM-02-V ir VP1-2.3.-ŠMM-04-V) Rodiklio nespecifiškumo problema kai kuriose priemonėse „pasislepia“ po neteisinga rodiklio skaičiavimo metodika, kadangi kartu su atitinkamais PFSA pateikiama šio rodiklių skaičiavimo metodika neatitinka LR teisės aktuose naudojamų išaiškinimų, nes leidžia priskaičiuoti ir tuos atvejus, kai „įgyvendinant projektą finansuojama tik dalis formaliojo švietimo programos (tam tikras kursas, semestras, modulis, dalykas, praktika, stažuotė)“ ir „gaunamas teigiamas jos baigimo įvertinimas, išmatuojamas studijų kreditais“. ŽIPVP nurodoma dar kitokia rodiklio skaičiavimo metodika. ŽIPVP prie analogiškų uždavinio lygmens rodiklių nurodyta, kad produkto rodiklis „<...>kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ laikomas pasiektu, kai kiekvienas dalyvis mokėsi „vidutiniškai po 4 semestrus arba 6400 akademinių valandų“.				
R2.	Suplanuoti priemonių/uždavinio lygmens rodikliai nepakankamai atspindi struktūrinių fondų lėšomis sukuriamus produktus (rodikliai apima tik dalį jų).				
R2.1.	Suplanuoti priemonių lygmens rodikliai nepakankamai atspindi struktūrinių fondų lėšomis sukuriamus produktus (rodikliai apima tik dalį jų).	R2.1.1. Parengti platesnį standartizuotų rodiklių sąrašą ir rinktis kuo labiau specifiškus priemonės stebėsenos rodiklius.	ŠMM FM	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei	ŽIPVP EAVP SSVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	Atskirose priemonėse neatspindimi šie svarbūs produktai: VP1-2.1.-ŠMM-01-V (pasiekimų vertinimo instrumentai) VP1-2.1.-ŠMM-02-V (koncepcijos, tyrimų metodikos, tyrimai) VP1-2.2.-ŠMM-02-V (profesijos mokytojų mokymo įmonėse programos, IKT diegimo pradinėse klasėse metodika) VP1-2.2.-ŠMM-04-V (profesinio mokymo modulinės programos, bendrojo lavinimo modulinės programos, mokymo priemonės, atnaujintos studijų programos) VP1-2.2.-ŠMM-05-K (ugdymo priemonės) VP1-2.2.-ŠMM-06-V (5-8 kl. ugdymo priemonės) VP1-2.2.-ŠMM-07-K (studentų praktikos įmonėse, praktikų sistemos) VP1-2.2.-ŠMM-08-V (sukurta Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema, sukurta tarptautinių praktikų ir stažuočių sistema) VP1-2.3.-ŠMM-01-V (ugdymo karjerai ir karjeros stebėsenos modelių sukūrimas, savivaldybės karjeros centrų modelio sukūrimas, karjeros ugdymo priemonės) VP1-2.1.-ŠMM-03-V (sukurtos mokymo programos, sukurtos metodinės priemonės) VP1-2.1.-ŠMM-04-V (sukurtos raidos vertinimo metodikos, mokymo programos) VP1-2.1.-ŠMM-06-K (sukurtos gabių vaikų psichologinio, pedagoginio įvertinimo ir			perspektyvai	
		R2.1.2. Projekto lygmens rodiklius pasirinkti iš standartizuotų rodiklių sąrašo. Plėsti SFMIS funkcijas ir centralizuotai kaupti projektų lygmens rodiklių reikšmes.	FM Projektų vykdytojai	Planuojant viešosios politikos darbotvarkę naujajai 2014-2020 m. finansinei perspektyvai	ŽIPVP EAVP SSVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	ugdymo metodikos) VP1-3.1.-ŠMM-01-V (mokslininkų iš užsienio trumpi vizitai; verta atskirti, kiek remiama doktorantūros proceso) VP1-3.1.-ŠMM-05-K (verta įtraukti papildomą rodiklį kiek apskritai mokslininkų asociacijų paremta, nes nemaža dalis paramos lėšų skiriama šių organizacijų narystei tarptautinėse organizacijose, tinklapių atnaujinimui ir t.t.)				
R2.2.	SSVP uždavinio rodiklis „Projektų skaičius“, kuriuos skaičiuojamos projektų finansavimo ir administravimo sutartys, yra nepakankamai specifiškas. Ypač turint omeny, kad SSVP tikslas yra institucijų infrastruktūros atnaujinimas, bet ne pasirašytų sutarčių kiekis. Be to, agreguojant priemonių stebėsenos duomenis uždavinio lygiu, kyla rizika, kad vienodas svoris suteikiamas skirtingos prigimties ir apimties projektams. SSVP skirtingose priemonėse pagal vieną projektų finansavimo ir administravimo sutartį gali būti atnaujinta nuo vieno iki kelių šimtų švietimo institucijų[38], todėl projektų (t.y. projekto	R2.2.1. Numatyti papildomą uždavinio rodiklį „Viešųjų paslaugų objektų (įstaigų) gavusių paramą skaičius“, kuris galės būti agreguojamas ir prioriteto lygiu. Svarstyti projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičiavimo tikslingumą uždavinio lygiu (rodiklis „Projektų skaičius“): - atsisakyti ir pakeisti rodikliu „Viešųjų paslaugų objektų (įstaigų) gavusių paramą skaičius“; arba - stebėti abu rodiklius.	ŠMM FM	Artimiausias SSVP keitimas, kuriame bus keičiami rodikliai	SSVP

[38] SSVP priemonės, kuriose skaičiuojamas ir rodiklis „Projektai“ (vienu projektu laikoma viena projekto finansavimo ir administravimo sutartis):
VP3-2.2.-ŠMM-02-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (2 vnt.); „Universitetai, pagerinę infrastruktūrą“ (2 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-03-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (1 vnt.); „Modernizuota universitetų ligoninių“ (2 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-04-R (produkto rodikliai: „Projektai“ (52 vnt.); „Universalūs daugiafunkciai centrai, kuriems steigti ir plėtoti skirta parama“ (76 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-05-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (1 vnt.); „Modernizuotos švietimo paslaugas teikiančios institucijos“ (19 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-06-R (produkto rodikliai: „Projektai“ (60 vnt.); „Modernizuotos mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas ir/arba priešmokyklinio ugdymo programas“ (60 vnt.))

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
	finansavimo ir administravimo sutarčių) kiekis neparodo nei kiekybinio, nei kokybinio SSVP indėlio didinant švietimo sistemos prieinamumą ir švietimo paslaugų kokybę.				
R3.	Dalis susijusių rodiklių nevienodai formuluojami skirtinguose veiksmų programų lygmenyse				
R3.1.	ŽIPVP 2 prioritete uždavinio lygmenyje numatyti atskiri rodikliai, matuojantys asmenis, kurie mokėsi pagal formaliojo ir asmenys, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, tuo tarpu 3 prioriteto uždavinių lygmenyje jie agreguojami į bendrą rodiklį	R3.1.1. Suvienodinti	ŠMM FM	Artimiausias ŽIPVP keitimas, kuriame bus keičiami rodikliai	ŽIPVP

VP3-2.2.-ŠMM-07-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (3); „Bendrojo lavinimo mokyklos, kuriose įkurti arba atnaujinti ugdymo karjerai padaliniai“ (700 vnt.); „Savivaldybėse įsteigti karjeros centrai profesinio orientavimo veikloms koordinuoti“ (30 vnt.); „Profesinės mokyklos, kuriose įkurti arba atnaujinti ugdymo karjerai padaliniai“ (70 vnt.); „Aukštosios mokyklos, kuriose įkurti arba atnaujinti karjeros centrai“ (16 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-08-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (1 vnt.); „Modernizuotos bibliotekos bendrojo lavinimo įstaigose“ (240 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-09-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (1 vnt.); „Įkurti specialiojo ugdymo metodiniai centrai“ (5 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-10-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (2 vnt.); „Bendrojo lavinimo mokyklos, kuriose modernizuotos švietimo pagalbos specialistų darbo vietos“ (120 vnt.); „Modernizuotos pedagoginės psichologinės tarnybos ir švietimo įstaigos, teikiančios pedagoginę psichologinę pagalbą“ (53 vnt.); „Modernizuoti švietimo centrai“ (49 vnt.); „Modernizuotas Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras“ (1 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-12-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (1 vnt.); „Mokyklos, kuriose įrengtos mokytojų darbo vietos“ (454 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-13-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (37 vnt.); „Sukurti sektoriniai praktinio mokymo centrai“ (33 vnt.); „Institucijos, pagerinusios profesinio arba technologinio mokymo infrastruktūrą“ (4 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-14-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (5 vnt.); „Kolegijos, pagerinusios infrastruktūrą“ (6 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-15-K (produkto rodikliai: „Projektai“ (8 vnt.); „Kolegijos, pagerinusios infrastruktūrą“ (8 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-16-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (2 vnt.); „Aukštosios mokyklos, pagerinusios studijų infrastruktūrą“ (2 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-18-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (11 vnt.); „Universitetai, pagerinę studijų infrastruktūrą“ (11 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-19-V (produkto rodikliai: „Projektai“ (2 vnt.); „Įstaigos, kuriose modernizuota pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų vertinimo sistemos infrastruktūra, atnaujinta centralizuoto užduočių rengimo ir vertinimo materialinė bazė“ (1 vnt.))
VP3-2.2.-ŠMM-21-K (produkto rodikliai: „Projektai“ (5 vnt.); „Modernizuotos nevalstybinės bendrojo lavinimo mokyklos“ (3 vnt.); „Modernizuotos valstybinės bendrojo lavinimo mokyklos, vykdančios meninio ugdymo programas“ (2 vnt.))

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
R3.2.	SSVP 2 prioriteto pagrindinis rodiklis neakumuliuoja ŠMM administruojamo 2 uždavinio rodiklių. Apimami tik 1, 3 ir 4 uždavinio rodikliui, nors 2 SSVP tikslo formuluotėje - *užtikrinti prieinamas ir aukštos kokybės esmines viešąsias sveikatos priežiūros, švietimo, valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų teikiamas paslaugas, nestacionarias socialines paslaugas ir paslaugas neįgaliesiems* - aiškiai indikuojami visi 2 prioriteto uždaviniai.	R3.2.1. Pakeisti 2 prioriteto 2 uždavinio lygmens produkto rodiklį. Vietoj rodiklio „Projektų skaičius“ (arba papildomai) naudoti rodiklį „Institucijų, kuriose buvo atnaujinta infrastruktūra, skaičius“. SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio formuluotė yra tinkama, tačiau skaitinė rodiklio reikšmė turi būti perskaičiuota ir papildyta ŠMM atsakomybėje esančio 2 uždavinio pasiekimais.	ŠMM FM	Artimiausias SSVP keitimas, kuriame bus keičiami rodikliai	SSVP
R4.	Įvykdžius SSVP priedo pakeitimus, ŠMM atsakomybei buvo priskirta tam tikra investicijų dalis, skirta sektorinių praktinio mokymo centrų steigimui, SSVP rengimo metu priklausiusių SADM atsakomybei. Tačiau finansinių lėšų perskaičiavimo metu nebuvo koreguojamos rodiklių reikšmės, ŠMM perduodant atsakomybę už atitinkamų fizinių rodiklių pasiekimą.	R4.1. Perskaičiuoti 2 prioriteto 2 uždavinio rodiklių reikšmes	ŠMM FM	Artimiausias SSVP keitimas, kuriame bus keičiami rodikliai	SSVP
R5.	EAVP 1 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimui nėra patvirtintų priemonių. Taip pat ŠMM administruojamos EAVP priemonės nerealizuoja EAVP aprašomojoje dalyje aptariamų investicijų į viešųjų mokslinių tyrimų įstaigų ir universitetų atliekamus mokslinius tyrimus, kurie sietini su teigiamu poveikiu ir aktualumu verslo plėtrai ir ūkio augimui.	R.5.1. Įgyvendinti EAVP 1 prioriteto 2 uždavinį ir suplanuoti priemonę pagal Reglamento Nr. 800/2008 31 str. „Pagalba mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektams“, kurios lėšomis finansuoti įmonių kartu su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) subjektais vykdomus MTEP projektus, naudojantis priemonių VP2-1.1-ŠMM-04-V ir VP2-1.1-ŠMM-02-V lėšomis sukurta infrastruktūra ir įranga.	ŠMM FM	2011 m. IV ketv. – 2012 m. IV ketv.	EAVP
R6.	Problemos nepasiekti suplanuotų priemonės lygmens rodiklių reikšmių dėl priemonės/projekto įgyvendinimo eigoje kylančių nesklandumų				

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
R6.1.	ŽIPVP priemonės VP1-2.1-ŠMM-02-V („*Lyderyste paremtas ir lyderiavimą skatinantis švietimo įstaigų valdymo tobulinimas*“) rodiklis „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“ gali susidurti su pasiekimo rizikomis. Įgyvendinamo projekto I etape parengta studijų programa negali būti akredituota, kadangi viešųjų pirkimų konkursą laimėjo ir projekto lėšomis ją parengė institucija, neturinti teisės vykdyti (taigi ir akredituoti) studijų programos. Taigi nėra pasiruošta teikti formaliojo švietimo paslaugas II projekto etape.	R6.1.1. Viešai paskelbti parengtą studijų programą (be personalo, materialiųjų išteklių, numatomos studijų eigos ir studijų kokybės užtikrinimo tvarkos dalių) ir leisti laisvai naudoti bet kuriai aukštajai mokyklai, norinčiai akredituoti švietimo vadybos studijų programą	ŠMM	Įgyvendinus projekto I etapą	ŽIPVP
	R6.1.2. Svarstyti galimybes: - parengtos formaliosios studijų programos atskirų modulių pagrindu suformuoti neformaliojo ir mokymo modulius. Atitinkamai išbraukti rezultato rodiklį „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas“, o jame numatytą kiekį tikslinės grupės asmenų apmokyti pagal parengtus neformaliojo švietimo programų modulius bei atitinkama verte padidinti kito priemonės rodiklio „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas“ reikšmę ir/arba - parengtus formaliosios studijų programos atskirus modulius pasiūlyti horizontaliai diegti į aukštųjų mokyklų vykdomas švietimo vadybos studijų programas.	ŠMM	Planuojant tolimesnes projekto įgyvendinimo alternatyvas	ŽIPVP
R6.2.	VP1-3.2-ŠMM-01-K priemonės rezultatyvumas kol kas labai žemas. Tačiau šios priemonės įgyvendinimas yra svarbus, nes remiamas aukštos kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimas įmonėse galėtų tapti svaria parama verslo įmonėms, siekiant MTEP plėtros privačiame sektoriuje	R6.2.1. Atsisakyti VP1-3.2-ŠMM-01-K priemonės PFSA reikalavimų, kurie yra neprivalomi pagal Reglamento 800/2008 37 str.: - PFSA 19 punktas „Pagalbos gavėjo įmonėje įdarbinti aukštos kvalifikacijos darbuotojai 6 mėnesius po projekto įgyvendinimo pabaigos gali likti dirbti juos įdarbinusioje įmonėje.“	ŠMM	2011 m. III – IV ketv.	ŽIPVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai taikoma*
		R6.2.2. Pakeisti (papildyti) VP1-3.2-ŠMM-01-K priemonės PFSA 5 priede („Naudos ir kokybės vertinimo kriterijai ir metodiniai nurodymai vertintojams“) nustatytus prioritetinius kriterijus, sudarant realias galimybes finansine parama pasinaudoti ir įmonėms, iki šiol plačiau neįsitraukusioms į nacionalinių MTEP programų, ES struktūrinių fondų, tarptautinių programų projektus.	ŠMM	2011 m. III - IV ketv.	ŽIPVP
		R6.2.3. Vykdyti platesnę priemonės viešinimo veiklą, informuojant potencialius pareiškėjus (svarstytinas VP1-3.1-ŠMM-05-K priemonės lėšų panaudojimas, išplečiant remiamas veiklas)	ŠMM	2011 m. II ketv. – 2012 m. IV ketv.	ŽIPVP
		R6.2.4. Įvertinti aukštos kvalifikacijos darbuotojų pasiūlos mokslo institucijose situaciją ir suderinamumą su paklausa versle. Parengti tipinius delegavimo scenarijus, kaip ir kokiomis sąlygomis gali būti įdarbinti darbuotojai.	ŠMM ŪM	2011 m. III – IV ketv.	ŽIPVP
		R6.2.5. Svarstyti galimybę VP1-3.2-ŠMM-01-K priemonės PFSA pateikti kelias delegavimo susitarimo alternatyvas, paliekant daugiau teisių susitarimo šalims. Pavyzdžiui, (1) trišalis susitarimas dėl aukštos kvalifikacijos darbuotojo delegavimo; (2) mokslo ir studijų institucijos arba didelės įmonės sutikimas dėl darbuotojo įsidarbinimo MVĮ ir darbuotojo bei MVĮ sutartis; (3) mokslo ir studijų institucijos arba didelės įmonės ir MVĮ susitarimas dėl atitinkamos kvalifikacijos darbuotojų nustatyto kiekio delegavimo į MVĮ per visą projekto laikotarpį, atlikti susitarime aiškiai apibrėžtų MTEP veiklų vykdant bendrą susitarimo šalių veiklą.	ŠMM	2011 m. III – IV ketv.	ŽIPVP

Priedas 6. Detalizuotos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės (pagal rezultatyvumo kriterijų – finansiniai rodikliai)

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
F1.	Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų panaudojimo prognozavimas iki periodo pabaigos rodo, kad ŠMM nepanaudoja lėšų tokiu tempu, kaip numato ES fondų lėšų panaudojimo planas, patvirtintas LRV (2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija). Prognozuojama, kad ŠMM įsipareigojimai pagal N+3 taisyklę (pakeista 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) būtų vykdomi šiais atvejais: ▪ 1.2 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus ▪ 1.3 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2013 ir 2015 metus. Tačiau 2011 ir 2014 metais yra didelė rizika neįvykdyti N+3 taisyklės. ▪ 2.1 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. 2013 ir 2014 metais yra didelė rizika neįvykdyti N+3 taisyklės.	F1.1. Siekiant pagerinti ES fondų lėšų panaudojimą ir sumažinti riziką neįvykdyti N+3 taisyklės įsipareigojimų, ŠMM turėtų įgyvendinti toliau (prie konkrečių priežasčių) pateikiamas rekomendacijas.	Žr. žemiau	Žr. žemiau	ŽIPVP EAVP SSVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
	▪ 3.2 prioriteto atveju vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus.				
F2.	Ministerijos vykdomas lėšų panaudojimo prognozavimas iki finansavimo periodo pabaigos nesistemiškai ir nepakankamai panaudoja įgyvendinančių institucijų informaciją. Rengiant lėšų panaudojimo prognozes iki finansavimo periodo pabaigos nėra panaudojama įgyvendinančių institucijų ir Ministerijos disponuojama faktinė informacija apie projektų įvykdytus viešuosius pirkimus ir susidarančius sutaupymus.	F2.1. Plėtoti ministerijos taikomą lėšų panaudojimo prognozavimo iki finansavimo periodo pabaigos sistemą, integruojant į ją įgyvendinančių institucijų disponuojamą informaciją projektų lygmenyje (apie nuokrypius nuo projektų biudžeto, įvykdytų pirkimus, sutaupymus). Prognozavimo rezultatai turi būti reguliariai atnaujinami faktiniais duomenimis (bent kartą per du mėnesius arba iškilus poreikiui ir dažniau).	ŠMM CPVA ESFA	2011 m. II - nuolat (ne rečiau kas du mėnesius)	ŽIPVP EAVP SSVP
F3.	Prognozavimo rezultatai kaip sprendimų paramos priemonė nepakankamai naudojami valdymo sistemoje				
F3.1.	Prognozavimo rezultatai (projektų, priemonių, prioritetų ir veiksmų programų lygmenyje) ir jiems poveikį darantys veiksniai nėra reguliariai pristatomi subjektams, atsakingiems už ŠMM administruojamų priemonių planavimą ir įgyvendinimą	F.3.1.1. Prognozavimo rezultatai (projektų, priemonių, prioritetų ir veiksmų programų lygmenyje) ir pagrindinės lėšų panaudojimo problemos turėtų būti reguliariai pristatomos ESPKD, Programų valdymo komitetams ir kitiems suinteresuotiems asmenims.	ŠMM CPVA ESFA	2011 m. II- nuolat (ne rečiau kas du mėnesius)	ŽIPVP EAVP SSVP
F3.2.	Galima rizika, kad, svarstant projektų lėšų sutaupymus Programų valdymo komitetuose ar Ministerijos darbo grupėje, nepakankamai atsižvelgiama į	F3.2.1. Remiantis Ministerijos vykdomo lėšų panaudojimo prognozavimo iki finansavimo periodo pabaigos rezultatais, parengti ir Programos valdymo komitetams bei Ministerijos	ŠMM	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
	lėšų panaudojimo alternatyvas.	darbo grupei pagal poreikį pristatyti lėšų panaudojimo alternatyvas.			SSVP
		F3.2.2. Svarstant projektų lėšų sutaupymus Programos valdymo komitete ar Ministerijos darbo grupėje atsižvelgti į Ministerijos administruojamų Programų visumą, planavimo metu apibrėžtus kriterijus bei galimas lėšų panaudojimo alternatyvas.	ŠMM	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP
F4.	Viena pagrindinių lėšų panaudojimo planų nevykdymo priežasčių - vėlai kontraktuojamos sutartys (praėjus santykinai ilgam laikui nuo periodo pradžios).	F4.1. Peržiūrėti 2011 metų ir vėlesnius kontraktavimo planus, ieškant galimybių ankstinti kontraktavimą. Ypatingai tai aktualu atlikti 1.3 prioritete ir 2.1 prioritete, kurie susiduria su didžiausia rizika neįvykdyti N+3 taisyklės.	ŠMM	2011 m. II-III ketv.	ŽIPVP EAVP
F5.	2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu, jei nebūtų užtikrintas 100 procentų projektuose sutaupytų lėšų panaudojimas kitoms projekto veikloms ar kitoms priemonėms. Šiuo metu patikimai įvertinti būsimus sutaupymus dėl objektyvių įrodymų stokos (projektai atlikę tik mažiau nei pusę didžiausių viešųjų pirkimų) nėra galimybių.	F5.1. Surinkus pakankamai informacijos ir matant tendenciją, kad priemonė/projektas sutaupys lėšų, pradėti planuoti lėšų panaudojimo alternatyvas (naujas remiamas veiklas, projektus ar pan.)	ŠMM	2011 m. III ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP
		F5.2. Atlikus reikšmingą dalį priemonės/projekto pirkimų ir identifikavus sutaupymus, papildomos paramos ir virškontraktavimo lėšas rekomenduojama investuoti į sritis/priemones, kurios vertintojų identifikuojamos kaip nepakankamai remiamos (nurodyta rekomendacijose).	ŠMM	2011 m. III ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
		F5.3. Apie planuojamas/siūlomas lėšų panaudojimo alternatyvas informuoti sistemos dalyvius, priimančius sprendimus dėl sutaupytų lėšų panaudojimo.	ŠMM	2011 m. III ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP
F6.	Projektų įgyvendinimo tempą nuo sutarties pasirašymo momento galima laikyti normaliu. Tačiau atskirų priemonių lėtas įgyvendinimas apsunkina bendrų finansinių tikslų siekimą. Iš didžiausių kontraktuotų priemonių ypatingai lėtai lėšos panaudojamos atskirose priemonėse: VP1-3.1-ŠMM-07-K VP2-1.1-ŠMM-03-V	F6.1. Darbotvarkėje ypatingą dėmesį skirti įvardintų priemonių įgyvendinimui. Finansinių lėšų įsisavinimo tikslais šios priemonės turi būti stebimos ne tik apibendrintai, bet ir kiekvieno projekto lygmenyje. Svarbiausi stebėjimo parametrai projektų lygmenyje: ▪ Pasirašytos projektų finansavimo sutartys (planas, faktas, priežastys, jei vėluojama) ▪ Įvykdyti viešieji pirkimai (planas, faktas, priežastys, jei vėluojama) ▪ Lėšų panaudojimas (planas, faktas, priežastys, jei vėluojama)	ŠMM ESFA CPVA	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP
		F6.2. Būtina užtikrinti, kad įgyvendinančios institucijos operatyviai ir reguliariai informuotų Ministeriją apie šių priemonių ir konkrečių projektų būklę. Gauta informacija turi būti integruojama į Ministerijos taikomą lėšų panaudojimo prognozavimo sistemą. Stebėsenos rezultatai reguliariai (bent kartą per du mėnesius arba iškilus poreikiui ir dažniau) turi būti pristatomi ESPKD, Programų valdymo	ŠMM ESFA CPVA	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP

Nr.	*Problema ar rizika*	*Rekomendacija ir siūlomos priemonės rekomendacijai įgyvendinti*	*Atsakinga institucija (institucijos)*	*Įgyvendinimo terminas*	*Veiksmų programa, kuriai skirta*
		komitetams ir kitiems suinteresuotiems subjektams.			
F7.	Lėšų panaudojimo požiūriu, dėl priemonės finansinės apimties reikalinga individuali projektų stebėsena atskirose priemonėse: VP2-1.1-ŠMM-04-V VP3-2.2-ŠMM-13-V VP1-2.2-ŠMM-07-K Poreikis individualiai stebėsenai projektų lygmenyje sąlygojamas rizikų, kad vieno projekto lėšų panaudojimo problemos kritiškai paveiktų visos priemonės finansinę situaciją.	F7.1. Finansinių lėšų įsisavinimo tikslais šios priemonės turi būti stebimos ne tik apibendrintai, bet ir kiekvieno projekto lygmenyje. Svarbiausi stebėjimo parametrai projektų lygmenyje: ▪ Pasirašytos projektų finansavimo sutartys (planas, faktas, priežastys, jei vėluojama) ▪ Įvykdyti viešieji pirkimai (planas, faktas, priežastys, jei vėluojama) ▪ Lėšų panaudojimas (planas, faktas, priežastys, jei vėluojama)	ŠMM ESFA CPVA	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP
		F7.2. Būtina užtikrinti, kad įgyvendinančios institucijos operatyviai ir reguliariai informuotų Ministeriją apie šių priemonių ir konkrečių projektų būklę. Gauta informacija turi būti integruojama į Ministerijos taikomą lėšų panaudojimo prognozavimo sistemą. Stebėsenos rezultatai reguliariai (bent kartą per du mėnesius arba iškilus poreikiui ir dažniau) turėtų būtų pristatomi ESPKD, Programų valdymo komitetams ir kitiems suinteresuotiems subjektams.	ŠMM ESFA CPVA	2011 m. II ketv. - nuolat	ŽIPVP EAVP SSVP

Priedas 7. Prognozavimui naudojami sutaupymų dydžiai

Sutaupymo dydžio nustatymo būdas	Priemonė	Prognozuojamas sutaupymo dydis, proc.
Individualūs sutaupymų dydžiai	VP1-2.1-ŠMM-02-V	26,9
	VP1-2.1-ŠMM-04-K	1,7
	VP1-2.2-ŠMM-04-V	0,3
	VP1-2.3-ŠMM-02-V	6,1
	VP1-3.1-ŠMM-02-V	5,6
	VP1-3.1-ŠMM-05-K	1,4
	VP1-2.2-ŠMM-06-V	0
	VP1-3.2-ŠMM-02-V	6,5
	VP3-2.2-ŠMM-02-V	2,6
	VP3-2.2-ŠMM-05-V	8,7
	VP3-2.2-ŠMM-10-V	18,6
	VP3-2.2-ŠMM-19-V	1,3
Vidutiniai sutaupymai dydžiai	Priemonės, kuriose taikomas **konkursinis** atrankos būdas	6,6
	Priemonės, kuriose taikomas **valstybės planavimo** atrankos būdas	6,5
	Priemonės, kuriose taikomas **regionų projektų** planavimo atrankos būdas	3,5

Priedas 8. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES struktūrinių fondų lėšų suma pagal priemones

Lentelė 5. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES struktūrinių fondų lėšų suma pagal priemones (ŽIPVP 2 prioritetas), tūkst. litų

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP1-2.1-ŠMM-01-V	Švietimo kokybės užtikrinimo ir stebėsenos sistemų stiprinimas (planavimas)	34.850	0	549	4.404	12.740	22.943	31.448	32.376	32.376
VP1-2.1-ŠMM-02-V	Lyderyste paremtas ir lyderiavimą skatinantis švietimo įstaigų valdymo tobulinimas (planavimas)	17.000	0	331	2.284	6.419	9.431	14.154	14.154	14.154
VP1-2.1-ŠMM-03-V	Švietimo personalo (administravimo personalo, švietimo vadybininkų) kvalifikacijos tobulinimo sistemų plėtra (planavimas)	5.950	0	828	1.295	2.659	3.849	5.528	5.528	5.528
VP1-2.1-ŠMM-04-K	Studijų sistemos efektyvumo didinimas (konkursas)	53.499	0	0	1.624	7.826	25.120	42.614	50.469	50.469
VP1-2.2-ŠMM-01-V	Studijų reglamentų rengimas ar atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus kokybinius reikalavimus (planavimas)	6.800	0	52	411	1.031	3.221	6.317	6.317	6.317

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP1-2.2-ŠMM-02-V	Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas (planavimas)	71.400	0	62	3.418	13.127	30.600	55.420	66.331	66.331
VP1-2.2-ŠMM-09-V	Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose (planavimas)	40.810	0	0	0	6.824	24.643	37.912	37.912	37.912
VP1-2.2-ŠMM-03-K	Mokymo personalo, dirbančio su lietuvių vaikais gyvenančiais užsienyje, užsienio šalių piliečių vaikais gyvenančiais Lietuvoje ir kitų mokymosi poreikių turinčiais mokiniais kompetencijų tobulinimas (konkursas)	13.685	0	0	0	2.288	8.263	12.712	12.712	12.712
VP1-2.2-ŠMM-04-V	Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas (planavimas)	75.039	0	265	2.784	12.714	38.248	70.973	70.973	70.973
VP1-2.2-ŠMM-05-K	Kalbų mokymo, verslumo ir inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas (konkursas)	27.200	0	0	0	3.885	15.288	25.269	25.269	25.269

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP1-2.2-ŠMM-06-V	Besimokančiųjų pagrindinių kompetencijų ugdymas formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje (planavimas)	21.250	0	721	3.309	7.564	14.522	17.630	20.692	20.692
VP1-2.2-ŠMM-07-K	Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas (konkursas)	171.481	0	0	2.662	27.553	88.856	138.711	159.306	159.306
VP1-2.2-ŠMM-08-V	Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra (planavimas)	20.034	0	0	1.145	3.080	6.588	13.479	18.612	18.612
VP1-2.3-ŠMM-01-V	Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra (planavimas)	67.743	0	0	520	5.199	25.996	53.911	58.923	62.655
VP1-2.3-ŠMM-02-V	Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje (planavimas)	8.500	0	85	761	2.148	4.869	7.913	7.913	7.913
VP1-2.3-ŠMM-03-V	Visuotinio priešmokyklinio ugdymo diegimas ir kitų mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumo didinimas ypač kaimo vietovėse (planavimas)	28.050	0	1.781	5.368	10.089	18.398	26.058	26.058	26.058

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP1-2.3-ŠMM-04-V	Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą (planavimas)	38.250	0	671	7.299	16.169	25.754	35.534	35.534	35.534
VP1-2.3-ŠMM-05-K	Švietimo paslaugų sistemos prieinamumo didinimas specialiųjų poreikių asmenims (mokiniams ir kt.) ir švietimo pagalbos specialistams, ypač grindžiamų informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis (konkursas)	9.350	0	0	0	955	4.604	8.686	8.686	8.686
	Specialiųjų poreikių turintiems studentams studijų prieinamumo užtikrinimas	17.000	0	0	0	395	4.738	13.029	15.793	15.793
VP1-2.3-ŠMM-06-K	Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo poreikių tenkinimas švietimo sistemoje (konkursas)	4.250	0	0	0	434	2.093	3.948	3.948	3.948
VP1-2.2-	Neformaliojo švietimo	22.100	0	0	0	3.695	12.877	20.531	20.531	20.531

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
ŠMM-10-V	paslaugų plėtra									
	IŠ VISO	754.241	0	5.345	37.284	146.794	390.901	641.779	698.037	701.770

Lentelė 6. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES struktūrinių fondų lėšų suma pagal priemones (ŽIPVP 3 prioritetas), tūkst. litų

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP1-3.1-ŠMM-07-K	Parama mokslininkų ir tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija) (planavimas)	190.234	0	0	0	3.716	27.509	69.736	125.064	176.727
VP1-3.1-ŠMM-01-V	Mokslininkų ir kitų tyrėjų, kvalifikacijos tobulinimas, mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimas(planavimas)	39.352	0	1.397	4.570	14.147	23.675	36.604	36.604	36.604
VP1-3.1-ŠMM-02-V	Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimas (mokslo duomenų bazės, e-dokumentai) (planavimas)	62.730	0	3.787	19.263	25.928	32.079	44.554	59.298	59.298
VP1-3.1-ŠMM-03-V	Aukštos kvalifikacijos specialistų rengimas (planavimas)	31.671	0	0	0	2.230	8.641	13.937	13.937	13.937
VP1-3.1-ŠMM-05-K	MTEP tematinių tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas (konkursas)	22.540	0	0	1.042	7.095	17.393	21.939	21.939	21.939

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP1-3.1-ŠMM-06-V	MTEP kokybė ir ekspertų rengimas (planavimas)	8.180	0	59	743	2.250	5.273	7.771	7.771	7.771
	Tyrimai, studijos (planavimas)	7.330	0	0	0	557	3.064	6.128	6.964	6.964
VP1-3.2-ŠMM-01-K	Valstybės pagalba mokslininkų įdarbinimui įmonėse (konkursas)	31.690	0	0	348	1.349	10.370	22.660	29.488	29.488
VP1-3.2-ŠMM-02-V	Žinių apie mokslą ir technologijas gilinimas ir sklaida moksleivių ir jaunimo tarpe bei lyčių lygybės moksle skatinimas (planavimas)	13.725	0	397	1.628	5.348	9.850	12.338	12.951	12.951
	IŠ VISO	407.452	0	5.640	27.594	62.621	137.855	235.668	314.016	365.680

Lentelė 7. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES struktūrinių fondų lėšų suma pagal priemones (EAVP 1 prioritetas), tūkst. litų

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP2-1.1-ŠMM-02-V	Aukšto lygio mokslinių tyrimo centrų ir kompetencijos centrų plėtojimas (planavimas)	25.443	0	8.103	19.255	24.069	24.069	24.069	24.069	24.069

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP2-1.1-ŠMM-03-V	Nacionalinio atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centro kūrimas (planavimas)	85.000	0	333	6.996	48.246	80.410	80.410	80.410	80.410
VP2-1.1-ŠMM-04-V	Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas (planavimas)	818.565	0	0	8.593	143.788	368.830	456.477	681.439	774.362
VP2-1.1-ŠMM-05-V	Infrastruktūros, skirtos žinių apie mokslinius tyrimus, technologijas ir inovacijas gilinimui, sklaidai, kūrimas	3.350	0	0	0	634	1.901	3.169	3.169	3.169
VP2-1.1-ŠMM-06-V	Nacionalinių mokslo programų ir kitų aukšto lygio MTTP projektų vykdymas	59.500	0	0	0	0	11.257	22.515	45.030	56.287
	IŠ VISO	983.183	0	8.436	34.844	216.737	486.468	586.640	834.117	938.298

Lentelė 8. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES struktūrinių fondų lėšų suma pagal priemones (SSVP 2 prioritetas), tūkst. litų

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP3-2.2-ŠMM-04-R	Universalių daugiafunkcinių centrų kaimo vietovėse steigimas (planavimas regionų lygiu)	74.630	0	0	0	1.272	31.516	67.116	70.600	70.600

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP3-2.2-ŠMM-05-V	Suaugusiųjų švietimo institucijų modernizavimas plėtojant universalius daugiafunkcinius centrus (planavimas)	8.789	0	55	1.760	6.398	7.998	7.998	7.998	7.998
VP3-2.2-ŠMM-06-R	Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas (planavimas regionų lygiu)	74.834	0	0	667	20.637	54.648	60.373	60.373	60.373
VP3-2.2-ŠMM-07-V	Profesinio orientavimo sistemos infrastruktūros plėtra (planavimas)	20.000	0	0	0	1.400	5.865	13.148	18.824	18.824
VP3-2.2-ŠMM-08-V	Viešųjų bibliotekų, kurios yra bendrojo lavinimo įstaigose tinklo infrastruktūros plėtra (planavimas)	19.074	0	9	7.578	12.631	18.044	18.044	18.044	18.044
VP3-2.2-ŠMM-10-V	Pedagoginių psichologinių tarnybų infrastruktūros, švietimo įstaigose dirbančių spec. pedagogų, socialinių pedagogų, psichologų, logopedų darbo aplinkos modernizavimas (planavimas)	33.375	0	758	2.877	12.745	19.056	28.916	28.916	28.916
VP3-2.2-ŠMM-12-V	Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas	29.070	0	4.489	19.800	22.825	27.500	27.500	27.500	27.500

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
	(planavimas)									
VP3-2.2-ŠMM-01-V	Technologijų, gamtos mokslų bei menų mokymo infrastruktūros bendrojo lavinimo mokyklose pritaikymas ir atnaujinimas (planavimas)	73.482	0	12	10.002	35.375	65.976	68.549	69.514	69.514
VP3-2.2-ŠMM-13-V	Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra (planavimas)	348.074	0	0	4.550	30.938	122.501	203.884	344.790	344.790
VP3-2.2-ŠMM-14-V	Kolegijų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra (planavimas)	46.878	0	0	103	8.107	29.626	46.877	46.877	46.877
VP3-2.2-ŠMM-15-V	Kolegijų infrastruktūra, skirta studijoms (konkursas)	19.975	0	0	0	2.268	8.314	18.896	18.896	18.896
VP3-2.2-ŠMM-02-V	Universitetų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra (planavimas)	19.063	0	13.070	17.070	17.133	18.337	18.491	18.491	18.491
VP3-2.2-ŠMM-16-V	Aukštųjų mokyklų infrastruktūra, skirta studijoms (planavimas)	15.249	0	27	4.009	8.742	11.393	14.904	14.904	14.904

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP3-2.2-ŠMM-03-V	Universitetų ligoninių įrangos pritaikymas studijoms (planavimas)	5.032	0	3.154	4.529	5.032	5.032	5.032	5.032	5.032
VP3-2.2-ŠMM-18-V	Universitetų infrastruktūros plėtra (planavimas)	128.003	0	0	0	7.760	41.048	93.761	121.091	121.091
VP3-2.2-ŠMM-19-V	Pagrindinio ir vidurinio ugdymo ekspertinių institucijų bazės stiprinimas (planavimas)	3.400	0	82	1.213	1.874	2.744	3.076	3.366	3.366
VP3-2.2-ŠMM-09-V	Specialiųjų mokyklų pertvarka, metodinių centrų steigimas (planavimas)	4.250	0	0	0	0	804	2.131	4.021	4.021
VP3-2.2-ŠMM-21-K	Nevalstybinių arba meninio ugdymo valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų infrastruktūros plėtra (konkursas)	23.793	0	0	0	7.194	20.699	22.508	22.508	22.508
	IŠ VISO	946.971	0	21.656	74.158	202.330	491.101	721.205	901.746	901.746

Priedas 9. Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų ŽIPVP prioritetų tarpinis vertinimas (1 tarpinė ataskaita)

Priedas 10. Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų EAVP prioritetų tarpinis vertinimas (2 tarpinė ataskaita)

Priedas 11. Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų SSVP prioritetų tarpinis vertinimas (3 tarpinė ataskaita)

9 priedas

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS ADMINISTRUOJAMŲ 2007-2013 METŲ VEIKSMŲ PROGRAMŲ PRIORITETŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ MINISTERIJOS PROGRAMŲ TARPINIS VERTINIMAS

Tarpinė ataskaita (1)

Užsakovas: LR švietimo ir mokslo ministerija

Paslaugų teikėjas: BGI Consulting, UAB

BG Consulting
Business Government & Innovation

Vilnius, 2011 m. sausis

Turinys

Naudojamos santrumpos 3
Įvadas 5
Santrauka 6
1. Vertinimo tikslas ir tarpinės ataskaitos apimtis 10
2. Vertinimo objektas 12
3. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų 16
3.1. Priemonių tinkamumas socialinių-ekonominių pokyčių kontekste 16
3.1.1. Ikimokykliniam ugdymui poveikį darantys pokyčiai 16
3.1.2. Bendrajam lavinimui poveikį darantys pokyčiai 18
3.1.3. Profesiniam mokymui poveikį darantys pokyčiai 21
3.1.4. Aukštajam mokslui (studijoms) poveikį darantys pokyčiai 22
3.1.5. MTTP poveikį darantys pokyčiai 23
3.1.6. Apibendrinimas 24
3.2. Priemonių tinkamumas teisinio reglamentavimo ir strateginių pokyčių kontekste 25
3.2.1. LR teisinio reglamentavimo pokyčiai 25
3.2.1.1. Ikimokykliniam ugdymui reikšmingi pokyčiai 25
3.2.1.2. Bendrajam lavinimui reikšmingi pokyčiai 26
3.2.1.3. Profesiniam orientavimui reikšmingi pokyčiai 27
3.2.1.4. Profesiniam mokymui reikšmingi pokyčiai 27
3.2.1.5. Aukštajam mokslui (studijoms) reikšmingi pokyčiai 28
3.2.1.6. MTEP reikšmingi pokyčiai 29
3.2.2. Priemonių tinkamumas ES strateginių tikslų švietimo srityje kontekste 29
3.2.3. Apibendrinimas 31
3.3. Vidinis priemonių suderinamumas 33
3.4. Priemonių suderinamumas tarpusavyje 42
3.4.1. Bendrajam lavinimui skirtos priemonės 42
3.4.2. Profesiniam mokymui skirtos priemonės 44
3.4.3. Aukštajam mokslui (studijoms) skirtos priemonės 45
3.4.4. MTEP skirtos priemonės 46
3.4.5. Suaugusiųjų mokymui skirtos priemonės 47
3.4.6. Apibendrinimas 48
4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų 50
4.1. Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje 50
4.2. Rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams 86
4.1.1. Bendrajam lavinimui skirtos priemonės 86
4.1.2. Profesiniam mokymui skirtos priemonės 101
4.1.3. Aukštajam mokslui (studijoms) skirtos priemonės 105
4.1.4. MTEP skirtos priemonės 115
4.1.5. Suaugusiųjų mokymui skirtos priemonės 119
4.1.6. Rezultatų kokybės užtikrinimo būdai 122
4.3. Finansinių rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje 127
5. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus 136
Priedas 1. Vertinimo pagal kriterijus suvestinė pagal priemones 140
Priedas 2. Naudojamų dokumentų sąrašas 149
Priedas 3. Klausimynas projektų vykdytojams 152

Naudojamos santrumpos

BPD – Lietuvos 2004-2006 m. bendrasis programavimo dokumentas

CPVA – Centrinė projektų valdymo agentūra

EK – Europos Komisija

ES – Europos Sąjunga

ESF – Europos socialinis fondas

ESFA – Europos socialinio fondo agentūra

Finansuojama veikla – priemonių PFSA numatytos finansuojamos veiklos, kurioms vykdyti skiriamos tinkamos finansuoti išlaidos pagal PFSA , projektų metu finansuojamos veiklos

Fiziniai veiklos įgyvendinimo rodikliai – projekto lygio rodikliai, projekto vykdytojo įsipareigojimas sukurti konkrečius nurodytus produktus ir jų kiekį.

Įgyvendinančios institucijos – ESFA, CPVA

IKT – informacinės komunikacinės technologijos

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Ministerijos programos – LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintos programos, skirtos suplanuoti ES struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšas, skiriamas pagal 2007–2013 metų veiksmų programas:

MTP+ - Mokyklų tobulinimo programa plius

NSP - Nacionalinė studijų programa

PPMIP - Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa

BNKP - Bendroji nacionalinė kompleksinė programa

NPO - Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa

TKP - Tyrėjų karjeros programa

BMV - Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programa

Projekto finansavimo ir administravimo sutartis (*g.b.* ***PFA sutartis)*** – tarpinės institucijos, įgyvendinančios institucijos ir projekto vykdytojo pasirašyta sutartis dėl projekto, kuriam įgyvendinti skiriamos ES fondų lėšos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, finansavimo ir administravimo

PFSA – projektų finansavimo sąlygų aprašas

Remiama veikla – kiekvieną ŽIPVP priemonę sudarančios remiamos veiklos, numatytos ŽIPVP priede

SFMIS – ES struktūrinės paramos kompiuterinė informacinė valdymo ir priežiūros sistema

Stebėsenos rodikliai – ŽIPVP priede nurodyti planuojami priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai (produkto ir rezultato)

ŠMM - LR švietimo ir mokslo ministerija

Švietimo specialistai – visi švietimo sistemos darbuotojai (pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, švietimo administracijos darbuotojai).

Tarpinė institucija – LR švietimo ir mokslo ministerija

Tikslinė grupė – projekto dalyviai, kurie dalyvauja tiesioginėse projekto veiklose

Tikslinė visuomenės grupė, visuomenės grupė – asmenys, kurie turėtų pajusti projektų poveikį

Veiksmų programos (*g.b.* ***VP)*** – 2007-2013 m. veiksmų programos ir jų priedai

ŽIPVP – 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa

EAVP – 2007-2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programa

SSVP – 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programa

ŽIPVP priemonė – ŽIPVP prioritetus sudarančios priemonės. Jeigu nurodomas priemonės numeris, santrumpa „ŽIPVP“ papildomai nebenaudojama

Įvadas

Remiantis 2010 m. rugpjūčio 16 d. sutartimi Nr. S-408 tarp ŠMM ir BGI Consulting, UAB atliekamas tarpinis ŠMM administruojamų 2007-2013 metų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimas.

Pagal techninės specifikacijos reikalavimus šiame dokumente teikiama pirmoji tarpinė ataskaita, kurioje analizuojamas ŠMM administruojamų ŽIPVP priemonių ir susijusių Ministerijos programų priemonių įgyvendinimas.

Šioje tarpinėje ataskaitoje pateikiama vertintojų atlikta analizė ir pagrindinės išvados, atsakant į dalį techninėje specifikacijoje suformuotų vertinimo klausimų. Tie vertinimo klausimai (ar jų dalys), kurie yra susiję su kitomis veiksmų programomis arba apima Ministerijos programas visa apimtimi, bus atsakyti vėlesnėse tarpinėse ir galutinėje ataskaitose. Vertinimo išvados (apibendrinimas) pateikiamos kiekviename poskyryje. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus pateikiamos 5 skyriuje, pagrindinių vertinimo išvadų detalizacija pagal ŽIPVP priemones – 1 priede.

Šioje tarpinėje vertinimo ataskaitoje atskirai nėra formuluojamos vertinimo rekomendacijos. Vertinimo rekomendacijos kiekvienai veiksmų programai bus parengtos įvertinus visų ŠMM administruojamų veiksmų programų įgyvendinimo situaciją ir su vertinimo išvadomis susipažinus atsakingiems asmenims. Į rekomendacijų rengimo procesą tikimasi aktyviai įtraukti atsakingus tarpinės institucijos darbuotojus, kitus susijusius asmenis, ypač sprendžiant rekomendacijų įgyvendinamumą ir galimas alternatyvas. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padėtų padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.

ŽIPVP tarpinės vertinimo ataskaitos rengimo metu buvo naudoti šie tyrimo metodai:

- Projektų lygmens duomenų analizė
- Antrinių duomenų analizė
- Interviu. Ataskaitos rengimo metu buvo atlikti interviu su socialiniais ekonominiais partneriais (Lietuvos švietimo profesinė sąjunga, Lietuvos švietimo ir mokslo profesinių sąjungų federacija, Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjunga), atskirų ŠMM dalykinių skyrių atstovais.
- Statistinių duomenų analizė
- Dokumentų analizė
- Anketinė apklausa. Elektroninė apklausa vykdyta 2010 m. spalio 04-14 d. ŽIPVP priemonių projektų vykdytojams buvo išsiųsta 151 anketa. Projektų vykdytojai užpildė ir grąžino 43 proc. visų anketų. 41 proc. respondentų įgyvendina valstybės planavimo projektus, 58 proc. - konkursinius.
- Lyginamoji analizė

Santrauka

Atliekamo tarpinio ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimo tikslas - gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atsiskaityti EK ir kitoms tikslinėms grupėms už ES struktūrinės paramos panaudojimą. Pirmasis tarpinio vertinimo etapas yra skirtas ŽIPVP vertinimui. Pagrindiniai tarpinio vertinimo kriterijai, taikomi ir ŽIPVP vertinimui, - *tinkamumas* ir *rezultatyvumas*.

Tarpinio vertinimo tikslas nėra nustatyti naujus finansavimo prioritetus ar esmingai pakeisti pasirinktus finansavimo būdus, kadangi didesnioji dalis priemonių jau yra įgyvendinamos arba sąlygos būsimiems projektams ir projektų vykdytojams jau yra parengtos bei paskelbtos. Tarpinio vertinimo metu analizuojama, kaip įgyvendinamos priemonės siekia Ministerijos programose ir ŽIPVP užsibrėžtų tikslų, kokios problemos iškyla įgyvendinant ŽIPVP priemones, kokios yra prielaidos ir galimybės pagerinti įgyvendinamų projektų kokybę, pasiekti ŽIPVP keliamus tikslus ir užtikrinti finansinių įsipareigojimų prioritetų lygiu vykdymą.

ŽIPVP suformuoti prioritetai ir uždaviniai, kurie įgyvendinami ŠMM administruojamomis priemonėmis:

2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ uždaviniai:

- tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą
- gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę
- didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą

3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ uždaviniai:

- tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą
- padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje

Šio vertinimo etapo metu buvo siekiama nustatyti ar ŽIPVP priemonės yra vis dar tinkamos socialinių ir ekonominių pokyčių kontekste bei nacionalinių ir ES lygmens prioritetų atžvilgiu lyginant su planavimo metu buvusia situacija, ar ŽIPVP priemonės yra planuojamos ir įgyvendinamos nuosekliai siekiant ŽIPVP tikslų, kokie rezultatai pasiekti programavimo periodo viduryje ir koks bus tikėtinas ŽIPVP priemonių rezultatyvumas periodo pabaigoje.

Tinkamumas socialinių, ekonominių, strateginių pokyčių kontekste

Siekiant identifikuoti socialinės – ekonominės aplinkos pokyčius, galinčius daryti įtaką švietimo ir mokslo sistemai bei viešajai politikai švietimo ir mokslo srityje, pirmiausiai buvo analizuota tų socio-ekonominių rodiklių kaita, kurie ŽIPVP parengimo metu apibrėžti kaip reikšmingi švietimo ir mokslo sričiai. Įvertinant ūkio nuosmukį ir galimus jo padarinius, taip pat atlikta papildoma socialinės – ekonominės aplinkos analizė. Identifikavus švietimo ir mokslo sistemai reikšmingus socialinės – ekonominės situacijos pokyčius, buvo įvertintas visų ŽIPVP priemonių tinkamumas.

Galima tvirtinti, kad socialinės ir ekonominės situacijos šalyje pokyčių įtaka ŽIPVP suplanuotų priemonių aktualumui yra santykinai nedidelė. Šalies ekonominių rodiklių prastėjimas labiau atsiliepia nacionalinei švietimo sistemai (ypač einamosios veiklos finansavimo atžvilgiu), tačiau ŽIPVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos ilgalaikėms sistemos transformacijoms paskatinti, kurios išlieka aktualios ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. Socialinių rodiklių tendencijos ir švietimo srities problemos, kurios buvo identifikuotos ŽIPVP ir Ministerijos programose ir kurių sprendimui buvo suplanuotos viešosios intervencijos, išlieka. Suplanuotos ŽIPVP priemonės yra tinkamos, tačiau papildomai turėtų būti įvertinta, kad vėl po truputį didėja gimstamumas, mokinių, tęsiančių mokymąsi profesinėse mokyklose, dalis išlieka maža, nemažėja emigracijos srautas.

Suplanuotos ŽIPVP intervencijos taip pat peržiūrėtos ES lygmens bei nacionalinių strateginių ir teisinių dokumentų ir esminių prioritetų švietimo ir mokslo srityje pokyčių kontekste. Atlikus nacionalinių strateginių ir teisinių dokumentų analizę, identifikuoti esminiai reglamentavimo pokyčiai, kurie reikšmingai keičia viešosios politikos kryptis švietimo ir mokslo srityje, turi įtakos švietimo sistemai ar kuriam nors jos lygmeniui, analizuotas ŽIPVP priemonių atitikimas šiems pasikeitimams.

Lyginant su ŽIPVP rengimo laikotarpiu, labiausiai keitėsi studijų ir mokslo nacionalinės politikos tikslai bei reglamentavimas. ŽIPVP priemonių, skirtų studijų ir mokslo sistemos plėtrai ir kokybės gerinimui, tikslai suformuluoti pakankamai abstrakčiai, todėl jų atitikimas besikeičiantiems studijų ir mokslo subjektų poreikiams yra užtikrinamas konkrečių PFSA pagalba. Pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis įgyvendinami projektai derinti su naujaisiais reikalavimais studijoms ir mokslui. Įvykusios apskričių reformos pasekmėje, ES struktūrinės paramos lėšomis būtų galima papildomai sustiprinti sklandų apskričių funkcijų švietimo srityje perdavimą ir įgyvendinimą savivaldos lygmenyje. Taip pat svarbu įvertinti tai, kad pastaruoju metu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas švietimo paslaugų teikimui privatiems subjektams, todėl švietimo kokybės gerinimo priemonių taikymas aktualus platesniam tikslinės grupės ratui.

Pagrindiniai ES lygmens prioritetai nesikeitė. Suplanuotos ŽIPVP priemonės iš esmės atitinka atnaujintas ES strategines gaires švietimo srityje iki 2020 m. Silpniau prisidedama tik prie siekinio formaliojo švietimo institucijas plačiau atverti visuomenei ir neformaliajam švietimui.

Priemonių tinkamumas siekiant ŽIPVP tikslų ir tikėtina rezultatų kokybė

Siekiant nustatyti, ar ŽIPVP intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkami buvo atlikta ŽIPVP priemonių turinio ir įgyvendinamų projektų analizė. Priemonių suderinamumo klausimas taip pat glaudžiai susijęs su atliktu tikėtinos rezultatų kokybės vertinimu. Kadangi kol kas įgyvendinama tik dalis ŽIPVP priemonių, o pagal daugelį jų projektų administravimo ir finansavimo sutartys pasirašytos santykinai neseniai, tikėtina rezultatų kokybė vertinta per antrinius elementus: kaip yra suplanuotos intervencijos atsižvelgiant į konkrečios srities problematiškumą, koks tai pačiai problemai spręsti skirtų priemonių suderinamumas tarpusavyje, kokios priemonės pasirinktos šioms problemoms spręsti bei kokiais konkrečiais produktais ŽIPVP suplanuotos intervencijos tampa projektų įgyvendinimo lygmenyje, kokie išoriniai kokybės užtikrinimo būdai taikomi, koks šių produktų tikėtinas tęstinumas. Tai – svarbios prielaidos siekiant ŽIPVP tikslų ir nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse. Šių prielaidų užtikrinimas sprendžiant konkrečius klausimus skirtinguose švietimo lygmenyse buvo nustatytas bendrai taikant kelis metodus: (1) ekspertinio vertinimo metodą analizuojant susistemintus visų įgyvendinamų projektų duomenis ir lyginant juos su nacionalinės, ES švietimo politikos prioritetais bei ŽIPVP priemonių tikslais; (2) interviu su socialiniais – ekonominiais partneriais metodą bei (3) projektų vykdytojų apklausos metodą.

Nustatyta, kad pagal ŽIPVP priemones įgyvendinamos remiamos veiklos atitinka Ministerijos programose suplanuotas intervencijas. ŽIPVP priemonių tarpusavio suderinamumo laipsnis programiniuose dokumentuose taip pat pakankamai aukštas, tačiau įgyvendinant projektus dėl jų išdėstymo laike ar dėl nepakankamo priemonių koordinavimo planavimo etape realus suderinamumo laipsnis sumažėja. Tai kelia rizikas ir rezultatų kokybės atžvilgiu, kadangi dalis valstybinio planavimo projektų savo turiniu ir kuriamais produktais tiesiogiai įtakoja galimą konkursinių projektų turinį ir jo kokybę. Valstybės planavimo ir konkursinių priemonių didesnis koordinavimas taip pat galėtų turėti papildomų sinerginių efektų ypač užtikrinant valstybinių projektų rezultatų sklaidą, kuriai vien konkretaus valstybės planavimo projektų lėšų nepakanka. Pastarasis aspektas dėl itin plačios tikslinės grupės yra ypač aktualus priemonėse, skirtose bendrojo lavinimo kokybės gerinimui. Tikėtina rezultatų kokybė, kaip projektų potencialas prisidėti siekiant ŽIPVP tikslų, gali nukentėti ir dėl to, kad didelė projektų lėšų dalis (ypač valstybinio planavimo projektuose) skiriama kurti tarpinius produktus, kurių reikalingumas turėtų būti pagrįstas papildomai, nepakanka instrumentų kuriamų produktų kokybės vertinimui atlikti.

ŽIPVP tikslų pasiekimo klausimu taip pat svarbu pastebėti, kad nors ŽIPVP 2 prioritetas ir ŠMM administruojamomis priemonėmis įgyvendinami jo uždaviniai skirti mokymosi visą gyvenimą plėtrai, iš esmės susikoncentruota į švietimo sistemos stiprinimą formaliojo mokymo kontekste, labiau nestiprinant neformaliojo suaugusiųjų švietimo, kurio kokybė ir prieinamumas yra itin svarbūs didinant mokymosi visą gyvenimą lygį ilgajame periode.

Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimas ir pasiekimo tikimybė

Pagal rezultatyvumo kriterijų vertinamas ŽIPVP produktų ir rezultatų pasiekimo laipsnis. Šiuo atveju tai yra santykis tarp ŽIPVP priede planuotų stebėsenos rodiklių reikšmių ir pasiektų fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių. Kadangi vertinimas atliekamas programos įgyvendinimo periodo viduryje, rezultatyvumo kriterijus taikomas ne tik konstatuoti faktinį periodo vidurio rezultatyvumo laipsnį, tačiau ir numatyti rezultatyvumo tikimybę periodo pabaigoje.

Esamas ŽIPVP priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnis nustatytas remiantis trimis pagrindinėmis SFMIS duomenų reikšmėmis – (1) ŽIPVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė; (2) pasiektos stebėsenos rodiklių reikšmės; (3) projektų finansavimo ir administravimo sutartyse

numatytos pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmės.

Vertintojai, siekdami nustatyti periodo pabaigoje tikėtiną ŽIPVP priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį, identifikavo ir įvertino rizikos nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių laipsnį kiekvienos priemonės atžvilgiu. Rizikos laipsnio vertinimas grįstas trimis duomenų šaltiniais: (1) projektų vykdytojų nuomone, (2) duomenimis apie atskirų priemonių planavimą ir įgyvendinimą ŠMM lygmenyje ir (3) faktinio rezultatyvumo vertinimo duomenimis. Rizikos laipsnis vertinimo ataskaitoje diferencijuojamas į tris lygius: nulinį rizikos laipsnį, vidutinį rizikos laipsnį ir aukštą rizikos laipsnį nepasiekti ŽIPVP priede suplanuotų fizinių stebėsenos rodiklių.

Faktinis ŽIPVP 2 Prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumas (2010-09-01):

- 4 iš 94 antrojo prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodikliai buvo pilnai pasiekti tarpinio vertinimo metu.
- Tik 16 (iš 94) antrojo prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių buvo pilna apimti kontraktuoti projektų sutartyse tarpinio vertinimo metu.
- 52 antrojo prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių nebuvo siekiama pagal pasirašytas sutartis tarpinio vertinimo metu.

Tikėtinas ŽIPVP 2 Prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumas periodo pabaigoje.

- 35 proc. ŽIPVP 2 Prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ suplanuotų priemonių stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja grėsmė, kad daugiau nei trečdalis šio prioriteto priemonių įgyvendinimo produkto (ir atitinkamai rezultato) rodiklių nebus pasiekta. 44 proc. stebėsenos rodiklių tikėtinas rezultatyvumas susiduria su vidutine rizika, t.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis.

Faktinis ŽIPVP 3 Prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ priemonių fizinių stebėsenos rodiklių rezultatyvumas (2010-09-01):

- 2 iš 39 trečiojo prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodikliai buvo pilnai pasiekti iki 2010-09-01
- 5 iš 39 trečiojo prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių buvo pilna apimti kontraktuoti projektų sutartyse iki 2010-09-01
- 24 trečiojo prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių nebuvo siekiama pagal pasirašytas sutartis (2010-09-01)

Tikėtinas ŽIPVP 3 Prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ priemonių fizinių stebėsenos rodiklių rezultatyvumas periodo pabaigoje.

- 66 proc. ŽIPVP 3 Prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ suplanuotų priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja grėsmė, kad du trečdaliai šio prioriteto priemonių įgyvendinimo produkto (ir atitinkamai rezultato) rodiklių nebus pasiekta. 21 proc. stebėsenos rodiklių tikėtinas rezultatyvumas susiduria su vidutine rizika, t.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis.

Finansinių rodiklių pasiekimas ir pasiekimo tikimybė, N+3 taisyklė

Finansinių tikslų pasiekimo įvykdymas susijęs su N+3 taisyklės ir ES fondų lėšų panaudojimo plano vykdymo klausimu, t.y. ar ŠMM panaudos skirtas lėšas laiku. Tikimybės įvykdyti ES fondų lėšų naudojimo planą ir N+3 taisyklę įvertinimo pagrindinis įrankis yra finansinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozė. Parengus prognozę įvertinama, kaip tikėtinas lėšų įsisavinimas atitinka įvardintus planus. Rengiant finansinę prognozę, pagrindinis dokumentas, kuris buvo vertinamas ir naudojamas prognozavimui, yra vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27).

Gauti rezultatai rodo, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai ŽIPVP 2 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus.

Remiantis esamais duomenimis, prognozuojama, kad ŠMM tikslai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimo planą bus neįvykdyti, t.y. kasmet (išskyrus 2013 ir galbūt 2014 metus) bus panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma nei ŽIPVP 2 prioritetui numatyta plane.

Prognozuojama, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai ŽIPVP 3 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi 2012 metais. 2011, 2013 ir 2014 metais tikslų įvykdymas tikėtinas, bet su didele rizika. N+3 taisyklė nebūtų įvykdyta 2015 metais.

Remiantis esamais duomenimis, ŠMM tikslai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimo planą bus neįvykdyti, t.y. kasmet bus panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma nei ŽIPVP 3 prioritetui numatyta plane.

1. Vertinimo tikslas ir tarpinės ataskaitos apimtis

Šio tarpinio vertinimo tikslas - gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atsiskaityti EK ir kitoms tikslinėms grupėms už ES struktūrinės paramos panaudojimą, atliekant tarpinį ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimą.

Tarpinis vertinimas skirtas ŠMM administruojamoms priemonėms, kurios įgyvendinamos pagal visas tris 2007-2013 m. programavimo laikotarpio veiksmų programas – ŽIPVP, EAVP ir SSVP (atskirus veiksmų programų prioritetus). Kadangi veiksmų programose suplanuotos investicijos į švietimo sektorių glaudžiai susijusios su LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintomis atskirus švietimo lygmenis apimančiomis Ministerijos programomis, jų priemonių vertinimas taip pat yra neatskiriama vertinimo objekto dalis.

Pagal ŠMM techninę specifikaciją vertinimo metu siekiama atsakyti į šiuos vertinimo klausimus:

Vertinimo kriterijai	Vertinimo klausimai
Pagal tęstinio tinkamumo kriterijų	1. Ar ŠMM administruojamos veiksmų programų priemonės ir pagal jas remiamos veiklos šiuo metu yra vis dar tinkamos, atsižvelgiant į socialinės ir ekonominės situacijos pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius: iškilusias problemas ir pakitusius tikslinių grupių poreikius? 2. Ar veiksmų programose, jų prieduose ir ŠMM programose numatytos intervencijos (tikslai, uždaviniai, remiamos veiklos, finansavimas ir pan.) vis dar atitinka nacionalinius ir ES prioritetus, svarbiausius strateginius dokumentus prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse? 3. Ar intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkamas (pakankamas, nuoseklus, logiškas ir pagrįstas), siekiant bendrų veiksmų programos (-ų) tikslų ir (ar) nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse? 4. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti tęstinį intervencijų tinkamumą, išorinį ir vidinį suderinamumą? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.
Pagal rezultatyvumo ir (arba) jo tikimybės kriterijų	5. Kokia yra veiksmų programų prioritetų, priemonių ir pagal jas remiamų veiklų, nustatytų Ministerijos programose, planuotų tikslų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje: koks bus faktinis tikslų pasiekimo laipsnis periodo pabaigoje; ir ar bus laiku pasiekti veiksmų programose ir jų prieduose nustatyti finansiniai lėšų įsisavinimo ir fiziniai stebėsenos rodikliai bei Ministerijos programose numatyti kokybiniai rezultatai? 6. Ar pasiekti arba tikėtini rezultatai ir jų kokybė atitinka (atitiks) numatytų tikslinių grupių poreikius bei lūkesčius švietimo ir mokslo politikos įgyvendinimui? Kokie reikalingi rezultatų kokybės užtikrinimo būdai? 7. Kokie yra *gerosios praktikos* pavyzdžiai įgyvendinant veiksmų programų prioritetus švietimo ir mokslo srityse? Kuo šie atvejai yra pavyzdingi ir kaip galėtų būti pritaikyti kitose ES struktūrinės paramos panaudojimo srityse? Šie pavyzdžiai bus reikalingi perplanuojant 2007–2013 metų antrojo etapo ir (arba) planuojant 2014–2020 metų programavimo periodo ES struktūrinės paramos intervencijas (prioritetus, priemones ir remiamas veikas ir pan.) skirtinguose švietimo ir mokslo sektoriuose. 8. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti spartesnį ir (arba) rezultatyvesnį ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą Ministerijos kuruojamose srityse? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.

Šioje tarpinėje vertinio vertinimo ataskaitoje pateikiami ŽIPVP vertinimo rezultatai. Kitų veiksmų programų vertinimas bus atliktas vėlesniuose paslaugų teikimo etapuose. Atitinkamai atskiri vertinimo klausimai ar jų dalys, kurie siejasi su kitomis VP ir turi būti analizuojami kompleksiškai, bus įtraukti į kitas ataskaitas.

Pagrindiniai aspektai, kurių vertinimas pateiktas šioje tarpinėje ataskaitoje:

- ŽIPVP priemonių atitikimas socialiniams ekonominiams pokyčiams įvykusiems po ŽIPVP patvirtinimo
- ŽIPVP priemonių atitikimas strateginiams ir teisiniams pokyčiams įvykusiems po ŽIPVP patvirtinimo
- ŽIPVP priemonių suderinamumas tarpusavyje (vidinis suderinamumas)
- ŽIPVP fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo faktas ir pasiekimo tikimybė
- ŽIPVP rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams
- ŽIPVP finansinių rodiklių pasiekimo faktas ir pasiekimo tikimybė atsižvelgiant į N+3 taisyklę

2. Vertinimo objektas

Vertinimo objektas – ŠMM administruojami ŽIPVP prioritetai ir juos įgyvendinančios Ministerijos programos.

ŠMM administruoja ŽIPVP antrąjį ir trečiąjį prioritetą, kurie skirti mokymosi visą gyvenimą ir tyrėjų gebėjimų stiprinimo tikslams. Prioritetus sudarančios priemonės detalizuojamos žemiau esančioje lentelėje:

Prioriteto uždavinys	Priemonės	Priemonę įgyvendinančios Ministerijos programos
2.1. Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą	VP1-2.1-ŠMM-01-V Švietimo kokybės užtikrinimo ir stebėsenos sistemų stiprinimas	MTP+ NSP
	VP1-2.1-ŠMM-02-V Lyderyste paremtas ir lyderiavimą skatinantis švietimo įstaigų valdymo tobulinimas	MTP+
	VP1-2.1-ŠMM-03-V Švietimo personalo (administravimo personalo, švietimo vadybininkų) kvalifikacijos tobulinimo sistemų plėtra	MTP+
	VP1-2.1-ŠMM-04-K Studijų sistemos efektyvumo didinimas	NSP
2.2. Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę	VP1-2.2-ŠMM-01-V Studijas reglamentuojančių aprašų rengimas ar atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus kokybinius reikalavimus	NSP
	VP1-2.2-ŠMM-02-V Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas	MTP+ PPMIP
	VP1-2.2-ŠMM-03-K Mokymo personalo, dirbančio su lietuvių vaikais, gyvenančiais užsienyje, užsienio šalių piliečių vaikais, gyvenančiais Lietuvoje, ir kitų mokymosi poreikių turinčiais mokiniais kompetencijų tobulinimas	MTP+
	VP1-2.2-ŠMM-04-V Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas	MTP+ PPMIP NSP
	VP1-2.2-ŠMM-05-K Kalbų mokymo, verslumo ugdymo ir inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas	MTP+
	VP1-2.2-ŠMM-06-V Besimokančiųjų pagrindinių kompetencijų ugdymas formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje	MTP+ PPMIP
	VP1-2.2-ŠMM-07-K Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas	NSP
	VP1-2.2-ŠMM-08-V Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra	NSP
	VP1-2.2-ŠMM-09-V Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose	BNKP
	VP1-2.2-ŠMM-10-V Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra	MTP+
2.3. Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą	VP1-2.3-ŠMM-01-V Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra	NPO
	VP1-2.3-ŠMM-02-V Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje	MTP+
	VP1-2.3-ŠMM-03-V Visuotinio priešmokyklinio ugdymo diegimas ir kitų mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumo didinimas ypač kaimo vietovėse	MTP+
	VP1-2.3-ŠMM-04-V Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą	MTP+
	VP1-2.3-ŠMM-05-K Švietimo paslaugų sistemos prieinamumo didinimas specialiųjų poreikių asmenims (mokiniams ir kt.) ir švietimo pagalbos specialistams	MTP+ NSP
	VP1-2.3-ŠMM-06-K Gabių vaikų ugdymo poreikių tenkinimas švietimo sistemoje	MTP+
3.1. Tobulinti tyrėjų	VP1-3.1-ŠMM-01-V	TKP

kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą	Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos tobulinimas, mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimas	
	VP1-3.1-ŠMM-02-V Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimas (mokslo duomenų bazės, e. dokumentai)	TKP
	VP1-3.1-ŠMM-03-V Aukštos kvalifikacijos specialistų rengimas	NSP
	VP1-3.1-ŠMM-05-K MTTP tematinių tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas	TKP
	VP1-3.1-ŠMM-06-V MTTP kokybė ir ekspertų rengimas	TKP
	VP1-3.1-ŠMM-07-K Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)	TKP
	VP1-3.1-ŠMM-08-V Mokslo ir studijų būklės tyrimai	TKP
3.2. Padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje	VP1-3.2-ŠMM-01-K Valstybės pagalba aukštos kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimui įmonėse	TKP
	VP1-3.2-ŠMM-02-V Žinių apie mokslą ir technologijas gilinimas ir sklaida tarp moksleivių ir jaunimo bei lyčių lygybės moksle skatinimas	TKP

Vertinimo objekto struktūravimas

Ministerijos programos jungia visą įvairovę priemonių, įgyvendinamų pagal skirtingas veiksmų programas ir jų prioritetus. Būtent Ministerijos programų lygmeniu geriausiai atsiskleidžia viešųjų intervencijų kryptys skirtinguose švietimo lygmenyse, kadangi kiekviena jų skirta tam tikram lygmeniui. Išskyrus NPO programą, kurios pobūdis yra horizontalus švietimo lygmenų atžvilgiu ir pavienes kitų Ministerijos programų veiklas, kurių poveikis dalinai pasireiškia ir kitiems negu visa konkreti Ministerijos programa švietimo lygmenims (pvz., TKP rėmuose vykdoma jaunųjų tyrėjų sistemos plėtros veikla skirta moksleivių tikslinei grupei). Nepaisant paminėtų išimčių, Ministerijos programas galima analizuoti kaip atskirus švietimo sistemos lygmenis ir jų plėtrą panaudojant 2007-2013 m. veiksmų programų lėšas. Ministerijos programų vidinė struktūra šiek tiek skiriasi, bet ji yra pakankamai aiški, kad būtų galima susieti su konkrečiomis ŽIPVP priemonių remiamomis veiklomis.

ŽIPVP antrasis ir trečiasis prioritetai, už kurių administravimą atsakinga ŠMM, ir kurių įgyvendinimui parengtos Ministerijos programos (jų dalis), suskirstyti į priemones. Priemonės grupuojamos pagal ŽIPVP prioritetų uždavinius.

Antrojo prioriteto priemonių suskirstymas pagal uždavinius atspindi pagrindinius jose keliamus tikslus. Trečiojo prioriteto pirmasis uždavinys atrodo kiek per siauras pagal tai, kokios priemonės skirtos jam įgyvendinti (pvz., dotacijų mokslinės veiklos vykdymui tikslas turėtų būti ne tik pagerėjusios tyrėjų kvalifikacijos, kompetencijos ar mobilumas, bet ir atliktų mokslinių tyrimų poveikis). Tuo tarpu trečiojo prioriteto antrasis uždavinys suplanuotomis priemonėmis nėra pilnai padengiamas. Visgi, apibendrinant galima teigti, kad ŽIPVP suskirstymo į prioritetus ir jų uždavinių logika aiški.

Kitokia situacija su ŽIPVP priemonėmis. ŽIPVP antrojo ir trečiojo prioriteto priemonės dažnai negali būti priskirtos švietimo lygmeniui ar neatitinka intervencijos logikai. Trečiojo prioriteto intervencijos logika pateisinama tuo, kad beveik visos priemonės numatytos pagal TKP programą. Tačiau ypač problemiškai šioje situacijoje atrodo antrasis prioritetas, kurio priemonėse maišosi skirtingų Ministerijos programų veiklos, o priemonių tikslai dažnai yra pakankamai vienarūšiai, neleidžiantys iš esmės atskirti kelių priemonių tikslus. Dar daugiau painiavos atsiranda pagal priemonių remiamas veiklas įgyvendinant projektus, kurių turinys ir finansuojamų veiklų kompozicija gali būti siejami su prioriteto uždaviniu ir neretai bent keliomis to uždavinio priemonėmis.

Švietimo lygmenų, kuriems skirti priemonės produktai, skaičius	2-3	**6** (VP1-2.2-ŠMM-06-V; VP1-2.3-ŠMM-01-V; VP1-2.3-ŠMM-03-V; VP1-2.3-ŠMM-03-V; VP1-2.3-ŠMM-05-K; VP1-3.1-ŠMM-02-V)	**5** (VP1-2.1-ŠMM-01-V; VP1-2.2-ŠMM-02-V; VP1-2.2-ŠMM-04-V; VP1-3.1-ŠMM-01-V; VP1-3.2-ŠMM-02-V)
	1	**13** (VP1-2.1-ŠMM-02-V; VP1-2.1-ŠMM-04-K; VP1-2.2-ŠMM-01-V; VP1-2.2-ŠMM-03-K; VP1-2.2-ŠMM-09-V; VP1-2.2-ŠMM-10-V; VP1-2.3-ŠMM-02-V; VP1-2.3-ŠMM-02-V; VP1-2.3-ŠMM-06-K ; VP1-3.1-ŠMM-03-V; VP1-3.1-ŠMM-05-K ; VP1-3.1-ŠMM-07-K; VP1-3.2-ŠMM-01-K)	**7** (VP1-2.1-ŠMM-03-V; VP1-2.1-ŠMM-04-K; VP1-2.2-ŠMM-05-K; VP1-2.2-ŠMM-07-K; VP1-2.2-ŠMM-08-V; VP1-2.3-ŠMM-04-V; VP1-3.1-ŠMM-06-V)
		1	2-4
		Pagal priemonę numatytų investicijų tipų skaičius	

Pav. 1. ŽIPVP priemonių pasiskirstymas pagal švietimo lygmenis[1] ir investicijų tipus[2]

ŽIPVP prioritetų priemonių planavimas stokoja pagrindimo. Požiūris į švietimo visumą kaip atskirų švietimo lygmenų sistemą įtvirtintas nacionalinėje teisėje, švietimo sistemos administravimas taip pat vyksta švietimo lygmenų kontekste, o horizontaliai per visus švietimo lygmenis yra paliečiama itin maža dalis visai sistemai svarbių aspektų. Natūralu, kad problemų analizė ir sprendimų paieška planuojant struktūrinių fondų intervencijas taip pat buvo vykdoma švietimo lygmenų principu.

Esama ŽIPVP antrojo ir trečiojo prioriteto priemonių kompozicija ir vidinė logika labai apsunkina galimybę stebėti intervencijų poveikį švietimo sistemai, kuri, kaip buvo minėta, iš esmės suvokiama, analizuojama ir įgyvendinama per skirtingus švietimo lygmenis. Esama ŽIPVP struktūra ir pagal ją pritaikyti stebėsenos rodikliai informaciją nacionalinei švietimo politikai gali duoti tik atlikus antrinius tyrimus ir iš skirtingų priemonių pusiau sintetiniu būdu atskyrus konkrečiu atveju aktualius stebėsenos rodiklių duomenis.

Tai, kad priemonių tikslai nėra aiškiai atskirti (pvz., visiškai neaišku, kuo skiriasi priemonė VP1-2.2-ŠMM-04-V „Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas“ ir priemonė VP1-2.2-ŠMM-06-V „Besimokančiųjų pagrindinių kompetencijų ugdymas formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje“), o suplanuotos remiamos veiklos apima platų finansuojamų veiklų lauką, minėtąsias problemas tik pagilina.

Tarpinis vertinimas pirmiausiai atliekamas pagal finansavimo šaltinį ir tikslų hierarchiją siekiant įvertinti ES struktūrinės paramos įsisavinimą laikotarpio viduryje. Tai reiškia, kad pagrindinės rekomendacijos ir jomis remiantis ateityje daromi pokyčiai turi būti susiję su ŽIPVP struktūra. Finansinių ir fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnio ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas taip pat yra apibrėžtas ŽIPVP architektūros.

Neatitikimas tarp nacionalinės sistemos, Ministerijos programų planavimo logikos ir ŽIPVP antrojo ir trečiojo prioritetų logikos kelia daug iššūkių atliekamam vertinimui ir apsunkina jo nuoseklumą. Todėl vertinimui atlikti buvo pasirinkta dviejų požiūrių prieiga: (1) kokybiniai ir tinkamumo klausimai analizuojami ir išvados daromos remiantis švietimo lygmenimis, atitinkamas ŽIPVP priemones pergrupuojant ir įtraukiant į analizę švietimo lygmens kontekste; (2) ŽIPVP stebėsenos rodiklių analizė atliekama remiantis ŽIPVP prioritetų ir priemonių struktūra.

[1] Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas; bendrasis lavinimas; profesinis mokymas; aukštasis mokslas (studijos); mokslas; suaugusiųjų mokymas (neformalusis švietimas)

[2] Investicijos pagal ŽIPVP priemones suskirstytos pagal pagrindinius priemonių veiklose keliamus tikslus. Kiekvienai veiklai priskirtas vienas jai labiausiai būdingas investicijų tipas. Investicijų tipai: (1) Formalaus/neformalaus ugdymo turinio plėtra; (2) Mokymosi pasiekimų, žinių vertinimo sistemų tobulinimas; (3) Švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimas; (4) Mokymo(si) priemonių kūrimas; (5) Mokslinės veiklos ir proceso finansavimas; (6) Institucijų valdymo efektyvumo didinimas; (7) Švietimo sistemos stebėsenos ir vertinimo plėtra.

Faktas, kad dalies priemonių remiamos veiklos itin įvairiarūšės, o priemonių atskyrimas pagal jų tikslus dažnai sunkiai įmanomas[3], itin sustiprino vertinimo metodų „iš apačios į viršų“ taikymą. Tarpinėje vertinimo ataskaitoje daugelis aspektų analizuojami ne priemonės, o ją sudarančių remiamų veiklų lygmeniu. Be to, ieškant būdų apibrėžti tikruosius projektų tikslus, kurie plačiau atsiskleidžia per finansuojamas veiklas, buvo atlikta pilna visų pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių ir jose fiksuotų veiklų bei fizinių veiklos įgyvendinimo rodiklių peržiūra.

Atliekant vertinimą pagal atskirus vertinimo klausimus ir siekiant nustatyti įgyvendinamų priemonių (jų remiamų veiklų) sąsają su esamoms švietimo sistemos problemoms, priemonių remiamos veiklos taip pat buvo analizuojamos grupuojant jas pagal strateginiuose dokumentuose, švietimo srities tyrimuose identifikuotus skirtingų tikslinių grupių poreikius.

[3] pvz. įgyvendinamose priemonėse, atitinkančiose MTP+, kurių tikslas – pedagogų kvalifikacijos kėlimas, šiai remiamai veiklai skiriama apie pusė viso įgyvendinamuose projektuose numatyto biudžeto, o visose kitose, nepriklausomai nuo tikslų, – apie trečdalį, kas rodo, kad projektų atskyrimas tik pagal priemonę neatskleistų pilnos situacijos

3. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų

3.1. Priemonių tinkamumas socialinių-ekonominių pokyčių kontekste

Besikeičiančios socialinės – ekonominės aplinkos sąlygos gali formuoti naujus poreikius arba mažinti tam tikrų viešųjų intervencijų krypčių aktualumą, todėl svarbus veiksmų programų peržiūrėjimas įvertinant intervencijų aktualumą ir atitikimą pasikeitusiai socialinei – ekonominei aplinkai. Intervencijų atitikimas socialinei – ekonominei situacijai veiksmų programų parengimo metu nebekvestionuojamas – laikoma, kad rengiant priemones, atliekant išankstinius vertinimus ir pan. buvo apibrėžta objektyvi to laiko situacija ir suplanuotos ją atitinkančios intervencijų kryptys, todėl analizuotini tik tie pokyčiai, kurie įvyko jau veiksmų programų įgyvendinimo metu.

Turint omenyje pastaruoju metu vykstančius ženklius socialinius – ekonominius pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius, atlikta socialinės – ekonominės aplinkos pokyčių, galinčių daryti įtaką švietimo ir mokslo sistemai bei viešajai politikai švietimo ir mokslo srityje, analizė. Nors pastaraisiais metais stebimi ženklūs ekonominės būklės svyravimai, tačiau svarbu akcentuoti, kad daugumai švietimo sistemos sprendimų poveikio pasireiškimui būdingas laiko lagas, todėl esami svyravimai vertintini rezervuotai, kadangi planuojamas (pageidautinas) ilgalaikis investicijų poveikis, o ne trumpalaikiai, šiandien dienos aktualijomis pagrįsti sprendimai. Taigi būtent ilgalaikės socialinės – ekonominės transformacijos tūrėtų būti vertinamos labai atsakingai.

Siekiant identifikuoti socialinės – ekonominės aplinkos pokyčius, įvykusius ŽIPVP įgyvendinimo metu bei darančius įtaką mokslo ir švietimo sistemai, analizuoti ir tie socialiniai – ekonominiai rodikliai, kurie ŽIPVP parengimo metu apibrėžti kaip reikšmingi šiai sričiai, t.y. atlikta ES struktūrinių fondų panaudojimo strateginiuose dokumentuose pateiktos aplinkos (socio-ekonominės, švietimo ir susijusios) rodiklių raidos 2007-2010(9) m. analizė ir identifikuoti reikšmingi šios aplinkos pokyčiai. Be to, įvertinami ir pokyčiai, įvykę pačioje švietimo ir mokslo sistemoje.

Taip pat atkreiptas dėmesys į artimoje ateityje galinčius įvykti pokyčius bei galimą jų įtaką švietimo ir mokslo sistemai.

Atlikus socialinės – ekonominės aplinkos analizę ir identifikavus socialinius – ekonominius pokyčius, kurie turi arba gali turėti reikšmingos įtakos švietimo ir mokslo sektoriui bei viešosios politikos kryptims šioje srityje, jie aptariami kiekvieno švietimo lygmens kontekste, kuriame pasireiškė arba gali pasireikšti pokyčio įtaka, bei vertinama, kokioms veiksmų programų priemonėms (jų veikloms) gali daryti / daro įtaką ir kurios priemonės turėtų būti peržiūrėtos šių pokyčių kontekste. Tos priemonės (veiklos), kurioms įtakos neturi jokie pasikeitimai socialinėje – ekonominėje aplinkoje, aktualumas ir tinkamumas nesvarstomas, laikoma, kad jų tinkamumas išlieka ir toliau.

3.1.1. Ikimokykliniam ugdymui poveikį darantys pokyčiai

Veiksmų programų įgyvendinimo metu įvyko nemažai pasikeitimų, kurie turi ar turės įtakos ateityje ikimokykliniam ugdymui. Visų pirma, tai yra demografiniai pokyčiai. Mažėjantis gimstamumas, o kartu ir mažėjantis bendras gyventojų skaičius ir visuomenės senėjimas – viena iš Lietuvai aktualių problemų, akcentuotų veiksmų programų parengimo metu. Beveik dešimtmetį mažėjęs gimstamumas nuo 2005 m. pradėjo augti, tačiau natūrali gyventojų kaita vis dar yra neigiama, o gyventojų struktūra pagal amžiaus grupes išlieka mažai pakitusi. Pasikeitusios gimstamumo tendencijos pirmiausia poveikį daro pirmai švietimo sistemos grandžiai – ikimokykliniam ugdymui, kadangi augantis gimusiųjų skaičius didina poreikį ikimokyklinio ugdymo paslaugoms. Veiksmų programų parengimo metu pastebėta ir kita tendencija, kuri išliko nepakitusi ir įgyvendinant veiksmų programas – ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičius augo, tačiau vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalis vis dar yra per maža. Kita vertus, reikia pažymėti, kad bendras ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius mažėja, ypač kaimo vietovėse. Iš esmės tokios tendencijos išryškina augantį poreikį ikimokyklinio ugdymo paslaugoms, juolab, kad pastaruoju metu kai kuriais atvejais stebimas tokių paslaugų trūkumas.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį ne tik į jau įvykusius, ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikį lemiančius pokyčius, bet ir į būsimus pasikeitimus ateityje. Vienas tokių pokyčių, tikėtina turėsiantis įtakos – motinystės (tėvystės) pašalpų mokėjimo tvarkos pakeitimas, įsigaliosiantis nuo 2011 m. liepos mėn.

Motinystės (tėvystės) pašalpos dydžio antrais vaiko priežiūros metais sumažinimas iki 40 proc. kompensuojamo uždarbio dydžio taip pat prisidės prie ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikio augimo didesnei tėvų daliai grįžtant į darbo rinką po vienerių vaiko priežiūros metų. Svarbu atkreipti dėmesį ne tik į galimai išaugsiantį poreikį, bet ir į faktą, kad į ikimokyklinio ugdymo sistemą tokiu atveju įsilies didesnė vaikų nuo vienerių metų amžiaus dalis. Ikimokykliniame ugdyme dalyvauja apie penktadalį 1-2 metų amžiaus vaikų (21,3 proc.[4] 2009 m.) ir tikėtina, kad įsigaliojus motinystės (tėvystės) pašalpų mokėjimo tvarkos pakeitimui, tokių vaikų dalis išaugs. Šiuo metu 1-2 metų amžiaus vaikų grupei ikimokyklinio ugdymo paslaugų pasiūla yra mažesnė nei vyresniems vaikams, todėl turint omenyje minėtą pasikeitimą, būtina ieškoti būdų tokių paslaugų pasiūlos formavimui.

Ikimokyklinio ugdymo turiniui įtakos turi tam tikri socialiniai pokyčiai ir tendencijos. Jau kurį laiką stebimos tendencijos, kad didėja skurdo rodikliai tarp daugiavaikių šeimų, vienišų tėvų, auginančių vaikus. Šios problemos buvo įvardintos rengiant veiksmų programas, jų aktualumas išliko ir veiksmų programų įgyvendinimo metu. Remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis, daugėja ne santuokoje gimusių vaikų, taip pat dėl įvairių priežasčių, pvz., emigracijos, skyrybų, daugėja vaikų, gyvenančių su vienu iš tėvų ar globėju. Šeimos struktūros kitimas yra viena iš ryškėjančių visuomenės tendencijų, pabrėžta ir veiksmų programų rengimo metu. Tai formuoja poreikį lankstesnėms ikimokyklinio ugdymo paslaugoms, pvz., prailginto laiko vaikų grupėms, nestandartinio laiko grupėms ir pan., be to, formuoja poreikį naujam ugdymo turiniui.

Socialinės rizikos šeimų skaičiaus didėjimas įvardintas kaip viena iš problemų veiksmų programose. Pastaruoju metu, socialinės rizikos šeimų skaičius mažėja, tačiau ši problema išlieka itin aktuali. Vaikai iš probleminių, skurstančių šeimų dažniau susiduria su socialinės integracijos problemomis, jie turi mažiau galimybių dalyvauti ikimokykliniame ugdyme, kas iš dalies lemia ir tolimesnes socialinės integracijos problemas ateityje. Ikimokykliniam ugdymui tenka kritinis vaidmuo formuojant bendruosius socialinius įgūdžius pirmaisiais vaiko gyvenimo metais, dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme palengvina įsitraukimą į švietimo sistemą vėliau, kas ypač svarbu kalbant apie problemines šeimas. Tai lemia poreikį vaikų bendrųjų socialinių įgūdžių ugdymui, t.y. kyla būtinybė sudaryti sąlygas tokių vaikų bendrųjų įgūdžių ugdymui, taip mažinant tikimybę ateityje patekti į socialinės rizikos grupes.

Ikimokykliniam ugdymui ŽIPVP buvo skirta tik viena priemonė VP1-2.3-ŠMM-03-V**,** kurios veikla nukreipta į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtrą. Iš esmės jos aktualumas bei svarba išliko, tačiau ji turėtų būti peržiūrėta minėtų socialinių pokyčių kontekste, atkreipiant dėmesį į augantį (augsiantį ateityje) ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikį, ieškant galimybių jį patenkinti, paslaugų turinio tobulinimą, įtraukiant vaikus iš probleminių, skurstančių šeimų bei ugdant jų bendruosius socialinius gebėjimus. Priemonės veikla orientuota į ikimokyklinių įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą, todėl reikėtų atkreipti dėmesį į naujo ugdymo turinio bei kompetencijų tokiam turiniui realizuoti formavimą, ypač atsižvelgiant į socialinės aplinkos pokyčius.

Be kita ko, ikimokyklinio ugdymo paslaugas daugiausia teikia viešasis sektorius, todėl skatintinas privataus sektoriaus įsitraukimas tiek kuriant ikimokyklinio ugdymo paslaugų pasiūlą, tiek formuojant naują ugdymo turinį.

Lentelė 1. Pokyčiai, turintys įtakos ikimokykliniam ugdymui skirtoms ŽIPVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Skurdo rizikos lygis: - Du suaugę asmenys su 3 ir daugiau vaikų - Vienas suaugęs asmuo su vienu ar daugiau vaikų	44,4 % 48,4 %	46 %* 48,3 %*	⇑	⇑	VP1-2.3-ŠMM-03-V priemonė "Visuotinio priešmokyklinio ugdymo diegimas ir kitų mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumo didinimas ypač kaimo vietovėse"	Kontekstinis
Šeimos struktūros kitimas	-	-	-	-		Kontekstinis
Socialinės rizikos šeimų skaičius	16361	11121	⇑	⇓		Kontekstinis
Ikimokyklinio ugdymo	90021	93660	⇑	⇑		Tiesioginis

[4] Statistikos departamento prie LRV duomenys

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
įstaigų auklėtinių skaičius						
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius	656	642	⇓	⇓		Tiesioginis
Gimusiųjų skaičius	30541	36682	⇓	⇑⇑		Kontekstinis
Motinystės pašalpos dydis	-	-	-	-		Kontekstinis
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojų skaičius	12136	12967	⇓	⇑		Tiesioginis
⇑ - neženklus augimas		⇓ - neženklus mažėjimas				
⇑⇑ - ženklus augimas		⇓⇓ - ženklus mažėjimas				

* 2008 m. duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.2. Bendrajam lavinimui poveikį darantys pokyčiai

Demografinių pokyčių poveikis bendrajam lavinimui pasireiškia praėjus tam tikram laiko tarpui, todėl pasikeitusios gimstamumo tendencijos bendrajam lavinimui kol kas įtakos neturi, be to, gimstamumo padidėjimas nėra toks reikšmingas, kad galėtų reikšmingai paveikti bendrąjį lavinimą. Bendras mokinių, lankančių bendrojo lavinimo mokyklas, skaičius stabiliai mažėja – tiek veiksmų programų parengimo, tiek jų įgyvendinimo metu. Atitinkamai kinta bendrojo lavinimo mokyklų bei jose dirbančių pedagogų skaičius. Nors bendrojo lavinimo mokyklose mokytojų poreikis mažėjo dėl mažėjančio mokinių skaičiaus, tačiau veiksmų programų parengimo metu apibrėžtas mokytojų, ypač tam tikrų dalykų, trūkumas, ką iš dalies galėjo lemti ir lėtesnis darbo užmokesčio švietimo sektoriuje nei vidutiniškai šalyje augimas. Reikia pastebėti, kad ekonomikos nuosmukis pakoregavo šią situaciją ir šiuo metu mokytojų trūkumas nebejaučiamas, vidutinio darbo užmokesčio lygis švietimo sektoriuje tapo panašus į šalies vidurkį, o 2009 m. buvo nežymiai aukštesnis nei šalies vidurkis.

Pokyčiai socialinėje aplinkoje taip pat turi įtakos bendrajam lavinimui. Visų pirma, tokios problemos kaip didėjantis skurdas tarp daugiavaikių šeimų, vienišų tėvų, auginančių vaikus, skaičius reikalauja daugiau dėmesio vaikų iš tokių šeimų įtraukimui į švietimo sistemą bei jų bendrųjų socialinių įgūdžių ugdymui, popamokinės veiklos organizavimui. Taip pat itin didelė problema išlieka vaikai, augantys socialinės rizikos šeimose. Itin svarbu tokiems vaikams sudaryti sąlygas būti palankioje socialinėje aplinkoje (pvz., po pamokų), tokiu būdu prisidedant prie bendrųjų socialinių įgūdžių ugdymo, didinant galimybes įsitraukti į švietimą bei mažinant riziką ateityje patekti į socialinės rizikos grupes. Į šią sritį nukreiptos keletas ŽIPVP priemonių: VP1-2.2-ŠMM-02-V (priemonės veikla „Vaikų ir jaunimo socializacijos centruose dirbančių mokytojų ir pagalbos specialistų kompetencijų ugdymas“), VP1-2.2-ŠMM-10-V (priemonės veikla „Mokinių socializacijos ir užimtumo formų plėtra įgyvendinant neformaliojo švietimo programas“), VP1-2.3-ŠMM-04-V (priemonės veikla „Išskritusių iš mokyklos mokinių grąžinimas“), kurių svarba, turint omenyje aptartą kontekstą, yra itin didelė, be to, būtų vertingas jų peržiūrėjimas ir išplėtimas orientuojantis į galimybių sudarymą ugdyti galimai socialinės rizikos vaikų bendruosius socialinius gebėjimus, plėsti galimybes tokiems vaikams dalyvauti popamokinėje veikloje ir pan.

Svarbu atkreipti dėmesį į mokyklose vyraujančios socialinės aplinkos, kitaip sakant mokyklų mikroklimato gerinimą. Tokie mokyklos atmosferos aspektai kaip smurto paplitimas, savižudybės tarp mokinių kelia nemažą susirūpinimą, ypač tai, kad situacija mažai kinta teigiama linkme. Palankios mokyklos atmosferos formavimui lemiamą įtaką gali daryti pedagogai, todėl būtina tobulinti jų bendruosius socialinius ir psichologinius gebėjimus, siekiant geresnės komunikacijos tarp mokytojų ir mokinių. Visa tai gali prisidėti prie bendro mokyklos klimato gerinimo.

Sprendžiant įvairias besimokančiųjų problemas mokyklų psichologų vaidmuo dažnai gali tapti kritinis, taip pat tokių specialistų pagalba reikalinga socialinės rizikos mokiniams. Pagalbos besimokantiems teikimui

skirta ŽIPVP priemonė VP1-2.3-ŠMM-04-V (kvalifikuotų mokyklų psichologų rengimas aukštosiose mokyklose, vykdančiose specialistų perkvalifikavimo programas). Pastaraisiais metais juntamas tokių specialistų trūkumas mokyklose, todėl priemonės aktualumas išlieka ir toliau.

Didesnio dėmesio, pagalbos bendrajame lavinime teikimas svarbus ne tik socialinės rizikos asmenims, bet ir specialiųjų poreikių turintiems mokiniams, ugdomiems kartu su visais mokiniais. Specialiųjų poreikių mokinių ugdymui itin svarbus įvairiapusiškas pedagogų pasirengimas. Veiksmų programų rengimo metu akcentuotas tokių mokinių, ugdomų kartu su visais, daugėjimas, tačiau reikia pastebėti, kad pastaraisiais metais jų skaičius stabiliai mažėja. ŽIPVP specialiųjų poreikių turintiems mokiniams skirta priemonė VP1-2.3-ŠMM-04-V (specialiųjų poreikių asmenų ugdymo(-si) formų plėtra (negalią turintys mokiniai)). Tokių mokinių ugdymo formų plėtra išlieka labai svarbi, nepaisant sumažėjusio specialiųjų poreikių mokinių, ugdomų integruotai, skaičiaus.

Bendrajam lavinimui netiesioginę įtaką daro ir emigracija, kadangi nemažai tokių atvejų, kai emigruoja visa šeima kartu su vaikais. Pagal Statistikos departamento prie LRV pateikiamus duomenis kasmet daugėja emigravusių vaikų iki 18 m., o įtraukus ir neoficialius duomenis, mastas būtų dar didesnis. Ypač svarbu spartėjančią emigraciją akcentuoti kalbant apie emigrantų vaikų ugdymą – tam skirta priemonė VP1-2.2-ŠMM-03-K (mokymo personalo, dirbančio su užsieniečių vaikais Lietuvoje ir lietuvių vaikais užsienyje, kompetencijų tobulinimas), tačiau ją įgyvendinant reikia turėti omenyje, kad tokių vaikų daugėja ir, vertinant dabartines emigracijos tendencijas ekonomikos nuosmukio kontekste, jų artimiausiais metais gali dar daugėti. Kita vertus, emigracija bendrajam lavinimui poveikį gali daryti ir kitu aspektu – gana nemažai atvejų, kai emigruoja tėvai palikdami vaikus vienus, senelių ar giminaičių priežiūrai. Tokiems vaikams kyla didesnė grėsmė patekti į socialinės rizikos grupę, todėl tokioje situacijoje skatintinas tokių vaikų popamokinis užimtumas, iškritimo iš mokyklos ateityje rizikos mažinimas.

Tam tikri bendrojo lavinimo niuansai vėliau atsiliepia ir kitose švietimo sistemos grandyse. Visų pirma, tai mažėjantis gamtos ir technikos mokslų patrauklumas mokinių tarpe. Nors tai labiau sietina su aukštuoju mokslu, tačiau šio proceso „kilmė“ yra būtent bendrajame lavinime, kadangi dar mokykloje susiformuoja mokinių požiūris į gamtos mokslus. Tai atsispindi ir statistikos rodikliuose - Lietuvoje pastaruoju metu mažėja aukštųjų mokyklų studentų, studijuojančių fizinius ir technologijos mokslus, dalis. Tokia tendencija vyravo tiek veiksmų programų parengimo (tačiau veiksmų programose gana mažai nagrinėta), tiek jų įgyvendinimo metu, todėl reikalingas aiškesnis ir kryptingesnis gamtos ir technikos mokslų pozicionavimas tarp moksleivių.

Dar viena pastaraisiais metais vyraujanti tendencija, kuri, galima teigti, kyla taip pat iš bendrojo lavinimo – maža studijas tęsiančių profesinėse mokyklose dalis. Ši problema apibrėžta veiksmų programų rengimo metu, situacija liko nepasikeitusi jų įgyvendinimo metu, išskyrus pastaruosius metus, kuomet dėl mokslo ir studijų reformos, mokslą tęsiančių profesinėse mokyklose dalis nežymiai padidėjo, tačiau tvirtinti, kad ši tendencija išliks ir toliau, dar negalima. Numatytos priemonės VP1-2.3-ŠMM-01-V (profesinio orientavimo sistema) svarba išlieka, tačiau tokios sistemos kūrimas ir įgyvendinimas turėtų būti įvertinamas ir ekonomikos nuosmukio kontekste.

Lentelė 2. Pokyčiai, turintys įtakos bendrajam lavinimui skirtoms ŽIPVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Tęsiantys mokslą kolegijose proc.	23,8	23,6	⇑	⇓	VP1-2.3-ŠMM-01-v priemonė „Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra“	Tiesioginis
Tęsiantys mokslą profesinėse mokyklose proc.	10,2	6,7	⇓	⇓		Tiesioginis
Tęsiantys mokslą universitetuose proc.	51	50,5	⇑	⇓		Tiesioginis
Emigracijos mastai[5]	15571	21970	⇑	⇑⇑	VP1-2.2-ŠMM-03-k priemonė „Mokymo personalo, dirbančio su lietuvių vaikais,	Kontekstinis

[5] Pateikiami oficialieji emigracijos duomenys, pateikiami Statistikos departamento prie LRV. Įtraukus neoficialiąją statistiką, emigracijos mastai būtų gerokai didesni

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
					gyvenančiais užsienyje, užsienio šalių piliečių vaikais, gyvenančiais Lietuvoje, ir kitų mokymosi poreikių turinčiais mokiniais kompetencijų tobulinimas“	
Skurdo rizikos lygis: - Du suaugę asmenys su 3 ir daugiau vaikų (proc.) - Vienas suaugęs asmuo su vienu ar daugiau vaikų (proc.)	44,4 48,4	46 * 48,3 *	⇑	⇑	VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonė „Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas“	Kontekstinis
Šeimos struktūros kitimas	-	-	-	-	VP1-2.2-ŠMM-10-V priemonė „Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra“	Kontekstinis
Socialinės rizikos šeimų skaičius	16361	11121	⇑	⇓	VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonė „Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą“	Kontekstinis
Specialiųjų poreikių mokinių, integruotų į bendrojo ugdymo klases, skaičius	51103	46780	⇑	⇓	VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonė „Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą“	Tiesioginis

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Smurto mokyklose paplitimas, mokinių savižudybės	-	-	-	-	VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonė „Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą“	Kontekstinis
⇑ - neženklus augimas		⇓ - neženklus mažėjimas				
⇑⇑ - ženklus augimas		⇓⇓ - ženklus mažėjimas				

* 2008 m. duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.3. Profesiniam mokymui poveikį darantys pokyčiai

Iš esmės profesinio mokymo sistemai įtakos turi tik keli socialinės – ekonominės aplinkos pokyčiai. Veiksmų programų rengimo metu kaip viena iš pagrindinių profesinio mokymo sistemos problemų buvo įvardintas faktas, kad mokinių, besirenkančių profesinio mokymo institucijas, dalis mažėja ir didėja besirenkančių aukštąsias mokyklas. Panaši tendencija išliko ir ŽIPVP įgyvendinimo metu. Tiesa, profesinį mokymąsi pasirenkančių dalis pastaraisiais metais kiek padidėjo, tačiau kol kas sudėtinga spręsti ar tai jau yra paskutiniu metu įgyvendinamų reformų (pirmiausiai mokslo ir studijų reformos) pasekmė, turėsianti ilgalaikę tendenciją.

Kita vertus pramonės ir paslaugų sektorių poreikis darbo jėgai su profesiniu išsilavinimu mažai kinta – sektoriai yra imlūs tokiai darbo jėgai.

Profesinio mokymo patrauklumas nebuvo didelis, žemas išlieka ir šiuo metu, todėl profesinio mokymo patrauklumo didinimas gerinant profesinių mokyklų kokybinius parametrus, apimančius žmogiškuosius išteklius, mokymo programas ir priemones yra ir toliau tinkamas (VP1-2.2-ŠMM-02-V, VP1-2.2-ŠMM-04-V, VP1-2.2-ŠMM-06-V priemonės).

Iš esmės profesinio mokymo patrauklumas suformuojamas bendrojo lavinimo mokyklose ir mažas mokinių, besirenkančių profesinio mokymo kelią, skaičius nulemiamas šiame švietimo lygmenyje, todėl profesinio orientavimo sistemos svarba išlieka (VP1-2.3-ŠMM-01-V (profesinio orientavimo sistema), VP1-2.2-ŠMM-04-V (mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams, II etapas: didesnis mokymosi diferencijavimas ir individualizavimas, siekiant ugdymo kokybės, reikalingos šiuolaikiniam darbo pasauliui).

Nors ekonomikos nuosmukis paveikė šalies ūkį, tačiau itin didelių sektorinių transformacijų krizės laikotarpiu neįvyko – tai atspindi ir mažai pasikeitusios sektorių sukuriamos bendrosios pridėtinės vertės dalys visoje bendrosios pridėtinės vertės struktūroje, kadangi visi sektoriai smuktelėjo gana panašiai, išskyrus keletą, kurių smukimas buvo žymesnis. Panašios tendencijos būdingos ir kalbant apie užimtųjų skaičių. Dėl tokių priežasčių profesiniam mokymui numatytos priemonės (kurios pagal Sektorinių praktinio mokymo centrų programą yra nukreiptos į darbo jėgos su profesiniu išsilavinimu imliausius ūkio sektorius) išlieka aktualios ir tinkamos. Taip pat akcentuotina, kad didžioji dalis darbo jėgos paklausos susiformuoja dėl pakeitimo paklausos, t.y. demografinių veiksnių (išėjimas į pensiją, mirtingumas, darbingumo praradimas ar emigracija), įvairių tyrimų duomenimis tai sudaro apie 70 proc. visuminės darbo jėgos paklausos. Darbo jėgos paklausa dėl ūkio sektorių plėtros (nuosmukio) darbo rinką veikia apytiksliai 30 proc. apimtimi. Todėl netgi esant didelėms sektorinėms transformacijoms bendroji darbo jėgos struktūra ir paklausa naujai darbo jėgai (švietimo sistemos paslaugoms) yra inertiška.

Be to, profesinis mokymas gali būti teikiamas kartu su pagrindiniu ar viduriniu ugdymu, todėl svarbu stiprinti ne tik profesinio mokymo, bet ir bendrojo lavinimo dimensiją, į kvalifikacijos kėlimą įtraukiant ir bendrojo lavinimo, ne tik profesijos mokytojus.

Lentelė 3. Pokyčiai, turintys įtakos profesiniam mokymui skirtoms ŽIPVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Tęsiantys mokslą kolegijose proc.	23,8	23,6	⇑	⇓	VP1-2.3-ŠMM-01-V priemonė „Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra“ VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonė „Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas“	Tiesioginis
Tęsiantys mokslą profesinėse mokyklose proc.	10,2	6,7	⇓	⇓		Tiesioginis
Tęsiantys mokslą universitetuose proc.	51	50,5	⇑	⇓		Tiesioginis
⇑ - neženklus augimas		⇓ - neženklus mažėjimas				
⇑⇑ - ženklus augimas		⇓⇓ - ženklus mažėjimas				

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.4. Aukštajam mokslui (studijoms) poveikį darantys pokyčiai

Aukštajam mokslui (studijoms) skirtoms ŽIPVP priemonėms socialinės – ekonominės aplinkos pokyčiai nėra labai ženklūs. Didžioji dalis veiksmų programų parengimo metu įvardintų problemų (tokių kaip aukštojo mokslo kokybės klausimas ir pan.) vis dar išliko, todėl daugumos aukštajam mokslui (studijoms) skirtų priemonių, nukreiptų į aukštojo mokslo žmogiškųjų išteklių, mokymo priemonių kokybės gerinimą, aktualumas nekinta.

Svarbu paminėti augantį aukštojo mokslo siekiančiųjų skaičių. Nors faktas, kad nemaža dalis šalies gyventojų turi aukštąjį išsilavinimą, apibrėžiama kaip šalies stiprybė, tačiau didėjanti mokslą tęsiančių aukštosiose mokyklose dalis vertinama neigiamai. Mažėjantis profesinių mokyklų patrauklumas suformuojamas dar mokantis bendrojo lavinimo mokyklose – vis daugiau mokinių renkasi akademinį kelią. Su šia problema sietina ŽIPVP numatyta priemonė VP1-2.3-ŠMM-01-V (profesinio orientavimo sistema), kurios svarba išlieka.

Lentelė 4. Pokyčiai, turintys įtakos aukštajam mokslui (studijoms) skirtoms ŽIPVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Tęsiantys mokslą kolegijose proc.	23,8	23,6	⇑	⇓	VP1-2.3-ŠMM-01-V priemonė „Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra“	Tiesioginis
Tęsiantys mokslą profesinėse mokyklose proc.	10,2	6,7	⇓	⇓		Tiesioginis
Tęsiantys mokslą universitetuose proc.	51	50,5	⇑	⇓		Tiesioginis
⇑ - neženklus augimas		⇓ - neženklus mažėjimas				
⇑⇑ - ženklus augimas		⇓⇓ - ženklus mažėjimas				

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.5. MTTP poveikį darantys pokyčiai

Pagrindinės MTTP sistemos problemos, įvardintos veiksmų programose išliko ir veiksmų programų įgyvendinimo metu:

- Nepakankamas MTTP finansavimas. Nors išlaidos MTTP augo, tačiau lėšos skiriamos šiai sričiai vis dar yra nepakankamos;
- Aukštas tyrėjų amžiaus vidurkis;
- Mažas tyrėjų, ypač dirbančių verslo sektoriuje, skaičius. Nors tyrėjų skaičius nežymiai augo, tačiau jis vis dar nepakankamas.

Kadangi šios problemos buvo akcentuotos veiksmų programų parengimo metu ir situacija beveik nesikeitė veiksmų programų įgyvendinimo metu, todėl numatytų priemonių tinkamumas šiai problematikai spręsti nebekvestionuojamas – ŽIPVP priemonių, skirtų MTTP, aktualumas nekinta.

Iš esmės dalis problemų kyla dėl nepakankamo naujų mokslininkų įsiliejimo į sistemą. Nors naujai priimtų studijuoti universitetų III studijų pakopoje skaičius pastaraisiais metais šiek tiek augo, tačiau bendras studijuojančių skaičius nuo 2005 m. nežymiai sumažėjo, ypač fizinių ir technologinių mokslų srityse. Universitetuose III studijų pakopą baigusių skaičius augo, tačiau yra vis dar nepakankamas. Norint pasiekti teigiamo postūmio MTTP srityje, būtina parengti didesnį skaičių mokslo daktarų, kurie įsilietų į sistemą, kadangi kokybiški ir pakankami žmogiškieji ištekliai iš esmės yra lemiamas MTTP būklės faktorius ateityje. Reikėtų ieškoti būdų skatinti studijuojančius doktorantūroje tiek finansiškai, tiek kitokiais būdais didinant motyvaciją rinktis mokslinį kelią.

Lentelė 5. Pokyčiai, turintys įtakos MTTP skirtoms ŽIPVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Studijuojantys doktorantūroje:	2562	2550	⇑	⇓	-	Tiesioginis
- Fiziniai mokslai	300	287	⇑	⇓		Tiesioginis

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
- Technologiniai mokslai	548	503	⇑	⇓		Tiesioginis
Parengta specialistų III pakopa	275	338	⇑	⇑⇑		Tiesioginis
⇑ - neženklus augimas		⇓ - neženklus mažėjimas				
⇑⇑ - ženklus augimas		⇓⇓ - ženklus mažėjimas				

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.6. Apibendrinimas

Besikeičiančios socialinės – ekonominės aplinkos sąlygos gali formuoti naujus poreikius, mažinti tam tikrų viešųjų intervencijų krypčių aktualumą, todėl ŽIPVP priemonės buvo peržiūrėtos įvertinant intervencijų aktualumą ir atitikimą pasikeitusiai socialinei – ekonominei aplinkai. Intervencijų atitikimas socialinei – ekonominei situacijai veiksmų programų parengimo metu nebekvestionuotas, laikantis prielaidos, kad buvo apibrėžta objektyvi to laiko situacija ir suplanuotos atitinkamos intervencijų kryptys.

Siekiant identifikuoti socialinės – ekonominės aplinkos pokyčius, galinčius daryti įtaką švietimo ir mokslo sistemai bei viešajai politikai švietimo ir mokslo srityje, atlikta socialinės – ekonominės aplinkos analizė, turint omenyje ūkio nuosmukį, jo padarinius, taip pat analizuoti tie rodikliai, kurie ŽIPVP parengimo metu apibrėžti kaip reikšmingi šiai sričiai, įvertinti pokyčiai įvykę pačioje švietimo ir mokslo sistemoje. Identifikavus minėtus reikšmingus pokyčius, buvo įvertinta, kurioms ŽIPVP priemonėms ir kokią įtaką daro. Identifikuoti pokyčiai aptarti konkrečiuose švietimo lygmenyse, kuriuose pasireiškia ar gali pasireikšti pokyčio įtaka. Tų priemonių, kurioms socialinės – ekonominės aplinkos pokyčiai poveikio neturi, aktualumas ir tinkamumas nesvarstytas.

Galima tvirtinti, kad socialinės ir ekonominės situacijos šalyje pokyčių įtaka ŽIPVP suplanuotų priemonių aktualumui santykinai nedidelė. Šalies ekonominių rodiklių prastėjimas labiau atsiliepia nacionalinei švietimo sistemai, tačiau ŽIPVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos ilgalaikėms sistemos transformacijoms paskatinti, kurios išlieka aktualios ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. Dauguma socialinių rodiklių tendencijų, užfiksuotų ŽIPVP ir Ministerijos programų rengimo metu, išlieka, t.y. bendros socialinės aplinkos tendencijos, šeimos struktūros kaita ir pan. Suplanuotos ŽIPVP priemonės yra tinkamos, tačiau papildomai turėtų būti įvertinta, kad vėl po truputį didėja gimstamumas, nemažėja emigracijos srautas, profesinėse mokyklose mokslą tęsiančių dalis vis dar yra maža, nors dėl vykdomos mokslo ir studijų reformos ši dalis kiek padidėjo.

3.2. Priemonių tinkamumas teisinio reglamentavimo ir strateginių pokyčių kontekste

3.2.1. LR teisinio reglamentavimo pokyčiai

Turint omenyje galimus reikšmingus pasikeitimus nacionaliniuose strateginiuose ir teisiniuose dokumentuose ir esminiuose prioritetuose švietimo ir mokslo srityje, svarbus veiksmų programų peržiūrėjimas šių pokyčių kontekste bei intervencijų atitikimo pasikeitimams įvertinimas. Suplanuotų intervencijų atitikimas nacionaliniams tikslams švietimo ir mokslo srityje veiksmų programų rengimo metu nėra peržiūrimas ir analizuojamas, laikantis pozicijos, kad intervencijų kryptys buvo pasirinktos atitinkamai pagal nacionalinius prioritetus.

Akcentuotina, kad pastaraisiais metais įvykdyta nemažai pakeitimų švietimo ir mokslo sistemoje. Siekiant identifikuoti šiai sričiai reikšmingus teisinės bazės pokyčius, įvykusius veiksmų programų įgyvendinimo metu, atlikta nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių švietimo ir mokslo sistemą, analizė. Tokiu būdu identifikuoti esminiai švietimo ir mokslo sistemos, vykdomos viešosios politikos srityje reglamentavimo pokyčiai ir veiksmų programų priemonių atitikimas šiems pasikeitimams. Akcentuotina, kad vertinti tik tie pokyčiai, kurie reikšmingai keičia viešosios politikos kryptis švietimo ir mokslo srityje, turi įtakos švietimo sistemai ar kuriam nors jos lygmeniui, tačiau nevertinti tokie pokyčiai, kurie priskirtini mikro lygmeniui ir turi mažą poveikį švietimo ir mokslo sistemai bei viešajai politikai šioje srityje, t.y. labiau procedūrinio pobūdžio.

Analizuoti ne tik jau įvykdyti teisinės bazės pakeitimai, bet taip pat nagrinėti galimi pasikeitimai, konkrečiai – Švietimo įstatymo projektas bei jame numatytų pokyčių poveikis švietimo ir mokslo sistemai.

Dauguma pokyčių sietini tik su tam tikru švietimo lygmeniu, todėl tolimesnė konkretaus pokyčio analizė atlikta tik vieno švietimo lygmens atžvilgiu bei įvertinta, kokioms priemonėms (jų veikloms) šie pokyčiai daro / gali daryti įtaką ir kurios priemonės turėtų būti peržiūrimos tų pokyčių kontekste. Tų priemonių, kurioms pasikeitimai teisinėje bazėje reikšmės neturi, aktualumas ir tinkamumas nesvarstomas, laikoma, kad jų tinkamumas išlieka ir toliau.

3.2.1.1. Ikimokykliniam ugdymui reikšmingi pokyčiai

Galima išskirti keletą ikimokykliniam ugdymui reikšmingų pokyčių teisinėje sistemoje veiksmų programų parengimo metu (žr. lentelę žemiau). Visų pirma, tai higienos normos pakeitimai, kuria supaprastinami reikalavimai ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą vykdančioms įstaigoms. Tokiu būdu lengvinamos sąlygos įsteigti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugas teikiančias įstaigas. Šis teisinės bazės pokytis sukuria pagrindą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų plėtrai, ne tik kiekybine prasme, bet ir įvairovės aspektu. Lankstesni reikalavimai įstaigų steigimui, galima sakyti, palieka ikimokyklinio ugdymo paslaugų steigėjui daugiau laisvės, kas leidžia plėtoti įvairesnes ugdymo paslaugas. Be to, supaprastinti reikalavimai tokių įstaigų steigimui sudaro sąlygas privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų kūrimuisi.

Higienos normos reikalavimų pakeitimas nekelia ŽIPVP priemonės VP1-2.3-ŠMM-03-V neatitikimo klausimo, be kita ko, sukuria prielaidas platesniam priemonės įgyvendinimui. Turint omenyje, kad minėtas pasikeitimas sudaro sąlygas privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų steigimui, būtų vertinga labiau įtraukti privatų sektorių, taip pat svarstytinas privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojų kvalifikacijos kėlimas.

Kitas reikšmingas ikimokykliniam ugdymui pokytis būtų sudarytas, jei būtų priimtas parengtas Švietimo įstatymo projektas, kuriame siūloma ankstinti ikimokyklinį ugdymą, t.y. ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikti vaikams nuo gimimo. Šiuo metu galiojančiame Švietimo įstatyme numatyta, kad ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikams nuo 1 metų, tačiau ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikis kūdikiams juntamas ir dabar, be to, turint omenyje tam tikras tendencijas, poreikis didės ir ateityje. Taigi šis pokytis taip pat sudarytų galimybes platesniam priemonės VP1-2.3-ŠMM-03-V įgyvendinimui.

Lentelė 6. Ikimokykliniam ugdymui reikšmingi reglamentavimo pokyčiai

Pokytis	Dokumentas	Priemonė
Supaprastinti higienos normos reikalavimai įstaigoms, vykdančioms ikimokyklinį ar priešmokyklinį ugdymą	Lietuvos higienos norma HN 75:2010, „Įstaiga, vykdanti ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, 2010 m.	VP1-2.3-ŠMM-03-V priemonė "Visuotinio priešmokyklinio ugdymo diegimas ir kitų mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumo didinimas ypač kaimo vietovėse"
Ikimokyklinio ugdymo ankstinimas	Švietimo įstatymo projektas, 2010 m.	

3.2.1.2. Bendrajam lavinimui reikšmingi pokyčiai

Teisinėje bazėje įvykdyta nemažai pakeitimų, susietų su bendruoju lavinimu, daugumą jų galima priskirti prie mikro lygmens pokyčių, tačiau identifikuoti keli reikšmingi pokyčiai (žr. lentelę žemiau).

Visų pirma, tai pokyčiai, susieti su bendrojo lavinimo mokyklų mokytojais. Švietimo įstatymo pakeitimu (2009 m.) praplėsta teisė dirbti mokytoju – juo gali būti turintys aukštąjį išsilavinimą, tačiau neįgiję pedagogo kvalifikacijos. Tai yra gana naujas pakeitimas, todėl kol kas ženklus poveikis nėra juntamas, tačiau tikėtina, kad jis išryškės ateityje, kadangi į bendrąjį lavinimą gali įsilieti tokie specialistai, kurie būtų tam tikro dalyko (srities) specialistai, tačiau nebūtinai turėtų pakankamų pedagoginių, psichologinių žinių. Svarbu atkreipti dėmesį, kad, nors šis pasikeitimas šiuo metu neturi ženklaus poveikio, tačiau reikėtų situaciją stebėti ir ateityje, esant poreikiui, turėtų būti svarstomas tokių asmenų reikalingų kompetencijų tobulinimas. Be to, parengtame Švietimo įstatymo projekte siūloma įtraukti tai, kad mokytojais galėtų dirbti aukštosiose mokyklose studijuojantys asmenys. Tai iš esmės praplėstų galimybes įsidarbinti mokytoju. Kita vertus, tokiems asmenims, tikėtina, stigs patirties, tam tikrų sričių žinių, todėl tai gali sudaryti kitokių kompetencijų tobulinimo poreikį.

Taip pat keitėsi pedagogų rengimo tvarka – pedagogų rengimo modelis išplėstas, įtraukiant ir nepedagoginio profilio aukštąsias mokyklas, pedagogo kvalifikaciją galima įgyti vienam ar dviem dalykams ir pan. Ateityje pokyčiai pedagogų rengime gali išryškinti tam tikrą problematiką bei suformuoti poreikį kitokioms priemonėms.

Apskričių reforma turi įtakos specialiojo ugdymo teikimui. Apskrities viršininko administracijos kompetencijoje buvo specialiojo ugdymo mokyklos, jų tinklo organizavimas, o po apskričių reformos šie įgaliojimai priskirti savivaldybėms. ŽIPVP numatyta priemonė VP1-2.1-ŠMM-03-V, kurios veikloje „apskrities ir savivaldybių švietimo padalinių specialistų ekspertinių gebėjimų stiprinimas” kvalifikacijos kėlimas numatytas ir apskrities viršininko administracijos švietimo srities specialistams, todėl priemonė turėtų būti peržiūrėta reformos kontekste, ir turint omenyje, tam tikrų funkcijų ir įgaliojimų perdavimą kitoms institucijoms, turėtų būti įvertintas pakankamas švietimo srities specialistų padengimas ir įtraukimas. Tai ypač svarbu kalbant apie specialųjį ugdymą.

Lentelė 7. Bendrajam lavinimui reikšmingi reglamentavimo pokyčiai

Pokytis	Dokumentas	Priemonė
Suteikiama teisė priimti dirbti mokytoju asmenis, turinčius aukštąjį išsilavinimą, tačiau neįgijusius pedagogo kvalifikacijos	Švietimo įstatymo pakeitimas 2009 m.	-
Įvestas motyvacijos testas stojantiesiems į pedagoginės krypties studijas valstybės finansuojamas vietas	Motyvacinio testo turinio ir laikymo tvarkos aprašas, 2010 m.	-
Plečiamas pedagogų rengimo modelis	Pedagogų rengimo reglamentas, 2010 m.	-
Apskrities viršininko administracijos	LR Apskrities valdymo įstatymo ir jį	VP1-2.1-ŠMM-03-V priemonė

Pokytis	Dokumentas	Priemonė
panaikinimas	keitusių įstatymų pripažinimo netekusiais galios įstatymas, Nr. XI-318	„Švietimo personalo (administravimo personalo, švietimo vadybininkų) kvalifikacijos tobulinimo sistemų plėtra“

3.2.1.3. Profesiniam orientavimui reikšmingi pokyčiai

Siekiant sukurti profesinio orientavimo sistemą, 2003 m. buvo patvirtinta Profesinio orientavimo strategija. Strategijos įgyvendinimo plane dauguma priemonių suplanuotos iki 2008 m., keletas priemonių suplanuotos iki 2009 m. Šiuo metu pati strategija yra atnaujinama. Kita vertus, ŽIPVP numatyta priemonė profesinio orientavimo sistemos vystymui (VP1-2.3-ŠMM-01-V, Profesinio orientavimo sistema), kuri jau įgyvendinama. Kyla tam tikra nesuderinamumo grėsmė, turint omenyje, kad pati strategija dar nėra atnaujinta, o priemonės įgyvendinimo metu plėtojama profesinio orientavimo koncepcija bei sistema, kuri pirmiausiai turėtų atitikti strategines nuostatas. Faktas, kad mokinių ir studentų profesinio orientavimo sistema šalyje iš esmės neišvystyta, o sistemos tikslų supratimas europiniame ir šalies kontekste nuolat kinta, strateginių nuostatų svarba projektų įgyvendinimo sėkmei itin svarbi.

Lentelė 8. Profesiniam orientavimui reikšmingi reglamentavimo pokyčiai

Pokytis	Dokumentas	Priemonė
Atnaujinama profesinio orientavimo strategija	-	VP1-2.3-ŠMM-01-V priemonė „Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra“
Profesinio orientavimo strategijos įgyvendinimo plano priemonės suplanuotos iki 2008-2009 m.		

3.2.1.4. Profesiniam mokymui reikšmingi pokyčiai

Veiksmų programų įgyvendinimo metu keitėsi Profesinio mokymo įstatymas, tačiau, reikia pastebėti, kad reikšmingo poveikio konkrečioms ŽIPVP priemonėms, skirtoms profesiniam mokymui, nedaro, tačiau reglamentavimo pasikeitimai suteikiant licenciją vykdyti formalųjį profesinį mokymą bei profesinio mokymo įstaigų pertvarkymo iš biudžetinių į viešąsias sukuria teigiamas prielaidas PPMIP bei pagal ŽIPVP numatytų priemonių įgyvendinimui. Pastarasis pasikeitimas taip pat turi teigiamos įtakos profesinio mokymo įstaigų tinklo optimizavimui bei sektorinių praktinių mokymo centrų įkūrimui. Prie optimizavimo proceso taip pat prisidedama pradėjus pirminio profesinio mokymo ir darbo rinkos profesinio mokymo sistemų apjungimą.

2010 m. patvirtintas „Formaliojo profesinio mokymo programų rengimo ir įteisinimo tvarkos aprašas“, kuriuo nustatyta profesinio mokymo modulinių programų rengimo, keitimo, vertinimo tvarka. Pagal ŽIPVP priemonę VP1-2.2-ŠMM-04-V numatytas modulinio profesinio mokymo sistemos kūrimas bei mokymo programų rengimas, todėl minėtas dokumentas sudaro prielaidas priemonės įgyvendinimui.

Lentelė 9. Profesiniam mokymui reikšmingi reglamentavimo pokyčiai

Pokytis	Dokumentas	Priemonė
Licencijos suteikimas vykdyti profesinį mokymą Nuostata, kad profesinio mokymo įstaigos gali būti pertvarkomos iš biudžetinių į viešąsias	Profesinio mokymo įstatymo pakeitimas, 2010 m.	-
Patvirtintas modulinių programų rengimo aprašas	Formaliojo profesinio mokymo programų rengimo tvarkos aprašas, 2010 m.	VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonė „Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas“
Pirminio profesinio mokymo ir darbo rinkos profesinio mokymo sistemų jungimas	-	-

3.2.1.5. Aukštajam mokslui (studijoms) reikšmingi pokyčiai

Teisinėje bazėje įvykdyta nemažai pakeitimų, kurie reikšmingai keičia aukštojo mokslo sistemą. Visgi, nors dauguma pokyčių, turi reikšmingos įtakos aukštojo mokslo sistemai, kai kurie jų daro poveikį ŽIPVP priemonėms (žr. lentelę žemiau).

Visų pirma, 2009 m. mokslo ir studijų reformoje numatytas valstybinių aukštųjų mokyklų teisinės formos keitimas - pertvarkymas iš biudžetinių į viešąsias įstaigas. Atlikus pertvarką, turi būti išrinkta nauja aukštosios mokyklos taryba. Šio proceso realizavimui numatytas pereinamasis laikotarpis iki 2011 m. pabaigos. Šiuo metu teisinę formą pakeitė vos kelios aukštosios mokyklos, likusios veikia pagal senąją tvarką. ŽIPVP priemonėje VP1-2.1-ŠMM-04-K (aukštųjų mokyklų vidaus valdymo sąrangos tobulinimas (įskaitant strategijų, valdymo tobulinimo koncepcijų parengimą ir aukštųjų mokyklų tarybų narių kompetencijų ugdymą) numatytas aukštųjų mokyklų tarybos narių kvalifikacijos kėlimas, tačiau reikia akcentuoti, kad tų aukštųjų mokyklų, kurios dar nepakeitė teisinio statuso, taryba bus formuojama jau pakeitus teisinę formą, todėl būtų tikslinga priemonės veiklą persvarstyti, pvz., apibrėžiant, kad veikla gali būti įgyvendinama tik tose aukštosiose mokyklose, kurių teisinė forma jau pakeista ir kuriose jau suformuota nauja taryba.

Be to, nuo 2011 m. rugsėjo mėn. numatytas perėjimas prie Europinės kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos – iki tol studijų kreditų sistema apima tik vieną kreditinės sistemos funkciją, t.y. studentų darbo laiko apskaitą, o naujoji kreditų sistema grindžiama studento mokymosi apimtimi ir rezultatais, todėl į tai turi būti atsižvelgiama įgyvendinant visas priemones, susietas su studijų rengimu, atnaujinimu.

Taip pat svarbu atkreipti dėmesį į mokslo ir studijų reformos tikslus, siekiant gerinti aukštojo mokslo kokybę, mokslo ir studijų reformoje skatinant aukštųjų mokyklų (ypač regioninių) jungimąsi. ŽIPVP priemonėse, skirtose aukštųjų mokyklų žmogiškųjų išteklių, mokymo programų ir pan. tobulinimui, į šį faktą atsižvelgiama dalinai – besijungiančioms aukštosioms mokykloms suteikiant prioritetinius balus (konkrečiuose PFSA), tačiau taip pat pagal tas pačias priemones finansuojant ir likusias aukštąsias mokyklas.

Lentelė 10. Aukštajam mokslui (studijoms) reikšmingi reglamentavimo pokyčiai

Pokytis	Dokumentas	Priemonė	Priemonės veikla
Skatinamas regioninių aukštųjų mokyklų jungimasis	Mokslo ir studijų reforma	-	-
Studijų kreditų sistemos pasikeitimas	Mokslo ir studijų įstatymas, 2009 m.	VP1-2.2-ŠMM-01-V	Studijas reglamentuojančių aprašų rengimas ir tobulinimas Aukštojo mokslo prieinamumo sistemos

		VP1-2.2-ŠMM-08-V VP1-2.2-ŠMM-04-V VP1-2.2-ŠMM-07-K VP1-2.2-ŠMM-09-V	tobulinimas (Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos sukūrimas; kvalifikacijų, suteikiančių teisę į aukštąjį mokslą, žinių ir gebėjimų vertinimo sistemos sukūrimas) Veiklos skirtos studijų programų atnaujinimas
Aukštųjų mokyklų teisinės formos keitimas	Mokslo ir studijų įstatymas, 2009 m.	VP1-2.1-ŠMM-04-K priemonė „Studijų sistemos efektyvumo didinimas“	

3.2.1.6. MTEP reikšmingi pokyčiai

MTEP sričiai reikšmingų teisinės bazės pakeitimų, kurių kontekste turėtų būti peržiūrėtos ŽIPVP priemonės, skirtos MTEP, neidentifikuojama. Akcentuotina, kad pakeitimų būta, tačiau jie įvykdyti anksčiau nei veiksmų programų įgyvendinimo metu, o pakeitimų realizavimas praktikoje nėra analizuotinas.

3.2.2. Priemonių tinkamumas ES strateginių tikslų švietimo srityje kontekste

Šiame etape analizuoti pagrindiniai ES strateginiai dokumentai, reikšmingi švietimo ir mokslo sistemai, ir pasikeitimai juose, įvykdyti jau ŽIPVP įgyvendinimo metu. Suplanuotų intervencijų atitikimas ES strateginiams švietimo tikslams tuo metu, kai buvo rengiama ŽIPVP, nekvestionuojamas ir atskirai neperžiūrimas.

Dauguma ES krypčių švietimo ir mokslo srityje buvo numatytos iki 2010 m. o šiuo metu kryptys ir tikslai jau atnaujinti iki 2020 m. Tačiau reikia pastebėti, kad ES strateginės kryptys ir tikslai švietimo ir mokslo srityje ženkliai nesikeitė ir iš esmės išliko panašūs. Atlikus ES strateginių dokumentų analizę, identifikuotos esminės ES politikos švietimo ir mokslo srityje gairės ir ŽIPVP priemonių atitikimas joms.

Atsižvelgdama į konsultacijų rezultatus, EK siūlo[6] iki 2020 m. daugiausia dėmesio švietimo ir mokymo srityje skirti keturiems strateginiams uždaviniams:

- mokymąsi visą gyvenimą ir besimokančių asmenų judumą paversti tikrove;
- gerinti indėlio ir rezultatų kokybę ir veiksmingumą;
- skatinti nešališkumą ir aktyvų pilietiškumą;
- stiprinti naujovių ir kūrybiškumo, įskaitant verslumą, aspektus visuose švietimo ir mokymo lygmenyse.

Kaip šios pagrindinės ES apibrėžtos kryptys atspindimos ir realizuojamos suplanuotose veiksmų programų intervencijose ir kurios kryptys nepakankamai atspindėtos ir galėtų būti sustiprinamos, pateikiama lentelėje žemiau.

[6] Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atnaujintas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginis pagrindas“, COM(2008) 865

Lentelė 11. Intervencijų atitikimas pasikeitusioms ES strateginėms kryptims švietimo srityje

Kryptis	Intervencijų atitikimas ES kryptims
Uždavinys: mokymąsi visą gyvenimą ir besimokančių asmenų mobilumą paversti tikrove	
Neformaliojo švietimo plėtotė ir kvalifikacijų sistemų plėtra	Neformaliojo švietimo plėtotei skirtas minimalus dėmesys.
Universitetų atvirumas kitoms mokymo rūšims ir besimokančiųjų grupėms	Galima teigti, kad kryptis gana mažai realizuojama, kadangi didžioji dalis intervencijų, skirtų aukštojo mokslo institucijoms, nukreiptos į jau esamas mokymo kryptis, jų tobulinimą ir atnaujinimą, tačiau praktiškai neakcentuojamas universitetų galimybės plėsti kitokias mokymo rūšis.
Uždavinys: gerinti indėlio ir rezultatų kokybę ir veiksmingumą	
Bendrųjų dalykų ir profesijos mokytojų darbo kokybė	Pedagogų kvalifikacijos kėlimui skirta pakankamai dėmesio, tiek kalbant apie bendrojo lavinimo, tiek apie profesinio mokymo specialistus, tačiau į pedagogų kvalifikacijos tobulinimą taip pat turėtų būti įtraukta bendrųjų gebėjimų stiprinimas, psichologinių žinių gerinimas, ypač dirbančių su socialinės atskirties asmenimis.
Institucijų autonomijos derinimas su centrine atskaitomybės sistema, pagrįsta vienodais baigiamaisiais egzaminais ir vidaus vertinimo tvarka	Kryptis realizuojama per švietimo kokybės užtikrinimo sistemų stiprinimą, administracijos žmogiškųjų išteklių gebėjimų tobulinimą, taip pat pagrindinio ugdymo bei brandos egzaminų sistemos tobulinimą.
Naujų vidinių valdymo sistemų vystymas aukštojo mokslo institucijose	Tai realizuojama per aukštųjų mokyklų vidinės sandaros tobulinimą, optimizuojant aukštųjų mokyklų valdymą, rengiant strategijas ir pan.
Kalbų mokymosi stiprinimas	Siekiant stiprinti kalbų mokymąsi, numatytas ankstyvojo užsienio kalbos mokymo gerinimas.
Gebėjimų skaityti, skaičiuoti tobulinimas ir gamtos mokslų dėstymo stiprinimas	Bendrųjų gebėjimų ugdymas formaliojo švietimo programų kontekste sprendžiamas plėtojant ugdymo turinį. Tačiau ŽIPVP priemonės apima ne visų bendrųjų gebėjimų ugdymo stiprinimą. Gamtos mokslų dėstymą numatyta stiprinti per gamtos mokytojų kvalifikacijos kėlimo veiklas. Tačiau veikla numatyta pagal ŽIPVP priemonę, kurios tikslas – mokymo personalo, dirbančio su mokymosi poreikių turinčiais mokiniais kompetencijų tobulinimas, tuo tarpu reikalingas gamtos mokslų stiprinimas visoms mokinių grupėms.
Mokymo ryšys su darbo rinka	Mokymo ryšys su darbo rinka realizuojamas per profesinio orientavimo sistemą, sudarant galimybes mokiniams susipažinti su darbo rinka, pasirinkimo galimybėmis ir pan., ugdymo turinio plėtotę, atsižvelgiant į darbo pasaulio reikalavimus, taip pat per studentų praktikų organizavimą verslo įmonėse.
Aukštojo mokslo orientavimasis nuo siaurų mokslinių disciplinų link mokslinių tyrimų sričių	Pagal įgyvendinamas ŽIPVP priemones ši dimensija realizuojama silpnai. Kol kas atnaujinamos jau esančios tradicinės studijų programos. Tikėtina, kad teigiamą postūmį duos nacionalinių kompleksinių programų įgyvendinimas.
Uždavinys: skatinti nešališkumą ir aktyvų pilietiškumą	
Ankstyvojo mokymosi stiprinimas	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra ŽIPVP numatyta, tačiau orientuota labiau į ikimokyklinių įstaigų specialistų kvalifikacijos tobulinimą nei į ikimokyklinio ugdymo pasiekiamumo problemą.
Ikimokyklinio ugdymo pedagoginių programų plėtra	Dalinai realizuojama per ikimokyklinio ugdymo pedagogų kvalifikacijos tobulinimo veiklą, tačiau kol kas didesnis akcentas dedamas vadybinių žinių gerinimui nei pedagoginių programų vystymui ir ugdymo turinio gerinimui.
Tėvų įtraukimas į ikimokyklinį ugdymą	Tėvų įtraukimas į ikimokyklinį ugdymą neatspindėtas. Netiesiogiai prie

Kryptis	Intervencijų atitikimas ES kryptims
	šios dimensijos stiprinimo galėtų prisidėti ikimokyklinio ugdymo pedagogų kvalifikacijos tobulinimo veikla.
Galimybių įgyti pagrindinį išsilavinimą ir svarbiausius įgūdžius visiems plėtra	Iš esmės galimybės įgyti pagrindinį išsilavinimą ir svarbiausius įgūdžius gerinamos stiprinant pirmąsias švietimo sistemos grandis – ikimokyklinį ugdymą, taip sukuriant prielaidas pagrindinių įgūdžių įgijimui ir mažinant riziką patekti į socialinės rizikos grupes bei stiprinant galimybes dalyvauti švietime, ir bendrąjį lavinimą. Galimybės įgyti pagrindinį išsilavinimą ir svarbiausius įgūdžius taip pat realizuojamas per iškritimo iš mokyklos mažinimą, t.y. tam tikras prevencines priemones, tokias kaip psichologinės, socialinės pagalbos besimokantiems stiprinimą. Suaugusiųjų asmenų, neįgijusių pagrindinio išsilavinimo, poreikiams tiesioginės priemonės neskiriamos.
Aukštųjų mokyklų aktyvesnis dalyvavimas informavimo ir skatinimo veiklose	Nors mokinių orientavimas ir pradinis supažindinimas su darbo pasauliu realizuojamas per profesinio orientavimo sistemos kūrimą, tačiau aukštųjų mokyklų įsitraukimas į mokinių aktyvinimo procesą nėra plačiau įgyvendinamas.
Mokymosi galimybių sudarymas, įtraukiant nekvalifikuotus darbuotojus į mokymosi procesą	Suaugusiųjų mokymuisi skirtas minimalus dėmesys, konkrečiai nekvalifikuotų darbuotojų įtraukimas į mokymosi procesą (ypač formalaus švietimo institucijose) praktiškai nerealizuotas. Suaugusiųjų mokymas daugiausia apima švietimo sistemos specialistų mokymą.
Uždavinys: stiprinti naujovių ir kūrybiškumo, įskaitant verslumą, aspektus visuose švietimo ir mokymo lygmenyse	
Piliečių galimybės įgyti įvairiose srityse aktualių bendrųjų gebėjimų	Kadangi suaugusiųjų mokymas realizuotas minimaliai, galimybės įgyti ir tobulinti bendruosius gebėjimus daugiausia realizuojamas per formaliojo švietimo sistemą.
Visapusiško žinių trikampio (švietimas, moksliniai tyrimai, inovacijos) veikimo užtikrinimas	Žinių trikampio veikimo užtikrinimas labiau orientuotas į atskirų elementų stiprinimą, tačiau santykinai mažiau dėmesio skiriama šių elementų integracijos didinimui.
Struktūrinės partnerystės su verslo pasauliu plėtra	Ši kryptis daugiausia atspindima įtraukiant studentus ir mokslininkus į verslo įmonių veiklą, rengiant praktikas, stažuotes ir pan.

3.2.3. Apibendrinimas

Suplanuotos ŽIPVP intervencijos taip pat peržiūrėtos ES lygmens bei nacionalinių strateginių ir teisinių dokumentų ir esminių prioritetų švietimo ir mokslo srityje pokyčių kontekste. Suplanuotų intervencijų atitikimas ES ir nacionalinio lygmens strateginiams tikslams šioje srityje programų rengimo metu nėra kvestionuojamas.

Atlikus nacionalinių strateginių ir teisinių dokumentų analizę, identifikuoti esminiai reglamentavimo pokyčiai, kurie reikšmingai keičia viešosios politikos kryptis švietimo ir mokslo srityje, turi įtakos švietimo sistemai ar kuriam nors jos lygmeniui, ir veiksmų programų priemonių atitikimas šiems pasikeitimams. Tie pokyčiai, kurie priskirtini mikro lygmeniui, t.y. labiau procedūrinio pobūdžio, nebuvo vertinami. Dauguma teisinės bazės pokyčių sietini tik su tam tikru švietimo lygmeniu, todėl analizė buvo atliekama konkretaus švietimo lygmens atžvilgiu. Tų priemonių, kurioms pasikeitimai įtakos neturi, aktualumas nebuvo svarstomas, laikantis, kad jų tinkamumas išlieka ir toliau.

Lyginant su ŽIPVP rengimo laikotarpiu, labiausiai keitėsi studijų ir mokslo politikos tikslai bei reglamentavimas. ŽIPVP priemonių, skirtų studijų ir mokslo sistemos plėtrai ir kokybės gerinimui, tikslai pakankamai abstraktūs, todėl atitikimas besikeičiantiems studijų ir mokslo subjektų poreikiams užtikrinamas konkrečių PFSA pagalba. Pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis įgyvendinami projektai derinti su naujais reikalavimais studijoms ir mokslui. Kaip gerosios praktikos pavyzdžiai galėtų būti išskirti projektai, kurių metu prisidedama prie sklandesnio pasikeitusių nacionalinės švietimo ir mokslo politikos reikalavimų įgyvendinimo. Projektas VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001, skirtas Europos

kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimui. Pagal 2009 m. priimtą naująjį LR mokslo ir studijų įstatymą prie naujos kreditų sistemos aukštosios mokyklos turės pereiti nuo 2011 m. rugsėjo mėn., o keičiama kreditų sistema siejama ne su formaliu perskaičiavimu, bet esminiais kredito suvokimo pokyčiais. Todėl įgyvendinamo projekto indėlis suteikiant aukštosioms mokykloms reikalingą metodinę pagalbą yra itin aktualus. Dar labiau kreditų aukštosiose mokyklose skaičiavimo naujųjų reikalavimų sėkmingą įgyvendinimą turėtų sustiprinti ta dalis VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės projektų, kurie numatė studijų programas atnaujinti pagal Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) reikalavimus[7].

Pasikeitusios universitetų tarybų rinkimo tvarkos ir funkcijų sąlygojamus pokyčius lengviau adaptuoti universitetuose turėtų padėti įgyvendinami projektai pagal VP1-2.1-ŠMM-04-K priemonę, kurių metu suplanuota organizuoti naujųjų tarybų narių mokymus.

Įvykus apskričių reformai, apskrities funkcijos švietimo srityje didžiąja dalimi buvo perduotos savivaldybėms. Struktūrinių fondų lėšos galėtų prisidėti užtikrinant sklandų perduotų funkcijų įgyvendinimą savivaldos lygmenyje, užtikrinant finansavimą žmogiškųjų išteklių (gebėjimų) plėtrai, paslaugų teikimo efektyviam funkcionavimui ir kitiems, su apskričių reforma susijusiems, iššūkiams spręsti, tačiau kol kas priemonių ir projektų lygmenyje plačiau ši galimybė išnaudota nebuvo.

Pagrindiniai ES lygmens prioritetai nesikeitė. Suplanuotos ŽIPVP priemonės iš esmės atitinka atnaujintas ES strategines gaires švietimo srityje iki 2020 m., silpniau prisidedama tik prie siekinio formaliojo švietimo institucijas plačiau atverti visuomenei ir neformaliajam švietimui.

[7] PFSA (patvirtintas LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. liepos 15 d. Nr. ISAK-1525) privalomas reikalavimas atnaujinamas studijų programas derinti su ECTS nebuvo numatytas. Papildomi balai už šį kriterijų buvo skiriami naudos ir kokybės vertinimo etape.

3.3. Vidinis priemonių suderinamumas

Šiame poskyryje analizuojamas priemonių vidinis suderinamumas. Vidinis suderinamumas analizuojamas šioje ŽIPVP tikslų ir uždavinių hierarchijoje:

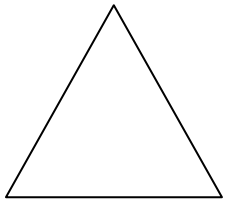

Prioriteto tikslas (išreikštas strateginiais konteksto rodikliais)

Prioriteto uždaviniai

Prioriteto uždavinius įgyvendinančios priemonės ir jų tikslai

Pagal priemones įgyvendinamų projektų tikslai

Atlikus įgyvendinamų projektų analizę nustatyta, kad pagal ŽIPVP priemones įgyvendinamų projektų tikslai dažniausiai atkartoja priemonės tikslus, todėl siekiant giliau įvertinti tikėtiną projektų prisidėjimą siekiant priemonės tikslų, buvo atlikta finansuojamų veiklų analizė ir nustatyta, kurioms produktų grupėms skiriama didžiausia dalis priemonės lėšų (užkontraktuotų projektų finansavimo ir administravimo sutartyse). Analizė šiuo aspektu tarpinio vertinimo metu sudaro galimybę pažiūrėti kaip praktikoje yra siekiama priemonių tikslų.

Šioje vertinimo dalyje neanalizuojama sukuriamų produktų kokybė ir su tuo susijęs realus projektų prisidėjimas siekiant priemonės ir prioriteto tikslų. Vertinamas tik suplanuotų priemonių tikslų, suplanuotų finansinių investicijų (kiekybine išraiška) suderinamumas su ŽIPVP tikslais.

Kiekvienos priemonės, pagal kurią iki 2010.09.01 buvo pasirašyta bent viena projekto finansavimo ir administravimo sutartis, suderinamumas ir prisidėjimas siekiant ŽIPVP tikslų įvertintas vienu iš trijų įverčių:

- **Aukštas suderinamumas**. Šis įvertis priskirtas priemonėms, kurių tikslai atitinka konkretų prioriteto uždavinį, o pagal priemonę įgyvendinamų projektų finansuojamos veiklos turi aiškią sąsają su priemonės tikslu.
- **Vidutinis suderinamumas**. Šis įvertis priskirtas priemonėms, kurių (1) tikslas neturi vienareikšmiškos sąsajos su konkrečiu prioriteto uždaviniu, tuo pačiu tikslu siekiama kelių uždavinių arba priemonės tikslas formuluojamas siauriau lyginant su priemonės pavadinimu; arba (2) pagal priemonę įgyvendinamų projektų tiesioginis poveikis priemonės tikslams pasiekti nepakankamai aiškus, pagrindinės finansuojamos veiklos labiau prisideda prie kitų tikslų siekimo.
- **Žemas suderinamumas**. Šis įvertis priskirtas priemonėms, kurių (1) tikslas neturi vienareikšmiškos sąsajos su konkrečiu prioriteto uždaviniu, tuo pačiu tikslu siekiama kelių uždavinių arba priemonės tikslas formuluojamas siauriau lyginant su priemonės pavadinimu; ir (2) pagal priemonę įgyvendinamų projektų tiesioginis poveikis priemonės tikslams pasiekti nepakankamai aiškus, pagrindinės finansuojamos veiklos labiau prisideda prie kitų tikslų siekimo.

Toliau pateikiama ŽIPVP 2 ir 3 prioritetų priemonių analizės pagal vidinio suderinamumo kriterijų suvestinė.

ŽIPVP 2 prioritetas "Mokymasis visą gyvenimą"

ŽIPVP 2 tikslas: padidinti Lietuvos gyventojų galimybes mokytis visą gyvenimą, sudarant sąlygas plėtotis dinamiškai žinių visuomenei

Strateginiai konteksto rodikliai, prie kurių pasiekimo turi prisidėti prioriteto priemonės:

- 25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalis;
- Jaunimo švietimo pasiekimų lygis: bent vidurinį išsilavinimą (arba vidurinį išsilavinimą ir darbo rinkoje paklausią profesinę kvalifikaciją) įgijusių 20-24 metų asmenų dalis;
- Ankstyvojo pasitraukimo iš švietimo sistemos lygis: pagrindinį išsilavinimą turinčių ir toliau nesimokančių 18-24 metų asmenų dalis.

Lentelė 12. ŽIPVP 2 prioriteto priemonių vidinio suderinamumo vertinimo suvestinė

Prioriteto uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Įgyvendinamų projektų metu labiausiai finansuojamos veiklos (proc. nuo viso įgyvendinamų projektų biudžeto)	Priemonės vidinio suderinamumo įvertis	Komentaras
1. Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą	VP1-2.1-ŠMM-01-V Švietimo kokybės užtikrinimo ir stebėsenos sistemų stiprinimas	Bendrojo lavinimo ir aukštųjų mokyklų veiklos kokybės į(si)vertinimo ir išorinio vertinimo sistemų kūrimas ir tobulinimas, siekiant pagerinti vertinimo procesų kokybę ir užtikrinti švietimo įstaigų veiklos ir teikiamų paslaugų efektyvumą	26 proc. – standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo programų rengimas 26 proc. - pasiekimų vertinimo, veiklos analizės įrankių kūrimas 20 proc. – švietimo specialistų mokymai (susiję su mokinių pasiekimų vertinimu)	Vidutinis	Priemonės tikslas siejamas su uždaviniu, kuris numato stiprinti institucinę sistemą, tačiau ne visi įgyvendinami projektai turi aiškų ryšį su šiuo uždaviniu. Keli stambiausi pagal priemonę įgyvendinami projektai skirti mokinių pasiekimų vertinimo stiprinimui.
	VP1-2.1-ŠMM-02-V Lyderyste paremtas ir lyderiavimą skatinantis švietimo įstaigų valdymo tobulinimas	Suformuoti paramos švietimo lyderiams pagrindus	25 proc. – informacijos sklaida (leidinių vertimas ir leidimas, internetinis portalas) 20 proc. – mokymo programų rengimas	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Tačiau pagrindinės investicijos pagal šiuo metu įgyvendinamą projektą skiriamos veikloms, kurių aktualumas sprendžiant lyderystės švietimo įstaigose problemas vertintinas nevienareikšmiškai (ypač informacijos sklaidos aspektu)
	VP1-2.1-ŠMM-03-V Švietimo personalo (administravimo personalo, švietimo vadybininkų) kvalifikacijos tobulinimo sistemų plėtra	Stiprinti apskrities ir savivaldybių švietimo padalinių specialistų edukacines ir vadybines kompetencijas, skatinti kurti švietimo valdymo informacines sistemas regionuose ir jas naudoti kokybiškai švietimo politikos analizei atlikti	47 proc. – švietimo specialistų mokymai 32 proc. – esamos situacijos analizė, studijos	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Beveik pusė lėšų pagal įgyvendinamus projektus skirta švietimo administracijos darbuotojų mokymams. Efektyvumo atžvilgiu svarstytinas tik atliekamų esamos situacijos analizių reikalingumas ir realus prisidėjimas prie priemonės tikslų.
	VP1-2.1-ŠMM-04-K Studijų sistemos efektyvumo didinimas	Didinti studijų sistemos prieinamumą ir efektyvumą	41 proc. - švietimo specialistų mokymai 31 proc. – plėtros strategijų rengimas	Aukštas	Pagrindinės įgyvendinamų projektų lėšos skiriamos tiesiogiai aukštųjų mokyklų valdymo gerinimui ir su tuo susijusiems mokymams
2.2. Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę	VP1-2.2-ŠMM-01-V Studijas reglamentuojančių aprašų rengimas ar atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus kokybinius reikalavimus	Skirtingų pakopų studijas reglamentuojančių aprašų rengimas ir atnaujinimas, siekiant suderinti Lietuvos teisės aktus su Bolonijos proceso dokumentais, atsižvelgti į ūkio poreikius, aukštosioms mokykloms keliamus tikslus, aukštųjų mokyklų misiją	32 proc. – situacijos, dokumentų analizė 29 proc. – studijų aprašų rengimas	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Įgyvendinamo projekto metu finansuojamos veiklos tiesiogiai prisideda prie priemonės tikslo pasiekimo.
	VP1-2.2-ŠMM-02-V	Tobulinti bendrojo lavinimo ir	66 proc. – švietimo ekspertų		Priemonės tikslas atitinka prioriteto

Prioriteto uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Įgyvendinamų projektų metu labiausiai finansuojamos veiklos (proc. nuo viso įgyvendinamų projektų biudžeto)	Priemonės vidinio suderinamumo įvertis	Komentaras
	Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas	profesinių mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijas ir kompetencijas	mokymai 9 proc. – valdymo modelių kūrimas	Vidutinis	uždavinį, tačiau priemonės tikslas suformuotas per siaurai lyginant su priemonės pavadinimu ir neapima aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo (tiesa, įgyvendinamuose projektuose kolegijų dėstytojai kaip tikslinė grupė dalyvauja). Pagal priemonę 2010.09.01 buvo įgyvendinami trys projektai, iš kurių vienas skirtas labiau valdymo ir problemų sprendimo bendrojo lavinimo mokyklose gebėjimų ugdymui.
	VP1-2.2-ŠMM-03-K Mokymo personalo, dirbančio su lietuvių vaikais, gyvenančiais užsienyje, užsienio šalių piliečių vaikais, gyvenančiais Lietuvoje, ir kitų mokymosi poreikių turinčiais mokiniais kompetencijų tobulinimas	Pedagoginio ir mokinių konsultavimo personalo, dirbančio su lietuvių vaikais, gyvenančiais užsienyje, užsienio šalių piliečių vaikais, gyvenančiais Lietuvoje, ir kitų mokymosi poreikių turinčiais mokiniais, kompetencijų tobulinimas, skatinant pastarųjų norą lavintis	-	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių
	VP1-2.2-ŠMM-04-V Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas	Inovatyvių ir atliepiančių švietimo ir ūkio poreikius mokymo, mokymosi ir studijų modulių ir specialistų kvalifikacijos kėlimo programų atnaujinimas, kūrimas ir pritaikymas (mokymo organizavimas) bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo sistemoje, informacinių sistemų, susietų su aukštųjų mokyklų vidaus valdymu, kūrimas ir diegimas	52 proc. – mokymo programų rengimas 24 proc. – švietimo ekspertų mokymas* 2010.09.01 buvo pasirašyta tik viena projekto finansavimo ir administravimo sutartis (pagal priemonę numatyta daugiau)	Žemas	Priemonės tikslas labai platus ir apimantis daugiau negu prioriteto 2 uždavinį. Pvz. informacinių sistemų, susietų su aukštųjų mokyklų vidaus valdymu, kūrimas ir diegimas sietinas su prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimu. Neaišku, ar suplanuotos remiamos veiklos duos indėlį gerinant neformaliojo mokymo paslaugų kokybę.
	VP1-2.2-ŠMM-05-K Kalbų mokymo, verslumo ugdymo ir	Atnaujinti ugdymo turinį, orientuoti jį į esminių mokinių kompetencijų ugdymo, ugdymo programų	-	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių

Prioriteto uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Įgyvendinamų projektų metu labiausiai finansuojamos veiklos (proc. nuo viso įgyvendinamų projektų biudžeto)	Priemonės vidinio suderinamumo įvertis	Komentaras
	inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas	lankstumo, įvairiapusiškumo, didesnių pasirinkimo galimybių didinimą ir inovacijų skatinimą			
	VP1-2.2-ŠMM-06-V Besimokančiųjų pagrindinių kompetencijų ugdymas formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje	Sukurti prielaidas mokinių pagrindinėms kompetencijoms ugdyti pirmajame pagrindinio ugdymo programos koncentre (5–8 kl.), remiantis gamtos mokslų, komunikavimo gimtąja kalba ir mokymosi mokytis kompetencijų ugdymo pavyzdžiais; sudaryti sąlygas besimokantiems suaugusiesiems ugdyti bendruosius gebėjimus.	27 proc. - mokymo priemonių rengimas 18 proc. – švietimo specialistų mokymai	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Įgyvendinamų projektų metu daugiausiai lėšų numatyta skirti mokymo priemonių rengimui ir švietimo specialistų, kurie turėtų užtikrinti paslaugų kokybę, mokymui.
	VP1-2.2-ŠMM-07-K Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas	Studijų programų atnaujinimas ir studijų sistemos tarptautiškumo skatinimas keliant dėstytojų pedagoginę ir dalykinę kompetenciją, skatinant studentų praktinius įgūdžius ir stiprinant verslumą	50 proc. – studijų programų atnaujinimas	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo pasiekimo.
	VP1-2.2-ŠMM-08-V Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra	Plėtoti tarptautinę dimensiją Lietuvos aukštojo mokslo sistemoje aukštojo mokslo kokybei gerinti ir jo konkurencingumui užtikrinti, prisidedant prie žinių visuomenės kūrimo ir atsižvelgiant į Europos švietimo plėtros strateginių dokumentų nuostatas	88 proc. – kreditų sistemos įgyvendinimo metodikos parengimas * 2010.09.01 buvo pasirašyta viena projekto administravimo ir finansavimo sutartis pagal vieną remiamą veiklą	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Įgyvendinamo projekto metu siekiama sukurti sistemą, pagal kurią Lietuvos aukštosios mokyklos galėtų pereiti prie Europos kreditų sistemos, atitinkamai strateginių dokumentų nuostatoms.
	VP1-2.2-ŠMM-09-V Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose	Atnaujinti esamas, sukurti ir įgyvendinti naujas studijų programas, kurių reikia nacionalinėms kompleksinėms programoms įgyvendinti, ir skatinti tęstinį dėstytojų, dalyvaujančių įgyvendinant NKP, kvalifikacijos tobulinimą.	-	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių
	VP1-2.2-ŠMM-10-V Neformaliojo	Plėtoti neformaliojo švietimo paslaugas, siekiant gerinti pilietinio	83 proc. – teikiamos neformaliojo švietimo paslaugos moksleiviams	Vidutinis	Dalis priemonės tikslo, siekiant plėtoti neformaliojo švietimo pasiūlą, gali būti

Prioriteto uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Įgyvendinamų projektų metu labiausiai finansuojamos veiklos (proc. nuo viso įgyvendinamų projektų biudžeto)	Priemonės vidinio suderinamumo įvertis	Komentaras
	švietimo paslaugų plėtra	ir tautinio ugdymo pasiūlą, didinti socializacijos ir užimtumo formų įvairovę.			siejama su prioriteto 3 uždaviniu. Įgyvendinamas projektas skirtas tiesioginiam paslaugų teikimui, bet nekuriamos prielaidos ilgalaikių kokybiškų neformaliojo švietimo paslaugų teikimui, todėl priemonės tikslą atitinka dalinai.
2.3. Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą	VP1-2.3-ŠMM-01-V Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra	Sudaryti sąlygas plėtoti profesinio orientavimo sistemą: užtikrinti jos vientisumą ir nuoseklumą, profesinio orientavimo paslaugų įvairovę, aukštą kokybę ir prieinamumą visiems švietimo sistemos dalyviams, profesinio orientavimo priemonių kūrimą ir specialistų rengimą, socialinių partnerių ir kitų suinteresuotų grupių dalyvavimą plėtojant profesinio orientavimo paslaugas.	70 proc. – teikiamos profesinio orientavimo paslaugos moksleiviams, studentams 8 proc. – kuriami sistemos stebėsenos įrankiai	Žemas	Priemonės tikslas netiesiogiai atitinka uždavinį. Projektų įgyvendinimo metu pagrindinės lėšos skiriamos trumpalaikių paslaugų teikimui, kurios neprisideda/labai mažai prisideda prie priemonės tikslo įgyvendinimo (užtikrinti jos vientisumą ir nuoseklumą, socialinių partnerių ir kitų suinteresuotų grupių dalyvavimą plėtojant profesinio orientavimo paslaugas ir pan.)
	VP1-2.3-ŠMM-02-V Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje	Sudaryti sąlygas, kad kuo daugiau mokinių įgytų pagrindinį išsilavinimą, ir siekti, kad mokiniai tęstų mokymąsi toliau įgydami vidurinį išsilavinimą ir darbo rinkoje paklausią profesinę kvalifikaciją	33 proc. – sistemos koncepcijos kūrimas 26 proc. – informacijos sklaida (leidinių vertimas ir leidimas, internetinis portalas)	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Įgyvendinamo projekto metu kuriama alternatyvaus ugdymo koncepcija, kuri prisidės prie priemonės tikslo siekimo tik tuo atveju, jeigu bus realiai įgyvendinama
	VP1-2.3-ŠMM-03-V Visuotinio priešmokyklinio ugdymo diegimas ir kitų mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumo didinimas ypač kaimo vietovėse	Gerinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir nuotolinio mokymosi tinklų teikiamų paslaugų kokybę ir efektyvumą, siekiant kaimo vietovių gyventojams padėti įgyti reikiamą kvalifikaciją ir įgūdžius.	56 proc. – švietimo ekspertų mokymai	Žemas	Dalis priemonės tikslo (gerinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio mokymo paslaugų kokybę) labiau sietina su prioriteto 2 uždaviniu ar net 1 uždaviniu. Tai patvirtina ir įgyvendinamas projektas, kurio didžioji dalis lėšų skirtos ikimokyklinio ir priešmokyklinio mokymo sistemos darbuotojų mokymui, o dalis jų yra vadybinio tipo mokymai vadovaujančiam personalui. Kaimo vietovių gyventojų švietimo prieinamumo didinimas realizuojamas labai maža apimtimi.
	VP1-2.3-ŠMM-04-V Kokybiškos mokymosi	Plėtoti kokybišką mokymosi, psichologinę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą. Šiuo tikslu	46 proc. – švietimo specialistų mokymas 12 proc. – mokymo programų	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Priemonės remiamos veiklos įvairios ir platesnės negu tikslas (tikslas

Prioriteto uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Įgyvendinamų projektų metu labiausiai finansuojamos veiklos (proc. nuo viso įgyvendinamų projektų biudžeto)	Priemonės vidinio suderinamumo įvertis	Komentaras
	psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą	siekiama užtikrinti specialiųjų poreikių mokinių ugdymo organizavimo veiksmingumą, tenkinti mokinių specialiuosius ugdymo(-si) poreikius, didinti jų galimybes išlikti švietimo sistemoje, tobulinti ir koordinuoti prevencinę veiklą keliant švietimo ir pagalbos darbuotojų ekspertinius gebėjimus, edukacines ir vadybines kompetencijas	rengimas 12 proc. – švietimo paslaugų moksleiviams teikimas 10 proc. – mokymo priemonių moksleiviams rengimas ir leidyba		siauresnis negu būtų galima manyti pagal priemonės pavadinimą). Tikslas orientuotas tik į švietimo paslaugų prieinamumo didinimą ir kokybės gerinimą specialiųjų poreikių mokiniams, tuo tarpu įgyvendinami projektai orientuoti į platesnį mokinių ratą (mokomų mokyklos socialinių darbuotojų, psichologų paslaugos skirtos visiems mokiniams ir pan.)
	VP1-2.3-ŠMM-05-K Švietimo paslaugų sistemos prieinamumo didinimas specialiųjų poreikių asmenims (mokiniams ir kt.) ir švietimo pagalbos specialistams	Užtikrinti kvalifikuotas švietimo pagalbą teikiančių specialistų kompetencijas, ypač skatinant informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis grindžiamų švietimo paslaugų prieinamumą specialiųjų poreikių asmenims (mokiniams ir kt.)	-	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių
	VP1-2.3-ŠMM-06-K Gabių vaikų ugdymo poreikių tenkinimas švietimo sistemoje	Didinti gabių vaikų ir jaunuolių atpažinimo, įvertinimo ir ugdymo efektyvumą, kuriant gabių vaikų ir jaunuolių metodinę bazę, specialistų, dirbančių su gabiais vaikais ir jaunuoliais, kompetencijas gabių vaikų ir jaunuolių atpažinimo, įvertinimo ir ugdymo srityje.	-	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių

ŽIPVP 3 prioritetas "Tyrėjų gebėjimų stiprinimas"

ŽIPVP 3 tikslas: gerinti žmogiškųjų išteklių kokybę ir kiekybę MTEP srityje, didinant Lietuvos MTEP pajėgumą ir potencialą

Strateginiai konteksto rodikliai, prie kurių pasiekimo turi prisidėti prioriteto priemonės:

- Tyrėjų skaičius (bendras skaičius, tenkantis tūkstančiui užimtųjų/dalis versle, proc.)
- Mokslinės publikacijos 1 mln. gyventojų

- Jaunesnis tyrėjų amžius (tyrėjai turintys daktaro laipsnį, amžiaus grupėse iki 45 metų, be verslo sektoriaus)

Lentelė 13. ŽIPVP 3 prioriteto priemonių vidinio suderinamumo vertinimo suvestinė

Prioriteto uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Įgyvendinamų projektų metu labiausiai finansuojamos veiklos (proc. nuo viso įgyvendinamų projektų biudžeto)	Priemonės vidinio suderinamumo įvertis	Komentaras
3.1. Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą	VP1-3.1-ŠMM-01-V Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos tobulinimas, mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimas	Tobulinti mokslininkų kvalifikaciją ir kompetenciją; stiprinti užsienyje dirbančių ,,protų“ ryšius su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis, tuo keliant jų vykdomų mokslinių tyrimų lygį, ir padėti pasirengti aukšto lygio užsienio mokslininkų pritraukimui į Lietuvą bei išvykusių iš jos mokslininkų reintegracijai, skatinti studentus domėtis moksliniais tyrimais ir patiems juos vykdyti.	82 proc. – studentų mokslinių praktikų, doktorantų, mokslininkų stažuotės	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Pagal su LMT pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis numatyta didžiąją dalį finansavimo lėšų skirti tiesiogiai studentų mokslinėms praktikoms, doktorantų, mokslininkų stažuotėms.
	VP1-3.1-ŠMM-02-V Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimas (mokslo duomenų bazės, e. dokumentai)	Tobulinti mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją pagal atitinkamos srities ir horizontalius poreikius, užtikrinant prieigą prie periodinių ir kitų mokslo leidinių duomenų bazių.	89 proc. – mokslinių duomenų bazių prenumerata ir kūrimas	Aukštas	Priemonės tikslas susijęs priemonės uždaviniu, o finansuojamos veiklos prisideda prie priemonės tikslo. Realus priemonės prisidėjimas prie prioriteto uždavinio bus aiškus, kai bus nustatyta kiek mokslininkų ir tyrėjų naudojosi prenumeruojamomis ir kuriamomis duomenų bazėmis.
	VP1-3.1-ŠMM-03-V Aukštos kvalifikacijos specialistų rengimas	Rengti aukštos kvalifikacijos specialistus žinioms, mokslui imliuose ūkio subsektoriuose.	-	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių
	VP1-3.1-ŠMM-05-K MTTP tematinių tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas	Stiprinti mokslininkų ir kitų tyrėjų organizacijas, mokslo ir studijų įstaigų asociacijas arba kitas organizacijas, kurių uždaviniai skirti bendriems mokslo, studijų bei ūkiniams ar socialiniams uždaviniams spręsti.	28 proc. – informacijos sklaida (valorizacijos planų rengimas ir įgyvendinimas) 24 proc. – su naryste tarptautinėse organizacijose susijusios išlaidos 21 proc. – organizacijų narių mokymai	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį. Įgyvendinami projektai nemažą dalį lėšų skiria tarptautinių ryšių plėtojimui, asociacijų veiklos stiprinimui.
	VP1-3.1-ŠMM-06-V MTTP kokybė ir ekspertų rengimas	Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros vidinių kokybės sistemų kūrimas ir diegimas, ekspertų ir	33 proc. – konferencijų, vizitų organizavimas 32 proc. - mokymai	Vidutinis	Priemonės tikslas suformuluotas nepakankamai aiškiai, kad būtų galima nustatyti jo atitikimą prioriteto

		personalo rengimas ir ugdymas.			uždaviniui. Pagal priemonės remiamas veiklas įgyvendinami projektai labiau skirti pagalbinėms veikloms, galinčioms padėti plėtoti mokslininkų mobilumą. Tai – mokslininkų mobilumo centro veikla, mokymai dėl dalyvavimo Europos mokslinių tyrimų erdvės iniciatyvose.
	VP1-3.1-ŠMM-07-K Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)	Skatinti patyrusių ir jaunųjų mokslininkų tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir mobilumą, taip pritraukti aukšto lygio mokslininkus į Lietuvos mokslinių tyrimų erdvę, stiprinti jos konkurencingumą pasaulyje.	-	-	Sutartys su visuotinės dotacijos gavėjais (mokslininkais ir kitais tyrėjais) iki 2010.09.01 pasirašytos nebuvo
	VP1-3.1-ŠMM-08-V Mokslo ir studijų būklės tyrimai	Vykdyti mokslo ir studijų būklės mokslinius tyrimus: atlikti mokslo ir studijų strateginių planų įgyvendinimo analizę; prognozuoti planuojamų strateginių sprendimų pasekmes ir finansinį veiksmingumą; teoriškai ir empiriškai pagrįsti mokslo ir studijų kokybės vertinimo rodiklius ir jų sistemą; vadovaujantis tyrimų duomenimis, vertinti mokslo ir studijų sistemos žmogiškųjų išteklių būklę ir raidą.	-	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių
3.2. Padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje	VP1-3.2-ŠMM-01-K Valstybės pagalba aukštos kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimui įmonėse	Didinti aukštos kvalifikacijos darbuotojų skaičių žinioms ir mokslui imliose įmonėse.	89 proc. – darbo užmokestis įmonėse įdarbintiems aukštos kvalifikacijos darbuotojams	Žemas	Priemonės tikslas didinti aukštos kvalifikacijos darbuotojų skaičių žinioms ir mokslui imliose įmonėse, tuo tarpu prioriteto uždavinys – didinti tyrėjų skaičių apskritai. Įmonės finansavimą pagal šią priemonę gali gauti tuomet, jeigu mokslininkas arba tyrėjas yra deleguojamas mokslinių tyrimų organizacijos arba didelės įmonės ir turi mažiau kaip 2 metų MTEP patirtį tose organizacijose. Taigi tyrėjų skaičius apskritai nėra didinamas, jie tik skatinami dirbti labai mažose, mažose arba vidutinėse įmonėse. Tiesa, 3 prioriteto strateginis konteksto rodiklis matuoja ir tyrėjų dalį versle – prie šio rodiklio įgyvendinama priemonė prisideda

					tiesiogiai.
	VP1-3.2-ŠMM-02-V Žinių apie mokslą ir technologijas gilinimas ir sklaida tarp moksleivių ir jaunimo bei lyčių lygybės moksle skatinimas	Sukurti ir realizuoti jaunųjų tyrėjų (moksleivių) atskleidimo sistemą ir lyčių lygybės moksle koncepciją.	39 proc. – švietimo, informavimo paslaugos jauniesiems tyrėjams 23 proc. – informacijos sklaida	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka prioriteto uždavinį, tačiau priemonės poveikis prioriteto tikslams ir nustatytiems strateginiams konteksto rodikliams ŽIPVP įgyvendinimo pabaigoje dar nepasireikš (dėl jauno tikslinės grupės amžiaus). Įgyvendinamas projektas prisideda prie priemonės tikslo dalies siekimo.

Apibendrinimas

Didžiausia dalis ŽIPVP priemonių vertintinos kaip aukšto arba vidutinio vidinio suderinamumo: suplanuotos priemonės atitinka konkretų prioriteto uždavinį, finansuojamos veiklos prisideda prie priemonės tikslų siekimo. Vidutinį suderinamumo įvertį dažniausiai įtakojo tai, kad priemonių tikslai suformuoti pakankamai plačiai ir apima daugiau negu vieną konkretų uždavinį.

Dalies priemonių metu įgyvendinami projektai kuria produktus, kurių poveikis priemonės ir prioriteto tikslams galimas tik tuo atveju, jeigu šie produktai bus naudojami tikslinių grupių, švietimo specialistų ir pan. (projektų įgyvendinimo metu ši aplinkybė nesprendžiama)

Pagal 2 prioritetą įgyvendinamų projektų finansuojamos veiklos neretai prisideda prie švietimo paslaugų kokybės gerinimo uždavinio, nepaisant to, prie kurio uždavinio konkreti priemonė priskirta. Dalis priemonių remiamų veiklų priskirtos ne prie to uždavinio, kurio jos siekia.

2 prioriteto tikslui, išreikštam trimis strateginiais konteksto rodikliais, pasiekti suplanuotos priemonės nepakankamos: rodikliui „25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalis“ pasiekti skirta labai maža dalis ŽIPVP 2 prioriteto priemonių.

3 prioriteto 2 uždavinys nėra pilnai įgyvendinamas pasirinktomis priemonėmis. Suplanuotos priemonės tiesiogiai prie tyrėjų amžiaus vidurkio mažinimo neprisideda.

3.4. Priemonių suderinamumas tarpusavyje

Šiame poskyryje analizuojamas ŽIPVP priemonių suderinamumas tarpusavyje. ŽIPVP priemonių analizė atlikta paramos pagal skirtingas priemones nedubliavimo ir galimos sinergijos aspektais. Paramos koordinavimo klausimas neapsiriboja dvigubo finansavimo prevencija. ŽIPVP priemonės peržiūrėtos pagal jų remiamų veiklų turinį, tikslines grupes, siekiant nustatyti, kurios priemonės adresuojamos tai pačiai problemai spręsti ir kurios jų galėtų būti įgyvendinamos kartu, kuriose galėtų būti panaudojami kitų priemonių sukurti rezultatai. Pastarasis priemonių koordinavimo aspektas glaudžiai susijęs su sinergijos efektu. Skatinant priemonių ir pagal jas įgyvendinamų projektų sąsajas, stiprinamas jų tęstinumas ir tikėtinas poveikis, taip pat didinamas efektyvumas.

Atliekant ŽIPVP priemonių suderinamumo tarpusavyje analizę buvo peržiūrėti visų priemonių (atskirų jų remiamų veiklų) tikslai, tikslinės grupės, pagrindinės įgyvendinamų projektų finansuojamos veiklos. Tai, kad atliekamo tarpinio vertinimo metu nemaža dalis priemonių remiamų veiklų dar nėra įgyvendinamos, neleido visų priemonių įvertinti vienodu gyliu, t.y. įgyvendinamų priemonių suderinamumas gali būti vertinamas pagal konkrečių projektų įgyvendinamas remiamas veiklas, kurios daug giliau atskleidžia priemonių intervencijos kryptis lyginant vien su informacija pateikiama ŽIPVP ir Ministerijos programose.

Žemiau pateikiami pastebėjimai, kurios ŽIPVP priemonės galėtų būti derinamos siekiant didesnio efektyvumo ir rezultatyvumo, rezultatų kokybės. Didesnio vidinio suderinamumo pasiūlymai pateikiami pagal pagrindinius priemonių tikslus (jiems įgyvendinti keliamus uždavinius) kiekviename švietimo lygmenyje.

ŽIPVP priemonių suderinamumo su ŠMM administruojamomis EAVP ir SSVP priemonėmis vertinimas bus atliktas po to, kai bus įvertintos visos veiksmų programos, ir pateiktas kitose ataskaitose.

3.4.1. Bendrajam lavinimui skirtos priemonės

Mokyklos valdymo tobulinimo veiklos

VP1-2.1.-ŠMM-02-V priemonė skirta mokyklos valdymo gebėjimų stiprinimui, ugdant mokyklos vadovus ir skatinant lyderystę. Pagal VP1-2.2.-ŠMM-02-V priemonę įgyvendinama remiama veikla skirta mokyklų bendruomenių bendradarbiavimo, problemų sprendimui pasitelkiant kitas mokyklas modelio plėtrai. Abi priemonės (jų remiamos veiklos) skirtos mokyklos valdymo gebėjimų stiprinimui, naujos organizacinės kultūros plėtojimui, todėl galėtų būti įgyvendinamas bendrai, stiprinant visos mokyklos bendruomenės sprendimo priėmimo, vadybos, organizacines kompetencijas. Pagal VP1-2.1.-ŠMM-02-V priemonę taip pat numatyta parengti formaliųjų studijų programą. Rengiama studijų programa nėra susieta su konkrečia aukštąja mokykla, todėl sunku nustatyti, ar panašios studijų programos nėra rengiamos / atnaujinamos įgyvendinant VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės projektus.

Pagalbos mokiniui veiklos

Pagal VP1-2.3-ŠMM-02-V priemonę rengiamas alternatyvaus ugdymo švietimo sistemoje modelis. Pagal priemonės VP1-2.3-ŠMM-04-V remiamą veiklą vykdomos mokinių iškritimo iš mokyklos prevencijos praktinės veiklos organizuojant užimtumo grupes. Abi šios priemonės (priemonių remiamos veiklos) skirtos tai pačiai problemai spręsti ir orientuotos į tą pačią tikslinę grupę. Pagal priemones įgyvendinamuose projektuose siūlomos šiek tiek kitokios problemos sprendimo priemonės (bendrojo lavinimo vykdymas taikant alternatyvias priemones ir popamokinė įprastose bendrojo lavinimo mokyklose besimokančių mokinių veikla), tačiau šiuos metodus analizuojant ir išbandant skirtinguose projektuose kuriami atskiri iškritimo iš mokyklos prevencijos, iškritusių mokinių sugrąžinimo sistemos elementai, kurių tarpusavio ryšys neišspręstas.

Pagal priemonę VP1-2.3.-ŠMM-04-V šiuo metu įgyvendinami du projektai skirti specialiųjų mokymosi priemonių rengimui ir ugdymo formų įvairovės plėtrai. Projektų metu organizuojami mokymai pedagogams, švietimo pagalbos specialistams.

Svarbu suderinti, kad pagal VP1-2.3.-ŠMM-05-K priemonę ateityje būtų finansuojami tie projektai, kurie prisidėtų prie valstybinio planavimo metu sukurtų priemonių sklaidos ir sukurtos sistemos įgyvendinimo praktikoje.

Įgyvendinama priemonė VP1-3.2.-ŠMM-02-V, pagal kurią numatyta sukurti jaunųjų tyrėjų (gabių mokinių) ugdymo sistemą. Projekto metu rengiama gabių vaikų ugdymo metodinė medžiaga, organizuojami mokslininkų vizitai į mokyklas, mokymai jaunųjų tyrėjų vadovams. Svarbu atsižvelgti, kad pagal VP1-2.3.-ŠMM-06-K priemonę ateityje būtų finansuojami projektai, kurie palaikytų ir plėtotų valstybinio planavimo metu kuriamą sistemą, nedubliuotų jau įgyvendinamų finansuojamų veiklų ta dalimi, kuria jie bus susiję su moksleivių tyrėjo gebėjimų atskleidimu ir ugdymu.

Mokymai švietimo specialistams

Pagal priemonės VP1-2.1.-ŠMM-03-V remiamas veiklas suplanuoti ir įgyvendinami du valstybinio planavimo projektai. Vieno jų tikslas - stiprinti savivaldybių švietimo padalinių specialistų edukacines bei vadybines kompetencijas, kas sudarys galimybes veiksmingai naudoti vidaus ir išorės audito duomenis konsultuojant mokyklas, strateginį planavimą savivaldybės ir mokyklos lygmeniu pagrįsti realiais duomenimis. Kito vienas iš tikslų - sukurti mokymo programas ir apmokyti savivaldybių švietimo skyrių vedėjus ir darbuotojus naudotis švietimo informacinių sistemų teikiamais duomenimis ir informacija, naudoti juos politiniams, vadybiniams ir administraciniams sprendimams pagrįsti. Numatytos remiamos veiklos nėra visiškai tapačios, tačiau glaudžiai susijusios, pirmiausiai tikslinės grupės atžvilgiu, taip pat ir numatytomis ugdyti kompetencijomis – savivaldybių švietimo administracijų darbuotojų gebėjimai naudoti turimus informacijos šaltinius kompetentingoms išvadoms, konsultacijoms teikti.

Išskirtinai pedagogų gebėjimų ugdymui pagal savo tikslus skirtos VP1-2.2-ŠMM-02-V ir VP1-2.2-ŠMM-03-K priemonės. Tačiau įvairūs mokymai pedagogams taip pat organizuojami praktiškai pagal visas kitas priemones, per geresnes pedagogų kompetencijas siekiant pagrindinių tų priemonių tikslų.

Nepakankamo mokymų koordinavimo rizika nustatyta pagal dvi VP1-2.1-ŠMM-01-V priemonės remiamas veiklas įgyvendinamuose projektuose, skirtuose standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo įrankių sukūrimui ir pagrindinio lavinimo bei brandos egzaminų sistemos tobulinimui, planuojami mokymai užduočių testų rengėjams. Pagal šias remiamas veiklas dalis mokymų galėtų būti atliekami bendrai, užtikrinant didesnį efektyvumą ir sustiprinant prielaidas visuose bendrojo lavinimo etapuose laikytis tos pačios žinių patikrinimo filosofijos.

Atkreiptinas dėmesys į atvejus, kuomet bendrųjų gebėjimų mokymui rengiamos mokymo programos. Tokių programų pasiūla rinkoje yra pakankamai didelė, o pritaikant jas priemonių tikslinėms grupėms gali pakakti tik adaptacijos ar atskirų modulių didesnio akcentavimo, todėl poreikis kurti naujas programas turi būti analizuojamas kiekvienam konkrečiam atvejui. Kai bus pradėtos įgyvendinti konkursinės priemonės, kurių projektuose bus numatyti mokymai, taip pat reikėtų projektų vykdytojus skatinti naudoti valstybinių projektų metu jau parengtas mokymo programas.

Informavimas, profesinis orientavimas

Viena iš priemonės VP1-2.3-ŠMM-04-V remiamų veiklų skirta mokyklų bibliotekų darbuotojų kompetencijos tobulinimui. Pagal šiuo metu įgyvendinamą projektą (I etapas) organizuojami bibliotekų darbuotojų mokymai darbui su mokyklų bibliotekų informacine sistema. Ši gana siaura veikla nėra pakankama mokyklų bibliotekų kaip potencialių informacinių centrų veiklai plėsti. Mokyklų bibliotekos, ypač kaimiškose vietovėse, galėtų plačiau įsijungti į papildomas veiklas ir teikti daugiau paslaugų. Viena iš priemonių, kurios remiamos veiklos galėtų būti derinamos su mokyklų bibliotekų plėtra - pagal VP1-2.3-ŠMM-01-V priemonės remiamas veiklas vykdoma profesinio orientavimo sistemos plėtra. Pagal šią priemonę įgyvendinamo projekto metu rengiama metodinė medžiaga, keliama darbuotojų kvalifikacija. Bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose profesinio orientavimo veiklą vykdo įvairūs darbuotojai, vieningos sistemos nėra. Viena iš alternatyvų stiprinanti esančias bendrojo lavinimo mokyklų struktūras ir nekurianti naujų, kurių finansavimas neišspręstas, - glaudesnė profesinio orientavimo ir mokyklų bibliotekų kaip informacinių centrų sąsaja. Profesinio informavimo paslaugų plėtra per mokyklų bibliotekas galėtų būti vienas iš būdų sustiprinti ir bibliotekų veiklą, priskyrus papildomas funkcijas bent dalinai spręsti mažo darbo užmokesčio problemas.

Priemonės VP1-2.3-ŠMM-04-V remiama veikla, skirta mokyklų bibliotekų kompetencijų tobulinimui, taip pat bent dalinai gali būti derinama su VP1-2.3-ŠMM-03-V priemonės remiama veikla, skirta nuotolinio

mokymo kuratorių kompetencijų tobulinimui. VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonės tiksluose mokyklų bibliotekų darbuotojų kompetencijos siejamos su gyventojų socialinės atskirties informacinių ir komunikacinių technologijų srityje mažinimu, todėl svarstytina alternatyva į VP1-2.3-ŠMM-03-V priemonės tikslinę grupę taip pat įtraukti kaimiškų vietovių mokyklų bibliotekų darbuotojus, potencialiai galinčius plėsti suaugusiųjų mokymo aprėptį neinvestuojant į naują infrastruktūrą ar papildomas darbo vietas.

Pagal VP1-2.3-ŠMM-01-V priemonės remiamas veiklas vykdoma profesinio orientavimo sistemos plėtra, o įgyvendinamo projekto metu, be kita ko, kuriama integruojamoji mokinių ugdymo karjerai programa, kuri turėtų tapti Bendrųjų programų dalimi. Nepakankamai aiškus šios finansuojamos veiklos atskyrimas nuo VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonės remiamos veiklos „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams, II etapas: didesnis mokymosi diferencijavimas ir individualizavimas, siekiant ugdymo kokybės, reikalingos šiuolaikiniam darbo pasauliu“ metu kuriamų produktų. Rengiamame ugdymo karjerai paslaugų teikimo modelyje siūlytina atskirti profesinio orientavimo ir ugdymo karjerai paslaugas, kurios yra teikiamos švietimo pagalbos specialistų, įgyvendinamos per pasirenkamas programas skirtas išskirtinai karjeros gebėjimų stiprinimui. Tuo tarpu karjeros ugdymo priemonės integruojamos į Bendrąsias programas turėtų būti rengiamos ir derinamos kartu su atnaujinamu ugdymo turiniu. Priešingu atveju kyla ne tik finansuojamų veiklų dubliavimo rizika, bet ir mažėja tikimybė, kad bendrojo lavinimo mokytojai bus pajėgūs sužinoti ir savo pastangomis visas siūlomas ugdymo naujoves integruoti į pamokas.

Informacijos sklaidos, duomenų kaupimo instrumentų kūrimas

VP1-2.2.-ŠMM-02-V priemonės viena iš remiamų veiklų skirta švietimo informacinės sistemos ir mokinių registro plėtojimui, sistemas papildant duomenimis bei kita švietimo valdymui reikalinga informacija. MTP+ komponente, pagal kurį suplanuota VP1-2.2.-ŠMM-02-V priemonės remiama veikla, pabrėžiama, kad itin svarbu suvienodinti švietimo informaciją, neatlikti daugybės alternatyvių tyrimų ir neformuoti alternatyvių duomenų bazių. Taigi jokių kitų priemonių ir pagal jas įgyvendinamų projektų metu nebeturėtų būti dubliuojamos šios finansuojamos veiklos. Šiuo metu pagal VP1-2.3.-ŠMM-04-V priemonę įgyvendinamoje vienoje iš remiamų veiklų numatytas Nesimokančių ir nelankančių mokyklos vaikų apskaitos programinės įrangos parengimas.

Pagal VP1-2.2.-ŠMM-02-V priemonę taip pat numatyta plėsti portalo e-mokykla įvairovę. Portalai, skirti švietimo bendruomenei ir teikiantys specializuotą informaciją, taip pat kuriami pagal kitas priemones: VP1-2.1.-ŠMM-02-V, VP1-2.2.-ŠMM-02-V, VP1-2.3.-ŠMM-02-V-01-001, VP1-3.2.-ŠMM-02-V-01-001. Vien pagal šias priemones sukurti penkiems portalams numatyta beveik 2,5 mln. Lt. Svarstytina, ar minėtuose projektuose rengiama informacija neturėtų tapti portalo e-mokykla posisteme ir būti talpinama vienoje vietoje. Tai bent dalinai padėtų spręsti ir informacijos išsklaidymo problemą, nes daugelis potencialių informacijos naudotojų jos neranda tiesiog dėl šaltinių gausos.

3.4.2. Profesiniam mokymui skirtos priemonės

Profesinio mokymo sistemos plėtrai skirtos priemonės suplanuotos PPMIP turi aiškią logiką, t.y. visų remiamų veiklų sėkmingas įgyvendinimas sąlygotų pakankamai koncentruotą poveikį profesinio mokymo sistemai. Tačiau vienas iš esminių aspektų išlaikant logiką ir pasiekiant planuojamą poveikį – skirtingų remiamų veiklų suderinamumas laike.

Šiuo metu jau pradėta įgyvendinti VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonės remiama veikla skirta profesijos mokytojų technologinių kompetencijų ugdymui. Pagal savo tikslus įgyvendinamas projektas skirtas suteikti profesijos mokytojams ir dėstytojams technologinių kompetencijų dirbti naujoje (sektorinių centrų) praktinio mokymo bazėje. Atitinkamai kuriamuose sektoriniuose praktinio mokymo centruose pedagogai turėtų būti pasirengę dėstyti pagal naujas modulines programas, naudojantis joms skirtomis priemonėmis, kurių parengimas numatytas pagal VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonę (projekto finansavimo ir administravimo sutartis pasirašyta 2010 m. rugsėjo 14 d.). Tai reiškia, kad visa sistemos plėtros logika tarsi apversta ir veiklos pradedamos ne nuo pagrindų kūrimo. Kvalifikacijos sistemos galutinis suformavimas ir atitinkamų modulinių programų parengimas yra esminiai faktoriai plėtojant naujos kartos profesinio mokymo sistemą, kurią sustiprinti turėtų visos kitos ŽIPVP ir SSVP numatytos remiamos veiklos. Tuo tarpu ŽIPVP finansuojamas PPMIP veiklas pradėjus įgyvendinti nuo mokymų pedagogams, kol kas greičiausiai bus palaikomas kažkoks tarpinis modelis, o vėliau sukurta sistema vėl liks be pakankamos paramos efektyviam įgyvendinimui, kuris be pedagogų indėlio (sustiprinamo naujajai sistemai pritaikytais mokymais) neįmanomas.

Toks priemonių įgyvendinimo nesuderinamumas laike ne tik kelia grėsmę sistemos (ne atskirų projektų!) tikslams, bet ir didina pačios modulinio mokymo idėjos diskreditavimo riziką. Aiškios vizijos nesuformulavimas ir neperdavimas sistemos dalyviams, kurį itin sustiprina fragmentiškas priemonių įgyvendinimas, iš esmės paskatina tam tikrą inertiškumą, kai nesuvokiant siūlomų naujovių tikslų liekama prie senojo veikimo būdo. Tačiau tokia situacija reikštų, kad įgyvendintos priemonės neturėjo jokio apčiuopiamo poveikio, taigi yra neleistina.

Vidinių profesinio mokymo kokybės mechanizmų įdiegimas profesinio mokymo institucijose, numatytas pagal VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonės remiamą veiklą laikytinas svarbia prielaida sėkmingai įgyvendinti pagal SSVP numatytas profesinio mokymo institucijų infrastruktūros plėtros projektus. Dauguma profesinio mokymo institucijų nėra pakankamai stiprios veiklos valdymo aspektu, o jų įgyvendinami (dabar ar netolimoje ateityje) infrastruktūriniai projektai yra itin didelės finansinės ir veiklų apimties, lyginant su ligšioline investicine institucijų patirtimi. Valdymo sustiprinimas sudarytų geresnes prielaidas efektyvesniam ir sklandesniam infrastruktūrinių projektų įgyvendinimui, o taip pat perėjimui prie mokymo pagrįsto modulinėmis programomis, kurie yra finansuojami kitų priemonių (remiamų veiklų) lėšomis.

3.4.3. Aukštajam mokslui (studijoms) skirtos priemonės

Studijų programų kokybės gerinimui skirtos veiklos

Pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę numatyta remti studijų programų atnaujinimą tradiciniuose, stabiliai augančiuose; viešojo administravimo ir viešąsias paslaugas teikiančiuose; dideliuose, žinioms neimliuose, lėtai augančiuose ūkio sektoriuose. Pagal šiuo metu įgyvendinamus projektus matyti, kad atnaujinamų studijų programų spektras gana platus, o vyrauja socialinių mokslų programos. Vienareikšmiška jų sąsaja su minėtaisiais sektoriais neaiški, PFSA nedetalizuota. Kyla dubliavimo rizika su VP1-2.2-ŠMM-09-V priemonės metu planuojamomis atnaujinti studijų programomis.

Šią riziką tarsi turėjo spręsti NSP įtvirtinta nuostata, kad aukštojo mokslo studijų programų kūrimas, atnaujinimas ir įgyvendinimas tradiciniuose, stabiliai augančiuose ar viešojo administravimo ir viešąsias paslaugas teikiančiuose bei dideliuose, žinioms neimliuose, lėtai augančiuose ūkio sektoriuose ir kituose ūkio sektoriuose, remiamas, jei tai nėra numatyta nacionalinėse kompleksinėse programose, atsižvelgiant į rengtinų nacionalinių kompleksinių programų pirmąjį sąrašą[8] ir antrąjį sąrašą[9]. Tačiau nurodyti sąrašai tėra tam tikros kryptys, sietinos su atskirais ūkio sektoriais. Pagal patvirtintą nacionalinių kompleksinių programų projektų sąrašą[10] jau galima nustatyti, kurių aukštųjų mokyklų kurios programos bus atnaujinamos pagal VP1-2.2-ŠMM-09-V, tačiau šis sąrašas paskelbtas jau po to, kai buvo priimtos paraiškos pagal pirmąjį VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės kvietimą, be to, patvirtintas sąrašas nesprendžia minėtojo neaiškumo, kokios studijų programos priskirtinos tradiciniams, stabiliai augantiems, viešojo administravimo ir viešąsias paslaugas teikiantiems, dideliems, žinioms neimliems, lėtai augantiems ūkio sektoriams.

Kol kas VP1-2.2-ŠMM-07-K ir VP1-2.2-ŠMM-09-V priemonių nedubliavimas sprendžiamas greičiau individualiais tarpinės institucijos specialistų veiksmais, tačiau aiškūs paramos atskyrimo kriterijai turėtų būti detalizuoti ir ŽIPVP.

Bent dalį VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonės lėšomis atnaujinamų programų planuojama pritaikyti Europinės kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos reikalavimams, programos tikslus apibrėžiant mokymosi pasiekimais. Europinės kreditų perkėlimo sistemos plėtra taip pat sietina su Studijų kokybės vertinimo centro pagal VP1-2.2.-SMM-01-V priemonę įgyvendinamo projekto metu kuriamais studijų krypčių aprašais. Bei pagal priemonę VP1-2.2-ŠMM-08-V įgyvendinamu Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos sukūrimo projektu, kuris turėtų sukurti įrankius palengvinančius aukštųjų mokyklų perėjimą prie naujosios kreditų sistemos. Visi šie projektai susiję turinio prasme ir VP1-2.2.-SMM-01-V bei VP1-2.2-ŠMM-08-V priemonių metu sukurti produktai turėtų palengvinti procesą bei pagerinti VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonės

[8] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2008 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. ISAK-963 „Dėl nacionalinių kompleksinių programų projektų rengimo darbo grupių sudarymo“

[9] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. ISAK-3376 „Dėl nacionalinių kompleksinių programų projektų rengimo darbo grupių sudarymo“

[10] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2825

metu atnaujinamų studijų programų kokybę. Tačiau šiuo metu priemonės įgyvendinamos beveik lygiagrečiai, todėl studijų programų atnaujinimas greičiausiai bus vykdomas be didesnio kitų projektų indėlio, panaudojant tik dalį jų produkcijos.

Su VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemone laike atrodo pakankamai suderintas pagal priemonę VP1-2.1.-ŠMM-01-V įgyvendinamas projektas, kurio metu bus atliktas ne mažiau kaip 150 atnaujintų ar naujų studijų programų vertinimas. Šių priemonių sugretinimas turėtų sustiprinti kokybės vertinimo pajėgumus ir užtikrinti savalaikį ir kokybišką pagal VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonę atnaujintų studijų programų vertinimą ir akreditavimą.

Dėstytojams skirti mokymai

Didžioji dalis dėstytojams skirtų kvalifikacijos kėlimo veiklų vykdomos konkursiniuose projektuose, todėl yra orientuoti konkrečios aukštosios mokyklos tikslams. Tiesa, dalis skirtingų aukštųjų mokyklų vykdomų mokymų yra panašios tematikos, todėl galėtų būti įgyvendinami kelių institucijų bendrai. Tai gali sustiprinti ir papildomus efektus, sietinus su glaudesniu skirtingų aukštųjų mokyklų personalo bendradarbiavimu. Kaip parodė VP1-2.1.-ŠMM-04-K, VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonių patirtis, vienas iš būdų aukštąsias mokyklas paskatinti bendrai projektinei veiklai, gali būti atitinkamo prioritetinio kriterijaus įtraukimas į naudos ir kokybės vertinimą ir jo balų svorio bendrame vertinime reikšmė. Ši praktika turėtų būti išlaikyta ir kituose kvietimuose.

Analizuojant pagal priemonę VP1-2.1.-ŠMM-04-K įgyvendinamus projektus pastebėta, kad dalis projektų suplanuoti taip, kad apmokyti asmenys kitose projekto etapuose nepakankamai įtraukiami į su mokymų metu gautomis žiniomis susijusias veiklas. Toks projekto veiklų organizavimo būdas neleidžia pasiekti maksimalios sinergijos tarp skirtingų investicijų. Vidinis projekto veiklų suderinamumas turėtų būti stebimas paraiškų vertinimo metu.

Visos antrojo prioriteto priemonės, kuriose kaip finansuojama veikla numatytas dėstytojų bendrųjų gebėjimų mokymai, gali turėti sąsajas su VP1-3.1-ŠMM-05-K ir VP1-3.1-ŠMM-06-V priemonėmis, kuriose kaip viena iš finansuojamų veiklų numatytas mokslininkų ir tyrėjų bendrųjų gebėjimų ugdymas. Tai sietina su ta pačia tiksline grupe, žinant, kad nemaža dalis aukštųjų mokyklų personalo kartu yra ir mokslininkai, dirbantys aukštųjų mokyklų moksliniuose padaliniuose, priklausantys mokslininkų organizacijoms.

3.4.4. MTEP skirtos priemonės

Šio vertinimo kontekste mokslui skirtomis priemonėmis laikomos priemonės nuskreiptos MTEP ir inovacijų sistemos stiprinimui. Šiems tikslams skirtas faktiškai visas ŽIPVP trečias prioritetas ir atitinkamos TKP dalys. Su MTEP ir inovacijų sistemos stiprinimu dalinai susijusi ir NSP bei ŽIPVP antrojo prioriteto priemonės, ypač įgyvendinančios nacionalines kompleksines programas. Nacionalinėse kompleksinėse programose numatytų vystyti subsektorių plėtra sietina su visų Ministerijos programų priemonių skirtų specialistų rengimui, MTEP bei inovacijoms koordinuotu įgyvendinimu. Šiuo metu nacionalinių kompleksinių programų įgyvendinimas ŽIPVP lėšomis dar tik pradedamas, todėl detalesnė analizė negalima. Pagal tai, kaip suplanuotos ŽIPVP priemonės, nacionalinių kompleksinių programų plėtra turėtų būti užtikrinta visomis dimencijomis: studijų kokybės (VP1-2.2-ŠMM-09-V ir VP1-3.1-ŠMM-03-V priemonės), mokslininkų kvalifikacijos tobulinimo (VP1-3.1-ŠMM-01-V priemonė) ir MTEP plėtros (VP1-3.1-ŠMM-07-K).

Studijų kokybės nacionalinėse kompleksinėse programose stiprinimui numatytos atskiros ŽIPVP priemonės studijų programų rengimui ir studijų programų įgyvendinimui mokslui imliuose subsektoriuose skirta VP1-VP1-2.2-ŠMM-09-V priemonė, įgyvendinama pagal BNKP. II pakopos studijų programų, susijusių su žinioms ir mokslui imliais subsektoriais, įgyvendinimas remiamas pagal priemonę VP1-3.1-ŠMM-03-V, įgyvendinamą pagal NSP. VP1-2.2-ŠMM-09-V priemonė pagal BNKP[11] siejama su nacionalinėmis kompleksinėmis

[11] Mokslui imlūs ūkio subsektoriai – tai viešojo sektoriaus (mokslo ir studijų institucijos) ir ūkio subjektų, veikiančių ir glaudžiai bendradarbiaujančių atitinkamoje srityje, grupė, pagrindusi NKP rengimo būtinumą kompleksiškai spręsti studijų, MTEP, mokslo ir verslo bendradarbiavimo problemas atitinkamuose ūkio sektoriuose (pavyzdžiui, medienos, baldų ir popieriaus, statybos, elektros, dujų ir vandens tiekimo, transporto; chemikalų, chemijos pramonės produktų ir cheminių pluoštų gamybos, elektros ir optinių prietaisų gamybos, transporto priemonių gamybos, informacinių technologijų, pašto ir telekomunikacijų, kompiuterių ir su jais susijusios veiklos, mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos, kitų verslo; viešojo valdymo ir gynybos; sveikatos priežiūros, švietimo, žemės ūkio, maisto produktų, gėrimų ir tabako gamybos, tekstilės ir kitiems ūkio subsektoriams) bei minėtų subsektorių konkurencingumo didinimą. Šiam sektoriui

programomis, o žinioms mokslui imliems subsektoriams skirtomis studijų programomis laikomos būtent į nacionalines kompleksines programas įtrauktos studijų programos. Kokios studijų programos priskirtinos mokslui ir žinioms imliems subsektoriams ir finansuotinos pagal VP1-3.1-ŠMM-03-V priemonę, NSP nenurodoma. Neaiški šių priemonių sąsaja – jeigu priemonės skirtoms tiems patiems mokslui imliems subsektoriams, kyla jų nepakankamo suderinamumo rizika, kadangi pagal abi priemones numatoma finansuoti studijų proceso įgyvendinimą. Jeigu VP1-3.1-ŠMM-03-V priemonė visgi skirta kitoms negu nacionalinalinėse kompleksinėse programose numatytos studijų programoms finansuoti, lieka neaišku kokios tai studijų programos ir koks priemonės ryšys su VP1-2.2-ŠMM-07-K priemone.

Dalies VP1-3.1-ŠMM-01-V (podoktorantūrinės stažuotės), VP1-3.1-ŠMM-07-K (mokslinės veiklos finansavimas) ir VP1-3.2-ŠMM-01-K (valstybės pagalba aukštos kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimui įmonėse) priemonių lėšų skyrimas pagal nacionalines kompleksines programas įtvirtintas TKP. Jeigu priemonių įgyvendinimo procesas vyks sklandžiai, turėtų būti pasiektas aukštas suderinamumo lygis.

Mokslininkams ir kitiems tyrėjams skirti mokymai

Mokslininkų ir kitų tyrėjų bendrųjų gebėjimų stiprinimui skirta VP1-3.1-ŠMM-01-V priemonės remiama veikla „Neformalus mokslininkų ir kitų tyrėjų ugdymas: mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijos tobulinimas pagal pagrindinių ir profesinių gebėjimų poreikius“. Kokių bendrųjų gebėjimų ugdymas bus pasirinktas finansuoti pagal šią remiamą veiklą ŽIPVP ir TKP nedetalizuojama.

Mokslininkų bei kitų tyrėjų bendrųjų gebėjimų stiprinimas taip pat finansuojamas pagal VP1-3.1-ŠMM-05-K priemonės projektus. Pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis dažniausiai mokymai numatyti mokslo ir žinių komunikacijos, projektų valdymo, dalyvavimo tarptautinėse programose srityse. Atkreiptinas dėmesys, kad mokslininkų ir kitų tyrėjų gebėjimų dalyvauti tarptautinėse programose ugdymas taip pat finansuojamas pagal VP1-3.1-ŠMM-06-V priemonės remiamą veiklą.

Reikalingas koordinavimas tarp priemonių skirtų dėstytojų (pagal NSP) arba mokslininkų ir tyrėjų (pagal TKP) bendrųjų gebėjimų ugdymui aptartas ankstesniame poskyryje.

3.4.5. Suaugusiųjų mokymui skirtos priemonės

Suaugusiųjų mokymui skirtomis priemonėmis šio vertinimo kontekste laikomos tik tos priemonės, kurios skirtos bendrai suaugusiųjų mokymo sistemai, patenkančiai į ŠMM atsakomybės sferą, stiprinti. Švietimo ir mokslo sistemos darbuotojų mokymo veiklos suprantamos kaip švietimo sistemos kokybės ir efektyvumo didinimo prielaidos, todėl suaugusiųjų mokymo sričiai šiame vertinime nepriskiriamos.

Suaugusiųjų mokymo sistemos plėtrai ŽIPVP skiriamas santykinai labai mažas dėmesys. Tiesiogiai šiai sričiai skirtos dvi priemonės.

VP1-2.3-ŠMM-03-V priemonės remiama veikla, skirta nuotolinio mokymo kuratorių kompetencijų tobulinimui, siejama su planuojamais steigti multifunkciniais centrais kaimo vietovėse. Tačiau priemonė nepakankamai išplėtota, pagal dabar suplanuotas finansuojamas veiklas didesnis indėlis į suaugusiųjų mokymo paslaugų plėtrą kaimiškose vietovėse sunkiai tikėtinas. Viena iš galimų alternatyvų plėsti VP1-2.3-ŠMM-04-V remiamą veiklą, skirtą mokyklų bibliotekų darbuotojų kompetencijų tobulinimui ir skatinti švietimo paslaugas kaimiškose vietovėse teikiančius subjektus jungtis ne tik infrastruktūros, bet ir žmogiškųjų išteklių prasme, plačiau išnaudojant jau turimą potencialą ir sukuriant geresnes prielaidas švietimo institucijų išlikimui mažėjant formaliojo ugdymo mokinių skaičiui.

Kita vertus, nuotolinio mokymosi kursų suaugusiems rengimas beveik identiškomis temomis numatytas pagal VP1-2.2.-ŠMM-06-V priemonės remiamą veiklą skirtą besimokančiųjų suaugusiųjų bendrųjų gebėjimų ugdymui.

---

priskiriamos institucijos ir įmonės, kurios savo ekonominėje veikloje tiesiogiai arba netiesiogiai yra nurodžiusios mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą.

3.4.6. Apibendrinimas

Tarpusavio suderinamumo aspektu analizuojamos ŽIPVP priemonės ŽIPVP priede suplanuotos tinkamai. Be tam tikrų smulkių pastebėjimų, esminių trūkumų nenustatyta. Tačiau, kaip matyti giliau analizuojant jau įgyvendinamus projektus, praktikoje atsiranda daugiau grėsmių. Įgyvendinami projektai pernelyg dažnai koncentruojasi tik į savo veiklas bei privalomų teisės aktų laikymąsi, bet pasigendama didesnio suderinamumo su kitų projektų veiklomis, esama situacija švietimo sistemoje. Dalis projektų siekia tų pačių bendrųjų tikslų, tačiau naudoja skirtingus instrumentus ir kuria alternatyvias sistemas. Žinant, kad kol kas didžioji projektų dalis yra valstybinio planavimo, o jų rezultatai skirti ne projekto vykdytojo institucijos veiklos plėtotei, bet visai švietimo bendruomenei, toks požiūris gali būti žalingas. Valstybinio planavimo projektų produktai turėtų tapti ŠMM „nuosavybe“ ir perduodami šalies švietimo bendruomenei kaip rekomendacijos dėl ugdymo turinio gerinimo ir valdymo efektyvumo didinimo, todėl projektų metu kuriamų produktų sistematiškumas yra būtina sąlyga. Valstybinio planavimo projektai yra suplanuoti pagal Ministerijos programas, kurių kiekviena turi bendrą priežiūros organą - Ministerijos programos valdymo komitetą. Šie komitetai turėtų papildomai sekti konkrečios Ministerijos programos valstybės projektų tarpusavio suderinamumą bendrųjų tikslų kontekste, ypač priemonės planavimo (identifikuojant galimus pareiškėjus, finansuojamas veiklas), projektų rengimo stadijų metu.

Didelė dalis priemonių yra skirtos toms pačioms tikslinėms grupėms, tačiau pagal šias priemones įgyvendinami projektai tarpusavyje nederinami. Galima pastebėti, kad sąlygas papildomiems sinergijos efektams sudaro tai, kad ŠMM administruojamos priemonės apima valstybės planavimo ir konkursinius projektus. Ši galimybė turėtų būti išnaudota siekiant priemonių ir prioritetų tikslų. Valstybinio planavimo projektai dažnai skirti naujų švietimo koncepcijų, ugdymo turinio stiprinimui, tačiau susiduriama su problema, kad sukurti rezultatai pasiekia pakankamai mažą tikslinės grupės imtį, tolimesnėms rezultatų sklaidos veikloms nacionalinio biudžeto lėšos nenumatytos, o efektyviai neįsiliejus į veikiančią sistemą kyla su tęstinumu susijusi rizika. Kaip rodo priemonių tikslų ir finansuojamų veiklų analizė, didžioji dalis konkursinių priemonių turi / gali turėti aiškias turinio sąsajas su atskiromis valstybinio planavimo priemonėmis. Ši aplinkybė galėtų būti išnaudota užtikrinant valstybinio planavimo projektų rezultatų sklaidą. Šis požiūris neturėtų apriboti konkursinių projektų pareiškėjų iniciatyvų siūlyti alternatyvius konkrečių problemų sprendimo būdus, tačiau akivaizdžios sąsajos su valstybinių projektų rezultatais turėtų būti skatinamos. Tai galėtų būti vienas iš būdų valstybinio planavimo projektų metu sukurtus produktus panaudoti efektyviai švietimo sistemos plėtrai. Svarbu pastebėti, kad, kaip parodė BPD paramos suderinamumo analizė[12], nustatyti sinergijos ryšius vien programiniuose dokumentuose nepakanka – atitinkamos nuostatos turi būti įtvirtintos konkretaus kvietimo teikti paraiškas dokumentuose, perkeltos į specialiuosius projektų atrankos kriterijus ir pan.

Įgyvendinamų projektų tarpusavio derinimo pavyzdžiu galėtų būti pagal skirtingas priemones ir skirtingų projektų vykdytojų įgyvendinami projektai, susiję su studijų programų atnaujinimu ir naujos Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) įgyvendinimu. Pagal priemonę VP1-2.2-ŠMM-07-K finansuojamas studijų programų atnaujinimas. Jų tarpinį vertinimą atliks ir rengėjus konsultuos ekspertai, apmokyti įgyvendinant projektą VP1-2.1-ŠMM-01-V-02-004, skirtą studijų sistemos tobulinimui. Įpareigojimas konkursinių projektų vykdytojams atliekant tarpinius atnaujinamų programų vertinimus naudotis atitinkamuose kito projekto mokymuose žinias įgijusių ekspertų žiniomis nustatytas ŠMM raštu. Tarpinio vertinimo sąsajas su galutinio vertinimo, atliekamo Studijų kokybės vertinimo centro, reikalavimais turėtų padėti užtikrinti tai, kad projekto Nr. VP1-2.1-ŠMM-01-V-02-004 (vykdytojas – Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras) mokymų turinys buvo derinamas su Studijų kokybės vertinimo centru, kuris ne tik dažnu atveju atliks galutinį atnaujinamų studijų programų vertinimą, bet ir vykdo projektą Nr. VP1-2.2-ŠMM-01-V-01-001, skirtą studijų krypčių ir aprašų sąrangos sukūrimui. Tiesa, potencialios sinergijos laipsnį kažkiek sumažinti gali tai, kad konceptualiai svarbūs Studijų kokybės vertinimo centro projektas Nr. VP1-2.2-ŠMM-01-V-01-001, o taip pat Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos plėtros projektas Nr. VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001, įgyvendinami faktiškai tuo pačiu metu kaip ir konkrečių studijų programų atnaujinimas, kuris didele dalimi turėtų remtis pirmųjų projektų rezultatais.

Dar vienas suderinamumo aspektas, išryškėjęs analizės metu - atskirų priemonių metu kuriamų produktų suderinamumas tarpusavyje. Bendrieji švietimo sistemos poreikiai yra užtikrinti, kad tarp švietimo lygmenų būtų aiškus pereinamumas, o asmens žinios ir gebėjimai būtų vystomi nuosekliai. Šis aspektas itin svarbus ir kiekvieno švietimo lygmens viduje, kur mokymosi procesas yra skaidomas į dar smulkesnius

[12] ES struktūrinių fondų paramos pagal BPD įgyvendinimo suderinamumo vertinimas, LR finansų ministerijos užsakymu atliko VšĮ „ESTEP“

etapus. Bendrajame lavinime tai yra pradinis ugdymas, pagrindinio ugdymo pirmas ir antras koncentrai bei vidurinis lavinimas. Universitetuose – I, II, III studijų pakopos.

Nesistematiškumo rizika dar didesnė kalbant apie produktus, įgyvendinamus ES lėšomis. ES lėšos suteikia galimybę už papildomas lėšas sukurti naujus produktus lyginant su tais, kurių rengimui yra skiriamos nacionalinio biudžeto lėšos ir kurie yra vykdomi nuolat. Tai neretai paskatina ieškoti alternatyvų ir eksperimentuoti, kas, be abejonės, yra reikalinga bet kokiam progresui. Tačiau kartu neretai sąlygoja vieną esminę problemą – tokios eksperimentinės, dažnai neišbaigtos idėjos patenka į švietimo institucijas. Tai nėra problema, jeigu švietimo institucija savo iniciatyva dalyvauja kaip pilotinė organizacija, išbandanti naujus produktus ir aiškiai suvokianti savo funkciją projekte, tačiau priimant tokius eksperimentus kaip privalomą vykdyti tvarką paskatinamas nepasitenkinimas ilgainiui virstantis priešiškumu bent kokioms naujovėms. ŠMM, kaip pagrindinės valstybės politikos švietimo ir mokslo srityse formuotojos ir koordinatorės, vaidmuo, užtikrinant sėkmingą naujovių įsiliejimą į švietimo ir mokslo procesus, itin svarbus.

Kaip geras praktinis pavyzdys, siekiant nuoseklumo ir suderinamumo su nacionalinės švietimo ir mokslo politikos nuostatomis, gali būti išskirtas VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-001 projekto lėšomis kuriamų modulinio profesinio mokymo sistemos modelio ir modulinių profesinio mokymo programų rengimo plano privalomas derinimas su ŠMM (sąlyga įtraukta į VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonės PFSA Nr.3[13])

Suderinamumo ir pereinamumo tarp skirtingų mokymo lygių klausimas ypač aktualus bendrojo lavinimo sistemoje. Mokymosi ciklą bendrojo lavinimo mokykloje suskaidžius į keturis etapus, ŽIPVP suplanuotose priemonėse bendrojo lavinimo lygmenyje numatytos ugdymo turinio atnaujinimo, naujovių diegimo, pedagogų kvalifikacijos kėlimo veiklos, išlaikant veiklos vertikalumą bendrojo lavinimo lygmenų atžvilgiu. Kiekvienam lygmeniui kuriami produktai gali būti itin kokybiški, tačiau, jeigu nebus užtikrinta aiški ugdymo kryptis vienoda per visus lygmenis, praktikoje šie produktai neveiks, o pedagogai toliau taikys jau išbandytus ir seniai naudojamus mokymo metodus.

Siekiant įgyvendinamų priemonių teigiamo poveikio nacionaliniu mastu, turėtų būti itin atidžiai stebima, kad kuriami lavinimo modeliai, siūlomos ugdymo naujovės turėtų aiškią dermę tarpusavyje. Visų įgyvendinamų priemonių, skirtų bendrajam lavinimui, turinį būtina koordinuoti tarpusavyje. Visos ugdymo turinį kuriančios ir stiprinančios priemonės turi remtis aiškia ir bendra strategija, kur link eina bendrojo lavinimo sistema ir kokie jos bendrieji tikslai, ir tik vėliau nuspręsti, koks bus finansuojamų veiklų turinys kiekviename atskirame lygmenyje. Kol kas finansuojamų veiklų planavimas daugiau remiasi institucine – administracine sistema, nepakankamai įvertinant tai, kad per visus tuos lygmenis praeina tas pats mokinys, o pedagogas privalo taip suorganizuoti ugdymo procesą, kad pagrindinio ugdymo pasiekimų vertinimo arba brandos egzaminų metu mokinys būtų egzaminuojamas iš tų dalykų, kurių jis mokėsi visą buvimo mokykloje ciklą.

Pastarieji iššūkiai daugiau susiję su planavimo faze ir nacionalinės švietimo politikos prioritetais. Jau įgyvendinamų priemonių suderinamumas tiek finansavimo, tiek turinio prasme galėtų būti sustiprintas planuojant antruosius projektų etapus. Priemonių planavimo stadijoje svarbus suderinamumo reikalavimų perkėlimas į PFSA, projektų finansavimo ir administravimo sutartis.

Priemonių nesuderinamumo rizikas sustiprina ir neapibrėžtų sąvokų, kriterijų naudojimas. ŽIPVP ir Ministerijos programose neišspręstas mokslui imlių, žinioms imlių ir likusių ūkio subsektorių atskyrimo klausimas. Nacionalinėse kompleksinėse programose suplanuoti jungtiniai vienetai priskiriami mokslui imliems ūkio subsektoriams. Tačiau kitose Ministerijos programose vienareikšmiško vadinamųjų ūkio sektorių (subsektorių) atskyrimo nėra. Žinant, kad studijų programos Lietuvoje yra priskiriamos mokslo sritims, o ūkio sektoriai ir subsektoriai klasifikuojami pagal Ekonominių veiklų rūšių klasifikatorių (EVRK), tokių santykinių vienetų (mokslui imlūs, žinioms imlūs ir pan. ūkio subsektoriai) naudojimas turėtų būti paremtas aiškia, vienareikšmiška ir patvirtinta klasifikaciją. Priešingu atveju dėl galimų interpretacijų kyla priemonių nesuderinamumo rizika.

[13] Patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. V-535

4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų

4.1. Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje

Vertinimo techninė specifikacija suformuoja užduotį atlikti ŽIPVP vertinimą pagal rezultatyvumo kriterijų. Rezultatyvumo kriterijus, tai vertinimo kriterijus, pagal kurį vertinimas programos produktų ir rezultatų pasiekimo laipsnis t.y., šiuo atveju, santykis tarp ŽIPVP programoje planuotų stebėsenos rodiklių reikšmių ir pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių. Kadangi vertinimas atliekamas programos įgyvendinimo periodo viduryje, rezultatyvumo kriterijus taikomas ne tik konstatuoti faktinį periodo vidurio rezultatyvumo laipsnį, tačiau ir numatyti rezultatyvumo tikimybę periodo pabaigoje. Stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnio tikimybės vertinimas įpareigoja pasitelkti papildomus duomenų surinkimo ir analizės instrumentus, kadangi tikimybės vertinimas yra veikla, nukreipta į esamų sąlygų ir ateityje įvyksiančių reiškinių analizę.

Vertintojai, siekdami nustatyti esamą fizinių programos stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį atliko SFMIS kaupiamų stebėsenos duomenų analizę. Faktinio (SFMIS 2010-09-01 duomenys) rezultatyvumo vertinimas remiasi trimis pagrindinėmis SFMIS duomenų reikšmėmis – (1) ŽIPVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė; (2) pasiektos stebėsenos rodiklių reikšmės; (3) projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytos pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmės. Šių duomenų pagrindu vertintojai nustatė esamą ŽIPVP rezultatyvumą, kuris, rezultatyvumo duomenų lentelėse, diferencijuojamas į (a) faktinį rezultatyvumą (2010-09-01) ir (b) rezultatyvumą pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis (2010-09-01). Faktinio rezultatyvumo procentiniai įverčiai parodo, kokia dalis fizinių stebėsenos rodiklių jau yra pasiekta ir/ar kontraktuota lyginant su ŽIPVP priede planuotomis reikšmėmis.

Rizikos laipsnio skaičiavimo metodika

Vertintojai, siekdami nustatyti tikėtiną ŽIPVP priede nustatytų stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį periodo pabaigoje, pasitelkė papildomus duomenų surinkimo ir analizės instrumentus. Kadangi nominalių fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių prognozė yra neįmanoma (t.y. fiziniai stebėsenos rodikliai yra skirtingos prigimties bei jų pasiekimas priklauso nuo įvairių politinių, socialinių, administracinių, žmogiškųjų ir kt. veiksnių), vertintojai nusprendė identifikuoti ir įvertinti fizinių stebėsenos rodiklių nepasiekimo rizikos laipsnį kiekvienos ŽIPVP priemonės atžvilgiu. Rezultatyvumo rizikos laipsnio vertinimas apima mikro ir meso lygmenis.

Mikro lygmenyje yra vertinamas projektų įgyvendinimo lygmuo ir, remiantis projektų vykdytojų nuomone, yra identifikuojamos rizikos nepasiekti projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nustatytų fizinių stebėsenos rodiklių. Projektų vykdytojų nuomonė buvo surinkta apklausos metu. Tais atvejais, kai tam tikrą priemonę įgyvendinančių projektų vykdytojai nurodė, kad (a) teko pratęsti projekto terminus; (b) planuoja pasiekti mažesnes projekto lygmens rodiklių reikšmes nei planuota; (c) kyla rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs, bei remiantis nurodytų rizikų kiekybiniais ir kokybiniais parametrais, vertintojai, konkrečios priemonės fizinių stebėsenos rodiklių atžvilgiu priskiria vieną iš trijų rizikos laipsnių.

Meso lygmuo apima atskirų priemonių planavimą ir įgyvendinimą ŠMM lygmenyje. T.y. vertintojai, siekdami nustatyti tikėtiną rezultatyvumą, peržiūrėjo atskirų ŽIPVP priemonių įgyvendinimo eigą, kiekvieną iš jų priskirdami vienam iš etapų. Išskirti priemonių įgyvendinimo etapai apima:

- Planavimo stadiją (kurios metu identifikuojami galimi projektų vykdytojai, veiklos ir pan.)
- Projektų finansavimo sąlygų aprašo rengimo stadiją;
- Valstybės projektų aprašymų rengimo stadiją;
- Finansuotinų valstybės projektų sąrašo sudarymo stadiją;
- Kvietimo teikti paraiškas išsiuntimo ir paraiškų rengimo stadiją;
- Paraiškų vertinimo ir finansuojamų projektų sąrašo parengimo stadiją;

- Projektų finansavimo ir administravimo sutarčių sudarymo stadiją;
- Projektų įgyvendinimo stadiją.

Priklausomai nuo priemonės priskyrimo konkrečiai priemonės įgyvendinimo stadijai bei kokybinės stadijos analizės, identifikuojamas vienas iš trijų galimų rizikos laipsnių. Jei priemonės įgyvendinimas yra tik planavimo fazėje (t.y. identifikuojami galimi projektų vykdytojai, veiklos ir pan.) ir turint omenyje kitų priemonių įgyvendinimo patirtį kituose etapuose, vertintojai priskyrė aukštą rizikos laipsnį (nes valdymo ir administravimo rizikos gali pasireikšti visuose iš įvardintų etapų).

Vertinant tikėtiną rezultatyvumą taip pat buvo remiamasi faktinio rezultatyvumo vertinimo duomenimis, t.y. buvo siekiama identifikuoti jau pasiektų fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių santykį su finansiniais stebėsenos duomenimis, įvertinant, kokia dalis fizinių stebėsenos rodiklių pasiekta panaudojus išmokėtas (ar kontraktuotas) lėšas. Jei panaudotų/kontraktuotų lėšų ir planuojamų panaudoti lėšų santykis yra didesnis nei pasiektų/kontraktuotų stebėsenos rodiklių ir planuojamų (likusių) pasiekti stebėsenos rodiklių santykis, tuomet vertintojai identifikavo aukštą rizikos laipsnį pasiekti visą stebėsenos rodiklio reikšmę dėl galimo finansinių išteklių trūkumo.

Remiantis trimis informacijos šaltiniais dėl galimų rizikų nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių ir jų kokybine analize, vertintojai kiekvienos priemonės rodiklių atžvilgiu priskyrė apibendrintą rizikos laipsnį. Rizikos laipsnis yra pavaizduotas žalia, geltona ir raudona spalvomis, kurios atitinkamai atspindi tikėtino rezultatyvumo nulinį rizikos laipsnį, vidutinį rizikos laipsnį ir aukštą rizikos laipsnį.

Fizinių stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnio apibendrinimas pateikiamas žemiau esančiuose paveiksluose. Tikėtino rezultatyvumo apibendrinimas parodo, kokia dalis ŽIPVP prioritetų priemonių susiduria su konkrečiu rizikos laipsniu nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių. Apibendrinime analizuojamos ne kiekybinės fizinių stebėsenos rodiklių reikšmės ar jų tikėtinas rezultatyvumas, o rodiklių skaičius, kurių atžvilgiu pasireiškia rizikos. Kiekvienos priemonės atžvilgiu rizikos laipsnis įvertintas šios dalies lentelėse, nurodant aktualiausias identifikuotas rizikas.

Apibendrinimas

Apibendrinus visų ŽIPVP priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai nustatė, kad 35 proc. ŽIPVP 2 Prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ suplanuotų priemonių stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja grėsmė, kad daugiau nei trečdalis šio prioriteto produkto (ir atitinkamai rezultato) rodiklių nebus pilnai pasiekta. 44 proc. stebėsenos rodiklių tikėtinas rezultatyvumas susiduria su vidutine rizika, t.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis (pav. žemiau).

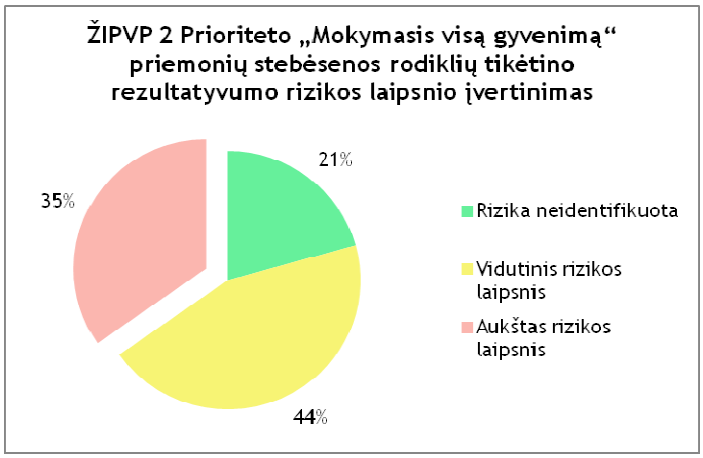

Pav. 2. ŽIPVP 2 prioriteto priemonių stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnio įvertinimas

Apibendrinus visų ŽIPVP priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai nustatė, kad net 66 proc. ŽIPVP 3 Prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ suplanuotų priemonių stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja

grėsmė, kad du trečdaliai šio prioriteto produkto (ir atitinkamai rezultato) rodiklių nebus pasiekta. 21 proc. stebėsenos rodiklių tikėtinas rezultatyvumas susiduria su vidutine rizika, t.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis (pav. žemiau).

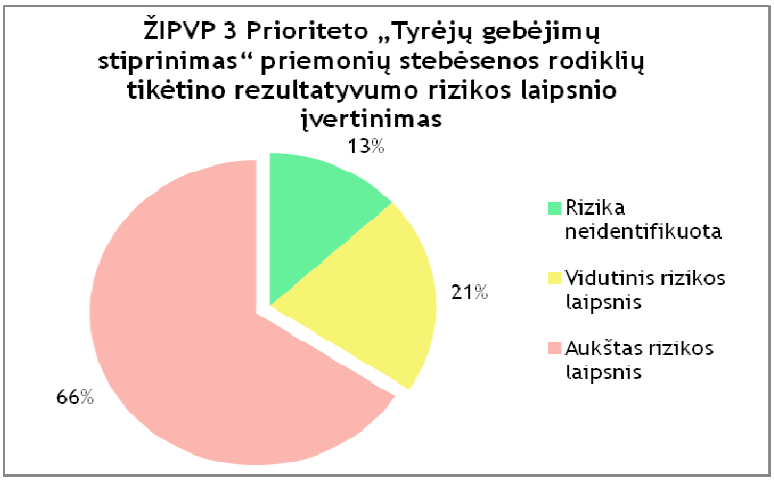

Pav. 3. ŽIPVP 3 prioriteto priemonių stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnio įvertinimas

Dalies rodiklių pasiekimo ar nepasiekimo faktas gali būti siejamas ne tik su atskirų priemonių įgyvendinimo eiga, bet ir su stebėsenos sistemos ypatumais. Dalis ŽIPVP stebėsenos rodiklių yra nespecifiški konkrečios priemonės atžvilgiu, t.y. (1) neapima visų pagrindinių produktų/paslaugų, kurių sukūrimas tiesiogiai prisideda prie priemonės tikslo (pvz. VP1-2.3.-ŠMM-03-V priemonės tikslas gerinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir nuotolinio mokymosi tinklų teikiamų paslaugų kokybę ir efektyvumą, o įgyvendinamų projektų metu be to, kad organizuojami mokymai švietimo specialistams (trumpalaikė veikla), taip kuriamos mokymo programos, metodinė medžiaga (ilgalaikiai produktai), kurie stebėsenos rodikliuose neatspindimi), arba (2) rodikliai skirti matuoti produktus/paslaugas, skirtas ne pagrindinei tikslinei grupei[14]

Pagal ŽIPVP priemones kaupiami fiziniai stebėsenos rodikliai apima produkto ir rezultato rodiklius. Pagal pasirinktą stebėsenos rodiklių sistemą rezultato rodikliai daugeliu atvejų skirti tik fiksuoti galutinio produkto sukūrimo faktą. Pvz. produkto rodiklį „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas“ atitinka rezultato rodiklis “Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis“, t.y. produkto rodiklis fiksuoja finansuojamos veiklos įgyvendinimo eigą (konkrečiu atveju, kiek asmenų užsiregistruoja į mokymus ir juos lanko[15]), o rezultato rodiklis fiksuoja finansuojamos veiklos pabaigimo faktą (konkrečiu atveju, kiek žmonių gavo neformaliojo mokymo baigimo pažymėjimus[16]). Realus rezultatų pasiekimas, t.y. kompetencijų įgijimas ir jų naudojimas gerinant savo darbo kokybę, nematuojamas.

Kaip matyti iš iki šiol vykdomų ŽIPVP priemonių, rezultato rodiklio pasiekimas įprastai suplanuotas atitinkamai ŽIPVP planui ir didesnių iššūkių nekelia. Iš esmės didesnė dalis rezultato rodiklių (išskyrus tuos, kurių pasiekimo galimumas ŽIPVP priede numatyta apimtimi apskritai kvestionuotinas, pvz. „asmenų, įgijusių valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis“, žr. toliau) yra suformuluoti taip, kad jie būtų pasiekti

[14] Panašūs pastebėjimai ŽIPVP 2 ir 3 prioriteto priemonių atžvilgiu pateikiami ir ataskaitoje *Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamasis stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimas* (VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, užsakovas - LR Finansų ministerija, 2010 m.)

[15] Remiantis priemonės stebėsenos rodiklių matavimo ir skaičiavimo metodika (pvz. VP1-2.1.-ŠMM-01-V, VP1-2.1.-ŠMM-03-V priemonių PFSA), rodiklis laikomas pasiektu, kai asmuo lanko daugiau nei 60 proc. neformaliojo švietimo programos užsiėmimų.

[16] Priemonės stebėsenos rodiklių matavimo ir skaičiavimo metodikoje (pvz. VP1-2.1.-ŠMM-01-V, VP1-2.1.-ŠMM-03-V priemonių PFSA) nenurodyta, kada asmeniui gali būti išduodamas neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimas ir koks šio rodiklio kokybinis skirtumas nuo produkto rodiklio. Iš esmės mokymų organizatoriaus pasirinkimu šis rezultato stebėsenos rodiklis gali būti interpretuojamas laisvai (išskyrus reikalavimą dėl 60 proc. neformaliojo švietimo programos užsiėmimų), o ŽIPVP administruojančios institucijos tam įtakos neturi.

ir tuo atveju, jeigu nebūtų pasiekti numatyti produkto rodikliai[17]. Ar tokia rodiklių sistema yra tinkama atspindėti tikruosius ŽIPVP pasiekimus, svarstytina, tačiau šis klausimas nėra šio vertinimo dalis ir turėtų būti analizuojamas atskirai.

Jau buvo minėta ir rodiklių nepakankamo specifiškumo problema. Produkto rodikliai numatyti ŽIPVP labiausiai atspindi žmogiškųjų išteklių mokymo apimtis. Tokia stebėsenos sistema pilnai nepadengia visų ŽIPVP lėšomis kuriamų produktų. Ypatingai ŽIPVP 2 prioriteto priemonės yra labai įvairios, o jų metu daug lėšų investuojama į mokymo priemonių, metodikų rengimą, kuriamos švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimo programos, tačiau šie produktai lieka tik projektų lygmens fiziniais rodikliais (pvz. specialistų kvalifikacijos programos parengimas kaip fizinis stebėsenos rodiklis numatytas tik vienoje priemonėje).

Tie patys produkto rodikliai, apimantys ŽIPVP lėšomis organizuojamus mokymus, siekiami daugelio priemonių kartu. Tai kelia sunkumus pagal stebėsenos rodiklių sistemą aiškiau diferencijuoti priemones ir matuoti jų tikslų pasiekimą, nes žmogiškųjų išteklių kvalifikacijos kėlimas yra tik kelių priemonių tikslas. Kitais atvejais kvalifikacijos kėlimas yra tik vienas iš uždavinių siekiant galutinio tikslo. Kita vertus, pasirinkta stebėsenos sistema leidžia įžvelgti bendras tendencijas, kokio tipo produkto rodiklių pasiekimas per visas ŽIPVP priemones susiduria su rizikomis. ŽIPVP įgyvendinimo laikotarpio viduryje, tai gali būti ženklas peržiūrėti rodiklių sistemos adekvatumą.

Lentelė 14. ŽIPVP 2 ir 3 prioritetų priemonių įgyvendinimo fizinių stebėsenos rodiklių, susijusių su švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimu, faktinė situacija pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis (2010-09-01)

ŽIPVP 2 prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklis (produkto)	Priemonių, kurios siekia rodiklio, skaičius	ŽIPVP suplanuota rodiklio reikšmė	ŽIPVP priede suplanuota rodiklio reikšmė	Pasirašytose PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė
2 prioritetas					
Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	3	1000	1000	0	0
Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	9	6900	8585	3854	1184
Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	2	4000	4000	0	0
Mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	6	25000	32269	3685	658
Švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	2	2000	2000	0	0
Švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	8	5000	6029	9797	3174

[17] Pvz. ŽIPVP priede suplanuota, kad pagal x priemonę pagal neformaliojo švietimo programas mokysis 100 asmenų (produkto rodiklis) ir 90 proc. jų gaus neformaliojo švietimo programos pažymėjimus. Įgyvendinus x priemonę konstatuojama, kad buvo apmokyta 80 asmenų (suplanuota produkto rodiklio reikšmė nepasiekta), iš kurių 72 asmenys gavo neformaliojo švietimo programos pažymėjimus (t.y. 90 proc. mokymuose dalyvavusių asmenų – rezultato rodiklis pasiektas).

Dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	1	1000	50	0	0
Dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	6	5000	5000	3169	88
3 prioritetas					
Mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	7	5000	6920	2695	443

Matyti, kad pagrindinė švietimo specialistų mokymosi rodiklių nepasiekimo rizika susijusi su mokymu pagal formaliojo švietimo programas. Priemonėse suplanuotos finansuojamos veiklos iš esmės tinkamos neformalaus švietimo[18] programoms vykdyti, o aiškus ryšys su formalaus mokymo[19] programų švietimo specialistams vykdymu kol kas yra vienintelėje priemonėje, pagal kurią numatytas kvalifikuotų mokyklų psichologų rengimas aukštosiose mokyklose, vykdančiose specialistų perkvalifikavimo programas.

Lentelė 15. ŽIPVP 2 ir 3 prioritetų priemonių įgyvendinimo fizinių stebėsenos rodiklių, susijusių su mokinių, studentų ir kitų švietimo paslaugų gavėjų mokymu, faktinė situacija pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis (2010-09-01)

ŽIPVP 2 prioriteto priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklis (produkto)	Priemonių, kurios siekia rodiklio, skaičius	ŽIPVP suplanuota rodiklio reikšmė	ŽIPVP priede suplanuota rodiklio reikšmė	Pasirašytose PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė
2 prioritetas					
Moksleiviai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	3	7000	7000	1000	0
Moksleiviai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1	-	60000	30000	0
Mokiniai, dalyvavę ugdymo karjerai veiklose	1	-	174000	88000	0
Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	4	2000	2000	200	0
Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	4	8800	11100	274	325
Studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	4	3000	3730	7305	0

[18] Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas (LR švietimo įstatymas).
[19] Formalusis švietimas – tai švietimas, vykstantis pagal teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas ugdymo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis, aukštesnysis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija (LR švietimo įstatymas).

Studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	2	-	300	0	0
Studentai, dalyvavę ugdymo karjerai veiklose	1	-	20000	3000	0
Suaugusieji, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1	-	6400	1794	0
3 prioritetas					
Studentai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	4	1000	1470	0	0
Studentai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	4	1000	1900	490	84

Kol kas mažos moksleivių, besimokiusių pagal formaliojo švietimo programas, rodiklių pasiekimo reikšmės. Kadangi didesnioji dalis MTP+ atitinkančių priemonių suplanuotos taip, kad mokymo veiklos bus vykdomos antruose projektų etapuose, rizika nepasiekti suplanuotų stebėsenos rodiklių reikšmių nėra itin didelė, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad šie stebėsenos rodikliai glaudžiai susiję su mokytojams skirtų švietimo programų įgyvendinimu, o atitinkamų stebėsenos rodiklių tikėtino pasiekimo reikšmės kol kas neatrodo optimistiškai (žr. ankstesniąją lentelę).

Švietimo paslaugų gavėjų (mokinių, studentų) mokymas pagal formaliojo švietimo programas kaip produkto rodiklis aiškus, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į susijusius rezultato rodiklius, matuojančius asmenis, „kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją“. Pagal ŽIPVP priemones įgyvendinamų projektų trukmė yra tokia, kad nei vienas asmuo per tą laiką pvz. atnaujintos studijų programos nebaigs arba mokymasis pagal ŽIPVP lėšomis sukurtas mokymo programas apims itin mažą viso mokymosi proceso reikalingo valstybės pripažįstamai kvalifikacijai gauti, dalį. Priemonių rodiklių matavimo ir skaičiavimo metodikose (pvz. VP1-2.2.-ŠMM-08-V, VP1-2.2.-ŠMM-09-V priemonių) nurodoma, kad „valstybės pripažįstamą kvalifikaciją įgijo asmenys, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, išlaikė kvalifikacinius (baigiamuosius) egzaminus ir gavo kvalifikaciją patvirtinantį pažymėjimą. Jeigu įgyvendinant projektą finansuojama tik dalis formaliojo švietimo programos (tam tikras kursas, semestras, modulis, dalykas, praktika, stažuotė), turi būti gaunamas teigiamas jos baigimo įvertinimas, išmatuojamas studijų kreditais.“. Tačiau toks rodiklio išaiškinimas neatitinka LR švietimo įstatyme[20] pateiktų formaliojo švietimo ir kvalifikacijos sąvokų. Formalusis švietimas tai - „švietimas, vykstantis pagal teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas ugdymo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis, aukštesnysis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija.“, o kvalifikacija - „įstatymų, Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas mokėjimas ir teisė verstis tam tikra profesine veikla“. Rezultato rodiklio formuluotėje aiškiai nurodoma, kad asmuo „gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją“, o pabaigus tik „tam tikrą kursą, semestrą, modulį, dalyką, praktiką, stažuotę“ valstybės pripažįstama kvalifikacija negali būti įgyjama. Rodiklio išaiškinimas negali pakeisti ar interpretuoti įstatymo. Todėl toks, koks numatytas ŽIPVP priede, rezultato rodiklis pagal įgyvendinamų projektų pobūdį susiduria su didele nepasiekimo rizika.

[20] Nuoroda į šį teisės aktą pateikiama ir rodiklių matavimo ir skaičiavimo metodikoje

Priemonės "VP1-2.1-ŠMM-01-V Švietimo kokybės užtikrinimo ir stebėsenos sistemų stiprinimas" rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 5 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 3 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	300	0	0	0%	0%	62%		n.d.	R1	
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1300	2070	1134	87%	159%					
mokslo ir studijų institucijos, pateikusios prašymą išoriniam vertinimui	25	30	0	0%	120%					
sukurta bendrojo lavinimo mokyklų įsivertinimo instrumentų	1	1	1	100%	100%					
sukurtos nacionalinių studijų, mokslo ir technologijų prognozavimo ir ateities įžvalgų sistemos	1	0	0	0%	0%			n.d	n.d.	

R1: Neidentifikuota, kurie projektai siekia rodiklio reikšmės

Priemonės " VP1-2.1.-ŠMM-02-V Lyderyste paremtas ir lyderiavimą skatinantis švietimo įstaigų valdymo tobulinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas,	50	0	0	0%	0%	48%		n.d	R1	
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	810	0	0	0%	0%			n.d	R1	
parengtos studijų programos	1	1	0	0%	100%					

R1: fizinių rodiklių reikšmės šiuo metu įgyvendinamu projektu nesiekiamos; planuojamas antrasis priemonės įgyvendinimo etapas; pirmojo etapo produkto rodikliai vertinimo metu nebuvo pasiekti.

Priemonės " VP1- 2.1-ŠMM-03-V Švietimo personalo (administravimo personalo, švietimo vadybininkų) kvalifikacijos tobulinimo sistemų plėtra“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	590	226	50	8%	38%	44%			R1; R2	
parengtos specialistų kvalifikacijos tobulinimo programos	4	4	4	100%	100%					

R1: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje (t.y. planuojamas II etapas);

R2: Priemonės įgyvendinimą apsunkina apskričių reforma

Priemonės " VP1-2.1-ŠMM-04-K Studijų sistemos efektyvumo didinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	650	0	0	0%	0%	19%		n.d	R1	
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	3400	1438	0	0%	42%			n.d		
aukštosios mokyklos (ISCED 5-6 lygis), kurios diegia kokybės vadybos sistemas	25	0	0	0%	0%			n.d		
aukštųjų mokyklų (ISCED 5-6 lygis), kurios diegia kokybės vadybos sistemas dalis nuo visų aukštųjų mokyklų	50	0	0	0%	0%			n.d		Rodiklis sietinas su rezultatu
sukurtos neformaliu būdu įgytų žinių testavimo sistemos	15	0	0	0%	0%			n.d	R2	

R1: Neidentifikuota, kurie projektai siekia rodiklio reikšmės; R2: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje

Priemonės " VP1- 2.2-ŠMM-01-V Studijas reglamentuojančių aprašų rengimas ar atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus kokybinius reikalavimus“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	170	32	0	0%	19%	16%		n.d		
parengti arba atnaujinti studijas reglamentuojantys aprašai	25	2	0	0%	8%			n.d		

4.1.2. Priemonės " VP1- 2.2-ŠMM-02-V Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 7 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 4 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	3750	0	0	0%	0%	40%		n.d	R1	
mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	16972	2735	207	1%	16%			n.d	R2	
dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	120	70	0	0%	58%				R3	
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	655	300	33	5%	46%					
sukurti švietimo paslaugų teikimo modeliai	2	1	0	0%	50%					
sukurtas ir išbandytas hipotetinis besimokančiųjų mokyklų tinklų modelis	1	1	0	0%	100%					
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1820	0	0	0%	0%			n.d		

R1: Neidentifikuota, kurie projektai siekia rodiklio reikšmės; R2: Periodo viduryje kontraktuota produkto rodiklio reikšmė santykinai maža lyginant su planuojama pasiekti; R3: Neidentifikuoti projektai, kurie siekia (sieks) numatytos likusios produkto rodiklio reikšmės

Priemonės " VP1- 2.2-ŠMM-03-K Mokymo personalo, dirbančio su lietuvių vaikais, gyvenančiais užsienyje, užsienio šalių piliečių vaikais, gyvenančiais Lietuvoje, ir kitų mokymosi poreikių turinčiais mokiniais kompetencijų tobulinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 rodikliai, visų 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	6637	0	0	0%	0%	0%		n.d	R1	
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	151	0	0	0%	0%			n.d	R1	
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	13	0	0	0%	0%			n.d	R1	

R1: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje

Priemonės " VP1-2.2-ŠMM-04-V Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyta 12 rodiklių, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 8 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu nėra duomenų.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

Pagrindiniai rizikos veiksniai, veikiantys tikėtiną rezultatyvumą:

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
moksleiviai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	5500	0	0	0%	0%	8%		n.d	R1	
studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	230	40	0	0%	17%			n.d		
dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	50	0	0	0%	0%			n.d	R2	
mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	500	300	0	0%	60%					
dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	50	17	5	10%	34%			n.d		

pateiktos profesinio mokymo programos (ISCED 2-4 lygis), kurios buvo įvertintos išoriniu vertinimu	90	0	0	0%	0%			n.d		
švietimo posričiai, kuriuose buvo į modulines pertvarkytų profesinio mokymo programų	25	0	0	0%	0%			n.d		
sukurti švietimo paslaugų teikimo modeliai	1	0	0	0%	0%			n.d	n.d	n.d
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	120	70	0	0%	58%					
profesinio mokymo institucijos (ISCED 2-4 lygis), kurios diegia kokybės vadybos sistemas	60	0	0	0%	0%			n.d		
profesinio mokymo institucijų (ISCED 2-4 lygis), kurios diegia kokybės vadybos sistemas, dalis nuo visų profesinio mokymo institucijų	65	0	0	0%	0%			n.d		Rodiklis sietinas su rezultatu
aukštosios mokyklos (ISCED 5–6 lygis), kurios diegia kokybės vadybos sistemas	15	0	0	0%	0%			n.d	R3	
aukštųjų mokyklų (ISCED 5-6 lygis), kurios diegia kokybės vadybos sistemas, dalis nuo visų aukštųjų mokyklų	30	0	0	0%	0%			n.d		Rodiklis sietinas su rezultatu
ūkio sektoriai, kuriuose parengti ar atnaujinti profesiniai standartai	5	0	0	0%	0%			n.d		

R1: rodiklis neaiškiai apibrėžtas, neišmatuojamas (t.y. Sudėtinga objektyviai identifikuoti priemonės indėlį ir mastą rodiklio atžvilgiu);

R2: Neidentifikuota, kurie projektai siekia (gali siekti) rodiklio reikšmės;

R3: Numatytas rodiklis dubliuoja VP1-2.1.-SMM-04-K rodiklius, rodiklis nesusijęs su veiklų turiniu

Priemonės " VP1- 2.2-ŠMM-05-K Kalbų mokymo, verslumo ugdymo ir inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 5 rodikliai, visų 5 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	250	0	0	0%	0%	0%		n.d		
moksleiviai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	500	0	0	0%	0%			n.d		
mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	6460	0	0	0%	0%			n.d		
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	370	0	0	0%	0%			n.d		
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	145	0	0	0%	0%			n.d		

Priemonės " VP1- 2.2-ŠMM-06-V Besimokančiųjų pagrindinių kompetencijų ugdymas formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 2 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
moksleiviai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	1000	1000	0	0%	100%	63%				
mokytojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1200	400	451	38%	33%					
suaugusieji, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	6400	1794	0	0%	28%		R2	n.d	R1	
išleisti suaugusiųjų mokymui (-si) skirtų mokymosi leidiniai	2	17	0	0%	850%			n.d		

R1: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje

R2: Kontraktuotų lėšų ir kontraktuotų fizinių rodiklių santykis leidžia identifikuoti riziką dėl galimo lėšų stygiaus pasiekti visą produkto rodiklio reikšmę

Priemonės " VP1- 2.2-ŠMM-07-K Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 8 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 4 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	2120	7265	0	0%	343%	30%				
dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	3380	3010	83	2%	89%					
atnaujintos studijų programos	40	157	0	0%	393%					
parengtos jungtinės studijų programos	10	0	0	0%	0%			n.d		
parengtos ir įgyvendintos mokslo ir studijų institucijų pristatymo programos	11	0	0	0%	0%			n.d		
dėstytojų stažuotės	130	96	0	0%	74%					
studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	200	0	0	0%	0%			n.d	R1	
parengtos studijų programos	20	0	0	0%	0%			n.d	R2	

R1: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje; R2: Pagal pirmąjį kvietimą teikti paraiškas buvo finansuojamas tik studijų programų atnaujinimas. Norint pasiekti rodiklį, kituose kvietimuose turėtų būti akcentuojamas naujų programų kūrimas

Priemonės " VP1-2.2-ŠMM-08-V Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 6 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 4 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	500	0	0	0%	0%	21%		n.d		
dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	200	40	0	0%	20%			n.d		
parengtos ir įgyvendintos aukštojo mokslo studijų institucijų pristatymo programos	4	1	0	0%	25%			n.d		
studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	100	0	0	0%	0%			n.d		
aukštosios mokyklos, kuriose buvo sukurta ir įdiegta tarptautiškumo kokybės vertinimo sistema	10	0	0	0%	0%			n.d	R1	
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	75	0	0	0%	0%			n.d		

R1: Veikla neplanuojama įgyvendinti

Priemonės " VP1-2.2-ŠMM-09-V Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, visų 4 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
studentai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	880	0	0	0%	0%	0%		n.d		
dėstytojai (aukštojo mokslo studijos), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1080	0	0	0%	0%			n.d		
parengtos arba atnaujintos I ir II pakopos studijų programos	60	0	0	0%	0%			n.d		
dėstytojų stažuotės	55	0	0	0%	0%			n.d		

Priemonės " VP1-2.2-ŠMM-10-V Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 rodikliai, visų 3 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	500	250	0	0%	50%	39%				
mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	100	50	0	0%	50%					
moksleiviai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	60000	30000	0	0%	50%					

Priemonės " VP1-2.3-ŠMM-01-V Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1600	1997	0	0%	125%	53%				
AIKOS sistemoje esantys aprašai	8000	3000	0	0%	38%					
mokiniai, dalyvavę ugdymo karjerai veiklose	174000	88000	0	0%	51%					
studentai, dalyvavę ugdymo karjerai veiklose	20000	3000	0	0%	15%				R1	

R1: Kontraktuotų lėšų ir kontraktuotų fizinių rodiklių santykis leidžia identifikuoti riziką dėl galimo lėšų stygiaus pasiekti visą produkto rodiklio reikšmę

Priemonės " VP1- 2.3-ŠMM-02-V Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	500	0	0	0%	0%	18%		n.d	R1	
parengta alternatyvaus ugdymo galimybių studija	1	1	1	100%	100%					
sukurti eksperimentiniai alternatyvaus ugdymo modeliai	3	3	0	0%	100%					

R1: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje (II etapas)

Priemonės " VP1-2.3-ŠMM-03-V Visuotinio priešmokyklinio ugdymo diegimas ir kitų mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumo didinimas ypač kaimo vietovėse“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	300	0	0	0%	0%	37%		n.d	R1; R2	
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	5000	0	0	0%	0%			n.d	R1; R2	
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	96	100	0	0%	104%					
ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	6780	3390	2756	41%	50%					

R1: Neidentifikuota, kurie projektai siekia (sieks) rodiklio reikšmės

R2: Remiamos veiklos nėra skirtos išskirtinai nurodytoms tikslinėms grupėms.

Priemonės " VP1-2.3-ŠMM-04-V Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 5 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 2 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	300	200	0	0%	67%	44%				
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	320	0	0	0%	0%			n.d	R1	
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	949	274	325	34%	29%					
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	3110	7400	3141	101%	238%					
parengtos specialiosios mokymo priemonės	7	9	0	0%	129%					

R1: Neidentifikuota, kurie projektai siekia (sieks) rodiklio reikšmės

Priemonės " VP1-2.3-ŠMM-05-K Švietimo paslaugų sistemos prieinamumo didinimas specialiųjų poreikių asmenims (mokiniams ir kt.) ir švietimo pagalbos specialistams“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, visų 4 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	1300	0	0	0%	0%	0%		n.d	R1; R2	
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	1680	0	0	0%	0%			n.d	R1; R2	
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	4300	0	0	0%	0%			n.d	R1; R2	
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	60	0	0	0%	0%			n.d	R1; R2	

R1: Atliekami priemonės pakeitimai;

R2: Neidentifikuota, kurie projektai siekia (sieks) rodiklio reikšmės.

Priemonės " VP1-2.3-ŠMM-06-K Gabių vaikų ugdymo poreikių tenkinimas švietimo sistemoje“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 rodikliai, visų 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	100	0	0	0%	0%	0%		n.d		
socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	700	0	0	0%	0%			n.d		
švietimo pagalbos specialistai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	350	0	0	0%	0%			n.d		

Priemonės " VP1- 3.1-ŠMM-01-V Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos tobulinimas, mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 6 rodikliai, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
studentai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	470	0	0	0%	0%	21%		n.d	R1	
mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	2190	0	0	0%	0%			n.d	R2	
studentai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	400	0	0	0%	0%			n.d	n.d.	
finansuotos subsidijos mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) mokslinei-tiriamajai veiklai	400	190	0	0%	48%			n.d		
finansuotos subsidijos studentų mokslinei-tiriamajai veiklai	900	460	298	33%	51%			n.d		
pagal darbo sutartis įdarbinti mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus) viešajame sektoriuje	200	50	50	25%	25%			n.d		

R1: Neidentifikuota, kurie projektai siekia rodiklio reikšmės; R2: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje

Priemonės " VP1-3.1-ŠMM-02-V Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimas (mokslo duomenų bazės, e. dokumentai)“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1900	1065	179	9%	56%	47%				
studentai, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	1000	490	84	8%	49%					
sukaupta mokslo publikacijų elektroninių dokumentų	2700	4900	3633	135%	181%					
užprenumeruotos duomenų bazės	88	60	57	65%	68%					

Priemonės " VP1-3.1-ŠMM-03-V Aukštos kvalifikacijos specialistų rengimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatytas 1 rodiklis, jo atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
studentai, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas	530	0	0	0%	0%	0%		n.d	R1	

R1: Rodiklis nespecifiškas, neišmatuojamas (t.y. sudėtinga objektyviai identifikuoti priemonės indėlį ir mastą rodiklio atžvilgiu)

Priemonės " VP1-3.1-ŠMM-05-K MTTP tematinių tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 rodikliai, abiem rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	390	1460	0	0%	374%	58%				
mokslininkų ir kitų tyrėjų organizacijų, mokslo ir studijų įstaigų asociacijų arba kitų organizacijų nariai (fiziniai asmenys), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	200	250	0	0%	125%					

Priemonės " VP1-3.1-ŠMM-06-V MTTP kokybė ir ekspertų rengimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 4 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota, 1 rodiklio atžvilgiu duomenų nėra.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	120	170	264	220%	142%	15%				
finansuotos subsidijos mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) mokslo tiriamajai veiklai	15	0	0	0%	0%			n.d	n.d	n.d
apmokyti mokslo ir studijų, ekspertinių ir koordinavimo institucijų ekspertai ir darbuotojai	210	90	93	44%	43%					
pagal darbo sutartis įdarbinti mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus) viešajame sektoriuje	30	0	0	0%	0%			n.d	R1	

R1: Neidentifikuota, kurie projektai siekia rodiklio reikšmės

Priemonės " VP1- 3.1-ŠMM-07-K Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 rodikliai, abiejų rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
finansuotos subsidijos mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) mokslo tiriamajai veiklai	200	0	0	0%	0%	0%		n.d	R1	
pagal darbo sutartis įdarbinti mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus) viešajame sektoriuje	400	0	0	0%	0%			n.d	R1	

R1: Administracinės ir procedūrinės problemos įgyvendinant priemonę

Priemonės " VP1-3.1-ŠMM-08-V Mokslo ir studijų būklės tyrimai“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 1 rodiklis, jo atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
įgyvendinti projektai	5	0	0	0%	0%	0%		n.d	R1	

R1: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje

Priemonės " VP1-3.2-ŠMM-01-K Valstybės pagalba aukštos kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimui įmonėse“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 rodikliai, abiejų rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
pagal darbo sutartis įdarbinti mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus) mažose ir vidutinėse įmonėse	260	4	0	0%	2%	4%		n.d	R1; R2	
pagal darbo sutartis įdarbinti aukštos kvalifikacijos darbuotojai (išskyrus mokslininkus ir kitus tyrėjus) mažose ir vidutinėse įmonėse	300	3	0	0%	1%			n.d	R1; R2	

R1: Ribojantys tinkamumo reikalavimai potencialiems pareiškėjams
R2: R1 sąlygota maža paklausa

Priemonės " VP1-3.2-ŠMM-02-V Žinių apie mokslą ir technologijas gilinimas ir sklaida tarp moksleivių ir jaunimo bei lyčių lygybės moksle skatinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 8 rodikliai, 6 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti ŽIPVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Produkto rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų ŽIPVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
parengti mokytojai –jaunojo tyrėjo vadovai	150	60	0	0%	40%	32%			R1	
vizitai į bendrojo lavinimo mokyklas	400	100	57	14%	25%				R1	
organizuoti specializuoti renginiai	10	10	5	50%	100%					
mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus), kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas	130	0	0	0%	0%			n.d		
parengtos studijos dėl lyčių lygybės moksle skatinimo	2	0	0	0%	0%			n.d		
išleisti mokslo ir technologijų populiarinimo leidiniai	6	0	0	0%	0%			n.d	R2	
įvykdyti mokslo ir technologijų populiarinimo renginiai	6	0	0	0%	0%			n.d	R2	
išleisti specializuoti mokslo leidiniai	25	0	0	0%	0%			n.d	R2	

R1: didelės dalies rodiklių pasiekimas priklauso nuo kitų etapų įgyvendinimo; R2: Vertinimo metu priemonės įgyvendinimas buvo planavimo fazėje

4.2. Rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams

Tiesiogiai suprantamas rezultatų kokybės vertinimas šiuo metu, kai daugelis rezultatų dar tik planuojami pasiekti, yra sunkiai įmanomas. Tačiau vertintojai pritaria, kad reikia rasti metodus ir nustatyti, kokių rezultatų, atsižvelgiant į visą šiuo metu prieinamą informaciją, vis tik galima tikėtis. Vienas iš tokių metodų – kokybiškam rezultatui sukurti svarbių prielaidų identifikavimas ir jų patikrinimas. Net ir nesukūrus galutinio produkto galima numatyti, ar jis potencialiai atneš lauktą (ŽIPVP tiksluose fiksuojamą) naudą visuomenei. Net ir pačios geriausios kokybės, vertinant kaip atskirą objektą, produktas neatneš laukiamo rezultato visuomenei, jeigu jis nederės su teisiniu reglamentavimu, vertės kūrimo grandinėje bus pernelyg toli nuo galutinio vartotojo (grupei, per kurią pasiekiami iškelti tikslai), bus vystomas tik finansuojamo projekto metu ir pan.

Svarbu pastebėti, kad rezultatai ir jų kokybė šioje vertinimo dalyje suprantami plačiau negu stebėsenos rodikliai. Produktais / rezultatais laikomi visų pagrindinių projektų finansuojamų veiklų (veiklų grupių) metu sukurti produktai, suteiktos paslaugos ir pan.

Rezultatų kokybės vertinimui pasirinkta prieiga per atskirų švietimo lygmenų tikslinių grupių ir tikslinių visuomenės grupių poreikius.

Šioje dalyje vertinamos atliekamo tarpinio vertinimo metu jau įgyvendinamos priemonės.

4.1.1. *Bendrajam lavinimui skirtos priemonės*

Pagrindinės tikslinės grupės, susijusios su bendrojo lavinimo sistema, kurių poreikiams tiesiogiai tenkinti skiriamos ŽIPVP lėšos – mokiniai, pedagogai, švietimo administracijos darbuotojai. Mokiniai taip pat yra faktiškai visų bendrajam lavinimui skirtų priemonių antrinė tikslinė grupė, kuriai poveikis pasireiškia per geresnes pedagogų kompetencijas, efektyvesnį mokyklų valdymą ir t.t. Pedagogų ir švietimo administravimo specialistų geresnės kompetencijos atitinkamai skirtos geresnei ugdymo kokybei ir efektyvesniam švietimo valdymui.

Svarbiausius tikslinių grupių poreikius galima suskirstyti į kelias grupes. Tai – poreikis augti, mokytis ir dirbti saugioje aplinkoje; aukštos kokybės švietimo prieinamumas ir galimybė įgyti tinkamas žinias, reikalingas tolimesniam mokymuisi; bendrųjų gebėjimų (savarankiškumo, kūrybiškumo, verslumo ir pan.), reikalingų tolimesniam mokymuisi, karjerai ugdymas.

Mokymo(si) aplinka

Pilnavertės mokymo(si) aplinkos, saugios mokyklos klausimas itin daugialypis. Ilgą laiką visuomenėje gana dėsningai buvo akcentuojamas švietimo infrastruktūros, fizinių mokymosi sąlygų aspektas, nepelnytai savieigai paliekant psichologinio klimato mokykloje problemas. Jeigu pedagogų ir mokinių santykiai atskirais atvejais sulaukdavo visuomenės reakcijos, tai mokinių tarpusavio santykiai dažnai traktuoti kaip natūralus vaikų bendravimo būdas arba šeimos reikalas. Visgi, kaip rodo daugelis tyrimų, atliktų įvairiose šalyse, psichologinis klimatas yra esminė sąlyga siekiant bet kokių kitų švietimo tikslų. Geri vadovėliai, dėstomą dalyką gerai išmanantys pedagogai nebus pakankami veiksniai, jeigu mokykloje tvyros nepalanki atmosfera.

Remiantis Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) atliktu tyrimu, Lietuva tarp 35-ių šalių užima pirmą poziciją pagal vaikų, iš kurių tyčiojamasi, skaičių. Lietuvoje patyčias patiria apie 70 proc. moksleivių. Tai itin plataus masto problema, kuriai spręsti vien tik lokalių iniciatyvų sunkiai pakanka.

Pastebima, kad patyčios itin suaktyvėja paauglystės laikotarpiu, kai suintensyvėja asmens kūno pokyčiai, dar labiau ryškėja skirtumai tarp bendraamžių. Šis laikotarpis taip pat sutampa su ugdymo turinio kaita mokykloje, kai iš vieno pagrindinio mokytojo pradiniame ugdyme vaikas patenka į dalykinio mokymo sistemą. Patyčių negalima vertinti tik individualiu lygmeniu, kadangi jas patiria ne tik kažkuo aiškiai iš socialinės aplinkos išsiskiriantys vaikai. Patyčioms labai didelę reikšmę turi ir išoriniai veiksniai, o ypač

suaugusiųjų (tėvų ir mokytojų) nuostatos, požiūris bei reakcija[21]. Taigi itin svarbus visos mokyklos bendruomenės įsitraukimas ir patyčių netoleravimas bei aktyvi prevencinė reakcija.

Mokyklos psichologinis klimatas dalinai sąlygoja ir iškritimo iš mokyklos problemą. Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatose pabrėžiamas siekis užtikrinti privalomojo mokymosi prieinamumą ir sudaryti sąlygas visiems nepritapusiems, mokymosi motyvacijos stokojantiems ar dėl kitų priežasčių bendrojo lavinimo mokyklų nelankantiems vaikams ir jaunuoliams grąžinti į švietimo sistemą ir įgyti bent pagrindinį išsilavinimą. Negatyvios emocijos, susijusios su mokykla, neigiamas mokytojų požiūris į mokinį, sumažėjusi savigarba ir pasitikėjimas yra svarbios priežastys greta mokymosi sunkumų, moksleiviui netinkamų užduočių ir pan., didinančios iškritimo iš mokyklos riziką.

ES iškritusiais iš švietimo sistemos laikomi 18–24 metų asmenys, neįgiję vidurinio išsilavinimo ir toliau nesimokantys. Lietuvoje 2009 m. duomenimis tokių asmenų 18–24 metų amžiaus grupėje buvo 11,3 proc. MTP+ ir atitinkamose ŽIPVP priemonėse iškritusiais iš mokyklos (švietimo sistemos) asmenimis laikomi vaikai iki 18 m., neįgiję pagrindinio išsilavinimo.

Šiuo metu iškritimo iš mokyklos klausimas dažniau sprendžiamas jau konstatavus iškritimo faktą arba identifikavus didelę jos riziką (pvz. kai mokinys pradeda praleisti daug pamokų), o taikomos priemonės postvencinio pobūdžio. Pagrindine iškritimo iš mokyklos mažinimo priemone kol kas laikytina jaunimo mokyklų veikla, tuo tarpu aktyvių intervencijų, ypač susijusių su psichologiniais, socialiniais veiksniais, taikymas tradicinėse bendrojo lavinimo mokyklose fragmentiškas, tačiau, matyt, nepakankamas. 2005 m. atlikto tyrimo[22] duomenimis, mokytojų nuomone, mokinių mokymosi nesėkmės pirmiausiai susijusios su pamokų nelankymu, namų darbų neatlikimu, asmeninėmis mokinio savybėmis. O jaunimo mokyklų mokiniai nesėkmingo mokymosi ankstesnėje bendrojo lavinimo mokykloje priežastimis laiko nesugebėjimą prisitaikyti prie mokyklos tvarkos ir reikalavimų, net trečdalis tyrime dalyvavusių respondentų nurodė, kad bijojo mokytojų, o penktadalis bijojo kitų mokinių. Toks skirtingas nesėkmių mokykloje priežasčių vertinimas indikuoja glaudesnio dialogo tarp mokinio ir mokytojo poreikį ne tik ugdymo turinio ir formos klausimais. Atsakomybės perkėlimas vienai ar kitai dialogo šaliai šioje situacijoje akivaizdžiai gali tik padidinti iškritimo iš mokyklos rizikas.

Dar didesnę mokyklos mikroklimato svarbą visiems, t.y. ne tik nustatytų psichologinių, socialinių problemų turintiems mokiniams ir jų pasiekimams, atskleidžia tarptautiniai mokinių pasiekimo tyrimai[23]. Nustatyta, kad geriausi mokinių pasiekimai fiksuojami mokyklose, kuriose nustatytas aukštas mokyklos atmosferos vertinimo indeksas. Lietuvos mokyklos, dalyvavusios tarptautiniame matematikos ir gamtos mokslų pasiekimų tyrime, pateko į vidutinio mokyklos atmosferos vertinimo grupę, o 2007 m. tyrimo metu nustatytas indeksas buvo prastesnis lyginant su 2003 m. indeksu.

Pilnavertis dialogas su mokiniais, gebėjimai spręsti kylančias komunikacijos problemas itin aktualūs ir mokytojams, kurių darbo sąlygos ir atmosfera yra ne mažiau svarbi ne tik asmens savijautos, bet ir profesinių pasiekimų kontekste. Itin sparčiai besikeičiančios technologijos, mokinių akiračio plėtra keičia įprastą mokytojo vaidmenį ir santykį į jį. Mokytojo ir mokinio dialogas ir gebėjimas apsikeisti skirtingomis patirtimis tampa itin didele vertybe.

ŽIPVP tiesiogiai pagalbos mokiniui veikloms yra skirta VP1-2.3.-04-V priemonė. Šioje priemonėje galima išskirti remiamas veiklas, skirtas gerinti specialiųjų poreikių mokinių ugdymo sąlygas (plėtojant inkliuzinį ugdymą), iškritimo iš mokyklos prevencijai ir psichologinės, socialinės pagalbos mokiniui stiprinimui. Prie pagalbos įgyti išsilavinimą mokiniui, atsižvelgiant į jo poreikius, stiprinimo priskirtina ir VP1-2.3.-02-V priemonė, pagal kurią finansuojamas alternatyvaus ugdymo, atsižvelgiant į mokinio poreikius, patirtį, gebėjimus, diegimas.

Projektai pagal minėtąsias priemones jau įgyvendinami.

[21] Olweus D. „The Nature of School Bullying“, 1999

[22] „Jaunimo mokyklų veiksmingumas“, Vilniaus pedagoginis universitetas (užsakovas LR švietimo ir mokslo ministerija), 2005

[23] Tarptautinis matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų tyrimas, 2007 m. (*International Association for the Evaluation of Educational Achievements)*

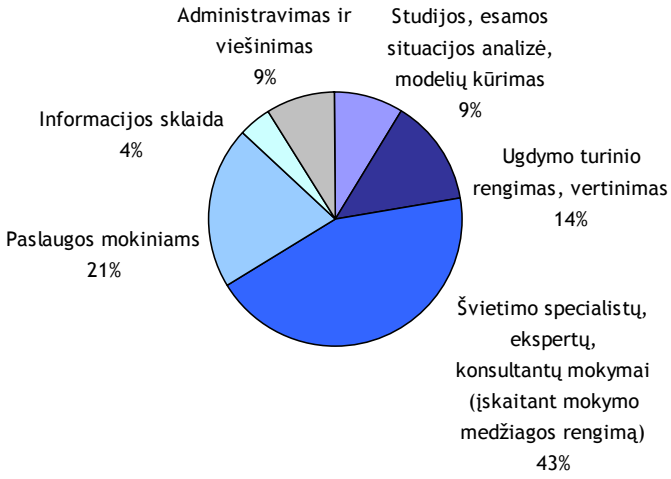

Pav. 4. Pagal priemones, skirtas pagalbos mokiniui sistemos stiprinimui, įgyvendinamų projektų lėšų pasiskirstymas, proc. (viso pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis skirta daugiau kaip 11 mln. Lt)

Pagrindinės projektų investicijos skirtos švietimo specialistų kompetencijų ugdymui. Iškritimo iš mokyklos prevencijos projektų metu daugiausia investuojama į švietimo pagalbos specialistų kompetencijų gerinimą. Psichologinė, socialinė pagalba mokiniui, kiek tai sietina su saugios mokyklos sąvoka, stiprinama mokyklų krizių komandų kompetencijų gerinimo veikla. Platesnės veiklos, skirtos visos mokyklos bendruomenės įtraukimui į patyčių prevenciją, nevykdomos. Atsižvelgiant į tai, kad mokyklos mikroklimatas yra svarbi kompleksinė mokinio pasiekimų dalis, šioms priemonėms galėtų būti skiriamas didesnis dėmesys.

Du iškritimo iš mokyklos problemų sprendimui skirti projektai (pagal VP1-2.3.-02-V ir VP1-2.3.-04-V priemones) vykdo skirtingas veiklas: viename koncentruojamasi pakankamai konceptualiame lygmenyje (kuriant alternatyvaus ugdymo modelį), kitame susitelkiama ties praktinėmis veiklomis organizuojant popamokines užimtumo grupes. Pirmuoju atveju projekto poveikis mokiniams, esantiems rizikos grupėje, pasireikštų tik tuo atveju, jeigu finansuojamos veiklos įgyvendinimo metu būtų sukurtos prielaidos pasiūlytam modeliui tapti realia nacionalinės švietimo sistemos dalimi. Antruoju atveju projekto poveikis pasiekia tikslinę visuomenės grupę, tačiau itin mažą jos dalį, nes užimtumo grupės yra organizuojamos ir projektas padengia tik nedidelę dalį šalies teritorijos. Siekiams, kad valstybinio planavimo projektas sukurtų vertę ir pagrindus pokyčiams visos šalies mastu, tokia projekto apimtis yra per maža. Juolab įvertinus tai, kad kryptingesni pokyčiai nacionaliniu lygmeniu neplanuojami, o tolimesnis sukurtos praktikos palaikymas perduodamas savivaldos žinion (atskirai nesprendžiant tolimesnio finansavimo klausimo). Iškritimo iš mokyklos problemos skatinant dialogą tarp mokytojo ir mokinio kryptingiau nesprendžiamos.

Lentelė 16. Pagalbos mokiniui veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	4	3	3	4

Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	3	2	3
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	4[24]	4[25]	3
Bendras įvertis	**4,5**	**3,3**	**3**	**3,3**

Ugdymo turinys

Tyrimuose, strateginiuose dokumentuose pastebima, kad bendrojo lavinimo mokyklose ugdymo turinys vis dar labiau orientuotas į žinias ir mokinio akademinių gebėjimų ugdymą, nepakankamai įtraukiant horizontaliąsias kompetencijas, tokias kaip komunikavimas, problemų sprendimas, taip pat neužtikrinant ugdymo turinio ir formų sąsajos su gyvenimo praktika. Kaip akcentuojama MTP+, mokymosi turinys nėra pakankamai individualizuojamas, atsižvelgiant į mokinio gebėjimus, interesus, mokymosi proceso ypatumus.

Ne visi šalies bendrojo lavinimo mokyklose naudojami vadovėliai, kita mokymo medžiaga atitinka ir yra tinkami mokyti pagal Bendrąsias ugdymo programas ir ugdymo planus. Išskiriamos dvejopos vadovėlių turinio ir žinių perteikimo formos problemos – dalis vadovėlių nepakankami suteikti mokiniui žinias, reikalingas siekiant išsilavinimo standartuose numatytų tikslų, dalies vadovėlių išraiškos formos neatitinka mokinių amžiaus ypatumų, nenaudoja šiuolaikiniame pasaulyje įprastų ir mokiniams priimtinų komunikavimo priemonių.

ES strateginiuose dokumentuose vis labiau pabrėžiamas poreikis dar mokykloje išlavinti tokius gebėjimus, kad asmuo galėtų savarankiškai priimti sprendimus ir be didesnio lūžio iš bendrojo lavinimo mokyklos pereiti į aukštesnius švietimo lygmenis arba rasti savo vietą darbo pasaulyje. Laikoma, kad vienas pagrindinių bendrojo lavinimo tikslų - suteikti visiems jauniems žmonėms priemones vystyti tokius bendruosius gebėjimus, kuriuos įgijęs jaunimas būtų pasirengęs suaugusiųjų gyvenimui ir kurie būtų pagrindas tolesniam mokymuisi bei darbui[26]. EP rekomenduoja vystyti šias bendrąsias kompetencijas: bendravimas gimtąja kalba, bendravimas užsienio kalbomis, matematiniai gebėjimai ir pagrindiniai gebėjimai mokslo ir technologijų srityse, skaitmeninis raštingumas, mokymasis mokytis, socialiniai ir pilietiniai gebėjimai, iniciatyva ir verslumas, kultūrinis sąmoningumas ir raiška. LR bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategijoje[27] kaip prioritetas išskiriama tokių bendrųjų mokinio kompetencijų ugdymas: kompiuterinis raštingumas, komunikavimas užsienio kalbomis, verslumas, kultūrinis sąmoningumas. Vienas iš ugdymo turinio principų, kuris akcentuojamas ir minėtoje strategijoje - ugdymo turinio vidinė integracija, ryšys su gyvenimu, darbo pasauliu, kultūros procesais. Taigi bendrųjų gebėjimų ugdymas turėtų būti sistemingai integruojamas į mokymo programas, o ugdant verslumą į ugdymo procesą rekomenduojama įtraukti ir išorės subjektus (įmones) [28].

Pastaraisiais metais tarptautinių palyginamųjų tyrimų[29] duomenimis gerėja Lietuvos mokinių matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai, tačiau kol kas pasiekimai svyruoja apie vidurkį ir jų augimui dar yra pakankamai erdvės. Svarbu pastebėti, kad minėtuose palyginamuosiuose tyrimuose pabrėžiama ne tik mokinių sukauptų žinių spektro platumo svarba, bet ir gebėjimas žinias pritaikyti praktiškai, sprendžiant kasdienes problemas. T.y. ugdymo turinys siejamas ne tik su akademinių žinių perteikimu.

Matematikos ir gamtos mokslų svarbos ir patrauklumo didinimas bendrajame lavinime taip pat svarbus siekiant, kad aukštajame moksle daugėtų asmenų, studijuojančių technologijos ir fizinius mokslus, būtų tenkinamas šių sričių darbuotojų poreikis žinioms imliuose sektoriuose.

[24] Čia ir kitose analogiškose lentelėse šioje skiltyje pateikiama apibendrinta projektų vykdytojų nuomonė dėl papildomų veiklų, kurios prisidėtų prie geresnio atitikimo tikslinės grupės poreikiams

[25] Čia ir kitose analogiškose lentelėse šioje skiltyje pateikiama apibendrinta projektų vykdytojų nuomonė apie projektų metu sukurtų produktų kokybę

[26] Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija „Dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų“, 2006/962/EB

[27] Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategija, patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. ISAK-970

[28] Komisijos komunikatas „Įgyvendinant Bendrijos Lisabonos programą: Verslumu pagrįsto mąstymo puoselėjimas ugdant ir mokant“, KOM(2006) 33

[29] *International Association for the Evaluation of Educational Achievements* organizacijos atliekami tarptautiniai matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų tyrimai

Vis plačiau į bendrojo lavinimo mokyklas integruojant asmenis su negalia, didėja poreikis jų ugdymui skirtoms priemonėms, kurios būtų pritaikytos tas pačias žinias tik galbūt skirtingu gyliu ar forma perduoti įvairių gebėjimų mokiniams, besimokantiems vienoje klasėje.

Formaliojo švietimo sistemoje taip pat kol kas neišvystyta itin gabių vaikų atskleidimo sistema ir nėra plačiau taikomi metodai jų ugdymui. Ypač tai aktualu mažesnių vietovių mokiniams, kurie negali rinktis iš kelių mokymo įstaigų.

ŽIPVP bendrojo lavinimo ugdymo turiniui skiriamos kelios priemonės, kuriose numatyta įgyvendinti po vieną ar kelias remiamas veiklas bendrojo lavinimo ugdymo turinio plėtojimo srityje.

VP1-2.2.-ŠMM-04-V priemonės tikslas – sukurti inovatyvias ir atliepiančias ūkio poreikius mokymo programas. Pagal šią priemonę šiuo metu įgyvendinamas vienintelis projektas pagal remiamą veiklą, skirtą padidinti mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimą 14–19 metų mokiniams, diferencijuojant ir individualizuojant mokymąsi bei siejant jį su šiuolaikinio darbo pasaulio reikalavimais.

VP1-2.2.-ŠMM-06-V priemonės vienas iš tikslų - sukurti prielaidas mokinių pagrindinėms kompetencijoms ugdyti pirmajame pagrindinio ugdymo programos koncentre (5–8 kl.). Pagal vieną iš priemonės remiamų veiklų įgyvendinamas projektas, skirtas ugdyti 5-8 klasių mokinių pagrindines kompetencijas (gamtos mokslų, komunikavimo gimtąja kalba, mokymosi mokytis) .

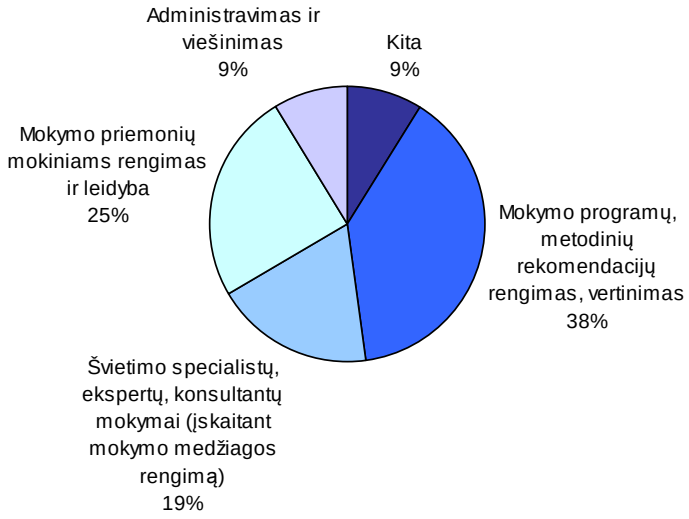

Pav. 5. Pagal priemones, skirtas plėtoti bendrojo lavinimo ugdymo turinį, įgyvendinamų projektų lėšų pasiskirstymas, proc. (viso pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis skirta beveik 16 mln. Lt)

Pagal tai, kaip lėšos pasiskirsto skirtingoms finansuojamoms veikloms, matyti, kad daugiau kaip trečdalis lėšų skirta metodinių rekomendacijų ir mokymo programų rengimui, ketvirtadalis lėšų - mokymo priemonių, susijusių su ugdymo turinio kaita, rengimui, penktadalis visų lėšų – pedagogų, švietimo specialistų mokymams, pristatant atnaujintą ugdymo turinį. Didesniosios dalies sukuriamų produktų (tokių kaip mokymo metodikų kūrimas, švietimo ekspertų mokymas) naudojimas po projektų įgyvendinimo priklausys nuo teisinio švietimo paslaugų reglamentavimo ir finansavimo, kas iki projektų įgyvendinimo nėra visiškai išspręsta. Projekto metu sukurtų produktų tęstinumas glaudžiai siejasi su ugdymo turinio reglamentavimu. Nėra išspręsta kaip rengiami mokymo modeliai, programos ir rekomendacijos turėtų tapti ugdymo proceso dalimi. Didžiausias kreditas užtikrinti tęstinumą suteikiamas projekte su naujomis priemonėmis supažindinamiems pedagogams, dalyvaujančioms pilotinėms mokykloms. Tačiau, projekto metu pasiūlomos naujovės turi rasti

atsaką bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose, turėti nuoseklų ryšį su kituose bendrojo lavinimo koncentruose siūlomomis ir įgyvendinamomis naujovėmis. Tai turi būti užtikrinama jau projekto metu.

Pagal VP1-2.2.-ŠMM-04-V priemonę įgyvendinamo projekto metu pagrindinis dėmesys skiriamas mokymo programų rengimui. Kaip, siekiant priemonės tikslų, atnaujinamas ugdymo turinys bus siejamas su šiuolaikinio darbo pasaulio reikalavimais priklausys nuo programų rengėjų. Projekte taip pat planuojama sukurti verslumo ugdymo per praktinę mokinių veiklą bei integravimo į mokomuosius dalykus rekomendacijas. Pastaroji veikla gali būti itin svarbi įgyvendinant EK rekomendacijas dėl verslumo ugdymo integravimo į visas mokymo programas, tačiau kyla rizika, kad tai gali likti atskiru dokumentu, kurio taikymas mokomuosiuose dalykuose gali priklausyti tik nuo atskirų pedagogų iniciatyvos ir netapti visų mokomųjų dalykų integralia dalimi. Taip pat su darbo pasauliui reikalingais gebėjimais siejasi ir kiti bendrieji gebėjimai, kurie įgyvendinamame projekte neakcentuojami, tačiau siekiant priemonės tikslų neturėtų būti pamiršti. Kitos dvi numatytos parengti programos labiau vertikalaus pobūdžio – menų ir technologijų ugdymo.

Pagal VP1-2.2.-ŠMM-06-V priemonę įgyvendinamas projektas siekia sukurti pagrindus trijų bendrųjų kompetencijų ugdymui - komunikavimo gimtąja kalba, gamtos mokslų ir mokymosi mokytis. Priemonės tikslų susiaurinimas iki šių kompetencijų nevisiškai atitinka strateginių dokumentų nuostatas. EP rekomendacijose išskiriami bent aštuoni lavintini bendrieji gebėjimai. Tiesa, LR bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategijoje prioritetas skiriamas keturių EP rekomenduojamų bendrųjų kompetencijų ugdymui, tačiau kitų negu įgyvendinamame projekte.

Tiesiogiai mokinius pasiekiantys produktai yra projekto metu kuriamos elektroninėje aplinkoje veikiančios programos, skirtos ugdyti bendruosius gebėjimus. Šie produktai, jeigu jie bus sukurti kokybiškai, gali tapti svarbia parama mokytojams taikant naujus ugdymo metodus. Visgi dalis priemonės lėšų skirta ne galutinio produkto sukūrimui, o, pvz., vadovėlių rengėjų konsultantų mokymams. Tokių finansuojamų veiklų tęstinumas (t.y. vadovėlių rengimas ir leidyba) susijęs su dideliais finansiniais kaštais, kurių klausimas neišspręstas.

Mokiniams su negalia, turintiems specialiųjų ugdymo poreikių integruotai ugdomiems bendrojo lavinimo mokyklose, skirtų specialiųjų mokymo priemonių parengimas įgyvendinamas pagal VP1-2.3.-ŠMM-04-V remiamą veiklą. Įgyvendinamo valstybinio projekto metu skiriamos lėšos specialiųjų multifunkcinių mokymo priemonių, pritaikytų įvairių lavinimosi poreikių mokiniams, parengimui, pedagogų paruošimui darbui su šiomis priemonėmis. Parengtomis priemonėmis bus apmokomi naudotis švietimo pagalbos specialistai. Atsižvelgiant į tai, kad nepaisant inkliuzinio ugdymo skatinimo bendrojo lavinimo mokyklų pedagogai nėra pasirengę specialiųjų poreikių mokinių ugdymui, tokie mokymai yra itin aktualūs. Tačiau, kaip ir kitų panašių projektų atveju, projekte numatytų apmokyti asmenų imtis yra itin maža lyginant su visa tiksline grupe (projekte darbo su specialiosiomis mokymo priemonėmis mokymus išklausys tik 225 švietimo specialistai). Taigi didesnės projekto lėšų dalies panaudojimas specialiųjų mokymo priemonių kūrimui atrodo pagrįstas ir labiau atitinkantis tikslinės grupės interesus.

Itin gabių vaikų ugdymui skirtas ir šiuo metu įgyvendinamas projektas pagal VP1-3.2-ŠMM-02-V priemonę. Projekto metu įgyvendinama daug tiesiogiai jauniesiems tyrėjams skirtų finansuojamų veiklų, organizuojami mokslininkų vizitai į mokyklas, kurių reikalingumas nediskutuojamas. Tiesa priemonės finansuojamų veiklų kokybė ir efektyvumas galbūt galėtų padidintas dalį veiklų per mokslininkų asociacijas perduodant tiesiogiai mokslininkams – tarpininko įsikišimas įprastai didina veiklų kaštus, įneša daugiau biurokratijos.

Su ugdymo turiniu susijęs ir visų bendrojo lavinimo mokinių poreikis gauti objektyvias žinias apie savo pasiekimus ir jų atitikimą visuotinai priimtiems reikalavimams. Šis poreikis sietinas su mokymosi pasiekimų vertinimo atitikimu ugdymo turiniui, t.y. pasiekimų vertinimo metu turi būti vertinami tie gebėjimai, kurie buvo ugdomi visame mokymo procese. Mokinių pasiekimų vertinimas turi būti integrali ugdymo turinio dalis ir turėti aiškias tarpusavio sąsajas. Priešingu atveju, kaip pastebi mokytojų atstovai, nepaisant visų pristatomų ugdymo turinio naujovių, jie priversti ugdyti mokinius atsižvelgiant į pagrindinio ugdymo ar brandos egzaminų reikalavimus, o pagrindiniai ugdymo tikslai susikoncentruoja į egzamino išlaikymą kuo aukštesniais balais.

Remiamos veiklos, skirtos bendrojo lavinimo pasiekimų vertinimo instrumentų kūrimui ir sistemos tobulinimui įgyvendinamos pagal VP1-2.1.-ŠMM-01-V priemonę. Vienas projektas skirtas pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų sistemos tobulinimui. Kitas projektas skirtas kurti mokinių pasiekimų vertinimo instrumentus, skirtus mokinio įvertinimui ir įsivertinimui 4 ir 8 klasėse. Su pasiekimų vertinimu susijusiuose projektuose pagrindinė finansuojama veikla, į kurią investuojama apie pusė numatytų

lėšų (viso projektams skirta 9 mln. Lt), - ekspertų mokymas. Šių finansuojamų veiklų poveikis tiesiogiai susijęs su tuo, ar bus išnaudotas asmenų, dalyvavusių mokymuose, potencialas. Numatytų pagrindinio ugdymo ir brandos egzaminų užduočių rengėjų ir vertintojų mokymų poveikis gali pasireikšti jau artimiausios po mokymų vyksiančios egzaminų sesijos metu, nes tikėtina, kad daugelis mokymuose dalyvavusių ekspertų dirbs egzaminų užduočių rengėjais ar vertintojais.

Asmenų, apmokomų rengti standartizuotus vertinimo ir įsivertinimo instrumentus 4 ir 8 klasėms, žinių nauda mokyklai sunkiai prognozuojama, kadangi projekto metu standartizuoti įrankiai nėra kuriami, o jų būtinumas ir naudojimas, taigi ir finansavimas, bendrajame ugdyme ateityje taip pat nėra apibrėžtas.

Pasiekimų vertinimo sistemą stiprinančiuose projektuose neaiški pasiekimų vertinimo atitikimo ugdymo turiniui dimensija. Pagal projektų finansavimo ir administravimo sutartyse pateikiamus kuriamų produktų aprašymus labiau aiški techninių vertinimo instrumentų plėtros sritis (pvz. testų sudarymo metodikos). Atskirais atvejais numatyta teikti pasiūlymus dėl bendrųjų programų keitimo. Visgi tam, kad kuriami ir taikomi vertinimo instrumentai sustiprintų pasiekimų vertinimo sistemą jau artimiausiu metu, jie turėtų derintis prie šiuo metu mokyklose vykdomų programų. Pagal ŽIPVP vykdomos visų ugdymo turinio atnaujinimui ir pasiekimų vertinimo tobulinimui skirtų remiamų veiklų turinys turėtų būti aiškiai susietas tarpusavyje, vengiant mokykloms siūlyti iš esmės skirtingas koncepcijas (ypač tokiu jautriu klausimu kaip ugdymo turinio ir pasiekimų vertinimo suderinamumas).

Kol kas, įgyvendinant VP1-2.2.-ŠMM-04-V, VP1-2.2.-ŠMM-06-V ir VP1-2.1.-ŠMM-01-V priemonių projektus, susijusius su bendrojo lavinimo ugdymo turinio ir pasiekimų vertinimo gerinimu, nėra išspręsta LR bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategijoje įvardinta rizika, kai įvairiose strategijose, programose ir projektuose siūlomos ugdymo turinio naujovės dažnai įgyvendinamos nenuosekliai, jos neužtikrina tolesnės paramos mokyklai ir mokytojams, todėl neduoda laukiamų rezultatų.

Lentelė 17. Ugdymo turinio plėtotės ir pasiekimų vertinimo sistemos tobulinimo veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	**Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje**	**Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje**	**Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui**
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	4	4	3	3
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	4	4	2	3
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	3	4	4
Bendras įvertis	**4**	**3,7**	**3**	**3.3**

Mokinių neformalusis švietimas, profesinis orientavimas

Tiesiogiai mokiniams ir jų kompetencijų ugdymui taip pat skirtos neformalaus švietimo priemonės. Šiuo metu įgyvendinama VP1-2.2.-ŠMM-10-V priemonė, kurios pagrindinės lėšos skiriamos vaikų vasaros stovyklų organizavimui (beveik 80 proc. viso suplanuoto biudžeto). Nepaisant to, kad projekto produktas skiriamas tiesiogiai mokiniams, jo tęstinumas yra abejotinas. Pagal priemonę finansuojamos trumpalaikės veiklos, tačiau sistemiškai neformalus ugdymas nestiprinamas. Tokiu atveju ir švietimo specialistams organizuojamų mokymų nauda, įgytų žinių panaudojimas ateityje lieka neaiškūs.

Mokinių profesinio orientavimo sistemai stiprinti numatytos remiamos veiklos pagal VP1-2.3.-ŠMM-01-V priemonę. Pagrindinės šiuo metu įgyvendinamo valstybinio planavimo projekto finansuojamos veiklos skirtos sistemos koncepcijos parengimui, stebėsenos sistemos sukūrimui, profesinio orientavimo specialistų mokymui ir profesinio orientavimo paslaugų mokiniams teikimui.

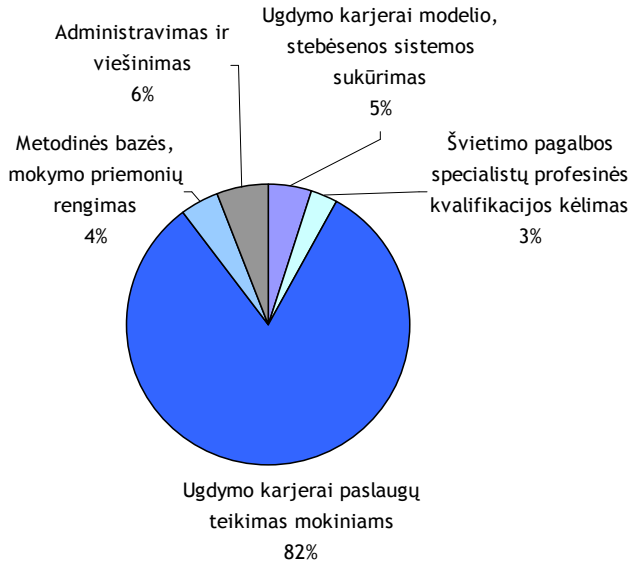

Pav. 6. Pagal VP1-2.3.-ŠMM-01-V priemonę įgyvendinamo projekto, skirto mokinių profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimui ir plėtrai, lėšų pasiskirstymas, proc. (viso pagal pasirašytą finansavimo ir administravimo sutartį skirta daugiau kaip 55 mln. Lt)

Įgyvendinama priemonės remiama veikla sietina su 2004-2006 m. programavimo laikotarpio metu vykdytomis veiklomis, įsteigtais profesinio orientavimo taškais mokyklose. Kaip nurodoma būtinų investicijų pagrindime, iki šiol sukurti tik sistemos pagrindai, o moksleiviams teikiamos daugiau informavimo, tačiau nėra ugdomos karjeros planavimo ir valdymo kompetencijos. Viena iš priežasčių nepakankamos švietimo pagalbos specialistų kompetencijos ugdymo karjerai srityse.

Pagal priemonės stebėsenos rodiklius numatyta, kad profesinio orientavimo paslaugos bus suteiktos 174 tūkst. mokinių (dabar vykdomo I etapo metu – 88 tūkst. mokinių). Tuo tikslu bus apmokyti (vėliau ir įdarbinti pagal terminuotas darbo sutartis) 1600 švietimo pagalbos specialistai iš visų šalies bendrojo lavinimo mokyklų.

Švietimo pagalbos specialistams numatyti mokymai, kurių trukmė 24 val. ir kurių metu jie bus apmokyti dirbti su projekto metu rengiamomis mokymo programomis ir priemonėmis. Ugdymo karjerai veikla yra itin daugialypė ir apimanti įvairius socialinius, psichologinius, komunikacinius, darbo aplinkos pažinimo aspektus. Profesinio orientavimo specialistais mokyklose dirba įvairių dalykų mokytojai, administracijos darbuotojai, kurių išsilavinimas ir pagrindinės kompetencijos apima kitas arba siauresnes sritis, todėl tokie trumpalaikiai mokymai gali būti nepakankami įgyti reikalingas žinias kokybiškam darbui su mokiniais ugdymo karjerai srityje.

Investicijų tęstinumas nėra išspręstas. Profesinio informavimo taškai yra įkurti 700 mokyklų. Ankstesnių projektų metu buvo apmokyti švietimo pagalbos specialistai ir organizuota profesinio informavimo taškų veikla. Tačiau pasibaigus projektiniam finansavimui profesinio informavimo taškai liko kiekvienos mokyklos atsakomybėje, atskiros lėšos jų išlaikymui nenumatytos. Tai rodo, kad nacionaliniu mastu dėl profesinio orientavimo veiklos nėra apsispręsta. Šiame kontekste investavimas į tokios sistemos palaikymą kelia abejonių. Trumpalaikio mokinių konsultavimo (projekto laikotarpiu), ypač jeigu tai daroma ne tik profesinio orientavimo, o ugdymo karjerai tikslais, poveikis bus greičiau atsitiktinis.

Siekiant sustiprinti profesinio orientavimo veiklas pirmiausiai turėtų būti pagrįstas ir patvirtintas sistemos veikimo modelis, numatytos lėšos jos palaikymui ir priklausomai nuo patvirtintos sistemos koncepcijos keliama asmenų dirbsiančių pagal steigiamus nuolatinius etatus mokymams. Jeigu nusprendžiama išlaikyti esančią situaciją, kai profesinio informavimo taškų palaikymas ir veiklos kryptys paliekamos mokyklos atsakomybėje, svarstytina alternatyva numatytas lėšas paskirstyti mokykloms ir leisti joms savo nuožiūra

organizuoti profesinio orientavimo veiklas. Valstybės planavimo projektų metu tik stiprinant metodinę bazę, parengiant aukštos kokybės, naujomis technologijomis grįstas mokymo(si) priemones.

Pagal dabar įgyvendinamą projektą numatomos sukurti metodinės bazės (mokymo programų, mokymo priemonių) kokybės šiuo metu įvertinti dar negalima. Tačiau mokymo programos bus tvirtinamos teisės aktų nustatyta tvarka, todėl išorinė kokybės kontrolė bus užtikrinta. Numatytų mokymo(si) priemonių spektras kol kas siauras, todėl strategiškai planuojant profesinio orientavimo ir ugdymo karjerai sistemos plėtrą, ši dimensija nacionaliniu mastu turėtų būti stiprinama (trumpalaikių paslaugų finansavimo sąskaita).

Lentelė 18. Neformalaus ugdymo, profesinio orientavimo sistemos plėtros veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	5	3	2	1
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	3	3	x
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	4	4	2
Bendras įvertis	**5**	**3,3**	**3**	**1,5**

Pedagogų kvalifikacijos kėlimas

Pedagogų kvalifikacija yra esminė sąlyga įgyvendinti visus aukščiau aptartus tikslus ir užtikrinti sukurtų produktų tęstinumą bei poveikį. Visos investicijos į švietimo turinį neturės laukiamo poveikio, jeigu nebus atitinkamai sustiprintos pedagogų kompetencijos. Pedagogų mokymai gali būti traktuojami ir kaip suaugusiųjų mokymas, tačiau šio vertinimo kontekste ši veikla pirmiausiai suvokiama kaip instrumentas per geresnes asmenines bei dalykines pedagogų kompetencijas siekti geresnės bendrojo lavinimo kokybės, bendros situacijos mokykloje ir pan.

Sritys, kuriose pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poreikiai didžiausi – bendrųjų gebėjimų, tokių kaip informacinių komunikacinių technologijų naudojimas, trūkumas dėl sparčių technologinių pokyčių; ugdymo turinio naujovių integravimas į ugdymo procesą, naujų mokymo metodų naudojimas; individualizuoto mokymo proceso organizavimas.

Individualizuotas mokymo procesas tampa bene didžiausiu pastarojo meto iššūkiu pedagogams. Skatinant inkliuzinį ugdymą vis daugiau specialiųjų poreikių mokinių integruojama į bendrojo lavinimo mokyklas (2010 m. į bendrojo ugdymo klases buvo integruoti beveik 47 tūkst. specialiųjų poreikių vaikų). Didėjant gyventojų mobilumui mokyklose daugėja laikinai besimokančių vaikų prieš tai besimokiusių kitoje šalyje ar kita kalba. Taip pat pabrėžiamas poreikis atpažinti ir lavinti ypatingų gabumų vaikus. Žinant, kad visi šie mokiniai dažnai susitinka vienoje klasėje, pedagogui tenka didelė atsakomybė rasti priimtiniausias ugdymo formas. Priešingu atveju, inkliuzinis ugdymas, gabių vaikų ugdymas rizikuoja tapti tik deklaratyviu. Juolab, kad daugelis minėtųjų aplinkybių yra naujos pedagogams ir kliautis vien jų patirtimi būtų neatsakinga.

Kaip jau buvo minėta analizuojant socialinės, psichologinės pagalbos mokiniui klausimus, pedagogams be dalykinių žinių perteikimo taip pat tenka atsakomybė už mikroklimato mokykloje kūrimą, mokymuisi palankios atmosferos palaikymą. Tai pirmiausiai susiję su mokinių psichologijos išmanymu, atitinkamų komunikacinių gebėjimų ugdymu, savo vaidmens suvokimo mokykloje stiprinimu. Kompleksiškai nesprendžiant pedagogo kaip asmens savijautos mokykloje gerinimo, jo ir mokinio dialogo stiprinimo, kyla grėsmė atsirasti priešiškai bendruomenei, kurioje kiekviena pusė, ignoruodama kitus, siekia tik savo tikslų. Visgi, žinant, kad plačiąja prasme visos mokyklos bendruomenės interesai yra tokie patys – gera ugdymo kokybė – svarbu stiprinti pagalbą randant bendrus kelius į tą patį tikslą.

Pedagogų atstovai pastebi, kad daug iki šiol inicijuotų ir siūlytų ugdymo turinio naujovių mokykloje neprigijo dėl to, kad pagrindiniai potencialūs šių naujovių taikytojai – mokytojai – nepakankamai suprato dėl ko reikalingi siūlomi pokyčiai, koks jų kontekstas, vieta visame ugdymo procese. Pedagogus dažnai pasiekia tik

fragmentuota informacija apie privalomus ar siūlomus ugdymo turinio pakeitimus ir tai priimama greičiau kaip dar vienas reikalavimas, už kurį reikia kažkaip atsiskaityti, iš esmės nepersvarstant taikomų mokymo metodų, ugdymo eigos ir pan. Tai sietina su kiekvieno išsilavinusio ir subrendusio žmogaus poreikiu suvokti savo misiją ir darbo poveikį platesniame kontekste. Jeigu to nėra, kyla grėsmė pernelyg susikoncentruoti į formalaus vertinimo reikalavimus (kvalifikacijos kėlimo kursų baigimo pažymėjimų skaičius, mokinių pasiekimų vertinimo rezultatai ir pan.).

Taip pat aktuali problema, su kuria susiduria švietimo sistema – kvalifikacijos kėlimo poreikio patenkinimas. Pvz., kompetencijos, susijusios su IKT naudojimo gebėjimais, individualizuoto mokymo organizavimu, laikytinos horizontaliomis ir reikalingos praktiškai visiems šalies pedagogams. LR statistikos departamento duomenimis 2009 m. bendrojo lavinimo mokyklose dirbo beveik 40 tūkst. pedagogų. Nuolat tobulinti ir atnaujinti visų šių pedagogų kompetencijas centralizuotai sunkiai įmanomas uždavinys, todėl reikalingi mokymo tarpininkai, kurių klausimas turėtų būti aiškiai išsprendžiamas kiekviename projekte. Ugdymo turinio naujovės (išskyrus bendrųjų gebėjimų ugdymą) dažniau sietinos su atskirų dalykų mokymu, todėl priklausomai nuo konkrečios mokytojų dalykininkų bendruomenės skaičiaus mokymai gali būti organizuojami centralizuotai.

Nacionaliniu lygiu veikia Ugdymo plėtotės centras (iki reorganizacijos - Pedagogų profesinės raidos centras), savivaldos lygiu – švietimo centrai. Visgi, švietimo centrų paskirtis kol kas daugiau organizacinė, o jų indėlis į pedagogų kvalifikacijos kėlimą nepakankamas. Siekiant, visoje šalies teritorijoje užtikrinti vienodą švietimo paslaugų prieinamumą (ne tik infrastruktūros, bet ir ugdymo kokybės prasme) reikalinga švietimo naujoves, pažangius mokymo metodus skleisti visiems pedagogams prieinama forma, plačiau įtraukiant savivaldybių švietimo centrus.

Taip pat svarbu užtikrinti sąlygas kvalifikacijos kėlimą organizuoti taip, kad nenukentėtų pagrindinis pedagogo darbas ir funkcija – pamokų vedimas, darbas su mokiniais. Išsklaidytas ir nesistemiškas kvalifikacijos kėlimo procesas sukelia nepatogumus organizuojant mokyklos veiklą, gali skatinti mokyklos bendruomenės nepasitenkinimą dėl nevienodų darbo ir kvalifikacijos kėlimo sąlygų ir pan.

ŽIPVP pedagogų kvalifikacijos kėlimas yra horizontali veikla, įgyvendinama beveik visose priemonėse. Dalis priemonių (VP1-2.2-ŠMM-02-V, VP1-2.2-ŠMM-03-K) pagal savo tikslus yra skirtos tiesiogiai pedagogų kvalifikacijos kėlimui, kitose priemonėse kvalifikacijos kėlimas laikomas vienu iš uždavinių siekiant priemonės tikslų. Kita vertus, didelio skirtumo tarp įgyvendinamų MTP+ projektų, nepriklausomai pagal kurią ŽIPVP priemonę jie finansuojami, mokymų apimties prasme nėra. Projektuose šiuo metu įgyvendinamuose pagal VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonę, kurios pagrindinis tikslas geresnė pedagogų kvalifikacija, pedagogų mokymams skiriama apie pusę visų numatytų išlaidų, visuose kituose įgyvendinamuose MTP+ projektuose, kuriuose pedagogų ir kitų švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimas yra tik vienas iš uždavinių, - apie trečdalį visų suplanuotų išlaidų. Tai rodo, kad pedagogų ir kitų švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimas iš esmės laikytinas viena iš pagrindinių ŽIPVP 2 prioriteto priemonių atitinkančių MTP+ investicijų.

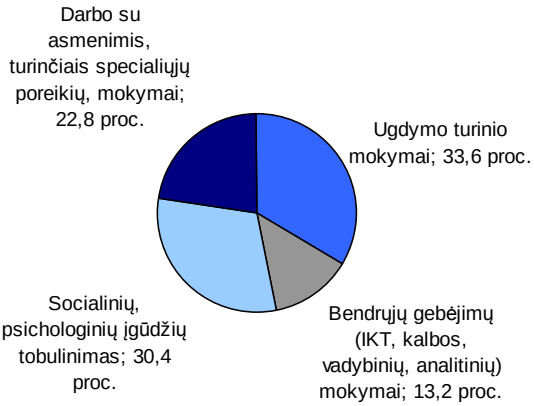

Pav. 7. Pedagogų mokymams skirtų lėšų pasiskirstymas pagal sritis, proc. (viso pagal pasirašytas sutartis skirta virš 14 mln. Lt)

Pagal iki dabar pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis apie trečdalis šių lėšų suplanuota mokymams, susijusiems su atnaujinamu ugdymo turiniu. Šie mokymai suplanuoti kaip pagal įgyvendinamų projektų, kuriančių naujas ugdymo metodikas, mokymo priemones ir pan. dalis. Šie projektai įgyvendinami pagal priemones VP1-2.2.-ŠMM-02-V, VP1-2.2.-ŠMM-04-V, VP1-2.2.-ŠMM-10-V.

Bendrųjų gebėjimų lavinimui skirta kiek daugiau negu dešimtadalis visų lėšų mokymams. IKT taikymo gebėjimų mokymai numatyti tik pradinių klasių pedagogams ir specialiojo ugdymo pedagogams pagal priemonę VP1-2.2.-ŠMM-02-V. Kompiuterinio raštingumo pagrindų suplanuota apmokyti 1800 pedagogų (pradinio ugdymo ir specialiojo ugdymo).

Tačiau nepakankamos IKT žinios yra aktuali problema visuose bendrojo lavinimo lygmenyse dirbantiems pedagogams, todėl vien tik pradinio ugdymo lygmens išskyrimas gali būti nepakankamai pagrįstas. Įvairiais skaičiavimais pedagogų, turinčių IKT raštingumo žinias, atitinkančias kompiuterinio raštingumo standartą, turi tik apie 50 proc. pedagogų[30]. IKT naudojimas ugdymo procese pirmiausiai sietinas tiesiog su kompiuteriniu raštingumu. Dažnai būtent ši priežastis trukdo veiksmingai taikyti naujus ugdymo metodus, pasinaudoti siūlomais IKT produktais ugdymui. Pradinių klasių pedagogams ir specialiojo ugdymo pedagogams IKT taikymo gebėjimų gerinimo projekte pagal VP1-2.2.-ŠMM-02-V priemonę taip pat aiškios dvi dimensijos: kompiuterinis raštingumas ir konkrečių IKT produktų taikymas. Jeigu IKT produktų kūrimas ir taikymas ugdymo procese aiškiai sietinas su konkrečiu bendrojo lavinimo lygmeniu ir atskirais mokymais siauresnei tikslinei grupei, tai kompiuterinio raštingumo mokymų organizavimas svarstytinas platesniu mastu. Juolab, kad IKT paremtos mokymo priemonės kuriamos ir kitiems bendrojo lavinimo lygmenims (pagal VP1-2.2.-ŠMM-06-V priemonę), o IKT priemonių naudojimo ugdymo procese svarba didėja.

Siekiant, kad reikiamą kompiuterinio raštingumo lygį įgytų visi pedagogai esamų priemonių nepakanka. Jeigu visgi būtų laikomasi nuomonės, kad šie mokymai turėtų būti finansuojami ESF lėšomis, svarstytinas klausimas inicijuoti išskirtinai kompiuterinio raštingumo mokymams skirtą projektą, kurio tikslinė grupė būtų visų bendrojo lavinimo lygių ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai. Pastebėtina, kad tokio projekto vykdymui nereikia kurti jokių naujų produktų, kadangi kompiuterinio raštingumo mokymus pagal patvirtintas programas rinkoje siūlo nemažai paslaugų teikėjų. Kita alternatyva – ESF lėšomis finansuoti IKT pagrindu veikiančių ugdymo priemonių rengimą, jų integravimą į ugdymo procesą, o grynąjį kompiuterinio raštingumo

[30] LR švietimo ir mokslo ministerijos, Pedagogų profesinės raidos centro tyrimai

pagrindų mokymą palikti finansuoti iš mokinio krepšelio lėšų. Be to, dirbančiųjų kompiuterinio raštingumo mokymai gali būti remiami ŽIPVP pirmojo prioriteto lėšomis, todėl skatintina pačių mokyklų, mokytojų organizacijų iniciatyva.

Socialinių, psichologinių žinių švietimo specialistų žinios stiprinamos tik pagal vieną VP1-2.3.-ŠMM-04-V priemonės remiamą veiklą, įgyvendinant pagalbos mokiniui kokybės ir efektyvumo plėtros projektą. Projektas skirtas dviejų sričių stiprinimui – švietimo pagalbos specialistų kompetencijų, darbo su vaiko raidos metodikomis stiprinimas ir bendrojo lavinimo mokyklų krizių komandų gebėjimų stiprinimas. Pastaroji veikla labiausiai sietina su pedagogams būtinų psichologinių, socialinių žinių poreikiais. Tačiau ši veikla orientuota tik į mokyklų krizių komandų narius (planuojama, kad mokymuose dalyvaus 5800 asmenys). Kitiems pedagogams, taip pat platesnio pobūdžio mokymai nevykdomi ir nesuplanuoti. Vertinant socialinę psichologinę situaciją mokykloje, tokios priemonės laikytinos nepakankamomis ir galėtų būti išplėstos platesniam tikslinės grupės ratui.

Darbui su įvairių poreikių asmenimis reikalingų švietimo specialistų gebėjimų ugdymas realizuojamas kaip integrali specifinių poreikių grupėms skirtų įgyvendinamų projektų dalis. Šiuo metu vykdomi projektai skirti specialiųjų ugdymosi poreikių asmenims su negalia, iškritimo iš mokyklos rizikos grupėje esantiems asmenims ir gabiems vaikams. Darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių asmenimis reikalingų kompetencijų mokymai suplanuoti daugiausiai švietimo pagalbos specialistams ir pedagoginių psichologinių tarnybų specialistams. Bendrojo lavinimo mokyklų mokytojams, dirbantiems klasėse, į kurias yra integruoti įvairių ugdymosi poreikių mokiniai, mokymų kol kas labai trūksta. Žinant, kad 2009-2010 mokslo metais į bendrojo lavinimo klases buvo integruoti daugiau kaip 45 tūkst. mokinių, turinčių specialiųjų poreikių, o švietimo pagalbos specialistų yra per mažai, kad jie būtų kiekvienoje klasėje, bent jau bazinės pedagogų darbo su įvairių poreikių asmenimis kompetencijos yra esminė sąlyga išlaikyti inkliuzinį ugdymą ir siekti visavertės specialiųjų poreikių asmenų integracijos. Skirtingų poreikių mokinių ugdymas vienoje klasėje išlieka dideliu iššūkiu ir problema pedagogams.

Bendra daugelio projektų situacija ir galimas mažesnis poveikis susijęs su didele tikslinės grupės imtimi. Ugdymo turinio plėtotei skirtos priemonės aiškiai neišsprendžia ir profesinėse mokyklose dirbančių bendrojo lavinimo pedagogų įtraukimo į naujo ugdymo turinio sklaidą klausimo. Pripažįstant, kad profesinėse mokyklose besimokantys mokiniai, kurie kartu su profesija siekia įgyti pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą, taip pat turi gauti tinkamas bendrojo lavinimo žinias, pakankamas įgijus profesinę kvalifikaciją tęsti studijas aukštosiose mokyklose, skatinant mažiau į akademines žinias linkusius mokinius kaip alternatyvą rinkti technologinio profilio mokyklas, profesinėse mokyklose teikiamas bendrasis lavinimas turėtų būti ne mažiau svarbus negu bendrojo lavinimo mokyklose. Plėtojant naują ugdymo turinį, siekiant pakeisti mokymo(si) procesą į pedagogų kvalifikacijos kėlimo procesą faktiškai neįtraukiami būsimieji pedagogai, studijuojantys šalies aukštosiose mokyklose.

Mokymų švietimo specialistams organizavimas

Pedagogų kvalifikacijos kėlimas įgyvendinant valstybinio planavimo projektus, kurių poveikis turėtų būti juntamas plačiu mastu, susiduria su vienu iš pagrindinių iššūkių – pedagogų skaičiumi. Šalyje dirba beveik 40 tūkst. pedagogų, todėl visus apmokyti vieno projekto metu neįmanoma. Kai kalbame apie tokius bendruosius įgūdžius kaip bendravimo psichologija, kompiuterinis raštingumas ar pan., akivaizdu, kad bet kokia dalies pedagogų atranka ir apmokymas nesprendžia klausimo iš esmės. Atitinkamas kompetencijas gauti ar atnaujinti turi visi ar bent jau didžioji dalis bendrojo lavinimo pedagogų.

Vienas iš galimai priimtiniausių būdų spręsti šį klausimą įgyvendinamų projektų metu – pasitelkti švietimo konsultantus, kurių kiekis būtų pakankamas pasiekti kuo platesnį mokyklų ir pedagogų ratą.

Tačiau, kaip pastebi, švietimo bendruomenė, parengtų konsultantų kompetencijos dažniausiai nėra išnaudojamos. Švietimo konsultantų statusas ir jo įteisinimo sąlygos yra nustatytos Švietimo konsultantų veiklos nuostatuose[31], tačiau kaip bus naudojamos įgytos kompetencijos priklauso tik nuo paties konsultanto. Konsultantais tampa asmenys nesiejami jokios institucijos, todėl jų įgytų žinių panaudojimas švietimo kokybės gerinimo tikslais tampa atsitiktiniu. Didelė dalis švietimo konsultanto statusą įgyjančių asmenų dirba kitą tiesioginį darbą, todėl be pašalinės iniciatyvos jų gautos žinios bus naudojamos tik asmeniniame lygmenyje ar labai siaurame kolegų rate, kai investicijų į švietimo konsultantų mokymą tikslai visgi yra kitokie.

[31] patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. ISAK- 1041

Dalyje šiuo metu ŽIPVP lėšomis įgyvendinamų projektų švietimo konsultantų mokymams taip pat skiriamos didelės lėšos, tačiau neišsprendžiamas jų įgytų žinių panaudojimas švietimo sistemos reikmėms.

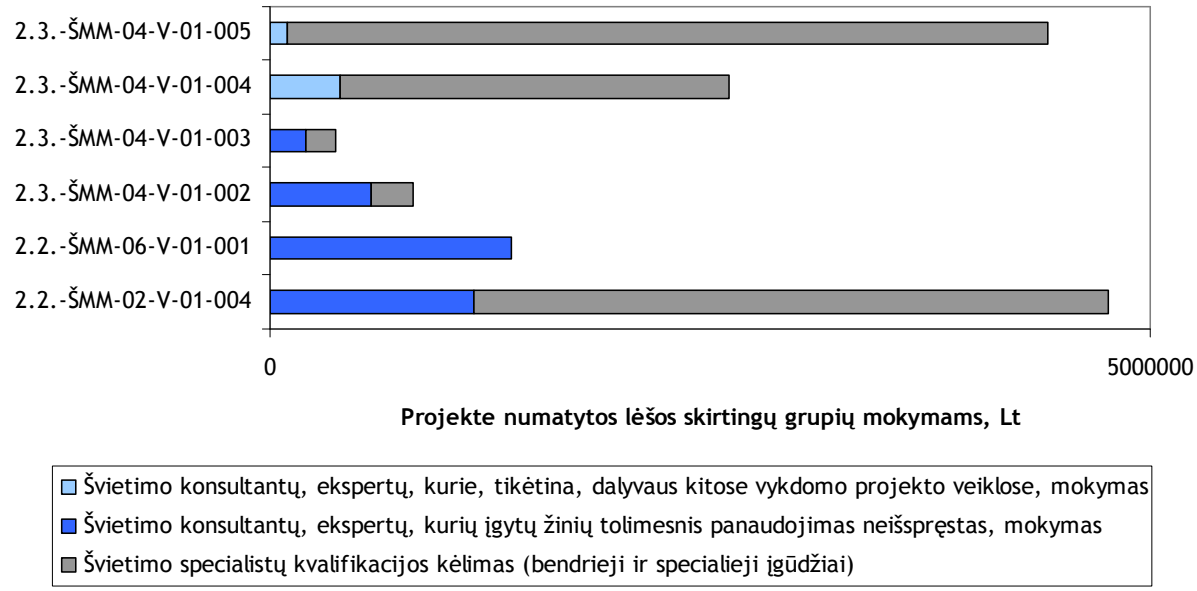

Pav. 8. Pagal skirtingas ŽIPVP priemones įgyvendinamuose projektuose, skirtuose bendrojo lavinimo ugdymo turinio kaitai ir švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimui, numatytos lėšos mokymams pagal skirtingas mokymuose dalyvaujančių asmenų grupes

Šią problemą galėtų spręsti šalyje veikiantis švietimo centrų tinklas, kuris galėtų būti švietimo kompetencijų centru regione. Tačiau kol kas šios įstaigos daugiau orientuotos į administracinę veiklą, o ugdymo turinio, pedagogų kvalifikacijos klausimų sprendimui trūksta nuoseklumo.

Šis esamos sistemos trūkumas nulemia ir ES struktūrinių fondų lėšomis įgyvendinamų projektų tęstinumo rizikas, kuomet projektų metu dalis lėšų tenka produktams, kurie be palaikymo pasibaigus projekto veikloms tiesiog nebefunkcionuos. Tai kelia esminį klausimą dėl keltų tikslų pasiekimo, o taip pat lėšų panaudojimo efektyvumo.

Visgi tai, kad švietimo konsultantų problema kyla iš nacionalinės sistemos trūkumų, neturėtų būti naudojama kaip pasiteisinimas dėl neaiškaus ES struktūrinių fondų lėšomis finansuotų konsultantų mokymo poveikio. Projekto rezultatų naudojimas ir tęstinumas turi būti sprendžiamas dar prieš pasirašant projektų finansavimo ir administravimo sutartis. Kaip rodo skirtingų įgyvendinamų projektų patirtis, yra bent kelios priemonės minėtai rizikai mažinti. Vienas iš galimų pasirinkimų, įgyvendinamų projektų metu kaip formalius projekto partnerius traukti dabar veikiančias regionines švietimo pagalbos institucijas, stiprinti jų personalo įgūdžius ir pirmiausiai kaip švietimo konsultantus į mokymus kviesti švietimo centrų ir pan. institucijų darbuotojus, o nepriklausomus asmenis, dalyvaujančius mokymuose, įpareigoti po mokymų bendradarbiauti su regioninėmis institucijomis, būnant aktyviems įgytų žinių skleidėjais.

Dar vienas galimas situacijos sprendimo būdas, taikomas kai kuriuose projektuose, galėtų būti projekto metu mokymuose dalyvaujančių švietimo konsultantų įtraukimas į tolimesnes projekto veiklas. Tai reiškia, kad jau projekto įgyvendinimo metu pasiekiamas didesnis tikslinės grupės ratas, pasitelkiant specialiai parengtus švietimo konsultantus. Tokiu būdu yra užtikrinama bent jau tai, kad mokymuose dalyvavę konsultantai iš tiesų perduos žinias didesniam skaičiui asmenų. Jeigu ši priemonė būtų papildomai derinama su anksčiau minėtu didesniu švietimo centrų įtraukimu, skatinant projekto metu įgytų žinių sklaidą po projekto pabaigos, projekto poveikis ir efektyvumas galėtų dar labiau išaugti.

Kita vertus, švietimo konsultantų rengimas projektų metu ir jų įtraukimas į tolimesnes tų pačių projektų veiklas kelia kitus, labiau administracinio pobūdžio, klausimus, kurie svarbūs siekiamų rezultatų kokybei.

Pirmiausiai, neretai projektuose yra atskiriamas konsultantų (ar ekspertų) mokymas ir vėlesnės finansuojamos veiklos, kurių metu yra kuriami su ekspertų įgytomis kompetencijomis susiję produktai, teikiamos paslaugos. Jeigu produktai, paslaugos perkami viešųjų pirkimų būdu, projekto vykdytojas negali būti tikras, kad prieš tai projekto lėšomis apmokyti asmenys laimės paskelbtą konkursą. Juo labiau, kad apmokomi pavieniai asmenys, o stambiuose konkursuose įprastai pajėgios dalyvauti tik organizacijos. Bet kokių sąlygų pagerinančių mokymuose dalyvavusių asmenų padėtį kitų potencialių tiekėjų atžvilgiu yra neleistinas konkurencijos ribojimas. Užtikrinant visų potencialių paslaugų teikėjų lygias teises ir siekiant kad projekto lėšos konsultantų (ekspertų) mokymui nebūtų išleistos veltui, svarstytina iš karto atsirinkti asmenis, kurie įsipareigoja teikti paslaugas ir turi reikalingas bazines kompetencijas ir tik tada suorganizuoti mokymus, jeigu tokie yra reikalingi. Reikalingumo klausimas taip pat turi būti sprendžiamas individualiai ir labai atsakingai. Tais atvejais, kai švietimo konsultantai rengiami pristatyti naujus projekto metu sukurtus produktus, mokymų poreikis yra pagrįstas. Tačiau kuomet projektų lėšos skiriamos asmenų, kurie vėliau už to paties projekto lėšas rengia naujus produktus, mokymui, kiekvienu atveju reikalingi akivaizdūs ir individualūs įrodymai, kad rinkoje nėra kompetentingų paslaugų teikėjų, kuriems papildomi mokymai projekto lėšomis nereikalingi. Į papildomų mokymų organizavimą ir apmokėjimą įgyvendinamų projektų lėšomis atsakingiau turėtų atsižvelgti ŠMM turininiai padaliniai, kurie yra pirminiai projektų idėjų iniciatoriai. Projektų paraiškų atitikimas formaliems reikalavimams yra atliekamas įgyvendinančiosios institucijos, tačiau įgyvendinančiosios institucijos darbuotojai neturi specialiųjų švietimo politikos žinių, todėl jie nepajėgūs nuspręsti, ar suplanuotos išlaidų kategorijos išties būtinos projekto tikslams pasiekti.

Lentelė 19. Pedagogų kvalifikacijos kėlimo veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	**Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje**	**Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje**	**Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui**
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	3	3	2	3
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	4	3	2	3
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	3	4	3
Bendras įvertis	**3,5**	**3**	**3,3**	**3**

Apibendrinimas

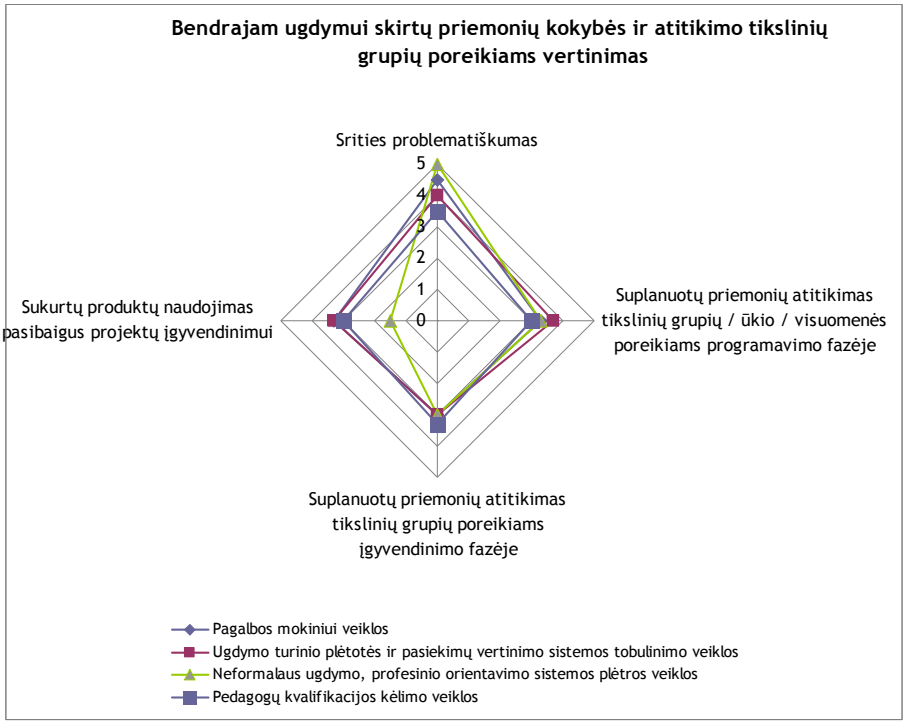

Pav. 9. Bendrajam ugdymui skirtų priemonių kokybės ir atitikimo tikslinių grupių poreikiams vertinimas

1. Bendrojo lavinimo kokybės ir efektyvumo plėtrai skirtos ŽIPVP priemonės įgyvendinamos pagal MTP+. Įgyvendinamos priemonės apima visus bendrojo lavinimo koncentrus bei privalomus pasiekimų patikrinimus.
2. Bendrajam lavinimui skirtos ŽIPVP priemonės iš esmės atitinka pagrindinius ES strateginius tikslus, susijusius su ugdymo turinio kaita stiprinant bendruosius gebėjimus, naujų mokymo(si) metodų diegimu. Tačiau kuriami produktai gali neatnešti laukiamų rezultatų dėl santykinai menko priemonių, skirtų atskiriems bendrojo lavinimo koncentrams, turinio derinimo tarpusavyje. Taip pat derinimo su priemonėmis, skirtomis pasiekimų patikrinimo sistemos plėtrai.
3. Sprendžiant ugdymo turinio kokybės klausimus bendrai visos ŽIPVP kontekste koncentruojamasi į naujų žinių, mokymo(si) metodų, priemonių kūrimą, tačiau beveik nesprendžiamos mokymo proceso problemos, susijusios su mokinių ir mokytojų komunikacijos trūkumu, psichologiniu mokyklos mikroklimatu. Nepakankamas šio aspekto svarbos įvertinimas gali tapti rimta kliūtimi sėkmingai ugdymo turinio kaitai visos šalies mastu (plačiau negu vien įgyvendinamuose projektuose dalyvaujančios mokyklos).
4. Bendrojo lavinimui lygmeniui skirtose priemonėse didelė dalis ESF lėšų išskaidomos santykinai smulkioms veikloms, kurių aktualumas priemonių tikslų siekimui svarstytinas detaliau. Trūksta aiškumo dėl gausiai kuriamų koncepcijų, metodikų indėlio į nacionalinės švietimo sistemos raidą.
5. Tiesiogiai pedagogams, švietimo pagalbos specialistams skirtų mokymo veiklų apimtis gali būti nepakankama užtikrinti įgyvendinamų priemonių poveikį šalies mastu. Sprendimas pasitelkti švietimo konsultantus galėtų spręsti šią problemą, tačiau menkai institucionalizuotas švietimo konsultantų veiklos mechanizmas didina su rezultatų tęstinumu susijusias rizikas. Gerosios praktikos pavyzdžiu sprendžiant šį klausimą galėtų būti projekte Nr. VP1-2.3-ŠMM-04-V-01-005 pasirinkta alternatyva. Vienas iš projekto tikslų yra organizuoti mokymus 1560 mokyklų krizių komandoms, kurias sudaro po kelis asmenis (įprastai – 5). Šiems mokymams organizuoti nuspręsta surinkti ir

parengti 30 konsultantų grupę, vėliau kiekvienam iš konsultantų priskiriant jo veiklos teritorijoje esančių konkrečių mokyklų grupę. Projekto metu pagal nustatytus kriterijus (teritorinis konsultantų veiklos tolygumas, ankstesnė patirtis, įsidarbinimo pagal darbo sutartį projekto metu galimybė), prioritetą teikiant psichologinių pedagoginių tarnybų darbuotojams, buvo sudaryta būsimų konsultantų grupė, kuri po specializuotų mokymų, organizuotų projekto lėšomis, buvo įdarbinta projekto vykdytojo organizacijoje ir pradėjo teikti paslaugas konkrečioms kuruojamoms mokykloms visoje šalyje. Toks pasirinkimas leidžia: (1) mokymus mokyklos bendruomenei organizuoti arčiau mokyklos, tokiu būdu taupant projekto dalyvių laiką ir lėšas; (2) užtikrinti projekto lėšomis apmokytų konsultantų įgytų žinių panaudojimą; (3) sustiprinti mokyklų komandoms organizuojamų mokymų poveikį ir naudą tęstinėmis konsultacinėmis veiklomis, kadangi kiekvienas konsultantas su jam priskirtomis mokyklomis palaiko ryšį, dalyvauja sprendžiant kylančias problemas, esant reikalui atvyksta į mokyklą ir po mokymų; (4) sukurti asmeninį, didesnio pasitikėjimo, ilgalaikį ryšį tarp mokyklų bendruomenių ir konsultanto; (5) sukurti prielaidas tęstinėms konsultantų veikloms po projekto įgyvendinimo, kadangi didžioji dalis atsirinktų konsultantų yra pedagoginių psichologinių tarnybų specialistai ir toliau liks dirbti su projekto tematika bent dalinai besisiejančiais klausimais savo regione.

6. Reikalingi papildomi sprendimai kaip užtikrinti įgyvendinamų projektų poveikį visiems šalies moksleiviams. Tiesioginis švietimo paslaugų teikiamų mokiniams finansavimas ESF lėšomis nesprendžia šios problemos dėl savo trumpalaikiškumo bei galimo neigiamo poveikio iškreipiant esamą mokyklų finansavimo sistemą[32]. Kaip vienas iš būdų užtikrinti projektų metu sukurtų produktų ir rezultatų prieinamumą visiems tikslinės grupės nariams galėtų būti, pavyzdžiui, projekte Nr. VP1-2.2-ŠMM-06-V-01-001 numatytas ne tik ekspertų, pedagogų kvalifikacijos kėlimas, bet ir mokiniams skirtų esmines gamtamoksles ir lietuvių kalbos kompetencijas ugdančio elektroninio turinio rengimas.

4.1.2. Profesiniam mokymui skirtos priemonės

Profesinio mokymo sistema suprantama kaip fizinės infrastruktūros, žmogiškųjų išteklių, profesinio mokymo turinio bei valdymo ir administravimo komponentų visuma, skirta vykdyti profesinio mokymo paslaugų teikimą.

Profesinio mokymo sistemos plėtra įgyvendinama ŽIPVP VP1-2.2-ŠMM-02-V, VP1-2.2-ŠMM-04-V, VP1-2.2-ŠMM-06-V priemonių ir Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programos pagrindu (PPMIP).

Rezultatų kokybės ir atitikimo tikslinių grupių poreikiams vertinimas remiasi viešosios intervencijos nukreiptos į profesinio mokymo sistemos komponentus analize, atsakant į klausimą ar intervencijos pasekmėje sukuriami produktai atitinka tikslinių grupių poreikius ir ar yra sukurtos esminės prielaidos šių produktų kokybei užtikrinti.

Profesinio mokymo sistemos tikslines grupes galima suskirstyti į:

- Profesinio mokymo sistemos paslaugų gavėjai (mokiniai, suaugę asmenys siekiantys profesinės kvalifikacijos);
- Profesinio mokymo sistemos paslaugų teikėjai (profesinio mokymo įstaigos, profesinio mokymo politiką planuojantys, prižiūrintys ir vertinantys subjektai)
- Profesinio mokymo sistemos naudos gavėjai (privataus ir viešojo sektoriaus subjektai įdarbinantys profesinę kvalifikaciją profesinio mokymo sistemoje įgijusius asmenis).

[32] Atskirais atvejais gali kilti ir papildomumo principo pažeidimo rizika, kadangi kaip nurodoma reglamente Nr.1063/2006, tam kad būtų užtikrintas realus ekonominis poveikis, struktūrinių fondų parama neturi pakeisti valstybių narių viešųjų išlaidų (29 str.)

Profesinio mokymo sistemos tikslinių grupių poreikiai identifikuoti PPMIP ir ŽIPVP. Profesinio mokymo sistemos tikslinių grupių poreikius apibendrintai galima sugrupuoti į šias kategorijas:

Profesinio mokymo sistemos paslaugų gavėjai:

- Profesinio mokymo programų ir mokymo priemonių atitikimas profesinio mokymo paslaugų gavėjų gebėjimams ir poreikiams
- Profesinio mokymo lankstumas ir prieinamumas visoms amžiaus grupėms (paslaugų gavėjų atžvilgiu, moduliarizacija)
- Profesinio mokymo sistemos pritaikymas mokymuisi visą gyvenimą
-

Profesinio mokymo sistemos paslaugų teikėjai:

- Profesinio mokymo(si) programų kokybė
- Profesinio mokymo(si) priemonių kokybė
- Profesijos mokytojų ir dėstytojų kompetencijų (tame tarpe technologinių) tobulinimas
- Profesinio mokymo įrangos atnaujinimas
- Profesinio mokymo infrastruktūros atnaujinimas
- Poreikis stiprinti profesinio mokymo sistemos pajėgumą teikti paslaugas verslo subjektams, vykdyti tęstinio profesinio mokymo programas
- Profesinio mokymo pedagogų rengimo ir rengimo kokybės užtikrinimas

Profesinio mokymo sistemos naudos gavėjai:

- Profesinę kvalifikaciją įgyjančių asmenų atitiktis ūkio poreikiams dėl pasikeitusios ūkio struktūros, technologinės kaitos ir kt. veiksnių.
- Profesinio mokymo programų ir mokymo priemonių atitikimas ūkio poreikiams

Atskirų profesinio mokymo sistemos tikslinių grupių poreikiai yra tampriai susiję, o jų realizavimas priklauso nuo valstybės viešosios intervencijos į profesinio mokymo sistemą. Todėl atlikdami ŽIPVP investicijų atitikimo tikslinių grupių poreikiams bei vertindami investicijų pagrindu sukuriamų produktų ir rezultatų kokybę darome prielaidą, kad tinkamas investicijų skirtų profesinio mokymo sistemai tobulinti realizavimas yra tiesiogiai susijęs su profesinio mokymo sistemos paslaugų gavėjų ir Profesinio mokymo sistemos naudos gavėjų poreikių patenkinimu.

Lentelė 20. ŽIPVP priemonių veiklų atitikimas profesinio mokymo tikslinių grupių poreikiams

Profesinio mokymo tikslinių grupių poreikis	ŽIPVP priemonė prisidedanti prie poreikio realizavimo	ŽIPVP priemonės remiama veikla prisidedanti prie poreikio realizavimo
Profesinio mokymo(si) programų kokybė	VP1-2.2-ŠMM-04-V	kvalifikacijų formavimas, modulinio profesinio mokymo sistemos kūrimas (modulinio profesinio mokymo sistemos modelio sukūrimas, modulinių mokymo programų rengimas) profesinio mokymo kokybės išorinis vertinimas

Profesinio mokymo tikslinių grupių poreikis	ŽIPVP priemonė prisidedanti prie poreikio realizavimo	ŽIPVP priemonės remiama veikla prisidedanti prie poreikio realizavimo
Profesinio mokymo(si) priemonių kokybė	VP1-2.2-ŠMM-04-V	modulinėms mokymo programoms skirtų mokymo priemonių rengimas (rengėjų mokymas, priemonių rengimas, sklaida) ir modulinių mokymo programų diegimas (mokymo vykdymas) profesinio mokymo įstaigose profesinio mokymo kokybės išorinis vertinimas
Profesijos mokytojų ir dėstytojų kompetencijų (tame tarpe technologinių) tobulinimas	ŽIPVP VP1-2.2-ŠMM-02-V	Profesijos mokytojų ir su sektoriniais praktinio mokymo centrais susijusių kolegijų dėstytojų technologinių kompetencijų tobulinimas
Profesinio mokymo įrangos atnaujinimas	*ŽIPVP tarpiniam vertinimui netaikoma*	*ŽIPVP tarpiniam vertinimui netaikoma*
Profesinio mokymo infrastruktūros atnaujinimas	*ŽIPVP tarpiniam vertinimui netaikoma*	*ŽIPVP tarpiniam vertinimui netaikoma*
Poreikis stiprinti profesinio mokymo sistemos pajėgumą teikti paslaugas verslo subjektams, vykdyti tęstinio profesinio mokymo programas	VP1-2.2-ŠMM-04-V	vidinių profesinio mokymo kokybės užtikrinimo mechanizmų diegimas profesinio mokymo įstaigose profesinio mokymo kokybės išorinis vertinimas
Profesinio mokymo pedagogų rengimo ir rengimo kokybės užtikrinimas	VP1-2.2-ŠMM-02-V	Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sąlygų sudarymas suteikiant galimybę pedagogams įgyti naują arba tobulinti turimą kvalifikaciją, užtikrinant pagalbos pedagogams sistemos kokybę

PPMIP ir jas įgyvendinančios ŽIPVP priemonės yra skirtos daugiausiai žmogiškųjų išteklių komponentei profesinio mokymo sistemoje gerinti. ŽIPVP priemonės, kokybės vertinimo dalyje, buvo sugrupuotos pagal PPMIP intervencijos logiką ir, iš dalies, profesinio mokymo sistemos tikslinių grupių poreikius. Remiantis projektų vykdytojų nuomone bei ekspertiniu vertinimu buvo siekiama identifikuoti priemonių sukuriamų produktų ir rezultatų tikėtiną kokybę. Priemonių produktų ir rezultatų kokybės vertinimą apriboja žemas faktinis priemonių įgyvendinimo laipsnis. Žemiau pateikiama profesiniam mokymui priemonių rezultatų kokybės vertinimo lentelė indikuoja tikėtiną rezultatų kokybę pagal vertinimo metu egzistavusias planavimo, įgyvendinimo, valdymo ir administravimo sistemos prielaidas.

Lentelė 21. Profesinio mokymo sistemos plėtrai skirtų veiklų vertinimo suvestinė

		Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
		(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Profesinio mokymo(si) programų kokybė ir Profesinio mokymo(si) priemonių kokybė	Ekspertų vertinimas	4	4	3	3
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	4	4
	Bendras įvertis	**4**	**4**	**3,5**	**3,5**
Profesijos mokytojų ir dėstytojų kompetencijų (tame tarpe technologinių) tobulinimas ir Profesinio mokymo pedagogų rengimo ir rengimo kokybės užtikrinimas	Ekspertų vertinimas	4	4	4	3
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	4	4
	Bendras įvertis	**4**	**4**	**4**	**3,5**
Poreikis stiprinti profesinio mokymo sistemos pajėgumą teikti paslaugas verslo subjektams, vykdyti tęstinio profesinio mokymo programas	Ekspertų vertinimas	3	3	2	3
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	4	4
	Bendras įvertis	**3**	**3**	**3**	**3,5**

Profesiniam mokymui skirtų priemonių įvertinimas pagal 4 vertinimo kriterijus indikuoja tikėtiną priemonių rezultatų kokybę įgyvendinus projektus (didesnis įvertis indikuoja aukštesnę galimą kokybę). Žemiau pateiktame paveiksle iliustruojamos kokybę lemiančių faktorių reikšmės pagal atskirus kriterijus ir priemonių grupes.

Apibendrinimas

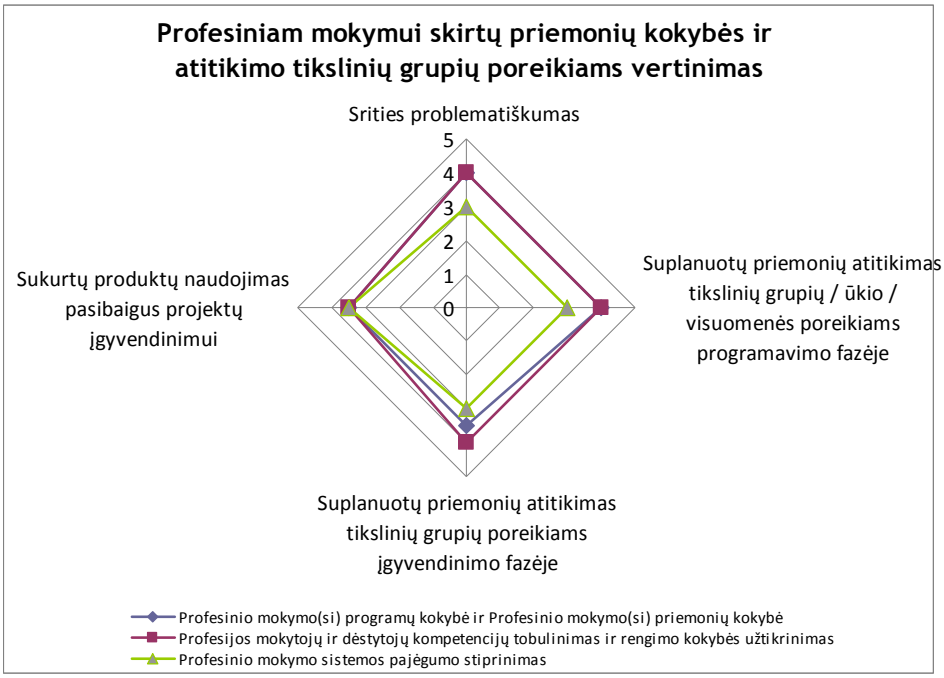

Pav. 10. Profesiniam mokymui skirtų priemonių kokybės ir atitikimo tikslinių grupių poreikiams vertinimas

1. Profesiniam mokymui skirtos ŽIPVP priemonės įgyvendinamos PPMIP pagrindu. PPMIP programa yra grįsta išsamia profesinio mokymo sistemos ir poreikių analize, kurios pagrindu yra identifikuoti svarbiausi profesinio mokymo sistemos poreikiai. PPMIP suplanuotos intervencijos nukreiptos į visas profesinio mokymo sistemos komponentes. Projekte Nr. VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-001 suplanuota parengti modulinio profesinio mokymo sistemos modelį, apimantį visą profesinio mokymo sistemą ir šį modelį tvirtinti ŠMM. Tai - geras projektų poveikio visai sistemai stiprinimo pavyzdys.

2. Profesiniam mokymui skirtų priemonių rezultatų kokybė (arba planuojama kokybė) įvertinta kaip santykiniai aukšta. Vis dėlto, išlieka priemonių skirtų profesijos mokytojų kompetencijų ugdymui, profesinio mokymo programų moduliarizacijai, profesinio mokymo(si) priemonių rengimui suderinamumo rizika.

3. Poreikis stiprinti profesinio mokymo sistemos pajėgumą teikti paslaugas verslo subjektams, vykdyti tęstinio profesinio mokymo programas nėra pakankamai atspindėtas profesiniam mokymui skirtų priemonių intervencijos logikoje. Ši komponentė realizuojama tik netiesiogiai skatinant kokybės vadybos sistemų diegimą profesinio mokymo subjektuose bei atliekant išorini profesinių mokyklų vertinimą.

4. Dalies ŽIPVP priemonių rezultatų sistematiškumas, rezultatų panaudojimas ateityje ir kokybė gali būti apribota menkai institucionalizuoto priemonių įgyvendinimo mechanizmo.

4.1.3. Aukštajam mokslui (studijoms) skirtos priemonės

Pagrindinės aukštojo mokslo problemos, į kurias, remiantis iki šiol atliktais tyrimais, atkreipiamas dėmesys NSP – daug siauros specializacijos programų, kurios neretai dubliuojamos skirtingose aukštosiose mokyklose, studijų turinys per mažai orientuotas į praktinius įgūdžius, savarankišką kritinį ir analitinį darbą, kūrybiškumą. Nepakankama aukštojo mokslo kokybė vėliau trukdo absolventų profesinei karjerai, neužtikrina pakankamo žmogiškųjų išteklių indėlio mokslo plėtrai.

Šių problemų priežastimis įvardinama nepakankama dėstytojų pedagoginė ir dalykinė kvalifikacija, nepakankamas aukštojo mokslo ir verslo bendradarbiavimas, nepakankamai sistemingas išorinis vertinimas, nepakankamai optimizuotas aukštųjų mokyklų tinklas ir jų vidaus valdymo sistemų trūkumai.

Studijų turinys

Šiuo metu didžiausias studijuojančiųjų procentas yra pasirinkę socialinių mokslų studijas. 2008 m. duomenimis, šalies aukštosiose mokyklose socialinių mokslų programose studijavo beveik du trečdaliai visų studentų. Technologijos mokslų studijų programose studijavo kiek mažiau nei ketvirtadalis visų studentų, fizinių mokslų – tik kiek daugiau negu 1 proc. Įvairių ŠMM atliktų tyrimų duomenimis, ateityje didės darbuotojų poreikis žinioms imliuose sektoriuose, todėl turėtų didėti technologijos ir fizinių mokslų studijų programose studijuojančių asmenų dalis.

Universitetų studentų mobilumas kiekvienais metais šiek tiek auga, tačiau kol kas nėra pakankamas. Studentų per mokslo metus gilinusių žinias užsienyje dalis artėja prie 2 proc., užsienio studentų, studijuojančių Lietuvos universitetuose pagal ERASMUS ar kitas tarptautines programas, procentas tarp kitų studentų dar mažesnis.

Kaip kliūtis geresnei studijų kokybei nurodomas ir šiuolaikiškų metodikų ir technologijų, vadovėlių ir kitos mokymo medžiagos bei informacijos šaltinių trūkumas.

NSP ir ŽIPVP studijų kokybės gerinimas pirmiausiai siejamas su studijų turinio atnaujinimu ir kūrimu. Šiuo metu įgyvendinama VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonė, pagal kurią remiamas studijų programų atnaujinimas I ir II studijų pakopose tradiciniuose, stabiliai augančiuose, viešojo administravimo ir viešąsias paslaugas teikiančiuose, dideliuose, žinioms neimliuose, lėtai augančiuose ūkio sektoriuose (išskyrus teisės aktais patvirtintas Lietuvos Respublikos strategines specialistų rengimo programas), dėstytojų kompetencijos minėtuose sektoriuose ugdymas ir studentų praktikos įmonėse. Tačiau siekiant priemonės tikslų ir studijų būtent nurodytuose sektoriuose atnaujinimo, bent PFSA (geriausiai pačioje ŽIPVP) turėtų būti nurodyta, kokių konkrečiai mokslų sričių programų kūrimas, atnaujinimas ir įgyvendinimas yra tinkamos išlaidos, kadangi vienareikšmiškos ūkio sektoriaus ir studijų programos sąsajos nėra, o įprastai bet kuriame ūkio sektoriuje dirba įvairias aukštojo mokslo kvalifikacijas turintys asmenys. Jeigu vienintelis sektorių išvardinimo tikslas - kad nebūtų dubliuojamos nacionalinėse kompleksinėse programose patvirtintų studijų programų atnaujinimas, toks painus priemonės tikslas tik kelia bereikalingas abejones ir turėtų būti pakeistas.

Pagal VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonę šiuo metu pasirašytos ir įgyvendinamos 69 projektų finansavimo ir administravimo sutartys. Projektų vykdytojai – aukštosios mokyklos (kolegijos bei universitetai) ir asocijuotos verslo struktūros.

Pagal patvirtintą PFSA nebuvo apriboti sektoriai, kuriems skirtų studijų programų atnaujinimas yra remiamas, skirtingai negu nurodyta ŽIPVP priemonės remiamų veiklų sąraše. Atnaujinamų studijų programų sąrašas yra pakankamai platus, tačiau dominuoja socialinių mokslų studijų programoms skirti projektai. Socialinių mokslų studijų programoms atnaujinti skirta kiek daugiau nei pusė visų projektų. Likusi pusė skirta visų kitų sričių studijų programoms, tarp kurių didesnioji dalis skirta technologijos srities studijų programoms. Šios proporcijos beveik tokios pačios tiek universitetų, tiek kolegijų įgyvendinamuose projektuose.

Socialinių mokslų programos yra populiariausios aukštosiose mokyklose, jose studijuoja daugiau kaip pusė šalies studentų. Taigi aukštųjų mokyklų aktyvumas atnaujinant šias programas suprantamas. Juolab, kad praktiškai analogiškas socialinių mokslų srities studijų programas galima rasti daugelyje aukštųjų mokyklų, taigi konkurencija dėl studentų aktualesnė būtent čia. Kita vertus, daugelyje strateginių dokumentų ir tyrimų pabrėžiamas poreikis stiprinti bazę ir didinti studijuojančių technologijos ir fizinius mokslus skaičių, sudarant sąlygas žinioms imlių sektorių plėtrai. Didesnė ES paramos dalis skirta technologijos ir fizinių mokslo sričių studijoms, prisidėtų stiprinant sritį, kuri dėl įvairių aplinkybių kol kas mažiau populiari, tačiau itin reikalinga šalies augimui. Tuo tarpu nemaža dalis socialinių mokslų studijų programų (ypač vadybinės krypties) gali būti atnaujinamos aukštųjų mokyklų lėšomis, kadangi jų poreikį pirmiausiai sąlygoja konkurencinio pranašumo rinkoje tikslai.

Tiesa, ŽIPVP yra VP1-2.2.-ŠMM-09-V priemonė, kurios tikslas studijų programų mokslui imliuose ūkio subsektoriuose kūrimas, atnaujinimas ir įgyvendinimas. Pagal šią priemonę daugiau lėšų turėtų tekti

technologijos, fizinių, biomedicinos mokslų programoms[33], tiesa, įgyvendinamose tik BNKP ir susijusiuose teisės aktuose numatytose aukštosiose mokyklose.

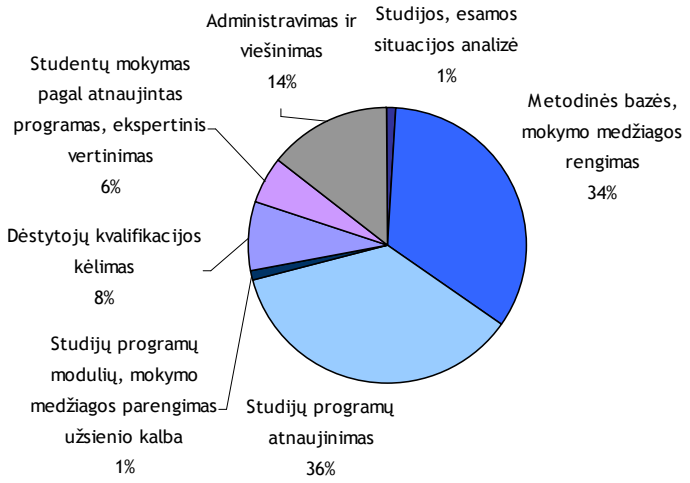

Pav. 11. Pagal VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonę įgyvendinamų projektų, skirtų studijų programų atnaujinimui, lėšų pasiskirstymas, proc. (viso pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis skirta beveik 30 mln. Lt)

Pagal VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonę įgyvendinamuose projektuose, skirtuose studijų programų atnaujinimui, pagrindinės lėšos tenka studijų programų turinio atnaujinimo darbams ir metodinės, mokomosios medžiagos parengimui (maždaug po trečdalį visų paskirtų lėšų).

Rengiamų, atnaujinamų studijų programų kokybės užtikrinimui planuota pasitelkti institucijas, atsakingas už studijų programų vertinimą ir akreditavimą. Pagal PFSA nustatytus reikalavimus, jeigu keičiama 20 proc. ir daugiau negu 20 proc. universitetinių arba 15 proc. ir daugiau negu 15 proc. neuniversitetinių visos studijų programos apimties, keičiasi studijų programos tikslai – atnaujinta studijų programa turi būti įvertinama Studijų kokybės vertinimo centro ar kitos aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūros, įtrauktos į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą, akredituojama ir įregistruojama į valstybinį Studijų ir mokymo programų registrą. Jeigu keičiama iki 20 proc. universitetinių arba iki 15 proc. neuniversitetinių visos studijų programos apimties, studijų programos atnaujinimas turi būti patvirtintas universiteto senato (kolegijos akademinės tarybos) nutarimu.

Pagal priemonę atnaujinamų studijų programų atnaujinama dalis absoliučia dauguma atvejų siekia 50 ir daugiau procentų visos studijų programos apimties. Tačiau Studijų kokybės vertinimo centro ar kitų aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūrų, įtrauktų į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą, vertinimas ir atnaujinamų programų akreditavimas atliekamas ne visais atvejais. Apie pusė ES lėšomis tobulinamų programų aukštųjų mokyklų teigimu bus atnaujinamos, tačiau nekeičiamos (arba keičiamos mažesne apimtimi negu PFSA nurodyta riba), todėl jų galutinį vertinimą atliks kiti ekspertai, o patvirtins aukštosios mokyklos atsakingas organas nustatyta tvarka. PFSA nepakankamai vienareikšmiškai buvo išaiškinta, ką reiškia „keičiama“ ir „atnaujinama“, t.y. iš teksto analizės galima daryti prielaidą, kad jeigu vietoj buvusių modulių įvedami nauji – reiškia keitimą, o jeigu moduliai tik atnaujinami – atnaujinimas, tačiau vėlgi nedetalizuota, ką reiškią modulio „keitimas nauju“ ir t.t. Todėl negalima vienareikšmiškai nustatyti, ar aukštųjų mokyklų pasirinkti galutinio vertinimo būdai atitinka ŠMM planą.

[33] remiantis LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2825 patvirtintu Nacionalinių kompleksinių programų projektų sąrašu

Kita vertus, planuojamas perėjimas prie Europinės kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos, pagal kurią programos tikslai apibrėžti mokymosi pasiekimais. Taigi visos atnaujinamos studijų programos turėtų būti rengiamos laikantis šių principų, o tai reiškia pakankamai ženklias esamų programų konstrukcijos transformacijas, be to Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema yra nauja sistema Lietuvos aukštosioms mokykloms, todėl privalomas Studijų kokybės vertinimo centro ar kitos akredituotos agentūros vertinimas būtų naudingas ir kaip papildoma metodologinė pagalba, ir kaip kokybės užtikrinimo priemonė. Studijų kokybės vertinimo centro įgyvendinamo projekto metu šiuo metu kuriami studijų krypčių aprašai, grįsti mokymosi rezultatais, bus sukurta studijų krypčių aprašų sandara. Tai turėtų tapti pagrindu plėtoti mokymosi pasiekimais grįstas studijų programas. Lygiagrečiai pagal priemonę VP1-2.2-ŠMM-08-V įgyvendinamas Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos sukūrimo projektas, kuris turėtų sukurti įrankius, palengvinančius aukštųjų mokyklų perėjimą prie naujosios sistemos. Projekto VP1-2.1-ŠMM-01-V-02-004 metu organizuojami mokymai, telkiami ir apmokomi asmenys, kurie galėtų padėti aukštosioms mokykloms kaip ekspertai. Todėl visi VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonės studijų programų atnaujinimui skirti projektai turėtų būti sustiprinti šių valstybės planavimo projektų rezultatais, o šių projektų įsitraukimas į kuriamos sistemos stiprinimui skirtas veiklas – privalomas. Tiesa, gali kilti keblumų dėl dalies atnaujinamų studijų programų, nes pasirengimas diegti Europinę kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemą nebuvo privaloma sąlyga PFSA, o tik prioritetinis kriterijus, už kurį skiriami balai (projekto naudos ir kokybės vertinimo metu)

Svarbios prielaidos užtikrinant aukštojo mokslo programų efektyvumą ir atitikimą rinkos poreikiams – studijų programų konkurencingumas ir tarpdisciplininiškumas. Šiuo metu įgyvendinamuose projektuose iš daugiau kaip 130 atnaujinamų programų santykinai nedidelė dalis studijų programų atnaujinamos buvusių studijų programų jungimo būdu.

Siekiant pastebimesnių studijų kokybės pokyčių, vertėtų svarstyti galimybę SF lėšomis finansuoti tik ženkliai atnaujinamas pagal Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos reikalavimus studijų programas, o didžiausią prioritetą skirti naujų studijų programų kūrimui ar senųjų atnaujinimui jungimo būdu. Tokiu būdu būtų paskatinta kita nei įprastinė aukštųjų mokyklų veikla – studijų programų (jas sudarančių modulių) atnaujinimas dalinai įtrauktas į pedagoginio personalo darbą, apie trečdalį etatinio darbo laiko skiriant metodiniam darbui, t.y. ir dėstomo dalyko turinio atnaujinimui[34].

Juolab, kad nacionaliniuose teisės aktuose[35] nustatytas reikalavimas visas vykdomas studijų programas iš naujo akredituoti ne rečiau kaip kartą per 6 metus (atskirais atvejais šis terminas netgi trumpesnis). Taigi aukštosios mokyklos prieš pateikdamos pakartotiniam akreditavimui neišvengiamai turi bent peržiūrėti vykdomas studijų programas.

Pagal priemonę VP1-2.1.-ŠMM-01-V įgyvendinamas projektas, kurio metu Studijų kokybės vertinimo centras atliks ne mažiau kaip 150 atnaujintų ar naujų studijų programų vertinimą. Manytina, kad šių priemonių sugretinimas sustiprins kokybės vertinimo pajėgumus ir bus užtikrintas savalaikis ir kokybiškas atnaujintų studijų programų vertinimas ir akreditavimas.

Trečdalis visų VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonės lėšų skirta mokymo ir studijų produkcijos (vadovėliai, metodikos, studijų ir mokymosi vadovai, paskaitų pateiktys ir pan.) rengimui ir publikavimui. Į šią kategoriją patenka tiek metodinė medžiaga dėstytojams, tiek ir studijų medžiaga studentams. Pagal PFSA reikalavimus mokymo ir studijų produkcija turi būti aprobuota mokslo ir studijų institucijų, laikantis institucijų vidaus tvarkos ir Ministerijos nustatytų reikalavimų.

Remiantis Aukštųjų mokyklų vadovėlių komisijos nuostatais[36], vadovėlis – tai knygine arba elektronine forma parengta aukštųjų mokyklų studentams mokyti ir mokytis skirta priemonė, kurioje suprantamai ir nuosekliai dėstomos tam tikros mokslo ar praktinės veiklos srities žinios. Vadovėliu laikoma tokia priemonė, kuri skiriama ne mažiau kaip vieno dalyko modulio studijoms; humanitarinių mokslų, meno ir socialinių mokslų studijų vadovėliai gali būti skiriami ir dalyko modulio dalies studijoms. Pagal šiuo metu sudarytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis daugiausiai rengiama įvairių metodinių leidinių dėstytojams, metodikų dėl inovatyvių metodų integravimo į studijų programas, studentams skirtų mokomųjų knygų, pratybų vengiant vadovėlio sąvokos.

[34] Pagal įvairių aukštųjų mokyklų pedagoginio darbo apskaitos tvarkas

[35] LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. liepos 24 d. Nr. ISAK-1652 „Dėl studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

[36] Patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-108

Parengtos medžiagos tvirtinimas aukštosios mokyklos nustatyta tvarka gali būti nepakankama kokybės prevencijos priemonė. Įprastai aprobacija aukštojoje mokykloje vyksta dviem etapais – parengtos medžiagos svarstymas ir tvirtinimas katedroje bei parengtos medžiagos svarstymas ir aprobavimas fakulteto tarybos posėdyje. Visas medžiagos parengimo ir aprobavimo procesas vyksta toje pačioje institucijoje, kuri yra pasirašiusi projekto finansavimo ir administravimo sutartį ir yra įsipareigojus pasiekti konkrečius stebėsenos ir fizinius rodiklius. Galima įžvelgti riziką, kad aukštoji mokykla parengtos medžiagos kokybei bus reikli iki tol, kol reikės pateikti atsiskaitymo dokumentus įgyvendinančiajai institucijai. Priešingu atveju, pačiai institucijai kiltų rizika dėl dalies patirtų išlaidų pripažinimo netinkamomis.

Platesnis ekspertinių institucijų įtraukimas į parengiamos medžiagos vertinimą, skirtingų aukštųjų mokyklų rengiamos mokymo(si) medžiagos kokybės palyginimas leistų mažinti šią riziką.

Atnaujinant studijų programas sukurtų mokymo priemonių tęstinumo klausimas kelia mažiau abejonių lyginant su kitų priemonių metu kuriamais panašiais produktais. Darytina prielaida, kad aukštosios mokyklos atnaujindamos studijų programas, o ypač tais atvejais, kai atnaujinta programa yra akredituojama ir traukiama į valstybinį Studijų ir mokymo programų registrą, planuoja ir yra pasirengusios mokymo(si) medžiagą studijų procese naudoti ilgą laiką. Visgi, parengtos mokymo medžiagos sklaida gali būti nepakankama ir priemonės naudojamos tik jas parengusios aukštosios mokyklos reikmėms. Žinant, kad didelė dalis lėšų investuojama į universalių ugdymo metodų integravimą į studijų programas (verslumas, probleminis mokymasis ir pan.), labai svarbi šių produktų sklaida kitoms aukštosioms mokykloms. Tai gali būti pasiekiama keliais būdais – nacionalinėse institucijose akredituojant parengtą medžiagą arba projektą įgyvendinant kelioms aukštosioms mokykloms ir parengtą medžiagą pasitvirtinant ir įtraukiant į studijų procesą kiekvienoje iš jų.

Studentų praktinių įgūdžių lavinimas

Stiprinant studijų metu gaunamų žinių praktinį pritaikomumą, ryšį su darbo rinkos reikalavimais, remiamas studentų praktikų organizavimas. Pagal priemonę VP1-ŠMM-2.2.-07-K įgyvendinama grupė projektų, kuriuose studentų praktiniams įgūdžiams stiprinti taikomos skirtingos priemonės – studentų praktikų organizavimas įmonėse ir praktinio mokymo imitacinių centrų įkūrimas aukštosiose mokyklose. Kokybiškų studentų praktikų kaip realaus studijų turinio ir darbo pasaulio susiejimas poreikis nediskutuojamas. Jį itin akcentuoja ir aukštųjų mokyklų atstovai.

Studentų praktikų organizavimui įmonėse pasirinktas verslo ir studijų partnerystę sustiprinantis (aktyviau į studijų procesą įtraukiantis verslą) modelis, kuomet praktikos sistemą kuria ir veiklas organizuoja verslo asociacijos.

Kiek šiuo metu įgyvendinamos praktikų organizavimo sistemos sustiprins skirtingų mokslų krypčių studijų kokybę vienareikšmiškai nustatyti negalima. Iš 15 įgyvendinamų studentų praktikų sistemų sukūrimui skirtų projektų, trečdalis taip pat labiau orientuoti į socialinių mokslų studijų srities studentus. Kiti projektai labiau siejami su konkrečia ūkio šaka, o ne studijų sritimi. Taigi kokia apimtimi pagal juos įgyvendinamų bandomųjų praktikų dalyvaus tiesiogiai su ūkio šaka susijusių specialybių studentai, o kiek bus įtraukta pvz., socialinių mokslų studentų, kol kas pasakyti sunku. Tačiau siekiant, kad darbo jėgos paklausos pusės inicijuojami projektai, finansuojami švietimo ir mokslo sričiai skirtomis ES lėšomis, turėtų pageidaujamą poveikį studijų kokybei, o kartu leistų sustiprinti verslo ir studijų institucijų bendradarbiavimą tose srityse, kuriose aukštosioms mokykloms labiausiai trūksta kompetencijos ir visavertės mokymo bazės (technologinės naujovės, nauji gamybos metodai ir pan.), spręstina galimybė PFSA reikalavimais labiau orientuoti finansuojamų projektų turinį.

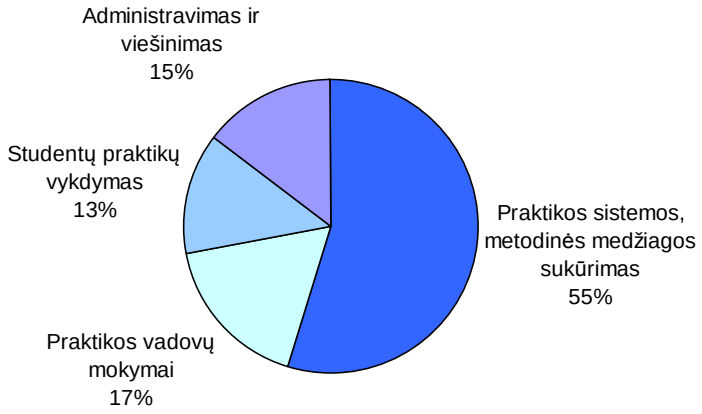

Pav. 12. Pagal VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonę įgyvendinamų projektų, skirtų studentų praktikos sistemų sukūrimui ir įgyvendinimui, lėšų pasiskirstymas, proc. (viso pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis skirta daugiau kaip 16,5 mln. Lt)

Įgyvendintų projektų tęstinumas ir sukurtų praktikų sistemų gyvybingumas labiausiai priklausys nuo projektų vykdytojų tolimesnių veiksmų, kurių tarpinė institucija kontroliuoti negalės. Daugiau kaip pusė projektų lėšų skiriama praktikos sistemos, palaikančios IT sistemos sukūrimui, metodinės medžiagos parengimui, kurių tolimesnis poveikis priklausys tik nuo projektus įgyvendinančių asocijuotų struktūrų veiklos. Projektų metu sukurtos metodikos ir instrumentai bus išbandyti ir praktiką atliks santykinai nedidelis skaičius studentų (apie 1000 asmenų), todėl tolimesnis praktikų modelių naudojimas ir asocijuotų verslo struktūrų dalyvavimas organizuojant studentų praktikas įmonėse yra kritiškai svarbus faktorius užtikrinant tęstinumą ir skirtų lėšų tikslingumą.

Viena iš priemonių sumažinti nepakankamo tęstinumo rizikas, taip pat padidinti pagal tą pačią priemonę atnaujinamų studijų programų kokybę – sieti remiamas praktikas su atnaujinamomis studijų programomis, iš anksto sudaryti ilgalaikes verslo asociacijų ir aukštųjų mokyklų sutartis dėl bendro praktikų organizavimo.

Lentelė 22. Studijų kokybės gerinimo veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	4	4	3	4
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	3	3	3	4
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	3	4	5
Bendras įvertis	**3,5**	**3,3**	**3,3**	**4,3**

Dėstytojų kvalifikacija

Naujų mokymo metodų diegimas, atnaujintos studijų programos neatsiejamos nuo dėstytojų pedagoginės ir dalykinės kvalifikacijos. Dėstytojų kvalifikacijos problema siejama ir su vis didėjančiu vidutiniu akademinio personalo amžiumi. Dalis doktorantūros studijas baigusių ir daktaro mokslo laipsnį įgijusių asmenų savo ateities nesieja su akademine karjera ir pasirenka kitą darbo pobūdį.

Dėstytojų kvalifikacijos gerinimas šiuo metu įgyvendinamose priemonėse siejamas su tų priemonių metu kuriamais produktais. Dėmesys skiriamas jau dirbantiems dėstytojams, orientuojantis į jų kompetencijų susijusių su kitomis priemonių finansuojamomis veiklomis, tobulinimą. Sistematiškesnės priemonės dėstytojų kaitos klausimui spręsti netaikomos.

VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonėje pagrindiniai dėstytojų kvalifikacijos tobulinimo aspektai siejami su atnaujinamomis studijų programomis. Dėstytojams skirti mokymai apima supažindinimą su naujais metodais, naujomis studijų organizavimo formomis, siejant tai su atnaujinamu studijų turiniu. Atskirais atvejais dėstytojai, dalyvaujantys studijų programų atnaujinimo procese, taip pat supažindinami su studijų programų atnaujinimo poreikiais, metodais ir pan.

Pagal šią priemonę papildomai remiamas koleginių studijų dėstytojų kompetencijų ugdymas. Pagal šią finansuojamą veiklą organizuojama kiek daugiau bendrųjų gebėjimų mokymų.

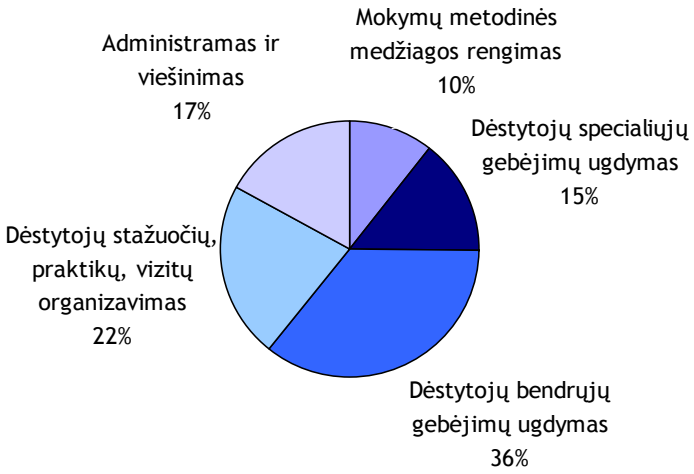

Pav. 13. Pagal VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonę įgyvendinamų projektų skirtų kolegijų dėstytojų kompetencijų tobulinimui išlaidų pasiskirstymas, proc.

Projektuose numatytų lėšų pasiskirstymas atitinka remiamos veiklos tikslą – ugdyti dėstytojų kompetencijas. Daugiau kaip trečdalis suplanuotų lėšų skiriama dėstytojų bendrųjų gebėjimų ugdymui. Ši tendencija atitinka poreikius.

Atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis kolegijų dėstytojų kvalifikacijos kėlimui skirtų lėšų skiriama bendrųjų gebėjimų ugdymui, šiek tiek abejonių kelia mokymų metodinei medžiagai parengti skiriamų išlaidų dalis (10 proc.). Tie patys ar bent jau labai panašūs bendrieji gebėjimai yra reikalingi daugelio profesijų atstovams, todėl natūralu, kad mokymo paslaugų teikėjai rinkai siūlo įvairias jau parengtas mokymo programas. Gali būti svarstomas šių programų papildymo specifiniais klausimais poreikis, tačiau naujų programų ar mokymo medžiagos rengimas neatrodo racionalus pasirinkimas.

Stažuočių ir vizitų užsienio ir šalies aukštosiose mokyklose rėmimas, atitinka priemonės tikslą – skatinti studijų tarptautiškumą. Visgi, grįžtant prie aptartos situacijos, kuomet konkrečiu atveju yra koncentruojamasi į bendrųjų gebėjimų stiprinimą, nėra iki galo aiškūs stažuočių užsienyje tikslai. Visuotinai pripažįstama dėstytojų mobilumo, kaip kelio į geresnės kokybės studijas, svarba, tačiau bet kokie vizitai turi turėti aiškius tikslus ir, svarbiausia, poveikį šalies aukštosioms mokykloms. Šis poveikis labiau tikėtinas tuomet, kai dėstytojai tobulina konkrečias specialiąsias kompetencijas ir turi galimybę jas tiesiogiai pritaikyti pedagoginėje veikloje. Šiuo aspektu tinkamesnės stažuotės, kurių metu perimama konkreti patirtis

ir ji panaudojama kuriant konkrečius produktus (pvz., atnaujinant studijų programas). Jeigu tokių produktų kūrimas numatytas kaip projekto dalis, mokymų ir stažuočių metu įgyta patirtis panaudojama efektyviau lyginant su atvejais, kuomet vizitai yra skirti labiau akiračio plėtimui. Žinoma, platesnis Europos aukštojo mokslo erdvės konteksto ir kitų šalių patirties patyrimas yra reikalingas, tačiau tokio pobūdžio bendradarbiavimas gali būti organizuojamas įvairių apsikeitimų ir vizitų programų priemonėmis.

Pagal dabar įgyvendinamas priemones finansuojamas tik kolegijų dėstytojų bendrųjų gebėjimų ugdymas. Kaip pastebi socialiniai-ekonominiai partneriai tokie mokymai aktualūs ir universitetų dėstytojams.

Aukštųjų mokyklų personalo vadybinių, valdymo gebėjimų trūkumas taip pat sprendžiamas įgyvendinant VP1-2.1-SMM-04-K priemonės projektus. Priemonė skirta studijų sistemos efektyvumo didinimui. Pagal šią priemonę remiami ir aukštųjų mokyklų tarybų narių, administracinio personalo mokymai, stiprinant jų valdymo gebėjimus. VP1-2.1-SMM-04-K priemonės PFSA numatyti papildomi konkursiniai balai, jeigu aukštosios mokyklos bendrųjų ir specialiųjų gebėjimų mokymus savo personalui organizavo bendrai, gali būti vertinami kaip galimybė didinti mokymų efektyvumą ir kurti papildomas vertes. Papildomų prioritetinių balų skyrimas greičiausiai buvo viena iš paskatų beveik pusėje projektų numatyti bendrus mokymus. Tokios priemonės gali būti vertinamos ne tik kaip gera praktika mažinant kaštus, bet ir kaip alternatyvi partnerystės bendroje veikloje skatinimo forma (ne tik tiesiogiai remiant dėstytojų vizitus, stažuotes kitose šalies aukštosiose mokyklose).

Tiesa, VP1-2.1-SMM-04-K priemonės projektuose kartu su aukštųjų mokyklų integruotų strategijų rengimu numatyti mokymai, panašu, viso galimo potencialo neišnaudos. Mokymuose įgytų žinių didžiausias efektyvumas būtų pasiekiamas tuomet, kai patys mokymuose dalyvavę aukštųjų mokyklų darbuotojai, tarybų nariai rengia ar bent jau prisideda rengiant aukštųjų mokyklų strategijas, o išorės ekspertų dalyvavimas suvokiamas ne kaip visos strategijos parengimas, bet kaip papildomos kompetencijos, žvilgsnis iš kito požiūrio taško, ekspertinis vertinimas ar pan. Toks strategijų rengimo kelias didina ir rezultatų tęstinumo tikimybę, kadangi strategija nuo pat jos kūrimo pradžios tampa pačios institucijos dalimi, o ne iš išorės atneštu produktu. Šiuo atveju netgi išoriškai vertinama kokybė nėra tokia svarbi kaip aukštosios mokyklos bendruomenės ryšys su naująja strategija. Tačiau kol kas aktyviau į aukštųjų mokyklų strateginių dokumentų rengimą aukštosios mokyklos personalas įtraukiamas mažiau kaip pusėje įgyvendinamų projektų. Žinant, kad pagal šią priemonę įgyvendinamuose projektuose aukštųjų mokyklų personalo ir tarybų narių mokymams skiriama daugiau kaip 40 proc. visų lėšų, mokymų rezultatai aukštosios mokyklos reikmėms turėtų būti naudojami plačiau.

Lentelė 23. Dėstytojų kvalifikacijos kėlimo veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	4	4	3	4
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	3	3	3
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	4	4	4
Bendras įvertis	**4,5**	**3,7**	**3,3**	**3,7**

Aukštųjų mokyklų valdymas

Aukštųjų mokyklų konkurencingumas ir studijų kokybė taip pat sietina su aukštųjų mokyklų efektyvumo didinimu. Šiuo metu aukštųjų mokyklų tinklas Lietuvoje yra išplėtotas, kas įprastai laikoma stiprybe, tačiau tai sąlygoja ir didelių administracinių kaštų problemas, nepakankamo mokslinio potencialo ir studijų kokybės

rizikas. Reikalingas aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimas, studijų programų peržiūra, vengiant dubliavimo, aukštųjų mokyklų vidaus reorganizacija.

Ilgą laiką Lietuvos universitetinės aukštosios mokyklos buvo autonomiškos, tačiau neturėjo realios atskaitomybės visuomenei ir ryšio su socialiniais partneriais. Universitetų tarybos atliko greičiau universitetų visuomeninės priežiūros ir globos funkcijas negu turėjo realią sprendimų galią. Pasikeitus Mokslo ir studijų įstatymui tarybos turėtų įgyti naujas platesnes teises. Tačiau matomi pasikeitimai universitetų valdyme vyksta lėtai. Kol kas tik keli universitetai pasitvirtino naujus statutus ir suformavo naujos sudėties tarybą. Akivaizdu, kad vien formalus tarybų funkcijų išplėtimas nėra pakankamas pagrindas universitetų strateginei kaitai. Tam reikalingi aktyvesni socialiniai – ekonominiai partneriai, įvairių universiteto grandžių komunikacija, strateginio valdymo ir planavimo žinios.

Pakeista studijų finansavimo tvarka, pagal kurią vis didesnė dalis studijoms tenkančio finansavimo priklausys nuo į aukštąją mokyklą atsineštų „studentų krepšelių“ skaičiaus, yra papildomas iššūkis bent daliai aukštųjų mokyklų, kuriose nesurenkami stipriausi studentai. Kaip parodė aukštesniųjų mokyklų reorganizacija į kolegijas, optimizuojant mokymo institucijų skaičių ir kelioms mokymo institucijoms ieškant bendrų sprendimų gali būti sprendžiami išsilaikymo klausimai. Taip pat aukštosios mokyklos turėtų persvarstyti ir pertvarkyti savo vidinę sandarą.

Su pasikeitusia situacija, lyginant su ŽIPVP rengimo laikotarpiu, sietina šiuo metu įgyvendinama priemonės VP1-2.1.-ŠMM-04-K remiama veikla, pagal kurią finansuojamas aukštųjų mokyklų sąrangos tobulinimas, rengiant integruotas plėtros strategijas bei valdymo tobulinimo strategijas. Priemonės pirmojo kvietimo PFSA (vėliau planuojami kiti kvietimai pagal tą pačią priemonę) buvo nustatyta, kad projektui suteikiami papildomi balai, jeigu jis įgyvendinamas optimizuojant (sujungiant) kelias aukštąsias mokyklas ir/ar jų padalinius. Suteikiamais balais labiausiai buvo skatinamos susijungiančios aukštosios mokyklos. Tačiau tarp visų finansuojamų projektų (pasirašyta 17 projektų finansavimo ir administravimo sutarčių) tik 3 skirti būtent besijungiančioms aukštosioms mokykloms ir 3 aiškiai deklaruoja, kad optimizuojant valdymą bus jungiami aukštosios mokyklos padaliniai. Visi kiti projektai labiausiai siejami su naujomis tarybų funkcijomis, naujais reikalavimais kokybei. Visi įgyvendinami projektai iš esmės atitinka ŽIPVP priemonės tikslą didinti studijų sistemos efektyvumą, tačiau konkretaus PFSA tikslų pasiekimas ribotas.

Pagal šią priemonę taip pat remiami ir aukštųjų mokyklų tarybų narių, administracinio personalo mokymai, stiprinant jų valdymo gebėjimus. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad didžioji dalis pagal priemonę projektus įgyvendinančių universitetų tarp finansuojamų veiklų yra numatę ir naujųjų tarybų narių mokymus, tačiau naująsias tarybas išrinktas pagal Mokslo ir studijų įstatymą iki šiol turi ne visi universitetai.

Sutariama, kad kol kas aukštųjų mokyklų komunikacija su visuomene ir socialiniais – ekonominiais partneriais nėra pakankama. Ypač universitetų valdymas išlieka labiau akademinės bendruomenės prerogatyva, o visuomenės indėlis dalyvaujant universitetų veikloje silpnas. Viena iš VP1-2.1-SMM-04-K priemonės finansuojamų veiklų – valorizacijos planų parengimas ir įgyvendinimas. Kaip nurodyta PFSA, valorizacijos plano tikslas didinti informuotumą apie konkrečios aukštosios mokyklos pokyčius, siekiant užtikrinti aukštosios mokyklos atskaitingumą ir ryšį su visuomene, sudominti skirtingas suinteresuotąsias šalis ir jų tikslines auditorijas, galutinius vartotojus aukštosios mokyklos integruotos plėtros strategijos rezultatų nauda ir svarba. Visgi, rengiant ir įgyvendinant valorizacijos planus labai menkai išnaudojamos naujos formos, aktyviau įtraukiant visuomenę į aukštųjų mokyklų procesus. Papildomą pridėtinę vertę galėtų sukurti tiesioginio komunikavimo priemonės su visuomene ir socialiniais – ekonominiais partneriais.

Kol kas daugelis pasirinktų priemonių labiau prisideda prie formalaus aukštosios mokyklos atskaitingumo visuomenei didinimo, tačiau nedemonstruoja aukštosios mokyklos aktyvių pastangų prisitraukti daugiau socialinių – ekonominių partnerių, juos įtraukti į mokyklos valdymo veiklas, paskatinti tapti aktyviais aukštųjų mokyklų tarybų nariais.

Dažniausios valorizacijos planuose numatytos veiklos – parengtų strategijų išleidimas leidiniu, lankstinukų parengimas. Siekiant iš tiesų parodyti pasikeitimus aukštosiose mokyklose visuomenėje reikalingas atviresnis dialogas, naujos diskusijų formos ne tik plačios apimties seminarų pavidalu, o orientuojantis į socialinių – ekonominių partnerių, visuomenės poreikius, taikant labiau individualizuotas komunikavimo formas.

Lentelė 24. Aukštųjų mokyklų valdymo stiprinimo veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas	Suplanuotų priemonių atitikimas	Sukurtų produktų naudojimas

		tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-labai problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	4	3	3	4
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	3	2	3
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	4	4	5
Bendras įvertis	**4,5**	**3,3**	**3**	**4**

Apibendrinimas

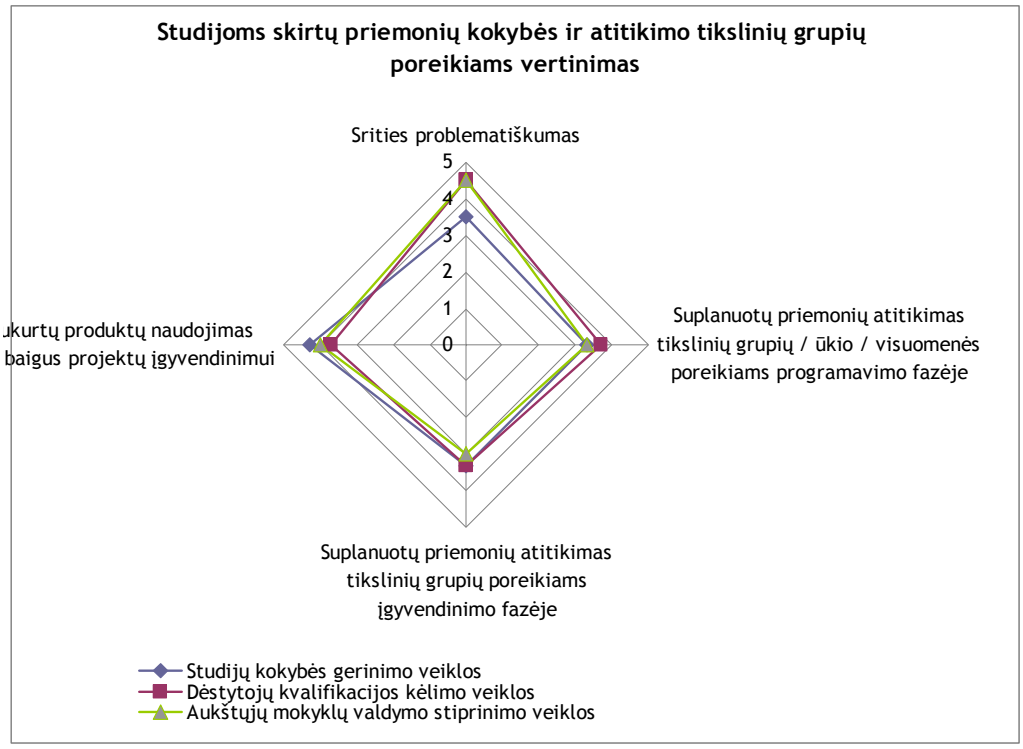

Pav. 14. Studijoms skirtų priemonių kokybės ir atitikimo tikslinių grupių poreikiams vertinimas

1. Studijų kokybei ir sistemai stiprinti skirtos priemonės didesniąja dalimi įgyvendinamos pagal NSP. NSP pateikta aiški studijų plėtros schema pagrįsta investicijomis į studijų kokybės reikalavimų nacionaliniu mastu tobulinimą, studijų kokybės aukštųjų mokyklų įgyvendinamose studijų programose gerinimą, aukštųjų mokyklų valdymo pertvarką ir administravimo gebėjimų stiprinimą, plečiant aukštųjų mokyklų ryšius su visuomene. Įgyvendinamos priemonės glaudžiai siejamos su naujojo LR Mokslo ir studijų įstatymo reikalavimais bei pasikeitusios studijų finansavimo tvarkos, aukštųjų mokyklų valdymo sąlygotais poreikiais.
2. Studijų kokybės gerinimas suplanuotas kaip nacionalinių kokybės vertinimo mechanizmų vystymo ir aukštųjų mokyklų vykdomų kokybinių studijų programų pokyčių dermė. Deja, ŽIPVP įgyvendinimo eigoje dalis priemonių nepakankamai gerai suderintos laike. Studijų programos atnaujinamos dar pilnai nesukūrus naujų reikalavimų nacionaliniu mastu. Tai mažina tikėtiną atnaujinamų studijų programų kokybę, kadangi naujieji reikalavimai susiję su studijų programų tikslais, apibrėžiant juos mokymosi pasiekimais, bet ne mokymosi laiku, o aukštosios mokyklos šioje srityje patirties stokoja. Jeigu studijų programos bus atnaujintos nesilaikant naujųjų reikalavimų, jų kokybė ir vertė bus

abejotina. Tiesa, šį projektų įgyvendinimo netolygumą laike bent jau dalinai turėtų spręsti ŠMM priimtas sprendimas, pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę atnaujinamų studijų programų tarpiniam vertinimui samdyti ekspertus, kurie dalyvavo specializuotuose projekto Nr. VP1-2.1-ŠMM-01-V-02-004 mokymuose ir gavo žinias apie nacionaliniu mastu plėtojamą Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemą, naujus reikalavimus studijų programų kokybei ir pan. Esamoje situacijoje, kuomet dėl įvairių aplinkybių susijusių projektų įgyvendinimas laike nėra pakankamai nuoseklus, tokių tarpinių sprendimų taikymas laikytinas gerąja praktika siekiant geresnės rezultatų kokybės ir poveikio.

3. Stiprinant studijų efektyvumą ir kokybę nemažas dėmesys skiriamas dėstytojų, administracijos darbuotojų kvalifikacijos kėlimo veikloms. Šios veiklos svarbios ir atitinka tikslinės grupės poreikius atnaujinti kvalifikaciją. Visgi, siejant didesnio poveikio, mokymai, stažuotės ir vizitai turėtų būti tampriau siejami su konkrečia projekto finansuojama veikla. Jų vykdymas tik dėl akiračio praplėtimo be abejonės turi tam tikrą naudą dalyvaujančiam asmeniui, tačiau jų tiesioginis poveikis studijų kokybei ir visai aukštojo mokslo sistemai sunkiai apčiuopiamas. Kaip geri pavyzdžiai galėtų būti paminėti studijų programų atnaujinimo ir atitinkamų dėstytojų kompetencijų ugdymo projektai pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę, taip pat tos aukštosios mokyklos, kurios projektuose pagal VP1-2.2-ŠMM-04-K priemonę įgyvendinamuose projektuose suplanavo prieš rengiant integruotas strategijas organizuoti mokymus, o paskui apmokytus asmenis tiesiogiai ir intensyviai įtraukti į strateginio planavimo veiklas.
4. Studijoms skirtų priemonių įgyvendinimą pakoregavo priimtas LR mokslo ir studijų įstatymas ir jo sąlygoti pasikeitimai aukštųjų mokyklų finansavimo ir valdymo srityse. ŽIPVP lėšos galėtų tapti rimtu palaikymu spartesniam reformų įgyvendinimui ir padėti aukštosioms mokykloms lengviau prisitaikyti prie pokyčių. Į šią galimybę ŽIPVP ir NSP planavimo lygmenyje buvo atsižvelgta. Tačiau kol kas priemonėse, kuriose prioritetas buvo numatytas besireformuojančioms aukštosioms mokykloms, besijungiančioms studijų programose, didesnioji finansavimo dalis atiteko pagal įprastą modelį veiklą tęsiantiems subjektams.
5. Visos aukštųjų mokyklų efektyvumo didinimui skirtos priemonės (strateginio planavimo, kokybės vadybos diegimo ir pan. veiklos) tikėtina sukurtų didesnę sinergiją, jeigu būtų derinamos tarpusavyje.

4.1.4. MTEP skirtos priemonės

Mokslui skirtos priemonės suvokiamos kaip MTEP ir inovacijų sistemai skirtos priemonės. MTEP ir inovacijų sistemą sudaro tarpusavyje susiję viešojo, privataus ir nevyriausybinio sektorių MTEP ir inovacijų sistemos komponentai. MTEP ir inovacijų sistemos komponentai gali būti suskirstyti į tris lygius – (1) makro lygmenį, kuris apima viešosios politikos formavimą šioje srityje formavimą; (2) meso lygmenį, apimantį MTEP ir inovacijų politikos įgyvendinimą, bei (3) mikro lygmenį, kurį sudaro MTEP ir inovacijų politikos priemonių paramos gavėjai, t.y. MTEP vykdytojai ir inovacijų kūrėjai. Siekiant efektyvaus MTEP ir inovacijų politikos funkcionavimo visuose iš šių lygmenų yra būtina užtikrinti tinkamus aukštos kokybės išteklius, kurie, apibendrintai, grupuojami į (a) fizinę infrastruktūrą ir įrangą; (b) žmogiškuosius išteklius kiekybine ir kokybine prasme bei (c) valdymo ir administravimo instrumentus, procedūras ir įrankius.

Visuose MTEP ir inovacijų lygiuose (makro, meso, mikro) esantys komponentai (fizinė infrastruktūra, įranga, žmogiškieji ištekliai, valdymo ir administravimo instrumentai) pasitarnauja kaip MTEP ir inovacijų sistemos efektyvumo determinantai t.y. veiksniai lemiantys MTEP ir inovacijų politikos produkciją ir jos pasekmėje sukuriamą pridėtinę vertę šalies ūkiui.

MTEP ir inovacijų sistemai skirtos priemonės ŽIPVP įgyvendinamos TKP pagrindu ir NSP pagrindu. Šiame skyriuje analizuojamos tik TKP priemonės ir priemonių pagrindu kuriamų produktų ir rezultatų kokybė. Kadangi ŽIPVP priemonės, susijusios su TKP priemonėmis, analizuojamu laikotarpiu buvo įgyvendintos itin siaura apimtimi arba iš viso neįgyvendintos, vertintojai neturi pakankamų duomenų nustatyti faktinių produktų ir rezultatų kokybę. Tokiu atveju kokybė (ir tikėtina kokybė) vertinama kaip veiksnių visuma leidžiančia daryti prielaidas apie būsimų ŽIPVP programos produktų ir rezultatų kokybę. Vienas iš svarbiausių veiksnių šioje vertinimo dalyje – programos intervencijos atitikimas tikslinių grupių poreikiams

programavimo etape ir priemonių įgyvendinimo etapuose. Taip pat skiriamas didelis dėmesys programos sukurtų produktų ir rezultatų tęstiniam panaudojimui ir sistematiškumui.

Tikslinių grupių poreikiai

Mokslui skirtų priemonių tikslinės grupės diferencijuotinos į dvi pagrindines grupes t.y. plačioji (poveikio) tikslinė grupė – ūkis ir visuomenė - kurios atžvilgiu turėtų pasireikšti mokslui skirtų priemonių efektas ir siauroji tikslinė grupė - MTEP produkcijos ir inovacijų kūrėjai - priemonių tiesioginės naudos gavėjai (MTEP ir inovacijų institucijos, mokslininkai, tyrėjai).

Ūkio ir visuomenės poreikiai apibrėžti ŽIPVP ir Tyrėjų karjeros programoje, pvz.:

- Ūkio konkurencingumo skatinimas pasitelkiant MTEP ir inovacijas
- MTEP sektoriaus pajungimas pramonės, verslo ir visuomenės poreikiams tenkinti;
- MTEP produkcijos panaudojimas kuriant naujus produktus ar paslaugas;
- MTTP veiklos išplėtimas privačiame ir viešajame sektoriuose;

Apibendrintai ūkio ir visuomenės poreikis – kurti ekonominę ir socialinę vertę panaudojant MTEP ir inovacijų sistemos išteklius. Šių poreikių realizavimas didele dalimi gali būti pasiektas įgyvendinant efektyvią MTEP ir inovacijų politiką, kuri įgyvendinama mikro lygmenyje. Mikro lygmens „poreikiai“ šia prasme yra sustiprinti MTEP ir inovacijų sistemos komponentes (fizinę infrastruktūra, įrangą, žmogiškuosius išteklius ir valdymą). ŽIPVP ir Tyrėjų karjeros programoje TKP įvardinti šie mikro lygmens poreikiai:

- Didesnis mokslininkų ir tyrėjų skaičius(ypač versle);
- Mažesnis tyrėjų amžiaus vidurkis;
- Didesnis mokslininkų ir tyrėjų mobilumas;
- Aukštesnė tyrėjų kompetencija (vertikali ir horizontali);
- Geresnės darbo sąlygos (įsk. darbo atlyginimą);
- Aukštesnė doktorantūros ir podiplominių studijų kokybė;
- Tampresnis MTEP sektorių (viešojo, privataus ne pelno, verslo) bendradarbiavimas;
- MTEP ir ūkio sektorių bendradarbiavimas;
- Mokslo žinių prieinamumas;
- Kt.

Tyrėjų karjeros programos ir jas įgyvendinančios ŽIPVP priemonės yra skirtos daugiausiai žmogiškųjų išteklių komponentei MTEP ir inovacijų sistemoje gerinti. ŽIPVP priemonės, kokybės vertinimo dalyje, buvo sugrupuotos pagal Tyrėjų karjeros programos intervencijos logiką ir, iš dalies, pagal MTEP ir inovacijų sistemos lygmenis. Remiantis socialinių-ekonominių partnerių ir projektų vykdytojų nuomone bei ekspertiniu vertinimu buvo siekiama identifikuoti priemonių sukuriamų produktų ir rezultatų tikėtiną kokybę. Priemonių produktų ir rezultatų kokybės vertinimą apriboja žemas faktinis priemonių įgyvendinimo laipsnis. Žemiau pateikiama mokslui skirtų priemonių rezultatų kokybės vertinimo lentelė indikuoja tikėtiną rezultatų kokybę pagal vertinimo metu egzistavusias planavimo, įgyvendinimo, valdymo ir administravimo sistemos prielaidas.

Lentelė 25. Mokslo plėtrai skirtų veiklų vertinimo suvestinė

		Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
		(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Mokslininkų mobilumo skatinimas ir akademinės kvalifikacijos tobulinimas	Ekspertų vertinimas	5	4	n.d.	4
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	5	2	3
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Bendras įvertis	**5**	**4,5**	**n.d.**	**3,5**
Mokslinių tyrimų finansavimas, mokslininkų pritraukimas	Ekspertų vertinimas	5	3	2	3
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	4	1	n.d.
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Bendras įvertis	**5**	**3,5**	**1,5**	**n.d.**
Mokslo žinių prieinamumas ir sklaida (DB, e. instrumentai)	Ekspertų vertinimas	4	4	4	4
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	4	3	n.d.	3
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	4	4
	Bendras įvertis	**4**	**3,5**	**4**	**3,7**
MTEP tematinių tinklų ir asociacijų stiprinimas	Ekspertų vertinimas	4	3	4	3
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	3	3	4	3
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	4	4
	Bendras įvertis	**3,5**	**3**	**4**	**3,3**
Mokslo ir studijų valdymo ir įgyvendinimo stiprinimas	Ekspertų vertinimas	5	3	n.d.	n.d.
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	3	3	2	n.d.
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Apibendrintas vertinimas	4	3	n.d.	n.d.
MTEP darbuotojų įdarbinimas įmonėse	Ekspertų vertinimas	5	4	2	2
	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	4	1	1
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Bendras įvertis	**5**	**4**	**1,5**	**1,5**

Mokslui skirtų priemonių įvertinimas pagal 4 vertinimo kriterijus indikuoja tikėtiną priemonių rezultatų kokybę įgyvendinus projektus (didesnis įvertis indikuoja aukštesnę galimą kokybę). Žemiau pateiktame paveiksle iliustruojamos kokybę lemiančių faktorių reikšmės pagal atskirus kriterijus ir priemonių grupes.

Apibendrinimas

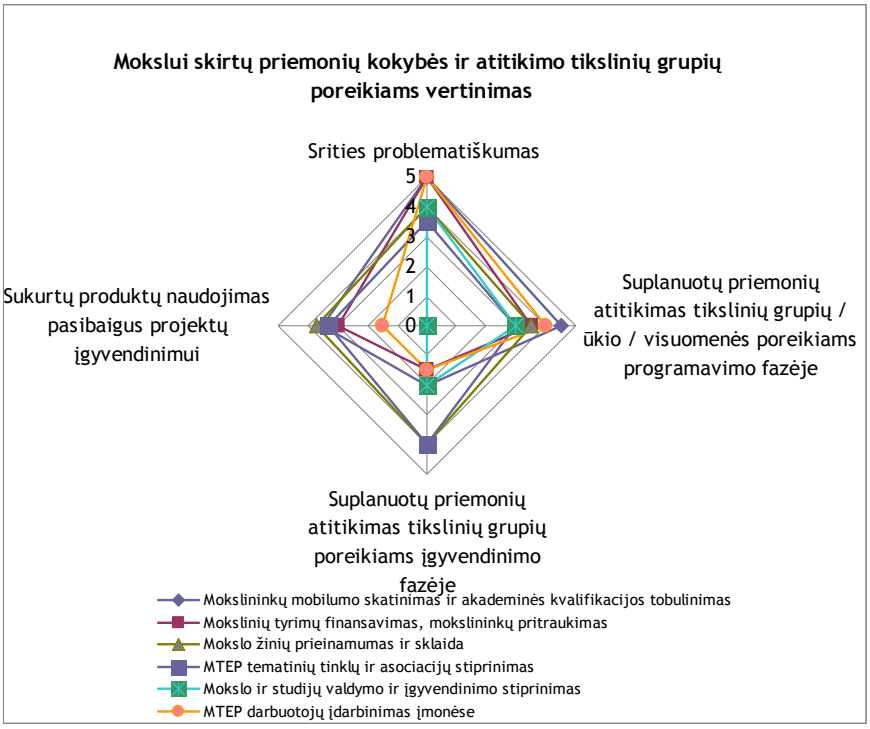

Pav. 15. Mokslui skirtų priemonių kokybės ir atitikimo tikslinių grupių poreikiams vertinimas

1. Praktiškai visos ŽIPVP priemonės skirtos mokslui sprendžia aktualias MTEP ir inovacijų sistemos problemas t.y. bendrai pripažįstama, kad programa yra nukreipta šalinti esminius srities trūkumus.

2. Bendrai sutariama, kad ŽIPVP intervencijos logika yra teisinga, t.y. aktualiausios MTEP ir inovacijų sistemos sprendžiamos tomis priemonėmis, kurios atitinka tikslinių grupių (siaurąja prasme) ir ūkio bei visuomenės poreikius.

3. Nepaisant tinkamo MTEP ir inovacijų srities problemų identifikavimo ir priemonių programavimo, priemonių įgyvendinimo (tame tarpe administravimo) stadija susiduria su įvairiomis problemomis, kurios iš esmės gali lemti priemonių rezultatų kokybinius požymius.

4. Pagrindinės mokslui skirtų priemonių įgyvendinimo ir administravimo problemos, remiantis socio-ekonominių partnerių nuomone ir ekspertiniu vertinimu pasireiškia tų priemonių atžvilgiu kur yra taikomas valstybės projektų planavimas (tame tarpe visuotinės dotacijos instrumentas). Pagrindinės identifikuotos problemos – užsitęsę priemonių įgyvendinimo terminai, tinkamumo kriterijai apribojantys privačių MTEP subjektų dalyvavimą priemonėse, pertekliniai reikalavimai paramos gavėjams, paraiškų vertinimo proceso skaidrumas ir nuoseklumas, įgyvendinančios institucijos (LMT) administracinių įgūdžių ir išteklių stoka. Šie dažnai administracinio pobūdžio trūkumai riboja iš esmės geros ir, siekiant paskatinti aukšto lygio mokslinius tyrimus, priimtinos „grantų“ sistemos, kuri pagal idealųjį planą galėtų būti laikoma geruoju pavyzdžiu didinant ES paramos prieinamumą tikslinei grupei, galimą naudą.

5. Priemonių rezultatų tikėtinos kokybės vertinimas atskleidžia, kad esant aukštam priemonių rezultatyvumui, tikėtina, kad daugumos priemonių įgyvendinimo metu sukurti produktai ir rezultatai bus naudojami ir pasibaigus programai ir/ar turės ilgalaikį poveikį tikslinei grupei.

6. Nepaisant to, kad MTEP darbuotojų įdarbinimo įmonėse priemonės aktualumas ir tinkamumas vertinamas itin aukštai, priemonės įgyvendinimas iš esmės apribotas administraciniais tinkamumo reikalavimais.

4.1.5. Suaugusiųjų mokymui skirtos priemonės

ŽIPVP antrasis prioritetas skirtas mokymosi visą gyvenimą priemonėms įgyvendinti. Vienas iš esminių pastarojo meto ES ir Lietuvos tikslų šioje srityje – didinti asmenų besimokančių visuose gyvenimo etapuose dalį. Vienas iš strateginių konteksto rodiklių, kurio siekiama įgyvendinant ŽIPVP 2 prioriteto priemones (kartu su kitais veiksniais įtakojančiais rodiklio pasiekimą) – padidinti 25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalį iki 11 proc. (2009 m. šio rodiklio reikšmė buvo 4,5 proc.).

Kol kas Lietuvos gyventojų mokymosi visą gyvenimą rodikliai žemi. Dirbantys asmenys retai dar ir mokosi. Šio reiškinio priežastys yra įvairios ir dalis jų susiję su kultūriniais, socialiniais ar ekonominiais motyvais, kurių kaita priklauso nuo daugybės sunkiai prognozuojamų aplinkybių. Kita vertus, dirbančių asmenų dalyvavimą neformaliajame mokyme riboja ir labai paprastos priežastys – ribotas lanksčių mokymosi organizavimo formų taikymas, individualiomis pastangomis sunkiai prieinamos kokybiškos ir įvairios neformaliojo švietimo paslaugos, neišplėtotas neformaliojo mokymo būdu įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas. Didelė dalis neformalaus mokymo, ypatingai susijusio su specialiųjų gebėjimų ugdymu, prieinamos faktiškai tik organizuotoms grupėms (įmonėse organizuojami mokymai darbuotojams ir pan.).

Vienas iš prieinamiausių būdų spręsti žemo mokymosi visą gyvenimą lygio problemą - tobulinti formalias kvalifikacijas teikiančių institucijų sistemą, skatinant švietimo įstaigas papildomai orientuotis į mokymosi visą gyvenimą paslaugų plėtrą. Plėtojant mokymosi visą gyvenimą paslaugų pasiūlą gali būti sprendžiamos ne tik žemo suaugusiųjų mokymosi lygio problemos, bet ir padedama išlikti esamoms formaliojo švietimo įstaigoms, kurių paklausa dėl mažėjančio vaikų ir jaunimo besimokančio švietimo sistemoje skaičiaus, optimizuojamo švietimo įstaigų tinklo nebegali išlaikyti visų pedagogų, buvusio pajėgumo.

ŽIPVP pabrėžiama, kad švietimo paslaugos nėra vienodai prieinamos visoms visuomenės grupėms. Menkas galimybes mokytis visą gyvenimą turi visų amžiaus grupių socialinės rizikos asmenys, darbininkiškų profesijų atstovai. Šiems asmenims neretai reikia pagrindinių žinių, kurias galėtų teikti bendrojo lavinimo ar profesinės mokyklos.

Didesnis formaliojo mokymo institucijų, tame tarpe ir universitetų atsivėrimas suaugusiųjų mokymui akcentuojamas ir ES strateginiuose dokumentuose.

Visgi, ŽIPVP antrojo prioriteto priemonės į tęstinį suaugusių (išskyrus dirbančiųjų švietimo sistemoje) plėtrą orientuojamos minimaliai.

Vertinimo metu nustatyta, kad nepaisant to, jog suaugusiųjų asmenų mokymui skiriama didelė išlaidų dalis, didžiausia besimokančiųjų grupė yra švietimo specialistai, o projektų metu įprastai organizuojami vienkartiniai mokymai, tačiau nekuriama sistema, kuri turėtų poveikį mokymosi visą gyvenimą rodikliams ilgajame periode. Kalbant mokymosi visą gyvenimą rodiklio kontekste, vienkartiniai mokymai vykstantys 2010, 2011 ar 2012 m. apskritai niekaip nepasireikš rodiklio reikšmei pvz. 2015 m. (pagal naudojamą skaičiavimo metodiką). Todėl ŽIPVP projektų metu vykdomi švietimo ekspertų mokymai labiau sietini su formaliojo švietimo paslaugų, tiesiogiai priklausančių nuo švietimo specialistų kvalifikacijos, kokybės gerinimu, kurios aktualumas nekvestionuojamas. Panašios veiklos vykdomos ir pagal kitas ŽIPVP priemones administruojamas kitų tarpinių institucijų (pvz. pagal 4 prioritetą, kurio tikslas stiprinti administracinius gebėjimus ir didinti viešojo administravimo efektyvumo, o strateginiai konteksto rodikliai siejami su valdymo veiksmingumo rodikliu ir pan.).

Bendrai visų suaugusiųjų mokymo reikmėms skiriamos tik kelių priemonių pavienės remiamos veiklos, kurių indėlis plečiant suaugusiųjų tęstinio mokymo sistemą formalaus švietimo bazėje faktiškai nepastebimas.

Suaugusiųjų mokymui iš dalies skirta VP1-2.3.-ŠMM-03-V priemonė. Pagal šią priemonę įgyvendinama remiama veikla, kuria siekiama sustiprinti suaugusiųjų mokymo paslaugas kaimiškose vietovėse. Remiama veikla ir pagal ją įgyvendinamas projektas siejami su daugiafunkciniais centrais, kurių plėtra kaimiškose vietovėse remiama pagal SSVP. Daugiafunkcinių centrų koncepcija kol kas praktiškai neįgyvendinta ir yra nauja patirtis šalies savivaldybėms, todėl jų vystymasis ir plėtra kol kas negali būti vienareikšmiškai

prognozuojami. VP1-2.3.-ŠMM-03-V priemonės lėšomis rengiami nuotolinio mokymo kursai, pagal savo turinį sietini su bendrųjų gebėjimų lavinimu, ir apmokomi asmenys, kurie vėliau galėtų dirbti steigiamuose daugiafunkciniuose centruose. Kol nėra tokių centrų ir neaišku kas juose dirbs, tokių mokymų nauda kelia daug abejonių. Ypač kaimiškose vietovėse formaliojo švietimo įstaigos susiduria su besimokančiųjų skaičiaus mažėjimu, todėl alternatyvių, neformalaus ugdymo veiklų plėtra galėtų bent dalinai spręsti šias problemas ir tinkamai išnaudoti jau esančio pedagoginio personalo potencialą.

Kuriamų nuotolinio mokymo programų poreikis nepakankamai pagrįstas. Tokios nuotolinio mokymo programos kaip, pvz., kompiuterinio raštingumo pagrindai greičiausiai jau yra rinkoje, o jų kokybė yra nuolat tobulinama, todėl mažai tikėtina, kad priemonės lėšomis per trumpą laiką pavyks sukurti kažką naujo ir labiau kokybiško. Juolab, kad beveik identiškos finansuojamos veiklos suplanuotos pagal VP1-2.2.-ŠMM-06-V priemonę.

VP1-2.2.-ŠMM-06-V priemonės tikslas - sudaryti sąlygas besimokantiems suaugusiems asmenims gerinti bendruosius gebėjimus. Šiuo metu įgyvendinamo valstybinio planavimo projekto metu numatyta stiprinti andragogų profesinės veiklos pagrindus, stiprinti šalyje veikiančias suaugusiųjų mokymo institucijas. Tiesa, priemonė įgyvendinama pagal PPMIP, todėl kyla rizika, kad gali būti apsiribota tik mažesnį išsilavinimą turinčių asmenų mokymosi skatinimu, nors toks poreikis didelis visuose išsilavinimo segmentuose.

Pagal šią priemonę numatyta kurti naujus mokymosi suaugusiems modulius, modulių perkėlimas į elektroninę erdvę. Šie produktai gali prisidėti gerinant mokymo paslaugų kokybę, ypač jeigu jie bus laisvai prieinami visiems suaugusiųjų mokymo paslaugų teikėjams. Visgi abejotinas tokių finansuojamų veiklų kaip suaugusiųjų mokymo vykdymas priemonės lėšomis reikalingumas. Pvz., įgyvendinamame projekte numatytas 1525 suaugusių asmenų mokymas. Toks besimokančiųjų kiekis yra absoliučiai nepastebimas visos tikslinės grupės mastu. Tokio tipo mokymai įvairioms gyventojų grupėms vykdomi kitų VP priemonių lėšomis (administruojamų LR socialinės apsaugo ir darbo ministerijos, LR vidaus reikalų ministerijos ir pan.), todėl jeigu ŠMM parengtų ir pateiktų rinkai kokybiškas mokymo programas, jų pridėtinė vertė būtų kur kas didesnė negu nedidelės grupės mokymai.

Pagal šią priemonę taip pat remiama labai daug visuomenės informavimo veiklų, kurių veiksmingumas labai priklausys nuo to, kiek tai bus susiję su gyventojams prieinamomis paslaugomis. Akcentuojant mokymosi visą gyvenimą svarbą gyventojams turėtų būti pasiūlytos veikiantis paslaugų tinklas[37].

Svarbus postūmis mokymosi visą gyvenimą plėtroje galėtų būti numatytas suaugusiųjų mokymosi čekių sistemos sukūrimas. Tačiau tam, kad tokia sistema turėtų realų pagrindą, ji turi būti derinama su nacionaline teise, atsižvelgiant į tai, kad valstybė suaugusiųjų mokymo veiklas finansuoja tik tam tikroms grupėms (bedarbių perkvalifikavimas, neįgaliųjų profesinė reabilitacija ir pan.). Taigi skatinant visų visuomenės grupių nuolatinį mokymąsi turi būti ieškoma kompleksinių sprendimų, kurie glaudžiai susiję su kvalifikacijų pripažinimo sistemos plėtra, formalaus mokymosi institucijų pokyčiais.

VP1-2.1.-ŠMM-04-K priemonės remiama veikla, skirta neformaliu būdu įgytų kvalifikacijų formalizavimo sistemos parengimui ir įgyvendinimui aukštojo mokslo sistemoje. Šios priemonės realizavimas ir realaus praktikoje taikomo mechanizmo neformaliuoju būdu įgytų kvalifikacijų formalizavimui sukūrimas taptų išties dideliu postūmiu suaugusiųjų mokymuisi.

Esminiu suaugusiųjų mokymosi sistemos plėtrai skirtų priemonių trūkumu laikytinas faktas, kad formaliojo švietimo institucijos į suaugusiųjų mokymo veiklas (ne savo personalo) aktyviau įsitraukti neskatinamos. Žinant, kad aukštosios mokyklos[38], profesinės mokyklos turi pasirengusios specialias bedarbių perkvalifikavimo, tęstinio profesinio mokymo programas turėtų būti paskatinta ir mokymo paslaugų suaugusiems visų grupių asmenims plėtra

Lentelė 26. Suaugusiųjų mokymo (išskyrus švietimo specialistus) veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas	Suplanuotų priemonių atitikimas	Sukurtų produktų naudojimas

[37] Kaip pavyzdys galėtų būti paminėta gyventojų skatinimo naudotis informacinėmis technologijomis informacinė kampanija, kviečiant juos į šalies bibliotekas, kuriose įrengtas interneto ryšys, jos aprūpintos technika (projektas „Bibliotekos pažangai“)

[38] LR švietimo ir mokslo ministro 2010 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. V-1185 patvirtintame kvalifikacijos tobulinimo sąraše bedarbiams nurodyta net 380 programų šalies aukštosiose mokyklose

		tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-labai problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Ekspertinis vertinimas	5	3	3	3
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	x	x	x	x
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	x	x	x	x
Bendras įvertis	**5**	**3**	**3**	**3**

Apibendrinimas

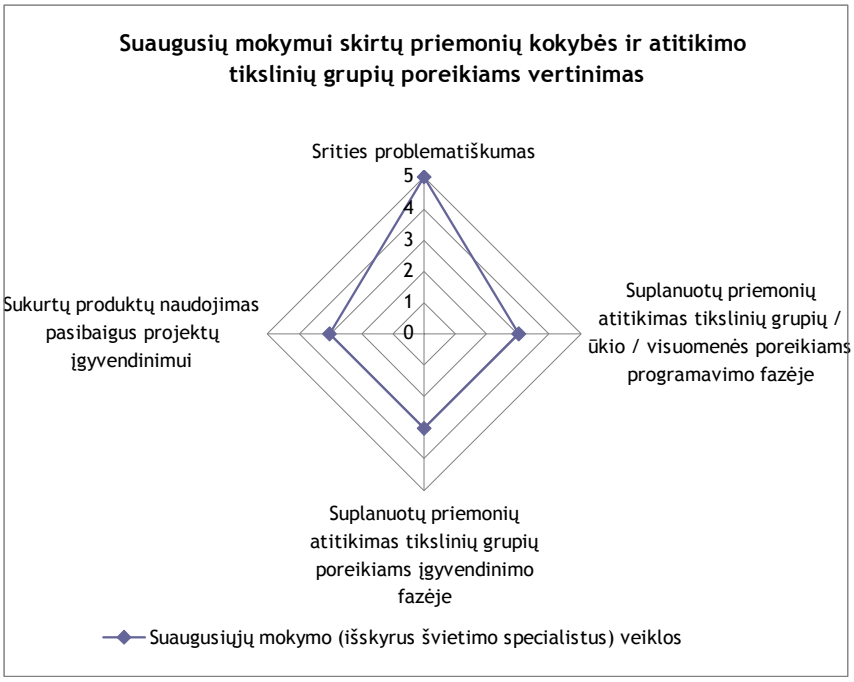

Pav. 16. Suaugusiųjų mokymui skirtų priemonių kokybės ir atitikimo tikslinių grupių poreikiams vertinimas

1. Dirbančiųjų suaugusiųjų mokymui (išskyrus švietimo specialistus ir kitus tiesiogiai su švietimo sistema susijusius asmenis) ŠMM administruojamose ŽIPVP priemonėse skiriamas nepakankamas dėmesys.
2. Įgyvendinamų priemonių rezultatai labiau orientuoti į mokymo programų kūrimą, situacijos analizę, tačiau, su retomis išimtimis, trūksta apčiuopiamo poveikio esminių problemų identifikavimui ir sprendimui, sisteminiams pokyčiams. Formaliojo švietimo institucijų aktyvesnis įsitraukimas į suaugusiųjų mokymo veiklas pagal šiuo metu įgyvendinamas priemones neskatinamas.

4.1.6. Rezultatų kokybės užtikrinimo būdai

Apibendrinant rezultatų kokybės analizę, galima išskirti kelias esmines problemas ir aptarti kokybės užtikrinimo būdus, kurie galėtų padėti siekti aukštesnės rezultatų kokybės taikant juos visuose įgyvendinamuose projektuose.

Rezultatų kokybės užtikrinimui dabar įgyvendinamuose projektuose nėra išnaudojamos visos galimos ir prieinamos priemonės. Projektuose labai dažnai numatytos sukurtų produktų ekspertizės ir galutinio produkto korekcijos atsižvelgiant į ekspertizės išvadas, tačiau nėra plačiau nurodoma, kas atliks ekspertizę ir kokiais vertinimo kriterijais bus remiamasi. Tai sąlygoja kelias esmines rizikas: panašaus tipo produktai vertinami pagal skirtingas metodikas, o naudojami vertinimo kriterijai nebūtinai atitinka nacionaliniu mastu egzistuojančius standartus. Vengiant šių rizikų, bent jau tais atvejais, kai kuriami produktai gali būti vertinami egzistuojančių ir veikiančių nacionalinių vertinimo institucijų, projektų vykdytojai turėtų būti įpareigoti vertinimą atlikti būtent jose.

Geresniam kokybės užtikrinimui gali būti taikomos kelių rūšių priemonės, kurios turėtų būti derinamos tarpusavyje:

1. Privalomų kokybės užtikrinimo priemonių įtraukimas į PFSA, projektų finansavimo ir administravimo sutartis ir kitus susijusius dokumentus
2. Administracinių mechanizmų produktų kokybės priežiūrai taikymas
3. Papildomi išoriniai produktų kokybės vertinimai

Kokybės užtikrinimo būdai, kurie galėtų būti nustatyti PFSA ir kituose paramos skyrimą reglamentuojančiuose dokumentuose:

1. Parengti produktai (metodikos, sistemos) tvirtinami ŠMM nustatyta tvarka ir tampa oficialiu, pripažintu ir naudotinu produktu visoje šalyje. Jeigu rengiamos valdymo koncepcijos, modeliai, skirti visos nacionalinės švietimo sistemos reikmėms, jie turi būti tvirtinami švietimo ir mokslo ministro. Toks reikalavimas turėtų būti įtrauktas jau į PFSA ir būtent patvirtinimo faktas turėtų būti laikomas fizinio veiklos įgyvendinimo ar stebėsenos rodiklio pasiekimu.
2. Rengiamos mokymo, studijų programos turėtų būti vertinamos ir akredituojamos nacionalinių institucijų pagal patvirtintą tvarką. Būtent reikalavimas akredituoti programas galėtų būti numatytas PFSA, o pats akreditavimo faktas - laikomas fizinio veiklos įgyvendinimo ar stebėsenos rodiklio pasiekimu. Vien projekto reikmėms rengiamų pedagogų kvalifikacijos kėlimo, mokymo programų pagrįstumas turi būti sprendžiamas atskirai, priklausomai nuo konkretaus atvejo.
3. Bent dalis mokymo medžiagos, rengiamos projektų įgyvendinimo metu, turi būti akredituojama ir tapti vadovėliais. Pagal šiuo metu sudarytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis daugiausiai rengiama įvairių metodinių leidinių dėstytojams, metodikų dėl inovatyvių metodų integravimo į studijų programas, studentams skirtų mokomųjų knygų, pratybų, vengiant vadovėlio sąvokos. Reikalavimas nacionalinėse institucijose akredituoti dalį sukuriamos mokymo medžiagos turėtų būti įtrauktas į PFSA.
4. ŠMM deleguotų asmenų su aiškiai nustatytomis funkcijomis dalyvavimas projektų įgyvendinimo priežiūros veiklose (žr. žemiau).

ŠMM ir kitų suinteresuotų subjektų dalyvavimas projektų priežiūroje

Konkursiniai projektai labiau skirti projektų vykdytojų poreikiams, tuo tarpu valstybinio planavimo projektų vykdytojai įprastai laikytini labiau konkretaus valstybinio užsakymo vykdytojais. T.y. valstybinių projektų vykdytojai įgyvendindami projektą turi atnešti konkretų nacionalinei švietimo ir mokslo politikai vystyti reikalingą rezultatą. Šių projektų idėjos ir poreikiai kyla iš aiškių nacionalinės politikos tikslų ir pirmiausiai

yra suformuojamos nacionaliniame lygmenyje. Ministerijos programos buvo rengtos ir atsakomybė už jų tikslų pasiekimą tenka ŠMM turininiams padaliniams. Ši atsakomybė nėra tik formali, ŠMM tiesiogiai kaip institucijai reikalingi dalies valstybinių projektų rezultatai vykdant savo funkcijas. Taigi, itin svarbus kokybės užtikrinimo būdas, ypač galvojant apie idėjos tęstinumą nuo projekto iniciavimo iki rezultatų pasiekimo fazės – ŠMM turininių padalinių aktyvus įsitraukimas į valstybinio planavimo projektų priežiūrą.

Ministerijos programų įgyvendinimo priežiūrai suformuoti Ministerijos programų valdymo komitetai. Šių komitetų arba jų deleguotų asmenų įtraukimas į valstybinio planavimo projektų priežiūros grupes, pagrindiniams projektų tikslams pasiekti reikalingų produktų kokybės tvirtinimas ne tik projekto vykdytojo, bet ir ŠMM, galėtų būti viena iš priemonių užtikrinti geresnę produktų kokybę ir jų atitikimą nacionalinės švietimo ir mokslo politikos poreikiams. Žinoma, tai susiję su papildomomis laiko sąnaudomis ir žmogiškųjų išteklių poreikiu, tačiau pasirinktas valstybinių projektų įgyvendinimo modelis, kai ŠMM inicijuotus projektus įgyvendina kitos institucijos, sąlygoja poreikį ieškoti papildomų kokybės užtikrinimo alternatyvų.

Toks ar panašus ŠMM dalyvavimas projektų priežiūros veikloje, jeigu būtų nuspręsta jį taikyti, ir atsakomybės turėtų būti įforminti teisės aktų nustatyta tvarka.

Papildomas išorinis produktų kokybės vertinimas

Tais atvejais, kai projektų metu kuriamiems produktams vertinti nacionalinių vertinimo institucijų nėra, papildomas jų kokybės vertinimas gali būti atliekamas atskirais tyrimais. ŠMM kaip tarpinė institucija gali gauti lėšas pagal Techninės paramos veiksmų programą einamiesiems vertinimams atlikti.

Atliekant šiuo metu įgyvendinamų ŠMM administruojamų ŽIPVP priemonių analizę buvo nustatytos atskiros produktų grupės, kurių kokybė visuotinai nėra tikrinama arba tikrinama pagal skirtingus kriterijus.

Analizuojant papildomo išorinio vertinimo poreikį buvo nustatytos tos ŽIPVP lėšomis finansuojamos produktų grupės, kurių kokybės vertinimo nacionalinės institucijos teisės aktų nustatyta tvarka neatlieka arba konkrečiame PFSA buvo nustatyta, kad tam tikrų produktų grupių vertinimo nacionalinėse institucijose atlikti nereikia.

Vienas iš svarbiausių kriterijų nustatant, kurioms produktų grupėms rekomenduojama atlikti išorinį kokybės vertinimą – produktams parengti skirtos lėšos ir jų tiesioginė sąsaja su priemonės tikslais. Tam tikroms produktų grupėms skiriamos itin didelės paramos lėšos, tačiau kadangi šie produktai yra tarpinis rezultatas projekto tikslams pasiekti, jie įprastai lieka projekto vykdytojų dispozicijoje ir į platesnį diskusijų ratą patenka rečiau. Papildomas išorinis kokybės patikrinimas leistų nustatyti tokių finansuojamų veiklų poreikį ir jų įtaką projekto rezultatų kokybei.

Dalies produktų grupių išorinis kokybės patikrinimo poreikis gali būti pagrįstas itin dideliais skiriamų lėšų nuokrypiais nuo vidurkio. Atskirų produktų grupių atvejais šie nuokrypiai itin dideli, tačiau giliau neištyrus sukurtų produktų kokybės, apimties, funkcionalumo, vienareikšmiškai nuspręsti dėl fiksuojamų nuokrypių pagrįstumo informacijos nepakanka.

ŽIPVP lėšomis taip pat kuriami produktai, kurie po projektų įgyvendinimo naudojami švietimo paslaugoms teikti (studijų, mokymo programos, mokymo(si) medžiaga). Šių produktų įvertinimas pagal bendrai pripažintus kriterijus svarbus, kadangi įprastai jie skirti plačiam vartotojų ratui.

Žemiau pateikiamoje lentelėje pateikiamos šios produktų grupės (pagal dabar įgyvendinamus projektus), nurodant jų papildomo išorinio vertinimo aktualumą.

Lentelė 27. Poreikis papildomai išorinei kokybės analizei pagal produktų grupes

Produktų grupė	Lygmuo	Poreikis išorinei kokybės analizei	Esama situacija	Galimos kokybės vertinimo alternatyvos
Tyrimų metodikos, tyrimai reikalingi galutinio	Bendrasis lavinimas	Didelis	Tyrimai analizuojantys esamą situaciją, taip pat kuriami įvairių švietimo sistemos grandžių veiklos modeliai yra tarpiniai produktai galutiniams projektų tikslams,	Tyrimą turėtų atlikti išorinis nepriklausomas tiekėjas. Atsižvelgiant į tai, kad kuriamų produktų turinys yra pakankamai įvairus, o gilesnė turinio analizė

Produktų grupė	Lygmuo	Poreikis išorinei kokybės analizei	Esama situacija	Galimos kokybės vertinimo alternatyvos
produkto sukūrimui, sistemos veiklos modelių ir koncepcijų kūrimas			kurie siejami su pagerėjusia paslaugų kokybe ir prieinamumu, pasiekti. Šiems produktams skirta apie penktadalis visų įgyvendinamų projektų lėšų. Vertinimo metu nustatyta, kad bene 10 bendrojo lavinimo lygmeniui skirtų įgyvendinamų projektų yra numatę parengti pakankamai sisteminio pobūdžio tyrimus, kurie turėtų suformuoti aiškias gaires tam tikros bendrojo lavinimo sferos plėtrai ateityje, t.y. tyrimų poveikis platesnis negu vien konkretaus projekto tikslai. Maždaug pusė šių projektų yra numatę kuriamų produktų ekspertinį vertinimą projekto lėšomis. Tik dviejuose projektuose yra vienareikšmiškai numatytas privalomas parengtų dokumentų tvirtinimas ŠMM.	dažnu atveju yra atliekama projekto vykdytojų iniciatyva, išorinis vertinimas pirmiausiai turėtų koncentruotis į konkretaus tyrimo poreikio, lėšų panaudojimo efektyvumo, tyrimo pritaikomumo praktikoje analizę ir auditą. Analizė gali būti atliekama ir projektų įgyvendinimo metu (einamasis vertinimas), kadangi jos išvados gali padėti nuspręsti dėl atskirų projektų/ veiklų tęstinumo poreikio. Visas projektų lėšomis rengiamas sistemos plėtros koncepcijas, sistemos dalių valdymo modelius rekomenduojama tvirtinti teisės aktu (ŠMM).
Interneto portalai	Bendrasis lavinimas, studijos	Didelis	Internetinių portalų, virtualios aplinkos sukūrimo kainos svyruoja nuo 10 tūkst. iki 1,5 mln. Lt Kuriamų portalų ekspertinis vertinimas projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nenumatytas (išskyrus vieną projektą, kuriame kuriama tik virtualios aplinkos koncepcija)	Kuriamų ar numatytų kurti interneto portalų, virtualios aplinkos kokybės, poreikio, lėšų panaudojimo efektyvumo, techninių parametrų analizė turėtų būti atliekama nepriklausomų išorės vertintojų. Šiame vertinime kaip papildomas informacijos šaltinis sprendžiant portalų reikalingumo ir tikėtino gyvybingumo klausimus galėtų būti atlikta visų šalyje veikiančių švietimo ir mokslo srities portalų apskaita ir analizė. Jeigu bus nuspręsta atlikti šį vertinimą, prioritetas turėtų būti teikiamas tų portalų, kurių sukūrimui išleistos/numatytos didžiausios lėšos, analizei. Pagal konkursines priemones atnaujintų asociacijų, mokslininkų organizacijų portalų analizė gali būti atliekama pasirinkus tik kelis tipinius pavyzdžius. Jeigu projektuose taip pat numatyta kurti ir diegti informacines sistemas ir registrus, PFSA reikėtų įtraukti reikalavimą tokius projektus derinti su informacinės visuomenės plėtrą koordinuojančiomis institucijomis.
Kvalifikacijos kėlimo, mokymo programų, pagal kurias vėliau vykdomi mokymai	Bendrasis lavinimas, profesinis mokymas, studijos, mokslas	Vidutinis	Kvalifikacijos kėlimo programų parengimas kaip veikla numatyta didžiojoje dalyje projektų, kurie vykdo mokymų veiklas. Kiek daugiau nei trečdalyje šių projektų yra numatytas rengiamų	PFSA ir projektų finansavimo ir administravimo sutartyse galėtų būti įtraukta sąlyga, kad visos projektų lėšomis rengiamos ar atnaujinamos kvalifikacijos kėlimo programos turi būti

Produktų grupė	Lygmuo	Poreikis išorinei kokybės analizei	Esama situacija	Galimos kokybės vertinimo alternatyvos
švietimo specialistams (projekto tikslinei grupei), rengimas			programų ekspertinis vertinimas projekto lėšomis. Tačiau tik keliuose projektuose numatyta, kad parengtos programos bus akredituojamos už švietimo specialistų kvalifikaciją atsakingose ŠMM institucijose. Taip pat aktualu spręsti, ar visais atvejais tokių programų rengimas būtinas	akredituojamos ir įtraukiamos į esamus registrus. Jeigu perkami vienkartiniai bendrųjų įgūdžių mokymai (pvz. komunikacinių gebėjimų, darbo komandoje, kompiuterinio raštingumo ar pan.), jie turėtų būti įsigyjami iš mokymo paslaugų teikėjų jau turinčių parengtas tokio tipo programas.
Mokymai projektų tikslinei grupei (švietimo specialistams)	Bendrasis lavinimas, profesinis mokymas, studijos, mokslas	Didelis	Didžioji dalis stebėsenos rodiklių yra susiję su mokymų tikslinei grupei veikla. Pagal suformuotą stebėsenos sistemą – kokybiški mokymai laikytini pagrindiniu programos tikslų pasiekimo indikatoriumi. Projektuose organizuotų mokymų poveikis besimokiusiųjų gebėjimams, darbo kokybei neanalizuojamas. Kai kuriuose projektuose numatyta mokymų dalyvių apklausa, tačiau ji leidžia nustatyti tik momentinį mokymų kokybės vertinimą, tačiau ne jų poveikį, nuo kurio iš esmės priklauso projekto tikslų pasiekimas.	Vertinimą turėtų atlikti nepriklausomi išorės subjektai. Tyrimas turėtų būti atliekamas po to, kai projektuose bus įvykdyta bent dalis mokymų (tikslinei grupei išdėstyta bent viena numatyta tema) ir nuo mokymų praėjo šiek tiek laiko. Pagrindinis vertinimo tikslas – nustatyti mokymų naudą švietimo specialistų darbo kokybei. Laikui imlesnė alternatyva – švietimo specialistų gebėjimus matuoti prieš mokymus ir praėjus tam tikram laikui po jų.
Studijų programos	Studijos	Mažas	Atliekamas privalomas tarpinis atnaujinamų studijų programų vertinimas, kuriam pasitelkiami specialiuose mokymuose dalyvavę ekspertai. Privalomas galutinis vertinimas, priklausomai nuo keičiamos dalies procento, gali būti atliekamas akredituotų institucijų arba pačios aukštosios mokyklos.	PFSA ir projektų finansavimo ir administravimo sutartyse rekomenduojama įtraukti sąlygą visas atnaujinamas studijų programas vertinti Studijų kokybės vertinimo centre arba kitoje akredituotoje institucijoje, nepaisant kokia dalis programos yra atnaujinama (ypač atsižvelgiant į poreikį pereiti prie naujos kreditų sistemos)
Mokymo medžiaga, metodinė medžiaga	Studijos	Vidutinis	Trečdalis priemonės skirtos studijų programų atnaujinimui lėšų pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis numatyta mokymo ir studijų produkcijos (vadovėliai, metodikos, studijų ir mokymosi vadovai, paskaitų pateiktys ir pan.) rengimui ir publikavimui. Studentams ir dėstytojams skirta metodinė medžiaga dažniausiai vertinama tik pačios projekto vykdytojo institucijos nustatyta tvarka.	PFSA ir projektų finansavimo ir administravimo sutartyse galėtų būti įtraukta sąlyga, kad bent dalis rengiamos mokymo medžiagos būtų ŠMM nustatyta tvarka aukštųjų mokyklų vadovėlių kokybės vertinimo komisijos akredituojama kaip vadovėliai ir pritaikoma platesniam naudojimui.

Jeigu bus nuspręsta ateityje atlikti atskirų produktų grupių išorinį kokybės vertinimą, šis vertinimas turėtų apimti ne tik naudotų metodų analizę, išvadų pagrįstumą, bet ir tokius parametrus kaip kuriamų produktų reikalingumas projekto tikslams pasiekti, sukurtų produktų funkcionalumas ir realaus panaudojimo praktinėje švietimo sistemos valdymo, paslaugų kokybės gerinimo veikloje prielaidos. Tokio pobūdžio analizė aktuali ir tiems projektams, kuriuose kaip viena iš veiklų yra numatytas ekspertinis sukurtų produktų

vertinimas, kuris įprastai orientuojamas į produktų turinį, naudotų metodų analizę, atitikimą techninės užduoties reikalavimams, bet ne į platesnį kuriamo produkto kontekstą. Ši nuostata taikytina tiems projektams, kurių tikslas nėra sukurti mokslinę produkciją.

Labai svarbu į vertinimo klausimus įtraukti ir efektyvumo kriterijų. Kaip jau buvo minėta, pirminiu vertinimu atskiruose projektuose panašių produktų įsigijimo, sukūrimo kainos itin įvairios. Suprantama, kad kuriant intelektualinius produktus apibendrinantys vertinimai ir išvados sunkiai pasiekiami. Todėl būtina detalesnė konkrečių sukurtų, įsigytų produktų analizė ir rekomendacijos kaip optimaliomis lėšomis pasiekti geriausią rezultatą.

Detaliai vertinant rezultatų kokybę taip pat svarbu nustatyti, ar visos suplanuotos finansuojamos veiklos ir išlaidos yra būtinos projekto galutiniams rezultatams ir tikslams pasiekti.

4.3. Finansinių rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje

Finansinių tikslų pasiekimo įvykdymas susijęs su N+3 taisyklės ir ES fondų lėšų panaudojimo plano vykdymo klausimu, t.y. ar ŠMM panaudos skirtas lėšas laiku. Šioje dalyje analizuojamas lėšų panaudojimas, kiti klausimai atitinkamai vertinami kitose dalyse.

Tikimybės įvykdyti ES fondų lėšų panaudojimo planą, patvirtintą LRV 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija, ir N+3 taisyklę analizė yra atlikta siekiant nustatyti ar būtų (ir kokia apimtimi) įvykdyti ŠMM įsipareigojimai pagal įvardintus planus, atsižvelgiant į šiuo metu vykdomas sutartis ir naujas sutartis sudarant taip, kaip numatyta vertintojams pateiktame Sutarčių pasirašymo plane (parengtas 2010-09-27).

ŠMM įsipareigojimai vertinami pagal šiuos planus:

- ES fondų lėšų panaudojimo planą, patvirtintą LRV 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija;
- Pakoreguotą ES fondų lėšų panaudojimo planą. Plano koregavimas numatytas artimiausiu metu, sumažinant ŠMM skirtas lėšas pagal 1.2 prioritetą ,,Mokymasis visą gyvenimą“ 125 mln. litų;
- N+3 taisyklę, remiantis 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010.

Vertinimo metodologija

Susitikimų su ŠMM ES paramos koordinavimo departamento atstovais metu identifikuota ŠMM disponuojama informacija, kuri svarbi šiam vertinimo klausimui atsakyti.

Vertinimui naudojama stebėsenos ir planinė bei papildomų tyrimų informacija:

- Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27) (ESPKD pateikta informacija);
- SFMIS duomenys 2010 m. rugsėjo 1 dienai (ESPKD pateikta informacija);;
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007-2013 m. veiksmų programų prioritetų ir priemonių įgyvendinimo stebėsenos bei vertinimo tvarkos aprašas;
- Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys (ESPKD pateikta informacija);;
- ŠMM ir įgyvendinančių institucijų disponuojama informacija apie sutaupymus (ESPKD pateikta informacija);
- Įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų ir šių lėšų išmokėjimo bei naudojimo detalizavimo einamaisiais ir ateinančiais metais planas (parengtas 2010-09-20);
- 2009 m. liepos 3 d. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-1424 „Dėl įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų plano patvirtinimo“ patvirtintas planas. Susitikimo metu buvo nuspręsta, kad šis planas neatitinka šiandieninės situacijos, todėl jį naudoti finansiniam prognozavimui dėl ES fondų lėšų naudojimo plano ir N+3 taisyklės vykdymo nėra aktualu. Vietoje jo naudojamas vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27);
- Projektų vykdytojų apklausos duomenys.

Prielaidos

Tikimybės įvykdyti ES fondų lėšų naudojimo planą ir N+3 taisyklę įvertinimo pagrindinis įrankis yra finansinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozė. Parengus prognozę įvertinama, kaip tikėtinas lėšų įsisavinimas atitinka įvardintus planus. Rengiant finansinę prognozę pagrindinis dokumentas, kuris yra vertinamas ir naudojamas prognozavimui, yra vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27).

Rengiant finansinę prognozę modeliuojama, kaip būtų vykdomi įvardinti įsipareigojimai, darant prielaidas dėl lėšų įsisavinimo tempų nuo sutarties pasirašymo momento.

Pagrindinis šaltinis dėl prielaidų apie lėšų panaudojimo tempus nuo sutarties pasirašymo momento yra Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys bei SFMIS informacija 2009 12 31 ir 2010 09 01 datoms. Tose situacijose (dažniausiai projekto įgyvendinimo vėlesnieji ketvirčiai ir naujos sutartys), kai empirinės informacijos apie lėšų panaudojimo tempus nepakanka, daromos ekspertinės prielaidos.

Remiantis empirine informacija ir ekspertine nuomone, kiekvienam prioritetui buvo nustatyti tipiniai projekto lėšų panaudojimo tempai. Tais atvejais, kai tipiniai lėšų panaudojimo tempai blogai apibūdina projekto ciklą, buvo nustatyti individualūs projekto lėšų panaudojimo tempai. 1.2 prioriteto atveju, individualūs projekto lėšų panaudojimo tempai (jei tipiniai neatitiko projekto ciklo) buvo nustatyti didesniems nei 8 mln. litų projektams. 1.3 prioriteto atveju, kiekviena priemonė buvo analizuojama individualiai ir tais atvejais, kai tipiniai panaudojimo tempai neatitiko projekto ciklo, buvo parengti individualūs projekto lėšų panaudojimo tempai. Prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai detalizuoti lentelėje.

Kadangi sutarčių sudarymo plano informacija pateikiama ketvirčių detalumu, reikalinga daryti prielaidą, kurį ketvirčio mėnesį yra vykdomas kontraktavimas. Laikomasi konservatyvios prielaidos, kad sutartys už nurodytą sumą yra sudaromos ketvirčio pabaigoje.

Atitinkamai laikomasi prielaidos, kad konkrečiam ketvirčiui tenkanti suma deklaruojama ketvirčio pabaigoje.

Projektų vykdytojų apklausos metu buvo klausiama apie galimus lėšų sutaupymus arba viršijimus projekte. Dauguma respondentų teigia, kad sutaupymai bus mažesni nei 10 % nuo projekto biudžeto. Prognozuojant laikomasi prielaidos, kad vidutiniškai sutaupoma 5 %. Šis sutaupymas per projekto įgyvendinimo ciklą pasireiškia vienodu mastu.

2010 m. lapkričio 25 dienos vertintojų susitikimo su ESPKD metu nuspręsta, kad sutaupymų prielaidos bus patikslintos galutinėje ataskaitoje, surinkus papildomą informaciją apie sutaupymus iš projektų vykdytojų (per ESFA).

Lentelėje pateikiamos suapvalintos reikšmės, skaičiavimai atlikti skaičiuoklės MS Excel aplinkoje, naudojant nesuapvalintas reikšmes. Lentelėse pateikiami lėšų panaudojimo planai be sutaupymų ir atsižvelgiant į sutaupymus.

Lentelė 28. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai (1.2 prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIII
Tipinis lėšų panaudojimo planas	0	0,05	0,11	0,18	0,29	0,42	0,53	0,65	0,78	1				
Specifiniai lėšų panaudojimo planai														
VP1-2.3-ŠMM-01-V-01-002 ir 001	0	0,01	0,02	0,03	0,04	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1	
VP1-2.2-ŠMM-02-V-02-001	0	0,02	0,05	0,12	0,19	0,28	0,37	0,46	0,54	0,6	0,7	0,8	1	
VP1-2.1-ŠMM-02-V-01-001	0	0,04	0,09	0,13	0,17	0,27	0,38	0,48	0,6	0,75	1			
VP1-2.2-ŠMM-06-V-01-001	0	0,06	0,12	0,18	0,23	0,29	0,35	0,4	0,45	0,5	0,58	0,68	0,8	1
VP1-2.3-ŠMM-03-V-01-002	0	0,06	0,12	0,18	0,33	0,45	0,55	0,65	0,75	0,8	0,85	0,9	1	
VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-004	0	0,06	0,12	0,18	0,23	0,29	0,35	0,4	0,45	0,5	0,6	0,8	1	

Lentelė 29. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai, atsižvelgiant į sutaupymus (1.2 prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIII
Tipinis lėšų panaudojimo planas	0,00	0,05	0,10	0,17	0,28	0,40	0,50	0,62	0,74	0,95				
Specifiniai lėšų panaudojimo planai														
VP1-2.3-ŠMM-01-V-01-002 ir 001	0,00	0,01	0,02	0,03	0,04	0,10	0,19	0,29	0,38	0,48	0,57	0,76	0,95	
VP1-2.2-ŠMM-02-V-02-001	0,00	0,02	0,05	0,11	0,18	0,27	0,35	0,44	0,51	0,57	0,67	0,76	0,95	
VP1-2.1-ŠMM-02-V-01-001	0,00	0,04	0,09	0,12	0,16	0,26	0,36	0,46	0,57	0,71	0,95			
VP1-2.2-ŠMM-06-V-01-001	0,00	0,06	0,11	0,17	0,22	0,28	0,33	0,38	0,43	0,48	0,55	0,65	0,76	0,95
VP1-2.3-ŠMM-03-V-01-002	0,00	0,06	0,11	0,17	0,31	0,43	0,52	0,62	0,71	0,76	0,81	0,86	0,95	
VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-004	0,00	0,06	0,11	0,17	0,22	0,28	0,33	0,38	0,43	0,48	0,57	0,76	0,95	

Lentelė 30. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai (1.3 prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIII	XIV
Tipinis lėšų panaudojimo planas	0,00	0,08	0,16	0,26	0,36	0,49	0,62	0,76	1,00						
Specifiniai lėšų panaudojimo planai															
VP1-3.1-ŠMM-07-K	0,00	0,00	0,05	0,10	0,16	0,22	0,28	0,34	0,40	0,46	0,52	0,60	0,70	0,85	1,00
VP1-3.1-ŠMM-01-V	0,00	0,02	0,07	0,13	0,20	0,30	0,40	0,52	0,65	0,80	1,00				
VP1-3.1-ŠMM-02-V kai kurie kvietimai	0,10	0,20	0,40	0,60	0,70	0,75	0,80	0,85	0,90	0,95	1,00				
VP1-3.2-ŠMM-01-K kai kurie kvietimai	0,00	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,65	0,75	0,85	1,00				
VP1-3.2-ŠMM-02-V kai kurie kvietimai	0,00	0,05	0,10	0,20	0,25	0,30	0,40	0,50	0,60	0,70	0,85	1,00			

Lentelė 31. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai, atsižvelgiant į sutaupymus (1.3 prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIII	XIV
Tipinis lėšų panaudojimo planas	0,00	0,08	0,15	0,25	0,34	0,47	0,59	0,72	0,95						
Specifiniai lėšų panaudojimo planai															

VP1-3.1-ŠMM-07-K	0,00	0,00	0,05	0,10	0,15	0,21	0,27	0,32	0,38	0,44	0,49	0,57	0,67	0,81	0,95
VP1-3.1-ŠMM-01-V	0,00	0,02	0,07	0,12	0,19	0,29	0,38	0,49	0,62	0,76	0,95				
VP1-3.1-ŠMM-02-V kai kurie kvietimai	0,10	0,19	0,38	0,57	0,67	0,71	0,76	0,81	0,86	0,90	0,95				
VP1-3.2-ŠMM-01-K kai kurie kvietimai	0,00	0,05	0,10	0,19	0,29	0,38	0,48	0,62	0,71	0,81	0,95				
VP1-3.2-ŠMM-02-V kai kurie kvietimai	0,00	0,05	0,10	0,19	0,24	0,29	0,38	0,48	0,57	0,67	0,81	0,95			

Rezultatai ir išvados

Remiantis Sutarčių pasirašymo planu (parengtas 2010-09-27) atlikta prognozė, kaip pasirašytos sutartys būtų vykdomos laike ir kokios būtų pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų sumos kasmet. Prognozuojamos sumos palygintos su atitinkamais įsipareigojimais (planais).

Žaliai pažymėtos sumos, kai planas vykdomas. Geltonai pažymėtos sumos, kai planas vykdomas, bet su didele rizika (prognozuojama suma planą viršija mažiau nei 15%). Raudonai pažymėtos sumos, kai planas nevykdomas.

Lentelė 32. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (1.2 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PLANAS. Akumuliuota siektina pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	**0**	**60.884**	**238.300**	**453.086**	**699.668**	**807.911**	**858.851**	**879.240**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.345	38.226	150.082	398.483	654.897	712.427	716.244
PLANAS. Akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	**0**	**60.884**	**235.757**	**353.636**	**471.514**	**589.393**	**729.065**	**879.240**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.345	38.226	150.082	398.483	654.897	712.427	716.244
PLANAS. Akumuliuota siektina pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma - 125.000 tūkst. litų	**0**	**52.228**	**204.421**	**388.672**	**600.197**	**693.052**	**736.750**	**754.240**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.345	38.226	150.082	398.483	654.897	712.427	716.244
PLANAS. Akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma - 125.000 tūkst.litų	**0**	**52.228**	**202.240**	**303.360**	**404.480**	**505.600**	**625.415**	**754.240**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.345	38.226	150.082	398.483	654.897	712.427	716.244
PLANAS. N+3 taisyklės pakeitimas (ES fondų lėšos, kurios, jeigu nebus panaudotos, gali būti prarastos pagal reglamento Nr. 1083/2006 93 straipsnio nuostatas)	**0**	**0**	**0**	**103.892**	**209.650**	**440.851**	**566.958**	**754.240**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.345	38.226	150.082	398.483	654.897	712.427	716.244

1.2 priemonės atveju, prognozuojama, kad, jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27), pateiktas vertinimui, N+3 taisyklė (pakeista 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) būtų vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. Prognozuojama, kad kiti įvardinti ŠMM įsipareigojimai būtų neįvykdyti, t.y. kasmet (išskyrus 2013 ir galbūt 2014 metus) būtų panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma, nei numatyta ES fondų lėšų panaudojimo plane, patvirtintame Vyriausybės. 2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu.

Lentelė 33. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (1.3 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PLANAS. Akumuliuota siektina pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	**0**	**30.201**	**111.604**	**192.123**	**292.287**	**351.369**	**393.950**	**407.453**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.640	27.895	63.110	139.054	238.392	318.145	370.977
PLANAS. Akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	**0**	**30.201**	**109.253**	**163.880**	**218.507**	**273.133**	**337.860**	**407.453**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.640	27.895	63.110	139.054	238.392	318.145	370.977
PLANAS. N+3 taisyklės pakeitimas (ES fondų lėšos, kurios, jeigu nebus panaudotos, gali būti prarastos pagal reglamento Nr. 1083/2006 93 straipsnio nuostatas)	**0**	**0**	**0**	**56.124**	**113.257**	**238.155**	**306.280**	**407.453**
PROGNOZĖ. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma	0	5.640	27.895	63.110	139.054	238.392	318.145	370.977

1.3 priemonės atveju, prognozuojama, kad jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27), pateiktas vertinimui, N+3 taisyklė (pakeista 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) būtų vykdoma 2012 metais, o 2011, 2013 ir 2014 metais būtų vykdoma, bet su didele rizika. N+3 taisyklė nebūtų įvykdyta 2015 metais. Prognozuojama, kad kiti įvardinti ŠMM įsipareigojimai būtų neįvykdyti, t.y. kasmet būtų panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma, nei numatyta ES fondų lėšų panaudojimo plane, patvirtintame Vyriausybės. 2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu.

Lentelė 34. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal priemones (1.2 prioritetas), tūkst. litų

Priemonės Nr.	Priemonė	ES lėšos	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
VP1-2.1-ŠMM-01-V	Švietimo kokybės užtikrinimo ir stebėsenos sistemų stiprinimas (planavimas)	34.850	0	549	4.504	13.028	23.462	32.159	33.108	33.108
VP1-2.1-ŠMM-02-V	Lyderyste paremtas ir lyderiavimą skatinantis švietimo įstaigų valdymo tobulinimas (planavimas)	17.000	0	331	2.973	8.240	11.320	16.150	16.150	16.150
VP1-2.1-ŠMM-03-V	Švietimo personalo (administravimo personalo, švietimo vadybininkų) kvalifikacijos tobulinimo sistemų plėtra (planavimas)	5.950	0	828	1.325	2.719	3.936	5.653	5.653	5.653
VP1-2.1-ŠMM-04-K	Studijų sistemos efektyvumo didinimas (konkursas)	53.499	0	0	1.575	7.586	24.902	42.792	50.824	50.824
VP1-2.2-ŠMM-01-V	Studijų reglamentų rengimas ar atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus kokybinius reikalavimus (planavimas)	6.800	0	52	421	1.054	3.294	6.460	6.460	6.460

VP1-2.2-ŠMM-02-V	Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas (planavimas)	71.400	0	62	3.495	13.424	31.291	56.673	67.830	67.830
VP1-2.2-ŠMM-09-V	Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose (planavimas)	40.810	0	0	0	6.979	25.200	38.770	38.770	38.770
VP1-2.2-ŠMM-03-K	Mokymo personalo, dirbančio su lietuvių vaikais gyvenančiais užsienyje, užsienio šalių piliečių vaikais gyvenančiais Lietuvoje ir kitų mokymosi poreikių turinčiais mokiniais kompetencijų tobulinimas (konkursas)	13.685	0	0	0	2.340	8.450	13.000	13.000	13.000
VP1-2.2-ŠMM-04-V	Aukščiausios kokybės formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų teikimas (planavimas)	75.039	0	265	2.645	12.271	37.958	71.287	71.287	71.287
VP1-2.2-ŠMM-05-K	Kalbų mokymo, verslumo ir inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas (konkursas)	27.200	0	0	0	3.973	15.633	25.840	25.840	25.840
VP1-2.2-ŠMM-06-V	Besimokančiųjų pagrindinių kompetencijų ugdymas formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje (planavimas)	21.250	0	721	3.143	7.193	13.878	17.056	20.188	20.188
VP1-2.2-ŠMM-07-K	Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas (konkursas)	171.481	0	0	2.722	28.176	90.865	141.846	162.907	162.907
VP1-2.2-ŠMM-08-V	Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra (planavimas)	20.034	0	0	1.171	3.149	6.737	13.784	19.032	19.032
VP1-2.3-ŠMM-01-V	Profesinio orientavimo sistemos veiklos tobulinimas ir plėtra (planavimas)	67.743	0	0	532	5.317	26.583	55.130	60.255	64.072
VP1-2.3-ŠMM-02-V	Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje (planavimas)	8.500	0	85	769	2.179	4.962	8.075	8.075	8.075
VP1-2.3-ŠMM-03-V	Visuotinio priešmokyklinio ugdymo diegimas ir kitų mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumo didinimas ypač kaimo vietovėse (planavimas)	28.050	0	1.781	5.489	10.317	18.814	26.648	26.648	26.648
VP1-2.3-ŠMM-04-V	Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą (planavimas)	38.250	0	671	7.464	16.535	26.336	36.338	36.338	36.338
VP1-2.3-ŠMM-05-K	Švietimo paslaugų sistemos prieinamumo didinimas specialiųjų poreikių asmenims (mokiniams ir kt.) ir švietimo pagalbos specialistams, ypač grindžiamų informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis (konkursas)	9.350	0	0	0	977	4.708	8.883	8.883	8.883
	Specialiųjų poreikių turintiems studentams studijų prieinamumo užtikrinimas	17.000	0	0	0	404	4.845	13.324	16.150	16.150

VP1-2.3-ŠMM-06-K	Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo poreikių tenkinimas švietimo sistemoje (konkursas)	4.250	0	0	0	444	2.140	4.038	4.038	4.038
VP1-2.2-ŠMM-10-V	Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra	22.100	0	0	0	3.779	13.168	20.995	20.995	20.995
	VISO	754.241	0	5.345	38.226	150.082	398.483	654.897	712.427	716.244

Lėšos pagal 1.2 priemonę įsisavinamos (pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos) vidutiniškai per 26 mėnesius nuo projekto pradžios. Išskyrus keletą priemonių, lėšų panaudojimo tempas nuo sutarčių pasirašymo momento iš esmės yra normalus.

Viena pagrindinių lėšų panaudojimo planų nevykdymo priežasčių - vėlai kontraktuojamos sutartys (praėjus santykinai ilgam laikui nuo periodo pradžios). Iki 2010 metų pradžios nebuvo kontraktuota sutarčių pagal 9 priemones.

Kritinės lėšų įsisavinimo požiūriu yra didžiausios priemonės, nes net ir nuo kelių didžiausių priemonių gali priklausyti ar bus įvykdyti ŠMM įsipareigojimai dėl lėšų panaudojimo. Tarp didžiųjų priemonių (virš 20 mln. ES fondų lėšų) yra net 8 priemonės, kuriose prognozuojama, jog pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos iki 2010 metų sudarys mažiau nei 5 procentus nuo priemonei skirtos sumos.

- VP1-2.1-ŠMM-04-K
- VP1-2.2-ŠMM-02-V
- VP1-2.2-ŠMM-09-V
- VP1-2.2-ŠMM-04-V
- VP1-2.2-ŠMM-05-K
- VP1-2.2-ŠMM-07-K
- VP1-2.3-ŠMM-01-V
- VP1-2.2-ŠMM-10-V

Geriausiai iš didžiųjų priemonių vykdomos VP1-2.3-ŠMM-03-V ir VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonės.

Lentelė 35. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal priemones (1.3 prioritetas), tūkst. litų

Priemonės Nr.	Priemonė	ES lėšos	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
VP1-3.1-ŠMM-07-K	Parama mokslininkų ir tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija) (planavimas)	180.722	0	0	0	3.800	28.131	71.312	127.891	180.722
VP1-3.1-ŠMM-01-V	Mokslininkų ir kitų tyrėjų, kvalifikacijos tobulinimas, mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimas(planavimas)	37.384	0	1.397	4.674	14.467	24.210	37.432	37.432	37.432
VP1-3.1-ŠMM-02-V	Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimas (mokslo duomenų bazės, e-dokumentai) (planavimas)	59.594	0	3.787	19.468	26.197	32.375	44.850	59.594	59.594
VP1-3.1-ŠMM-03-V	Aukštos kvalifikacijos specialistų rengimas (planavimas)	30.087	0	0	0	2.230	8.641	13.937	13.937	13.937
VP1-3.1-ŠMM-05-K	MTEP tematinių tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas (konkursas)	21.413	0	0	1.000	6.837	16.866	21.413	21.413	21.413
VP1-3.1-ŠMM-06-V	MTEP kokybė ir ekspertų rengimas (planavimas)	7.771	0	59	743	2.250	5.273	7.771	7.771	7.771
	Tyrimai, studijos (planavimas)	6.964	0	0	0	557	3.064	6.128	6.964	6.964
VP1-3.2-ŠMM-01-K	Valstybės pagalba mokslininkų įdarbinimui įmonėse (konkursas)	30.106	0	0	348	1.349	10.555	23.123	30.106	30.106
VP1-3.2-ŠMM-02-V	Žinių apie mokslą ir technologijas gilinimas ir sklaida moksleivių ir jaunimo tarpe bei lyčių lygybės moksle skatinimas (planavimas)	13.039	0	397	1.663	5.422	9.938	12.425	13.039	13.039
	VISO	387.079	0	5.640	27.895	63.110	139.054	238.392	318.145	370.977

Lėšos pagal 1.3 priemonę įsisavinamos (pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos) vidutiniškai per 23 mėnesius nuo projekto pradžios. Išskyrus keletą priemonių, lėšų panaudojimo tempas nuo sutarčių pasirašymo momento iš esmės yra normalus.

Viena pagrindinių lėšų panaudojimo planų nevykdymo priežasčių - vėlai kontraktuojamos sutartys (praėjus santykinai ilgam laikui nuo periodo pradžios). Kritinė šiame prioritete yra priemonė VP1-3.1-ŠMM-07-K, kuriai skirta beveik pusė prioriteto lėšų. Sutarčių su projektų vykdytojais pagal šią priemonę nebuvo pasirašyta iki 2010 metų IV ketvirčio ir tai yra pagrindinė priežastis, sąlygojanti prastą Ministerijos planų vykdymą pagal 1.3 priemonę.

Prognozuojama, kad pripažintos deklaruotinomis ES fondų lėšos iki 2010 metų pabaigos sudarys mažiau nei 5 procentus nuo priemonei skirtos sumos pagal šias priemones:

- VP1-3.1-ŠMM-07-K
- VP1-3.1-ŠMM-03-V
- VP1-3.1-ŠMM-05-K

- VP1-3.2-ŠMM-01-K

Kaip sėkmingą lėšų panaudojimo požiūriu galima išskirti priemonę VP1-3.1-ŠMM-02-V. Iki 2010 rugsėjo 1 pripažinta deklaruotinomis beveik 30% priemonei numatytos ES paramos (17.114 tūkst. litų).

Pagrindinės galimybės gerinti ES paramos lėšų panaudojimą susijusios su:

- Sutarčių sudarymo plano peržiūra (ypač stambiausių priemonių), siekiant paankstinti sutarčių sudarymą.
- Vykdomų sutarčių trumpinimas ir projektų lėšų įsisavinimo tempų intensyvinimas.
- Sudarant naujas sutartis, intensyvinti lėšų panaudojimą optimizuojant projekto trukmę.
- Virškontraktavimas.
- Papildomos paramos skyrimas.
- Sutaupymų politikos priemonės.

Gauti prognozavimo rezultatai ir galimybės gerinti ES paramos lėšų panaudojimą bus aptarti su ŠMM. Aptarus gautas išvadas ir galimybes, bus suformuotos galutinės rekomendacijos.

5. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
Pagal tęstinio tinkamumo kriterijų:		
1. Ar Ministerijos administruojamos veiksmų programų priemonės ir pagal jas remiamos veiklos šiuo metu yra vis dar tinkamos, atsižvelgiant į socialinės ir ekonominės situacijos pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius: iškilusias problemas ir pakitusius tikslinių grupių poreikius?	Socialinės ir ekonominės situacijos šalyje pokyčių įtaka ŽIPVP suplanuotų priemonių aktualumui santykinai nedidelė. Šalies ekonominių rodiklių prastėjimas labiau atsiliepia nacionalinei švietimo sistemai, tačiau ŽIPVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos ilgalaikėms sistemos transformacijoms paskatinti, kurios išlieka aktualios ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. Socialinių rodiklių tendencijos, fiksuotos ŽIPVP ir Ministerijos programų rengimo metu, išlieka. Suplanuotos ŽIPVP priemonės yra tinkamos, tačiau papildomai turėtų būti įvertinta, kad vėl po truputį didėja gimstamumas, mokinių, tęsiančių mokymąsi profesinėse mokyklose, dalis išlieka maža, nemažėja emigracijos srautas.	3.1.
2. Ar veiksmų programose, jų prieduose ir Ministerijos programose numatytos intervencijos (tikslai, uždaviniai, remiamos veiklos, finansavimas ir pan.) vis dar atitinka nacionalinius ir ES prioritetus, svarbiausius strateginius dokumentus prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse?	Pagrindiniai ES prioritetai nesikeitė. Suplanuotos ŽIPVP priemonės iš esmės atitinka atnaujintas ES strategines gaires švietimo srityje iki 2020 m. Silpniau prisidedama tik prie siekinio formaliojo švietimo institucijas plačiau atverti visuomenei ir neformaliajam švietimui. Lyginant su ŽIPVP rengimo laikotarpiu, labiausiai keitėsi studijų ir mokslo politikos tikslai bei reglamentavimas. ŽIPVP priemonių, skirtų studijų ir mokslo sistemos plėtrai ir kokybės gerinimui, tikslai suformuluoti pakankamai abstrakčiai, todėl jų atitikimas besikeičiantiems studijų ir mokslo subjektų poreikiams užtikrinamas konkrečių PFSA pagalba. Pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis įgyvendinami projektai derinti su naujaisiais reikalavimais studijoms ir mokslui. Įvykus apskričių reformai, apskrities funkcijos švietimo srityje didžiąja dalimi buvo perduotos savivaldybėms. ES struktūrinės paramos lėšos turėtų prisidėti užtikrinant sklandų perduotų funkcijų įgyvendinimą savivaldos lygmenyje, užtikrinant finansavimą žmogiškųjų išteklių (gebėjimų) plėtrai, paslaugų teikimo efektyviam funkcionavimui ir kitiems, su apskričių reforma susijusiems, iššūkiams spręsti.	3.2., 3.3.
3. Ar intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkamas (pakankamas, nuoseklus, logiškas ir pagrįstas), siekiant bendrų veiksmų programos (-ų) tikslų ir (ar) nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse?	ŽIPVP struktūroje trūksta nuoseklaus intervencijos logikos priežastinio ryšio. Nepakankamai pagrįstas suplanuotų priemonių (ir jų remiamų veiklų) atskyrimas tarpusavyje. Pagal ŽIPVP priemones įgyvendinamos remiamos veiklos atitinka Ministerijos programose suplanuotas intervencijas, kurios buvo suplanuotos siekiant poveikio atskiriems švietimo lygmenims. Tačiau ŽIPVP remiamų veiklų kompozicija neatitinka šios logikos, t.y. remiamos veiklos į priemones sugrupuotos be aiškios sistemos. Tai	3.4.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
	neleidžia ŽIPVP stebėsenos rodiklių naudoti kaip poveikio švietimo sistemai matavimo instrumento. Suplanuotų priemonių remiamų veiklų tarpusavio suderinamumas planavimo stadijoje didesnių keblumų nekelia, tačiau priemonių įgyvendinimas dažnai nesuderintas laike, o tai mažina projektų sinergijos tikimybę. Taip pat ne visuomet išnaudojama valstybinio planavimo ir konkursinių projektų sąsaja.	
4. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti tęstinį intervencijų tinkamumą, išorinį ir vidinį suderinamumą? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.	Rekomendacijos bus pateiktos galutinėje ataskaitoje. Parengus rekomendacijų projektą ir su juo susipažinus ŠMM atsakingiems asmenims numatoma organizuoti darbinius susitikimus rekomendacijoms ir jų įgyvendinimui aptarti. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padės padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.	
Pagal rezultatyvumo ir (arba) jo tikimybės kriterijų:		
5. Kokia yra veiksmų programų prioritetų, priemonių ir pagal jas remiamų veiklų, nustatytų Ministerijos programose, planuotų tikslų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje: koks bus faktinis tikslų pasiekimo laipsnis periodo pabaigoje; ir ar bus laiku pasiekti veiksmų programose ir jų prieduose nustatyti finansiniai lėšų įsisavinimo ir fiziniai stebėsenos rodikliai bei Ministerijos programose numatyti kokybiniai rezultatai?	Finansiniai rodikliai: Prognozuojama, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai ŽIPVP 2 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. Remiantis esamais duomenimis prognozuojama, kad ŠMM tikslai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimą planą bus neįvykdyti, t.y. kasmet (išskyrus 2013 ir galbūt 2014 metus) bus panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma nei ŽIPVP 2 prioritetui numatyta plane. Prognozuojama, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai ŽIPVP 3 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi 2012 metais. 2011, 2013 ir 2014 metais tikslų įvykdymas tikėtinas, bet su didele rizika. N+3 taisyklė nebūtų įvykdyta 2015 metais. Remiantis esamais duomenimis, ŠMM tikslai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimą planą, bus neįvykdyti, t.y. kasmet bus panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma nei ŽIPVP 3 prioritetui numatyta plane. Fiziniai stebėsenos rodikliai: Apibendrinus visų priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai nustatė, kad 35 proc. ŽIPVP 2 Prioriteto „Mokymasis visą	4.1., 4.3.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
	gyvenimą“ stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja grėsmė, kad daugiau nei trečdalis šio prioriteto priemonių įgyvendinimo produkto (ir atitinkamai rezultato) rodiklių nebus pasiekta. 44 proc. stebėsenos rodiklių tikėtinas rezultatyvumas susiduria su vidutine rizika, t.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis. Net 66 proc. ŽIPVP 3 Prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja grėsmė, kad du trečdaliai šio prioriteto priemonių įgyvendinimo produkto (ir atitinkamai rezultato) rodiklių nebus pasiekta. 21 proc. stebėsenos rodiklių tikėtinas rezultatyvumas susiduria su vidutine rizika, t.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis.	
6. Ar pasiekti arba tikėtini rezultatai ir jų kokybė atitinka (atitiks) numatytų tikslinių grupių poreikius bei lūkesčius švietimo ir mokslo politikos įgyvendinimui? Kokie reikalingi rezultatų kokybės užtikrinimo būdai?	Kol kas įgyvendinama tik dalis ŽIPVP priemonių, pagal daugelį jų projektų administravimo ir finansavimo sutartys pasirašytos santykinai neseniai. Tokioje situacijoje spręsti apie rezultatų kokybę sudėtinga. Tačiau sprendžiant iš dabartinės priemonių įgyvendinimo eigos galima išskirti kelis aspektus, kurie gali būti svarbūs priemonių tikslų pasiekimui. Dalyje įgyvendinamų priemonių didelė dalis lėšų skiriama produktų, kurie prie tikslų siekimo prisideda netiesiogiai ir gali būti laikomi paruošiamaisiais etapais. Ne visų priemonių atžvilgiu išnaudojamos sinergijos galimybės, ypač derinant valstybės planavimo ir konkursines priemones. Dalies priemonių suderinamumas pastebimas programiniuose dokumentuose, tačiau įgyvendinant projektus dėl jų išsidėstymo laike ar nepakankamo koordinavimo planuojant priemones realus suderinamumo laipsnis yra menkas. Rezultatų kokybė dažniausiai užtikrinama pasitelkiant ekspertinį vertinimą. Tačiau vertinimo užsakovai yra patys projektų vykdytojai, o visuotinai priimtų vertinimo kriterijų nėra. Pagal nustatytus vertinimo kriterijus išorinio vertinimo institucijos vertina tik atnaujinamų studijų programų kokybę.	4.2.
7. Kokie yra *gerosios praktikos* pavyzdžiai įgyvendinant veiksmų programų prioritetus švietimo ir mokslo srityse? Kuo šie atvejai yra pavyzdingi ir kaip galėtų būti pritaikyti kitose ES struktūrinės paramos panaudojimo srityse? Šie pavyzdžiai bus reikalingi	Gerosios praktikos pavyzdžiu laikytinas priemonių suderinamumas turinio ir laiko aspektais, kuomet valstybinio planavimo projektų metu kuriami produktai iš karto naudojami konkursinių projektų sustiprinimo tikslais. Tokiu būdu užtikrinamas didesnis konkursinių projektų nuoseklumas, jų produktų atitikimas bendriems reikalavimams ir, tuo pačiu, didesnė valstybinio	4.2.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
perplanuojant 2007–2013 metų antrojo etapo ir (arba) planuojant 2014–2020 metų programavimo periodo ES struktūrinės paramos intervencijas (prioritetus, priemones ir remiamas veikas ir pan.) skirtinguose švietimo ir mokslo sektoriuose.	planavimo projektų sklaida. Didesnis projektų efektyvumas ir aukštesnė rezultatų kokybė sukuriama nuosekliai derinant projektų finansuojamas veiklas, užtikrinant vienų veiklų paramą kitų vykdymui. Pvz., projektų metu organizuojami mokymai yra labiau efektyvūs, kuomet vykdant kitas projekto veiklas yra pasitelkiami mokymuose dalyvavę tikslinės grupės asmenys.	
8. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti spartesnį ir (arba) rezultatyvesnį ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą Ministerijos kuruojamose srityse? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai	Rekomendacijos bus pateiktos galutinėje ataskaitoje. Parengus rekomendacijų projektą ir su juo susipažinus ŠMM atsakingiems asmenims numatoma organizuoti darbinius susitikimus rekomendacijoms ir jų įgyvendinimui aptarti. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padės padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.	

Priedas 1. Vertinimo pagal kriterijus suvestinė pagal priemones

Suvestinėje pateikiamos pagrindinės vertintojų išvados apie kiekvieną ŽIPVP priemonę, akcentuojant galimas problemas siekiant priemonių tikslų:

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
VP1-2.1-ŠMM-01-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Bendrojo lavinimo lygmens mokymosi rezultatų patikrinimui skirtos priemonės veiklų turėtų būti glaudžiau derinamas tarpusavyje ir su VP1-2.2-ŠMM-04-V bei VP1-2.2-ŠMM-06-V priemonių metu plėtojamu ugdymo turiniu.	Priemonei numatyti 5 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 3 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Bendrojo lavinimo mokymosi rezultatų patikrinimo gerinimo projektuose daugiau koncentruojamasi į techninius/metodinius aspektus, patikrinimo turinį paliekant antrame plane. Studentų priėmimo į aukštąsias mokyklas veikla orientuota į priėmimo sistemos efektyvumo didinimą, technines ir funkcines sistemos savybes, todėl neaiški sąsaja su priemonės tikslais	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai patenkinami lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-2.1-ŠMM-02-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Gali būti įgyvendinama kartu su 2.2.-ŠMM-02-V priemonės remiama veikla „Mokyklų naujų bendradarbiavimo modelių kūrimas, išbandymas, diegimas ir sklaida“ Dubliavimo rizika su VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės projektais	Priemonei numatyti 3 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Nepakankamai aiški tikslinė grupė, kuriai skiriami rezultatai. Didelė dalis finansuojamų veiklų skirta sukurti mokymo, studijų programoms, kurių tęstinumas po projekto įgyvendinimo neaiškus	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai patenkinami lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-2.1-ŠMM-03-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: panaikinta apskrities viršininko	Galimas didesnis dviejų priemonės remiamų veiklų didesnis derinimas	Priemonei numatyti 2 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo		Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai patenkinami lyginant su LRV patvirtintu

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
		administracija		rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.		planu.
VP1-2.1-ŠMM-04-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: numatytas aukštųjų mokyklų teisinės formos keitimas	-	Priemonei numatyti 4 rodikliai, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.	Dalis finansuojamų veiklų skirtos tarybų narių mokymams, nors tarybos dar nesuformuotos, neaišku kas bus jų nariai ir kokie jų poreikiai. Aukštųjų mokyklų personalas ne vienodu aktyvumu dalyvauja strateginiame planavime	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-2.2-ŠMM-01-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Priemonės metu sukuriami produktai svarbūs VP1-2.2.-ŠMM-07-K priemonės remiamoms veikloms. Priemonių įgyvendinimas nepakankamai derinamas laike	Priemonei numatyti 2 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota	Pastabų nėra	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-2.2-ŠMM-02-V	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: keičiasi socialinė aplinka.	Pokyčių įtaka nenustatyta	Remiama veikla skirta mokyklų naujų bendradarbiavimo modelių kūrimui gali būti įgyvendinama kartu su VP1-2.1-ŠMM-02-V priemonės remiamomis veiklomis Remiama veikla skirta ikimokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogų kompiuteriniam raštingumui įgyvendintina per kitas priemones	Priemonei numatyti 7 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 4 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Įgyvendinamos priemonės remiamos veiklos fragmentuotos, trūksta aiškaus projektų ryšio su priemonės tikslu tobulinti pedagoginio personalo kvalifikaciją. Trūksta pedagogų bendrųjų, ypač socialinių-psichologinių įgūdžių ugdymui skirtų veiklų. Mokyklų naujų bendradarbiavimo modelių kūrimo	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
			(horizontalias)		remiama veikla labiau skirta praktinių veiklų finansavimui, kurių tęstinumas neišspręstas.	
VP1-2.2-ŠMM-03-K	Vidutiniškai reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: didėja emigracijos mastai.	Pokyčių įtaka nenustatyta	Remiamos veiklos skirtos neformaliojo ugdymo pedagogų kompetencijų ugdymui ir gamtos mokslų mokytojų kompetencijų ugdymui įgyvendintinos pagal kitas priemones, išplečiant tikslinės grupės lauką	Priemonei numatyti 3 rodikliai, visų 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.	Priemonė kol kas neįgyvendinama	Priemonė kol kas neįgyvendinama, lėšos nepanaudojamos.
VP1-2.2-ŠMM-04-V	Vidutiniškai reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: išlieka maža tęsiančių mokslą profesinėse mokyklose ir didelė dalis tęsiančių mokslą universitetuose, kolegijose.	Pokyčių įtaka nenustatyta	Remiama veikla skirta 14-19 m. mokinių mokymosi pasirinkimo galimybių didinimui glaudžiau derintina su VP1-2.3-ŠMM-01-V remiama veikla skirta profesinio orientavimo sistemos plėtrai.	Priemonei numatyta 12 rodiklių, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 8 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu nėra duomenų.	Neišspręstas rengiamų mokymo programų, rekomendacijų realaus panaudojimo ugdymo procese klausimas. Poreikis stiprinti profesinio mokymo sistemos pajėgumą teikti paslaugas verslo subjektams, vykdyti tęstinio profesinio mokymo programas nėra pakankamai atspindėtas priemonės intervencijoje.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-2.2-ŠMM-05-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Rekomenduojama skatinti teikiamuose projektuose naudoti pagal valstybinio planavimo priemones VP1-2.2-ŠMM-02-V (remiama veikla mokyklų bendradarbiavimo	Priemonei numatyti 5 rodikliai, visų 5 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.	Priemonė kol kas neįgyvendinama	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
			modeliams plėtoti), VP1-2.2-ŠMM-04-V (remiama veikla skirta ugdymo turinį artinti prie darbo pasaulio), VP1-2.3-ŠMM-01-V (remiama veikla ugdymo karjerai metodų plėtrai) išplėtotus modelius, sukurtas ugdymo priemones			
VP1-2.2-ŠMM-06-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	-	Priemonei numatyti 4 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 2 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Priemonės remiama veikla pagal MTP+ skirta tik trijų bendrųjų kompetencijų ugdymui. Dalis lėšų skiriamos švietimo konsultantų mokymui, nors jų žinių tolimesnis panaudojimas neaiškus.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai patenkinami lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-2.2-ŠMM-07-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Nepakankamai suderinta laike su VP1-2.2-ŠMM-01-V ir VP1-2.2-ŠMM-08-V priemonių remiamų veiklų įgyvendinimu (Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistema). Reikalingas aiškus atskyrimas nuo pagal VP1-2.2-ŠMM-09-V priemonę remiamų veiklų	Priemonei numatyti 8 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 4 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Didelė atnaujinamų studijų koncentracija socialinių mokslų srityje. Didelė dalis lėšų skiriama mokymo(si) medžiagos rengimui, nenumatant išorinių kokybės užtikrinimo mechanizmų. Neaiškus kuriamų praktikų sistemų tęstinumas.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-2.2-ŠMM-08-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Remiama veikla skirta Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemai nepakankamai	Priemonei numatyti 6 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 4	Svarbiausias poreikis – sukurti praktikoje taikomus instrumentus, kurie	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
			suderinta laike su VP1-2.2-ŠMM-01-V ir VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonių remiamų veiklų įgyvendinimu.	rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.	pirmiausiai turėtų būti panaudoti atnaujinant studijų programas pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę.	
VP1-2.2-ŠMM-09-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Reikalingas aiškus atskyrimas nuo pagal VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonę remiamų veiklų	Priemonei numatyti 4 rodikliai, visų 4 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.	Priemonė kol kas neįgyvendinama	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-2.2-ŠMM-10-V	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: keičiasi socialinė aplinka.	Pokyčių įtaka nenustatyta	-	Priemonei numatyti 3 rodikliai, visų 3 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika.	Didžioji dalis priemonės lėšų skirta trumpalaikių neformaliojo švietimo paslaugų teikimui. Rezultatais pasinaudos santykinai nedidelė mokinių dalis, veiklų tęstinumo klausimas neaiškus.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-2.3-ŠMM-01-V	Vidutiniškai reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: išlieka maža tęsiančių mokslą profesinėse mokyklose ir didelė dalis tęsiančių mokslą universitetuose, kolegijose.	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: neparengta nauja profesinio orientavimo strategija.	Dalis panašių finansuojamų veiklų kuriant verslumo ugdymo integravimo į bendrąsias programas įgyvendinamos pagal VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonę (remiama veikla skirta ugdymo turinį artinti prie darbo pasaulio) Studentams skirtos ugdymo karjerai veiklos bent dalinai sietinos su VP1-2.2-ŠMM-07-K priemonės metu kuriamomis praktikos sistemomis	Priemonei numatyti 4 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Įgyvendinant bendrojo lavinimo ir profesinėms mokykloms skirtą profesinio orientavimo priemonę neužtikrintas investicijų (į mokymus ir trumpalaikių paslaugų teikimą) tęstinumas.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
VP1-2.3-ŠMM-02-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Priemonės tikslai glaudžiai siejasi su VP1-2.3-ŠMM-04-V remiamos veiklos skirtos iškritusių iš mokyklos mokinių grąžinimui tikslais	Priemonei numatyti 3 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Kuriamos koncepcijos, jų realizavimas teikiant švietimo paslaugas tikslinei grupei neišspręstas	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-2.3-ŠMM-03-V	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: daugėja ikimokyklinio amžiaus vaikų, padaugės vaikų nuo 1 m. įsiliejančių į ugdymo sistemą; keičiasi socialinė situacija.	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: supaprastinti higienos normos reikalavimai ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigoms.	Nuotolinio mokymo kuratorių veikla gali būti siejama su VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonės remiama veikla skirta mokyklų bibliotekų kompetencijų plėtrai	Priemonei numatyti 4 rodikliai, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Neišspręstas pagal priemonę mokomų potencialių nuotolinio mokymo kuratorių įgytų žinių panaudojimas, kuriamos mokymo programos, kurių dalis gali būti įsigyjama rinkoje Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo personalo mokymai koncentruojami į bendrąsias vadybines kompetencijas.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai patenkinami lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-2.3-ŠMM-04-V	Reikšmingas poveikis priemonės aktualumui: keičiasi socialinė aplinka. Nemažėjantis smurto paplitimas mokyklose, savižudybės tarp mokinių.	Pokyčių įtaka nenustatyta	Remiamos veiklos skirtos iškritusių iš mokyklos mokinių grąžinimui tikslai glaudžiai siejasi su VP1-2.3-ŠMM-02-V priemonės tikslais. Remiama veikla skirta mokyklų bibliotekų kompetencijų plėtrai gali būti siejama su nuotolinio mokymo kuratorių veikla pagal VP1-2.3-ŠMM-03-V.	Priemonei numatyti 5 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 2 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 2 rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Priemonės tikslai realizuojami per pagalbos priemones plėtrą specialiųjų poreikių ar rizikos grupėje esantiems mokiniams. Trūksta veiklų visos mokyklos socialiniam-psichologiniam mikroklimatui gerinti. Remiamos veiklos skirtos iškritusiems iš mokyklos mokiniams ir bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai patenkinami lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
					tobulinimui pernelyg siauros, neaiškus poveikis nacionaliniu mastu.	
VP1-2.3-ŠMM-05-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Rekomenduojama skatinti teikiamuose projektuose naudoti pagal valstybinio planavimo priemonę VP1-2.3-ŠMM-04-V (specialiųjų ugdymo priemonių kūrimas) sukurtas ugdymo priemones, parengtas programas	Priemonei numatyti 4 rodikliai, visų 4 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.	Priemonė kol kas neįgyvendinama	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-2.3-ŠMM-06-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Priemonė turi sąsajų su VP1-3.2-ŠMM-02-V priemone, kurios metu rengiama mokinių-jaunųjų tyrėjų ugdymo sistema.	Priemonei numatyti 3 rodikliai, visų 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.	Priemonė kol kas neįgyvendinama	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-3.1-ŠMM-01-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Reikalingas mokslininkų bendrųjų gebėjimų ugdymui skirtos remiamos veiklos koordinavimas su mokymais numatytais pagal VP1-3.1-ŠMM-05-K ir VP1-3.1-ŠMM-06-V priemones Reikalinga stebėti podoktorantūrinių stažuočių veiklos suderinamumą su nacionalinėmis kompleksinėmis programomis	Priemonei numatyti 6 rodikliai, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 3 rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika	Priemonės įgyvendinimo (tame tarpe administravimo) stadija susiduria su įvairiomis problemomis, kurios iš esmės gali lemti priemonių rezultatų kokybinius požymius. Dalis priemonės remiamų veiklų neįgyvendinama.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-3.1-ŠMM-02-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	-	Priemonei numatyti 4 rodikliai, 3 rodiklių	Tam tikrų finansuojamų veiklų	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
				atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota	atveju trūksta duomenų apie produktų tęstinumą pasibaigus programai (prieigos prie duomenų bazių užtikrinimas)	geri lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-3.1-ŠMM-03-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Būtinas koordinavimas su VP1-2.2-ŠMM-09-V priemone	Priemonei numatytas 1 rodiklis, jo atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.	Priemonė kol kas neįgyvendinama	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-3.1-ŠMM-05-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Reikalingas mokslininkų bendrųjų gebėjimų ugdymui skirtų remiamų veiklų koordinavimas su mokymais numatytais pagal VP1-3.1-ŠMM-01-V ir VP1-3.1-ŠMM-06-V priemones	Priemonei numatyti 2 rodikliai, abiem rodikliams nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Priemonės projektų kuriami produktai (pvz. mokymai) tam tikrais atvejais (MTEP ir inovacijų sistemos tarpininkų) gali susidurti su tęstinumo problema dėl žemo MTEP produkcijos kiekybinio ir kokybinio lygio bei ūkio absorbcinių pajėgumų.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-3.1-ŠMM-06-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Reikalingas mokslininkų bendrųjų gebėjimų ugdymui skirtų remiamų veiklų koordinavimas su mokymais numatytais pagal VP1-3.1-ŠMM-01-V ir VP1-3.1-ŠMM-05-K priemones	Priemonei numatyti 4 rodikliai, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota, 1 rodiklio atžvilgiu duomenų nėra.	Tokių priemonių nauda yra daugiau informacinė ir prisidedanti prie vadybinių kompetencijų tobulinimo. Priemonės kokybės ir poveikio potencialas gali būti nulemtas vertikaliųjų kompetencijų lygio MTEP srityje.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-3.1-ŠMM-07-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	-	Priemonei numatyti 2 rodikliai, abiejų rodiklių atžvilgiu	Priemonės įgyvendinimo (tame tarpe administravimo) stadija susiduria su	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.

Priemonė	Tinkamumas socialinių ekonominių pokyčių kontekste	Tinkamumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste	Suderinamumas su kitomis ŽIPVP priemonėmis	Rezultatyvumas, tikėtinas rezultatyvumas (fiziniai stebėsenos rodikliai)	Šiuo metu įgyvendinamų projektų rezultatų kokybė, atitikimas tikslinės grupės poreikiams	Rezultatyvumas (finansiniai stebėsenos rodikliai)
				išlieka aukšta nepasiekimo rizika.	įvairiomis problemomis, kurios iš esmės gali lemti priemonių rezultatų kokybinius požymius. Priemonė kol kas neįgyvendinama.	Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-3.1-ŠMM-08-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	-	Priemonei numatytas 1 rodiklis, jo atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.	Priemonė kol kas neįgyvendinama.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.
VP1-3.2-ŠMM-01-K	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Reikalinga stebėti suderinamumą su nacionalinėmis kompleksinėmis programomis	Priemonei numatyti 2 rodikliai, abiejų rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika.	Nepaisant to, kad MTEP darbuotojų įdarbinimo įmonėse priemonės aktualumas ir tinkamumas vertinamas itin aukštai, priemonės įgyvendinimas iš esmės apribotas administraciniais tinkamumo reikalavimais.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai labai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu. Priemonė kritiškai svarbi prioriteto tikslų įgyvendinimui.
VP1-3.2-ŠMM-02-V	Pokyčių įtaka nenustatyta	Pokyčių įtaka nenustatyta	Galimas sinergiją skatinantis suderinamumas su VP1-2.3-ŠMM-06-K priemonės projektais	Priemonei numatyti 8 rodikliai, 6 rodiklių atžvilgiu išlieka aukšta nepasiekimo rizika, 1 rodiklio atžvilgiu išlieka vidutinė nepasiekimo rizika, 1 rodikliui nepasiekimo rizika neidentifikuota.	Svarstytina dekoncentruoti priemonės įgyvendinimą numatant galimybę asocijuotoms (mokslininkų, mokslo žinių sklaidos) organizacijoms vykdyti dalį priemonės finansuojamų veiklų.	Priemonei skirtų lėšų panaudojimo tempai prasti lyginant su LRV patvirtintu planu.

Priedas 2. Naudojamų dokumentų sąrašas

1. ES lygmens strateginiai dokumentai

- The New Lisbon Strategy for growth and jobs, 2005
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Ekonominių ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Darnaus vystymosi aspekto integravimas į ES politiką: 2009 m. Europos Sąjungos tvaraus vystymosi strategijos peržiūra“, KOM(2009) 400
- Tarybos sprendimas dėl Bendrijos sanglaudos politikos strateginių gairių, (2006/702/EB)
- Komisijos komunikatas „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, KOM(2010) 2020;

2. Nacionalinio lygmens strateginiai dokumentai

- LR Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. IX-1187 „Dėl valstybės ilgalaikės raidos strategijos“
- LR Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimas Nr. 853 „Dėl Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos“
- LR Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 575 „Dėl Lietuvos regioninės politikos iki 2013 m. strategijos“
- LR Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimas Nr. 1047 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos 2008-2010 m. patvirtinimo“
- LR Seimo 2003 m. liepos 04 d. nutarimas Nr. IX-1700 „Dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatų“

3. ES struktūrinių fondų panaudojimą reglamentuojantys dokumentai

- 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999

4. Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija ir veiksmų programos:

- Nacionalinė bendroji strategija: Lietuvos 2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategija konvergencijos tikslui įgyvendinti, patvirtinta Europos Komisijos 2007 m. balandžio 26 d. sprendimu
- Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. gegužės 18 d. Europos Komisijos sprendimu
- Ekonomikos augimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- Sanglaudos skatinimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 789 „Dėl Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priedo patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 788 “Dėl Ekonomikos augimo veiksmų programos priedo patvirtinimo”
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“

5. LR švietimo ir mokslo ministerijos programos:

- Mokyklų tobulinimo programa plius, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro (toliau – Ministras) 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2331 (Žin., 2008, Nr. 7-257),
- Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2332 (Žin. 2008, Nr. 7-258),
- Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2333 (Žin., 2008, Nr. 7-259),
- Nacionalinė studijų programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334 (Žin., 2008, Nr. 7-260),

- Tyrėjų karjeros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr.7-261),
- Bendroji nacionalinė kompleksinė programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2336 (Žin., 2008, Nr.7-262),
- Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų bei mokslo ir verslo bendradarbiavimo programa, patvirtinta Ministro 2008 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. ISAK-563 (Žin., 2008, Nr. 29-1036).

6. LR vyriausybės, LR finansų ministerijos, LR švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinti teisės aktai, reglamentuojantys 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimą

- LR finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. 1K-066 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“
- LR Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimas Nr. 1139 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas“
- Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, patvirtintas 2008 m. rugsėjo 15 d. Nr. X-1722
- LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr. 352 „Dėl Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis finansuotinų regionų projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“
- kiti

7. ES švietimo politiką nusakantys dokumentai

- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atnaujintas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginis pagrindas“, KOM(2008) 865
- Komisijos Komunikatas Tarybai Ir Europos Parlamentui „Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas“, KOM(2006) 481
- Commission Staff Working Document „Efficiency and equity in European education and training systems“, COM(2006) 481
- Komisijos Komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Universitetų modernizavimo plano įgyvendinimo rezultatai: švietimas, moksliniai tyrimai ir naujovės“, COM(2006) 208
- Komisijos komunikatas „Suaugusiųjų mokymasis: mokytis niekada nevėlu“, KOM(2006) 614
- kiti

8. LR švietimo sistemą reglamentuojantys strateginiai dokumentai ir teisės aktai

- LR Vyriausybė 2007 m. kovo 21 d. nutarimas Nr. 321 „Dėl integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijos patvirtinimo“ ir „slėnių“ programos
- LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimas Nr. 989 “Dėl valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plano patvirtinimo“ ir nutarimai dėl institutų reorganizavimo
- LR švietimo ir mokslo ministro ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymas Nr. ISAK- 433/A1-83 „Dėl mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija ir jos įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2003 m. gruodžio 22 d. nutarimas Nr. 1646 „Dėl ilgalaikės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros strategijos bei Lietuvos mokslo ir technologijų baltosios knygos nuostatų įgyvendinimo programos patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimas Nr. 1048 „Dėl aukštųjų technologijų plėtros 2007–2013 metų programos patvirtinimo“ (negalioja nuo 2011-01-01)
- LR švietimo ir mokslo ministro ir LR ūkio ministro 2011 m. sausio 4 d. įsakymo Nr. V-1/4-2 „Dėl aukštųjų technologijų plėtros 2011–2013 metų programos patvirtinimo“
- LR mokslo ir studijų įstatymas, patvirtintas 2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242

- LR švietimo įstatymas, patvirtintas 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489
- Profesinio mokymo įstatymas, patvirtintas 2007 m. balandžio 3 d. Nr. X-1065
- Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas, patvirtintas 1998 m. birželio 30 d. Nr. VIII-822
- Kiti

Priedas 3. Klausimynas projektų vykdytojams

I. Bendroji informacija apie projektą

Projekto numeris: *Įrašykite čia*

1.1. Jūsų organizacija yra:

Žymėjimas: X

- Įstaiga prie LR švietimo ir mokslo ministerijos
- Vietos valdžios institucija (pvz. savivaldybės administracija)
- Ikimokyklinio ugdymo įstaiga
- Bendrojo lavinimo mokykla
- Profesinė mokykla
- Studijų institucija (kolegija, universitetas)
- Mokslo institucija
- Nevyriausybinė organizacija
- Kita: *įrašykite čia*

1.2. Jūsų įgyvendinamas projektas yra:

Žymėjimas: X

- Valstybės projektų planavimo
- Regionų projektų planavimo
- Konkursinis

1.3. Projekto trukmė (mėnesiais):

Įrašykite čia mėnesių

1.4. Iki projekto pabaigos (suplanuotos) liko:

Įrašykite čia mėnesių

1.5. Švietimo lygmuo, kuriam skirti projekto rezultatai:

Žymėjimas: X

- Ikimokyklinis ugdymas
- Bendrasis ugdymas
- Profesinis mokymas
- Aukštasis mokslas (studijos)
- Mokslas
- Neformalusis ugdymas

1.6. Pagrindinės projekto veiklos (*pažymėkite ne daugiau kaip 2 veiklas, kurioms skiriamas didžiausias finansavimas*):

Žymėjimas: X

- Stebėsenos ir valdymo (kokybės vadybos) sistemų, duomenų bazių kūrimas ir diegimas
- Strateginių dokumentų rengimas
- Ugdymo turinio, mokymo programų, studijų aprašų, standartų kūrimas/ atnaujinimas
- Švietimo konsultantų mokymas (įskaitant mokomosios medžiagos rengimą)
- Pedagogų, švietimo sistemos darbuotojų, tyrėjų profesinės kvalifikacijos, gebėjimų stiprinimas (įskaitant mokomosios medžiagos rengimą)
- Pedagogų, švietimo sistemos darbuotojų, tyrėjų bendrųjų gebėjimų ugdymas (kalbų mokymas, mokymas naudoti informacines technologijas, vadybinių gebėjimų stiprinimas) (įskaitant mokomosios medžiagos rengimą)
- Naujų veiklos koncepcijų, veiklos modelių, analizės instrumentų kūrimas, galimybių studijos
- Vadovėlių, mokymo priemonių rengimas
- Moksleivių, studentų pilietiškumo, aktyvumo, verslumo, mokslinio technologinio raštingumo skatinimas (tiesiogiai šioms tikslinėms grupėms taikomos formalaus ir neformalaus švietimo priemonės, praktikos, stažuotės)

Tyrėjų stažuotės, dalyvavimas konferencijose ir pan.
Kita: *detalizuokite*

1.7. Projekto tikslinės grupės (asmenys dalyvaujantys projekto veiklose ir asmenys tiesiogiai naudojantys projekto metu sukurtus produktus) *(nurodykite 2 pagrindines tikslines grupes)*

Žymėjimas: X

Pedagogai, dėstytojai
Mokslininkai, doktorantūros studentai
Švietimo, mokslo administracijos darbuotojai
Švietimo ekspertai
Vaikai, mokiniai, studentai
Socialinę atskirtį patiriantys (rizikos grupėje esantys) asmenys (vaikai, moksleiviai, studentai, suaugę asmenys)
Būsimieji pedagogai, švietimo sistemos darbuotojai
Suaugusieji asmenys (mokymosi visą gyvenimą paslaugų gavėjai)

1.8. Projektui numatytos skirti paramos suma (pagal paramos sutartį):

Žymėjimas: X

Iki 1 mln. Lt
Nuo 1 iki 5 mln. Lt
Nuo 5 iki 10 mln. Lt
Daugiau kaip 10 mln. Lt

II. Planavimo stadija

2.1. Projekto idėjos kilmė

Žymėjimas: X

Projektas yra tęstinis. Pirmieji etapai įgyvendinti kitų programų (BPD, nacionalinių ir pan.) lėšomis
Sukurta institucijos iniciatyva („iš apačios į viršų“)
Deleguota įgyvendinti iš kitos institucijos, kuriai Jūsų institucija yra pavaldi („iš viršaus į apačią“)

2.2. Ar jūsų organizacija dalyvavo rengiant ŠMM parengtą ir patvirtintą programą, kurioje suplanuotas šiuo metu įgyvendinamas projektas? (*klausimas skirtas tik valstybinio planavimo projektų vykdytojams*)

Žymėjimas: X

Taip. Mūsų organizacija, įgyvendindama ŠMM iškeltus tikslus, pati suformulavo projekto idėją, reikalingas įgyvendinti veiklas, finansinių lėšų poreikį
Taip. Mūsų organizacija aktyviai prisidėjo prie projekto idėjos ir jos įgyvendinimo eigos planavimo, finansinių lėšų poreikio skaičiavimo
Taip. Mūsų organizacija dalyvavo svarstant projekto idėją ir įgyvendinimo eigą, skaičiuojant finansinių lėšų poreikį
Ne. Mūsų organizacija informaciją apie planuojamą įgyvendinti projektą gavo po to, kai jis buvo suplanuotas ir įtrauktas į ŠMM programą

2.3. Kada planavote/ tikėjotės pasirašyti paramos sutartį ir kada ji buvo pasirašyta? (*klausimas skirtas tik valstybinio planavimo projektų vykdytojams*)

	Planuota/ tikėtasi pasirašyti	**Pasirašyta**
	Žymėjimas: X	
2008 m. I ketvirtis		
2008 m. II ketvirtis		
2008 m. III ketvirtis		
2008 m. IV ketvirtis		
2009 m. I ketvirtis		
2009 m. II ketvirtis		
2009 m. III ketvirtis		
2009 m. IV ketvirtis		
2010 m. I ketvirtis		
2010 m. II ketvirtis		

2.4. Ar manote, kad įgyvendinamas projektas, siekiant projekto tikslų, galėtų būti išplėstas papildomomis veiklomis, įtraukti papildomas tikslines grupes, padidinti suplanuotų rodiklių pasiekimo mastą ir pan.? Aprašykite:

III. Projekto įgyvendinimas (administravimas), žmogiškieji ištekliai

3.1. Projekto administravimo komanda (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį teiginį*)

Žymėjimas: X

Už projekto administravimą atsakingi projekto vykdytojo darbuotojai
Už projekto administravimą atsakingi projekto vykdytojo darbuotojai ir papildomai samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai
Už projekto administravimą atsakingi samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai

3.2. Projekto veiklų vykdymas (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį teiginį*)

Žymėjimas: X

Didesnę dalį projekto veiklų atlieka (numatytus produktus kuria) mūsų institucijos darbuotojai. Išoriniai paslaugų teikėjai (ekspertai, organizacijos) perkami toms veikloms, kurioms stokojame žmogiškųjų išteklių arba kompetencijų, taip pat veikloms visiškai nesusijusioms su tiesiogine mūsų institucijos veikla.
Institucijos darbuotojai kaip ekspertai vykdomame projekte dalyvauja tik dalinai, didžiausią dalį numatytų produktų kuria išoriniai paslaugų teikėjai (ekspertai, organizacijos)
Beveik už visų numatytų produktų sukūrimą atsakingi samdomi išoriniai paslaugų teikėjai (ekspertai, organizacijos)

3.3. Ar susiduriate su projekto administravimo sunkumais? Kokiais? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 didžiausias problemas)*

Žymėjimas: X

Jokie sunkumai nekyla
Sunku derinti ataskaitas ir mokėjimo prašymus su Agentūra
Sunku kontroliuoti išorinių paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kokybę
Sudėtinga organizuoti, surinkti tikslinę grupę, kuriai skirtos projekto veiklos
Sudėtinga suderinti reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus
Sudėtinga organizuoti ir vykdyti viešuosius pirkimus

3.4. Ar teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (lyginant su suplanuotais pasirašant paramos sutartį)? Kodėl?

Žymėjimas: X

Ne, terminų pratęsti neteko. Visos veiklos buvo vykdomos pagal suplanuotą grafiką.
Teko pratęsti, nes buvo suplanuoti per trumpi terminai veikloms atlikti
Teko pratęsti, nes trūksta žmogiškųjų išteklių projekto administravimo veikloms
Teko pratęsti, nes kilo problemų su išoriniais paslaugų teikėjais (laiku nesuteikė paslaugų, netenkino paslaugų kokybė ar pan.)

3.5. Ar vykdomas projektas jūsų organizacijai yra nauja patirtis? *(pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus)*

Žymėjimas: X

Vykdomas projektas yra pirmas tokios finansinės apimties projektas mūsų organizacijai
Vykdomas projektas yra ne pirmas tokios finansinės apimties projektas mūsų organizacijai
Vykdomos projekto veiklos yra nauja patirtis (tokio tipo veiklų organizacija iki šiol neorganizavo)
Organizacija turi patirties vykdant panašaus pobūdžio veiklas kaip ir suplanuotosios projekte
Organizacija savo lėšomis ir žmogiškaisiais resursais iki šiol kūrė panašaus pobūdžio produktus kaip ir numatytieji projekte
Organizacija savo lėšomis ir žmogiškaisiais resursais nėra kūrusi panašaus pobūdžio produktų kaip ir numatytieji projekte

3.6. Ar yra sudaryta projekto valdymo grupė? Kas ją sudaro?

Žymėjimas: X

Ne, projekto valdymo grupė nėra sudaryta
Taip, projekto valdymo grupė sudaryta. Ją sudaro šių organizacijų atstovai:

nurodykite organizacijų pavadinimus ir jų atstovų skaičių

3.6. Projekto valdymo grupės funkcijos (*jeigu projekto valdymo grupė sudaryta*) (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)

Žymėjimas: X

Projekto koncepcijos tvirtinimas
Projekto veiklų nuolatinė priežiūra, jų vykdymo metu
Projekto viešųjų pirkimų dokumentacijos derinimas (reikalavimai potencialiems paslaugų teikėjams, techninės specifikacijos derinimas ir pan.)
Dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose (potencialių paslaugų teikėjų pasiūlymų vertinimas ir pan.)
Projekto metu sukuriamų produktų kokybės kontrolė ir jų priėmimas iš paslaugų teikėjų
Kita: *detalizuokite*

IV. Projekto rezultatai, kokybė

4.1. Ar planuojate pasiekti paramos sutartyje numatytas produkto ir rezultato rodiklių reikšmes?

Žymėjimas: X

Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos paramos sutartyje

4.2. Ar planuojate laiku įgyvendinti visas veiklas?

Žymėjimas: X

Planuojame projektą įgyvendinti laiku (pagal paramos sutartyje patvirtintą tvarkaraštį)
Planuojame projektą įgyvendinti anksčiau negu numatyta
Yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs

4.3. Rizikos kurios gali sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto rodiklius *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 Jums aktualiausias/ labiausiai tikėtinas rizikas)***:**

Žymėjimas: X

Projekto idėja ir įgyvendinimo planas nėra pakankamai išvystytas, todėl gali kilti sunkumų vykdant veiklas

Stokojame projekto valdymo ir administravimo įgūdžių
Sunkumai su projekto partneriais
Yra tikimybė, kad institucija bus reorganizuota, pasikeis veiklos kryptis
Yra didelė tikimybė, kad dėl pasikeitusių teisinių ir valstybės strateginio planavimo aplinkybių gali keistis projekto tikslai ir uždaviniai
Didelė žmogiškųjų išteklių kaita institucijoje
Projekto veiklos tampa nepakankamai aktualios/tinkamos, dėl to gali kilti problemų formuojant projekto tikslinę grupę
Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas
Kita: *detalizuokite*

4.4. Ar bendros projekto faktinės išlaidos (jau padarytos arba bus patirtos ateityje pagal visus iki dabar įvykdytus viešuosius pirkimus) atitinka pirminiame projekto biudžete, patvirtintame pasirašant projekto įgyvendinimo ir administravimo sutartį, suplanuotas lėšas?

Žymėjimas: X

Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.
Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.

4.5. Įgyvendinant projektą sukurtų produktų[39], suteiktų paslaugų kokybė (atitikimas Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčiams bei poreikiams)(*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį teiginį*)

Žymėjimas: X

Iki šiol dar nesukurti jokie produktai, neteikiamos jokios paslaugos
Sukurti itin kokybiški ir reikalavimus atitinkantys produktai, paslaugos
Sukurti produktai, suteiktos paslaugos atitiko reikalavimus
Sukurti produktai, suteiktos paslaugos iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jų kokybė vidutiniška
Sukurtų produktų, suteiktų paslaugų kokybė nepakankama
Neturime galimybių įvertinti sukurtų produktų kokybės

Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.6. Ar Jūsų institucija pasibaigus projektui savo veikloje naudos projekto metu sukurtus produktus? Kaip? *(pasirinkite vieną atsakymą, susijusį su pagrindiniais Jūsų projekte kuriamais produktais)*

Žymėjimas: X

Pagal sukurtas programas, metodikas vykdysime mokymus
Sukurti produktai bus naudojami institucijos administravimo ir valdymo veiklose
Sukurti produktai bus naudojami, vystomi toliau kituose institucijos vykdomuose tyrimuose
Institucija bus atsakingą už sukurtų produktų palaikymą ir plėtrą (pvz., duomenų bazių ir pan.)
Projekto finansavimas skirtas tikslinėms veikloms (stažuočių organizavimui, vienkartinių mokymų organizavimui ir pan.) ir tolimesnis jų vykdymas priklausys nuo ŠMM sprendimo, kitų fondų finansavimo ar pan.
Sukurtus produktus perduosime kitoms institucijoms, išplatinsime tikslinėms grupėms
Niekaip nenaudosime
Apie tai negalvojome
Kita: *detalizuokite*

---

[39] 4.5 ir 4.6 klausimuose produktais laikomi visi projekto metu sukurti ar įsigyti intelektualiniai produktai, paslaugos, neapsiribojant projekto finansavimo ir administravimo sutartyje nustatytais stebėsenos ir fiziniais veiklų įgyvendinimo rodikliais

10 priedas

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS ADMINISTRUOJAMŲ 2007-2013 METŲ VEIKSMŲ PROGRAMŲ PRIORITETŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ MINISTERIJOS PROGRAMŲ TARPINIS VERTINIMAS

Tarpinė ataskaita (2)

Užsakovas: LR švietimo ir mokslo ministerija

Paslaugų teikėjas: BGI Consulting, UAB

BG Consulting
Business Government & Innovation

Vilnius, 2011 m. sausis

Turinys

Naudojamos santrumpos 3

Įvadas 5

Santrauka 6

1. Vertinimo tikslas ir apimtis 9

2. Vertinimo objektas 11

3. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų 14

3.1. Priemonių tinkamumas socialinių-ekonominių pokyčių kontekste 14
3.2. Priemonių tinkamumas teisinio reglamentavimo ir strateginių pokyčių kontekste 17
3.3. Priemonių tinkamumas ES strateginių tikslų kontekste 19
3.4. Priemonių suderinamumas 23

4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų 30

4.1. Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje 30
4.1.1. Prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumas 30
4.1.2. Priemonių lygmens rezultatyvumas 33
4.2. Rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams 41
4.3. Finansinių rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje 58

5. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus 63

Priedas 1. Naudotų dokumentų sąrašas 67

Priedas 2. Naudoti klausimynai 70

Naudojamos santrumpos

BVP – bendrasis vidaus produktas

CPVA – Centrinė projektų valdymo agentūra

EAVP priemonė – EAVP prioritetus sudarančios priemonės. Jeigu nurodomas priemonės numeris, santrumpa „EAVP“ papildomai nebenaudojama

EK – Europos Komisija

ES – Europos Sąjunga

ESPKD – LR švietimo ir mokslo ministerijos Europos Sąjungos paramos koordinavimo departamentas

Finansuojamos veiklos – PFSA nurodytos veiklos, kurioms įgyvendinti gali būti skiriamas finansavimas įgyvendinant konkrečius projektus

Fiziniai veiklos įgyvendinimo rodikliai – projekto lygio rodikliai, projekto vykdytojo įsipareigojimas sukurti konkrečius nurodytus produktus ir jų kiekį.

Įgyvendinančios institucijos – CPVA

IKT – informacinės komunikacinės technologijos

JTP – jungtinė (-s) tyrimų programa (-os)

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Ministerijos programos – LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintos programos, skirtos suplanuoti ES struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšas, skiriamas pagal 2007–2013 metų veiksmų programas:

MTP+ - Mokyklų tobulinimo programa plius

NSP - Nacionalinė studijų programa

PPMIP - Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa

BNKP - Bendroji nacionalinė kompleksinė programa

NPO - Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa

TKP - Tyrėjų karjeros programa

BMV - Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programa

MTEP – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra (g.b. moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra)

NKP – nacionalinė (-s) kompleksinė (-s) programa (-os)

Projekto finansavimo ir administravimo sutartis (g.b. PFA sutartis) – tarpinės institucijos, įgyvendinančios institucijos, projekto vykdytojo pasirašyta sutartis dėl projekto, kuriam įgyvendinti skiriamos ES fondų lėšos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, finansavimo ir administravimo

PFSA – projektų finansavimo sąlygų aprašas

SFMIS – ES struktūrinės paramos kompiuterinė informacinė valdymo ir priežiūros sistema

Slėnis **–** integruotas mokslo, studijų ir verslo centras, kaip tai numatyta Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijoje, patvirtintoje LRV

Stebėsenos rodikliai – EAVP priede nurodyti planuojami priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai (produkto ir rezultato)

ŠMM - LR švietimo ir mokslo ministerija

Tarpinė institucija – LR švietimo ir mokslo ministerija

Tikslinė grupė – projekto dalyviai, kurie dalyvauja tiesioginėse projekto veiklose

Tikslinė visuomenės grupė, visuomenės grupė – asmenys, kurie turėtų pajusti projektų poveikį

Veiksmų programos (g.b. VP) – 2007-2013 m. veiksmų programos ir jų priedai

ŽIPVP – 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa

EAVP – 2007-2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programa

SSVP – 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programa

Įvadas

Remiantis 2010 m. rugpjūčio 16 d. sutartimi Nr. S-408 tarp ŠMM ir BGI Consulting, UAB atliekamas tarpinis ŠMM administruojamų 2007-2013 metų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimas.

Pagal techninės specifikacijos reikalavimus šiame dokumente teikiama antroji tarpinė ataskaita, kurioje analizuojamas ŠMM administruojamų EAVP priemonių ir susijusių Ministerijos programų priemonių įgyvendinimas.

Šioje tarpinėje ataskaitoje pateikiama vertintojų atlikta analizė ir pagrindinės išvados, atsakant į dalį techninėje specifikacijoje suformuotų vertinimo klausimų. Tie vertinimo klausimai (ar jų dalys), kurie yra susiję su kitomis veiksmų programomis arba apima Ministerijos programas visa apimtimi, bus atsakyti vėlesnėse tarpinėse ir galutinėje ataskaitose. Vertinimo išvados (apibendrinimas) pateikiamos kiekviename poskyryje. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus pateikiamos 5 skyriuje.

Šioje tarpinėje vertinimo ataskaitoje atskirai nėra formuluojamos vertinimo rekomendacijos. Vertinimo rekomendacijos kiekvienai veiksmų programai bus parengtos įvertinus visų ŠMM administruojamų veiksmų programų įgyvendinimo situaciją ir su vertinimo išvadomis susipažinus atsakingiems asmenims. Į rekomendacijų rengimo procesą tikimasi aktyviai įtraukti atsakingus tarpinės institucijos darbuotojus, kitus susijusius asmenis, ypač sprendžiant rekomendacijų įgyvendinamumą ir galimas alternatyvas. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padėtų padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.

EAVP tarpinės vertinimo ataskaitos rengimo metu buvo naudoti šie tyrimo metodai:

- Projektų lygmens duomenų analizė
- Antrinių duomenų analizė
- Interviu. Ataskaitos rengimo metu buvo atlikti interviu su socialiniais ekonominiais partneriais, atskirų ŠMM dalykinių skyrių atstovais.
- Statistinių duomenų analizė
- Dokumentų analizė
- Anketinė apklausa. Elektroninė apklausa vykdyta 2010 m. lapkričio 9-22 d. EAVP priemonių projektų vykdytojams buvo išsiųsta 30 anketų. Į anketose pateiktus klausimus atsakė visi projektų vykdytojai, išskyrus vieną projektą įgyvendinamą pagal VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonę.
- Lyginamoji analizė

Ataskaitoje remiamasi 2010 m. rugsėjo 01 d. turėtais EAVP įgyvendinimo duomenimis.

Santrauka

Atliekamo tarpinio ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimo tikslas - gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atsiskaityti EK ir kitoms tikslinėms grupėms už ES struktūrinės paramos panaudojimą. Antrasis tarpinio vertinimo etapas skirtas EAVP vertinimui. Pagrindiniai tarpinio vertinimo kriterijai, taikomi ir EAVP vertinimui, - *tinkamumas* ir *rezultatyvumas*.

Tarpinio vertinimo tikslas nėra nustatyti naujus finansavimo prioritetus ar esmingai pakeisti pasirinktus finansavimo būdus, kadangi didesnioji dalis priemonių jau įgyvendinamos. Tarpinio vertinimo metu analizuojama, kaip įgyvendinamos priemonės siekia Ministerijos programose ir EAVP užsibrėžtų tikslų, ES ir nacionalinių prioritetų, kokios problemos iškyla įgyvendinant EAVP, kokios yra prielaidos ir galimybės pagerinti įgyvendinamų projektų kokybę, pasiekti EAVP keliamus tikslus ir užtikrinti finansinių įsipareigojimų prioritetų lygiu vykdymą.

ŠMM administruojamos priemonės skirtos įgyvendinti EAVP 1 prioriteto "Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra" 1 uždavinį „Sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę".

Vertinimas atliktas bendrųjų ES ir nacionalinių MTEP tikslų kontekste. Iki programavimo periodo pradžios egzistavusi (iš esmės ir šiuo metu egzistuojanti) MTEP ir inovacijų sistema apibūdinama, kaip „linijinė", tradicine MTEP kūrimo paradigma besiremianti sistema, darant prielaidą, jog verslo inovatyvumas tiesiogiai priklauso nuo investicijų į MTEP lygio. Tačiau šiuo metu siekiama pereiti link MTEP ir inovacijų politikos, kurios kertinis akmuo tampa „žinių trikampis" apjungiantis mokslo, studijų ir inovacijų (verslo) dimensijas, kurių tarpusavio sąveika yra esminė prielaidų žinių visuomenei ir žinių ekonomikai kurti. Šiuo tikslu buvo inicijuota valstybės mokslinių tyrimų įstaigų pertvarka bei integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimas ir plėtra, o prie šios sistemos plėtros turėtų prisidėti investuojamos EAVP lėšos.

Šio vertinimo etapo metu buvo siekiama nustatyti, ar EAVP priemonės yra vis dar tinkamos socialinių ir ekonominių pokyčių kontekste bei nacionalinių ir ES lygmens prioritetų atžvilgiu, lyginant su planavimo metu buvusia situacija, ar EAVP priemonės yra planuojamos ir įgyvendinamos nuosekliai siekiant EAVP tikslų, kokie rezultatai pasiekti programavimo periodo viduryje ir koks bus tikėtinas EAVP priemonių rezultatyvumas periodo pabaigoje.

Tinkamumas socialinių, ekonominių, strateginių pokyčių kontekste

Vertinant EAVP intervencijų atitikimą socialinei – ekonominei situacijai, EAVP parengimo metu nustatyti svarbūs socialiniai – ekonominiai rodikliai ir prielaidos šio vertinimo metu nekvestionuojami – laikoma, kad rengiant priemones, atliekant išankstinius vertinimus ir pan. buvo apibrėžta objektyvi to laiko situacija ir suplanuotos ją atitinkančios intervencijų kryptys, todėl analizuojami tik tie pokyčiai, kurie įvyko jau EAVP įgyvendinimo metu.

Socialinės ir ekonominės situacijos šalyje pokyčių įtaka EAVP suplanuotų priemonių aktualumui santykinai nedidelė. Šalies ekonominių rodiklių prastėjimas labiau atsiliepia nacionalinės švietimo ir mokslo sistemos einamajam finansavimui, tačiau EAVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos įgyvendinti ilgalaikiams prioritetams, kurie išlieka aktualūs ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. Suplanuotos EAVP priemonės formaliai išlieka aktualios ir reikalingos, o realus jų poveikis socialiniams ir ekonominiams rodikliams priklausys nuo priemonių įgyvendinimo rezultatų.

Suplanuotos EAVP priemonės pagal keliamus tikslus atitinka pagrindinius ES ir nacionalinius dokumentus, strateginius MTEP vystymo tikslus. Atnaujinti Europos mokslinių tyrimų erdvės plėtros tikslai iki 2020 m.

esminių pasikeitimų strateginėse kryptyse nenumatė, tačiau vis labiau akcentuojamas mokslo ir studijų institucijų aktyvus vaidmuo į MTEP veiklas įtraukiant verslo subjektus EAVP projektų įgyvendinimo metu sprendžiamas nepakankamai.

Priemonių tinkamumas siekiant EAVP tikslų ir tikėtina rezultatų kokybė

Siekiant nustatyti, ar EAVP intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkami, buvo atlikta EAVP priemonių turinio ir įgyvendinamų projektų analizė, juose siekiamus rezultatus ir taikomus instrumentus palyginant su EAVP ir ŠMM administruojamas EAVP priemones įgyvendinančiose Ministerijos programose keltais tikslais bei uždaviniais.

ŠMM administruojamų EAVP uždavinių tikslai siejami tiek su viešosios ir privačios MTEP infrastruktūros plėtra, tiek su mokslo ir verslo bendradarbiavimo stiprinimu. Tuo tarpu suplanuotos EAVP priemonės iš esmės yra skirtos esamos viešosios mokslo ir studijų struktūros stiprinimui. ES strateginiuose dokumentuose akcentuojamas mokslo ir studijų institucijų aktyvesnis vaidmuo į MTEP veiklas pritraukiant verslą EAVP priemonėmis šiuo metu nėra skatinamas. Ministerijos programose kelti uždaviniai gerinti mokslo ir studijų institucijų valdymą, diegti naujus veiklos modelius, mokslo rezultatų perdavimo mechanizmus EAVP lėšomis nefinansuojami, o su minėtaisiais uždaviniais susijusių ŽIPVP priemonių įgyvendinimas šiuo metu dar tik planuojamas.

Tai, kad EAVP priemones įgyvendinantys projektai yra labiausiai skirti mokslo ir studijų sistemos stiprinimui, leidžia tikėtis poveikio mokslininkų, tyrėjų, studentų tikslinėms grupėms, tačiau sunkiai tikėtinas visuomenės, o ypač verslo, poreikių, susijusių su MTEP poveikiu ekonomikos augimui ir konkurencingumo didinimui, patenkinimas. Tai sietina su tuo, kad įgyvendinant ŠMM administruojamas EAVP priemones tolygus viso „žinių trikampio“ stiprėjimas šiuo metu nėra finansuojamas. Tiesa, šią trūkstamą grandį galėtų bent dalinai užpildyti LR ūkio ministerijos administruojamos EAVP priemonės, tačiau mokslo ir inovacijų politikos įgyvendinimui kol kas trūksta horizontalumo, todėl tikėtis aukšto sinergijos lygio sudėtinga.

Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimas ir pasiekimo tikimybė

Pagal rezultatyvumo kriterijų vertinamas EAVP produktų ir rezultatų pasiekimo laipsnis. Šiuo atveju tai santykis tarp EAVP ir EAVP priede planuotų fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių ir pasiektų fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių. Kadangi vertinimas atliekamas EAVP įgyvendinimo periodo viduryje, rezultatyvumo kriterijus taikomas ne tik konstatuoti faktinį periodo vidurio rezultatyvumo laipsnį, tačiau ir numatyti rezultatyvumo tikimybę periodo pabaigoje.

Esamas fizinių programos stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnis nustatytas remiantis trimis pagrindinėmis SFMIS duomenų reikšmėmis – (1) EAVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė; (2) pasiektos stebėsenos rodiklių reikšmės; (3) projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytos pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmės.

Vertintojai siekdami nustatyti periodo pabaigoje tikėtiną EAVP rodiklių rezultatyvumo laipsnį, identifikavo ir įvertino rizikos nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių laipsnį kiekvienos EAVP priemonės atžvilgiu. Rizikos laipsnis vertinimo ataskaitoje diferencijuojamas į tris lygius – nulinį rizikos laipsnį, vidutinį rizikos laipsnį ir aukštą rizikos laipsnį nepasiekti EAVP priede suplanuotų fizinių stebėsenos rodiklių.

EAVP rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo 1 prioriteto uždavinių lygmenyje vertinimas atliekamas agreguojant priemonių lygmens fizinius stebėsenos rodiklius.

1 prioriteto 1 uždavinio rezultato rodiklio „Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)“ nėra siekiama priemonių ir projektų lygiu. Rezultato rodiklio „Sukurti ir veikiantys mokslinių tyrimų centrai“ tikėtinas

rezultatyvumas yra aukštas dėl virškontraktuotos šio rodiklio reikšmės. Tikėtina, kad produkto rodiklis „MTTP bazės plėtros projektų skaičius“ bus pasiektas pilnai (su naujai patvirtinta VP2-1.1-ŠMM-06-V priemone).

1 prioriteto 2 uždavinio produkto rodiklių reikšmių formaliai nėra siekiama ir, remiantis galiojančiais planavimo dokumentais, nebus pasiekta. Atsižvelgiant į tai, kaip suplanuoti 1 ir 2 uždavinių rodikliai, galima teigti, kad suplanuotoms 2 uždavinio rezultato rodiklių reikšmėms pasiekti gali būti pakankamos ir pagal 1 uždavinį įgyvendinamos priemonės (pakoregavus EAVP numatytą uždavinių rodiklių struktūrą). Tačiau 2 uždavinio produkto rodikliai nebus pasiekti jei nebus suplanuotos papildomos priemonės 2 uždavinio įgyvendinimui.

Faktinis EAVP 1 Prioriteto “Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra” priemonių rezultatyvumas yra žemas, kadangi didžioji dauguma projektų šiuo metu yra įgyvendinama ar ką tik pradėta įgyvendinti. Tačiau visų EAVP 1 prioriteto priemonių stebėsenos rodiklių buvo siekiama pagal pasirašytas sutartis, o tam tikrai atvejais identifikuotas pakankamai aukštas fizinių rodiklių reikšmių virškontraktavimas.

Apibendrinus visų priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai identifikavo nemažai rizikų, pasireiškiančių projektų įgyvendinimo lygmenyje, tačiau pagal apibrėžtą rezultatyvumo vertinimo metodiką, bei turint omenyje tą faktą, kad produkto ir rezultato rodikliai nėra specifiški ir santykinai formalizuoti, vertintojai mano, kad itin didelių rizikų nepasiekti EAVP priemonių lygmens produkto ir rezultato rodiklių nėra. Tačiau 43 proc. rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinis rizikos laipsnis.

Finansinių rodiklių pasiekimas ir pasiekimo tikimybė, N+3 taisyklė

Finansinių tikslų pasiekimo įvykdymas susijęs su N+3 taisyklės ir ES fondų lėšų panaudojimo plano vykdymo klausimu, t.y. ar ŠMM panaudos skirtas lėšas laiku. Šioje dalyje analizuojamas lėšų panaudojimas, kiti klausimai atitinkamai vertinami kitose dalyse.

Tikimybės įvykdyti ES fondų lėšų panaudojimo planą, patvirtintą LRV 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija, ir N+3 taisyklę analizė yra atlikta siekiant nustatyti, ar būtų (ir kokia apimtimi) įvykdyti ŠMM įsipareigojimai pagal įvardintus planus, atsižvelgiant į šiuo metu vykdomas sutartis ir naujas sutartis sudarant taip, kaip numatyta vertintojams pateiktame Sutarčių pasirašymo plane (parengtas 2010-09-27).

Prognozuojama, kad jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai EAVP 1 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 m. Egzistuoja N+3 taisyklės neįvykdymo rizika 2013 ir 2014 m., kadangi prognozuojama, kad gali būti panaudota tik šiek tiek daugiau lėšų nei reikalaujama pagal N+3 taisyklę. ŠMM įsipareigojimai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimo planą būtų neįvykdyti, t.y. kasmet būtų panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma, nei numatyta plane, patvirtintame LRV.

1. Vertinimo tikslas ir apimtis

Šio tarpinio vertinimo tikslas - gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atsiskaityti EK ir kitoms tikslinėms grupėms už ES struktūrinės paramos panaudojimą, atliekant tarpinį ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimą.

Tarpinis vertinimas skirtas ŠMM administruojamoms priemonėms, kurios įgyvendinamos pagal visas tris 2007-2013 m. programavimo laikotarpio veiksmų programas – ŽIPVP, EAVP ir SSVP (atskirus veiksmų programų prioritetus). Kadangi veiksmų programose suplanuotos investicijos į švietimo sektorių glaudžiai susijusios su LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintomis atskirus švietimo lygmenis apimančiomis Ministerijos programomis, jų priemonių vertinimas taip pat yra neatskiriama vertinimo objekto dalis.

Pagal ŠMM techninę specifikaciją vertinimo metu siekiama atsakyti į šiuos vertinimo klausimus:

Vertinimo kriterijai	Vertinimo klausimai
Pagal tęstinio tinkamumo kriterijų	1. Ar ŠMM administruojamos veiksmų programų priemonės ir pagal jas remiamos veiklos šiuo metu yra vis dar tinkamos, atsižvelgiant į socialinės ir ekonominės situacijos pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius: iškilusias problemas ir pakitusius tikslinių grupių poreikius? 2. Ar veiksmų programose, jų prieduose ir ŠMM programose numatytos intervencijos (tikslai, uždaviniai, remiamos veiklos, finansavimas ir pan.) vis dar atitinka nacionalinius ir ES prioritetus, svarbiausius strateginius dokumentus prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse? 3. Ar intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkamas (pakankamas, nuoseklus, logiškas ir pagrįstas), siekiant bendrų veiksmų programos (-ų) tikslų ir (ar) nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse? 4. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti tęstinį intervencijų tinkamumą, išorinį ir vidinį suderinamumą? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.
Pagal rezultatyvumo ir (arba) jo tikimybės kriterijų	5. Kokia yra veiksmų programų prioritetų, priemonių ir pagal jas remiamų veiklų, nustatytų Ministerijos programose, planuotų tikslų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje: koks bus faktinis tikslų pasiekimo laipsnis periodo pabaigoje; ir ar bus laiku pasiekti veiksmų programose ir jų prieduose nustatyti finansiniai lėšų įsisavinimo ir fiziniai stebėsenos rodikliai bei Ministerijos programose numatyti kokybiniai rezultatai? 6. Ar pasiekti arba tikėtini rezultatai ir jų kokybė atitinka (atitiks) numatytų tikslinių grupių poreikius bei lūkesčius švietimo ir mokslo politikos įgyvendinimui? Kokie reikalingi rezultatų kokybės užtikrinimo būdai? 7. Kokie yra *gerosios praktikos* pavyzdžiai įgyvendinant veiksmų programų prioritetus švietimo ir mokslo srityse? Kuo šie atvejai yra pavyzdingi ir kaip galėtų būti pritaikyti kitose ES struktūrinės paramos panaudojimo srityse? Šie pavyzdžiai bus reikalingi perplanuojant 2007–2013 metų antrojo etapo ir (arba) planuojant 2014–2020 metų programavimo periodo ES struktūrinės paramos intervencijas (prioritetus, priemones ir remiamas veikas ir pan.)

	skirtinguose švietimo ir mokslo sektoriuose. 8. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti spartesnį ir (arba) rezultatyvesnį ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą Ministerijos kuruojamose srityse? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.

Šioje tarpinėje vertinio vertinimo ataskaitoje pateikiami EAVP vertinimo rezultatai. Kitų veiksmų programų vertinimas jau atliktas arba bus atliktas vėlesniuose paslaugų teikimo etapuose. Atitinkamai atskiri vertinimo klausimai ar jų dalys, kurie siejasi su kitomis VP ir turi būti analizuojami kompleksiškai, bus įtraukti į kitas ataskaitas.

Pagrindiniai aspektai, kurių vertinimas pateiktas šioje tarpinėje ataskaitoje:

- EAVP priemonių atitikimas socialiniams ekonominiams pokyčiams, įvykusiems po EAVP patvirtinimo;
- EAVP priemonių atitikimas strateginiams ir teisiniams pokyčiams, įvykusiems po EAVP patvirtinimo;
- EAPVP priemonių suderinamumas tarpusavyje ir su ŽIPVP priemonėmis;
- EAVP fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo faktas ir pasiekimo tikimybė;
- EAVP rezultatų kokybė ir atitikimas strateginiams tikslams;
- EAVP finansinių rodiklių pasiekimo faktas ir pasiekimo tikimybė atsižvelgiant į N+3 taisyklę.

2. Vertinimo objektas

Vertinimo objektas – ŠMM administruojamas EAVP prioritetas ir jį įgyvendinančios Ministerijos programos.

ŠMM administruoja EAVP pirmojo prioriteto, kurio tikslas skatinti ūkio konkurencingumą ir ekonomikos augimą per mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, dalį. Prioritetą sudarančios ŠMM administruojamos priemonės detalizuojamos žemiau esančioje lentelėje:

Prioriteto uždavinys	Priemonės	Priemonę įgyvendinančios Ministerijos programos
1.1. Sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę	VP2-1.1-ŠMM-02-V Aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijos centrų plėtojimas	BMV
	VP2-1.1-ŠMM-03-V Nacionalinio atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centro kūrimas	BMV
	VP2-1.1-ŠMM-04-V Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas	BMV BNKP
	VP2-1.1-ŠMM-05-V Infrastruktūros, skirtos žinių apie mokslinius tyrimus, technologijas ir inovacijas gilinimui ir sklaidai, kūrimas	TKP
	VP2-1.1-ŠMM-06-V Nacionalinių mokslo programų ir kitų aukšto lygio mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektų vykdymas[1]	TKP

Vertinant EAVP investicijas į MTEP ir inovacijų sistemą bei šių investicijų tinkamumą, rezultatyvumą ir poveikį (ateityje), yra svarbu sistemiškai apibrėžti ir suvokti esamą MTEP ir inovacijų sistemą bei pageidaujamą MTEP ir inovacijų sistemą, prie kurios kūrimo prisideda investuojamos lėšos. Iki programavimo periodo pradžios egzistavusi (iš esmės ir šiuo metu egzistuojanti) MTEP ir inovacijų sistema apibūdinama kaip „linijinė“, tradicine MTEP kūrimo paradigma besiremianti, sistema. T.y. daroma prielaida, jog verslo inovatyvumas tiesiogiai priklauso nuo investicijų į MTEP lygio[2], o sistemos funkcionavimas pasižymi tokiais bruožais, kaip biurokratiškai kontroliuojamas linijinis finansavimo modelis, stokojantis sąveikos su kitais subjektais (tarp jų ir verslo), disciplininio mokslo rėmimo vyraujantis vaidmuo, horizontalaus koordinavimo tarp valstybės institucijų stoka planuojant ir įgyvendinant inovacijų politiką, MTEP institucijų uždarumas ir kt.[3] Vienas iš esminių identifikuotų sistemos iššūkių – MTEP ir inovacijų sistemos rekonceptualizavimas šiuolaikinės žinių gamybos ir inovacijų teorijos pagrindu.

Atitinkamai, valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plane[4] identifikuojamos šios MTEP ir inovacijų sistemos problemos:

- Lietuvos mokslo ir studijų potencialo išskaidymas (kritinės masės nebuvimas);
- Žemas MTEP efektyvumas;
- Mokslo ir studijų sistemos nepatrauklumas intelektualiausiems specialistams;

[1] Priemonė VP2-1.1-ŠMM-06-V į EAVP priedą įtraukta tik 2010 m. gruodžio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1710, todėl plačiau šioje vertinimo ataskaitoje ji neanalizuojama. Išskyrus 4.3 poskyryje atliekant finansinių EAVP rodiklių pasiekimo prognozavimą, kadangi ši priemonė jau buvo įtraukta į vertintojams pateiktą Sutarčių pasirašymo planą (parengtas ESPKD 2010-09-27).

[2] *Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamasis stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimas*, VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, LR Finansų ministerija, 2010 m.

[3] *Naujoji žinių paradigma ir mokslo valdymo sistemos pokyčiai*, Viliūnas G., Informacijos mokslai, 2006 m.

[4] LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimas Nr. 989 “Dėl valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plano patvirtinimo“

- Žemas verslo investicijų laipsnis į MTEP bei aukštų technologijų verslo sektorių maža dalis ūkio struktūroje;
- Maži, siauros specializacijos mokslo institutai, galintys pasiūlyti tik menką savo paslaugų spektrą verslo įmonėms;
- Mokslo rezultatų komercializavimo padalinių stoka.

Kaip atsakas į egzistuojančias MTEP ir inovacijų sistemos problemas inicijuota valstybės mokslinių tyrimų įstaigų pertvarka bei integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimas ir plėtra (LR ūkio ministerijos politikos priemonės šiame vertinime aptariamos tik suderinamumo kontekste). Mokslo institutų pertvarka bei „slėnių“ kūrimas ir plėtra, remiantis planavimo dokumentais, iš dalies rekonceptualizuoja MTEP ir inovacijų politiką, kurios kertinis akmuo tampa „žinių trikampis“, sujungiantis mokslo, studijų ir inovacijų (verslo) dimensijas, kurių tarpusavio sąveika yra esminė prielaida žinių visuomenei ir žinių ekonomikai kurti.

ES struktūrinių fondų investicijos į MTEP ir inovacijų sistemos plėtrą vykdomos EAVP ir ŽIPVP pagrindu, suplanuotos BMV, BNKP, TKP ir NSP programose. Įgyvendinant EAVP 1 prioritetą “Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra“ buvo suplanuota siekti šių uždavinių:

1. Sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę;
2. Padidinti viešo sektoriaus MTTP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms;
3. Padidinti MTTP veiklos aktyvumą privačiame sektoriuje;
4. Pagerinti žinių ir technologijų sklaidos terpę, skatinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą MTTP srityje.

Pirmasis ir antrasis uždaviniai pagal EAVP yra priskirti ŠMM kompetencijai. Nuo programavimo periodo pradžios buvo įgyvendinamas tik pirmasis uždavinys, o antrojo uždavinio priemonės nebuvo suplanuotos ir patvirtintos. Antrojo uždavinio rezultato rodiklių yra siekiama tik per pirmojo uždavinio priemones.

Trečiąjį ir ketvirtąjį uždavinį įgyvendina Ūkio ministerija. EAVP pirmojo prioriteto pirmojo uždavinio pagrindu ŠMM įgyvendina keturias priemones, kurių pagrindu finansuojamas (1) Aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijos centrų plėtojimas; (2) Nacionalinio atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centro kūrimas; (3) Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas 14-oje mokslinių tyrimų centrų, kurie sudaro „slėnius“ ir studijoms skirtos infrastruktūros finansavimas; ir (4) infrastruktūros, skirtos žinių apie mokslinius tyrimus, technologijas ir inovacijas gilinimui ir sklaidai, kūrimas.

EAVP ŠMM administruojamų priemonių finansavimas pagal vertinimo metu galiojantį EAVP priedą sudaro 1,156 mln. Lt. Finansavimas iš esmės koncentruojamas „slėnių“ pagrindu, t.y. didžioji dalis lėšų (953 mln.) skirta MTEP infrastruktūros ir įrangos plėtrai bei studijų infrastruktūros ir įrangos plėtrai. Aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijos centrų, kurie taip pat yra glaudžiai susiję su „slėniais“, finansavimas sudaro apie 30 mln. Lt. Kitų dviejų priemonių pagrindu įgyvendinami Nacionalinio atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centro projektas (100 mln. Lt) ir mobiliosios mokslinės demonstracijos laboratorijų įsigijimo projektas (3,2 mln.).

Šių priemonių fiziniai stebėsenos rodikliai yra santykinai formalizuoti bei stipriai agreguoja EAVP pasiekimus turinio, fiziniu ir finansiniu požiūriu, todėl vertinimo tikslams ir uždaviniams pasiekti vertintojai papildomai pasitelkia Ministerijos programų bei nacionalinių strateginių dokumentų bei susijusių teisės aktų tikslų ir uždavinių hierarchiją, tarp jų ir kriterijus bei rodiklius, padedančius atlikti vertinimą pagal tinkamumo, kokybės, suderinamumo ir kitus kriterijus. Be EAVP priemonių lygmens rodiklių, vertintojai pasitelkia

nacionalinius MTEP ir inovacijų sistemos plėtros rodiklius, kurie iš esmės generalizuojami „žinių trikampio“ koncepcijos pagrindu ir yra identifikuojami valstybės mokslinių įstaigų pertvarkos plane bei „slėnių“ koncepcijoje. Tokiu būdu sukuriamos prielaidos įvertinti, kaip EAVP siekia ne tik stebėsenos rodiklių, bet ir nustatyti, kaip EAVP investicijos prisideda prie MTEP ir inovacijų sistemos, grįstos šiuolaikiniais žinių gamybos ir inovacijų kūrimo principais, transformacijos.

3. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų

3.1. Priemonių tinkamumas socialinių-ekonominių pokyčių kontekste

Besikeičiančios socialinės – ekonominės aplinkos sąlygos gali formuoti naujus poreikius arba mažinti tam tikrų viešųjų intervencijų krypčių aktualumą, todėl svarbus EAVP peržiūrėjimas, įvertinant intervencijų aktualumą ir atitikimą pasikeitusiai socialinei – ekonominei aplinkai. Intervencijų atitikimas socialinei – ekonominei situacijai EAVP parengimo metu nekvestionuojamas – laikoma, kad rengiant priemones, atliekant išankstinius vertinimus ir pan. buvo apibrėžta objektyvi to laiko situacija ir suplanuotos ją atitinkančios intervencijų kryptys, todėl analizuotini tik tie pokyčiai, kurie įvyko jau EAVP įgyvendinimo metu.

Turint omenyje pastaruoju metu vykstančius ženklius socialinius – ekonominius pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius, atlikta socialinės – ekonominės aplinkos pokyčių, galinčių daryti įtaką švietimo ir mokslo sistemai bei viešajai politikai švietimo ir mokslo srityje, analizė. Nors pastaraisiais metais stebimi ženklūs ekonominės būklės svyravimai, tačiau svarbu akcentuoti, kad daugumai švietimo sistemos sprendimų poveikio pasireiškimui būdingas laiko lagas, todėl esami svyravimai vertintini rezervuotai, kadangi planuojamas (pageidautinas) ilgalaikis investicijų poveikis, o ne trumpalaikiai, šiandien dienos aktualijomis pagrįsti sprendimai.

Siekiant identifikuoti socialinės – ekonominės aplinkos pokyčius, įvykusius EAVP įgyvendinimo metu bei darančius įtaką mokslo ir švietimo sistemai, analizuoti tie socialiniai – ekonominiai rodikliai, kurie EAVP parengimo metu apibrėžti kaip reikšmingi šiai sričiai, t.y. atlikta ES struktūrinių fondų panaudojimo strateginiuose dokumentuose pateiktos aplinkos (socio-ekonominės, švietimo ir susijusios) rodiklių raidos 2007-2010(9) m. analizė ir identifikuoti reikšmingi šios aplinkos pokyčiai.

Pagrindinės MTEP sistemos problemos, įvardintos veiksmų programose, išliko ir veiksmų programų įgyvendinimo metu:

- Lietuvos inovatyvumas pagal apibendrintą inovacijų indeksą (*European Innovation Scoreboard)* yra pakankamai žemas ir atsilieka nuo ES vidurkio

Lentelė 1. Inovatyvumo vertinimas pagal apibendrintą inovacijų indeksą (SII)

	2006	2007	2008	2009	2010
Lietuva	0,244	0,259	0,230	0,241	0,227
ES vidurkis	0,505	0,518	0,517	0,515	0,516

Šaltinis: *Innovation Union Scoreboard 2010*

Pagal iki 2010 m. naudotą apibendrinto inovacijų indekso skaičiavimo metodiką, Lietuvos inovatyvumo indeksas nuosekliai augo. Tačiau EK komunikate dėl inovacijų sąjungos[5] buvo numatyta atnaujinti Europos

[5] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Europe 2020: Flagship Initiative Innovation Union“, COM(2010) 546

inovacijų švieslentės (angl. *European Innovation Scoreboard)* rodiklių sąrašą, taip sukuriant geresnį stebėsenos ir vertinimo instrumentą inovacijų sąjungos pažangai matuoti. Atnaujinta Inovacijų sąjungos švieslentės (angl. *Innovation Union Scoreboard)* metodika vertinant visų Europos Sąjungos valstybių narių pažangą inovacijų srityje bus naudojama iki 2020 m. Mastrichto ekonominių ir socialinių tyrimų bei inovacijų ir technologijų mokymo centro (UNU-MERIT) ataskaita "*Innovation Union Scoreboard* 2010" jau parengta naudojant naująjį rodiklių sąrašą. Pagal atnaujintą rodiklių sąrašą sudarytas Lietuvos SII indeksas yra vienas žemiausių ES ir vienintelis turi mažėjimo tendenciją 2006-2010 m. periode. Atitinkamai didėja atsilikimas nuo ES vidurkio[6]. Todėl išlieka itin aktualus poreikis Lietuvoje stiprinti MTEP, orientuojantis į MTEP produkciją ir jos perkėlimą ir panaudojimą privačiame sektoriuje.

- Nepakankamas MTEP finansavimas. Nors išlaidos MTEP augo, tačiau lėšos skiriamos šiai sričiai vis dar yra nepakankamos

Lentelė 2. Išlaidos MTEP 2005-2009 m.

	2005	2006	2007	2008	2009
Išlaidos MTEP, mln. Lt	542	657,8	803,1	890,1	765
Išlaidų MTEP santykis su BVP, proc.	0,75	0,79	0,81	0,8	0,84

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

- Aukštas tyrėjų amžiaus vidurkis

Lentelė 3. MTEP darbuotojai pagal amžių

	2005	2006	2007	2008	2009
MTEP darbuotojai pagal amžių: tyrėjai, proc. (be verslo sektoriaus):					
<25	-	-	-	3,3	2,9
25-34	-	-	-	30,0	29,7
35-44	-	-	-	20,6	21,0
45-54	-	-	-	20,1	20,5
55-64	-	-	-	17,4	17,3
65+	-	-	-	8,6	8,6
MTEP darbuotojai pagal amžių: tyrėjai, turintys mokslo laipsnį ar pedagoginį vardą, proc. (be verslo sektoriaus):					
<25	-	0,3	0,2	0,2	0,2

[6] ES valstybių narių inovacinės veiklos vertinimas pateikiamas 2006-2010 metams, taip užtikrinat galimybę palyginti rezultatus laike bei senosios Europos inovacijų švieslentės atžvilgiu.

25-34	-	13,1	13,0	12,4	13,1
35-44	-	21,1	21,7	22,7	23,1
45-54	-	27,1	26,5	26,2	25,7
55-64	-	24,9	25,3	24,7	24,1
65+	-	13,5	13,3	13,8	13,8

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

- Mažas tyrėjų, ypač dirbančių verslo sektoriuje, skaičius. Nors tyrėjų skaičius nežymiai augo, tačiau jis vis dar nepakankamas

Lentelė 4. MTEP darbuotojų skaičius

	2005	2006	2007	2008	2009
MTEP darbuotojų skaičius (visi sektoriai)	16323	16379	18467	18598	18428
MTEP darbuotojų skaičius verslo sektoriuje	1559	1561	2523	2578	2148

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Kadangi šios problemos buvo akcentuotos EAVP parengimo metu ir situacija beveik nesikeitė EAVP įgyvendinimo metu, todėl numatytų priemonių tinkamumas šiai problematikai spręsti nekvestionuojamas – EAVP priemonių, skirtų MTEP, aktualumas nekinta.

Nepakankamo MTEP darbuotojų (tyrėjų) skaičiaus versle problemos priežastys yra daugialypės. Tai susiję tiek su verslo paklausa tokiems darbuotojams, tiek ir su pasiūla. Analizuojant situaciją iš pasiūlos pusės, minėtina mokslininkų, galinčių įsilieti į verslą ir būti aktyviais inovatyvaus verslo kūrėjais, problema. Kaip akcentuojama ŽIPVP, pagal kasmet daktaro laipsnį įgyjančių skaičių milijonui gyventojų Lietuva atsilieka, lyginant su Šiaurės Europos šalimis. Tai, kad situacija mažai keitėsi ir VP įgyvendinimo metu, rodo Eurostat pateikiami duomenys - Lietuva pagal įgyjančių daktaro laipsnį asmenų skaičių, tenkantį 20-29 m. amžiaus gyventojams, vis dar beveik perpus atsilieka nuo ES 27 vidurkio (Lietuvos rodiklis 2007 m. – 0,08, ES 27 – 0,15 proc.). Tiesa, naujai priimtų studijuoti universitetų III studijų pakopoje skaičius pastaraisiais metais šiek tiek augo, tačiau bendras studijuojančių skaičius nuo 2005 m. nežymiai sumažėjo, ypač fizinių ir technologinių mokslų srityse. Universitetuose III studijų pakopą baigusių skaičius augo, tačiau vis dar atsiliekama nuo ES vidurkio. Norint pasiekti teigiamo postūmio MTEP srityje, būtina parengti didesnį skaičių mokslo daktarų, kurie įsilietų į sistemą, kadangi kokybiški ir pakankami žmogiškieji ištekliai iš esmės yra lemiamas MTEP būklės faktorius ateityje. Poveikis situacijos kaitai tiesiogiai daromas ŽIPVP priemonėmis, tačiau EAVP investicijos taip pat itin aktualios – pagerėjusi studijų infrastruktūra, geresnė ir prieinamesnė mokslinių tyrimų įranga gali tapti svarbia prielaida skatinant didesnį trečiosios pakopos studijas besirenkančių studentų skaičių, taip pat jau turinčių mokslo laipsnį asmenų sugrįžimą/ pritraukimą į Lietuvą.

Lentelė 5. Pokyčiai, turintys įtakos MTEP skirtoms EAVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009			
Studijuojantys doktorantūroje:	2562	2550	⇑	⇓	Tiesioginis
- Fiziniai mokslai	300	287	⇑	⇓	Tiesioginis
- Technologiniai mokslai	548	503	⇑	⇓	Tiesioginis
Parengta specialistų III pakopa	275	338	⇑	⇑⇑	Tiesioginis
⇑ - neženklus augimas ⇓ - neženklus mažėjimas ⇑⇑ - ženklus augimas ⇓⇓ - ženklus mažėjimas					

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

Ekonominis sunkmetis, kaip jau minėta, labiau atsiliepia nacionalinės švietimo ir mokslo sistemos einamajam finansavimui, tačiau EAVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos įgyvendinti ilgalaikiams prioritetams, kurie išlieka aktualūs ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. Nors trumpajame periode, dėl reikalavimo užtikrinti nacionalinį finansavimą įgyvendinant veiksmų programų priemones, sukuriamas neigiamas poveikis biudžeto balansui, tačiau vidutiniame periode, remiantis kitais ES investicijų poveikio tyrimais[7], investuotos struktūrinių fondų lėšos per fiskalinius mechanizmus pilnai kompensuoja nacionalinio kofinansavimo apimtis. Pokyčiai, susiję su besikeičiančia potencialių paslaugų teikėjų verslo situacija, gali lemti tam tikrus projektų įgyvendinimo eigos sunkumus, tačiau projektų administravimo klausimai šiame vertinime plačiau neanalizuojami.

Apibendrinimas

Ženklių socialinės – ekonominės situacijos pokyčių, kurie darytų pastebimą įtaką suplanuotų ir įgyvendinamų priemonių aktualumui, nenustatyta. EAVP įvardintos problemos išlieka aktualios. Lietuvos tarptautiniai indeksai gerėja, tačiau vis dar pakankamai ženklus atsilikimas nuo ES vidurkio. Ekonominis šalies nuosmukis nulėmė, kad net ir dalies rodiklių gerėjimas, kaip išlaidų dalies MTEP nuo BVP didėjimas procentine išraiška, pinigine išraiška sumenko dėl ženkliai sumažėjusio šalies BVP.

3.2. Priemonių tinkamumas teisinio reglamentavimo ir strateginių pokyčių kontekste

Pagrindiniai nacionalinės teisės dokumentai, su kuriais sietinos EAVP investicijos į MTEP plėtrą yra Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcija[8] ir vėliau pagal ją parengtos ir

[7] *ES struktūrinių fondų poveikio BVP vertinimas*, parengė UAB "BGI Consulting", užsakovas LR finansų ministerija, 2009 m.
[8] patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321

patvirtintos „slėnių“ plėtros programos; Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos planas[9].

Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcija parengta ir patvirtinta anksčiau už EAVP, todėl EAVP investicijos planuotos jau atsižvelgiant į šią koncepciją.

Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos planas, numatantis mokslinių tyrimų įstaigų jungimą, buvo parengtas jau po EAVP patvirtinimo. Šio teisės akto nuostatos tapo svarbiu pagrindu VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės įgyvendinimui, kadangi pagal patvirtintą valstybės projektų sąrašą MTEP infrastruktūros plėtrai „slėniuose“ didesnioji dalis projektų siejami su naujųjų mokslo centrų, kuriamų reorganizuojant buvusias mokslinių tyrimų įstaigas, plėtra.

Kaip ir kitų ŠMM administruojamų priemonių atžvilgiu, EAVP priemonėms įgyvendinti yra skirtos atskirų Ministerijos programų dalys. Investicijos į MTEP infrastruktūrą „slėniuose“, aukšto lygio mokslinių tyrimų centruose ir kompetencijos centruose yra suplanuotos pagal BMV ir BNKP programas. Mokslui imliems ūkio subsektoriams reikalinga studijų infrastruktūra atnaujinama pagal BNKP ir atitinkamas NKP. Jau po to, kai buvo parengtos „slėnių“ programos, kuriomis remiantis suplanuotos investicijos pagal BMV ir NKP, siekiant didesnio suderinamumo tarp skirtingose Ministerijos programose ir su jomis susijusiuose dokumentuose numatytų investicijų, buvo parengtos JTP.

2010	IV ketv.	
	III ketv.	
	II ketv.	Atviros prieigos centrų valdymo reglamentas
	I ketv.	VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės valstybės projektų sąrašas (Nr.2)
2009	IV ketv.	Jungtinės tyrimų programos (4) Nacionalinių kompleksinių programų projektų patvirtinimas
	III ketv.	
	II ketv.	VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės valstybės projektų sąrašas (Nr.1)
	I ketv.	
2008	IV ketv.	Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos planas Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtros programos (4) VP2-1.1-ŠMM-02-V priemonės valstybės projektų sąrašas (Nr.1)
	III ketv.	Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) plėtros programa (1 – Jūrinis sl.)
	II ketv.	
	I ketv.	BMV (pirma redakcija)
2007	IV ketv.	BNKP (pirma redakcija)
	III ketv.	

[9] patvirtinta LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimu Nr. 989

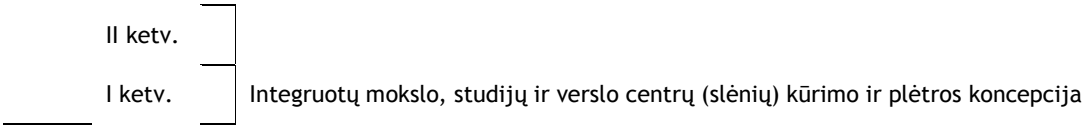

Pav. 1. EAVP priemonių įgyvendinimui svarbių teisės aktų ir dokumentų priėmimo grafikas

Įgyvendinamų EAVP priemonių aktualumo nemažinantys, tačiau prie didesnio poveikio MTEP stiprėjimui turėtų prisidėti ir tiesiogiai su įgyvendinamomis EAVP priemonėmis nesusiję nacionalinio reglamentavimo pokyčiai. Pirmiausiai, tai naujasis LR mokslo ir studijų įstatymas, pagal kurį keičiamas valstybinių aukštųjų mokyklų statusas reorganizuojant jas į viešąsias įstaigas. Šis pokytis turėtų sustiprinti aukštųjų mokyklų motyvaciją aktyviau dalyvauti bendrose su verslu veiklose ir atitinkamai stiprinti šalies MTEP potencialą. Dar viena tikėtina paskata - keičiama mokslo finansavimo tvarka, numatant papildomą finansavimą mokslo ir studijų institucijoms už naujas pagal ūkio užsakymus pateiktas paraiškas.

Apibendrinimas

Dauguma įvykusių teisinių pokyčių yra glaudžiai susiję su EAVP investicijomis bei jų planavimu ir turėjo tiesioginę įtaką EAVP priemonių vykdymui. EAVP įgyvendinimo metu taip pat vyksta nacionalinė mokslo ir studijų sistemos reforma, o mokslo bei studijų institucijų veiklą, finansavimą reglamentuojančiuose dokumentuose atsiranda nuostatų, turinčių sinerginį potencialą ir galinčių sustiprinti įgyvendinamų projektų poveikį MTEP plėtrai.

3.3. Priemonių tinkamumas ES strateginių tikslų kontekste

Rengiant Nacionalinę ES struktūrinės paramos naudojimo strategiją, EAVP, susijusias Ministerijos programas, buvo remiamasi įvairiais strateginiais dokumentais, visų pirma 2005 m. pavasario ES Vadovų Tarybos susitikime atnaujinta Lisabonos strategija, kurioje, siekiant paversti Europą dinamiška ir konkurencinga erdve, patrauklia investuoti ir dirbti, didžiausias dėmesys buvo teikiamas ūkio augimui ir darbo vietų kūrimui. Lisabonos strategijoje buvo išskirti keli svarbūs veiksniai, apimantys žinias, išsilavinimą, inovacijas ir technologijų plėtrą, kuriems strategijoje skiriamas esminis dėmesys. Šie prioritetai buvo atspindėti ir Nacionalinėje Lisabonos strategijos įgyvendinimo programoje[10], apimančioje 2005-2007 m. laikotarpį. EAVP įgyvendinimo metu, 2008 m. pavasarį, buvo pradėtas naujas Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008-2010 m. ciklas. Atitinkamai buvo pakeista Nacionalinė Lisabonos strategijos programa[11]. Europos Komisijos pateiktos atnaujintos Integruotos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairės 2008–2010 metams iš esmės liko tokios pat kaip 2005–2007 metams, atitinkamai išlaikytas ir nacionalinių priemonių tęstinumas, todėl suplanuotų priemonių aktualumas nepasikeitė.

Lisabonos strategijos tiesioginė tąsa – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija „Europa 2020“. Dauguma strategijos tikslų sietini su ilgalaikėmis transformacijomis, todėl ankstyvos pastangos jas įgyvendinti turėtų padidinti jų pasiekimą. Juolab, kad strategija iš esmės nekeičia esminių Lisabonos strategijos nuostatų, tik dar labiau jas sukonkretina ir labiau akcentuoja konkrečius instrumentus, kurie turėtų būti naudojami siekiant šių tikslų. Didesnis dėmesys šiems instrumentams jau šiame programavimo periode duotų naudą ne tik „Europa 2020“ tikslų pasiekimo kontekste, bet apskritai sustiprintų nacionalinę MTEP sistemą.

[10] LR Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimas Nr. 1270 „Dėl nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos“
[11] LR Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimas Nr. 1047 „Dėl nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008-2010 metų programos patvirtinimo“

Naujoje strategijoje „Europa 2020“[12] kaip vienas iš pagrindinių tikslų numatytas pažangus augimas, grindžiamas švietimu, žiniomis ir inovacijomis. Inovacijų skatinimas ir taikymas apskritai gali būti laikomas strategijos „Europa 2020“ šerdimi. Strategiją palydinčiame pavyzdiniame dokumente dėl inovacijų plėtros iki 2020 m.[13] ir Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) vizijoje iki 2020 m.[14] galima išskirti kelias pagrindines Europos mokslinių tyrimų erdvės vystymo kryptis: (1) siekiama užtikrinti mokslo, studijų ir verslo („žinių trikampio“) vystymo suderinamumą; (2) didinamas mokslo ir inovacijų indėlis siekiant ES konkurencingumo tikslų; (4) užtikrinama laisva žinių cirkuliacija.

Mokslo, studijų ir verslo sistemų modernizavimas ir plėtra, investicijų nuoseklumas ir suderinamumas tarpusavyje

Mokslo ir verslo bendradarbiavimo stiprinimas yra vienas iš esminių „Europa 2020“ strategijos tikslų. Pabrėžiama, kad šiame bendradarbiavime labai svarbus vaidmuo tenka smulkaus ir vidutinio verslo įmonėms, kurių įsitraukimas į inovacijų sistemą turėtų didėti. Taip pat svarbi kiekvienos valstybės-narės, ne tik pavienių aukštųjų technologijų centrų, koncentracija ir turimo potencialo išnaudojimas plėtojant inovacijas. Svarbus ne tik finansinis indėlis (viešųjų ir privačių lėšų), bet ir šių investicijų kuriamas poveikis. Todėl turi būti sudarytos geresnės MTEP sąlygos privačiam verslui, dedamos pastangos naikinant barjerus, trukdančius naujų idėjų patekimui į rinką: sprendžiant intelektinės nuosavybės klausimus, lengvinant priėjimą prie finansavimo šaltinių ir t.t.

Ryšiai tarp „žinių trikampio“ dalyvių turi būti stiprinami visų susijusių subjektų pastangomis pradedant mokslo ir studijų institucijomis, baigiant smulkaus ir vidutinio verslo įmonėmis, taip pat naudojant ES siūlomus paramos mechanizmus. Ši nuostata EMTE iki 2020 m. vizijoje laikoma esmine prielaida siekti realaus EMTE investicijų poveikio. Mokslo, studijų ir inovacijų politika ir ją įgyvendinančios programos turėtų būti planuojamos visų susijusių viešosios politikos subjektų bendrai, taip pat įtraukiant galimus naudos gavėjus, kurie padėtų padidinti planuojamų priemonių vertę visuomenės ir ekonomikos poreikių atžvilgiu.

EMTE iki 2020 m. vizijoje pabrėžiama, kad viešoji MTEP turi būti aiškiai orientuota į visuomenės ir verslo poreikius, atliekant pasaulinio lygio tyrimus. Reikalinga užtikrinti aukštą viešų ir privačių investicijų į tyrimus lygį bei strateginę partnerystę siekiant bendrų EMTE vystymo tikslų, o nuolatinis dialogas tarp visuomenės ir mokslo yra būtina sąlyga plėtojant EMTE.

Su mokslo, studijų ir verslo bendradarbiavimo skatinimu sietina ir inovacijų grupių strategija[15]. Kaip akcentuojama EK komunikate, nepaisant to, kad įprastai inovacijų grupės yra rinkos veikiamas reiškinys ir kuriasi spontaniškai, kaip rodo pastarojo dešimtmečio patirtis, valingos ir nuoseklios viešosios politikos, mokslo institucijų, verslo iniciatyvos prisideda prie stiprių inovacijų grupių atsiradimo. Siekiant naujų inovacijų grupių sėkmės, šios iniciatyvos turėtų būti gerai suplanuotos ir pagrįstos labai aiškiu loginiu pagrindu, paremtu tiksliai apibrėžtais verslo interesais, regionų pranašumais, specialia kompetencija, tarptautinio lygio koncentruotais žinių centrais ir rinkos prognozavimu. Priešingu atveju sėkmė ilgajame periode abejotina.

Didesnis mokslo ir inovacijų indėlis siekiant ES konkurencingumo didinimo tikslų

[12] Communication from the Commission „Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth“, COM(2010) 2020

[13] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Europe 2020: Flagship Initiative Innovation Union“, COM(2010) 546

[14] Council of the European Union, Conclusions on the definition of a "2020 Vision for the European Research Area”, 2008

[15] Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui „Pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimas Europos Sąjungoje: įvairialypės inovacijų strategijos įgyvendinimas“, COM(2008) 652

Šis tikslas glaudžiai susijęs su jau minėtuoju poreikiu užtikrinti mokslo, studijų ir verslo sistemų vystymo suderinamumą ir sinergiją. Verslo įmonės, tarp jų ir smulkaus ir vidutinio verslo, turi turėti galimybę lengvai įsitraukti į partnerystę su viešaisiais MTEP subjektais, dalyvauti paramos programų schemose.

Kaip numatyta „Europa 2020“ strategijoje, labai svarbu, kad paramos instrumentai būtų naudojami stiprinant visą vertės grandinę nuo fundamentinių tyrimų iki jų komercializavimo. ERPF investicijos turėtų būti išnaudojamos didinant tyrimų ir inovacijų mastą ir svarbą visoje ES, o smulkus ir vidutinis verslas skatinamas dalyvauti Bendrijos programose. Ženkli dalis viešųjų investicijų turėtų būti skiriama specializuotiems ir koncentruotiems centrams, vykdantiems aukšto lygio tyrimus.

Siekiant didesnio „žinių trikampio“ poveikio ūkio vystymuisi, kituose ES dokumentuose taip pat akcentuojama universitetų, kaip mokslo ir studijų institucijų, ir verslo struktūrinės partnerystės svarba. Kaip pabrėžiama EK komunikate dėl universitetų ir verslo dialogo[16], universitetai turi tapti svarbiais ekonomikos dalyviais ir tuo tikslu siekti kuo glaudesnio bendradarbiavimo su verslu. Ypatingai kalbant apie smulkaus ir vidutinio verslo įmones, universitetai turėtų būti proaktyvūs mezgant ir stiprinant partnerystės ryšius bei imtis veiksmų, palengvinančių įmonių įsitraukimą į technologijų perdavimo procesus, pvz., sukuriant ir vystant specialius padalinius, teikiančius paslaugas (ne tik infrastruktūrą), skirtas verslo pritraukimui, verslo subjektų mokymų organizavimui, organizuojant palaikymą įmonei įsitraukiant į technologijų perdavimo procesą ar pan.

Laisva žinių cirkuliacija, koordinuota parama mokslininkams ir mokslo institucijoms

Bendros funkcionuojančios EMTE sukūrimas yra vienas iš „Europa 2020“ strateginių tikslų. Viešosios lėšos MTEP plėtrai turi būti prieinamos tyrimams, vykdomiems partnerių įvairiose ES šalyse ir už ES ribų. EMTE mechanizmai turi užtikrinti laisvą žinių cirkuliaciją nepaisant nacionalinių sienų, sukuriant mokslininkų mobilumą lengvinančias sąlygas ir pan.

EMTE iki 2020 m. vizijoje pabrėžiama, kad tiek nacionaliniu, tiek ES lygiu taikomi paramos mechanizmai, kurie yra vieni iš pagrindinių EMTE vystymo elementų, turi būti aiškūs ir suprantami. Reikalinga paprastinti finansavimo tvarką ir tokiu būdu didinti pavienių mokslininkų ir mokslo institucijų dalyvavimą įvairiose paramos schemose, dėl biurokratinių reikalavimų jų pernelyg neatitraukti nuo tiesioginės veiklos.

Lentelė 6. Intervencijų atitikimas naujausioms ES strateginėms kryptims mokslo ir inovacijų srityje

Kryptis	Intervencijų atitikimas ES kryptims
Mokslo, studijų ir verslo sistemų modernizavimas ir plėtra, investicijų nuoseklumas ir suderinamumas tarpusavyje	
„Žinių trikampio“ stiprinimas	EAVP ir susijusiuose planavimo dokumentuose „žinių trikampio“ vystymo dimensija siekiant ekonomikos augimo ir konkurencingumo stiprinimo tikslų pakankamai aiški. Tačiau priemonių įgyvendinimo metu šias nuostatas nepakankamai pavyksta paversti veiksmais. Sunkiausiai sprendžiamas klausimas – mokslo ir verslo įtraukimas į bendras veiklas ir visų MTEP etapų stiprinimas.
Paramos iš skirtingų finansavimo instrumentų, paramos, planuojamos skirtingų viešosios politikos subjektų,	Lietuvoje nacionaliniame lygmenyje mokslo ir inovacijų politiką įgyvendina dvi skirtingos institucijos – ŠMM ir LR ūkio ministerija. Nacionalinėje darbotvarkėje kylantys sunkumai dėl šių dviejų politikų

[16] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „A new partnership for the modernisation of universities: the EU Forum for University Business Dialogue“, COM(2009) 158

Kryptis	Intervencijų atitikimas ES kryptims
koordinavimas	koordinavimo ir sinergijos persikelia ir į EAVP įgyvendinimo veiklas. MTEP plėtrai skirtos priemonės turi labai aiškią mokslo arba verslo dimensiją, joms trūksta horizontalumo.
Didesnis mokslo ir inovacijų indėlis siekiant ES konkurencingumo didinimo tikslų	
Vienodas dėmesys visai inovacijų vertės grandinei	ŠMM administruojamose EAVP priemonėse pagrindinis dėmesys skiriamas mokslo ir studijų priemonėms, kurių poveikis tikėtinas fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų kokybės gerėjimui. O mokslinės veiklos produktų išvedimas į rinką jau patenka LR ūkio ministerijos atsakomybės sričiai. Visgi dėl minėto politikų koordinavimo trūkumo ryšio tarp mokslo ir verslo pasigendama.
Viešųjų subjektų proaktyvus vaidmuo skatinant smulkaus ir vidutinio verslo įsitraukimą į MTEP veiklas	Pagal ŠMM administruojamas priemones investuojama į esamą mokslo ir studijų sistemą, pagrindinį dėmesį sutelkiant infrastruktūrai ir mokslo veikloms. Aktyvesnės kuriamų atviros prieigos centrų ir pan. infrastruktūros valdymo veiklos, skatinant mokslo centrus aktyviai dirbti pritraukiant verslą, nenumatytos.
Laisva žinių cirkuliacija, koordinuota parama mokslininkams ir mokslo institucijoms	
Sąlygų mokslininkų mobilumui gerinimas	Pagrindinės priemonės, skirtos mokslininkų mobilumui gerinti, numatytos ŽIPVP.
Sąlygų lengvesniam paramos gavimui sudarymas, daugiau laiko paliekant tiesioginėms veikloms.	Pagal EAVP įgyvendinami stambūs infrastruktūriniai projektai, kurių valdymu užsiima stambios mokslo ir studijų institucijos, todėl bendrųjų ES struktūrinių fondų paramos naudojimo taisyklių taikymas šiems projektams yra suprantamas ir priimtinas. Santykinai daugiau sunkumų gali būti susiję su poreikiu įsigyti naujausią įrangą, kurios aktualumas dėl ilgų administravimo terminų kinta, tačiau tai labiau nacionalinio reglamentavimo sąlygoti iššūkiai (pvz., LR viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimai). Lengvesnio paramos gavimo sąlyga aktualesnė pagal ŽIPVP finansuojamoms priemonėms, kuriose numatyta parama mokslinei veiklai, stažuotėms ir pan., o pareiškėjai yra mokslininkai, tyrėjai, studentai.

Šaltinis: sudaryta autorių

Apibendrinimas

ŠMM administruojamos EAVP priemonės programavimo metu buvo derintos su pagrindiniais ES strateginiais dokumentais (Lisabonos strategija ir ją palydinčiais dokumentais). Šių strateginių dokumentų atnaujinimas 2008 m. žymesnių pakeitimų nenustatė, todėl įgyvendinamų priemonių aktualumui poveikio neturėjo.

Siekiant išlaikyti pagrindinius ES vystymosi tikslus ir atlaikyti iššūkius, 2010 m. buvo parengta nauja strategija „Europa 2020" ir ją palydintys dokumentai (integruotos gairės). Šiuose strateginiuose dokumentuose dar labiau išryškintas MTEP vaidmuo, apibendrintos pagrindinės priemonės, kurių valstybės - narės turėtųsi imtis, siekiant numatytų tikslų. Dokumentuose išskirtinai pabrėžiamas dėmesys visai inovacijų grandinei ir mokslo institucijų vaidmuo aktyvinant MTEP versle. Šis aspektas, vertinimo duomenimis, kol kas nėra pilnai išnaudojamas įgyvendinant EAVP, tačiau yra labai svarbus ne tik „Europa 2020", bet ir apskritai MTEP vaidmens stiprinimui, tikslų siekimui.

3.4. Priemonių suderinamumas

Tarpinio vertinimo metu peržiūrima, kaip strateginiuose dokumentuose fiksuotą sinergiją tarp skirtingų investicijų pavyksta paversti veiksmų sinergija. Vertinant suderinamumą nepamirštama, kad pagrindiniai verslo ir mokslo bendradarbiavimo varikliai yra rinkoje, o dalyvavimas MTEP yra pagrįstas visų dalyvių matoma nauda. Tačiau tuo pačiu pripažįstamas ir svarbus valstybės bei įvairaus lygio politikos formuotojų vaidmuo ne tik skiriant viešąsias lėšas, bet ir užtikrinant įvairių politikos sričių, programų sinergiją bei papildomumą. Šiame poskyryje analizuojamas ŠMM administruojamų EAVP priemonių suderinamumas su kitomis priemonėmis, įgyvendinamomis pagal ŽIPVP ir EAVP (LR ūkio ministerijos administruojama dalis), tiriama, kokie instrumentai taikomi skatinant didesnį suderinamumą.

Priemonių vidinė logika ir jų prisidėjimas prie prioriteto tikslų siekimo gali būti laikomas vidiniu suderinamumu. Šis aspektas, kaip svarbi prielaida užtikrinti įgyvendinamų veiklų atitikimą visuomenės poreikiams, prisidėjimą prie strateginių tikslų, analizuojamas rezultatų kokybės poskyryje.

Suderinamumas su ŽIPVP priemonėmis ir EAVP priemonėmis administruojamomis LR Ūkio ministerijos

Horizontalus koordinavimas tarp skirtingų politikų – ūkio ir mokslo – yra svarbi prielaida sinergijai, įgyvendinant „žinių trikampio“ idėją, pasiekti. Sutariama, kad inovacijų politika gali būti efektyvi tik užtikrinant vienodą dėmesį ir koordinavimą tarp visų inovacijų grandinės elementų, pradedant fundamentiniais tyrimais, baigiant jų komercializavimu.

Kaip jau buvo minėta, remiantis nacionaliniais dokumentais dėl mokslo institutų pertvarkos bei „slėnių“ kūrimo ir plėtros, MTEP ir inovacijos politikos pagrindu laikytinas „žinių trikampis“, sujungiantis mokslo, studijų ir inovacijų (verslo) dimensijas, kurių tarpusavio sąveika yra esminė prielaida žinių visuomenei ir žinių ekonomikai kurti. Šių „žinių trikampio“ elementų stiprinimui numatytos ES struktūrinių fondų lėšos, investuojamos per ŠMM ir LR ūkio ministerijos administruojamas priemones. Pastarųjų analizė nėra šio vertinimo objektas, tačiau investicijos į verslo plėtrą svarbios kaip prielaida sustiprinti ŠMM priemonėmis plėtojamas mokslo ir studijų dimensijas ir užtikrinti „trikampio“ išbaigtumą.

Pagal ES struktūrinės paramos įgyvendinimo logiką ŠMM administruojamos priemonės MTEP ir susijusiose srityse skirstomos į „minkštas“ (įgyvendinamas pagal ŽIPVP), kuriomis siekiama stiprinti mokslininkų, tyrėjų, studentų gebėjimus, bei infrastruktūrines, skirtas sustiprinti tyrimų bazę. EAVP lėšomis finansuojamos infrastruktūrinės priemonės beveik išimtinai susijusios su „slėnių“ infrastruktūra ir NKP prioritetinėse srityse infrastruktūra. Siekiant visiškai išnaudoti sukurtos infrastruktūros pajėgumus ir potencialą, būtina atitinkamose srityse stiprinti ir žmogiškąjį potencialą. Atitinkamų ŠMM administruojamų ŽIPVP ir EAVP priemonių aukštas suderinamumas sukurtų geresnes prielaidas investicijų į MTEP ir susijusias sritis poveikiui, ūkio konkurencingumo didinimui ir ekonomikos augimui.

Siekiant nustatyti EAVP priemonių tikėtiną sinergiją su kitų VP ar kitų tarpinių institucijų administruojamomis priemonėmis, buvo atlikta priemonių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su MTEP ir „žinių trikampio“ stiprinimu, turinio analizė pagal šiuos parametrus:

- Priemonės tikslas;
- Finansuojamos veiklos;
- Priemonės PFSA nustatyti tinkamumo kriterijai;

- Priemonės PFSA nustatyti vertinimo kriterijai;
- Pagal priemonę įgyvendinamų projektų gairėse suformuoti reikalavimai (LMT administruojamų projektų atveju).

Šie kriterijai leidžia nustatyti, kokios prielaidos, kad pagal skirtingas priemones bus įgyvendinti susiję (sinergiški) projektai, yra suplanuotos ir įtvirtintos oficialiuose dokumentuose, pagal kuriuos atrenkami ir finansuojami konkretūs projektai. Žinoma, atskirais atvejais projektų sinergija galima ir visiškai nepriklausomai nuo PFSA ir susijusiuose dokumentuose nustatytų reikalavimų, tačiau siekiant užtikrinti pakankamą sinergiškų projektų srautą ir koncentruotą poveikį EAVP tikslams, tokių atsitiktinių atvejų gali nepakakti. Kiekvienos EAVP priemonės ar priemonių grupės, jeigu jos kažkuria savo dalimi orientuotos į panašius tikslus[17], ryšiai su susijusiomis ŽIPVP 2 ir 3 prioritetų bei EAVP priemonėmis, administruojamomis LR ūkio ministerijos, tikėtino suderinamumo aspektu suskirstytos į keturias kategorijas.

Lentelė 7. Skirtingų VP priemonių, skirtų MTEP plėtrai, suderinamumo vertinimui naudojamų kategorijų paaiškinimas

Žymėjimas	Suderinamumo laipsnis	Paaiškinimas
⟷	Aukštas suderinamumo laipsnis	Aukštu tarpusavio suderinamumu tikėtinai pasižymės priemonės, atitinkančios bent vieną iš kriterijų: 1. Sudaromi valstybinio planavimo sąrašai, o priemonių tikslai ir juos įgyvendinančios veiklos susieti su tuo pačiu investicijų objektu (pvz., NKP); 2. Sąsaja su kitomis priemonėmis PFSA numatyta kaip tinkamumo kriterijus
⟷	Suderinamumas skatinamas	Suderinamumas su kitomis priemonėmis skatinamas numatant atitinkamus vertinimo kriterijus ir skiriant papildomus balus projekto naudos ir kokybės vertinimo metu
⟷	Suderinamumas atsitiktinis	Priemonės susijusios savo tikslais, tačiau nėra numatyta jokių papildomų kriterijų skatinančių konkrečių sinergiškų projektų įgyvendinimą. Pagal vieną priemonę pretenduoti į paramą gali įvairūs subjektai, nebūtinai susiję su kitos priemonės investicijomis.
⟷	Priemonės susijusios netiesiogiai	Priemonių, skirtų bendrųjų kompetencijų lavinimui, ryšys su EAVP 1 prioriteto priemonėmis yra pageidaujamas, tačiau ne kritiškai svarbus.

[17] pvz., pagal VP2-1.1-ŠMM-02-V ir VP2-1.1-ŠMM-04-V priemones remiamas MTEP veikloms skirtos laboratorijų įrangos įsigijimas

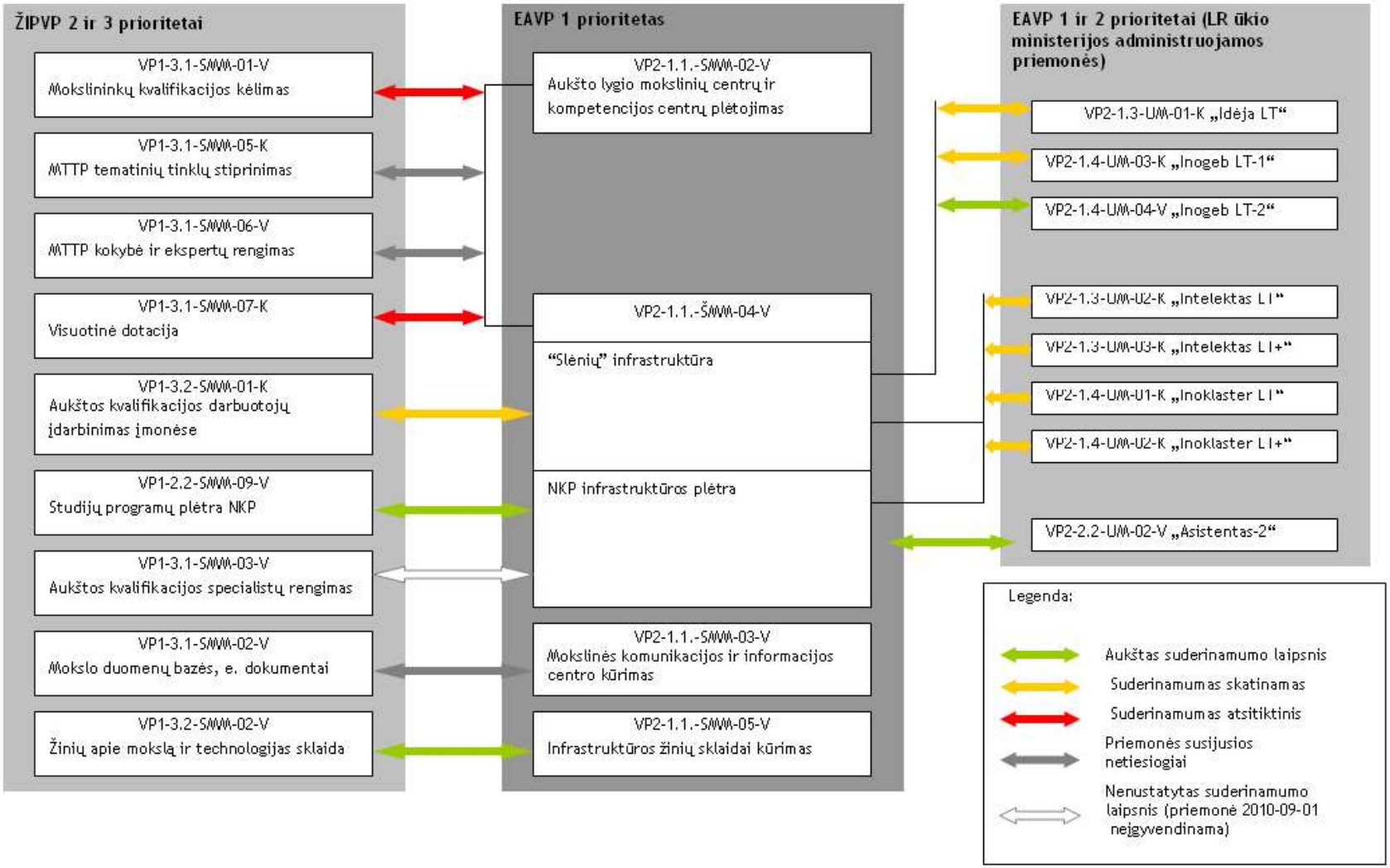

Pav. 2. ŠMM administruojamų EAVP priemonių suderinamumas su EAVP priemonėmis, administruojamomis LR ūkio ministerijos ir ŽIPVP priemonėmis

Aukštas suderinamumo laipsnis nustatytas tarp:

- Priemonės VP1-2.2-ŠMM-09-V (studijų programų plėtra NKP) ir VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės dalies, skirtos NKP infrastruktūros plėtrai. Abiejų šių priemonių metu finansuojami arba pagal patvirtintus valstybės projektų sąrašus numatyti finansuoti turinio / institucinės priklausomybės atžvilgiu susiję projektai.
- Priemonės VP1-3.2-ŠMM-02-V ir VP2-11-ŠMM-05-V, skirtos žinių apie mokslą ir technologijas sklaidai moksleivių tarpe, jaunųjų tyrėjų ugdymui. ŽIPVP priemonės veiklos skirtos jaunųjų tyrėjų atskleidimo ir įtraukimo į mokslinius tyrimus veikloms vykdyti, o EAVP priemonės lėšomis perkama daliai ŽIPVP veiklų įgyvendinti reikalinga demonstracinė – laboratorinė įranga.
- Priemonės VP2-2.2-ŪM-02-V investicijos pagal patvirtintą valstybės projektų sąrašą skirtos kultūros industrijos inkubatorių, tematiškai gana glaudžiai susijusių su VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės investicijomis į Lietuvos kūrybinių ir kultūrinių industrijų NKP infrastruktūros plėtrą.
- Priemonė VP2-1.4-ŪM-04-V, skirta mokslo ir (ar) technologijų parkų, numatytų „slėnių“ programose, infrastruktūros plėtrai ir glaudžiai sietina su VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės „slėnių“ infrastruktūros dalimi. Reikalavimas atitikti vieną iš patvirtintų „slėnių“ programų numatytas kaip VP2-1.4-ŪM-04-V priemonės tinkamumo kriterijus.

Suderinamumas skatinamas tarp šių priemonių:

- Priemonė VP1-3.2-ŠMM-01-V, skirta aukštos kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimui įmonėse, pagal savo tikslus ir turinį galėtų sustiprinti mokslo ir verslo bendradarbiavimo dimensiją, kaip itin svarbią grandį užtikrinant „žinių trikampio“ gyvybingumą. VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės dalis, skirta „slėnių“ infrastruktūros plėtrai, planuojant, kad tai bus bazė studijų – mokslo – verslo bendradarbiavimui. Mokslininkų ir kitų tyrėjų įdarbinimas verslo įmonėse, savo tematika susijusiose su „slėniais“, prisidėtų prie didesnio skirtingų investicijų tipų poveikio bendram ekonomikos skatinimo per MTEP veiklas tikslo. VP1-3.2-ŠMM-01-V priemonėje numatyti papildomi balai už tokius prioritetinius kriterijus: (a) pareiškėjas yra JTP ir/ arba Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtros programų, ir / arba NKP dalyvis (yra tiesiogiai įvardytas atitinkamoje programoje) (skiriama 15 balų); (b) pareiškėjas turi bent dvi bendradarbiavimo sutartis su JTP ir/ arba Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtros programų, ir/ arba NKP dalyviais (skiriama 10 balų).
- Suderinamumas su VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės „slėnių“ infrastruktūros dalimi skatinamas LR ūkio ministerijos administruojamose priemonėse VP2-1.3-ŪM-01-K (Idėja LT) ir VP2-1.4-ŪM-03-K (Inogeb LT-1). Šių priemonių PFSA numatytas prioritetas projektams, kurių veiklos siejasi su Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros programų įgyvendinimu (galima gauti iki 5 papildomų balų projekto naudos ir kokybės vertinimo etape)[18].
- Suderinamumas su visa VP2-1.1-ŠMM-04-V priemone (tiek „slėniais“, tiek NKP) skatinamas LR ūkio ministerijos administruojamose priemonėse VP2-1.4-ŪM-01-K (Inoklaster LT), VP2-1.4-ŪM-02-K (Inoklaster LT+), VP2-1.3-ŪM-02-K (Intelektas LT) ir VP2-1.3-ŪM-03-K (Intelektas LT+). Šių priemonių PFSA numatytas prioritetas projektams, kurių (a) veiklos siejasi su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros programų įgyvendinimu (galima gauti iki 5 papildomų balų projekto naudos ir kokybės vertinimo etape) arba (b) veiklos papildo NKP veiklas ir siejasi pagal tematiką bei vykdytojus (galima gauti iki 5 papildomų balų projekto naudos ir kokybės vertinimo etape)[19].

[18] tiesa, pirmajame PFSA pagal VP2-1.3-ŪM-01-K priemonę, patvirtintame 2008 m. birželio mėn., toks vertinimo kriterijus nustatytas nebuvo ir jis atsirado tik 2009 m. liepos mėnesį patvirtintame naujame PFSA.
[19] Šie vertinimo kriterijai būti įtraukti į PFSA, kurie buvo patvirtinti 2009 m. birželio – liepos mėnesiais. Priemonės, kurių PFSA jau buvo patvirtinti anksčiau, iki tol tokių kriterijų neturėjo.

Suderinamumas neužtikrintas (atsitiktinis) tarp šių priemonių:

- Pagal priemonę VP1-3.1-ŠMM-01-V įgyvendinamos veiklos skirtos podoktorantūrinių stažuočių finansavimui, studentų mokslinių darbų skatinimui, mokslininkų trumpalaikių vizitų organizavimui (Lietuvos mokslininkų užsienyje ir užsienio mokslininkų Lietuvoje). Projektų pagal šias veiklas vykdytojas yra LMT, kuri pagal patvirtintus kriterijus (nustatytus specialiose gairėse) skirsto finansavimą konkrečių mokslininkų, tyrėjų, studentų veiklai. Pagal atskiruose LMT patvirtintuose dokumentuose nustatytus pateikiamų paraiškų vertinimo kriterijus nėra numatytos skatintinos sąsajos su „slėnių“, aukšto lygio mokslinių centrų ar NKP tematikomis.
- Pagal priemonę VP1-3.1-ŠMM-07-K parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija) taip pat yra administruojama LMT, o mokslininkų ir kitų tyrėjų paraiškos vertinamos pagal LMT patvirtintus projektų naudos ir kokybės vertinimo kriterijus. Šiuose kriterijuose tiesioginė sąsaja su „slėnių“, aukšto lygio mokslinių centrų ar NKP tematikomis nenumatyta.

Suderinamumas tarp ŠMM administruojamų EAVP priemonių

VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonė „Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas“ skirta integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) vystymui ir susijusios studijų infrastruktūros atnaujinimui. Šios priemonės metu įgyvendinamų projektų tarpusavio suderinamumas yra labai svarbi sąlyga siekiant EAVP ir nacionaliniuose dokumentuose nustatytų tikslų stiprinti mokslo, studijų ir verslo sąveiką MTEP srityje ir tokiu būdu spartinti šalies ūkio augimą.

Pagal savo tikslus priemonė VP2-1.1-ŠMM-02-V „Aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijos centrų plėtojimas“ skirta skatinti aukšto lygio mokslinių tyrimų (mokslinių tyrimų centrų, vienijančių mokslininkus ir vykdančių tam tikros tematikos mokslinius tyrimus, pripažįstamus tarptautiniu mastu) ir kompetencijos (mokslinių tyrimų centrų, vienijančių mokslininkus ir vykdančių aukšto lygio fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus, skirtus tam tikro mokslui imlaus ūkio subsektoriaus plėtrai) centrų, išskyrus tuos, kurie yra tiesiogiai susiję su Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijos[20] įgyvendinimu, kūrimą ir plėtrą.

Pagal šią priemonę 2009 m. vasarą buvo pasirašytos sutartys dėl penkių centrų infrastruktūros plėtros. Pastebėtina, kad nepaisant to, jog priemonės PFSA[21] nurodoma, kad pagal VP2-1.1-ŠMM-02-V priemonę nefinansuojami tie aukšto lygio mokslinių tyrimų centrai ir kompetencijos centrai, kurie yra tiesiogiai susiję su Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) koncepcijos įgyvendinimu, beveik visi įgyvendinti projektai turi aiškią tiesioginę sąsają su vėliau pradėtais įgyvendinti integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) infrastruktūros plėtros projektais: VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės, skirtos „slėnių“ plėtrai, lėšomis perkama įranga, papildanti VP2-1.1-ŠMM-02-V priemonės lėšomis pradėtų steigti aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijos centrų laboratorijas nauja įranga. Nacionalinio lygmens tikslo plėtoti aukšto lygio MTEP tyrimus atžvilgiu, abiejų priemonių sinergija vertintina teigiamai, tačiau lieka abejonė dėl įgyvendinamų projektų atitikimo VP2-1.1-ŠMM-02-V priemonės reikalavimams.

„Slėnių“ MTEP infrastruktūros ir įrangos atnaujinimas įgyvendinamas pagal BMV programą, studijų ir mokslo infrastruktūros ir įrangos aukštosiose mokyklose atnaujinimas – pagal BNKP (ir atitinkamas NKP). Šių dviejų Ministerijos programų didesniam suderinamumui pasiekti buvo nuspręsta parengti ir JTP, apimančias abiejų minėtų Ministerijos programų, taip pat nacionalines investicijas į MTEP infrastruktūrą.

Parengtos ir patvirtintos šios JTP:

[20] patvirtinta LRV 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321
[21] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2008 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. ISAK-3162

- Medžiagų mokslų, fizikos ir chemijos JTP[22];
- Inžinerijos ir informacinių technologijų JTP[23];
- Biomedicinos ir biotechnologijos JTP[24];
- Gamtos išteklių ir žemės ūkio JTP[25].

JTP, skirtingai negu „slėnių“ apimamos MTEP sritys, aiškiau siejamos su konkrečiomis mokslinių tyrimų sritimis. Taigi JTP turėtų prisidėti sprendžiant dilemas, kurias sukuria dalyje „slėnių“ persidengiančios tos pačios (arba labai artimos) tyrimų sritys. Atitinkamai, galbūt JTP atsiradimas vertintinas kaip investicijų į MTEP infrastruktūrą rekonceptualizavimas, atsiremiant ne nuo „slėnių“, kaip asocijuotų subjektų, bet nuo konkrečių vystomų tyrimų sričių, nepriklausomai nuo to, kuriuose „slėniuose“ jos įgyvendinamos.

Programos	**Programą sudarančių projektų loginio susiejimo pagrindas (pirminis)**
BMV	Teritorija
BNKP	Mokslinių tyrimų ir ekonominės veiklos sektoriai
JTP	Mokslinių tyrimų ir ekonominės veiklos sektoriai (sietina su mokslo sritimis)

Šaltinis: sudaryta autorių

Dėl vienodo loginio programų sudarymo pagrindo kiekviena NKP visa apimtimi patenka į vieną iš JTP. O kiekviename „slėnyje“ įgyvendinami projektai pagal kelias JTP. Išskyrus „slėnį“ „Nemunas“ ir Jūrinį slėnį, kurie dėl savo aiškios koncentracijos į tam tikras MTEP sritis, atitinka vieną JTP.

Tiesioginis suderinamumas tarp VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės pirmojo sąrašo projektų („slėnių“ MTEP infrastruktūra) ir antrojo sąrašo projektų (studijų ir mokslo infrastruktūra pagal NKP) tematiniu atžvilgiu yra, tačiau kokiomis formomis jis pasireikš praktikoje vienareikšmiškai įvertinti sudėtinga dėl jau minėtojo skirtumo: „slėniai“ sudaryti teritoriniu/mokslo institucijų pagrindu, o NKP apima beveik visas tai pačiai MTEP sričiai priskirtinas studijų programas dėstomas skirtingose šalies aukštosiose mokyklose. Tiesa, kadangi didesniąją dalį visų VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės projektų (pagal abu sąrašus) įgyvendina tos pačios mokslo ir studijų institucijos, prielaidų, kad šių projektų įgyvendinimas ateityje turės sinerginį poveikį stiprinant MTEP (arba greičiau mokslo ir studijų sistemą), išties yra, tačiau reali situacija greičiau priklausys nuo investicijas gaunančių mokslo ir studijų institucijų individualių veiksmų, kurie EAVP priemonėmis išskirtinai skatinami nėra.

Apibendrinimas

Apibendrinant ŠMM administruojamų EAVP priemonių suderinamumą tarpusavyje ir su ŽIPVP priemonėmis, darytinos šios išvados:

1. ŠMM administruojamos EAVP priemonės turi aiškią mokslo ir studijų dimensiją. Šių priemonių suderinamumas su LR ūkio ministerijos administruojamomis EAVP priemonėmis atskirai neskatinamas, tačiau LR ūkio ministerijos patvirtintuose priemonių PFSA yra numatyti atitinkami tinkamumo kriterijai arba už didesnį suderinamumą su ŠMM priemonėmis skiriami papildomi balai

[22] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-2363
[23] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-2362
[24] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-2364
[25] patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. ISAK-2377

projekto naudos ir kokybės vertinimo etapo metu. Manytina, kad tai paskatins didesnį su „slėniais“ ir NKP susijusių verslo įmonių dalyvavimą ES struktūrinių fondų mechanizmuose ir leis sustiprinti „žinių trikampio“ verslo komponentę.

2. ŽIPVP priemonės, skirtos finansuoti mokslinę veiklą, stažuotes, mokslininkų vizitus ir pan., papildomai su EAVP infrastruktūros projektais derinamos nėra – visi potencialūs paramos gavėjai gauti finansavimą pretenduoja vienodomis sąlygomis. Žinoma, manytina, kad praktikoje tokių sinergiškų atvejų tikrai bus, bet jie paramos planavimo kontekste laikyti atsitiktiniais, bet ne valingai planuotais.
3. ŠMM administruojamų EAVP priemonių suderinamumas tarpusavyje labiausiai sietinas su skirtingų investicijų koordinavimu įsigyjant įrangą. MTEP įrangos tinkamumas ir suderinamumas dėl savo sudėtingumo gali būti įvertintas tik atitinkamos srities specialistų, kurie buvo pasitelkti paraiškų vertinimo metu ir kitais etapais. Taip pat ŠMM papildomai, po to kai buvo parengtos BMV ir BNKP, rengė JTP, kuriose dar kartą buvo derinamas skirtingų investicijų toms pačioms mokslo sritims suderinamumas. Laikoma, kad šie ŠMM atlikti veiksmai yra pakankami, o suderinamumas tarp skirtingų EAVP priemonių yra pakankamas.

4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų

4.1. Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje

Vertinimo techninėje specifikacijoje suformuotas uždavinys atlikti EAVP vertinimą pagal rezultatyvumo kriterijų. Rezultatyvumo kriterijus - tai vertinimo kriterijus, pagal kurį vertinamas programos produktų ir rezultatų pasiekimo laipsnis, t.y. šiuo atveju, santykis tarp EAVP programoje planuotų stebėsenos rodiklių reikšmių ir pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių. Kadangi vertinimas atliekamas programos įgyvendinimo periodo viduryje, rezultatyvumo kriterijus taikomas ne tik konstatuoti faktinį periodo vidurio rezultatyvumo laipsnį, tačiau ir numatyti rezultatyvumo tikimybę periodo pabaigoje. Stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnio tikimybės vertinimas įpareigoja pasitelkti papildomus duomenų surinkimo ir analizės instrumentus, kadangi tikimybės vertinimas yra veikla, nukreipta į esamų sąlygų ir ateityje įvyksiančių reiškinių analizę.

4.1.1. Prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumas

EAVP rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo prioriteto ir uždavinių lygmenyje vertinimas atliekamas agreguojant priemonių lygmens fizinius stebėsenos rodiklius. Toks prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumo vertinimo būdas pasirinktas dėl rodiklių struktūros (prioriteto ir uždavinių rodikliai tiesiogiai atspindi siekiamas priemonių lygmens rodiklių sumines vertes) bei dėl to, kad dauguma fizinių rodiklių šiuo metu dar tik siekiami, kas lemia ribotą makro lygmens analizės metodų taikymą.

Lentelė 8. 1 Prioriteto "Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra" rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas

Prioriteto lygmens rodiklis	Skaičiais išreikšti uždaviniai 2015 m.	Faktinio rezultatyvumo vertinimas (tik ŠMM priemonių pagrindu)	Tikėtino rezultatyvumo vertinimas periodo pabaigoje (tik ŠMM priemonių pagrindu)	Komentaras
(1) Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)	129,5	0	0	Rodiklio reikšmė nėra siekiama
(2) MTTP projektų skaičius	260 (iš jų 100 ŠMM)	3	31[26]	Rodiklio reikšmė nėra pakankamai kontraktuota

(1) Programavimo etape buvo numatyta, kad 1 prioriteto pagrindinis rodiklis „Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)" bus siekiamas ŠMM ir LR ūkio ministerijos uždavinių ir juos įgyvendinančių priemonių pagrindu. Tačiau, dėl priemonių lygmenyje suplanuotos intervencijos logikos, rezultato rodiklis „Pritraukta privačių investicijų" nėra tinkamas matuoti rezultatus, tiesiogiai pasiektus įgyvendinant ŠMM priemones ir projektus. 1 uždavinio pagrindu įgyvendinamos ŠMM priemonės finansuoja tik viešojo sektoriaus MTEP ir susijusią infrastruktūrą, į projektus netraukiant privačių investicijų. Šio prioriteto lygmens rodiklio siekiama tik LR ūkio ministerijos priemonių pagrindu. Remiantis esama priemonių įgyvendinimo stadija, 1 prioritetui planuotų ir kontraktuotų lėšų santykiu bei planavimo dokumentuose pateikiama informacija apie investicijų kryptis, daroma išvada, kad ŠMM priemonės neprisideda ir neturės galimybių prisidėti prie šio rodiklio pasiekimo.

[26] Be vertinimo metu patvirtintos VP2-1.1-ŠMM-06-V priemonės

(2) 1 prioriteto pagrindinis rodiklis „MTTP projektų skaičius“ planuotas pasiekti visų keturių 1 prioriteto uždavinių pagrindu. Rodiklis iš esmės akumuliuoja įvairaus pobūdžio (fizinės infrastruktūros, tyrimų ir kt.) priemonių lygmens projektų pasiekimus, kurie pasižymi skirtingais požymiais ir finansavimo apimtimi. Iš esmės rodiklis atspindi tik įgyvendinamų projektų skaičių. Vertinant tik ŠMM atsakomybėje esančių rodiklių dalį, prioriteto pagrindinio rodiklio „MTTP projektų skaičius“ faktinis rezultatyvumas sudaro 3 proc., tačiau tai nėra neigiamas rezultatas turint omenyje, kad programa įgyvendinama iki 2015 m. Tikėtino rezultatyvumo, kuris remiasi kontraktuotų fizinių rodiklių reikšmėmis, vertinimas atskleidžia, kad pagrindinis 1 prioriteto rodiklis „MTTP projektų skaičius“, neatlikus priemonių pakeitimų ir papildymų, nebus pasiektas. Šis rodiklis yra sudarytas iš 1 uždavinio produkto rodiklio (60 MTTP bazės plėtros projektų), kurio kontraktavimo laipsnis šiuo metu siekia 52 proc., ir iš 2 uždavinio produkto lygmens rodiklio (40 MTTP projektų), kurio kontraktavimas siekia 0 proc., o priemonės nėra suplanuotos.

Prioriteto lygmens rodiklių rezultatyvumas vertinimo metu buvo žemas, o tikėtinas rezultatyvumas dėl programavimo metu sudaryto plano ir įgyvendinimo nesuderinimo yra mažai tikėtinas. Rodiklio „Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)“ ŠMM priemonėmis nėra siekiama, o tikėtinas rodiklio „MTTP projektų skaičius“ rezultatyvumas siekia apie 31 proc.

Lentelė 9. 1 prioriteto 1 uždavinio “Sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę” rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Uždavinio lygmens rodikliai	Skaičiais išreikšti uždaviniai 2015 m.	Faktinio rezultatyvumo vertinimas (tik ŠMM priemonių pagrindu)	Tikėtino rezultatyvumo vertinimas periodo pabaigoje (tik ŠMM priemonių pagrindu)	Priemonės kurių pagrindu siekiama rodiklio reikšmė
(1) Rezultato: Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)	72,5	0	0	Rodiklio reikšmė nėra siekiama
(2) Rezultato: Sukurti ir veikiantys mokslinių tyrimų centrai	12	3	25	
(3) Produkto: MTTP bazės plėtros projektų skaičius	60	3	31[27]	Rodiklio reikšmė nėra pakankamai konktraktuota

(1) Dėl priemonių lygmenyje suformuotos intervencijos logikos, 1 uždavinio rezultato rodiklis „Pritraukta privačių investicijų“ nėra tinkamas matuoti rezultatus, tiesiogiai pasiektus įgyvendinant ŠMM priemones ir projektus. 1 uždavinio pagrindu įgyvendinamos ŠMM priemonės finansuoja tik viešojo sektoriaus MTEP ir susijusią infrastruktūrą, į projektus netraukiant privačių investicijų. Remiantis esama priemonių įgyvendinimo stadija, prioritetui planuotų ir kontraktuotų lėšų santykiu bei planavimo dokumentuose pateikiama informacija apie investicijų kryptis, daroma išvada, kad šis rodiklis pasiektas nebus. Tai, kad (a) šis rodiklis laikomas rezultato rodikliu; (b) jį numatyta siekti ir įgyvendinant kitus 1 prioriteto uždavinius[28]; (c) rodiklis „Pritraukta privačių investicijų“ skaičiuojamas ir prioriteto lygiu, akumuliuojant atskirų uždavinių pagrindu pasiektas jo reikšmes, neleidžia svarstyti galimos alternatyvios rodiklio prasmės ir aiškinti jį kaip poveikio, kuris atsiras po viešosios MTEP infrastruktūros projektų įgyvendinimo, rodiklį.

[27] Be vertinimo metu patvirtintos VP2-1.1-ŠMM-06-V priemonės

[28] Pvz. LR ūkio ministerijos administruojamų EAVP 1 prioriteto 3 uždavinio priemonių rodiklių skaičiavimo metodikoje, rodiklis „Pritraukta privačių investicijų“ aiškinamas atitinkamai: „*Privačios investicijos - pareiškėjo privatus indėlis į projektą*“, o „*rodiklio skaičiavimui bus įtraukiamos tik tiesioginės privačios investicijos, t. y. pareiškėjo indėlis, į tinkamas ir netinkamas išlaidas*“.

(2) 1 uždavinio rezultato rodiklis "Sukurti ir veikiantys mokslinių tyrimų centrai" apibrėžiamas kaip moksliniams tyrimams skirta viešojo sektoriaus institucinė, materiali ir informacijos išteklių, tinklų, darbo priemonių, instrumentų bei paslaugų infrastruktūra. Nors faktinis šio rezultato rodiklio rezultatyvumo rodiklis yra žemas, tačiau tikėtinas rezultatyvumas yra aukštas ir sudaro 208 proc.

(3) 1 uždavinio produkto rodiklis „MTTP bazės plėtros projektų skaičius" apibrėžiamas kaip pagal veiksmų programos priemonę gavę paramą (pasirašytos projektų finansavimo ir administravimo sutartys) ir baigti įgyvendinti projektai. Projektai vertinimo metu dar tik įgyvendinami, todėl faktinis rezultatyvumas yra žemas. Dėl EAVP priedo pakeitimų ir finansinių intervencijų perskirstymo yra kontraktuota tik pusė planuojamos rodiklio reikšmės, todėl tikėtinas rezultatyvumas siekia apie 52 proc. Šią situaciją turėtų pakeisti jau vertinimo metu patvirtinta nauja 1 uždavinio priemonė (VP2-1.1-ŠMM-06-V), pagal kurią suplanuota iki periodo pabaigos įgyvendinti 40 MTEP bazės plėtros projektų. Vis dėlto, produkto rodiklis atspindi tik MTEP bazės plėtros projektų (administracine prasme) skaičių, o ne jų mastą, kuriamus rezultatus ir poveikį.

1 uždavinio rodiklių faktinis rezultatyvumas vertinimo metu buvo žemas, nes dauguma priemonių buvo įgyvendinimo etape. Rezultato rodiklio „Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)" nėra siekiama priemonių ir projektų lygiu, o tikėtinas rezultatyvumas dėl programavimo ir įgyvendinimo fazės įvairių veiksnių yra lygus nuliui. Rezultato rodiklio „Sukurti ir veikiantys mokslinių tyrimų centrai" tikėtinas rezultatyvumas yra aukštas dėl viršKontraktuotos šio rodiklio reikšmės. Tikėtina, kad produkto rodiklis „MTTP bazės plėtros projektų skaičius" bus pasiektas pilnai (su naujai patvirtinta VP2-1.1-ŠMM-06-V priemone).

Lentelė 10. 1 prioriteto 2 uždavinio "Padidinti viešojo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms" rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Uždavinio lygmens rodikliai	Skaičiais išreikšti uždaviniai 2015 m.	Faktinio rezultatyvumo vertinimas (tik ŠMM priemonių pagrindu)	Tikėtino rezultatyvumo vertinimas periodo pabaigoje (tik ŠMM priemonių pagrindu)	Priemonės kurių pagrindu siekiama rodiklio reikšmė
(1) Rezultato: Bendrų darbo vietų skaičius mokslinių tyrimų srityje	650	0 (1 uždavinio pagrindu: 0)	0 (1 uždavinio pagrindu: 598)	Rodiklio reikšmės siekiama 1 uždavinio priemonių pagrindu
(2) Rezultato: Pasirašytos bendradarbiavimo sutartys tarp tyrimų institucijų ir MVĮ	100	0 (1 uždavinio pagrindu: 5)	0 (1 uždavinio pagrindu: 177)	Rodiklio reikšmės siekiama 1 uždavinio priemonių pagrindu
(3) Produkto: MTTP projektų skaičius	40	0	0	Rodiklis nėra siekiamas

2 uždavinio įgyvendinimui nebuvo patvirtintos priemonės, kurių pagrindu būtų vykdomi MTEP projektai ar analogiškos veiklos. Šioje situacijoje galimos alternatyvos, kurių pasirinkimas turėtų priklausyti nuo teisinių – administracinių galimybių, likusių lėšų kiekio.

Viena iš alternatyvų – atsisakyti 1 prioriteto 2 uždavinio ir padaryti atitinkamus pakeitimus EAVP ir EAVP priede. Šis sprendimas gali būti pagrįstas aplinkybe, kad visos ŠMM MTEP skirtos lėšos buvo nukreiptos į 1 uždavinį, o šio uždavinio priemonių lygmenyje yra numatyta siekti abiejų 2 uždavinio rezultato rodiklių. (1) Rezultato rodiklis "Bendrų darbo vietų skaičius mokslinių tyrimų srityje" 1 uždavinio priemonių pagrindu yra kontraktuotas 92 proc., todėl tikėtinas rezultatyvumas yra aukštas (tačiau pilnai rodiklio reikšmei pasiekti nepakankamas[29]). (2) Rezultato rodiklis "Pasirašytos bendradarbiavimo sutartys tarp tyrimų institucijų ir MVĮ" 1 uždavinio priemonių pagrindu yra kontraktuotas 177 proc., todėl tikėtinas

[29] Be vertinimo metu patvirtintos VP2-1.1-ŠMM-06-V priemonės

rezultatyvumas yra aukštas. 2 uždavinio produkto rodiklis „MTTP projektų skaičius“, remiantis esamais duomenimis, nebus pasiektas, kadangi šio produkto rodiklio pasiekimui nėra numatytos priemonės bei finansiniai ištekliai, o 1 uždavinio produkto lygmens rodikliai negali būti priskirti, kadangi tokiu atveju būtų dubliuojami priemonių sukuriami produktai.

Visgi, siekiant didesnio MTEP prieinamumo įmonėms, 1 prioriteto 2 uždavinys galėtų būti įgyvendinamas suplanavus naują priemonę.

EAVP 1 prioriteto 2 uždavinys “Padidinti viešo sektoriaus MTTP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms” tiesiogiai implikuoja viešojo MTTP sektoriaus bendradarbiavimo su įmonėmis stiprinimą. Pirmojo šio prioriteto uždavinio pagrindu iš esmės atnaujinama viešojo sektoriaus infrastruktūra ir įranga, sukuriant prielaidas didesniam MTTP veiklos efektyvumui. Todėl 2 uždavinys turėtų būti nukreipiamas bendradarbiavimo dimensijai su verslu stiprinti. Juo labiau, kad pati 1 prioriteto „Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra” formuluotė ir pirmasis EAVP tikslas “Didinti aukštos pridėtinės vertės verslo lyginamąją dalį” tiesiogiai implikuoja tai, kad viešosios politikos intervencija turėtų būti žymiai labiau orientuota į privataus sektoriaus MTEP potencialo didinimą bei bendradarbiavimo dimensijos tarp viešojo MTEP sektoriaus ir įmonių stiprinimą. Periodo viduryje ŠMM įgyvendinamos 1 prioriteto 1 uždavinio priemonės yra orientuotos išskirtinai į viešosios MTEP infrastruktūros stiprinimą bei studijų sistemos infrastruktūros plėtrą. Verslo subjektų MTEP potencialo plėtros ar jų galimybių pasinaudoti viešąja MTEP infrastruktūra skatinimas EAVP išlieka nepakankamas. Taip pat nėra priemonių, kurios tiesiogiai įgyvendintų EAVP aprašomojoje dalyje aptariamas, pagal 1 prioritetą planuojamas investicijas į viešųjų mokslinių tyrimų įstaigų ir universitetų atliekamus mokslinius tyrimus, kurie sietini su teigiamu poveikiu ir aktualumu verslo plėtrai ir ūkio augimui.

Tai, kad EAVP 1 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimu nėra suplanuotos priemonės, atitinkamai apriboja galimybę pasiekti užsibrėžtas 1 prioriteto strateginių konteksto rodiklių reikšmes: „Bendros išlaidos MTTP (proc. nuo BVP)“ (ir ypač šio rodiklio dedamoji – privataus sektoriaus MTTP išlaidos; „Tyrėjų skaičius, tenkantis tūkstančiui užimtųjų/dalis įdarbinta versle (proc.)“) ir „Europos patentų biurui pateiktų paraiškų skaičius 1 mln. gyventojų“.

Nepaisant to, kad šio prioriteto rėmuose LR ūkio ministerijos įgyvendinamos priemonės prisideda prie šių rodiklių, manytina, kad be ŠMM indėlio jos yra nepakankamos. Ypač tokių ambicingų strateginių konteksto rodiklių reikšmių atžvilgiu (pvz. Bendros išlaidos MTTP – 2,2 proc. nuo BVP).

4.1.2. Priemonių lygmens rezultatyvumas

Vertintojai, siekdami nustatyti esamą priemonių lygmens fizinių stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį, atliko SFMIS kaupiamų stebėsenos duomenų analizę. Faktinio (SFMIS 2010-09-01 duomenys) rezultatyvumo vertinimas remiasi trimis pagrindinėmis SFMIS duomenų reikšmėmis – (1) EAVP priede planuojamos stebėsenos rodiklių reikšmės; (2) pasiektos stebėsenos rodiklių reikšmės; (3) projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytos pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmės. Šių duomenų pagrindu vertintojai nustatė esamą EAVP priemonių rezultatyvumą, kuris rezultatyvumo duomenų lentelėse diferencijuojamas į (a) faktinį rezultatyvumą (2010-09-01) ir (b) rezultatyvumą pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis (2010-09-01). Faktinio rezultatyvumo procentiniai įverčiai indikuoja, kokia dalis fizinių stebėsenos rodiklių jau yra pasiekta ir/ar kontraktuota lyginant su EAVP priede planuotomis reikšmėmis.

Vertintojai, siekdami nustatyti tikėtiną EAVP priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį periodo pabaigoje, pasitelkė papildomus duomenų surinkimo ir analizės instrumentus. Kadangi nominalių fizinių rodiklių reikšmių prognozė yra neįmanoma (t.y. fiziniai stebėsenos rodikliai yra skirtingos prigimties bei jų pasiekimas priklauso nuo įvairių politinių, socialinių, administracinių, žmogiškųjų ir kt. veiksnių), vertintojai nusprendė identifikuoti ir įvertinti rizikos nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių laipsnį kiekvienos EAVP priemonės atžvilgiu. Rezultatyvumo rizikos laipsnio vertinimas apima mikro ir

mezo lygmenis. Mikro lygmenyje yra vertinamas projektų įgyvendinimo lygmuo ir, remiantis projektų vykdytojų nuomone, yra identifikuojamos rizikos nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių projektų lygmenyje. Mezo lygmuo apima atskirų priemonių planavimą ir įgyvendinimą ŠMM lygmenyje. T.y. vertintojai siekdami nustatyti tikėtiną rezultatyvumą peržiūrėjo atskirų EAVP priemonių įgyvendinimo eigą, kiekvieną iš jų priskirdami vienam iš etapų. Išskirti priemonių įgyvendinimo etapai apima:

- Planavimo stadiją (kurios metu identifikuojami galimi projektų vykdytojai, veiklos ir pan.);
- Projektų finansavimo sąlygų aprašo rengimo stadiją;
- Projektų rengimo stadiją;
- Finansuotinų valstybės projektų sąrašo sudarymo stadiją;
- Kvietimo teikti paraiškas išsiuntimo ir paraiškų rengimo stadiją;
- Paraiškų vertinimo ir finansuojamų projektų sąrašo parengimo stadiją;
- Projektų finansavimo ir administravimo sutarčių sudarymo stadiją;
- Projektų įgyvendinimo stadiją.

Priklausomai nuo priemonės priskyrimo konkrečiai priemonės įgyvendinimo stadijai bei kokybinės stadijos analizės, identifikuojamos rizikos nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių.

Vertinant tikėtiną rezultatyvumą taip pat buvo remiamasi faktinio rezultatyvumo vertinimo duomenimis, t.y. buvo siekiama identifikuoti jau pasiektų fizinių stebėsenos reikšmių santykį su finansiniais stebėsenos duomenimis, įvertinant, kokia dalis fizinių rodiklių pasiekta panaudojus išmokėtas (ar kontraktuotas) lėšas.

Remiantis faktinio rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimo metodika, vertintojai atliko visų EAVP priemonių rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimą, kurio rezultatai yra pateikiami priemonės lygiu. Rezultatai yra pavaizduoti žalia, geltona ir raudona spalva, kurios atitinkamai atspindi tikėtino rezultatyvumo nulinį rizikos laipsnį, vidutinį rizikos laipsnį ir aukštą rizikos laipsnį.

Apibendrinus visų EAVP priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai identifikavo nemažai rizikų, pasireiškiančių projektų įgyvendinimo lygmenyje, tačiau pagal apibrėžtą rezultatyvumo vertinimo metodiką bei turint omenyje tą faktą, kad produkto ir rezultato rodikliai nėra specifiški ir santykinai formalizuoti, vertintojai mano, kad itin didelių rizikų nepasiekti EAVP priemonių lygmens produkto ir rezultato rodiklių nėra. Tačiau 43 proc. rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinis rizikos laipsnis (pav. žemiau).

Pav. 3 EAVP 1 prioriteto priemonių stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnio įvertinimas

Vertintojai rekomenduoja atkreipti dėmesį į projektų įgyvendinimo metu iškylančias rizikas. Šios rizikos gali paveikti ne tik EAVP priede numatytus pasiekti stebėsenos rodiklius, bet įsigyjamos infrastruktūros ir įrangos kokybinius parametrus, jų tinkamumą mikro lygmenyje, ilgaamžiškumą ir kt. Pagrindinės projektų įgyvendinimo lygmenyje iškylančios rizikos:

1. Rizikos, susijusios su viešųjų pirkimų vykdymu;
2. Rizikos, susijusios su nekilnojamo turto teisiniais ir administraciniais veiksniais;
3. Sunkumai užtikrinti projekto kofinansavimą ir/ar apyvartinių lėšų, reikalingų projektų vykdymui, stoka;
4. Sunkumai atliekant infrastruktūros rangos darbų priežiūrą, užtikrinant kokybę;
5. Sunkumai identifikuojant tinkamą įrangą ir ją įsigyjant;
6. Užsitęsęs projektų dokumentacijos derinimas su įgyvendinančiąja agentūra;
7. Vidiniai organizaciniai nesutarimai, interesų konfliktai įgyvendinant projektų veiklas.

Žemiau esančiose lentelėse pateikiamas faktinio EAVP priemonių rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas, nurodomos mikro lygmens rizikos, kurios gali paveikti projektų kokybę.

***Priemonės VP2-1.1.-SMM-02-V „Aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijos centrų plėtojimas“* rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas**

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatytas 1 produkto rodiklis ir 3 rezultato rodikliai. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti EAVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio pavadinimas	EAVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų EAVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: MTTP bazės plėtros projektai	5	5	3	60%	100%	99%		R1; R2;	Projektų įgyvendinimo etapas	
Rezultato: Sukurti ir veikiantys mokslinių tyrimų centrai	5	5	3	60%	100%					
Rezultato: Pasirašytos bendradarbiavimo sutartys tarp tyrimų institucijų ir labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių	15	15	5	33%	100%					

Vis dėlto, projektų įgyvendinimo metu projektų vykdytojai susiduria ar susidūrė su šiomis mikro lygmens rizikomis:

R1: 50 proc. į klausimyną atsakiusių projektų vykdytojų teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (pagr. priežastys: keičiamos projekto paramos sutartys, užtruko dokumentų išdavimas savivaldybėje dėl nekilnojamo turto, užtruko mokėjimo prašymų nagrinėjimo procedūra).

R2: Rizika laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius dėl šių priežasčių: (1) problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas; (2) sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę; (3) sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą.

***Priemonės VP2-1.1.-SMM-03-V „Nacionalinio atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centro kūrimas“* rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas**

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatytas 1 produkto rodiklis ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti EAVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio pavadinimas	EAVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų EAVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: MTTP bazės plėtros projektai	1	1	0	0%	100%	100%		R1; R2;	Projekto įgyvendinimo etapas	
Rezultato: Sukurti nacionaliniai atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centrai	1	1	0	0%	100%					

Vis dėlto, projekto įgyvendinimo metu projekto vykdytojas susiduria ar susidūrė su šiomis mikro lygmens rizikomis:

R1: Teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros.

R2: Projekto vykdytojo nuomone, yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs dėl viešųjų pirkimų procedūrų, nemotyvuotų pretenzijų, teismų.

***Priemonės VP2-1.1.-SMM-04-V „Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas“* rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas**

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatytas 1 produkto rodiklis ir 5 rezultato rodikliai. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis. Pagrindinis rizikos šaltinis – projektų įgyvendinimo lygmenyje iškylantys iššūkiai ir problemos, jos aptariamos žemiau.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti EAVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio pavadinimas	EAVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų EAVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: MTTP bazės plėtros projektai	19	24	0	0%	126%	98%		R1; R2; R3; R4; R5	Projektų įgyvendinimo etapas	
Rezultato: Sukurti ir veikiantys mokslinių tyrimų centrai	14	20	0	0%	143%					
Rezultato: Bendros darbo vietos mokslinių tyrimų srityje	445	598	0	0%	134%					
Rezultato: Pasirašytos bendradarbiavimo sutartys tarp tyrimų institucijų ir labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių	95	162	0	0%	171%					
Rezultato: Sukurtos, atnaujintos ir/arba įranga aprūpintos mokomosios laboratorijos (auditorijos)	32	163	0	0%	509%					
Rezultato: Sukurtos, atnaujintos ir/arba įranga aprūpintos mokslinės laboratorijos	100	240	0	0%	240%					

Projektų įgyvendinimo metu projektų vykdytojai susiduria ar susidūrė su šiomis mikro lygmens rizikomis:

R1 (BMV): Teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus dėl šių priežasčių: (1) nerealistiškas projektų veiklų planavimas; (2) užsitęsusios viešųjų pirkimų procedūros; (3) su nekilnojamo turto registracija susiję sunkumai; (4) ilgas įrangos pirkimo techninės specifikacijos derinimas su įgyvendinančiąja agentūra.

R2 (BMV): Egzistuoja rizika, kad projektų įgyvendinimas užsitęs (3 projektai).

R3 (BMV): Visi į klausimyną atsakę projekto vykdytojai nurodė bent po vieną rizikos veiksnį, galintį sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius. Rizikos veiksniai pateikiami paveiksle žemiau.

R4 (BNKP): Projektų terminai jau buvo pratęsti dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų (2 projektai).

R5 (BNKP): Rizikos, galinčios sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius: (1) sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą; (2) Sunkumai užmezgant kontaktus su verslo subjektais, stiprinant bendradarbiavimą su verslo subjektais studijų ir MTEP veiklose; (3) problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas.

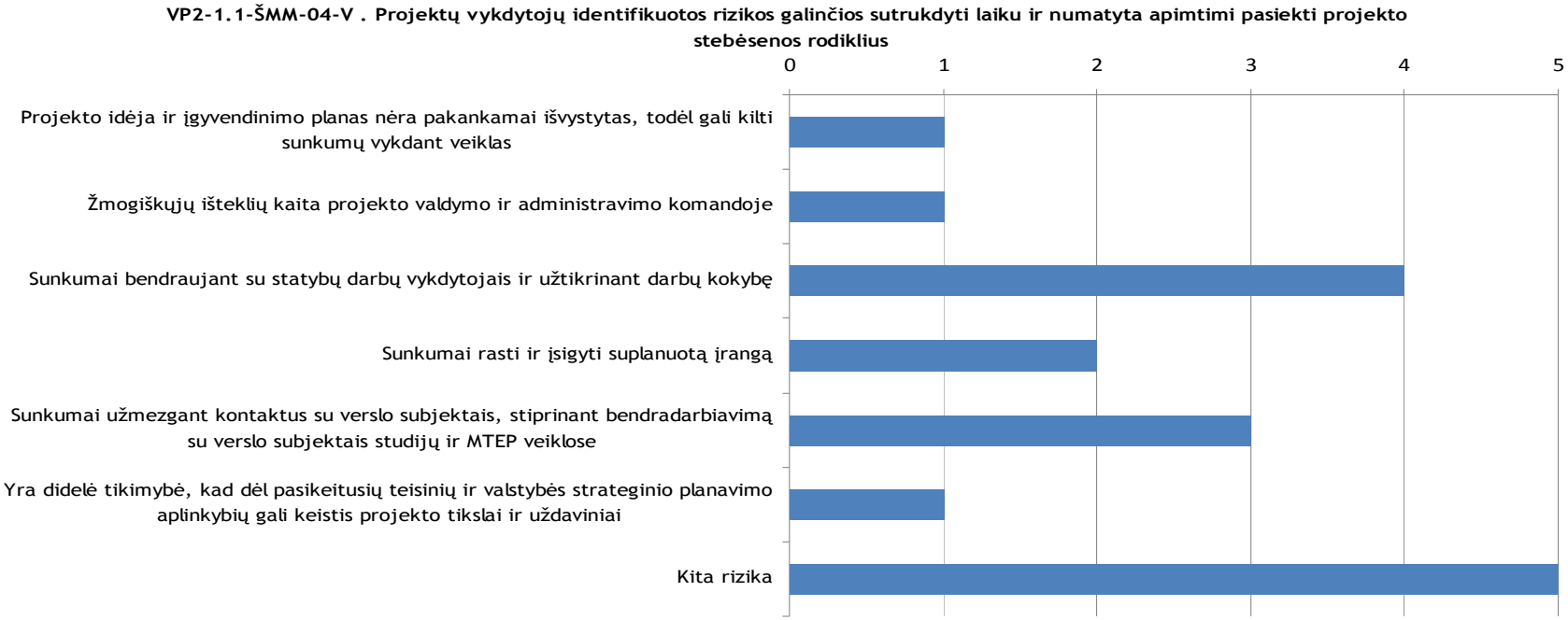

Pav. 4. Projektų pagal VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonę vykdytojų identifikuotos rizikos, galinčios sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius

***Priemonės VP2-1.1-ŠMM-05-V „Infrastruktūros, skirtos žinių apie mokslinius tyrimus, technologijas ir inovacijas gilinimui ir sklaidai, kūrimas"* rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas**

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatytas 1 produkto rodiklis ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nepasiekimo rizika neidentifikuota.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti EAVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio pavadinimas	EAVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų EAVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	Priemonės įgyvendinimo eigą	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: MTTP bazės plėtros projektai	1	1	0	0%	100%	81%		n.d.	Projekto įgyvendinimo etapas	
Rezultato: Įrengtos mobilios mokslinės – demonstracinės laboratorijos	2	2	0	0%	100%			n.d.		

4.2. Rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams

Tiesiogiai suprantamas rezultatų kokybės vertinimas šiuo metu, kai daugelis rezultatų dar tik planuojami pasiekti, yra sunkiai įmanomas. Tačiau vertintojai pritaria, kad reikia rasti metodus ir nustatyti, kokių rezultatų, atsižvelgiant į visą šiuo metu prieinamą informaciją, vis tik galima tikėtis. Vienas iš tokių metodų – kokybiškam rezultatui sukurti svarbių prielaidų identifikavimas ir jų patikrinimas. Nors įgyvendinamų priemonių produktai ir rezultatai vertinimo metu dar nebuvo sukurti, galima numatyti, ar įgyvendinami projektai potencialiai atneš lauktą (EAVP tiksluose fiksuojamą) naudą visuomenei, ekonomikai. Net ir pačios geriausios kokybės, vertinant kaip atskirą objektą, produktas neatneš laukiamo rezultato, jeigu jis nederės su teisiniu reglamentavimu, sklandžiai neįsilies į MTEP grandinę, nebus sukurtas aiškus finansavimo, valdymo ir naudojimo mechanizmas pasibaigus finansuojamam projektui ir pan.

Visos ŠMM administruojamos EAVP priemonės skirtos įgyvendinti 1 prioriteto tikslą skatinti ūkio konkurencingumą ir ekonomikos augimą per mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą. Vertinant tikėtiną rezultatų kokybę į šį tikslą galima pažiūrėti siauriau ir nagrinėti tik vidinį įgyvendinamų priemonių suderinamumą, t.y. kaip įgyvendinami projektai atitinka priemonės tikslą, kaip priemonės atitinka 1 prioriteto 1 uždavinį ir kaip jos prisideda prie EAVP 1 prioriteto įgyvendinimo.

Kita vertus, EAVP 1 prioriteto uždavinį galima interpretuoti visų ES ir nacionalinių tikslų kontekste, detalizuojant, kaip suprantamas ir kokiomis priemonėmis numatomas siekti ūkio konkurencingumo ir ekonomikos augimo tikslas, kaip suvokiamas MTEP vaidmuo ir, atitinkamai, peržiūrėti, kaip įgyvendinamos priemonės vertintinos tokiame platesniame kontekste.

Šiame skyriuje pateikiama analizė naudojant abu šiuos požiūrio taškus.

Įgyvendinamų projektų prisidėjimas prie EAVP 1 prioriteto 1 uždavinio ir priemonių tikslų

Pagal EAVP įgyvendinamos ŠMM administruojamos priemonės turi prisidėti prie 1 prioriteto "Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra" 1 uždavinio *sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę* įgyvendinimo.

Remiantis Frascati vadove[30] pateikiamu apibrėžimu, MTEP apima tris veiklos sritis:

1. Fundamentiniai moksliniai tyrimai – eksperimentiniai ir (arba) teoriniai darbai, atliekami visų pirma reiškinių esmei ir stebimai tikrovei pažinti, tuo metu neturint tikslo konkrečiai panaudoti galutinius rezultatus;
2. Taikomieji moksliniai tyrimai – originalūs eksperimentiniai ir (arba) teoriniai pažintiniai darbai, pirmiausiai skiriami specifiniams praktiniams tikslams pasiekti arba uždaviniams spręsti;
3. Eksperimentinė plėtra – mokslinių tyrimų ir praktinės patirties sukauptu pažinimu paremti sistemingi darbai, kurių tikslas – kurti naujas medžiagas, produktus ir įrenginius, diegti naujus procesus, sistemas ar paslaugas arba iš esmės tobulinti jau sukurtus ar įdiegtus.

Šis priimtas MTEP apibrėžimas aiškiai apibrėžia MTEP kaip mokslinių tyrimų vykdymą ir naujų produktų kūrimą mokslinių tyrimų pagrindu. Su MTEP dažnai labai artimai gali būti susijusios ir kitos mokslinės ir technologinės veiklos, kurios visgi neturi būti laikomos MTEP. Pvz. mokslinė ir technologinė bibliotekų veikla laikoma mokslinėmis ir technologinėmis paslaugomis ir nuo MTEP turi būti atskirta.

[30] Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos standartinė praktika, siūloma mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros statistiniams tyrimams

VP2-1.1.-ŠMM-02-V ir VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės prisideda prie pirmojo uždavinio įgyvendinimo dalies, susijusios su viešosios MTEP bazės stiprinimu. Tačiau nei viename pagal pirmojo prioriteto priemones finansuojamame projekte kaip partneriai nedalyvauja privatūs subjektai, todėl privačios MTEP infrastruktūros stiprinimo komponento pasiekimas diskutuotinas. Žinoma, bent dalis VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės lėšomis kuriamos MTEP infrastruktūros slėniuose bus atvira ir privatiems subjektams, tačiau šios infrastruktūros valdytojai bus viešieji subjektai, todėl bazė laikytina vieša. Tie VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės projektai, kurie skirti studijų infrastruktūros gerinimui, tiesiogiai prie prioriteto uždavinio įgyvendinimo neprisideda, kadangi investicijos numatytos ne į MTEP infrastruktūrą, kaip nurodyta uždavinyje. Atkreiptinas dėmesys, kad „slėniais“ vadinami Jūrinis slėnis ir slėnis „Nemunas“ tiek pagal įgyvendinamų projektų turinį, tiek pagal Ministerijos programų logiką (investicijos į šiuos „slėnius“ priešingai nei kitus numatyti pagal BNKP, bet ne BMV programą) iš esmės sietini su studijų plėtra, tačiau kadangi jie nacionaliniuose dokumentuose traktuojami kaip „slėniai“ ir finansuojami su kitais „slėniais“ (VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės pirmasis sąrašas), atliekant vertinimą jiems atitinkamai taikomi „slėnių“ kriterijai.

Analogiškas abejones dėl suderinamumo su pirmojo prioriteto pirmuoju uždaviniu kelia ir VP2-1.1-ŠMM-03-V bei VP2-1.1-ŠMM-05-V priemonės. Šių priemonių metu įgyvendinama po vieną projektą, kurie stiprina su MTEP susijusią, tačiau ne MTEP bazę.

Kaip jau buvo minėta, mokslinės komunikacijos ir informacijos centro, kuriamo pagal VP2-1.1-ŠMM-03-V priemonę, veikla laikytina mokslinėmis ir technologinėmis paslaugomis ir nuo MTEP bazės sampratos turi būti atskirta.

Pagal VP2-1.1-ŠMM-05-V priemonę įgyvendinamas vienintelis projektas, kurio metu bus įsigytos mobiliosios mokslinės – demonstracinės laboratorijos ir jose sukomplektuota demonstracinė įranga. Šios mokslinės – demonstracinės laboratorijos skirtos žinių apie tyrimus, technologijas, inovacijas tobulinimui ir sklaidai tarp moksleivių ir jaunimo. Taigi šios laboratorijos taip pat nėra skirtos MTEP veiklai vykdyti.

Apibendrinant galima pastebėti, kad pagal formalią EAVP struktūrą ir tai, kaip formuluojamas pirmasis prioritetas ir pirmasis jo uždavinys *sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę*, tik dalis priemonių skirtos jų tiesioginiam įgyvendinimui. Įgyvendinamos priemonės atitinka nacionalinę darbotvarkę ir joje pabrėžiamą mokslo – studijų – verslo trikampio stiprinimo poreikį (ypatingai pirmųjų dviejų komponentų atžvilgiu). Sėkminga visų komponentų plėtra yra esminė prielaida taip pat ir MTEP veiklos (kaip ji apibrėžiama Frascati vadove) stiprinimui, tačiau pagal dabartinę EAVP pirmojo prioriteto pirmojo uždavinio siaurą formuluotę tokios veiklos kaip pvz. studijoms (I ir II pakopos) skirtos infrastruktūros stiprinimas patenka už jos ribų.

Priemonių lygmenyje įgyvendinamos veiklos tiesiogiai prisideda prie priemonių tikslų. Priemonių tikslai įvardina pagrindinius priemonių metu sukuriamus produktus, todėl produkto sukūrimo faktas reikš ir priemonės tikslo pasiekimą.

Vienintelė priemonė, kurios tikslo pasiekimas diskutuotinas – VP2-1.1.-ŠMM-02-V. Pagal šią priemonę buvo paskelbtas vienintelis valstybės projektų sąrašas ir PFSA 2008 m. pabaigoje. Pagal šį kvietimą buvo pasirašytos penkios projektų finansavimo ir administravimo sutartys. Tuo metu buvo planuojama, kad vėliau bus ir antrasis projektų sąrašas, tačiau 2009 m. birželio mėn.[31] buvo pakeistas EAVP priedas ir sumažinta priemonei skirta finansavimo suma nuo 50 mln. iki 29,9 mln. litų, taip pat sumažintos dalies numatytų stebėsenos rodiklių reikšmės. Priemonės tikslai pakeisti nebuvo.

Visgi PFSA[32], pagal kurį buvo finansuoti minėtieji penki aukšto lygio mokslinių tyrimų centrai, buvo numatytos ne visos finansuojamos veiklos pagal EAVP priedą. Vienintelė numatoma finansuoti veikla pagal minėtąjį PFSA – „aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijų centrų materialinės bazės, technologinės ir informacinės infrastruktūros (įrangos, komunikacinių priemonių) atnaujinimas ir kūrimas“.

[31] LRV 2009 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 651 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 788 „Dėl Ekonomikos augimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“ pakeitimo“
[32] Patvirtintas LR švietimo ir mokslo ministro 2008 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. ISAK-3162

Vadinasi, kita finansuojama veikla, numatyta EAVP priede, pagal kurią numatytas mokslinių tyrimų vykdymas, liks neįgyvendinta. Šią finansuojamą veiklą siejant su priemonės tikslu, manytina, kad ji skirta sustiprinti aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijų centrų plėtrą. Šios veiklos neįgyvendinimas dalinai mažina priemonės tikslo pasiekimo laipsnį.

Lentelė 11. EAVP priemonių vidinis suderinamumas

Uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Komentaras
sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę	VP2-1.1.-ŠMM-02-V „Aukšto lygio mokslinių tyrimų centrų ir kompetencijos centrų plėtojimas“	Skatinti aukšto lygio mokslinių tyrimų (mokslinių tyrimų centrų, vienijančių mokslininkus ir vykdančių tam tikros tematikos mokslinius tyrimus, pripažįstamus tarptautiniu mastu) ir kompetencijos (mokslinių tyrimų centrų, vienijančių mokslininkus ir vykdančių aukšto lygio fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus, skirtus tam tikro mokslui imlaus ūkio subsektoriaus plėtrai) centrų, išskyrus tuos, kurie yra tiesiogiai susiję su Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321, įgyvendinimu, kūrimą ir plėtrą.	Priemonė prisideda prie uždavinio įgyvendinimo. Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP2-1.1-ŠMM-03-V „Nacionalinio atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centro kūrimas“	Sukurti nacionalinį atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centrą.	Priemonė prie uždavinio įgyvendinimo tiesiogiai neprisideda. Įgyvendinamas projektas prisideda prie priemonės tikslo.
	VP2-1.1-ŠMM-04-V „Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas“	Sustiprinti viešąją MTTP bazę, reikalingą MTTP projektams integruotuose mokslo, studijų ir verslo centruose (slėniuose) vykdyti ir nacionalinėms kompleksinėms programoms įgyvendinti.	Dalis pagal priemonę įgyvendinamų projektų prisideda prie uždavinio įgyvendinimo. Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP2-1.1-ŠMM-05-V Infrastruktūros, skirtos žinių apie mokslinius tyrimus, technologijas ir inovacijas gilinimui ir sklaidai, kūrimas	Sukurti infrastruktūrą, reikalingą žinių apie tyrimus, technologijas ir inovacijas sklaidai.	Priemonė prie uždavinio įgyvendinimo tiesiogiai neprisideda. Įgyvendinamas projektas prisideda prie priemonės tikslo.

Įgyvendinamų projektų prisidėjimas prie Ministerijos programų tikslų

EAVP 1 prioriteto tiksluose akcentuojamos dvi dimensijos – mokslo infrastruktūros stiprinimas bei MTEP veiklos versle stiprinimas – analogiškai plėtojamos ir EAVP įgyvendinti skirtose Ministerijos programose. Pagrindinės EAVP infrastruktūrai skirtos investicijos suplanuotos BMV programoje, NKP infrastruktūros dalis įgyvendinama pagal BNKP, su tyrėjų ugdymu susijusios investicijos - pagal TKP.

BNKP programos tikslų siekiama derinant infrastruktūrines (EAVP) ir „minkštas“ (ŽIPVP) investicijas. BNKP skirta horizontaliam MTEP poreikių derinimui išlaikant nuoseklumą tarp investicijų į specialistų rengimą, MTEP vykdymą mokslo ir studijų institucijose bei mokslo ir verslo saitų stiprinimą. ŽIPVP ir EAVP lėšomis finansuojamos priemonės iš esmės turėtų prisidėti prie visų šių elementų stiprinimo, jeigu laikysime, kad mokslo ir verslo saitų stiprinimas realizuojamas per studentų praktikos sistemas.

BMV tikslai yra stiprinti MTEP bazę ir didinti viešojo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumą bei prieinamumą įmonėms, skatinti aukšto lygio mokslinius tyrimus ir ilgalaikį mokslo ir studijų institucijų bei verslo subjektų bendradarbiavimą. BMV programos tikslų pasiekimas siejamas su mokslo, verslo ir studijų integracijos centrų (slėnių) programų įgyvendinimu bei mokslo programų įgyvendinimu. Visi numatyti tikslai turėtų būti pasiekti išskirtinai EAVP investicijomis.

BMV programos tikslai, siejami su MTEP infrastruktūros plėtra, įgyvendinamų projektų metu realizuojami per „slėnių“ programų įgyvendinimą ir investicijas į aukšto lygio mokslinius centrus. EAVP lėšomis finansuojama tų institucijų ir ta infrastruktūra, kuri buvo numatyta eilėje nacionalinio lygmens dokumentų. Ar konkreti infrastruktūra yra tinkamiausia pasiekti EAVP keliamų tikslų gali būti diskutuojama, tačiau šio vertinimo kontekste ES struktūrinių fondų investicijų planavimo metu padarytas sprendimas įgyvendinti konkrečių nacionalinių dokumentų[33] nuostatas nekvestionuojamas. Tarpinio vertinimo metu svarbu peržvelgti, ar įgyvendinami projektai atitinka minėtųjų dokumentų nuostatas ir atitinkamai koks jų potencialas prisidėti prie EAVP tikslų siekimo.

Infrastruktūros stiprinimo tikslai

Viešos ir privačios MTEP infrastruktūros kūrimas yra pagrindinis EAVP 1 prioriteto 1 uždavinio, administruojamo ŠMM, tikslas. EAVP įgyvendinimui skirtose Ministerijos programose (BMV ir BNKP) infrastruktūra taip pat numatyta kaip viena iš esminių prielaidų siekiant bendrųjų EAVP tikslų. Pagrindinės kryptys, kuriomis plėtojama infrastruktūra, apibrėžtos NKP bei „slėnių“ programose, taip pat investuojama į aukšto lygio mokslinių tyrimų ir kompetencijos centrų infrastruktūrą.

Aukšto lygio mokslinių tyrimų ir kompetencijos centrų bei NKP infrastruktūrai keliami atitinkami tikslai – stiprinti mokslinių tyrimų bazę ir stiprinti studijoms, MTEP, verslui reikalingą bazę NKP tematikose. Daugiausiai papildomų kriterijų keliama investicijoms į teritorinės integracijos („slėnių“) centrų kūrimą ir plėtrą. Kaip nurodoma BMV programoje, šios **investicijos įgyvendinamos remiantis „slėnių“ programomis**, kurios buvo parengtos Integruotų mokslo, studijų ir verslo (slėnių) koncepcijos pagrindu.

„Slėnių“ koncepcijoje keliamas tikslas sutelkti, atnaujinti ir optimizuoti infrastruktūrą, kuri įgalintų plėtoti aukštąsias technologijas ir kitus perspektyviausius mokslo, technologijų ir verslo sektorius, t.y. vietose, turinčiose daug perspektyvaus mokslinių tyrimų potencialo, sutelkti teritoriškai išsibarsčiusias mokslo ir studijų institucijas ar jų padalinius, kurių teritorinis sutelkimas sukurtų pridedamąją vertę. Šis tikslas iš esmės perkeltas į visas „slėnių“ programas, kuriose nustatytas tikslas sutelkti mokslinių tyrimų, studijų ir imlaus žinioms verslo infrastruktūrą. Analogiški teritorinės koncentracijos poreikio plėtojant naujos kokybės mokslo centrus argumentai išdėstyti ir kituose nacionaliniuose dokumentuose, kurie yra svarbūs EAVP investicijų planavimui. Pagal patvirtintą Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos planą[34], siekiant kuo efektyviau panaudoti MTEP potencialą sprendžiant šaliai svarbius uždavinius ir siekiant racionaliai panaudoti ES struktūrinių fondų lėšas žmogiškųjų išteklių ir MTEP infrastruktūros plėtrai, vienas iš keliamų uždavinių – naujus valstybės mokslo institutus arba jų administracinius centrus įkurti ir šių institutų padaliniams numatomus naujus pastatus statyti tuose pačiuose pastatų kompleksuose, kaip ir įkuriant analogiškus tyrimus vykdančius universitetų padalinius, kurių pastatų kompleksai jau pastatyti arba statomi integruotuose mokslo, studijų ir verslo centruose (slėniuose).

Mokslinių institutų pertvarkos plano įgyvendinimui būtinos investicijos į infrastruktūrą suplanuotos BMV programoje ir finansuojamos VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės lėšomis. Pagal šiuo metu pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis finansuojama šių reorganizuotų institutų infrastruktūros plėtra:

[33] LR Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimas Nr. 321 „Dėl integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijos patvirtinimo“ ir „slėnių“ programos; LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimas Nr. 989 “Dėl valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plano patvirtinimo“ ir nutarimai dėl institutų reorganizavimo

[34] LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimas Nr. 989 “Dėl valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plano patvirtinimo“

- Jungtinis gamtos tyrimų centras, kurį sudaro reorganizuoti Vilniaus universiteto Ekologijos institutas, Geologijos ir geografijos institutas ir Botanikos institutas[35];

- Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras, kurį sudaro reorganizuoti Lietuvos žemdirbystės institutas, Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas bei Lietuvos miškų institutas[36];

- Fizinių ir technologijos mokslų centras, kurį sudaro reorganizuoti Chemijos institutas, Fizikos institutas ir Puslaidininkių fizikos institutas[37];

- Inovatyvios medicinos centras, kurį sudaro reorganizuoti Vilniaus universiteto Imunologijos institutas ir Vilniaus universiteto Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institutas[38];

- Prie KTU jungiamas KTU Maisto institutas[39];

- Prie LVA jungiami LVA Gyvulininkystės institutas ir LVA Veterinarijos institutas[40];

- Prie LŽŪU jungiami LŽŪU Vandens ūkio institutas ir LŽUŪ Žemės ūkio inžinerijos institutas[41].

Minėtuosius teritorinės integracijos tikslus buvo numatyta realizuoti įgyvendinant „slėnių“ programų projektus, kurių pagrindinis finansavimo šaltinis yra EAVP lėšos. Galima pastebėti, kad suplanuotuose konkrečiuose „slėnių“ projektuose teritorinės integracijos tikslai jau interpretuojami laisviau – dalis projektų numato tik dalinę konkrečių struktūrų teritorinę integraciją, o geografinė investicijų erdvė išsiplečia. Tačiau tam tikros teritorinės integracijos indikacijos išlieka, todėl svarbu peržiūrėti, kaip jos realizuojamos įgyvendinant EAVP lėšomis finansuojamus projektus.

Reorganizacija fiziškai perkeliant infrastruktūrą kaip finansuojama veikla numatyta ir PFSA[42]: „MTEP veiklos vykdymui skirtos bendrosios, technologinės ir informacinės infrastruktūros kūrimas, atnaujinimas; **optimizavimas ir restruktūrizacija (mokslo ir studijų institucijų sujungimas arba prijungimas, struktūrinių padalinių pertvarkymas fiziškai perkeliant reikalingą MTEP infrastruktūrą)**“.

Žemiau esančioje lentelėje kuriamos infrastruktūros aspektu analizuojami tie projektai, kurie įgyvendinami realizuojant mokslo institucijų optimizavimo ir restruktūrizavimo tikslus.

Lentelė 12. Investicijų į kuriamą mokslo centrų (sukurtų įgyvendinant mokslinių institutų pertvarkos planą) infrastruktūrą teritorinis aspektas

Infrastruktūros fizinės vietos pokyčiai lyginant su situacija „iki projekto“	Mokslinis centras	„Slėnių“ programoje numatytos investicijos	VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės lėšomis finansuojamos investicijos	Komentaras
Vyksta teritorinė konsolidacija	Inovatyvios medicinos centras	„Santaros slėnio“ programoje numatyta pastatyti ir įrengti Jungtinio inovatyvios medicinos centro	Santariškės, Vilnius Investicijos į naujo pastato statybą ir įrangą	Pagrindiniai moksliniai padaliniai (išsk. specifinės laboratorijos, pvz. gyvūnų veislynas) bus įkurti vienoje

[35] LR Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 1800 „Dėl Vilniaus universiteto Ekologijos instituto, Geologijos ir geografijos instituto ir Botanikos instituto reorganizavimo“
[36] LR Vyriausybės 2009 gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 1798 „Dėl Lietuvos žemdirbystės instituto, Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės instituto ir Lietuvos miškų instituto reorganizavimo“
[37] LR Vyriausybės 2010 m. kovo 17 d. nutarimas Nr. 302
[38] LR Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr.1794 „Dėl Vilniaus universiteto Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto ir Vilniaus universiteto Imunologijos instituto reorganizavimo“
[39] LRV 2009 m. rugpjūčio 26 d. nutarimas Nr. 943 „Dėl Kauno technologijos universiteto Architektūros ir statybos instituto, Kauno technologijos universiteto Fizikinės elektronikos instituto ir Kauno technologijos universiteto Maisto instituto reorganizavimo“
[40] LRV 2009 m. rugpjūčio 26 d. nutarimas Nr. 951 „dėl Lietuvos veterinarijos akademijos Veterinarijos instituto ir Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvulininkystės instituto reorganizavimo“
[41] LRV 2009 m. rugpjūčio 26 d. nutarimas Nr. 950 „Dėl Lietuvos žemės ūkio universiteto Vandens ūkio instituto ir Lietuvos žemės ūkio universiteto žemės ūkio Inžinerijos instituto reorganizavimo“
[42] Patvirtintas LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. ĮSAK-927

Infrastruktūros fizinės vietos pokyčiai lyginant su situacija „iki projekto“	Mokslinis centras	„Slėnių“ programoje numatytos investicijos	VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės lėšomis finansuojamos investicijos	Komentaras
		(susidedančio iš Vilniaus universiteto Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto ir Vilniaus universiteto Imunologijos instituto) bendrą infrastruktūrą, rekonstruoti priklausinius.		vietoje
Vidutinės apimties teritorinė konsolidacija	Fizinių ir technologijos mokslų centras	„Saulėtekio slėnio“ programoje nurodyta, kad šiuo metu Vilniuje esančioms fizinių ir technologijos mokslų krypties institucijoms ir grupėms efektyviai bendradarbiauti trukdo nemažas atstumas tarp institucijų – jos išsidėsčiusios keturiose Vilniaus zonose ir yra maždaug 7–15 kilometrų atstumu viena nuo kitos (Saulėtekio al., Savanorių per., Naugarduko ir Goštauto g.). Fizikos institutą, Puslaidininkių fizikos institutą ir Chemijos institutą sujungus į Fizinių ir technologijos mokslų centrą planuojama juos perkelti į „slėnį“. „Slėnio“ radiologinių tyrimų laboratorijos dėl fizinio nesuderinamumo lieka esamoje Fizikos instituto teritorijoje Vilniuje, Savanorių pr. 231.	Saulėtekis, Vilnius Investicijos į naujo pastato statybą ir įrangą	Neaišku, ar pakaks statomo pastato. Planuojama išlaikyti bent dalį jau turimų buvusių institutų patalpų
	Jungtinis gamtos tyrimų centras	„Santaros slėnio“ programoje numatyta, kad buvęs Geologijos ir geografijos institutas bus perkeltas į atnaujintas patalpas Vilniuje, Mokslininkų g. 12, kurios bus patuštintos dabartiniam Biochemijos institutui persikėlus į Jungtinio gyvybės mokslų centro patalpas.	Visoriai, Vilnius Investicijos į naujo pastato statybą ir įrangą	Statomas laboratorijų kompleksas visų sujungtų institutų reikmėms, tačiau BNKP lėšomis rekonstruojamos ir senosios institutų turimos patalpos, išsidėsčiusios skirtingose Vilniaus vietose (tame tarpe ir buvęs Geologijos ir geografijos institutas T.Ševčenkos g.)
	Maisto mokslo ir technologijų centras	„Nemuno slėnio“ programoje numatyta, kad Maisto mokslo ir technologijų centras konsoliduos mokslininkus ir tyrėjus, šiuo metu dirbančius Kauno technologijos universiteto Maisto institute, Kauno technologijos universiteto katedrose, kurios specializuojasi maisto produktų technologijos srityje, ir Lietuvos	Kaunas Investicijos į KTU pastatų atnaujinimą ir įrangą Maisto institutui atkeliamam institutui	Kuriant Maisto mokslo ir technologijų kompetencijos centrą VP2-1.1.-ŠMM-02-V priemonės lėšomis, buvo investuota į infrastruktūrą Babtuose, Kauno r. (priklauso dabartiniam Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centrui)

Infrastruktūros fizinės vietos pokyčiai lyginant su situacija „iki projekto“	Mokslinis centras	„Slėnių“ programoje numatytos investicijos	VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės lėšomis finansuojamos investicijos	Komentaras
		sodininkystės ir daržininkystės institute.		
Teritorinė konsolidacija beveik nevyksta	Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras (LŽŪU Vandens ūkio institutas ir LŽUŪ Žemės ūkio inžinerijos institutas)	„Nemuno slėnio“ programoje kalbama apie mokslinio potencialo konsolidavimą, tačiau nenurodomos priemonės. Detalesnė informacija apie kuriamų centrų infrastruktūrą nepateikiama.	Akademija, Kauno r. Akademija, Kėdainių r. Girionys, Kauno r. Babtai, Kauno r. Investicijos į turimų pastatų atnaujinimą ir įrangą	Dalies atnaujinamos infrastruktūros išlaikymas buvusioje vietoje pagrįstas dėl specifinių vietos reikalavimų žemės ūkio ir miškininkystės laboratorijoms
	Gyvūnų sveikatingumo, mitybos ir gyvūninių žaliavų kokybės centras (LVA Gyvulininkystės institutas ir LVA Veterinarijos institutas)	„Nemuno slėnio“ programoje kalbama apie mokslinio potencialo konsolidavimą, tačiau nenurodomos priemonės. Detalesnė informacija apie kuriamų centrų infrastruktūrą nepateikiama.	Kaunas Baisogala, Radviliškio r. Investicijos į turimų pastatų atnaujinimą ir įrangą	

Šaltinis: projektų finansavimo ir administravimo sutartys, interviu su projektų vykdytojais

Vienareikšmiškas fizinės infrastruktūros konsolidacijos procesas besijungiančiuose mokslo centruose pastebimas tik pavieniais atvejais. Finansuojami projektai ne visais atvejais atitinka „slėnių“ programose ir mokslinių institutų jungimo plane nurodytus konkrečius teritorinės integracijos planus. Tai laikytina faktoriumi, mažinančiu įgyvendinamų projektų prisidėjimą prie BMV tikslų.

Tai, kad netgi tais atvejais, kai formaliai atitinka „slėnių“ programas, įgyvendinamų projektų indėlis kuriant būtent teritorinės integracijos centrus (kaip numatyta BMV) yra ribotas, taip pat pastebi ir socialiniai – ekonominiai partneriai, ir patys projektų vykdytojai.

Lentelė 13. Pagal ŠMM administruojamas EAVP priemones įgyvendinamų projektų prisidėjimo prie „žinių trikampio“ stiprinimo geografiniu aspektu vertinimas (1 – teiginys visiškai neteisingas; 5 – teiginys visiškai teisingas)

Teiginys	Ekspertinis vertinimas	Socialinių – ekonominių partnerių vertinimas	„Slėnių“ projektų vykdytojų apklausos duomenys	Bendras įvertis
Projektų infrastruktūra ir įranga yra sutelkta vienoje teritorijoje kartu su kitų slėnio subjektų infrastruktūra ir įranga	2	1	3,3	**2,1**

„Žinių trikampio“ dalyvių ryšių stiprinimo tikslai

EAVP 1 prioriteto tikslas **skatinti ūkio konkurencingumą ir ekonomikos augimą per mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą** taip pat labai glaudžiai siejamas su poreikiu stiprinti ne tik mokslo komponentę, bet ir verslo dalyvavimą vykdant MTEP veiklas, keičiantis žiniomis ir vystant žinioms imlius produktus ir paslaugas.

Nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose, taip pat atnaujintose ES strateginiuose dokumentuose funkcionuojantis ir tampriais ryšiais susietas „žinių trikampis“, kurį sudaro mokslo, studijų ir verslo dimensijos, laikomas esmine prielaida užtikrinti stabilų ir ilgalaikį konkurencingumo augimą. ES strateginiuose dokumentuose mokslo ir studijų institucijos matomos kaip svarbus ir aktyvus žaidėjas kuriant funkcionuojantį „verslo trikampį“, įtraukiant verslą (ypač smulkųjį ir vidutinį) į MTEP veiklas.

Atskirai ŠMM administruojamos EAVP priemonės taip pat turi pakankamai aiškią verslo dimensiją tiek pagal tikslus (siekiant vystyti infrastruktūrą tenkinančią visų MTEP dalyvių poreikius[43]), tiek ir pagal priemonių lygio rodiklius, numatančius verslo ir mokslo institucijų bendradarbiavimo sutartis kaip būtiną investicijų rezultatą.

Tikslai, keliami išskirtinai ŠMM administruojamoms EAVP priemonėms, suformuluoti BMV programoje taip pat akcentuoja verslo dimensiją:

- įgyvendinant šalies mokslo ir studijų potencialo teritorinės integracijos (slėnių plėtros) programas, stiprinti viešą MTEP bazę ir **didinti viešo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms**;
- stiprinant aukšto lygio mokslinių tyrimų, kompetencijos ir atviros prieigos mokslinių tyrimų įrangos centrus, vykdant mokslo programas (įskaitant nacionalines mokslo programas), **skatinti aukšto lygio mokslinius tyrimus, glaudesnį ir ilgalaikį mokslo ir studijų institucijų bei verslo subjektų bendradarbiavimą.**

BMV programoje suplanuotiems tikslams įgyvendinti iškelta eilė bendrųjų uždavinių, dalis kurių taip pat skiriami verslo sąsajų su mokslu stiprinimui konkrečiais instrumentais, kurie turėtų būti plėtojami įgyvendinant BMV programą:

- kuriant, plėtojant aukšto lygio mokslinių tyrimų (mokslinės kompetencijos), atviros prieigos mokslinių tyrimų įrangos centrus, sustiprinti viešą MTEP bazę žinioms ir mokslui imliuose ūkio sektoriuose;
- **optimizuojant mokslo ir studijų institucijų struktūras, kuriant naujus veiklos modelius, koncentruojant turimą materialųjį ir intelektinį potencialą (jį atnaujinant ir kuriant),** didinti viešojo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumą ir prieinamumą inovatyvioms ūkio sektorių įmonėms;
- skatinant valstybei svarbius mokslinius tyrimus ir tarptautinį Lietuvos konkurencingumą skatinančius MTEP, **vykdyti ir plėtoti mokslinius tyrimus, reikalingus žinioms ir mokslui imlių ūkio sektorių technologiniam potencialui didinti**;
- **skatinant saitus tarp verslo subjektų ir mokslinių tyrimų įstaigų per MTEP veiklos plėtrą bei įdiegiant mokslo rezultatų sklaidos ir taikomosios plėtros mechanizmus mokslo ir studijų institucijose**, gerinti žinių ir technologijų sklaidos terpę, skatinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą atitinkamose mokslo srityse, žinioms ir mokslui imliuose ūkio sektoriuose.

[43] 1 prioriteto 1 uždavinys „Sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę“; 1 prioriteto 2 uždavinys „Padidinti viešo sektoriaus MTTP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms“

Nacionaliniuose strateginiuose ir ES struktūrinių fondų planavimo dokumentuose formaliai sąsaja tarp mokslo ir studijų bei ūkio viešųjų politikų užtikrinta, o numatytos priemonės integraliai apima visus „žinių trikampio“ dalyvius bei veikia viena kryptimi. EAVP priemonių įgyvendinimo tarpinio vertinimo metu aktualu peržiūrėti, koks suplanuotų EAVP investicijų potencialas prisidėti prie BMV ir kitų Ministerijos programų tikslų sustiprinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą.

Pagal dabar įgyvendinamas EAVP priemones investuojama išskirtinai į MTEP infrastruktūrą. Šios investicijos yra tinkamos pagal EAVP ir BMV programas, tačiau nepakankamos pasiekti visus užsibrėžtus tikslus. Iš esmės viešosios infrastruktūros stiprinimas, kaip priemonė siekti mokslo ir verslo bendradarbiavimo tikslų, numatytas viename iš BMV programos bendrųjų uždavinių. Kiti uždaviniai siejami su „minkštomis“ priemonėmis kaip institucinių struktūrų optimizavimas, aktualių mokslinių tyrimų vykdymas ar mokslo rezultatų sklaidos mechanizmų diegimas. Žinant, kad BMV programos tikslus numatyta pasiekti išskirtinai EAVP investicijomis, reikia konstatuoti, kad programavimo periodo viduryje veiklos pagal dalį bendrųjų BMV uždavinių nėra suplanuotos ar įgyvendinamos.

Tokių priemonių kaip mokslo rezultatų sklaidos mechanizmų diegimas ar pan. trūkumas ypač išryškėja ir dėl tos priežasties, kad, nepaisant EAVP planų ŠMM administruojamos 1 uždavinio priemonių lėšomis finansuoti ne tik viešą, bet ir privačią MTEP bazę, įgyvendinami infrastruktūriniai projektai apima tik viešąją MTEP infrastruktūrą. ŠMM nusprendė EAVP lėšomis finansuoti tuos infrastruktūros objektus, kurie yra įtraukti į „slėnių“ programas, NKP, o šiose programose privačios MTEP infrastruktūros projektų nėra. Taigi ŠMM administruojamose priemonėse verslui skirtos iniciatyvos, skirtingai negu buvo planuota rengiant Ministerijos programas ir EAVP, nerealizuojamos.

Kitas „žinių trikampio“ aspektas, kuris buvo aiškiai įvardintas „slėnių“ koncepcijoje, tačiau vėliau rengiant „slėnių“ programas buvo faktiškai nerealizuotas arba realizuotas mažesne apimtimi - teisinės ir organizacinės sąlygos „slėnių“ teritorijose steigtis imlaus žinioms verslo įmonėms ar jų padaliniams. Natūralu, kad pasirinkimas EAVP tikslų siekti „slėnių“ programų pagrindu atitinkamą problemą perkėlė ir į įgyvendinamas priemones.

Kol kas vienintele priemone galinčia prisidėti prie mokslui imlaus verslo stiprinimo laikytina nuostata, kad dalis EAVP lėšomis kuriamos viešosios MTEP infrastruktūros veiks atviros prieigos principu. Tačiau, kaip viena iš silpnybių BMV programoje konstatuojami menki mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir verslo subjektų inovaciniai gebėjimai. Tokioje situacijoje vien geresnis infrastruktūros fizinis prieinamumas ko gero neduos laukiamų rezultatų, kadangi gebėjimai ją išnaudoti nepakankami. Panašu, kad ši dilema suvokta 2007-2013 m. planavimo metu, todėl BMV bendrieji uždaviniai taip pat akcentuoja poreikį kurti naujus veiklos modelius bei mokslo rezultatų sklaidos ir taikomosios plėtros mechanizmus, kurių nebuvimas veikiančiose mokslo ir studijų institucijose išskiriamas kaip silpnybė (aptariama toliau šiame poskyryje).

Didesnės viešosios pagalbos inovatyvaus verslo kūrimuisi poreikį demonstruoja ir faktiniai pavyzdžiai. Analizuojant „slėnių“ programose įvardintus verslo subjektus, kurie identifikuojami kaip potencialūs partneriai, matyti, kad svarbi dalis esamo verslo ir mokslo bendradarbiavimo pagrįstas senais ryšiais dar iš tų laikų, kai veikė eksperimentinės gamyklos, su mokslo institucijomis glaudžiau bendradarbiauja įmonės, kurios besikeičiant politinei, ekonominei santvarkai susiformavo buvusių mokslinių institutų padalinių pagrindu, arba tai yra stambusis verslas, kuris turi visai kitus finansinius pajėgumus, svorį ir galimybes įsijungti į mokslo ir studijų institucijų vykdomas veiklas.

EAVP 1 prioritete (dalinai ir 2 prioritete) taip pat yra numatytos LR ūkio ministerijos administruojamos priemonės inovacijų versle skatinimui. Šios priemonės turi sustiprinti „žinių trikampio“ verslo komponentę. Tačiau realus šių priemonių suderinamumas stiprinant „žinių trikampį“ – nuolat iškylantis ir aktualus klausimas. Ypač atskiros Ministerijos programos (BNKP) ŠMM manymu, turėjo būti įgyvendinamos glaudžiai bendradarbiaujant su LR ūkio ministerija. Pagal BNKP išskirtose NKP numatyta nuosekliai derinti investicijas į konkrečias mokslo sritis visuose lygmenyse – studijos, mokslas, verslas. Tiesa, BNKP tiksluose labiau akcentuojamos studijų ir mokslo komponentės, o į NKP tematikas patenkantis verslas, kaip teigia atsakingi ŠMM departamentai, turėtų būti skatinamas LR ūkio ministerijos administruojamomis EAVP priemonėmis. Tačiau LR ūkio ministerija neįgyvendina išskirtinai NKP skirtų verslo skatinimo priemonių, o

didesnis atitikimas ŠMM administruojamoms priemonėms bendruose kvietimuose įmonėms skatinamas tik skiriant prioritetinius balus projektų naudos ir kokybės vertinimo etapuose. Taigi konkretų LR ūkio ministerijos administruojamų priemonių indėlį NKP tematikoms prognozuoti sunku, o, siekiant BNKP tikslų prisidėti prie verslo ir mokslo bendradarbiavimo stiprinimo, vien dabar ŠMM naudojami instrumentai gali būti nepakankami.

Apskritai nacionalinėje MTEP ir inovacijų politikoje esančios takoskyros tarp ŠMM ir LR ūkio ministerijos kuruojamų sričių, persikelia į ES Sanglaudos politikos įgyvendinimo sferą. Pastarojo meto studijose pastebima, kad mokslo ir studijų stiprinimo priemonės - nacionalinės politikos kontekste ir įgyvendinant ES Sanglaudos politiką – įgyvendinamos nepakankamai koordinuojant jas su ūkio politika, skatinančia inovacijas versle[44]. Pastebima, kad tokia fragmentacija yra susijusi su pakankamai įsišaknijusiomis senojo biurokratinio valdymo formomis, kurios gali būti pakeistos tik per tam tikrą laiką ir valingų sprendimų pagrindu. Tikėtis, kad situacija trumpuoju periodu pasikeis natūraliai, sunku, o horizontalaus koordinavimo trūkumas politikose, kurios iš esmės yra horizontalaus pobūdžio, gali labai sumažinti galimą daromų investicijų pridėtinę vertę. Visgi, kadangi ši dviejų politikų nesuderinamumo situacija yra tęstinė ir žinoma, atitinkamai reikėtų planuoti konkrečias poveikį visiems „žinių trikampio“ dalyviams turinčias priemones, administruojamas vienos tarpinės institucijos, arba taikyti papildomus priemonių administravimo mechanizmus, kad nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose, EAVP minima ŠMM ir LR ūkio ministerijos administruojamų priemonių sinergija taptų faktu. Kol kas priemonės įgyvendinamos pakankamai autonomiškai.

Prielaidas apie ŠMM administruojamų priemonių aiškią orientaciją į mokslą, nepaisant to, pagal kokią priemonę įgyvendinami projektai (mokslinių tyrimų centrų, studijų ir mokslo infrastruktūros ar „slėnių“), patvirtina ir projektų vykdytojų nuomonė dėl to, kokiomis laiko proporcijomis įgyvendinamų projektų metu sukurta infrastruktūra naudosis mokslininkai ir tyrėjai, studentai ir verslo subjektai.

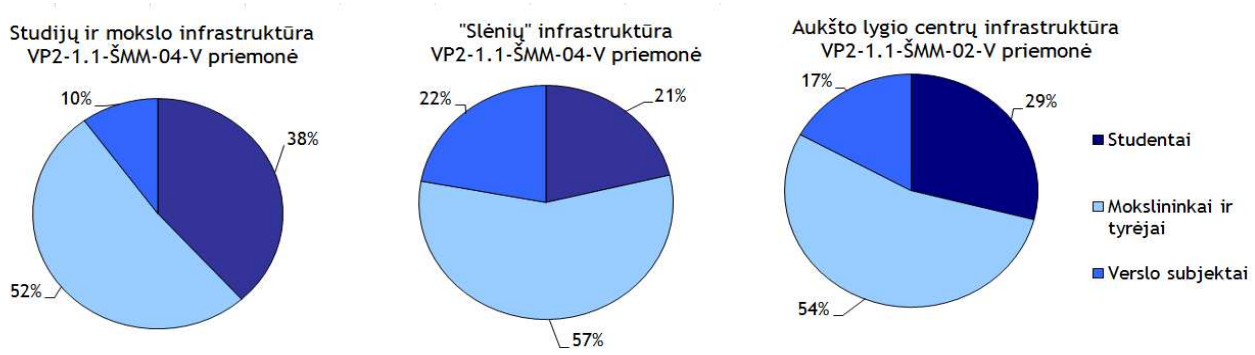

Pav. 5. Projektų metu sukurtos infrastruktūros ir įsigytos įrangos planuojamas panaudojimo laikas pagal tikslines grupes (projektų vykdytojų apklausos duomenimis)

EAVP investicijų į kitas „žinių trikampio“ komponentes - mokslą ir studijas - nuoseklumas akivaizdžiai didesnis. Tai natūralu, kadangi nacionalinėje sistemoje ŠMM yra atsakinga už šias abi sritis, o mokslas ir studijos bent jau universitetuose yra labai dažnai persipynę ir vykdomi tų pačių padalinių. Taigi vien tas faktas, kad daugumą „slėnių“ projektų įgyvendina tie patys universitetai (jų padaliniai), kurie taip pat įgyvendina ir studijų infrastruktūros atnaujinimo projektus pagal NKP, leidžia manyti, kad iš šių skirtingų šaltinių sukurta infrastruktūra bus naudojama koordinuotai. „Slėnių“ projektai ir NKP projektai taip pat techniškai derinti rengiant JTP. Tiesa, studijų infrastruktūra pagal NKP taip pat atnaujinama tematiškai susijusiose, tačiau konkretiems tos tematikos „slėniams“ nepriklausančiose aukštosiose mokyklose. Šių

[44] *Monitoring and analysis of policies and public financing instruments conducive to higher levels of R&D investments: The "Policy Mix" project, Country review: Lithuania*. UNU-MERIT, 2007 March

tematiškai susijusių studijų programų ir konkrečių „slėnių“ bendradarbiavimas didele dalimi priklausys nuo žmogiškojo faktoriaus.

Įgyvendinamų projektų metu įsigyjama laboratorinė įranga buvo grupuota rengiant NKP, „slėnių“ programas, JTP ir palydinčius dokumentus, vertinta ekspertų grupių, todėl jos kokybė ir suderinamumas tarpusavyje, kiek tai objektyviai įmanoma, turėtų būti užtikrintas. Kita vertus, vėlgi tenka grįžti prie klausimo, kiek ji bus naudojama ne tik mokslo, bet visos mokslo ir inovacijų sistemos tikslais, kuris sietinas su įsigytos įrangos valdymu plačiąja prasme.

Vertinimo metu klausimas, kiek dabartiniai veiksmai, finansuojami ŠMM administruojamų EAVP priemonių, tinkami siekiant EAVP, BMV ir BNKP programose iškeltų „žinių trikampio“ stiprinimo tikslų, buvo iškeltas ir interviu su ekspertais bei projektų vykdytojų apklausos metu. Tuo tikslu buvo suformuoti teiginiai, kurie įvairiuose nacionaliniuose dokumentuose vedančiuose link konkrečių investicijų programų (BMV ir BNKP) išskiriami kaip kertiniai Lietuvoje formuojamo „žinių trikampio“ faktoriai, ir respondentų klausiama kaip jų nuomone įgyvendinamų projektų visuma (socialinių – ekonominių partnerių nuomone) ar konkretus projektas (projektų vykdytojų nuomone) prisideda prie jų įgyvendinimo.

Reikia pastebėti, kad socialiniai – ekonominiai partneriai (taip pat mokslininkus atstovaujančios organizacijos) vertindami įgyvendinamų projektų visumą mato nemažai spragų sudarytame investicijų portfelyje, kurios trukdo realiam EAVP ir Ministerijos programose keliamų tikslų pasiekimui. Tuo tarpu projektų vykdytojai vertino išskirtinai jų įgyvendinamo infrastruktūrinio projekto potencialą. Jų vertinimas neapima tokių aspektų kaip technologijų perdavimas ar verslo pritraukimas naudotis sukurta infrastruktūra – savo misiją konkretūs projektų vykdytojai sieja tik su kokybiškos infrastruktūros sukūrimu tolimesnei veiklai, kurią vykdys kiti, neapibrėžti, asmenys.

Lentelė 14. Pagal ŠMM administruojamas EAVP priemones įgyvendinamų projektų prisidėjimo prie „žinių trikampio“ stiprinimo vertinimas ryšių tarp skirtingų MTEP subjektų plėtojimo kontekste (1 – teiginys visiškai neteisingas; 5 – teiginys visiškai teisingas)

Teiginys	Ekspertinis vertinimas	Socialinių - ekonominių partnerių vertinimas	„Slėnių“ projektų vykdytojų apklausos duomenys	Bendras įvertis
Projektai apima mokslinių tyrimų institucijas	5	5	4,8	**4,9**
Projektai apima studijų institucijas	4	5	4,4	**4,5**
Projektai apima verslo subjektus	1	1	3,8	**1,9**
Projektų infrastruktūra ir įranga bus bendrai naudojama visų slėnį sudarančių subjektų	2	2	4,2	**2,7**
Projektų produktai ir rezultatai bus tiesiogiai susiję su atitinkamos srities studijų programų įgyvendinimu, specialistų rengimu	3	3	4,4	**3,5**
Projektų produktai ir rezultatai tiesiogiai prisidės prie aukščiausio lygio mokslinio bendradarbiavimo	3	2	4,8	**3,3**

Valdymo gerinimo tikslai

Pastebėtas įgyvendinamų priemonių nepakankamumas pasiekti EAVP, BMV, BNKP užsibrėžtus tikslus galėtų nebūti problema, jeigu būtų matyti alternatyvos trūkstamus „minkštuosius“ elementus, būtinus kuriamos infrastruktūros potencialo išnaudojimui, įgyvendinti nacionalinėmis priemonėmis, esamų institucijų savarankiškomis pastangomis ar pan.

Kadangi kuriama infrastruktūra yra konkrečių mokslo ir studijų institucijų nuosavybė, būtent šių savininkų pareiga užtikrinti, kad investicijos būtų naudojamos pagal paskirtį. Žinant, kad EAVP investicijų paskirtis nėra tik sukurti infrastruktūrą, bet ji turi būti naudojama konkrečiais verslo ir mokslo bendradarbiavimo

tikslais, kyla klausimai, kiek ir kaip paramos gavėjai yra pasirengę užtikrinti būsimų MTEP centrų pilnavertį funkcionavimą.

Kalbant apie mokslo ir studijų institucijų kaip organizacijų pasirengimą veikti ne tik mokslinės veiklos, bet ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo srityse (jau turint reikiamą MTEP infrastruktūrą), galima išskirti du lygmenis, kuriuose reikalingi resursai ir gebėjimai:

- Bendras institucijos valdymas (valdymo hierarchinės struktūros, padalinių savarankiškumo laipsnis, institucijos finansavimas ir pan.)
- Mokslo ir verslo bendradarbiavimo funkcijos valdymas (specializuoti padaliniai ir pan.)

Institucijų valdymas

Esamai administracinei kultūrai ir nusistovėjusiems mokslo ir studijų institucijų valdymo modeliams būdinga (1) tradiciškai griežti vertikalaus pavaldumo ryšiai Lietuvos mokslo ir studijų institucijose ir (2) stipri mokslo ir studijų institucijų (jų padalinių) specializacija[45]. Tuo tarpu verslo ir mokslo bendradarbiavimui būdingas horizontalus bendradarbiavimo modelis, kuriame abi pusės veikia laisvoje rinkoje, o jų partnerystė pagrįsta bendradarbiavimu.

Tai, kad mokslo ir studijų valdymo instrumentai yra netinkami siekti BMV keliamų tikslų pabrėžiama ir pačioje BMV programoje, teigiant, kad mokslo ir studijų institucijų valdymo veiklos modeliai yra pasenę ir neatitinka rinkos poreikių, o vienas iš BMV uždavinių **optimizuoti mokslo ir studijų institucijų struktūras, kuriant naujus veiklos modelius**.

Dalis EAVP lėšomis finansuojamų projektų yra tiesioginė Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plano[46] tąsa, kadangi investuojama į susijungusių mokslinių tyrimų įstaigų bendrą infrastruktūrą. Nacionaliniais teisės aktais buvo sukurtos teisinės prielaidos ir įvyko juridinis institucijų susijungimas. Visi kiti realaus susijungimo ir institucijų veiklos optimizavimo veiksmai turėtų būti vykdomi pačių institucijų, tam panaudojant ir viešosios paramos mechanizmus. BMV programos uždavinys optimizuoti mokslo ir studijų institucijų struktūras, kuriant naujus veiklos modelius, būtent ir sietinas su poreikiu mokslinių tyrimų įstaigų susijungimą nuo juridinio fakto išplėtoti iki realios vieningos veiklos. Tačiau ŠMM administruojamų EAVP priemonių lėšomis finansuojami tik infrastruktūriniai projektai.

Kol kas ryškesnius pokyčius mokslo ir studijų institucijų valdymo sferoje turėtų paskatinti tik nacionalinės politikos veiksmai ir jų pasėkoje kylančios mokslo ir studijų institucijų savarankiškos iniciatyvos. Tikimasi, kad teigiamą postūmį mokslo ir studijų institucijų valdymui duos valstybinių aukštųjų mokyklų juridinio statuso pakeitimas į viešąsias įstaigas (LR mokslo ir studijų įstatymas). Atitinkamai didesnes paskatas pačioms mokslo ir studijų institucijoms interaktyviai dalyvauti žinioms imlaus verslo užsakymų paieškos procese turėtų inicijuoti keičiama mokslo finansavimo tvarka, kurioje numatoma mokslo ir studijų institucijoms skirti papildomą finansavimą už naujas pagal ūkio užsakymus pateiktas paraiškas.

Kita vertus, pastarųjų dešimtmečių tendencijos nėra palankios tam, kad iš pradėtų reformų būtų galima laukti itin greitų ir visaapimančių rezultatų. Pirmiausiai, institucinės struktūros mažai kito per pastaruosius 20 metų, o taikytas finansavimo mechanizmas bei išorinio vertinimo ir atsiskaitymo procedūros labiausiai priklausė nuo kitų faktorių negu mokslo ir studijų institucijų mokslinė veikla ir bendros veiklos su verslu. Taigi negalima reikalauti ir pagrįstai tikėtis, kad šiuo metu įgyvendinamos reformos situaciją mokslo ir studijų institucijose iš esmės pakeistų trumpajame periode. Pradėtos reformos yra pradžia ilgo proceso, apimančio visas institucijų grandis ir struktūrinius padalinius, tuo tarpu EAVP investicijos į santykinai nedidelius MTEP centrus (viso institucijų (ypatingai universitetų) ūkio kontekste) reikalauja greitų pokyčių ir aktyvumo mokslo rinkoje iškart po investicijų padarymo, t.y. nelaukiant kol visa institucija pasikeis.

[45] *Mokslo ir studijų politikos saveikų su kitomis viešosiomis politikomis ir sektorių strategijomis analizė*, parengė VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, užsakovas Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras
[46] patvirtinta LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimu Nr. 989

Antra, akivaizdu, kad siekiant EAVP tikslų reikalingi ir aukšto lygio žmogiški resursai skirti būtent kuriamų MTEP centrų valdymui. Esami mokslo bei studijų institucijų žmogiškieji ištekliai, kaip konstatuota TKP, neatitinka MTEP poreikių. Žmogiškieji ištekliai pasižymi žemu vertikalaus ir horizontalaus mobilumo laipsniu bei atsinaujinimo stoka, kurios vien infrastruktūrinės investicijos pakeisti nepajėgios.

Manytina, kad dėl šių kompleksinių problemų Ministerijos programose buvo akcentuotas būtent esminio institucijų persitvarkymo, pagrįsto ne vien pavienių asmenų dalyvavimu įvairiuose gebėjimų stiprinimo projektuose (finansuojamu ŽIPVP), poreikis. Ši dimensija EAVP ir kitų veiksmų programų lėšomis finansuojamose priemonėse realizuojama tik dalinai. ŽIPVP lėšomis remiami tik aukštųjų mokyklų projektai, susiję su strateginio planavimo stiprinimu ir aukštųjų mokyklų naujųjų tarybų gebėjimų stiprinimu. Parama mokslo centrų institucinei plėtra ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamose priemonėse nenumatyta. Tačiau viešosios MTEP infrastruktūros savininkams nesiėmus papildomų veiksmų, finansuojamų nuosavomis, ES struktūrinių fondų ar kitomis lėšomis, dalis planuotoms EAVP investicijoms keltų uždavinių liktų nepasiekti.

Mokslo ir verslo bendradarbiavimo funkcijos valdymas

Mokslo ir studijų institucijų vaidmens svarba plėtojant MTEP struktūras ir tinklus keliama visos ES mastu. Ypatingai dėl to, kad tradiciškai pagrindinis MTEP veikėjas daugeliu atveju išlieka mokslas, kuris natūraliai koncentruojasi į mokslinę veiklą, o technologijų perdavimas, kuris reikalauja specifinių žinių ir pastangų, neretai lieka antrame plane. Tačiau EK pastebi, jog, pavyzdžiui, inovacijų grupėse dalyvaujantiems subjektams reikia ne tik infrastruktūros, bet ir veiksmingų, profesionalių ir tinkamų paramos paslaugų, kad gautų maksimalią dalyvavimo tokioje grupėje teikiamą naudą. Iki šiol tokių skirtingus MTEP sistemos dalyvius jungiančių organizacijų vadybininkų įgūdžiai ir profesionalumas nebuvo tinkamai pripažinti. Veiksmingos, profesionalios organizacijos yra kritinės svarbos. Todėl EK skatina pripažinti, kad kuriamoms „žinių trikampio“ iniciatyvoms ir jas įgyvendinančioms struktūroms reikia aukštos kokybės standartų ir profesionalaus valdymo.[47]

Kol kas Lietuvoje pagrindinis MTEP veiklų finansuotojas ir vykdytojas yra viešasis sektorius, todėl jam tenka didesnė atsakomybė formuoti darbotvarkę ir pritraukti verslo potencialą. Ypatingai atkreipiant dėmesį į „Europa 2020” strategijoje keliamus tikslus aktyvinti ir į MTEP veiklas traukti smulkaus ir vidutinio verslo subjektus. Žinoma, galimas ir kitas scenarijus, kai darbotvarkę formuoja ir MTEP tyrimų kryptis brėžia būtent verslo pasaulis. Tačiau tam reikalingos stiprios ir patyrusios korporacijos, kurių įtaka Lietuvoje MTEP kol kas silpna. Žinoma, ši situacija gali pasikeisti veiklą šalyje pradėjus vienam ar keliems stambiems investuotojams ar plėtojantis įmonių klasteriams, kurių veikla yra imli MTEP potencialui, tačiau šiuo metu viešojo sektoriaus ir mokslo sistemos vaidmuo yra kritiškai svarbus.

Apčiuopiami tęstiniai verslo ir mokslo sąjungos rezultatai sietini su ilgalaikiu bendradarbiavimu. Dėl šių priežasčių yra steigiami stambių verslo korporacijų mokslo centrai, į kuriuos nuolat investuojamos lėšos tiksliniams tyrimams vykdyti. Analizuojamu atveju, verslo ir mokslo ilgalaikį bendradarbiavimą nusprendus stiprinti valstybės iniciatyva ir viešosiomis lėšomis, išlieka analogiškas poreikis užtikrinti steigiamų mokslinių centrų orientaciją į verslo poreikius. Kuriami centrai turėtų patys veikti kaip aktyvūs subjektai ieškodami ir pritraukdami verslą, kuriam gali būti aktualios jų paslaugos ir bendradarbiavimas (taigi tam tikra prasme tapti aktyviu mokslinio centro veiklos vystytoju). Jeigu iki šiol institucinė kultūra buvo siejama su išskirtinai mokslo ir studijų veikla, nepagrįsta tikėtis, kad proaktyvi pozicija verslo ir kitų tyrimų institucijų atžvilgiu susiformuos tik naujos įrangos pagrindu. Juolab, kad infrastruktūros plėtra vykdoma gaunant papildomas viešąsias lėšas ir su mokslo ir studijų institucijos strateginių tikslų esminiu peržiūrėjimu nesietina (tai dažniau atsitinka, jeigu į infrastruktūrą investuojamos ir nuosavos lėšos).

[47] Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui „Pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimas Europos Sąjungoje: įvairialypės inovacijų strategijos įgyvendinimas“, COM(2008) 652

Šiuo metu mokslo ir studijų institucijos nėra aktyvios dalyvės verslo ir mokslo sąjungos stiprinime. BMV programoje teigiama, kad mokslo ir studijų institucijose nėra įdiegtų mokslo komercializavimo mechanizmų, nepakankamai išplėtota žinių ir mokslo rezultatų sklaidos ir jų panaudojimo verslo subjektams terpė. Todėl poreikis stiprinti **mokslo rezultatų komercializavimo ir sklaidos mechanizmus mokslo ir studijų institucijose** identifikuotas kaip vienas iš BMV uždavinių ir turėtų būti įgyvendinamas lygiagrečiai su infrastruktūrinėmis investicijomis.

Visgi kol kas vienintelis bendradarbiavimui su verslu palankus įsipareigojimas, kurį prisiėmė „slėnių" projektų vykdytojai – kuriami mokslo centrai veiks atviros prieigos principu. Vienintelis dokumentas, reglamentuojantis būsimųjų atviros prieigos centrų veiklą, yra Atviros prieigos centrų valdymo reglamentas[48]. Reglamente nustatyta, kad atviros prieigos centro, kuris įsteigtas EAVP lėšomis, valdytoju tampa institucija, kuri disponuoja sukurta MTEP infrastruktūra. Atviros prieigos centrui administruoti turi būti paskiriamas atsakingas asmuo. Paraiškas naudotis atviros prieigos centro ištekliais vertina sudaryta išteklių valdymo grupė, kurios sudarymo principus nustato atviros prieigos centro valdytojas. Atviros prieigos centro išlaidos dengiamos iš mokslo ir studijų institucijos (valdytojo) gaunamų bazinio finansavimo lėšų ir pajamų už teikiamas paslaugas. Gautos lėšos už suteiktas paslaugas gali būti naudojamos atviros prieigos centro plėtrai, suteikti nemokamą prieigą prie išteklių studentams, stažuotojams, suteikti lengvatines sąlygas mažoms ir vidutinėms įmonėms, tačiau, sprendžiant iš teisės akto formuluotės, gali būti naudojamos ir kitoms valdytojo reikmėms. Minėtame Atviros prieigos centrų valdymo reglamente nustatyta, kad esant poreikiui išoriniams vartotojams turi būti skiriama ne mažiau kaip 30 proc. viso atviros prieigos centro darbo laiko. Tačiau išlieka esminis klausimas – kaip atviros prieigos centrus (kaip ir kitas kuriamas viešas MTEP bazes) sukurti taip, kad tas poreikis jais naudotis atsirastų pirmiausiai iš verslo pusės.

Už MTEP plėtrą atsakingų ŠMM skyrių teigimu, tuo metu kai įvairiais lygiais buvo svarstomi ir tvirtinami „slėnių" ir kiti infrastruktūriniai projektai, juos teikusios institucijos suprato poreikį neapsiriboti vien infrastruktūra. Ypač tuo aspektu, kad jai keliami visiškai nauji reikalavimai lyginant su ligšioline patirtimi, t.y. sutelkti verslo, mokslo ir studijų pajėgas bendriems tikslams labiau negu tai yra daroma dabar egzistuojančių struktūrų, kurios kaip pvz. universitetai dažniausiai turi aiškią mokslo ir studijų dimensiją, o verslo dalyvavimas greičiau yra atsitiktinis arba projektinis (susijęs su konkrečiais baigtiniais projektais). Tačiau savarankiškas mokslo ir studijų vaidmuo šioje sferoje kol kas nepastebimas, o gal ir sunkiai įmanomas, turint omenyje anksčiau minėtuosius hierarchinio vertikalaus institucijų valdymo aspektus, pasenusius veiklos modelius ir pan.

Situaciją galėtų palengvinti ta aplinkybė, kad didelė dalis EAVP infrastruktūros yra kuriama įgyvendinant „slėnių" programas. „Slėnių" programas koordinuoja įkurtos „slėnių" asociacijos. Manant, kad „slėnių" programos neapsiriboja EAVP lėšomis įgyvendinamais infrastruktūriniais projektais, asociacijos galėtų būti vienas iš aktyvių dalyvių vykdant aktyvią sukurtų centrų vadybą. Deja, kaip pastebima atliktose „slėnių" analizėse[49], įsteigtos asociacijos, veikiančios valdybos gali atlikti greičiau koordinacinio pobūdžio valdymą, bet jos nėra aiškus lyderis sukurtos infrastruktūros panaudojimo ir pan. klausimais. Vertinant iš įgyvendinamų EAVP projektų taško, dabartinė situacija taip pat nėra palanki, kadangi projektų finansavimo ir administravimo sutartys buvo pasirašytos tik su mokslo ir studijų institucijomis, o asociacijų vaidmuo dauguma atveju apsiribojo „skėtinės" organizacijos, reikalingos gauti paramą, vaidmeniu. Dažnai asociacijos netgi nedalyvauja projekto įgyvendinimo priežiūros grupėse (jos sudarytos tik dalyje projektų). Šie faktai tam tikra prasme paneigia ankstesniuose tyrimuose įžvelgtą galimybę, kad asociacijos galėtų atlikti bent jau koordinacinį vaidmenį.

Tai, kad „slėniai" nėra tie subjektai, kurie padėtų spręsti kuriamai infrastruktūrai keliamus iššūkius, patvirtino ir socialiniai ekonominiai partneriai. Projektų vykdytojai savo projektų atžvilgiu demonstravo didesnį optimizmą. Tačiau paprašyti atsakyti ar įgyvendinamas projektas numato stiprinti MTEP institucijų bendradarbiavimą su verslu ir kaip, visi projektų vykdytojai nurodė, kad jie tai darys atlikdami mokslinius

[48] patvirtintas LR švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 08 d. įsakymu Nr. 852
[49] Pvz., *Report on the Lithuanian Valleys Programme*, Intelligentsia Consultants Ltd., Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, 2009

tyrimus verslo užsakymu ar bendrus mokslinius tyrimus – jokie veiksmai pritraukiant verslą, sukuriant papildomas paslaugas (be MTEP vykdymo) nepaminėti.

Lentelė 15. Pagal ŠMM administruojamas EAVP priemones įgyvendinamų projektų prisidėjimo prie „žinių trikampio“ stiprinimo vertinimas kuriamos infrastruktūros valdymo kontekste (1 – teiginys visiškai neteisingas; 5 – teiginys visiškai teisingas)

Teiginys	Ekspertinis vertinimas	Socialinių – ekonominių partnerių vertinimas	„Slėnių“ projektų vykdytojų apklausos duomenys	Bendras įvertis
Slėniai optimizuoja mokslo ir studijų valdymo ir administravimo struktūrą ir tarpusavio sąveiką	2	1	3,9	**2,3**
Slėniai sudaro teisines ir organizacines sąlygas slėnių teritorijose steigtis žinioms imlioms verslo įmonėms.	2	1	4,2	**2,1**

Kuriamos infrastruktūros valdymui/priežiūrai skirtinguose projektų įgyvendinimo lygmenyse yra sukurti įvairūs organai. Tačiau kaip matyti iš žemiau esančioje lentelėje pateikiamo jų funkcijų aprašymo, jos dažniausiai apsiriboja skirtų lėšų panaudojimo pagal teisės aktus priežiūra arba politinio lygmens priežiūra. Tarpinė grandis – konkrečių investicijų tikslingumo, sukurtos infrastruktūros naudojimo pagal paskirtį, valdymo ir pan. klausimai – kol kas buvo neužpildyta. Tikėtina, kad šį trūkumą galėtų spręsti 2011 m. pradžioje atrinkta tarptautinė slėnių stebėsenos grupė, kurios funkcijos pakankamai plačios. Tiesa, neaišku, kokie šios grupės įgaliojimai, t.y. kokį svorį turės stebėsenos grupės rekomendacijos (privalomos/ konsultacinės) ir kokiu lygiu (politiniu/projektų) jos bus teikiamos.

Lentelė 16. Projektų įgyvendinimo ir sukurtos bazės naudojimo priežiūra

	Veikla	Valdymo/priežiūros organas	Funkcijos	Pastabos
Projekto įgyvendinimo fazė	ES lėšų administravimo priežiūra	ES paramą administruojančios institucijos	Pagal teisės aktų reikalavimus. Iš esmės stebimas tik patirtų išlaidų tinkamumas pagal nustatytas kategorijas, lėšų įsisavinimas laike ir tinkamas dokumentavimas	
	Projekto turinio priežiūra	Slėnių priežiūros taryba	Strateginiai sprendimai susiję su strateginių dokumentų keitimu (kurių įgyvendinimui turi pritarti suinteresuotos ministerijos arba LR Vyriausybė)	
		Tarptautinė slėnių stebėsenos grupė	Funkcijų daug, tačiau neaišku koks stebėsenos grupės rekomendacijų privalomumas ir kokiu lygiu jos bus teikiamos – politikos formavimo rekomendacijos ar operatyvinės skirtos konkrečių projektų vykdytojams	Paslaugų teikėjas atrinktas 2011 m. pradžioje
		Slėnį sudariusios	Priklauso nuo projekto,	Dalyvauja santykinai retai.

	Veikla	Valdymo/priežiūros organas	Funkcijos	Pastabos
		asociacijos nariai	įprasčiausia veikla - dalyvavimas projekto priežiūros, valdymo grupėje	
		Projekto priežiūros, valdymo grupė	Priklauso nuo projekto, įprastai vykdo veiklų stebėseną, atskirais atvejais dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose	Projektų priežiūros, valdymo grupės sudarytos tik dalyje projektų (maždaug trečdalyje). Įprastai į priežiūros grupes įtraukiami projekto partnerių institucijų atstovai ir rečiau ŠMM, socialinių ekonominių partnerių, verslo atstovai[50]
Projekto metu sukurtos bazės naudojimo fazė	Išteklių naudojimo išorinė priežiūra	Slėnių priežiūros taryba	Strateginiai sprendimai susiję su strateginių dokumentų keitimu (kurių įgyvendinimui turi pritarti suinteresuotos ministerijos arba LR Vyriausybė)	
	Priežiūra slėnio viduje, veiklos koordinavimas tarp sukurtų išteklių	Slėnio taryba	Įvairios, priklausomai nuo konkrečios asociacijos. Apibendrinus galima išskirti: - užtikrinti atvirą prieigą prie sukurtos MTEP infrastruktūros; - koordinuoti slėnio dalyvių veiklą.	Nėra sukurtų instrumentų realiam funkcijų vykdymui. Sukurta MTEP infrastruktūra yra konkretaus asociacijos nario nuosavybė (be jokių teisiškai reglamentuotų išimčių, išskyrus reikalavimą atskirais atvejais sukurti atvirą prieigą) ir kiti nariai formalių teisių į ją neturi.
	Sukurtos bazės valdymas ir vadyba	Mokslo ir studijų institucija, kuri disponuoja sukurtais ištekliais	Teisės aktais keliamas vienintelis reikalavimas – sudaryti sąlygas baze naudotis išorės subjektams (pagal išteklių valdytojo nustatytas sąlygas ir tvarką)	Sukurti ištekliai valdymo prasme yra dar viena konkrečios mokslo ir studijų institucijos MTEP laboratorija. Vienintelis skirtumas – privaloma atvira prieiga (prieinamumas reguliuojamas valdytojo nustatyta tvarka)

Šaltinis: sudaryta autorių

Apibendrinimas

Atsižvelgiant į tai, kad pagrindinis EAVP 1 prioriteto tikslas yra skatinti ekonomikos augimą ir konkurencingumą per MTEP veiklas, svarbu, kad visos investicijos stiprintų „žinių trikampį“, kurio bendrai nacionalinėje politikoje suvokiami parametrai apibrėžti Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijoje ir susijusiuose nacionaliniuose teisės aktuose. Ministerijos programose

[50] Kaip gerą pavyzdį valdymo grupės sudėties prasme galima paminėti VP2-1.1-ŠMM-04-V-01-005 projekto metu sudarytą valdymo grupę, kurios nariai yra ŠMM atstovas, „slėnio“, kuriame įgyvendinamas projektas, asociacijos atstovas, verslo įmonių atstovai.

detalizuotos „žinių trikampio“ stiprinimo kryptys ir instrumentai, kuriuos buvo planuojama finansuoti ŠMM administruojamų EAVP priemonių lėšomis. Atlikus suplanuotų ir įgyvendinamų EAVP priemonių projektų analizę nustatyta, kad:

1. EAVP 1 prioritete ir susijusiose Ministerijos programose keliami mokslo ir verslo bendradarbiavimo stiprinimo tikslai. ŠMM administruojamose EAVP 1 prioriteto uždaviniuose numatytas verslo subjektų įtraukimas į įgyvendinamas priemones. Tačiau praktikoje EAVP projektai labiau orientuoti į esamos mokslo ir studijų sistemos bei struktūrų stiprinimą ir tiesiogiai labiau atitinka mokslininkų ir studentų tikslinių grupių poreikius. Sąsajų su verslu stiprinimas išlieka daugiau formalus. Tai yra esminis trūkumas galvojant apie tikrąją MTEP plėtrą, su kuria siejami šalies ekonomikos augimo ir konkurencingumo didinimo tikslai. Įgyvendinami projektai tiesiogiai labiau atitinka mokslininkų ir studentų tikslinių grupių poreikius.

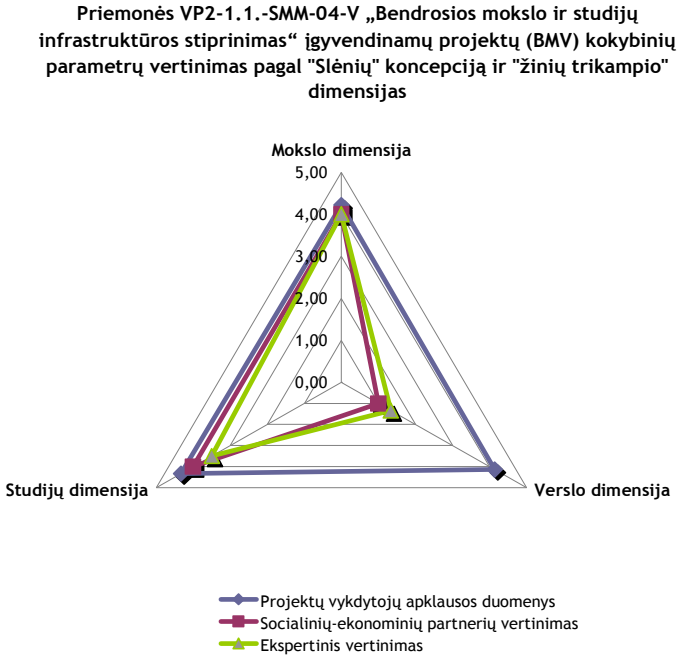

Pav. 6. EAVP projektų prisidėjimas prie „žinių trikampio“ komponentų vystymo, remiantis skirtingais duomenų šaltiniais

2. ES strateginiuose dokumentuose akcentuojamas poreikis, stiprinant MTEP vaidmenį ekonomikoje ir ūkio konkurencingume, aktyviau veikti mokslo ir studijų institucijoms neapsiribojant įprasta moksline veikla. Poreikis diegti mokslo rezultatų sklaidos ir taikomosios plėtros mechanizmus mokslo ir studijų institucijose identifikuotas BMV programoje. Tačiau šie uždaviniai EAVP lėšomis finansuojamose priemonėse ir projektuose nėra įgyvendinami. Aukšto lygio ir aktyvi verslo atžvilgiu kuriamų mokslo centrų, atviros prieigos centrų vadyba įgyvendinamose priemonėse neskatinama. EAVP investicijos sutelktos išskirtinai į infrastruktūros stiprinimą.
3. Įsigyjama įranga MTEP ir studijų reikmėms keliais etapais buvo vertinama konkrečios srities ekspertų, didesniam BMV ir NKP suderinamumui (tame tarpe ir įgyvendinamų EAVP lėšomis) buvo rengiamos atskiros JTP. Todėl daroma prielaida, kad įsigyjama įranga atitinka mokslo bendruomenės poreikius ir skirtingose mokslo ir studijų institucijose atsirasiantys mokslo centrai ir laboratorijos nesidubliuos, bet duos sinergijos efektą.

4.3. Finansinių rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje

Finansinių tikslų pasiekimo įvykdymas susijęs su N+3 taisyklės ir ES fondų lėšų panaudojimo plano vykdymo klausimu, t.y. ar ŠMM panaudos skirtas lėšas laiku. Šioje dalyje analizuojamas lėšų panaudojimas, kiti klausimai atitinkamai vertinami kitose dalyse.

Tikimybės įvykdyti ES fondų lėšų panaudojimo planą, patvirtintą LRV 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija, ir N+3 taisyklę analizė yra atlikta siekiant nustatyti, ar būtų (ir kokia apimtimi) įvykdyti ŠMM įsipareigojimai pagal įvardintus planus, atsižvelgiant į šiuo metu vykdomas sutartis ir naujas sutartis sudarant taip, kaip numatyta vertintojams pateiktame Sutarčių pasirašymo plane (parengtas 2010-09-27).

Ministerijos įsipareigojimai vertinami pagal šiuos planus:

- ES fondų lėšų panaudojimo planą, patvirtintą LRV 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija;
- N+3 taisyklę, remiantis 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010.

Vertinimo metodologija

Susitikimų su ŠMM ES paramos koordinavimo departamento atstovais metu identifikuota ŠMM disponuojama informacija, kuri svarbi šiam vertinimo klausimui atsakyti.

Vertinimui naudojama stebėsenos ir planinė bei papildomų tyrimų informacija:

- Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27) (ESPKD pateikta informacija);
- SFMIS duomenys 2010 m. rugsėjo 1 dienai;
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007-2013 m. veiksmų programų prioritetų ir priemonių įgyvendinimo stebėsenos bei vertinimo tvarkos aprašas;
- Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys (ESPKD pateikta informacija);
- ŠMM ir įgyvendinančių institucijų disponuojama informacija apie sutaupymus (ESPKD pateikta informacija);
- Įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų ir šių lėšų išmokėjimo bei naudojimo detalizavimo einamaisiais ir ateinančiais metais planas (parengtas 2010-09-20) (ESPKD pateikta informacija);
- 2009 m. liepos 3 d. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-1424 „Dėl įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų plano patvirtinimo“ patvirtintas planas. Susitikimo metu buvo nuspręsta, kad šis planas neatitinka šiandieninės situacijos, todėl jį naudoti finansiniam prognozavimui dėl ES fondų lėšų naudojimo plano ir N+3 taisyklės vykdymo nėra aktualu. Vietoje jo naudojamas vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27);
- Projektų vykdytojų apklausos duomenys.

Prielaidos

Tikimybės įvykdyti ES fondų lėšų naudojimo planą ir N+3 taisyklę įvertinimo pagrindinis įrankis yra finansinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozė. Parengus prognozę, įvertinama, kaip tikėtinas lėšų įsisavinimas atitinka įvardintus planus. Rengiant finansinę prognozę, pagrindinis dokumentas, kuris yra vertinamas ir naudojamas prognozavimui, yra vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27).

Rengiant finansinę prognozę, modeliuojama, kaip būtų vykdomi įvardinti įsipareigojimai, darant prielaidas dėl lėšų įsisavinimo tempų nuo sutarčių pasirašymo momento. Prielaidos suformuojamos tokiu būdu:

1. Pagrindinis šaltinis dėl prielaidų apie lėšų panaudojimo tempus nuo sutarties pasirašymo momento yra Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys bei SFMIS informacija 2009 12 31 ir 2010 09 01 datoms. Apskaičiuojami įsisavinimo tempai iki vertinimo momento.

2. Atsižvelgiant į projektų vykdytojų apklausos rezultatus apie vėlavimus ir planus laiku įgyvendinti projektą, atliekami koregavimai – projekto trukmės, planinio įsisavinimo.

3. Turimos faktinės informacijos ir apklausos duomenų nepakanka pilnai suformuoti įsisavinimo tempus. Faktinė informacija apima tik dalį analizuojamo periodo. Be to, įsipareigojimai pagal projektus numatyti 12 ir 24 mėnesiams, todėl to nepakanka ketvirtiniams įsisavinimo tempams apskaičiuoti. Tokiose situacijose daromos ekspertinės prielaidos. Darant šias prielaidas yra atsižvelgiamą į faktinius projekto lėšų įsisavinimo tempus, į tą faktą, kad paskutinį ketvirtį įsisavinama ne mažiau 10 % projekto lėšų, kitą žinomą informaciją.

Prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai detalizuoti lentelėje.

Projektų vykdytojų apklausos metu buvo klausiama apie galimus lėšų sutaupymus arba viršijimus projekte. Atsižvelgiant į respondentų atsakymus nustatyti sutaupymo procentai (skaičiavimuose laikomasi prielaidos, kad sutaupymas per projekto įgyvendinimo ciklą pasireiškia vienodu mastu), kurie naudojami skaičiavimuose. Pagal priemonę VP2-1.1-ŠMM-06-V vertinimo metu įgyvendinamų projektų nebuvo, todėl priskirtas priemonėse dažniausiai pasitaikantis sutaupymų procentas – 5%.

VP2-1.1-ŠMM-02-V – 8%

VP2-1.1-ŠMM-03-V – 0%

VP2-1.1-ŠMM-04-V – 5%

VP2-1.1-ŠMM-05-V – 5%

VP2-1.1-ŠMM-06-V – 5%

2010 m. lapkričio 25 dienos vertintojų susitikimo su ESPKD metu nuspręsta, kad sutaupymų prielaidos bus patikslintos galutinėje ataskaitoje, surinkus papildomą informaciją apie sutaupymus iš projektų vykdytojų (per CPVA).

Lentelėje pateikiamos suapvalintos reikšmės, skaičiavimai atlikti skaičiuoklės MS Excel aplinkoje, naudojant nesuapvalintas reikšmes. Lentelėse pateikiami lėšų panaudojimo planai be sutaupymų ir atsižvelgiant į sutaupymus.

Lentelė 17. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai (2.1 prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
VP2-1.1-ŠMM-02-V	0,00	0,33	0,63	0,71	0,76	0,80	0,85	0,90	1,00					
VP2-1.1-ŠMM-03-V	0,00	0,00	0,00	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,16	0,60	0,60	0,60	0,80
VP2-1.1-ŠMM-04-V	0,00	0,01	0,01	0,09	0,15	0,18	0,19	0,28	0,38	0,45	0,48	0,49	0,53	0,59
VP2-1.1-ŠMM-05-V	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,15	0,20	0,20	0,20	0,60	0,60	0,60	0,70	0,80
VP2-1.1-ŠMM-06-V	0,00	0,00	0,00	0,05	0,10	0,15	0,20	0,25	0,30	0,35	0,40	0,50	0,60	0,70

tęsinys

Atvejai/ketvirčiai	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
VP2-1.1-ŠMM-02-V						
VP2-1.1-ŠMM-03-V	1,00					
VP2-1.1-ŠMM-04-V	0,59	0,66	0,75	0,80	0,88	1,00
VP2-1.1-ŠMM-05-V	1,00					
VP2-1.1-ŠMM-06-V	0,80	0,90	1,00			

Lentelė 18. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai, atsižvelgiant į sutaupymus (2.1 prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
VP2-1.1-ŠMM-02-V	0,00	0,30	0,58	0,65	0,70	0,74	0,78	0,83	0,92					
VP2-1.1-ŠMM-03-V	0,00	0,00	0,00	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,16	0,60	0,60	0,60	0,80
VP2-1.1-ŠMM-04-V	0,00	0,01	0,01	0,08	0,14	0,17	0,18	0,27	0,36	0,42	0,45	0,47	0,50	0,56
VP2-1.1-ŠMM-05-V	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,14	0,19	0,19	0,19	0,57	0,57	0,57	0,67	0,76
VP2-1.1-ŠMM-06-V	0,00	0,00	0,00	0,05	0,10	0,14	0,19	0,24	0,29	0,33	0,38	0,48	0,57	0,67

tęsinys

Atvejai/ketvirčiai	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
VP2-1.1-ŠMM-02-V						
VP2-1.1-ŠMM-03-V	1,00					
VP2-1.1-ŠMM-04-V	0,56	0,63	0,71	0,76	0,84	0,95
VP2-1.1-ŠMM-05-V	0,95					
VP2-1.1-ŠMM-06-V	0,76	0,86	0,95			

Rezultatai ir išvados

Remiantis Sutarčių pasirašymo planu (parengtas 2010-09-27), atlikta prognozė, kaip pasirašytos sutartys būtų vykdomos laike ir kokios būtų pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų sumos kasmet. Prognozuojamos sumos palygintos su atitinkamais įsipareigojimais (planais).

Žaliai pažymėtos sumos, kai planas vykdomas. Geltonai pažymėtos sumos, kai planas vykdomas, bet su didele rizika (prognozuojama suma planą viršija mažiau nei 15%). Raudonai pažymėtos sumos, kai planas nevykdomas.

Lentelė 19. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (2.1 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prognozuojamas panaudojimas		**8.436**	**34.751**	**219.440**	**492.011**	**592.607**	**841.130**	**945.752**
Siektina suma pagal LRV nutarimą	0	48.390	265.820	467.197	780.998	903.317	965.451	983.183
Kritinė suma pagal LRV nutarimą	0	48.390	263.628	395.442	527.256	659.070	815.254	983.183
Planas pagal N+3 taisyklę	0	0	0	135.427	273.287	574.667	739.052	983.183

Prognozuojama, kad, jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27), pateiktas vertinimui, N+3 taisyklė (pakeista 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) būtų vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. Tačiau yra didelė N+3 taisyklės neįvykdymo rizika 2013 ir 2014 metais, kadangi prognozuojama, kad lėšų būtų panaudota tik šiek tiek daugiau nei reikalaujama pagal N+3 taisyklę. Kiti įvardinti ŠMM įsipareigojimai būtų neįvykdyti, t.y.

kasmet (išskyrus 2014 metus) būtų panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma, nei numatyta ES fondų lėšų panaudojimo plane, patvirtintame Vyriausybės. 2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu.

Lentelė 20. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal priemones (2.1 prioritetas), tūkst. litų

Priemonės Nr.	Priemonė	ES lėšos	2.008	2.009	2.010	2.011	2.012	2.013	2.014	2.015
VP2-1.1-ŠMM-02-V	Aukšto lygio mokslinių tyrimo centrų ir kompetencijos centrų plėtojimas (planavimas)	25.443	0	8.103	18.726	23.408	23.408	23.408	23.408	23.408
VP2-1.1-ŠMM-03-V	Nacionalinio atviros prieigos mokslinės komunikacijos ir informacijos centro kūrimas (planavimas)	85.000	0	333	7.395	51.000	85.000	85.000	85.000	85.000
VP2-1.1-ŠMM-04-V	Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas (planavimas)	818.565	0	0	8.630	144.396	370.389	458.407	684.320	777.637
VP2-1.1-ŠMM-05-V	Infrastruktūros, skirtos žinių apie mokslinius tyrimus, technologijas ir inovacijas gilinimui, sklaidai, kūrimas	3.350	0	0	0	637	1.910	3.183	3.183	3.183
VP2-1.1-ŠMM-06-V	Nacionalinių mokslo programų ir kitų aukšto lygio MTTP projektų vykdymas	59.500	0	0	0	0	11.305	22.610	45.220	56.525
	VISO	983.183	0	8.436	34.751	219.440	492.011	592.607	841.130	945.752

Infrastruktūrinių projektų įgyvendinimas yra ženkliai ilgesnis nei ,,minkštųjų“ projektų. Apskaičiuota, kad didžiausių projektų (didesnių nei 20 mln. litų) vidutinė trukmė – 3,5 metai. Minkštųjų projektų atveju apskaičiuota, kad vidutinė projektų trukmė apie 2 metai.

Kitas svarbus prioriteto požymis, kad projektai ilgą laiką panaudoja tik mažą dalį projekto lėšų. Vėliau būdingi keletas ketvirčių, kuriais panaudojamos reikšmingos lėšų apimtys.

Kritinė lėšų panaudojimo požiūriu yra priemonė VP2-1.1-ŠMM-04-V. Jai skirta daugiau nei 83% viso prioriteto lėšų. Tačiau priemonė prasidėjo tik 2009 IV ketvirtį, todėl tai sąlygoja, kad gali būti susidurta su rizikomis neįvykdyti N+3 taisyklės 2013 ir 2014 metais.

Gauti prognozavimo rezultatai ir galimybės gerinti ES paramos lėšų panaudojimą bus aptarti su ŠMM. Aptarus gautas išvadas ir galimybes, bus suformuotos galutinės rekomendacijos. Su ŠMM taip pat bus aptartos pagrindinės priežastys, sąlygojusios įtemptą lėšų panaudojimo situaciją.

Pagrindinės galimybės gerinti ES paramos lėšų panaudojimą susijusios su (bus detalizuota galutinėje ataskaitoje):

- Vykdomų sutarčių trumpinimas ir projektų lėšų įsisavinimo tempų intensyvinimas (peržiūrint projektų pabaigą ir ieškant galimybių atitinkamus projektus pabaigti anksčiau).
- Sudarant naujas sutartis, intensyvinti lėšų panaudojimą optimizuojant projekto trukmę.
- Virškontraktavimas.
- Papildomos paramos skyrimas.
- Sutaupymų politikos priemonės.

5. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
Pagal tęstinio tinkamumo kriterijų:		
1. Ar Ministerijos administruojamos veiksmų programų priemonės ir pagal jas remiamos veiklos šiuo metu yra vis dar tinkamos, atsižvelgiant į socialinės ir ekonominės situacijos pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius: iškilusias problemas ir pakitusius tikslinių grupių poreikius?	Socialinės ir ekonominės situacijos šalyje pokyčių įtaka EAVP suplanuotų priemonių aktualumui santykinai nedidelė. Šalies ekonominių rodiklių prastėjimas labiau atsiliepia nacionalinės švietimo ir mokslo sistemos einamajam finansavimui, tačiau EAVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos įgyvendinti ilgalaikiams prioritetams, kurie išlieka aktualūs ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. Suplanuotos EAVP priemonės ir pagal jas finansuojamos veiklos savo aktualumo neprarado t.y. formaliai atitinka tikslinių grupių (mokslo, studijų, verslo) poreikius.	3.1.
2. Ar veiksmų programose, jų prieduose ir Ministerijos programose numatytos intervencijos (tikslai, uždaviniai, remiamos veiklos, finansavimas ir pan.) vis dar atitinka nacionalinius ir ES prioritetus, svarbiausius strateginius dokumentus prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse?	Suplanuotos EAVP priemonės pagal keliamus tikslus atitinka pagrindinius ES ir nacionalinius dokumentus, strateginius MTEP vystymo tikslus. Atnaujinti Europos mokslinių tyrimų erdvės plėtros tikslai iki 2020 m. esminių pasikeitimų strateginėse kryptyse nenumatė, tačiau vis labiau akcentuojamas mokslo ir studijų institucijų aktyvus vaidmuo į MTEP veiklas įtraukiant verslo subjektus EAVP projektų įgyvendinimo metu sprendžiamas nepakankamai. Priemonių faktinis įgyvendinimas tik dalinai susijęs su nacionalinių svarbiausių strateginių dokumentų prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse įgyvendinimu, t.y. „slėnių“ koncepcijos realizavimu.	3.2. 3.3.
3. Ar intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkamas (pakankamas, nuoseklus, logiškas ir pagrįstas), siekiant bendrų veiksmų programos (-ų) tikslų ir (ar) nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse?	EAVP priemonės vidinės struktūros prasme suplanuotos tinkamai – finansuojamos veiklos tiesiogiai siejasi su priemonių tikslais. Tačiau kai kurios įgyvendinamos priemonės apima kiek platesnes veiklas negu 1 prioriteto “Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra“ 1 uždavinys *sustiprinti viešą ir privačią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę,* kadangi ŠMM administruojamų priemonių investicijos skirtos ne tik MTEP bazei, bet ir netiesiogiai susijusioms veikloms finansuoti. ŠMM administruojamų EAVP priemonių suderinamumas su tematiškai susijusiomis ŽIPVP priemonėmis sprendžiamas nevienodai. Dalis priemonių, pvz. studijų programų ir infrastruktūros plėtra NKP, suderintos pakankamai nuosekliai, tačiau dalies priemonių suderinamumas labiau atsitiktinis, kadangi nenumatyti išskirtiniai projektų/ paraiškų vertinimo kriterijai ar reikalavimai, užtikrinantys EAVP ir ŽIPVP investicijų suderinamumą. LR ūkio ministerijos administruojamose priemonėse, skirtose MTEP plėtrai, numatyti specialūs tinkamumo kriterijai arba skiriami papildomi balai projektų naudos ir kokybės vertinimo metu projektams, susijusiems su „slėniais“ ir NKP. Tai sustiprina didesnio įgyvendinamų	3.4. 4.2.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
	priemonių suderinamumo su ŠMM administruojamomis EAVP priemonėmis prielaidas.	
4. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti tęstinį intervencijų tinkamumą, išorinį ir vidinį suderinamumą? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.	Rekomendacijos bus pateiktos galutinėje ataskaitoje. Parengus rekomendacijų projektą ir su juo susipažinus ŠMM atsakingiems asmenims numatoma organizuoti darbinius susitikimus rekomendacijoms ir jų įgyvendinimui aptarti. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padės padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.	
Pagal rezultatyvumo ir (arba) jo tikimybės kriterijų:		
5. Kokia yra veiksmų programų prioritetų, priemonių ir pagal jas remiamų veiklų, nustatytų Ministerijos programose, planuotų tikslų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje: koks bus faktinis tikslų pasiekimo laipsnis periodo pabaigoje; ir ar bus laiku pasiekti veiksmų programose ir jų prieduose nustatyti finansiniai lėšų įsisavinimo ir fiziniai stebėsenos rodikliai bei Ministerijos programose numatyti kokybiniai rezultatai?	Finansiniai rodikliai: Prognozuojama, kad jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai EAVP 1 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. Tačiau yra didelė N+3 taisyklės neįvykdymo rizika 2013 ir 2014 m., kadangi prognozuojama, kad lėšų būtų panaudota tik šiek tiek daugiau nei reikalaujama pagal N+3 taisyklę. ŠMM įsipareigojimai pagal LRV patvirtintą ES fondų lėšų panaudojimo planą būtų neįvykdyti, t.y. kasmet būtų panaudojama mažesnė ES fondų lėšų suma, nei numatyta plane, patvirtintame Vyriausybės. 2015 metų įsipareigojimų neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymų projektų vykdymo metu. Tai gali būti suvaldoma atliekant reguliarų sutaupymų monitoringą ir taikant efektyvią sutaupymų politiką bei virškontraktavimą. Fiziniai stebėsenos rodikliai: 1 prioriteto 1 uždavinio suplanuotos rodiklių reikšmės turėtų būti pasiektos, išskyrus rezultato rodiklį „Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)“, kurio nėra siekiama priemonių ir projektų lygiu. 1 prioriteto 2 uždavinio rodikliai formaliai nėra siekiami. Siekiant pakeisti situaciją, reikalingi EAVP pakeitimai, dalį 2 uždavinio rodiklių priskiriant 1 uždaviniui, arba reikalinga suplanuoti naujas priemones įgyvendinančias 2 uždavinį. Vertinimo vykdymo metu faktinis EAVP priemonių rezultatyvumas buvo žemas, kadangi didžioji dalis projektų buvo pradėti vykdyti neseniai. Apibendrinus visų EAVP priemonių tikėtino rezultatyvumo	4.1. 4.3.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
	periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai identifikavo nemažai rizikų, pasireiškiančių projektų įgyvendinimo lygmenyje, tačiau pagal apibrėžtą rezultatyvumo vertinimo metodiką bei turint omenyje tą faktą, kad produkto ir rezultato rodikliai nėra specifiški ir santykinai formalizuoti, vertintojai mano, kad itin didelių rizikų nepasiekti EAVP priemonių lygmens produkto ir rezultato rodiklių nėra. Visgi 43 proc. rodiklių atžvilgiu išlieka vidutinis rizikos laipsnis.	
6. Ar pasiekti arba tikėtini rezultatai ir jų kokybė atitinka (atitiks) numatytų tikslinių grupių poreikius bei lūkesčius švietimo ir mokslo politikos įgyvendinimui? Kokie reikalingi rezultatų kokybės užtikrinimo būdai?	ES strateginiuose tiksluose, nacionaliniuose dokumentuose akcentuojamos sėkmingo MTEP vystymo prielaidos įgyvendinamų priemonių metu realizuojamos dalinai. Įgyvendinamose MTEP infrastruktūros kūrimo priemonėse šiuo metu skiriamas minimalus dėmesys kuriamos infrastruktūros pagrindu plėtoti naujas mokslo centrų, atviros prieigos centrų vadybos formas ir juose aktyviau organizuoti verslo įtraukimo į MTEP procesus. Suplanuoti ir įgyvendinami projektai orientuoti į esamos mokslo ir studijų sistemos stiprinimą bei šios sistemos dalyvių poreikius, o sąsajų su verslu stiprinimas išlieka daugiau formalus. Tai riboja keliamų tikslų pasiekimą, kadangi visuomenės, o ypač verslo poreikiai, susiję su MTEP poveikiu ekonomikos augimui ir konkurencingumo didinimui, atspindimi nepakankamai. Pageidaujamas įgyvendinamų priemonių poveikis visam „žinių trikampio“ sustiprėjimui šiuo metu dar sunkiai prognozuojamas.	4.2.
7. Kokie yra *gerosios praktikos* pavyzdžiai įgyvendinant veiksmų programų prioritetus švietimo ir mokslo srityse? Kuo šie atvejai yra pavyzdingi ir kaip galėtų būti pritaikyti kitose ES struktūrinės paramos panaudojimo srityse? Šie pavyzdžiai bus reikalingi perplanuojant 2007–2013 metų antrojo etapo ir (arba) planuojant 2014–2020 metų programavimo periodo ES struktūrinės paramos intervencijas (prioritetus, priemones ir remiamas veiklas ir pan.) skirtinguose švietimo ir mokslo sektoriuose.	Pagal EAVP įgyvendinami tik valstybinio planavimo projektai, o jų turinys per kelis etapus buvo derinamas ŠMM ir kitų suinteresuotų subjektų. Visi pagal tas pačias priemones įgyvendinami projektai yra labai panašūs savo struktūra ir logika, o esminių išskirtinumų, kurie galėtų būti laikomi geros praktikos pavyzdžiais, nustatyti nepavyko. Juolab, kad dauguma projektų tik pradėti įgyvendinti. Tiesa, dalis projektų turėtų geriau realizuoti nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose keliamus tikslus MTEP plėtrai. Pvz., projekto metu kuriama infrastruktūra teritoriškai integruoja tematiškai susijusias mokslo bazes (projektas VP2-1.1-ŠMM-04-V-01-015), į projekto įgyvendinimo priežiūros veiklas įtraukti ir verslo subjektai (projektas VP2-1.1-ŠMM-04-V-01-005).	4.2.
8. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti	Rekomendacijos bus pateiktos galutinėje ataskaitoje. Parengus rekomendacijų projektą ir su juo susipažinus ŠMM atsakingiems asmenims numatoma organizuoti darbinius susitikimus rekomendacijoms ir jų įgyvendinimui aptarti. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien	

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
spartesnį ir (arba) rezultatyvesnį ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą Ministerijos kuruojamose srityse? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai	iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padės padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.	

Priedas 1. Naudotų dokumentų sąrašas

1. ES lygmens strateginiai dokumentai

- The New Lisbon Strategy for growth and jobs, 2005
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Ekonominių ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Darnaus vystymosi aspekto integravimas į ES politiką: 2009 m. Europos Sąjungos tvaraus vystymosi strategijos peržiūra“, KOM(2009) 400
- Tarybos sprendimas dėl Bendrijos sanglaudos politikos strateginių gairių, (2006/702/EB)
- Komisijos komunikatas „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, KOM(2010) 2020;

2. Nacionalinio lygmens strateginiai dokumentai

- LR Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. IX-1187 „Dėl valstybės ilgalaikės raidos strategijos“
- LR Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimas Nr. 853 „Dėl Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos“
- LR Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 575 „Dėl Lietuvos regioninės politikos iki 2013 m. strategijos“
- LR Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimas Nr. 1047 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos 2008-2010 m. patvirtinimo“
- LR Seimo 2003 m. liepos 04 d. nutarimas Nr. IX-1700 „Dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatų“

3. ES struktūrinių fondų panaudojimą reglamentuojantys dokumentai

- 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999

4. Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija ir veiksmų programos:

- Nacionalinė bendroji strategija: Lietuvos 2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategija konvergencijos tikslui įgyvendinti, patvirtinta Europos Komisijos 2007 m. balandžio 26 d. sprendimu
- Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. gegužės 18 d. Europos Komisijos sprendimu
- Ekonomikos augimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- Sanglaudos skatinimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 789 „Dėl Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priedo patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 788 “Dėl Ekonomikos augimo veiksmų programos priedo patvirtinimo”
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“

5. LR švietimo ir mokslo ministerijos programos:

- Mokyklų tobulinimo programa plius, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro (toliau – Ministras) 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2331 (Žin., 2008, Nr. 7-257),
- Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2332 (Žin. 2008, Nr. 7-258),
- Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2333 (Žin., 2008, Nr. 7-259),

- Nacionalinė studijų programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334 (Žin., 2008, Nr. 7-260),
- Tyrėjų karjeros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr.7-261),
- Bendroji nacionalinė kompleksinė_programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2336 (Žin., 2008, Nr.7-262),
- Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų bei mokslo ir verslo bendradarbiavimo programa, patvirtinta Ministro 2008 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. ISAK-563 (Žin., 2008, Nr. 29-1036).

6. LR vyriausybės, LR finansų ministerijos, LR švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinti teisės aktai, reglamentuojantys 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimą

- LR finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. 1K-066 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“
- LR Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimas Nr. 1139 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas“
- Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, patvirtintas 2008 m. rugsėjo 15 d. Nr. X-1722
- LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr. 352 „Dėl Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis finansuotinų regionų projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“
- kiti

7. ES švietimo ir mokslo politiką nusakantys dokumentai

- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atnaujintas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginis pagrindas“, KOM(2008) 865
- Komisijos Komunikatas Tarybai Ir Europos Parlamentui „Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas“, KOM(2006) 481
- Commission Staff Working Document „Efficiency and equity in European education and training systems“, COM(2006) 481
- Komisijos Komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Universitetų modernizavimo plano įgyvendinimo rezultatai: švietimas, moksliniai tyrimai ir naujovės“, COM(2006) 208
- Komisijos komunikatas „Suaugusiųjų mokymasis: mokytis niekada nevėlu“, KOM(2006) 614
- Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui „Pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimas Europos Sąjungoje: įvairialypės inovacijų strategijos įgyvendinimas“, COM(2008) 652
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „A new partnership for the modernisation of universities: the EU Forum for University Business Dialogue“, COM(2009) 158
- Council of the European Union, Conclusions on the definition of a "2020 Vision for the European Research Area”, 2008
- Komisijos komunikatas „Moksliniais tyrimais ir inovacijomis grindžiamas Europos regionų konkurencingumas: Augimo skatinimas ir naujų bei geresnių darbo vietų kūrimas, COM(2007) 474
- Communication from the Commission „Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth“, COM(2010) 2020
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Europe 2020: Flagship Initiative Innovation Union“, COM(2010) 546
- Kiti

8. LR švietimo sistemą reglamentuojantys strateginiai dokumentai ir teisės aktai

- LR Vyriausybė 2007 m. kovo 21 d. nutarimas Nr. 321 „Dėl integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcijos patvirtinimo“ ir „slėnių“ programos
- LR Vyriausybės 2008 m. spalio 01 d. nutarimas Nr. 989 “Dėl valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, susijusių su integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra, tinklo pertvarkos plano patvirtinimo“ ir nutarimai dėl institutų reorganizavimo
- LR Vyriausybės 2003 m. gruodžio 22 d. nutarimas Nr. 1646 „Dėl ilgalaikės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros strategijos bei Lietuvos mokslo ir technologijų baltosios knygos nuostatų įgyvendinimo programos patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimas Nr. 1048 „Dėl aukštųjų technologijų plėtros 2007–2013 metų programos patvirtinimo“ (negalioja nuo 2011-01-01)
- LR švietimo ir mokslo ministro ir LR ūkio ministro 2011 m. sausio 4 d. įsakymo Nr. V-1/4-2 „Dėl aukštųjų technologijų plėtros 2011–2013 metų programos patvirtinimo“
- LR mokslo ir studijų įstatymas, patvirtintas 2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242
- Kiti

9. Kiti tyrimai, vertinimai

- *Mokslo ir studijų politikos sąveikų su kitomis viešosiomis politikomis ir sektorių strategijomis analizė, III tarpinė ataskaita*, parengė VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, užsakovas Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras
- *Monitoring and analysis of policies and public financing instruments conducive to higher levels of R&D investments: The “Policy Mix” project, Country review: Lithuania*. UNU-MERIT, 2007 March
- *Naujoji žinių paradigma ir mokslo valdymo sistemos pokyčiai*, Viliūnas G., Informacijos mokslai, 2006 m.
- *Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamasis stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimas*, VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas, LR Finansų ministerija, 2010 m.
- *Report on the Lithuanian Valleys Programme*, Intelligentsia Consultants Ltd., užsakovas Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, 2009
- Kiti

Priedas 2. Naudoti klausimynai

Atliekant projekto vykdytojų apklausą buvo naudoti šiek tiek modifikuoti klausimynai, priklausomai nuo to pagal kurią priemonę įgyvendinamas arba kokiems tikslams skirtas projektas. Išlaikyta vienoda klausimynų struktūra ir logika, tačiau įterpti keli papildomi klausimai arba jie formuluoti skirtingai pirmose klausimynų dalyse.

Projektų vykdytojams buvo pateiktos šios klausimynų versijos:

- VP2-1.1-ŠMM-02-V priemonės projektų vykdytojams;
- VP2-1.1-ŠMM-03-V priemonės projekto vykdytojui;
- VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės projektų vykdytojams, įgyvendinantiems BMV numatytus projektus;
- VP2-1.1-ŠMM-04-V priemonės projektų vykdytojams, įgyvendinantiems BNKP numatytus projektus;
- VP2-1.1-ŠMM-05-V priemonės projekto vykdytojui.

KLAUSIMYNAS VP2-1.1-ŠMM-02-V PRIEMONĖS PROJEKTŲ VYKDYTOJAMS

I. Bendroji informacija apie projektą

Projekto numeris:	*Įrašykite čia*

Projektas skirtas:	
Žymėjimas: X	
	Aukšto lygio mokslinių tyrimų centro infrastruktūros atnaujinimas
	Kompetencijos centro infrastruktūros atnaujinimas

II. Projekto planavimo stadija

2.1. Kada planavote/ tikėjotės pasirašyti paramos sutartį ir kada ji buvo pasirašyta?		
	Planuota/ tikėtasi pasirašyti	**Pasirašyta**
	Žymėjimas: X	
2008 m. I ketvirtis		
2008 m. II ketvirtis		
2008 m. III ketvirtis		
2008 m. IV ketvirtis		
2009 m. I ketvirtis		
2009 m. II ketvirtis		
2009 m. III ketvirtis		
2009 m. IV ketvirtis		
2010 m. I ketvirtis		
2010 m. II ketvirtis		
2010 m. III ketvirtis		

2.2. Ar Jūsų ir projekto partnerių (jeigu jie yra) iki projekto įgyvendinimo turėta studijų ir MTEP <u>infrastruktūra</u> (pastatai, patalpos) ir jos kokybė galėtų būti pakankama įgyvendinant BMV programos[51] tikslus? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Turėta infrastruktūra visiškai netinkama siekti BMV programoje keliamų tikslų
	Turėta infrastruktūra leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų labai mažas
	Turėta infrastruktūra leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų nepakankamas
	Turėta infrastruktūra yra pakankama siekti BMV programoje keliamų tikslų, tačiau šio projekto įgyvendinimo metu atnaujinus infrastruktūrą bus sudarytos geresnės MTEP veiklos sąlygos, sukurta saugesnė, kokybiškesnė aplinka
	Kita. *Įrašykite*

[51] Čia ir toliau BMV programa – *Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programa* (ŠMM) pagal kurią įgyvendinamas Jūsų projektas

2.3. Ar Jūsų ir projekto partnerių (jeigu jie yra) iki projekto įgyvendinimo turėta MTEP įranga ir jos kokybė galėtų būti pakankama siekiant BMV programoje keliamų tikslų? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Turėta įranga visiškai netinkama siekti BMV programoje keliamų tikslų
	Turėta įranga leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų labai mažas
	Turėta įranga leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų nepakankamas
	Turėta įranga yra pakankama siekti BMV programoje keliamų tikslų, tačiau šio projekto įgyvendinimo metu atnaujinus ir išplėtus įrangą bus sudarytos geresnės MTEP veiklos, studijų sąlygos
	Kita. *Įrašykite*

2.4. Ar manote, kad įgyvendinamas projektas, siekiant BMV programoje keliamų tikslų, galėtų (galėjo) būti išplėstas papildomomis veiklomis, kurios leistų padidinti suplanuotų rodiklių pasiekimo mastą ir pan.? Aprašykite:

2.5. Ar ir su kuriuo (-iais) integruotu mokslo, studijų ir verslo centru (slėniu), jame vykdomais projektais tematiškai susijęs įgyvendinamas projektas?	
Žymėjimas: X	
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) Lietuvos jūrinio sektoriaus plėtrai
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Nemunas“
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Santaka“
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Santara“
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Saulėtekis“
	Nei vienas

2.6. Jeigu įgyvendinamas projektas tematiškai susijęs su vystomais integruotais mokslo, studijų ir verslo centrais (slėniais), ar ir kaip planuojama vykdyti bendras veiklas, bendrai naudotis projekto metu kuriama infrastruktūra ir įranga? Aprašykite:

2.7. Ar įgyvendinamas projektas susijęs su Nacionalinėmis kompleksinėmis programomis ir jų įgyvendinimo metu atnaujinama studijų infrastruktūra, studijų programomis? Jeigu taip, ar ir kaip planuojama vykdyti bendras veiklas, bendrai naudotis projekto metu kuriama infrastruktūra ir įranga? Aprašykite:

2.8. Ar įgyvendinamas projektas numato stiprinti MTEP bendradarbiavimą su verslu? Jeigu taip, aprašykite kaip:

2.9. Kaip buvo sudaromi projekto metu perkamos laboratorinės įrangos sąrašai? (*pažymėkite ne daugiau kaip du labiausiai tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Kiekvienas projekto partneris (arba projekto vykdytojas, jeigu projektas neturi partnerių) atskirai nusimatė, kokia įranga jam reikalinga
	Kiekvienas projekto partneris (arba projekto vykdytojas, jeigu projektas neturi partnerių) reikalingos įrangos sąrašus sudarė atskirai ir individualiai derino su tai pačiai sričiai skirtu (-ais) integruotu mokslo, studijų ir verslo centru (slėniu)
	Kiekvienas projekto partneris (arba projekto vykdytojas, jeigu projektas neturi partnerių) reikalingos įrangos sąrašus sudarė atskirai ir individualiai derino su susijusiais Nacionalinių kompleksinių programų projektais
	Reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai
	Reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai ir derinama su tai pačiai sričiai skirtu (-ais) integruotu mokslo, studijų ir verslo centru (slėniu)
	Reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai ir derinama su susijusiais Nacionalinių kompleksinių programų projektais
	Kita. *Įrašykite*

III. Projekto įgyvendinimas

3.1. Projekto administravimo komanda (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai ir papildomai samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai
	Už projekto administravimą atsakingi samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai

3.2. Ar susiduriate su projekto administravimo sunkumais? Kokiais? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 didžiausias problemas)*	
Žymėjimas: X	
	Jokie sunkumai nekyla
	Sunku derinti ataskaitas ir mokėjimo prašymus su Centrine projektų valdymo agentūra (CPVA)
	Sunku kontroliuoti vykdomų statybos darbų kokybę
	Sunku kontroliuoti įsigyjamos įrangos kokybę, atitikimą techninei specifikacijai
	Sudėtinga suderinti reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus
	Sudėtinga organizuoti ir vykdyti viešuosius pirkimus
	Viešųjų pirkimų procedūros stabdomos teismo sprendimais

3.3. Kaip projekte organizuojama statybos, rekonstrukcijos, renovacijos, kapitalinio remonto darbų (toliau – statybos darbai) priežiūra? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas pagal FIDIC reikalavimus teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Visas statybos techninės priežiūros veiklas atlieka, statybos eigą derina ir atsiskaitymo dokumentus rengia išorinis subjektas, turintis reikiamą patirtį. Su šiuo subjektu sudaryta paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią jis prisiima visus įsipareigojimus už statomo objekto atitikimą reikalavimams.
	Kita. *Įrašykite*

3.4. Ar teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (lyginant su suplanuotais pasirašant projekto finansavimo ir administravimo sutartį)? Kodėl? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Ne, terminų pratęsti neteko. Visos veiklos buvo vykdomos pagal suplanuotą grafiką.
	Teko pratęsti, nes buvo suplanuoti per trumpi terminai veikloms atlikti
	Teko pratęsti, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros
	Teko pratęsti, nes trūksta žmogiškųjų išteklių projekto administravimo veikloms
	Teko pratęsti, nes kilo problemų su išoriniais darbų, paslaugų teikėjais (laiku nesuteikė paslaugų, netenkino darbų kokybė ar pan.)
	Kita. *Įrašykite*

3.5. Ar yra sudaryta projekto valdymo grupė? Kas ją sudaro?	
Žymėjimas: X	
	Ne, projekto valdymo grupė nėra sudaryta
	Taip, projekto valdymo grupė sudaryta. Ją sudaro šių organizacijų atstovai:
	nurodykite organizacijų pavadinimus ir jų atstovų skaičių

3.6. Projekto valdymo grupės funkcijos (*jeigu projekto valdymo grupė sudaryta*) (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Projekto koncepcijos tvirtinimas
	Projekto veiklų nuolatinė priežiūra, jų vykdymo metu
	Projekto viešųjų pirkimų dokumentacijos derinimas (reikalavimai potencialiems paslaugų teikėjams, techninės užduoties derinimas ir pan.)
	Dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose (potencialių paslaugų teikėjų pasiūlymų vertinimas ir pan.)
	Projekto metu sukuriamos infrastruktūros, įsigyjamos įrangos kokybės kontrolė ir jų priėmimas iš paslaugų teikėjų
	Kita. *Detalizuokite*

IV. Projekto rezultatai, kokybė

4.1. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas produktų stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.2. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas rezultatų stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.3. Ar planuojate laiku įgyvendinti visas veiklas?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame projektą įgyvendinti laiku (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartyje patvirtintą tvarkaraštį)
	Planuojame projektą įgyvendinti anksčiau negu numatyta
	Yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs

4.4. Kokios rizikos gali sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 Jums aktualiausias/ labiausiai tikėtinas rizikas)*:	
Žymėjimas: X	
	Projekto idėja ir įgyvendinimo planas nėra pakankamai išvystytas, todėl gali kilti sunkumų vykdant veiklas
	Stokojame projekto valdymo ir administravimo įgūdžių
	Žmogiškųjų išteklių kaita projekto valdymo ir administravimo komandoje
	Sunkumai su projekto partneriais
	Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę
	Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą
	Sunkumai užmezgant kontaktus su verslo subjektais, stiprinant bendradarbiavimą su verslo subjektais studijų ir MTEP veiklose
	Yra didelė tikimybė, kad dėl pasikeitusių teisinių ir valstybės strateginio planavimo aplinkybių gali keistis projekto tikslai ir uždaviniai
	Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas
	Kita: *detalizuokite*

4.5. Ar bendros projekto faktinės išlaidos (jau padarytos arba bus patirtos ateityje pagal visus iki dabar įvykdytus viešuosius pirkimus) atitinka pirminiame projekto biudžete, patvirtintame pasirašant projekto įgyvendinimo ir administravimo sutartį, suplanuotas lėšas? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.

4.6. Ar įgyvendinant projektą sukurta infrastruktūra (pastatytos, rekonstruotos, atnaujintos patalpos) atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol dar nesukurta jokia infrastruktūra
	Sukurta itin kokybiška ir reikalavimus atitinkanti infrastruktūra
	Sukurta infrastruktūra atitinka reikalavimus
	Sukurta infrastruktūra iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jų kokybė vidutiniška

	Sukurtos infrastruktūros kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti sukurtos infrastruktūros kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.7. Ar įgyvendinant projektą įsigyta įranga atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol jokia įranga dar neįsigyta
	Įsigyta itin kokybiška įranga
	Įsigyta įranga atitinka reikalavimus
	Įsigyta įranga iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jos kokybė vidutiniška
	Įsigytos įrangos kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti įsigytos įrangos kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.8. Ar suplanuotos investicijos į infrastruktūrą ir įrangą padės išspręsti esmines dabar kylančias MTEP veiklos ir kokybės problemas (kiek tai susiję su infrastruktūra ir įranga) bei pasiekti BMV tikslų? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Taip, visiškai
	Taip, dalinai
	Taip, bet labai maža apimtimi
	Ne

4.9. Kaip pasibaigus projektui bus naudojama sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama vykdant MTEP veiklas mūsų institucijoje
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama vykdant MTEP veiklas mūsų ir projekto partnerių institucijose
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų, projekto partnerių bei kitų institucijų (mums nepavaldžių) reikmėms
	Kita: *detalizuokite*

4.10. Kaip Jūsų nuomone pasiskirstys projekto metu sukurtos infrastruktūros ir įsigytos įrangos panaudojimo laikas tarp šių tikslinių grupių? *(nurodykite procentinę dalį 0-100 proc.)*	
Proc.	
	Studentai
	Mokslininkai ir tyrėjai
	Verslo subjektai

KLAUSIMYNAS VP2-1.1-ŠMM-03-V PRIEMONĖS PROJEKTO VYKDYTOJUI

I. Bendroji informacija apie projektą

Projekto numeris:	

II. Projekto planavimo stadija

2.1. Kada planavote/ tikėjotės pasirašyti paramos sutartį ir kada ji buvo pasirašyta?		
	Planuota/ tikėtasi pasirašyti	**Pasirašyta**
	Žymėjimas: X	
2008 m. I ketvirtis		
2008 m. II ketvirtis		
2008 m. III ketvirtis		
2008 m. IV ketvirtis		
2009 m. I ketvirtis		
2009 m. II ketvirtis		

2009 m. III ketvirtis		
2009 m. IV ketvirtis		
2010 m. I ketvirtis		
2010 m. II ketvirtis		
2010 m. III ketvirtis		

2.2 Ar manote, kad įgyvendinamas projektas, siekiant *Bendrosios nacionalinės mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programos* tikslų, galėtų būti išplėstas papildomomis veiklomis, kurios leistų padidinti suplanuotų rodiklių pasiekimo mastą ir pan.? Aprašykite:

III. Projekto įgyvendinimas

3.1. Projekto administravimo komanda (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai ir papildomai samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai
	Už projekto administravimą atsakingi samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai

3.2. Ar susiduriate su projekto administravimo sunkumais? Kokiais? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 didžiausias problemas)*	
Žymėjimas: X	
	Jokie sunkumai nekyla
	Sunku derinti ataskaitas ir mokėjimo prašymus su Centrine projektų valdymo agentūra (CPVA)
	Sunku kontroliuoti vykdomų statybos darbų kokybę
	Sunku kontroliuoti įsigyjamos įrangos kokybę, atitikimą techninei specifikacijai
	Sudėtinga suderinti reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus
	Sudėtinga organizuoti ir vykdyti viešuosius pirkimus
	Viešųjų pirkimų procedūros stabdomos teismo sprendimais

3.3. Kaip projekte organizuojama statybos, rekonstrukcijos, renovacijos, kapitalinio remonto darbų (toliau – statybos darbai) priežiūra? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas pagal FIDIC reikalavimus teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Visas statybos techninės priežiūros veiklas atlieka, statybos eigą derina ir atsiskaitymo dokumentus rengia išorinis subjektas, turintis reikiamą patirtį. Su šiuo subjektu sudaryta paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią jis prisiima visus įsipareigojimus už statomo objekto atitikimą reikalavimams.
	Kita. *Įrašykite*

3.4. Ar teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (lyginant su suplanuotais pasirašant projekto finansavimo ir administravimo sutartį)? Kodėl? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Ne, terminų pratęsti neteko. Visos veiklos buvo vykdomos pagal suplanuotą grafiką.
	Teko pratęsti, nes buvo suplanuoti per trumpi terminai veikloms atlikti
	Teko pratęsti, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros
	Teko pratęsti, nes trūksta žmogiškųjų išteklių projekto administravimo veikloms
	Teko pratęsti, nes kilo problemų su išoriniais darbų, paslaugų teikėjais (laiku nesuteikė paslaugų, netenkino darbų kokybė ar pan.)
	Kita. *Įrašykite*

3.5. Ar yra sudaryta projekto valdymo grupė? Kas ją sudaro?	
Žymėjimas: X	
	Ne, projekto valdymo grupė nėra sudaryta
	Taip, projekto valdymo grupė sudaryta. Ją sudaro šių organizacijų atstovai:
	nurodykite organizacijų pavadinimus ir jų atstovų skaičių

3.6. Projekto valdymo grupės funkcijos (*jeigu projekto valdymo grupė sudaryta*) (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Projekto koncepcijos tvirtinimas
	Projekto veiklų nuolatinė priežiūra, jų vykdymo metu
	Projekto viešųjų pirkimų dokumentacijos derinimas (reikalavimai potencialiems paslaugų teikėjams, techninės užduoties derinimas ir pan.)
	Dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose (potencialių paslaugų teikėjų pasiūlymų vertinimas ir pan.)
	Projekto metu sukuriamos infrastruktūros, įsigyjamos įrangos kokybės kontrolė ir jų priėmimas iš paslaugų teikėjų
	Kita. *Detalizuokite*

IV. Projekto rezultatai, kokybė

4.1. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>produktų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.2. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>rezultatų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.3. Ar planuojate laiku įgyvendinti visas veiklas?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame projektą įgyvendinti laiku (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartyje patvirtintą tvarkaraštį)
	Planuojame projektą įgyvendinti anksčiau negu numatyta
	Yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs

4.4. Kokios rizikos gali sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 Jums aktualiausias/ labiausiai tikėtinas rizikas)***:**	
Žymėjimas: X	
	Projekto idėja ir įgyvendinimo planas nėra pakankamai išvystytas, todėl gali kilti sunkumų vykdant veiklas
	Stokojame projekto valdymo ir administravimo įgūdžių
	Žmogiškųjų išteklių kaita projekto valdymo ir administravimo komandoje
	Sunkumai su projekto partneriais
	Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę
	Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą
	Yra didelė tikimybė, kad dėl pasikeitusių teisinių ir valstybės strateginio planavimo aplinkybių gali keistis projekto tikslai ir uždaviniai
	Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas
	Kita: *detalizuokite*

4.5. Ar bendros projekto faktinės išlaidos (jau padarytos arba bus patirtos ateityje pagal visus iki dabar įvykdytus viešuosius pirkimus) atitinka pirminiame projekto biudžete, patvirtintame pasirašant projekto įgyvendinimo ir administravimo sutartį, suplanuotas lėšas?	
Žymėjimas: X	
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.

	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.

4.6. Ar įgyvendinant projektą sukurta infrastruktūra (pastatytos, rekonstruotos, atnaujintos patalpos) atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol dar nesukurta jokia infrastruktūra
	Sukurta itin kokybiška ir reikalavimus atitinkanti infrastruktūra
	Sukurta infrastruktūra atitinka reikalavimus
	Sukurta infrastruktūra iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jų kokybė vidutiniška
	Sukurtos infrastruktūros kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti sukurtos infrastruktūros kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.7. Ar įgyvendinant projektą įsigyta įranga atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol jokia įranga dar neįsigyta
	Įsigyta itin kokybiška įranga
	Įsigyta įranga atitinka reikalavimus
	Įsigyta įranga iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jos kokybė vidutiniška
	Įsigytos įrangos kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti įsigytos įrangos kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.8. Ar suplanuotos investicijos į infrastruktūrą ir įrangą padės išspręsti esmines dabar kylančias paslaugų teikimo organizavimo ir kokybės problemas (kiek tai susiję su infrastruktūra ir įranga) bei pasiekti *Bendrosios nacionalinės mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programos* tikslų?	
Žymėjimas: X	
	Taip, visiškai
	Taip, dalinai
	Taip, bet labai maža apimtimi
	Ne

4.9. Kaip pasibaigus projektui bus naudojama sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga?	
Žymėjimas: X	
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų institucijos reikmėms
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų institucijos ir kitų mokslo ir studijų institucijų (mums nepavaldžių) reikmėms
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų institucijos, kitų mokslo ir studijų institucijų (mums nepavaldžių) ir verslo subjektų reikmėms
	Kita: *detalizuokite*

4.10. Kaip Jūsų nuomone pasiskirstys projekto metu sukurtos infrastruktūros ir įsigytos įrangos panaudojimo laikas tarp šių tikslinių grupių? *(nurodykite procentinę dalį 0-100 proc.)*	
Proc.	
	Studentai
	Moksleiviai
	Mokslininkai ir tyrėjai
	Verslo subjektai
	Kiti: *nurodykite*

KLAUSIMYNAS VP2-1.1-ŠMM-04-V PRIEMONĖS PROJEKTŲ VYKDYTOJAMS, ĮGYVENDINANTIEMS BMV NUMATYTUS PROJEKTUS

I. Bendroji informacija apie projektą

Projekto numeris:	*Įrašykite čia*

Slėnis, kurio rėmuose įgyvendinamas projektas:	*Įrašykite čia*

II. Projekto planavimo stadija

2.1. Kada planavote/ tikėjotės pasirašyti paramos sutartį ir kada ji buvo pasirašyta?		
	Planuota/ tikėtasi pasirašyti	**Pasirašyta**
	Žymėjimas: X	
2008 m. I ketvirtis		
2008 m. II ketvirtis		
2008 m. III ketvirtis		
2008 m. IV ketvirtis		
2009 m. I ketvirtis		
2009 m. II ketvirtis		
2009 m. III ketvirtis		
2009 m. IV ketvirtis		
2010 m. I ketvirtis		
2010 m. II ketvirtis		
2010 m. III ketvirtis		

2.2. Ar Jūsų ir projekto partnerių iki projekto įgyvendinimo turėta MTEP <u>infrastruktūra</u> (pastatai, patalpos) ir jos kokybė galėtų būti pakankama įgyvendinant BMV programos[52] tikslus? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Turėta MTEP infrastruktūra visiškai netinkama siekti BMV programoje keliamų tikslų
	Turėta MTEP infrastruktūra leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų labai mažas
	Turėta MTEP infrastruktūra leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų nepakankamas
	Turėta MTEP infrastruktūra yra pakankama siekti BMV programoje keliamų tikslų, tačiau šio projekto įgyvendinimo metu atnaujinus infrastruktūrą bus sudarytos geresnės MTEP veiklos sąlygos, sukurta saugesnė, kokybiškesnė aplinka
	Kita. *Įrašykite*

2.3. Ar Jūsų ir projekto partnerių iki projekto įgyvendinimo turėta MTEP reikmėms skirta <u>įranga</u> ir jos kokybė galėtų būti pakankama įgyvendinant BMV programos tikslus? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Turėta įranga visiškai netinkama siekti BMV programoje keliamų tikslų
	Turėta įranga leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų labai mažas
	Turėta įranga leistų siekti BMV programoje keliamų tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų nepakankamas
	Turėta įranga yra pakankama siekti BMV programoje keliamų tikslų, tačiau šio projekto įgyvendinimo metu atnaujinus ir išplėtus įrangą bus sudarytos geresnės MTEP veiklos sąlygos
	Kita. *Įrašykite*

2.4. Ar manote, kad įgyvendinamas projektas, siekiant BMV programoje keliamų tikslų, galėtų būti išplėstas papildomomis veiklomis, kurios leistų padidinti suplanuotų rodiklių pasiekimo mastą ir pan.? Aprašykite:

2.5. Ar įgyvendinamas projektas susijęs su Nacionalinėmis kompleksinėmis programomis ir jų įgyvendinimo metu atnaujinama <u>studijų infrastruktūra</u>, <u>studijų programomis</u>? Jeigu taip, ar ir kaip planuojama vykdyti bendras veiklas, bendrai naudotis projekto metu kuriama infrastruktūra ir įranga? Aprašykite:

[52] Čia ir toliau BMV programa – *Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programa* (ŠMM) pagal kurią įgyvendinamas Jūsų projektas

2.6. Ar įgyvendinamas projektas tematiškai siejasi su konkrečiais aukšto lygio mokslinių tyrimų centrais ir kompetencijų centrais? Jeigu taip, nurodykite su kuriais. Ar ir kaip planuojama vykdyti bendras veiklas, bendrai naudotis projekto metu kuriama infrastruktūra ir įranga? Aprašykite kaip:

2.7. Ar įgyvendinamas projektas numato stiprinti MTEP institucijų bendradarbiavimą su verslu? Jeigu taip, aprašykite kaip:

2.8. Kaip buvo sudaromi projekto metu perkamos laboratorinės įrangos sąrašai? (*pažymėkite ne daugiau kaip du labiausiai tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Kiekvienas projekto partneris (arba projekto vykdytojas, jeigu projektas neturi partnerių) atskirai nusimatė, kokia įranga jam reikalinga
	Kiekvienas projekto partneris (arba projekto vykdytojas, jeigu projektas neturi partnerių) reikalingos įrangos sąrašus sudarė atskirai ir individualiai derino su susijusiais Nacionalinių kompleksinių programų projektais
	Kiekvienas projekto partneris (arba projekto vykdytojas, jeigu projektas neturi partnerių) reikalingos įrangos sąrašus sudarė atskirai ir individualiai derino su tai pačiai sričiai skirtu (-ais) aukšto lygio mokslinių tyrimų centru, kompetencijų centru
	Reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai
	Reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai ir derinama su susijusiais Nacionalinių kompleksinių programų projektais
	Reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai ir derinama su tai pačiai sričiai skirtu (-ais) aukšto lygio mokslinių tyrimų centru, kompetencijų centru
	Kita. *Įrašykite*

III. Projekto įgyvendinimas

3.1. Projekto administravimo komanda (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai ir papildomai samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai
	Už projekto administravimą atsakingi samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai

3.2. Ar susiduriate su projekto administravimo sunkumais? Kokiais? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 didžiausias problemas)*	
Žymėjimas: X	
	Jokie sunkumai nekyla
	Sunku derinti ataskaitas ir mokėjimo prašymus su Centrine projektų valdymo agentūra (CPVA)
	Sunku kontroliuoti vykdomų statybos darbų kokybę
	Sunku kontroliuoti įsigyjamos įrangos kokybę, atitikimą techninei specifikacijai
	Sudėtinga suderinti reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus
	Sudėtinga organizuoti ir vykdyti viešuosius pirkimus
	Viešųjų pirkimų procedūros stabdomos teismo sprendimais

3.3. Kaip projekte organizuojama statybos, rekonstrukcijos, renovacijos, kapitalinio remonto darbų (toliau – statybos darbai) priežiūra? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas pagal FIDIC reikalavimus teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Visas statybos techninės priežiūros veiklas atlieka, statybos eigą derina ir atsiskaitymo dokumentus rengia išorinis subjektas, turintis reikiamą patirtį. Su šiuo subjektu sudaryta

	paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią jis prisiima visus įsipareigojimus už statomo objekto atitikimą reikalavimams.
	Kita. *Įrašykite*

3.4. Ar teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (lyginant su suplanuotais pasirašant projekto finansavimo ir administravimo sutartį)? Kodėl? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Ne, terminų pratęsti neteko. Visos veiklos buvo vykdomos pagal suplanuotą grafiką.
	Teko pratęsti, nes buvo suplanuoti per trumpi terminai veikloms atlikti
	Teko pratęsti, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros
	Teko pratęsti, nes trūksta žmogiškųjų išteklių projekto administravimo veikloms
	Teko pratęsti, nes kilo problemų su išoriniais darbų, paslaugų teikėjais (laiku nesuteikė paslaugų, netenkino darbų kokybė ar pan.)
	Kita. *Įrašykite*

3.5. Ar yra sudaryta projekto valdymo grupė? Kas ją sudaro?	
Žymėjimas: X	
	Ne, projekto valdymo grupė nėra sudaryta
	Taip, projekto valdymo grupė sudaryta. Ją sudaro šių organizacijų atstovai:
	nurodykite organizacijų pavadinimus ir jų atstovų skaičių

3.6. Projekto valdymo grupės funkcijos (*jeigu projekto valdymo grupė sudaryta*) (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Projekto koncepcijos tvirtinimas
	Projekto veiklų nuolatinė priežiūra, jų vykdymo metu
	Projekto viešųjų pirkimų dokumentacijos derinimas (reikalavimai potencialiems paslaugų teikėjams, techninės užduoties derinimas ir pan.)
	Dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose (potencialių paslaugų teikėjų pasiūlymų vertinimas ir pan.)
	Projekto metu sukuriamos infrastruktūros, įsigyjamos įrangos kokybės kontrolė ir jų priėmimas iš paslaugų teikėjų
	Kita. *Detalizuokite*

IV. Projekto rezultatai, kokybė

4.1. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>produktų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.2. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>rezultatų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.3. Ar planuojate laiku įgyvendinti visas veiklas?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame projektą įgyvendinti laiku (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartyje patvirtintą tvarkaraštį)
	Planuojame projektą įgyvendinti anksčiau negu numatyta
	Yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs

4.4. Kokios rizikos gali sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 Jums aktualiausias/ labiausiai tikėtinas rizikas)*:	
Žymėjimas: X	
	Projekto idėja ir įgyvendinimo planas nėra pakankamai išvystytas, todėl gali kilti sunkumų vykdant veiklas
	Stokojame projekto valdymo ir administravimo įgūdžių
	Žmogiškųjų išteklių kaita projekto valdymo ir administravimo komandoje
	Sunkumai su projekto partneriais
	Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę
	Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą
	Sunkumai užmezgant kontaktus su verslo subjektais, stiprinant bendradarbiavimą su verslo subjektais studijų ir MTEP veiklose
	Yra didelė tikimybė, kad dėl pasikeitusių teisinių ir valstybės strateginio planavimo aplinkybių gali keistis projekto tikslai ir uždaviniai
	Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas
	Kita: *detalizuokite*

4.5. Ar bendros projekto faktinės išlaidos (jau padarytos arba bus patirtos ateityje pagal visus iki dabar įvykdytus viešuosius pirkimus) atitinka pirminiame projekto biudžete, patvirtintame pasirašant projekto įgyvendinimo ir administravimo sutartį, suplanuotas lėšas?	
Žymėjimas: X	
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.

4.6. Ar įgyvendinant projektą sukurta infrastruktūra (pastatytos, rekonstruotos, atnaujintos patalpos) atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol dar nesukurta jokia infrastruktūra
	Sukurta itin kokybiška ir reikalavimus atitinkanti infrastruktūra
	Sukurta infrastruktūra atitinka reikalavimus
	Sukurta infrastruktūra iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jų kokybė vidutiniška
	Sukurtos infrastruktūros kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti sukurtos infrastruktūros kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.7. Ar įgyvendinant projektą įsigyta įranga atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol jokia įranga dar neįsigyta
	Įsigyta itin kokybiška įranga
	Įsigyta įranga atitinka reikalavimus
	Įsigyta įranga iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jos kokybė vidutiniška
	Įsigytos įrangos kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti įsigytos įrangos kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.8. Ar suplanuotos investicijos į infrastruktūrą ir įrangą padės išspręsti esmines dabar kylančias MTEP veiklos ir kokybės problemas (kiek tai susiję su infrastruktūra ir įranga) bei pasiekti BMV programoje keliamų tikslų?	
Žymėjimas: X	
	Taip, visiškai
	Taip, dalinai
	Taip, bet labai maža apimtimi
	Ne

4.9. Kaip pasibaigus projektui bus naudojama sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)

Žymėjimas: X	
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama vykdant MTEP veiklas mūsų institucijoje
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama vykdant MTEP veiklas mūsų ir projekto partnerių institucijose
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų, projekto partnerių bei kitų institucijų (mums nepavaldžių) reikmėms
	Kita: *detalizuokite*

4.10. Kaip Jūsų nuomone pasiskirstys projekto metu sukurtos infrastruktūros ir įsigytos įrangos panaudojimo laikas tarp šių tikslinių grupių? *(nurodykite procentinę dalį 0-100 proc.)*	
Proc.	
	Studentai
	Mokslininkai ir tyrėjai
	Verslo subjektai

4.11. Pateikite nuomonę kaip Jūsų įgyvendinamas projektas prisideda prie nurodytų integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio), kurio rėmuose yra įgyvendinamas projektas, komponentų.
Nuomonę pateikite penkių balų (1-5) skalėje, kur 1 reiškia kad visiškai nesutinkate su teiginiu, o 5 reiškia kad visiškai sutinkate su teiginiu.

	Žymėjimas: X					
Teiginys apie Jūsų projektą ir/ar integruotą mokslo, studijų ir verslo centrą (slėnį), kurio rėmuose įgyvendinamas Jūsų projektas	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**Neturiu nuomonės**
Projektas apima mokslinių tyrimų instituciją(as)						
Projektas apima studijų instituciją (-as)						
Projektas apima verslo subjektus						
Projekto infrastruktūra ir įranga yra sutelkta vienoje teritorijoje kartu su kitų slėnio subjektų infrastruktūra ir įranga						
Projekto infrastruktūra ir įranga bus bendrai naudojama visų slėnį sudarančių subjektų						
Projektu atnaujinama visa MTEP veikloms vykdyti numatytoje srityje reikalinga įranga						
Projekto produktai ir rezultatai bus tiesiogiai susiję su atitinkamos srities studijų programų įgyvendinimu, specialistų rengimu						
Projekto produktai ir rezultatai tiesiogiai prisidės prie aukštų technologijų sektorių kūrimosi ir plėtros						
Projekto produktai ir rezultatai tiesiogiai prisidės prie aukščiausio lygio mokslinio bendradarbiavimo						
Slėnis, kurio rėmuose įgyvendinamas projektas, optimizuoja mokslo ir studijų valdymo ir administravimo struktūrą ir tarpusavio sąveiką						
Slėnis, kurio rėmuose įgyvendinamas projektas, sudaro teisines ir organizacines sąlygas slėnių teritorijose steigtis žinioms imlioms verslo įmonėms.						

VP2-1.1-ŠMM-04-V PRIEMONĖS PROJEKTŲ VYKDYTOJAMS, ĮGYVENDINANTIEMS BNKP NUMATYTUS PROJEKTUS

I. Bendroji informacija apie projektą

Projekto numeris:	*Įrašykite čia*

II. Projekto planavimo stadija

2.1. Kada planavote/ tikėjotės pasirašyti paramos sutartį ir kada ji buvo pasirašyta?		
	Planuota/ tikėtasi pasirašyti	**Pasirašyta**
	Žymėjimas: X	
2008 m. I ketvirtis		
2008 m. II ketvirtis		
2008 m. III ketvirtis		
2008 m. IV ketvirtis		
2009 m. I ketvirtis		
2009 m. II ketvirtis		

2009 m. III ketvirtis		
2009 m. IV ketvirtis		
2010 m. I ketvirtis		
2010 m. II ketvirtis		
2010 m. III ketvirtis		

2.2. Ar Jūsų ir projekto partnerių iki projekto įgyvendinimo turėta studijų infrastruktūra (pastatai, patalpos) ir jos kokybė galėtų būti pakankama įgyvendinant NKP[53] tikslus (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Turėta studijų infrastruktūra visiškai netinkama siekti NKP keliamų tikslų
	Turėta studijų infrastruktūra leistų siekti NKP tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų labai mažas
	Turėta studijų infrastruktūra leistų siekti NKP tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų nepakankamas
	Turėta studijų infrastruktūra yra pakankama siekti NKP tikslų, tačiau šio projekto įgyvendinimo metu atnaujinus infrastruktūrą bus sudarytos geresnės studijų sąlygos, sukurta saugesnė, kokybiškesnė aplinka
	Kita. *Įrašykite*

2.3. Ar Jūsų ir projekto partnerių iki projekto įgyvendinimo turėta studijoms pritaikyta įranga ir jos kokybė galėtų būti pakankama siekiant NKP tikslų? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Turėta įranga visiškai netinkama siekti NKP keliamų tikslų
	Turėta įranga leistų siekti NKP tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų labai mažas
	Turėta įranga leistų siekti NKP tikslų, bet jų pasiekimo laipsnis būtų nepakankamas
	Turėta įranga yra pakankama siekti NKP tikslų, tačiau šio projekto įgyvendinimo metu atnaujinus ir išplėtus įrangą bus sudarytos geresnės studijų sąlygos
	Kita. *Įrašykite*

2.4. Ar manote, kad įgyvendinamas projektas, siekiant NKP tikslų, galėtų būti išplėstas papildomomis veiklomis, kurios leistų padidinti suplanuotų rodiklių pasiekimo mastą ir pan.? Aprašykite:

2.5. Ar ir su kuriuo (-iais) integruotu mokslo, studijų ir verslo centru (slėniu) susijęs įgyvendinamas projektas?	
Žymėjimas: X	
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) Lietuvos jūrinio sektoriaus plėtrai
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Nemunas“
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Santaka“
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Santara“
	Integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Saulėtekis“
	Nei vienas

2.6. Jeigu įgyvendinamas projektas susijęs su vystomais integruotais mokslo, studijų ir verslo centrais (slėniais), kaip planuojama vykdyti bendras veiklas, bendrai naudotis projekto metu kuriama infrastruktūra ir įranga? Aprašykite:

2.7. Ar įgyvendinamas projektas siejasi su konkrečiu integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) infrastruktūros plėtros projektu, finansuojamu 2007-2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos lėšomis?	
Žymėjimas: X	
	Taip. *Įrašykite projekto numerį arba pavadinimą*
	Ne

2.8. Ar įgyvendinamas projektas siejasi su konkrečiais aukšto lygio mokslinių tyrimų centrais ir kompetencijų centrais? Jeigu taip, nurodykite su kuriais ir aprašykite kaip:

2.9. Ar įgyvendinamas projektas numato stiprinti studijų institucijų bendradarbiavimą su verslu? Jeigu taip, aprašykite kaip:

[53] Čia ir toliau NKP – Nacionalinė kompleksinė programa pagal kurią įgyvendinamas Jūsų projektas

2.10. Ar planuojate atnaujinti studijų programas, vykdomas Jūsų institucijoje ir susijusias su šio projekto metu atnaujinama infrastruktūra?	
Žymėjimas: X	
	Taip, pagal priemonę VP1-2.2-ŠMM-09-V „Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose“ esame pateikę paraišką. Numatoma atnaujinti visas su atnaujinama studijų infrastruktūra susijusias studijų programas
	Taip, pagal priemonę VP1-2.2-ŠMM-09-V „Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose“ esame pateikę paraišką. Numatoma atnaujinti dalį su atnaujinama studijų infrastruktūra susijusių studijų programų.
	Taip, pagal priemonę VP1-2.2-ŠMM-09-V „Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose“ esame pateikę paraišką. Numatoma atnaujinti daugiau studijų programų, t.y. ne tik tas, kurioms bus pritaikyta atnaujinama studijų infrastruktūra.
	Paraiškos pateikę nesame, bet studijų programas atnaujinsime savo lėšomis.
	Ne, susijusių studijų programų atnaujinti neketiname.
	Kita. *Detalizuokite*

2.11. Ar su atnaujinama studijų infrastruktūra susijusias studijų programas ketina atnaujinti įgyvendinamo projekto partneriai (priemonės VP1-2.2-ŠMM-09-V „Studijų programų plėtra nacionalinėse kompleksinėse programose“ arba savo lėšomis)?	
Žymėjimas: X	
	Taip, visi partneriai
	Taip, dalis partnerių
	Ne, niekas neplanuoja
	Tokios informacijos neturime

2.12. Kaip buvo sudaromi perkamos laboratorinės įrangos, reikalingos studijų procesui vykdyti, sąrašai? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Kiekvienas projekto partneris atskirai nusimatė, kokia įranga jam reikalinga vykdant konkrečias studijų programas
	Kiekvienas projekto partneris reikalingos įrangos sąrašus sudarė atskirai ir individualiai derino su tai pačiai sričiai skirtu (-ais) integruotu mokslo, studijų ir verslo centru (slėniu)
	Studijų programoms vykdyti reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai
	Studijų programoms vykdyti reikalinga įranga buvo planuojama visų partnerių bendrai ir derinama su tai pačiai sričiai skirtu (-ais) integruotu mokslo, studijų ir verslo centru (slėniu)
	Kita. *Įrašykite*

III. Projekto įgyvendinimas

3.1. Projekto administravimo komanda (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai ir papildomai samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai
	Už projekto administravimą atsakingi samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai

3.2. Ar susiduriate su projekto administravimo sunkumais? Kokiais? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 didžiausias problemas)*	
Žymėjimas: X	
	Jokie sunkumai nekyla
	Sunku derinti ataskaitas ir mokėjimo prašymus su Centrine projektų valdymo agentūra (CPVA)
	Sunku kontroliuoti vykdomų statybos darbų kokybę
	Sunku kontroliuoti įsigyjamos įrangos kokybę, atitikimą techninei specifikacijai
	Sudėtinga suderinti reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus
	Sudėtinga organizuoti ir vykdyti viešuosius pirkimus
	Viešųjų pirkimų procedūros stabdomos teismo sprendimais

3.3. Kaip projekte organizuojama statybos, rekonstrukcijos, renovacijos, kapitalinio remonto darbų (toliau – statybos darbai) priežiūra? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas pagal FIDIC reikalavimus teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Visas statybos techninės priežiūros veiklas atlieka, statybos eigą derina ir atsiskaitymo

	dokumentus rengia išorinis subjektas, turintis reikiamą patirtį. Su šiuo subjektu sudaryta paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią jis prisiima visus įsipareigojimus už statomo objekto atitikimą reikalavimams.
	Kita. *Įrašykite*

3.4. Ar teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (lyginant su suplanuotais pasirašant projekto finansavimo ir administravimo sutartį)? Kodėl? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Ne, terminų pratęsti neteko. Visos veiklos buvo vykdomos pagal suplanuotą grafiką.
	Teko pratęsti, nes buvo suplanuoti per trumpi terminai veikloms atlikti
	Teko pratęsti, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros
	Teko pratęsti, nes trūksta žmogiškųjų išteklių projekto administravimo veikloms
	Teko pratęsti, nes kilo problemų su išoriniais darbų, paslaugų teikėjais (laiku nesuteikė paslaugų, netenkino darbų kokybė ar pan.)
	Kita. *Įrašykite*

3.5. Ar yra sudaryta projekto valdymo grupė? Kas ją sudaro?	
Žymėjimas: X	
	Ne, projekto valdymo grupė nėra sudaryta
	Taip, projekto valdymo grupė sudaryta. Ją sudaro šių organizacijų atstovai:
	nurodykite organizacijų pavadinimus ir jų atstovų skaičių

3.6. Projekto valdymo grupės funkcijos (*jeigu projekto valdymo grupė sudaryta*) (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Projekto koncepcijos tvirtinimas
	Projekto veiklų nuolatinė priežiūra, jų vykdymo metu
	Projekto viešųjų pirkimų dokumentacijos derinimas (reikalavimai potencialiems paslaugų teikėjams, techninės užduoties derinimas ir pan.)
	Dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose (potencialių paslaugų teikėjų pasiūlymų vertinimas ir pan.)
	Projekto metu sukuriamos infrastruktūros, įsigyjamos įrangos kokybės kontrolė ir jų priėmimas iš paslaugų teikėjų
	Kita. *Detalizuokite*

IV. Projekto rezultatai, kokybė

4.1. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>produktų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.2. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>rezultatų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.3. Ar planuojate laiku įgyvendinti visas veiklas?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame projektą įgyvendinti laiku (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartyje patvirtintą tvarkaraštį)
	Planuojame projektą įgyvendinti anksčiau negu numatyta
	Yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs

4.4. Kokios rizikos gali sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 Jums aktualiausias/ labiausiai tikėtinas rizikas)*:	
Žymėjimas: X	
	Projekto idėja ir įgyvendinimo planas nėra pakankamai išvystytas, todėl gali kilti sunkumų vykdant veiklas
	Stokojame projekto valdymo ir administravimo įgūdžių
	Žmogiškųjų išteklių kaita projekto valdymo ir administravimo komandoje
	Sunkumai su projekto partneriais
	Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę
	Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą
	Sunkumai užmezgant kontaktus su verslo subjektais, stiprinant bendradarbiavimą su verslo subjektais studijų ir MTEP veiklose
	Yra didelė tikimybė, kad dėl pasikeitusių teisinių ir valstybės strateginio planavimo aplinkybių gali keistis projekto tikslai ir uždaviniai
	Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas
	Kita: *detalizuokite*

4.5. Ar bendros projekto faktinės išlaidos (jau padarytos arba bus patirtos ateityje pagal visus iki dabar įvykdytus viešuosius pirkimus) atitinka pirminiame projekto biudžete, patvirtintame pasirašant projekto įgyvendinimo ir administravimo sutartį, suplanuotas lėšas?	
Žymėjimas: X	
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.

4.6. Ar įgyvendinant projektą sukurta infrastruktūra (pastatytos, rekonstruotos, atnaujintos patalpos) atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol dar nesukurta jokia infrastruktūra
	Sukurta itin kokybiška ir reikalavimus atitinkanti infrastruktūra
	Sukurta infrastruktūra atitinka reikalavimus
	Sukurta infrastruktūra iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jų kokybė vidutiniška
	Sukurtos infrastruktūros kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti sukurtos infrastruktūros kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.7. Ar įgyvendinant projektą įsigyta įranga atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol jokia įranga dar neįsigyta
	Įsigyta itin kokybiška įranga
	Įsigyta įranga atitinka reikalavimus
	Įsigyta įranga iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jos kokybė vidutiniška
	Įsigytos įrangos kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti įsigytos įrangos kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.8. Ar suplanuotos investicijos į infrastruktūrą ir įrangą padės išspręsti esmines dabar kylančias studijų organizavimo ir kokybės problemas (kiek tai susiję su infrastruktūra ir įranga) bei pasiekti NKP tikslų?	
Žymėjimas: X	
	Taip, visiškai
	Taip, dalinai
	Taip, bet labai maža apimtimi
	Ne

4.9. Kaip pasibaigus projektui bus naudojama sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga?	
Žymėjimas: X	
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama vykdant studijų procesą mūsų institucijoje
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama vykdant studijų procesą mūsų institucijoje ir kitų studijų institucijų (mums nepavaldžių) reikmėms
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama studijų procesui ir MTEP veikloms vykdyti
	Kita: *detalizuokite*

4.10. Kaip Jūsų nuomone pasiskirstys projekto metu sukurtos infrastruktūros ir įsigytos įrangos panaudojimo laikas tarp šių tikslinių grupių? *(nurodykite procentinę dalį 0-100 proc.)*	
Proc.	
	Studentai
	Mokslininkai ir tyrėjai
	Verslo subjektai

KLAUSIMYNAS VP2-1.1-ŠMM-05-V PRIEMONĖS PROJEKTO VYKDYTOJUI

I. Bendroji informacija apie projektą

Projekto numeris:	

II. Projekto planavimo stadija

2.1. Kada planavote/ tikėjotės pasirašyti paramos sutartį ir kada ji buvo pasirašyta?		
	Planuota/ tikėtasi pasirašyti	**Pasirašyta**
	Žymėjimas: X	
2008 m. I ketvirtis		
2008 m. II ketvirtis		
2008 m. III ketvirtis		
2008 m. IV ketvirtis		
2009 m. I ketvirtis		
2009 m. II ketvirtis		
2009 m. III ketvirtis		
2009 m. IV ketvirtis		
2010 m. I ketvirtis		
2010 m. II ketvirtis		
2010 m. III ketvirtis		

2.2 Ar manote, kad įgyvendinamas projektas, siekiant *Tyrėjų karjeros programos* tikslų, galėtų būti išplėstas papildomomis veiklomis, kurios leistų padidinti suplanuotų rodiklių pasiekimo mastą ir pan.? Aprašykite:

III. Projekto įgyvendinimas

3.1. Projekto administravimo komanda (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos (ir partnerių) darbuotojai ir papildomai samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai
	Už projekto administravimą atsakingi samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai

3.2. Ar susiduriate su projekto administravimo sunkumais? Kokiais? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 didžiausias problemas)*	
Žymėjimas: X	
	Jokie sunkumai nekyla
	Sunku derinti ataskaitas ir mokėjimo prašymus su Centrine projektų valdymo agentūra (CPVA)
	Sunku kontroliuoti vykdomų statybos darbų kokybę
	Sunku kontroliuoti įsigyjamos įrangos kokybę, atitikimą techninei specifikacijai
	Sudėtinga suderinti reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus

	Sudėtinga organizuoti ir vykdyti viešuosius pirkimus
	Viešųjų pirkimų procedūros stabdomos teismo sprendimais

3.3. Kaip projekte organizuojama statybos, rekonstrukcijos, renovacijos, kapitalinio remonto darbų (toliau – statybos darbai) priežiūra? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas pagal FIDIC reikalavimus teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR teisės aktuose)
	Visas statybos techninės priežiūros veiklas atlieka, statybos eigą derina ir atsiskaitymo dokumentus rengia išorinis subjektas, turintis reikiamą patirtį. Su šiuo subjektu sudaryta paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią jis prisiima visus įsipareigojimus už statomo objekto atitikimą reikalavimams.
	Kita. *Įrašykite*

3.4. Ar teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (lyginant su suplanuotais pasirašant projekto finansavimo ir administravimo sutartį)? Kodėl? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Ne, terminų pratęsti neteko. Visos veiklos buvo vykdomos pagal suplanuotą grafiką.
	Teko pratęsti, nes buvo suplanuoti per trumpi terminai veikloms atlikti
	Teko pratęsti, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros
	Teko pratęsti, nes trūksta žmogiškųjų išteklių projekto administravimo veikloms
	Teko pratęsti, nes kilo problemų su išoriniais darbų, paslaugų teikėjais (laiku nesuteikė paslaugų, netenkino darbų kokybė ar pan.)
	Kita. *Įrašykite*

3.5. Ar yra sudaryta projekto valdymo grupė? Kas ją sudaro?	
Žymėjimas: X	
	Ne, projekto valdymo grupė nėra sudaryta
	Taip, projekto valdymo grupė sudaryta. Ją sudaro šių organizacijų atstovai:
	nurodykite organizacijų pavadinimus ir jų atstovų skaičių

3.6. Projekto valdymo grupės funkcijos (*jeigu projekto valdymo grupė sudaryta*) (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Projekto koncepcijos tvirtinimas
	Projekto veiklų nuolatinė priežiūra, jų vykdymo metu
	Projekto viešųjų pirkimų dokumentacijos derinimas (reikalavimai potencialiems paslaugų teikėjams, techninės užduoties derinimas ir pan.)
	Dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose (potencialių paslaugų teikėjų pasiūlymų vertinimas ir pan.)
	Projekto metu sukuriamos infrastruktūros, įsigyjamos įrangos kokybės kontrolė ir jų priėmimas iš paslaugų teikėjų
	Kita. *Detalizuokite*

IV. Projekto rezultatai, kokybė

4.1. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>produktų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.2. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>rezultatų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo

	sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.3. Ar planuojate laiku įgyvendinti visas veiklas?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame projektą įgyvendinti laiku (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartyje patvirtintą tvarkaraštį)
	Planuojame projektą įgyvendinti anksčiau negu numatyta
	Yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs

4.4. Kokios rizikos gali sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 Jums aktualiausias/ labiausiai tikėtinas rizikas)***:**	
Žymėjimas: X	
	Projekto idėja ir įgyvendinimo planas nėra pakankamai išvystytas, todėl gali kilti sunkumų vykdant veiklas
	Stokojame projekto valdymo ir administravimo įgūdžių
	Žmogiškųjų išteklių kaita projekto valdymo ir administravimo komandoje
	Sunkumai su projekto partneriais
	Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę
	Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą
	Yra didelė tikimybė, kad dėl pasikeitusių teisinių ir valstybės strateginio planavimo aplinkybių gali keistis projekto tikslai ir uždaviniai
	Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas
	Kita: *detalizuokite*

4.5. Ar bendros projekto faktinės išlaidos (jau padarytos arba bus patirtos ateityje pagal visus iki dabar įvykdytus viešuosius pirkimus) atitinka pirminiame projekto biudžete, patvirtintame pasirašant projekto įgyvendinimo ir administravimo sutartį, suplanuotas lėšas?	
Žymėjimas: X	
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.

4.6. Ar įgyvendinant projektą sukurta infrastruktūra (pastatytos, rekonstruotos, atnaujintos patalpos) atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol dar nesukurta jokia infrastruktūra
	Sukurta itin kokybiška ir reikalavimus atitinkanti infrastruktūra
	Sukurta infrastruktūra atitinka reikalavimus
	Sukurta infrastruktūra iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jų kokybė vidutiniška
	Sukurtos infrastruktūros kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti sukurtos infrastruktūros kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.7. Ar įgyvendinant projektą įsigyta įranga atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Iki šiol jokia įranga dar neįsigyta
	Įsigyta itin kokybiška įranga
	Įsigyta įranga atitinka reikalavimus
	Įsigyta įranga iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jos kokybė vidutiniška
	Įsigytos įrangos kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti įsigytos įrangos kokybės

	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.8. Ar suplanuotos investicijos į infrastruktūrą ir įrangą padės išspręsti esmines dabar kylančias paslaugų teikimo organizavimo ir kokybės problemas (kiek tai susiję su infrastruktūra ir įranga) bei pasiekti *Tyrėjų karjeros programos* tikslų?	
Žymėjimas: X	
	Taip, visiškai
	Taip, dalinai
	Taip, bet labai maža apimtimi
	Ne

4.9. Kaip pasibaigus projektui bus naudojama sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga?	
Žymėjimas: X	
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų institucijos reikmėms
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų institucijos ir kitų mokslo ir studijų institucijų (mums nepavaldžių) reikmėms
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama mūsų institucijos, kitų mokslo ir studijų institucijų (mums nepavaldžių) ir verslo subjektų reikmėms
	Kita: *detalizuokite*

4.10. Kaip Jūsų nuomone pasiskirstys projekto metu sukurtos infrastruktūros ir įsigytos įrangos panaudojimo laikas tarp šių tikslinių grupių? *(nurodykite procentinę dalį 0-100 proc.)*	
Proc.	
	Studentai
	Moksleiviai
	Mokslininkai ir tyrėjai
	Verslo subjektai
	Kiti: *nurodykite*

11 priedas

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS ADMINISTRUOJAMŲ 2007-2013 METŲ VEIKSMŲ PROGRAMŲ PRIORITETŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ MINISTERIJOS PROGRAMŲ TARPINIS VERTINIMAS

Tarpinė ataskaita (3)

Užsakovas: LR švietimo ir mokslo ministerija

Paslaugų teikėjas: BGI Consulting, UAB

BG Consulting
Business Government & Innovation

Vilnius, 2011 m. sausis

Turinys

Naudojamos santrumpos 3

Įvadas 5

Santrauka 6

1. Vertinimo tikslas ir tarpinės ataskaitos apimtis 9

2. Vertinimo objektas 10

3. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų 12

3.1. Priemonių tinkamumas socialinių-ekonominių pokyčių kontekste 12
3.1.1. Ikimokykliniam ugdymui poveikį darantys pokyčiai 12
3.1.2. Bendrajam lavinimui poveikį darantys pokyčiai 13
3.1.3. Profesiniam mokymui poveikį darantys pokyčiai 14
3.1.4. Aukštajam mokslui (studijoms) poveikį darantys pokyčiai 15
3.1.5. Apibendrinimas 15
3.2. Priemonių tinkamumas teisinio reglamentavimo ir strateginių pokyčių kontekste 16
3.2.1. LR teisinio reglamentavimo pokyčiai 16
3.2.1.1. Ikimokykliniam ugdymui poveikį darantys pokyčiai 16
3.2.1.2. Bendrajam lavinimui poveikį darantys pokyčiai 17
3.2.1.3. Profesiniam mokymui poveikį darantys pokyčiai 17
3.2.1.4. Aukštajam mokslui (studijoms) poveikį darantys pokyčiai 17
3.2.2. Priemonių tinkamumas ES strateginių tikslų švietimo srityje kontekste 17
3.2.3. Apibendrinimas 17
3.3. Priemonių suderinamumo vertinimas 18
3.3.1. Vidinis priemonių suderinamumas 18
3.3.2. Suderinamumas tarp SSVP ir ŽIPVP priemonių 26

4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų 34

4.1. Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje 34
4.1.1. Prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumas 34
4.1.2. Priemonių lygmens rezultatyvumas 36
4.2. Rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams 58
4.2.1. Ikimokykliniam ugdymui skirtos priemonės 58
4.2.2. Bendrajam lavinimui skirtos priemonės 59
4.2.3. Profesiniam mokymui skirtos priemonės 62
4.2.4. Aukštajam mokslui (studijoms) skirtos priemonės 63
4.2.5. Suaugusiųjų švietimui skirtos priemonės 64
4.2.6. Apibendrinimas 65
4.3. Rezultatų kokybės užtikrinimo būdai 67
4.4. Pasiekti finansiniai rodikliai ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje 69

5. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus 74

Priedas 1. Naudojamų dokumentų sąrašas 78

Priedas 2. Klausimynas projektų vykdytojams 80

Priedas 3. Prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo planai be sutaupymų ir atsižvelgiant į sutaupymus 85

Naudojamos santrumpos

BPD – Lietuvos 2004-2006 m. bendrasis programavimo dokumentas

CPVA – Centrinė projektų valdymo agentūra

EK – Europos Komisija

ES – Europos Sąjunga

Finansuojama veikla – priemonių PFSA numatytos finansuojamos veiklos, kurioms vykdyti skiriamos tinkamos finansuoti išlaidos pagal PFSA, projektų metu finansuojamos veiklos

Fiziniai veiklos įgyvendinimo rodikliai – projekto lygio rodikliai, projekto vykdytojo įsipareigojimas sukurti konkrečius nurodytus produktus ir jų kiekį.

Įgyvendinančiosios institucijos – CPVA

IKT – informacinės komunikacinės technologijos

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Ministerijos programos – LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintos programos, skirtos suplanuoti ES struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšas, skiriamas pagal 2007–2013 metų veiksmų programas:

MTP+ - Mokyklų tobulinimo programa plius

NSP - Nacionalinė studijų programa

PPMIP - Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa

BNKP - Bendroji nacionalinė kompleksinė programa

NPO - Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa

TKP - Tyrėjų karjeros programa

BMV - Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo programa

NKP – nacionalinė (-s) kompleksinė (-s) programa (-os)

Projekto finansavimo ir administravimo sutartis (g.b. PFA sutartis) – tarpinės institucijos, įgyvendinančios institucijos, projekto vykdytojo pasirašyta sutartis dėl projekto, kuriam įgyvendinti skiriamos ES fondų lėšos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, finansavimo ir administravimo

PFSA – projektų finansavimo sąlygų aprašas

Remiama veikla – kiekvieną SSVP priemonę sudarančios remiamos veiklos, numatytos SSVP priede

SFMIS – ES struktūrinės paramos kompiuterinė informacinė valdymo ir priežiūros sistema

Stebėsenos rodikliai SSVP priede nurodyti planuojami priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai (produkto ir rezultato)

ŠMM - LR švietimo ir mokslo ministerija

Švietimo specialistai – visi švietimo sistemos darbuotojai (pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, švietimo administracijos darbuotojai).

Tarpinė institucija – LR švietimo ir mokslo ministerija

Tikslinė grupė – projekto dalyviai, kurie dalyvauja tiesioginėse projekto veiklose

Tikslinė visuomenės grupė, visuomenės grupė – asmenys, kurie turėtų pajusti projektų poveikį

Veiklos – kiekvieną SSVP priemonę sudarančios veiklos, numatytos SSVP priede

Veiksmų programos (g.b. VP) – 2007-2013 m. veiksmų programos ir jų priedai

ŽIPVP – 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa

EAVP – 2007-2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programa

SSVP – 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programa

SSVP priemonė – SSVP prioritetus sudarančios priemonės. Jeigu nurodomas priemonės numeris, santrumpa „SSVP“ papildomai nebenaudojama

Įvadas

Remiantis 2010 m. rugpjūčio 16 d. sutartimi Nr. S-408 tarp ŠMM ir BGI Consulting, UAB atliekamas tarpinis ŠMM administruojamų 2007-2013 metų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimas.

Pagal techninės specifikacijos reikalavimus šiame dokumente teikiama trečioji tarpinė ataskaita, kurioje analizuojamas ŠMM administruojamų SSVP prioritetų, priemonių ir susijusių Ministerijos programų įgyvendinimas.

Šioje tarpinėje ataskaitoje pateikiama vertintojų atlikta analizė ir pagrindinės išvados, atsakant į dalį techninėje specifikacijoje suformuotų vertinimo klausimų. Tie vertinimo klausimai (ar jų dalys), kurie yra susiję su kitomis veiksmų programomis arba apima Ministerijos programas visa apimtimi, atsakyti ankstesnėse tarpinėse bei dar bus atsakyti galutinėje ataskaitoje. Vertinimo išvados (apibendrinimas) pateikiamos kiekviename poskyryje. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus pateikiamos 5 skyriuje.

Šioje tarpinėje vertinimo ataskaitoje atskirai nėra formuluojamos vertinimo rekomendacijos. Vertinimo rekomendacijos kiekvienai veiksmų programai bus parengtos įvertinus visų ŠMM administruojamų veiksmų programų įgyvendinimo situaciją ir su vertinimo išvadomis susipažinus atsakingiems asmenims. Į rekomendacijų rengimo procesą tikimasi aktyviai įtraukti atsakingus tarpinės institucijos darbuotojus, kitus susijusius asmenis, ypač sprendžiant rekomendacijų įgyvendinamumą ir galimas alternatyvas. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padėtų padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.

SSVP tarpinės vertinimo ataskaitos rengimo metu buvo naudoti šie tyrimo metodai:

- Projektų lygmens duomenų analizė
- Antrinių duomenų analizė
- Interviu. Ataskaitos rengimo metu buvo atliktas interviu su socialiniais ekonominiais partneriais (Lietuvos švietimo profesinė sąjunga)
- Statistinių duomenų analizė
- Dokumentų analizė
- Anketinė apklausa. Elektroninė apklausa vykdyta 2010 m. lapkričio 11-22 d. SSVP priemonių projektų vykdytojams buvo išsiųstos 104 anketos. Projektų vykdytojai užpildė ir grąžino 57 proc. visų anketų. 36 proc. respondentų įgyvendina valstybės planavimo projektus, 64 proc. - regioninius.
- Lyginamoji analizė

Ataskaitoje remiamasi 2010 m. rugsėjo 1 d. turėtais SSVP įgyvendinimo duomenimis.

Santrauka

Atliekamo tarpinio ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimo tikslas - gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atsiskaityti EK ir kitoms tikslinėms grupėms už ES struktūrinės paramos panaudojimą. Trečiasis tarpinio vertinimo etapas skirtas SSVP vertinimui. Pagrindiniai tarpinio vertinimo kriterijai, taikomi ir SSVP vertinimui - *tinkamumas* ir *rezultatyvumas*.

Tarpinio vertinimo tikslas nėra nustatyti naujus finansavimo prioritetus ar esmingai pakeisti pasirinktus finansavimo būdus, kadangi didesnioji dalis priemonių jau įgyvendinamos arba sąlygos būsimiems projektams ir projektų vykdytojams jau parengtos bei paskelbtos. Tarpinio vertinimo metu analizuojama, kaip įgyvendinamos priemonės siekia Ministerijos programose ir SSVP užsibrėžtų tikslų, kokios problemos iškyla įgyvendinant SSVP priemones, kokios yra prielaidos ir galimybės pagerinti įgyvendinamų projektų kokybę, pasiekti SSVP keliamus tikslus ir užtikrinti finansinių įsipareigojimų prioriteto lygiu vykdymą.

ŠMM administruojamomis priemonėmis įgyvendinamas SSVP 2 prioritetas „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ ir jo 2 uždavinys „Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje“.

Šio vertinimo etapo metu buvo siekiama nustatyti, ar SSVP priemonės yra vis dar tinkamos socialinių ir ekonominių pokyčių kontekste bei nacionalinių prioritetų atžvilgiu, lyginant su planavimo metu buvusia situacija, ar SSVP priemonės yra planuojamos ir įgyvendinamos nuosekliai siekiant SSVP tikslų, kokie rezultatai pasiekti programavimo periodo viduryje ir koks bus tikėtinas SSVP priemonių rezultatyvumas periodo pabaigoje.

Tinkamumas socialinių, ekonominių, strateginių pokyčių kontekste

Siekiant identifikuoti socialinės – ekonominės aplinkos pokyčius, galinčius daryti įtaką švietimo ir mokslo sistemai bei viešajai politikai švietimo ir mokslo srityje, pirmiausiai buvo analizuota tų socio-ekonominių rodiklių kaita, kurie SSVP parengimo metu apibrėžti kaip reikšmingi švietimo ir mokslo sričiai. Įvertinant ūkio nuosmukį ir galimus jo padarinius, taip pat atlikta papildoma socialinės – ekonominės aplinkos analizė. Identifikavus švietimo ir mokslo sistemai reikšmingus socialinės – ekonominės situacijos pokyčius, buvo įvertintas visų SSVP priemonių tinkamumas.

Socialinės ekonominės situacijos pokyčių įtaka SSVP priede suplanuotų priemonių aktualumui maža. Socialinių ekonominių rodiklių kaita didesnę įtaką daro šalies nacionalinės švietimo ir mokslo sistemos einamajam finansavimui, tačiau SSVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos įgyvendinti ilgalaikiams prioritetams, kurie išlieka aktualūs ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. SSVP investicijų pagrindu atnaujinama infrastruktūra ir įsigyjama įranga, o tai yra „kietosios“ investicijos, nukreiptos į sisteminį švietimo srities ir švietimo paslaugų pagerinimą. Nepaisant besikeičiančių socialinių - ekonominių aplinkybių ir, turint omenyje valstybės strateginius prioritetus, suplanuotos SSVP priemonės nepraranda aktualumo ir yra tinkamos. Be to, šios investicijos sustiprina valstybės potencialą išeiti iš ekonominės krizės trumpuoju laikotarpiu bei prisideda prie ekonomikos augimo ilgajame periode.

Suplanuotos SSVP intervencijos taip pat peržiūrėtos nacionalinių strateginių ir teisinių dokumentų ir esminių prioritetų švietimo ir mokslo srityje pokyčių kontekste. Atlikus nacionalinių strateginių ir teisinių dokumentų analizę, identifikuoti esminiai reglamentavimo pokyčiai, kurie reikšmingai keičia viešosios politikos kryptis švietimo ir mokslo srityje, turi įtakos švietimo sistemai ar kuriam nors jos lygmeniui, analizuotas SSVP priemonių atitikimas šiems pasikeitimams. SSVP įgyvendinimo laikotarpiu identifikuojama nemažai pasikeitimų švietimo ir mokslo sistemą reglamentuojančiuose LR teisiniuose dokumentuose. Suplanuotų „kietųjų“ investicijų LR teisės aktų, reglamentuojančių švietimo ir mokslo sistemą, pakeitimai aktualumo ir tinkamumo nekeičia. Į tuos pokyčius, kurie gali turėti reikšmingos įtakos suplanuotoms investicijoms, atsižvelgta priemonių įgyvendinimo etape.

Priemonių tinkamumas siekiant SSVP tikslų ir tikėtina rezultatų kokybė

Siekiant nustatyti, ar SSVP intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkami, buvo atlikta SSVP priemonių turinio ir įgyvendinamų projektų analizė. Intervencijos logikos nuoseklumo vertinimas atliktas iš viršaus į apačią principu, visų pirma įvertinant VP prioriteto tikslo ir uždavinio suderinimą bei suplanuotų

priemonių prisidėjimą prie jų realizavimo, priemonių lygmenyje nustatant, kiek įgyvendinami projektai prisideda siekiant priemonių tikslų.

Intervencijos logikos nuoseklumo trūkumas pastebimas tarp suplanuotų intervencijų krypčių ir SSVP 2 prioriteto strateginio tikslo ir uždavinio švietimo ir mokslo srityje. Priemonių vidinis suderinamumas yra aukštas ir prisideda siekiant užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje.

Siekiant nustatyti SSVP priemonių tikėtiną sinergiją su ŽIPVP priemonėmis, buvo atlikta priemonių, tiesiogiai susijusių su švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo stiprinimu, turinio analizė pagal tam tikrus parametrus. ŠMM administruojamų SSVP priemonių suderinamumas su tematiškai susijusiomis ŽIPVP priemonėmis sprendžiamas nevienodai. Nedidelė dalis priemonių yra suderintos tiek SSVP, tiek ŽIPVP jų tikslus apibrėžiant gana siaurai (pvz., finansuojant tik nacionalines specialistų rengimo programas). Didžiojoje dalyje SSVP priemonių išskirtiniai instrumentai, skatinantys projektų sinergiją organizaciniame lygmenyje, nenumatyti, todėl sinergijos mastas priklausys tiek nuo to, kokia dalis potencialių paramos gavėjų dalyvauja konkrečiuose SSVP ir ŽIPVP projektuose (kuo jų daugiau, tuo didesnė tikimybė, kad konkretus paramos gavėjas patenka į abiejų VP finansuojamus tematiškai susijusius projektus), tiek nuo tam tikro atsitiktinumo.

Kol kas dauguma ŠMM administruojamų SSVP priemonių yra įgyvendinimo etape, todėl visa apimančios būsimų rezultatų kokybės vertinimui stokojama duomenų. Kuriami produktai iš esmės atitinka tikslinių grupių poreikius, tačiau laukiamų rezultatų apimtis panaudojant sukurtus produktus didele dalimi priklausys ne tik nuo sukurtos infrastruktūros, bet ir nuo žmogiškųjų išteklių.

SSVP priemonių lygmens rezultatų kokybė turėtų būti stiprinama skiriant dėmesį projektų įgyvendinimo procesams, žmogiškiesiems ištekliams, išorinės priežiūros instrumentams.

Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimas ir pasiekimo tikimybė

Prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumas. SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklis "Viešųjų paslaugų (sveikatos priežiūros, profesinio mokymo, socialinių paslaugų) objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius" neapima 2 uždavinio, kuriam priskiriamos ŠMM administruojamos priemonės, rodiklio. Atlikti alternatyvūs rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo skaičiavimai, įvertinant kaip turėtų būti išplėsta prioriteto rodiklio samprata ir kiekybinė reikšmė, įtraukus ŠMM priemonių pasiekimus.

Remiantis tarpinio vertinimo metu atliktu rezultatyvumo vertinimu ir nustatytomis SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio interpretavimo ir skaičiavimo spragomis, rekomenduojama peržiūrėti SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio sampratą ir planuojamas kiekybines rodiklio pasiekimo reikšmes, įtraukiant 2 uždavinio pasiekimus, atitinkamai pakoreguojant veiksmų programą.

SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio rodiklių rezultatyvumo vertinimas atskleidžia, kad tiek produkto, tiek rezultato rodikliai bus pasiekti periodo pabaigoje, o rezultatyvumo lygis kelis kartus viršys VP suplanuotas pasiekti rodiklio reikšmes. Tai indikuoja pernelyg atsargų planuojamų pasiekti rodiklių reikšmių planavimą programavimo metu ir sukuria prielaidas mažesniam uždavinio efektyvumui. Uždavinio lygmens rodikliai nėra hierarchiškai susieti su pagrindiniu prioriteto rodikliu, o tai sąlygoja/sąlygos sunkumus tinkamai matuojant ir vertinant politikos pasiekimus ir poveikį.

Priemonių lygmens rezultatyvumas. Pagal rezultatyvumo kriterijų vertinimas programos produktų ir rezultatų pasiekimo laipsnis. Šiuo atveju tai santykis tarp SSVP priede planuotų priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmių ir pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių. Kadangi vertinimas atliekamas programos įgyvendinimo periodo viduryje, rezultatyvumo kriterijus taikomas ne tik konstatuoti faktinį periodo vidurio rezultatyvumo laipsnį, tačiau ir numatyti rezultatyvumo tikimybę periodo pabaigoje.

Esamas SSVP priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnis nustatytas remiantis trimis pagrindinėmis SFMIS duomenų reikšmėmis – (1) SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė; (2) pasiektos stebėsenos rodiklių reikšmės; (3) projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytos pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmės.

Vertintojai, siekdami nustatyti periodo pabaigoje tikėtiną SSVP priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį, identifikavo ir įvertino rizikos nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių laipsnį kiekvienos priemonės atžvilgiu. Rizikos laipsnio vertinimas grįstas trimis duomenų šaltiniais: (1) projektų vykdytojų nuomone, (2) duomenimis apie atskirų priemonių planavimą ir įgyvendinimą ŠMM lygmenyje ir (3) faktinio rezultatyvumo vertinimo duomenimis. Rizikos laipsnis vertinimo ataskaitoje diferencijuojamas į tris lygius – nulinį rizikos laipsnį, vidutinį rizikos laipsnį ir aukštą rizikos laipsnį nepasiekti SSVP priede suplanuotų fizinių stebėsenos rodiklių.

Faktinis rezultatyvumas užfiksuotas tik vienos priemonės (VP3-2.2-ŠMM-12-V Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas) atveju ir siekia 18 proc. planuojamo produkto rodiklio reikšmės. Kitų SSVP 2 prioriteto "Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra" ŠMM priemonių faktinis rezultatyvumas nebuvo užfiksuotas (pagal 2010-09-01 SFMIS duomenis). Rezultatyvumas pagal pasirašytas projektų administravimo ir finansavimo sutartis indikuoja, kad pusė produkto ir rezultato rodiklių vertinimo metu buvo visa apimtimi kontraktuota, penktadalis iš dalies kontraktuota, šiek tiek mažiau nei trečdalio fizinių rodiklių nebuvo siekiama vykdomais projektais.

Tikėtinas SSVP 2 prioriteto "Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra" ŠMM priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumas periodo pabaigoje buvo įvertintas esamų ir/ar galimų rizikų nepasiekti fizinių rodiklių pagrindu. Apibendrinus visų priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai nustatė, kad 36 proc. SSVP 2 prioriteto "Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra" ŠMM suplanuotų priemonių produkto lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra vidutinis tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis. 5 proc. SSVP 2 prioriteto suplanuotų priemonių rezultato lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu identifikuotas aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja didelė rizika, kad 5 proc. (vienas) šios programos priemonės rezultato rodiklis nebus pasiektas visa apimtimi (kaip suplanuota programoje). 37 proc. SSVP 2 prioriteto ŠMM suplanuotų priemonių rezultato lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra vidutinis tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis.

Pagrindines SSVP projektų įgyvendinimo lygmenyje iškylančios problemos ir rizikos - viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo problemos, sudėtingas projektų dokumentacijos pakeitimų derinimas, iššūkiai atliekant vykdomų statybos darbų kokybės kontrolę, komunikuojant su paslaugų teikėjais, problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas, projektų valdymo ir administravimo įgūdžių stoka.

Finansinių rodiklių pasiekimas ir pasiekimo tikimybė, N+3 taisyklė

Finansinių tikslų pasiekimo įvykdymas susijęs su N+3 taisyklės ir ES fondų lėšų panaudojimo plano vykdymo klausimu, t.y. ar ŠMM panaudos skirtas lėšas laiku. Tikimybės įvykdyti N+3 taisyklę (remiantis 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) analizė yra atlikta siekiant nustatyti, ar būtų (ir kokia apimtimi) įvykdyti Ministerijos įsipareigojimai, atsižvelgiant į šiuo metu vykdomas sutartis ir naujas sutartis sudarant taip, kaip numatyta vertintojams pateiktame Sutarčių pasirašymo plane (parengtas 2010-09-27).

ES fondų lėšų panaudojimo planas (2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija), patvirtintas Vyriausybės, neatitinka faktinės situacijos (bendra suma, numatyta plane, yra mažesnė už faktinę sumą, numatytą VP priede). Pirminį planą pakoregavus faktiškai padidėjusia suma, palyginimo rezultatai rodo, kad siektinų reikšmių atžvilgiu Ministerijos įsipareigojimai nebūtų vykdomi. Kritinių reikšmių atžvilgiu Ministerijos įsipareigojimai būtų vykdomi 2013 ir 2014 metais.

Palyginimas su N+3 taisyklės įsipareigojimais rodo, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai SSVP 2 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. 2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu, jei nebūtų užtikrintas 100% projektuose sutaupytų lėšų panaudojimas kitoms projekto veikloms ar kitoms priemonėms.

1. Vertinimo tikslas ir tarpinės ataskaitos apimtis

Šio tarpinio vertinimo tikslas - gerinti švietimui ir mokslui skiriamos ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atsiskaityti EK ir kitoms tikslinėms grupėms už ES struktūrinės paramos panaudojimą, atliekant tarpinį ŠMM administruojamų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių Ministerijos programų vertinimą.

Tarpinis vertinimas skirtas ŠMM administruojamoms priemonėms, kurios įgyvendinamos pagal visas tris 2007-2013 m. programavimo laikotarpio veiksmų programas – ŽIPVP, EAVP ir SSVP (atskirus veiksmų programų prioritetus). Kadangi veiksmų programose suplanuotos investicijos į švietimo sektorių glaudžiai susijusios su LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintomis atskirus švietimo lygmenis apimančiomis Ministerijos programomis, jų priemonių vertinimas taip pat yra neatskiriama vertinimo objekto dalis.

Pagal ŠMM techninę specifikaciją vertinimo metu siekiama atsakyti į šiuos vertinimo klausimus:

Vertinimo kriterijai	Vertinimo klausimai
Pagal tęstinio tinkamumo kriterijų	1. Ar ŠMM administruojamos veiksmų programų priemonės ir pagal jas remiamos veiklos šiuo metu yra vis dar tinkamos, atsižvelgiant į socialinės ir ekonominės situacijos pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius: iškilusias problemas ir pakitusius tikslinių grupių poreikius? 2. Ar veiksmų programose, jų prieduose ir ŠMM programose numatytos intervencijos (tikslai, uždaviniai, remiamos veiklos, finansavimas ir pan.) vis dar atitinka nacionalinius ir ES prioritetus, svarbiausius strateginius dokumentus prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse? 3. Ar intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkamas (pakankamas, nuoseklus, logiškas ir pagrįstas), siekiant bendrų veiksmų programos (-ų) tikslų ir (ar) nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse? 4. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti tęstinį intervencijų tinkamumą, išorinį ir vidinį suderinamumą? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.
Pagal rezultatyvumo ir (arba) jo tikimybės kriterijų	5. Kokia yra veiksmų programų prioritetų, priemonių ir pagal jas remiamų veiklų, nustatytų Ministerijos programose, planuotų tikslų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje: koks bus faktinis tikslų pasiekimo laipsnis periodo pabaigoje; ir ar bus laiku pasiekti veiksmų programose ir jų prieduose nustatyti finansiniai lėšų įsisavinimo ir fiziniai stebėsenos rodikliai bei Ministerijos programose numatyti kokybiniai rezultatai? 6. Ar pasiekti arba tikėtini rezultatai ir jų kokybė atitinka (atitiks) numatytų tikslinių grupių poreikius bei lūkesčius švietimo ir mokslo politikos įgyvendinimui? Kokie reikalingi rezultatų kokybės užtikrinimo būdai? 7. Kokie yra *gerosios praktikos* pavyzdžiai įgyvendinant veiksmų programų prioritetus švietimo ir mokslo srityse? Kuo šie atvejai yra pavyzdingi ir kaip galėtų būti pritaikyti kitose ES struktūrinės paramos panaudojimo srityse? Šie pavyzdžiai bus reikalingi perplanuojant 2007–2013 metų antrojo etapo ir (arba) planuojant 2014–2020 metų programavimo periodo ES struktūrinės paramos intervencijas (prioritetus, priemones ir remiamas veikas ir pan.) skirtinguose švietimo ir mokslo sektoriuose. 8. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti spartesnį ir (arba) rezultatyvesnį ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą Ministerijos kuruojamose srityse? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.

Šioje tarpinėje vertinimo ataskaitoje pateikiami SSVP vertinimo rezultatai. Kitų veiksmų programų vertinimas atliktas ankstesniuose paslaugų teikimo etapuose. Atskiri vertinimo klausimai ar jų dalys, kurie siejasi su kitomis VP ir turi būti analizuojami kompleksiškai, įtraukti į šią ataskaitą bei bus aptarti galutinėje ataskaitoje.

Pagrindiniai aspektai, kurių vertinimas pateiktas šioje tarpinėje ataskaitoje:

- SSVP priemonių atitikimas socialiniams ekonominiams pokyčiams, įvykusiems po SSVP patvirtinimo;
- SSVP priemonių atitikimas strateginiams ir teisiniams pokyčiams, įvykusiems po SSVP patvirtinimo;
- SSVP priemonių suderinamumas tarpusavyje (vidinis suderinamumas) ir su ŽIPVP priemonėmis;
- SSVP fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo faktas ir pasiekimo tikimybė;
- SSVP rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams;
- SSVP finansinių rodiklių pasiekimo faktas ir pasiekimo tikimybė atsižvelgiant į N+3 taisyklę.

2. Vertinimo objektas

Vertinimo objektas – ŠMM administruojami SSVP prioritetai ir juos įgyvendinančios Ministerijos programos.

ŠMM administruoja SSVP antrojo prioriteto dalį, kuri skirta švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimui. ŠMM administruojamos priemonės detalizuojamos žemiau esančioje lentelėje:

Prioriteto uždavinys	Priemonės	Priemonę įgyvendinančios Ministerijos programos
2.2. Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje	VP3-2.2-ŠMM-01-V „Technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūros bendrojo lavinimo mokyklose pritaikymas ir atnaujinimas“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-02-V „Universitetų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra“	NSP
	VP3-2.2-ŠMM-03-V „Universitetų ligoninių infrastruktūros atnaujinimas ir pritaikymas studijoms“	NSP
	VP3-2.2-ŠMM-04-R „Universalių daugiafunkcių centrų kaimo vietovėse steigimas“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-05-V „Suaugusiųjų švietimo institucijų modernizavimas“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-06-R „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-07-V „Profesinio orientavimo sistemos infrastruktūros plėtra“	NPO
	VP3-2.2-ŠMM-08-V „Viešųjų bibliotekų, kurios yra bendrojo lavinimo įstaigose, tinklo infrastruktūros plėtra“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-09-V „Specialiųjų mokyklų pertvarka, metodinių centrų steigimas“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-10-V „Pedagoginių psichologinių tarnybų infrastruktūros, švietimo įstaigose dirbančių specialiųjų pedagogų, socialinių pedagogų, psichologų, logopedų darbo aplinkos modernizavimas“	MTP+ PPMIP
	VP3-2.2-ŠMM-12-V „Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-13-V „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“	PPMIP
	VP3-2.2-ŠMM-14-V „Kolegijų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra“	NSP
	VP3-2.2-ŠMM-15-K „Kolegijų infrastruktūra, skirta studijoms“	NSP
	VP3-2.2-ŠMM-16-V „Aukštųjų mokyklų infrastruktūra, skirta studijoms“	NSP
	VP3-2.2-ŠMM-18-V	NSP

	„Universitetų infrastruktūros plėtra“	
	VP3-2.2-ŠMM-19-V „Pagrindinio ir vidurinio ugdymo ekspertinių institucijų bazės stiprinimas“	MTP+
	VP3-2.2-ŠMM-21-K „Nevalstybinių bendrojo lavinimo mokyklų ir valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų, vykdančių meninio ugdymo programas, infrastruktūros plėtra	MTP+

ŠMM atsakinga už dalį SSVP antrojo prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ bei priemones, skirtas švietimo sistemai. Visos SSVP priemonės, administruojamos ŠMM, priskirtos antrajam prioriteto uždaviniui - užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje.

Išskyrus keletą priemonių, kurios nėra skirtos vienam konkrečiam švietimo lygmeniui ir horizontaliai paliečia kelis lygmenis (investicijos į profesinio orientavimo sistemos infrastruktūrą; daugiafunkcių centrų steigimas), visos likusios SSVP priemonės, už kurias atsakinga ŠMM, suplanuotos vertikaliai ir gali būti priskirtos konkrečiam švietimo sistemos lygmeniui, kas iš esmės atitinka bendrą požiūrį į švietimo sistemą tiek nacionalinėje teisėje, tiek vykdant sistemos administravimą. Veiksmų programos priemonių, priskirtų ŠMM kompetencijai, logika atitinka nacionalinės sistemos ir Ministerijos programų planavimo logiką, o tai palengvina atliekamą tarpinį vertinimą ir sukuria prielaidas jo nuoseklumui. Tokia SSVP struktūra leidžia be didesnių iššūkių vertinimo klausimus analizuoti atskirai švietimo lygmenims.

Švietimo lygmuo	Priemonė, skirta konkrečiam švietimo lygmeniui	Horizontalios priemonės
Ikimokyklinis ugdymas	VP3-2.2-ŠMM-06-R	
Bendrasis lavinimas	VP3-2.2-ŠMM-01-V VP3-2.2-ŠMM-08-V VP3-2.2-ŠMM-09-V VP3-2.2-ŠMM-10-V VP3-2.2-ŠMM-12-V VP3-2.2-ŠMM-19-V VP3-2.2-ŠMM-21-K	
Profesinis mokymas	VP3-2.2-ŠMM-13-V VP3-2.2-ŠMM-10-V	*VP3-2.2-ŠMM-04-R* VP3-2.2-ŠMM-07-V
Aukštasis mokslas (studijos)	VP3-2.2-ŠMM-02-V VP3-2.2-ŠMM-03-V VP3-2.2-ŠMM-14-V VP3-2.2-ŠMM-15-K VP3-2.2-ŠMM-16-V VP3-2.2-ŠMM-18-V	
Suaugusiųjų švietimas	VP3-2.2-ŠMM-05-V VP3-2.2-ŠMM-10-V	

Priemonių tikslai gana aiškiai atskirti, o priemonių suskaidymas į remiamas veiklas nesukelia didesnių sunkumų atliekant vertinimą. Daugeliu atvejų konkrečios priemonės (išskyrus keletą priemonių) remiamos veiklos gana glaudžiai susijusios ir realizuojamos viename konkrečiame projekte.

3. Vertinimas pagal tinkamumo kriterijų

3.1. Priemonių tinkamumas socialinių-ekonominių pokyčių kontekste

Besikeičiančios socialinės – ekonominės aplinkos sąlygos gali formuoti naujus poreikius arba mažinti tam tikrų viešųjų intervencijų krypčių aktualumą, todėl svarbus veiksmų programų peržiūrėjimas įvertinant intervencijų aktualumą ir atitikimą pasikeitusiai socialinei – ekonominei aplinkai. Intervencijų atitikimas socialinei – ekonominei situacijai veiksmų programų parengimo metu nediskutuojamas – laikoma, kad rengiant priemones, atliekant išankstinius vertinimus ir pan., buvo apibrėžta objektyvi to laiko situacija ir suplanuotos ją atitinkančios intervencijų kryptys, todėl analizuotini tik tie pokyčiai, kurie įvyko jau veiksmų programų įgyvendinimo metu.

Siekiant identifikuoti pokyčius socialinėje – ekonominėje aplinkoje, įvykusius SSVP įgyvendinimo metu bei darančius reikšmingą įtaką švietimo ir mokslo sistemai, atlikta socialinės – ekonominės aplinkos analizė, ypač atkreipiant dėmesį į ilgalaikes socialines – ekonominės transformacijas, taip pat analizuoti tie rodikliai, kurie SSVP parengimo metu apibrėžti kaip reikšmingi šiai sričiai, t.y. atlikta ES struktūrinių fondų panaudojimo strateginiuose dokumentuose pateiktos aplinkos (socio-ekonominės, švietimo ir susijusios) rodiklių raidos 2007-2010(9) m. analizė ir identifikuoti reikšmingi šios aplinkos pokyčiai. Be to, įvertinami ir pokyčiai, įvykę pačioje švietimo ir mokslo sistemoje, atkreiptas dėmesys į artimoje ateityje galinčius įvykti pokyčius bei galimą jų įtaką švietimo ir mokslo sistemai bei suplanuotoms SSVP intervencijoms.

Identifikavus socialinius – ekonominius pokyčius, kurie turi arba gali turėti reikšmingos įtakos švietimo ir mokslo sektoriui bei viešosios politikos kryptims šioje srityje, jie aptariami kiekvieno švietimo lygmens kontekste, kuriame pasireiškė arba gali pasireikšti pokyčio įtaka, bei vertinama, kokioms SSVP priemonėms (jų veikloms) gali daryti / daro įtaką ir kurios priemonės turėtų būti peržiūrėtos šių pokyčių kontekste.

Reikia akcentuoti, kad pagal SSVP numatytos „kietosios“ investicijos, kurios yra mažiau jautrios besikeičiančiai situacijai, ir socialinės – ekonominės aplinkos pokyčiai daro santykinai nedidelį poveikį šių priemonių aktualumui, nei, pvz., „minkštosioms“ investicijoms, numatytoms ŽIPVP. Tų priemonių, kurioms įtakos neturi jokie pasikeitimai socialinėje – ekonominėje aplinkoje, aktualumas ir tinkamumas nesvarstomas, laikoma, kad jų tinkamumas išlieka, todėl toliau aptariamos tik tos priemonės, kurios dėl pasikeitusios socialinės – ekonominės aplinkos galėtų būti peržiūrimos ir svarstomos jų korekcijos.

3.1.1. Ikimokykliniam ugdymui poveikį darantys pokyčiai

Veiksmų programų įgyvendinimo metu įvyko nemažai socialinės – ekonominės aplinkos pasikeitimų, kurie turi įtakos ikimokykliniam ugdymui bei formuoja poreikį ikimokyklinio ugdymo paslaugoms ne tik apimties, bet ir turinio aspektu. Visgi SSVP numatytoms investicijoms į infrastruktūrą dauguma socialinių – ekonominių pokyčių neturi poveikio arba turi mažai reikšmingą poveikį.

Ikimokykliniam ugdymui SSVP priede numatyta viena priemonė VP3-2.2-ŠMM-06-R, kurios veiklos nukreiptos į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų modernizavimą, taip pat pritaikymą įvairių ugdymosi poreikių turintiems vaikams. Iš esmės šiai priemonei ir jos veikloms pasikeitimai socialinėje – ekonominėje aplinkoje reikšmingos įtakos neturi ir intervencijų aktualumo nekeičia. Ilgą laiką investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūros gerinimą apskritai nebuvo skiriamos arba buvo labai mažos apimties, todėl pagal priemonę numatytos lėšos bazinės infrastruktūros sutvarkymui yra itin reikšmingos.

Kita vertus, turint omenyje pastaruosius kelerius metus augantį gimstamumą, ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičiaus mažėjimą bei apskritai dėl įvairių priežasčių didėjantį poreikį ikimokyklinio ugdymo paslaugoms, kurį dar sustiprins motinystės pašalpų mokėjimo tvarkos pasikeitimas, įsigaliojantis nuo 2011 m. liepos mėn., ateityje galėtų būti svarstomas priemonės išplėtimas, įtraukiant ne tik jau naudojamų ikimokyklinio ugdymo įstaigų patalpų modernizavimą bei atnaujinimą, tačiau taip pat nukreipiant į infrastruktūros plėtrą, pvz., sutvarkant papildomas nenaudojamas patalpas (jei tokių turima) ir pritaikant jas ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimui. Infrastruktūros plėtra, panaudojant jau turimą infrastruktūrą, taip pat leistų didinti ir įvairesnių ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimą, pvz., paslaugas teikti mažesnį valandų skaičių ir pan. Parengtame PFSA vienas iš papildomų reikalavimų yra tam tikrose savivaldybėse vienoje iš renovuojamų įstaigų įrengti vaikų iki 1 metų amžiaus grupes – tokiu būdu atsižvelgiama į ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikio augimą.

Visgi, turint omenyje, kad pirmiausia svarbu sutvarkyti bazinę infrastruktūrą, suprantama, kad toks priemonės veiklų išplėtimas galėtų būti realizuotas tik kaip antraeilis aspektas.

Lentelė 1. Pokyčiai, turintys įtakos ikimokykliniam ugdymui skirtoms SSVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičius	90021	93660	⇑	⇑	VP3-2.2-ŠMM-06-R „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“	Tiesioginis
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius	656	642	⇓	⇓		Tiesioginis
Gimusiųjų skaičius	30541	36682	⇓	⇑⇑		Kontekstinis
Motinystės pašalpos dydis	-	-	-	-		Kontekstinis
⇑ - neženklus augimas		⇓ - neženklus mažėjimas				
⇑⇑ - ženklus augimas		⇓⇓ - ženklus mažėjimas				

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.2. Bendrajam lavinimui poveikį darantys pokyčiai

Nemažai socialinės – ekonominės aplinkos tendencijų, turinčių įtakos bendrojo lavinimo sistemai, išliko panašios tiek SSVP rengimo, tiek ir įgyvendinimo metu. Tokios tendencijos, kaip mokinių skaičiaus mažėjimas bei įgyvendinamos mokyklų tinklo optimizavimo veiklos, lemia bendrojo lavinimo mokyklų skaičiaus, atitinkamai ir pedagogų skaičiaus mažėjimą.

Kai kurie bendrojo lavinimo niuansai atsiliepia ir tolimesnėse švietimo sistemos grandyse. Vienas tokių aspektų – mažėjantis gamtos ir technikos mokslų patrauklumas mokinių ir studentų tarpe. Tai atsispindi ir statistikos rodikliuose - Lietuvoje pastaruoju metu mažėja aukštųjų mokyklų studentų, studijuojančių fizinius ir technologijos mokslus, dalis. Nors pats poreikis didinti gamtos mokslų populiarumą labiau siejamas su aukštuoju mokslu, tačiau šio proceso „kilmė“ yra bendrajame lavinime, kadangi dar mokykloje pradeda formuotis mokinių požiūris į gamtos mokslus. Tokia tendencija vyravo tiek veiksmų programų rengimo (tiesa, veiksmų programose ši tendencija nagrinėta gana mažai), tiek jų įgyvendinimo metu, todėl labai svarbu kryptingai pozicionuoti gamtos ir technikos mokslus tarp moksleivių. Priemonės VP3-2.2-ŠMM-01-V viena iš veiklų nukreipta į technologijų ir gamtos mokslų mokymo infrastruktūros modernizavimą, kas turėtų tapti viena iš paskatų didinti šios mokslų srities patrauklumą tarp mokinių.

Dar viena tendencija, kuri kyla iš šio švietimo lygmens - mažėja visų tų metų stojančiųjų dalis studijas tęsiančių profesinėse mokyklose, o aukštosiose mokyklose – daugėja. Ši problema apibrėžta veiksmų programų rengimo metu. Situacija išliko mažai pasikeitusi ir jų įgyvendinimo metu. 2009 m. mokslą tęsiančių profesinėse mokyklose dalis šiek tiek didėjo dėl vykdomos mokslo ir studijų reformos, tačiau kol kas neturimi 2010 m. duomenys, taigi dėl per trumpo laikotarpio sunku spėti, ar ši tendencija stiprės ir išsilaikys ateityje. Šiame kontekste numatytų investicijų į profesinio orientavimo sistemos kūrimą pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-07-V svarba išlieka.

Lentelė 2. Pokyčiai, turintys įtakos bendrajam lavinimui skirtoms SSVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys gamtos ir technikos mokslus, proc. nuo bendro studentų skaičiaus	24,1	22,2	⇓	⇓	VP3-2.2-ŠMM-01-V „Technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūros bendrojo lavinimo mokyklose pritaikymas ir atnaujinimas“ (remiama veikla - technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymui ir ugdymui reikiamos įrangos ir organizacinės technikos įsigijimas)	Kontekstinis
Tęsiantys mokslą kolegijose proc.	23,8	23,6	⇑	⇓	VP3-2.2-ŠMM-07-V „Profesinio orientavimo sistemos infrastruktūros plėtra“	Tiesioginis
Tęsiantys mokslą profesinėse mokyklose proc.	10,2	6,7	⇓	⇓		Tiesioginis
Tęsiantys mokslą universitetuose proc.	51	50,5	⇑	⇓		Tiesioginis
⇑ - neženklus augimas			⇓ - neženklus mažėjimas			
⇑⇑ - ženklus augimas			⇓⇓ - ženklus mažėjimas			

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.3. Profesiniam mokymui poveikį darantys pokyčiai

Veiksmų programų rengimo metu kaip viena iš pagrindinių profesinio mokymo sistemos problemų buvo apibrėžtas faktas, kad mokinių, besirenkančių profesinio mokymo institucijas, dalis mažėja ir didėja besirenkančių aukštąsias mokyklas. Panaši tendencija išliko ir programų įgyvendinimo metu, tik pastaraisiais metais dėl vykdomos mokslo ir studijų reformos profesinį mokymą pasirinkusių dalis padidėjo, tačiau kol kas negalima tvirtinti, kad tai išliks kaip ilgalaikė tendencija.

Be to, nors ekonomikos nuosmukis paveikė šalies ūkį, tačiau itin didelių sektorinių transformacijų krizės laikotarpiu neįvyko – tai atspindi ir mažai pasikeitusios sektorių sukuriamos bendrosios pridėtinės vertės dalys visoje bendrosios pridėtinės vertės struktūroje, kadangi visi sektoriai smuktelėjo gana panašiai, išskyrus keletą, kurių smukimas buvo žymesnis. Panašios tendencijos būdingos ir kalbant apie užimtųjų skaičių. Dėl tokių priežasčių profesiniam mokymui numatytos investicijos (kurios pagal Sektorinių praktinio mokymo centrų programą yra nukreiptos į darbo jėgos su profesiniu išsilavinimu imliausius ūkio sektorius) išlieka aktualios ir tinkamos. Pramonės ir paslaugų sektorių poreikis darbo jėgai su profesiniu išsilavinimu mažai kinta – sektoriai yra imlūs tokiai darbo jėgai. Taigi svarbu išlaikyti 2009 m. pradėtus fiksuoti pokyčius tarp tęsiančiųjų mokslą skirtinguose švietimo lygmenyse proporcijų ir po truputį grįžtantį profesinio mokymo vertės supratimą. Profesinio mokymo kokybės ir patrauklumo didinimas, investuojant į profesinio mokymo infrastruktūrą pagal VP3-2.2-ŠMM-13-V priemonę, labai svarbi priemonė analizuojamame kontekste ir turėtų sustiprinti profesinio mokymo pozicijas.

Lentelė 3. Pokyčiai, turintys įtakos profesiniam mokymui skirtoms SSVP priemonėms ir jų veikloms

Veiksnys / rodiklis	Reikšmė		Kaita iki 2005	Kaita 2005-2009	Priemonė	Veiksnio / rodiklio tipas
	2005	2009				
Tęsiantys mokslą kolegijose proc.	23,8	23,6	⇑	⇓	VP3-2.2-ŠMM-13-V „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“	Tiesioginis
Tęsiantys mokslą profesinėse mokyklose proc.	10,2	6,7	⇓	⇓		Tiesioginis
Tęsiantys mokslą universitetuose proc.	51	50,5	⇑	⇓		Tiesioginis
⇑ - neženklus augimas			⇓ - neženklus mažėjimas			
⇑⇑ - ženklus augimas			⇓⇓ - ženklus mažėjimas			

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis

3.1.4. Aukštajam mokslui (studijoms) poveikį darantys pokyčiai

Aukštajam mokslui (studijoms) skirtoms SSVP priemonėms socialinės – ekonominės aplinkos pasikeitimai reikšmingos įtakos neturėjo, o dauguma problemų apibrėžtų VP rengimo metu išliko, pvz., aukštojo mokslo kokybės gerinimas. Numatytos investicijos į aukštojo mokslo institucijų infrastruktūrą, studijoms skirtą infrastruktūrą, prisidės prie aukštojo mokslo kokybės gerinimo. Tačiau svarbu pastebėti, kad aukštojo mokslo kokybė taip pat itin priklauso nuo žmogiškojo potencialo, kuriam skirtos priemonės numatytos ŽIPVP.

3.1.5. Apibendrinimas

SSVP priede suplanuotos priemonės buvo peržiūrėtos socialinės – ekonominės aplinkos pokyčių kontekste, nebekvestionuojant intervencijų aktualumo ir tinkamumo rengiant VP.

Akcentuotina, kad pagal priedą numatytos „kietosios“ priemonės yra mažiau jautrios socialinės – ekonominės aplinkos pokyčiams, kurie turi santykinai nedidelį poveikį numatytoms intervencijoms. Iš esmės pasikeitimai socialinėje – ekonominėje aplinkoje SSVP priede numatytų priemonių aktualumo ir tinkamumo nekeičia ir daugeliu atvejų sustiprina jų svarbą.

3.2. Priemonių tinkamumas teisinio reglamentavimo ir strateginių pokyčių kontekste

3.2.1. LR teisinio reglamentavimo pokyčiai

Turint omenyje galimus reikšmingus pasikeitimus nacionaliniuose strateginiuose ir teisiniuose dokumentuose ir esminiuose prioritetuose švietimo ir mokslo srityje, svarbus veiksmų programų peržiūrėjimas šių pokyčių kontekste bei intervencijų atitikimo pasikeitimams įvertinimas. Suplanuotų intervencijų atitikimas nacionaliniams tikslams švietimo ir mokslo srityje veiksmų programų rengimo metu nėra peržiūrimas ir analizuojamas, laikantis pozicijos, kad intervencijų kryptys buvo pasirinktos atitinkamai pagal nacionalinius prioritetus.

Siekiant identifikuoti švietimo ir mokslo sistemai reikšmingus teisinės bazės pokyčius, įvykusius veiksmų programų įgyvendinimo metu, atlikta nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių švietimo ir mokslo sistemą, analizė. Akcentuotina, kad, nors pastaraisiais metais įvykdyta nemažai pakeitimų švietimo ir mokslo sistemoje, tačiau turint omenyje, kad pagal SSVP priedą suplanuotos investicijos nukreiptos į infrastruktūrą ir yra mažiau „jautrios“ pokyčiams, didžioji dalis pokyčių neturi reikšmingos įtakos suplanuotoms priemonėms.

Identifikuoti reikšmingą poveikį darantys / galintys daryti pokyčiai sietini tik su tam tikru švietimo lygmeniu, todėl tolimesnė konkretaus pokyčio analizė atlikta tik vieno švietimo lygmens atžvilgiu bei įvertinta, kokioms SSVP priemonėms (jų veikloms) šie pokyčiai daro / gali daryti įtaką ir kurios priemonės galėtų būti peržiūrimos tų pokyčių kontekste. Tų priemonių, kurioms pasikeitimai teisinėje bazėje reikšmės neturi, aktualumas ir tinkamumas nesvarstomas, laikoma, kad jų tinkamumas išlieka ir toliau.

3.2.1.1. Ikimokykliniam ugdymui poveikį darantys pokyčiai

Kaip vieną iš pokyčių teisinėje sistemoje veiksmų programų parengimo metu, galima identifikuoti higienos normos pakeitimus, kuriais supaprastinami reikalavimai ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą vykdančioms įstaigoms. Tokiu būdu lengvinamos sąlygos įsteigti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugas teikiančias įstaigas. Šis teisinės bazės pokytis sukuria pagrindą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų plėtrai ne tik kiekybine prasme, bet ir įvairovės aspektu. Lankstesni reikalavimai įstaigų steigimui, galima sakyti, palieka ikimokyklinio ugdymo paslaugų steigėjui daugiau laisvės, kas leidžia plėtoti įvairesnes ugdymo paslaugas. Be to, supaprastinti reikalavimai tokių įstaigų steigimui sudaro sąlygas privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų kūrimuisi.

Higienos normos reikalavimų pakeitimas nekelia SSVP priemonės VP3-2.2-ŠMM-06-R aktualumo klausimo, be kita ko, gali sukurti prielaidas platesniam priemonės įgyvendinimui. Turint omenyje, kad supaprastinami reikalavimai ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų patalpoms, priemonės lėšos taip pat galėtų būti nukreiptos ne tik į pagrindinių jau naudojamų patalpų modernizavimą, tačiau taip pat ir į turimų, bet šiuo metu nenaudojamų patalpų pritaikymą, ypač turint omenyje augantį ir augsiantį ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikį. Tačiau suprantama, kad pirmo būtinumo yra bazinės investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas, juolab, kad ilgą laiką ikimokyklinio ugdymo infrastruktūrai apskritai neskirta ar skirtos labai mažos lėšos, o priemonės išplėtimas galėtų būti svarstomas ateityje kaip papildoma alternatyva.

Lentelė 4. Ikimokykliniam ugdymui reikšmingi reglamentavimo pokyčiai

Pokytis	Dokumentas	Priemonė
Supaprastinti higienos normos reikalavimai įstaigoms, vykdančioms ikimokyklinį ar priešmokyklinį ugdymą	Lietuvos higienos norma HN 75:2010, „Įstaiga, vykdanti ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, 2010 m.	VP3-2.2-ŠMM-06-R „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“

3.2.1.2. Bendrajam lavinimui poveikį darantys pokyčiai

Nors teisinėje bazėje įvykdyta nemažai pakeitimų, susietų su bendruoju lavinimu, tačiau dauguma jų yra labiau procedūrinio, ugdymo turinio pobūdžio. Tie reglamentavimo pokyčiai, kurie turi reikšmingos įtakos bendrajam lavinimui, neidentifikuojami kaip svarbūs suplanuotoms SSVP investicijoms arba į juos jau atsižvelgta, pvz., mokyklų tinklo optimizavimo tendencijos, į kurias atsižvelgta atrenkant mokyklas įgyvendinamuose projektuose.

3.2.1.3. Profesiniam mokymui poveikį darantys pokyčiai

Profesiniam mokymui reikšmingų reglamentavimo pokyčių, kurių kontekste turėtų būti peržiūrimos SSVP priemonės, skirtos šiam švietimo lygmeniui, neidentifikuojama, tačiau reglamentavimo pasikeitimai suteikiant licenciją vykdyti formalųjį profesinį mokymą bei profesinio mokymo įstaigų pertvarkymo iš biudžetinių į viešąsias, profesinių mokyklų tinklo optimizavimas sukuria teigiamas prielaidas PPMIP bei pagal SSVP priedą numatytų priemonių įgyvendinimui.

3.2.1.4. Aukštajam mokslui (studijoms) poveikį darantys pokyčiai

Teisinėje bazėje įvykdyta nemažai pasikeitimų, kurie reikšmingai keičia aukštojo mokslo sistemą, tačiau SSVP suplanuotoms investicijoms į aukštojo mokslo infrastruktūrą jų poveikis menkai pasireiškia arba į juos jau yra atsižvelgta. Pvz., atkreiptinas dėmesys į aspektą, besiformuojantį mokslo ir studijų reformos kontekste. Siekiant gerinti aukštojo mokslo kokybę, mokslo ir studijų reforma skatinamas aukštųjų mokyklų (ypač regioninių) jungimasis. SSVP priemonėse, kuriose numatytas universitetų ir kolegijų infrastruktūros, skirtos konkrečiai studijų programai, plėtojimas, minėtasis mokyklų jungimasis skatinamas vienos iš priemonių remiamas veiklas labiau orientuojant į tas aukštąsias mokyklas, kurios reorganizuojasi, jungiasi ir pan. Priemonėje, skirtoje kolegijų infrastruktūros plėtrai, į šį aspektą taip pat atsižvelgta besijungiančioms aukštosioms mokykloms suteikiant prioritetinius balus (konkrečiuose PFSA).

3.2.2. Priemonių tinkamumas ES strateginių tikslų švietimo srityje kontekste

ES strateginiuose švietimo ir mokslo srities dokumentuose daugiausia akcentuojama žmogiškųjų išteklių dimensija bei jos tobulinimo kryptys. Švietimo sistemos infrastruktūrai skiriamas minimalus dėmesys, neapibrėžiant, kokia kryptimi turėtų būti užtikrinamas sistemos infrastruktūros tobulinimas. Be to, esminių pasikeitimų šioje srityje neidentifikuota, todėl SSVP priemonių tinkamumas ES strateginių tikslų kontekste nenagrinėjamas – laikoma, kad priemonės yra tinkamos ir aktualios.

3.2.3. Apibendrinimas

Žinant pastaraisiais metais įvykusius LR teisės aktų, reglamentuojančių švietimo ir mokslo sistemą, pokyčius, suplanuotos SSVP priemonės peržiūrėtos nacionalinių strateginių bei teisinių dokumentų pokyčių kontekste. Suplanuotų intervencijų atitikimas nacionaliniams tikslams švietimo ir mokslo srityje VP rengimo metu nebekvestionuojamas.

Reikia akcentuoti, kad, nors įvykdyta nemažai LR teisinių dokumentų, reglamentuojančių švietimo ir mokslo sistemą, pakeitimų, tačiau SSVP suplanuotos investicijos nukreiptos į infrastruktūrą ir yra mažiau „jautrios“ pokyčiams ir didžioji dalis pokyčių neturi reikšmingos įtakos suplanuotoms priemonėms. Be to, į pokyčius, kurie turėtų reikšmingos įtakos įgyvendinant tam tikras priemones, atsižvelgta priemonės įgyvendinimo etape.

3.3. Priemonių suderinamumo vertinimas

Suderinamumas – vienas iš paramos teikimo principų, apibrėžtas Tarybos reglamente nr. 1083/2006[1]: „Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad fondų parama derintųsi su Bendrijos veikla, politika ir prioritetais ir papildytų kitus Bendrijos finansinius instrumentus“.

Vertinant pagal suderinamumo kriterijų skiriamas išorinis ir vidinis suderinamumas[2]. Išorinis suderinamumas apibrėžiamas kaip programos suderinamumas su kitomis programomis ar priemonėmis. Vertinant išorinį suderinamumą analizuojama, ar ir kaip atskiros priemonės, skirtos konkrečiam švietimo lygmeniui, papildys viena kitą ir sukurs sinergiją, t.y. rezultatą, kuris yra geresnis kokybiniu ir kiekybiniu aspektu nei būtų pasiektas programų ar priemonių atskirai. Tarpinio vertinimo metu didžiausias dėmesys skiriamas jau įgyvendinamų priemonių analizei, peržiūrint, kurios priemonės įgyvendina panašias veiklas, kokie produktai kuriami ir koks jų tarpusavio ryšys. Kryptingas atskirų priemonių įgyvendinimas išvengiant prieštaravimų ir nedubliavimų yra svarbūs faktoriai siekiant didesnio intervencijų efektyvumo ir poveikio.

Vidinis suderinamumas gali būti apibrėžimas kaip intervencijos logikos nuoseklumas, t.y. kaip programos prioritetai ir priemonės suderinti tarpusavyje. Intervencijos logikos nuoseklumas vertintinas keliais lygmenimis: vertinama, ar priemonės prisideda siekiant programos prioriteto tikslo ir uždavinio, ar pagal priemonę numatytos remiamos veiklos yra nukreiptos į priemonės tikslo siekimą, ar pagal priemones įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslų realizavimo. Tarpinio vertinimo metu siekiama identifikuoti, kaip išlaikoma intervencijos logika ne tik planavimo, bet ir įgyvendinimo etape.

Suderinamumo vertinimas tarpinio vertinimo metu reikšmingas tuo, kad tokiu būdu identifikavus tam tikrus neatitikimus ar spragas, dar yra tinkamas laikas atlikti intervencijų korekcijas.

3.3.1. Vidinis priemonių suderinamumas

Šiame poskyryje analizuojamas priemonių vidinis suderinamumas. Vidinis suderinamumas analizuojamas šioje SSVP tikslų ir uždavinių hierarchijoje:

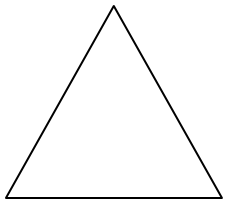

Prioriteto tikslas (išreikštas strateginiais konteksto rodikliais)

Prioriteto uždaviniai

Prioriteto uždavinius įgyvendinančios priemonės ir jų tikslai

Pagal priemones įgyvendinamų projektų tikslai

Vidinio suderinamumo analizė atliekama iš viršaus į apačią principu, t.y. pradedant nuo prioriteto tikslo ir uždavinio suderinamumo bei priemonių prisidėjimo prie jų realizavimo, pereinant į priemonių lygmenį bei vertinant, kiek įgyvendinami projektai prisideda siekiant priemonių tikslų, ir apibendrinant kiekvienai priemonei priskiriant vieną iš vidinio suderinamumo įverčių.

SSVP antrojo prioriteto tikslas ir strateginiai konteksto rodikliai

Antras SSVP tikslas - užtikrinti prieinamas ir aukštos kokybės esmines viešąsias sveikatos priežiūros, švietimo, valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų teikiamas paslaugas, nestacionarias socialines paslaugas ir paslaugas neįgaliesiems.

Strateginiai konteksto rodikliai, prie kurių pasiekimo turi prisidėti ŠMM kompetencijai priklausančios SSVP numatytos priemonės:

[1] Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, 2006 m. liepos 11 d. nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999

[2] Remiantis ES struktūrinės paramos vertinimas: metodinės gairės, kurį LR finansų ministerijos užsakymu atliko VšĮ „VPVI“ ir VšĮ „ESTEP“, 2010 m. sausio mėn.

- 25–64 metų gyventojų, per 4 paskutines savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje, dalis (mokymosi visą gyvenimą lygis) (proc.);
- Pasirūpinimas vaikų priežiūra: (a) iki 3 metų (proc.), (b) nuo 3 metų iki mokyklinio amžiaus (proc.).

Strateginiai konteksto rodikliai apima dvi amžiaus grupes – nuo gimimo iki mokyklinio amžiaus ir 25-64 metų amžiaus asmenų grupes. Tai rodo, kad stambi grupė – asmenys nuo mokyklinio amžiaus iki 25 metų – neapimama. T.y. konteksto rodikliai neapima pagrindinės formaliajame švietime dalyvaujančios amžiaus grupės. Prie strateginių konteksto rodiklių reikšmių pasiekimo tiesiogiai gali prisidėti tik kelios SSVP priemonės, administruojamos ŠMM.

Dauguma priemonių yra skirtos mokyklinio amžiaus asmenų ir studentų formaliajam švietimui, todėl prie mokymosi visą gyvenimą lygio didinimo neprisidės arba prisidės labai netiesiogiai, išskyrus kelias. Priemonė VP3-2.2-ŠMM-05-V skirta suaugusiųjų švietimo infrastruktūros plėtrai ir su strateginiu konteksto rodikliu susijusi tiesiogiai. Pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-04-R numatytas universalių daugiafunkcių centrų, kurių viena iš planuojamų veiklų – suaugusiųjų švietimas, steigimas. Taip pat su suaugusiųjų mokymosi sistemos plėtra glaudžiai susijusi VP3-2.2.-ŠMM-10-V priemonės veikla, skirta mokytojų kvalifikacijos tobulinimo infrastruktūros plėtrai. Pastaroji veikla yra svarbi sukuriant ilgalaikius pagrindus tęstiniam pedagogų (suaugusiųjų) kvalifikacijos tobulinimui.

Minėtoji daugiafunkcių centrų infrastruktūros plėtros priemonė taip pat, tikėtina, sukurs prielaidas ikimokyklinio ugdymo paslaugų plėtrai, kadangi šių centrų veiklos kryptys gali būti labai įvairios ir turėtų būti derinamos su bendruomenės poreikiais. Vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalies didėjimą (strateginis konteksto rodiklis) teigiamai turėtų paveikti ir priemonė VP3-2.2-ŠMM-06-R, kurios investicijos skiriamos ikimokyklinio ugdymo įstaigų atnaujinimui.

SSVP antrojo prioriteto antrasis uždavinys

Svarbu pastebėti, kad pakankamai siaurais strateginiais konteksto rodikliais matuojamam SSVP antrojo prioriteto tikslui įgyvendinti yra suplanuotas platesnis uždavinys. SSVP 2 prioriteto 2 uždavinys yra *užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje*. Šis uždavinys, priešingai nei strateginiai konteksto rodikliai, apima visas amžiaus grupes, taip pat visą mokymosi visą gyvenimą sistemą, įskaitant formalųjį ir neformalųjį švietimą.

Šis uždavinys apima dvi gana plačias dimensijas:

1. Švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybės užtikrinimas;
2. Švietimo ir studijų sistemos paslaugų prieinamumo užtikrinimas, gerinant dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje.

Švietimo sistemos paslaugų kokybės užtikrinimas gali būti realizuojamas keliais būdais. Pirmiausias ir svarbiausias aspektas yra kokybiški sistemos žmogiškieji ištekliai, kurie tiesiogiai dalyvauja švietimo paslaugų teikime ir yra esminė kokybės užtikrinimo sąlyga. Kitas aspektas – infrastruktūra, priemonės, įrankiai, reikalingi švietimo paslaugoms teikti ir tiesiogiai ar netiesiogiai naudojami mokymo procese. Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatose[3] švietimo kokybės užtikrinimas numatomas gerinant ugdymo turinį, tobulinant mokytojų rengimą, gerinant švietimo aprūpinimą ir pan. Švietimo kokybė gali būti gerinama stiprinant skirtingus švietimo sistemos elementus, o infrastruktūra yra vienas iš šių elementų.

Švietimo paslaugų prieinamumą galima apibrėžti kaip kiekvieno asmens galimybes dalyvauti švietimo sistemoje, kitaip sakant, teisę dalyvauti bet kuriame iš švietimo lygmenų[4]. LR teisiniuose ir strateginiuose dokumentuose (tokiuose kaip Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatos[5], LR švietimo įstatymas[6]) švietimo paslaugų prieinamumas apibrėžiamas kaip lygios galimybės dalyvauti švietimo sistemoje visiems to pageidaujantiems – tai vienas iš esminių sistemos principų. Ypač akcentuojamas švietimo paslaugų prieinamumo užtikrinimas socialinę atskirtį patiriantiems, specialiųjų poreikių asmenims ir pan.[7] Remiantis minėtais šaltiniais, švietimo prieinamumą apibendrintai galima apibrėžti kaip galimybių dalyvauti švietimo sistemoje visiems pageidaujantiems sudarymą bei praktinio realizavimo užtikrinimą.

[3] patvirtinta 2003 m. liepos 4 d. Nr. IX-1700
[4] Study on Access to Education and Training, 2005, Final Report for the European Commission
[5] patvirtinta 2003 m. liepos 4 d. Nr. IX-1700
[6] patvirtintas 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489
[7] LR švietimo įstatymas, patvirtintas 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489

SSVP švietimo sistemos prieinamumas nusakomas tiesiogiai – galimybės dalyvauti švietimo sistemoje siejamos su infrastruktūriniu sistemos pajėgumu sudaryti sąlygas paslaugas gauti visiems pageidaujantiems, akcentuojant geografinį prieinamumą (pvz., ikimokyklinio ugdymo paslaugų nepakankamas prieinamumo užtikrinimas siejamas su nepakankamu (mažėjančiu) tokių įstaigų skaičiumi, bendrojo lavinimo paslaugų mažėjantis prieinamumas siejamas su mokyklų tinklo optimizavimu, uždarant negyvybingas mokyklas kaimo vietovėse ir pan.).

ŠMM administruojamų SSVP priemonių prisidėjimas prie pirmosios uždavinio dalies – *užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų paslaugų kokybę*, ta apimtimi, kuri priklauso nuo infrastruktūros, reikalingos švietimo paslaugoms teikti, abejonių nekelia. Dauguma priemonių nukreiptos į geresnės, kokybiškesnės mokymo(si) aplinkos sudarymą - tokiu būdu sukuriamos prielaidos švietimo paslaugų kokybės gerinimui. Dalis projektų, įgyvendinamų pagal numatytas priemones, kuria produktus, kurie bus tiesiogiai naudojami teikiant švietimo paslaugas (pvz., VP3-2.2-ŠMM-03-V, VP3-2.2-ŠMM-01-V ir kt.), todėl savaime turėtų užtikrinti geresnį paslaugų teikimą. Kai kurios priemonės prie šios tikslo dalies prisidės netiesiogiai. Pvz., pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-12-V tvarkoma mokytojų darbo vietų infrastruktūra, kuri nebūtinai bus tiesiogiai naudojama teikiant švietimo paslaugas, tačiau tikėtina, kad geresnių aplinkos sąlygų mokytojams sudarymas sukurs prielaidas geresniam paslaugų teikimui.

Analizuojant įgyvendinamų priemonių potencialą prisidėti prie prioriteto uždavinio antrosios dalies – *užtikrinti švietimo prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje*, kyla daugiau klausimų. Kaip minėta, švietimo prieinamumo užtikrinimas iš esmės įgyvendinamas per teisių ir galimybių dalyvauti švietimo sistemoje sudarymą ir jų realizavimo užtikrinimą. Turint omenyje, kad SSVP priemonės nukreiptos į infrastruktūros atnaujinimą, priemonės prie uždavinio dalies realizavimo apčiuopiamiau gali prisidėti tais atvejais, jei vykdoma infrastruktūros plėtra ateityje leis švietimo paslaugomis naudotis tiems asmenims, kuriems iki projekto įgyvendinimo jos buvo nepasiekiamos ar pasiekiamos labai sunkiai. Tais atvejais, kai investicijos nukreiptos į naudojamos infrastruktūros atnaujinimą ir sutvarkymą, bus sukurta kokybiškesnė, saugesnė aplinka švietimo sistemos dalyviams, tačiau tai nebūtinai reiškia, kad švietimo paslaugų gavėjų skaičius padidės.

Prie analizuojamo prioriteto uždavinio antrosios dalies realizavimo labiau gali prisidėti priemonės VP3-2.2-ŠMM-04-R, VP3-2.2-ŠMM-09-V, kurios iš esmės ir yra skirtos tam tikrų švietimo paslaugų prieinamumui didinti. Pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-04-R kuriami universalūs daugiafunkciai centrai turėtų prisidėti prie švietimo prieinamumo užtikrinimo išplečiant švietimo paslaugų pasiūlą kaimiškose vietovėse. Priemonės VP3-2.2-ŠMM-09-V rezultatai skirti specialiųjų poreikių asmenims bei sąlygų gauti švietimo paslaugas jiems sudarymą - priemonė turėtų prisidėti prie švietimo paslaugų prieinamumo užtikrinimo asmenims, kurie dėl specialiųjų poreikių sunkiau gali pasinaudoti įprastomis švietimo paslaugomis. Tačiau šios priemonės dar nėra įgyvendinamos, todėl kol kas sudėtinga spręsti apie jų faktinį indėlį.

Pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-06-R numatyta didinti paslaugų vaikams iki 1 metų prieinamumo didinimą. Priemonės PFSA tarp papildomų reikalavimų įtrauktas punktas, kad tam tikrose savivaldybėse bent vienoje iš renovuojamų ikimokyklinio ugdymo įstaigų būtų numatytas ir grupės vaikams iki 1 metų amžiaus įrengimas. Tokiu būdu užtikrinama švietimo paslaugų plėtra ir prieinamumo gerinimas konkrečiai švietimo paslaugų gavėjų grupei, kuriai priežiūros paslaugos iki šiol faktiškai neteikiamos arba teikiamos labai maža apimtimi.

Galima teigti, kad prie švietimo paslaugų prieinamumo didinimo investicijomis į jaunimo mokyklų infrastruktūros gerinimą dalinai prisideda ir VP3-2.2-ŠMM-01-V priemonė. Jaunimo mokyklose teikiamas alternatyvus įprastoms bendrojo lavinimo mokykloms ugdymas, pasiūlant įvairesnes ir labiau individualizuotas švietimo paslaugas. Tokių mokyklų viena iš svarbiausių misijų - padėti gauti kokybiškas paslaugas asmenims, kurie dėl įvairių socialinių ir kt. priežasčių sunkiai pritampa įprastose bendrojo lavinimo mokyklose ir yra didesnėje iškritimo iš švietimo sistemos rizikos grupėje.

Kai kuriose priemonėse švietimo paslaugų prieinamumo didinimo komponentas realizuojamas ne priemonės, bet projektų lygmenyje. Pvz. pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-02-V įgyvendinamas projektas, kurio metu numatyta įrengti neįgaliesiems pritaikytą infrastruktūrą, sudarant geresnes sąlygas šiai visuomenės grupei gauti švietimo paslaugas. Infrastruktūros pritaikymas neįgaliesiems kaip papildoma veikla yra numatyta ir kitų priemonių projektuose, pvz. VP3-2.2-ŠMM-14-V-01-007, VP3-2.2-ŠMM-14-V-01-008. Tai padidina projektų vertę ir išplečia jų naudą platesnei visuomenės daliai – šiuos projektus galima laikyti gerosios praktikos pavyzdžiais.

Apibendrinant, ŠMM administruojamos priemonės prisidės prie tos prioriteto uždavinio dalies, kuria siekiama užtikrinti geresnę švietimo paslaugų kokybę, tačiau prie antrosios uždavinio dalies įgyvendinimo prisidės tik kelios priemonės.

SSVP numatytų veiklų realizavimas siekiant VP tikslų

Atliekant vertinimą buvo išanalizuota, ar visos SSVP numatytos veiklos yra realizuojamos įgyvendinant numatytas priemones. Iš esmės visos SSVP numatytos veiklos yra įgyvendinamos, tačiau tam tikrų klausimų gali kilti dėl šių veiklų – *ekspertinių švietimo institucijų gebėjimų stiprinimas; viešųjų bibliotekų infrastruktūros pritaikymas ir modernizavimas*.

SSVP tarp ekspertinių švietimo institucijų minimas Studijų kokybės vertinimo centras, Nacionalinę kvalifikacijos sistemą tvarkanti institucija ir kt. Reikia pastebėti, kad Studijų kokybės vertinimo centro infrastruktūros tvarkymui ir darbo vietų įrengimui lėšos skirtos kryžminio finansavimo būdu, įgyvendinant ŽIPVP projektą VP1-2.1.-ŠMM-01-V-02-002, todėl minėta veikla iš esmės yra realizuota, nors ir per kitą veiksmų programą. Tuo tarpu Kvalifikacijų tarnyba buvo likviduota 2009 m. Be to, yra numatyta SSVP priemonė VP3-2.2-ŠMM-19-V „Pagrindinio ir vidurinio ugdymo ekspertinių institucijų bazės stiprinimas“, pagal kurią įgyvendinama Nacionalinio egzaminų centro infrastruktūros gerinimo projektas. Taip pat tam tikra prasme prie ekspertinių švietimo institucijų galima prisikirti ir pedagogines psichologines tarnybas bei Specialiosios pedagogikos psichologijos centrą – šių institucijų infrastruktūros modernizavimas vykdomas pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-10-V. Ekspertinių švietimo institucijų gebėjimų stiprinimas taip pat numatytas pagal ŽIPVP. Taigi galima teigti, kad SSVP numatyta veikla ekspertinių švietimo institucijų gebėjimų stipinimas yra įgyvendinama – tiek skirtingų VP, tiek skirtingų priemonių lėšomis.

Kalbant apie viešųjų bibliotekų infrastruktūros plėtrą, galima išskirti keletą aspektų. Visų pirma, SSVP yra numatyta galimybė finansuoti viešąsias bibliotekas kaimo vietovėse, siekiant didinti švietimo prieinamumą, todėl šios veiklos tikslas būtų ne viešųjų bibliotekų atnaujinimas, tačiau švietimo paslaugų prieinamumo didinimas, kadangi viešosios bibliotekos pagrįstai suvokiamos kaip viena iš švietimo prieinamumo didinimo galimybių ir alternatyvų. Investicijos į viešųjų bibliotekų infrastruktūrą, neišplečiant jų funkcijų nėra suplanuotos SSVP ir iš esmės neatitiktų ŠMM tikslų – užtikrinti švietimo paslaugų kokybės gerinimo ir prieinamumo didinimo. Taigi šiuo atveju ŠMM administruojamas lėšas į viešųjų bibliotekų infrastruktūrą būtų tikslinga skirti tuomet, jei viešosios bibliotekos įsipareigotų teikti papildomas paslaugas, pvz., neformalaus švietimo ir pan. Antra, pagal tai, kokios priemonės suplanuotos SSVP priede, realiausia viešųjų bibliotekų finansavimo alternatyva – jų bazės išplėtimas tampant daugiafunkciu centru, jei savivaldybė regioninio planavimo būdu nusprendžia, kad geriausia daugiafunkcio centro funkcijas perduoti viešajai bibliotekai. Reikia pastebėti, kad bet kokios kitos investicijos į viešąsias bibliotekas (išskyrus minėtas) pagal ŠMM administruojamas SSVP priemones galėtų būti planuojamos tik atlikus tyrimus, kurie būtų atliekami pagal ŽIPVP priemonės VP1-3.2-ŠMM-02-V numatytus pakeitimus, įtraukiant naują remiamą veiklą „*Nacionaliniai tyrimai (galimybių studijos), skirti valstybinės reikšmės ir apskričių viešųjų bibliotekų paslaugų kokybės gerinimui*“. Be to, pagal įgyvendinant SSVP yra vykdomas viešųjų bibliotekų, esančių bendrojo lavinimo mokyklose, atnaujinimas pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-08-V. Iš esmės viešųjų bibliotekų modernizavimas yra realizuojamas ŠMM administruojamomis lėšomis, tačiau siekiant stiprinti viešųjų bibliotekų vaidmenį neformalaus švietimo srityje, jos galėtų būti įtraukiamos plėtojant universalius daugiafunkcius centrus.

Finansuojamų veiklų, priemonės tikslų ir SSVP antrojo prioriteto antrojo uždavinio suderinamumas

Daugumos priemonių remiamos veiklos tiesiogiai prisideda prie priemonės tikslų pasiekimo: priemonių tiksluose įvardinami projektų įgyvendinimo metu kuriami produktai, todėl produktų sukūrimas reikš ir tikslų pasiekimą.

Tačiau atkreiptinas dėmesys į keletą daugiau techninio pobūdžio trūkumų, kurie gali iškreipti priemonių siekiamų tikslų suvokimą:

- Priemonės VP3-2.2-ŠMM-01-V tikslas pirminiame SSVP priede buvo siauresnis ir apėmė tik siekinį modernizuoti technologijos ir gamtos mokslų kabinetus. 2009 m. atlikus SSVP priedo pakeitimą[8] priemonė buvo papildyta veiklomis, skirtomis jaunimo mokyklų modernizavimui, t.y. veiklomis, suplanuotomis pagal panaikintą priemonę VP3-2.2-ŠMM-11-V. Nors priemonės tikslas praplėstas ir papildomos remiamos veiklos prijungtos, tačiau priemonės pavadinimas išliko tas pats, t.y. siauresnis nei numatytos remiamos veiklos. Priemonės pavadinimas aiškiai nusako intervencijos kryptį – technologijos ir gamtos kabinetų mokyklose atnaujinimas, o prijungtos remiamos veiklos iš esmės neatitinka šios krypties, kadangi pagal jas numatytas jaunimo mokyklų mokymo(si) aplinkos atnaujinimas.

- Panaši situacija pastebima kalbant ir apie priemonę VP3-2.2-ŠMM-10-V. Priemonės pavadinimu nusakoma švietimo pagalbos specialistų darbo aplinkos modernizavimas, tačiau viena iš veiklų skirta mokytojų

[8] 2009 m. rugpjūčio 26 d. LRV nutarimas dėl LRV 2008 m. liepos 23 d. nutarimo nr. 787 „ Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“ pakeitimo, nr. 969

kvalifikacijos tobulinimo infrastruktūros plėtrai, kas rodo, kad remiamos veiklos suplanuotos plačiau, nei nusako priemonės pavadinimas.

- Priemonės VP3-2.2-ŠMM-19-V tikslas ir remiama veikla yra siauresnė nei priemonės pavadinimas, kuriuo nusakomas ekspertinių institucijų bazės stiprinimas, tačiau iš tiesų remiama veikla numatytas pagrindinio ir vidurinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir egzaminų sistemos vertinimo tobulinimas, o infrastruktūros plėtra atliekama tik vienoje institucijoje.

- Priemonės VP3-2.2-ŠMM-10-V tikslas apibrėžtas plačiai ir drąsiai, nors remiamos veiklos yra kiek siauresnės. Priemonės tiksle nusakytas saugios aplinkos mokiniui sukūrimas. Saugi aplinka mokiniui šiuo atveju reiškia palankų psichologinį klimatą mokykloje, kurį lemia daug skirtingų veiksnių, įtakojamų visos mokyklos bendruomenės. Pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-10-V numatyta parama švietimo pagalbos specialistų veiklai, kuri, be abejonės, yra labai svarbi kuriant psichologinį mokyklos klimatą ir, esant kritinėms situacijoms, prisideda prie kylančių problemų sprendimo. Visgi, šios svarbios ir būtinos sąlygos nėra vienintelės prielaidos saugiai aplinkai kurti. Todėl priemonės tikslas (tokia formuluote, kokia ji pateikta SSVP priede) sunkiai pasiekiamas.

Dar vienas aspektas, kuris kai kurių priemonių atžvilgiu realizuojamas nepakankamai, - priemonių tikslų aiškumas ir konkretumas:

- Kai kurios priemonės siekia tų pačių tikslų - VP3-2.2-ŠMM-02-V ir VP3-2.2-ŠMM-18-V. Šių priemonių remiamos veiklos nukreiptos į universitetų infrastruktūros plėtrą, priemonių atskyrimas atsiskleidžia arba gali būti numanomas tik per PFSA arba giliau analizuojant jau įgyvendinamus projektus. Pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-02-V numatyta finansuoti BPD 1.5 priemonės rezervinius projektus, o priemonės VP3-2.2-ŠMM-18-V investicijos numatytos reorganizuojant, sujungiant aukštąsias mokyklas ar jų padalinius. Tačiau iš esmės lieka neaiškus šių priemonių atskyrimas – ateityje panašaus pobūdžio klausimai galbūt galėtų būti sprendžiami įgyvendinant vieną priemonę, numatant skirtingas jos remiamas veiklas arba reikalavimus skirtingo tipo projektams apibrėžiant PFSA, ypatingai tuo atveju, kai įgyvendinami valstybinio planavimo projektai.

- Priemonės VP3-2.2-ŠMM-16-V tiksle minimos valstybinės specialistų rengimo programos, tačiau nuoseklumas PFSA neišlaikomas ir priemonės tikslas jau apibrėžiamas be šių programų. Tiesa, įgyvendinami projektai minėtas programas atitinka.

- Nepakankamas atskyrimas tarp priemonių ir jų tikslų be suderinamumo klausimų gali sukelti ir dubliavimo rizikas ar paramos konkrečioms veikloms būtinumo klausimus. Pvz., pagal VP3-2.2-ŠMM-01-V priemonę įgyvendinamame projekte, kurio metu mokyklos aprūpinamos technologijų, gamtos ir menų mokymo priemonėmis ir įranga, dalyvauja nevalstybinė gimnazija, kuri taip pat įgyvendina projektą pagal VP3-2.2-ŠMM-21-K. Pastarojo projekto finansavimo ir administravimo sutartyje taip pat numatytas įrangos fizikos, chemijos ir biologijos kabinetams įsigijimas.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas SSVP priemonių analizės pagal vidinio suderinamumo kriterijų suvestinė. Kiekvienos priemonės, pagal kurią iki 2010.09.01 buvo pasirašyta bent viena projekto finansavimo ir administravimo sutartis, suderinamumas ir prisidėjimas siekiant SSVP tikslų įvertintas vienu iš trijų įverčių:

- **Aukštas suderinamumas**. Šis įvertis priskirtas priemonėms, kurių tikslai atitinka konkretų prioriteto uždavinį arba vieną iš jo dalių, o pagal priemonę įgyvendinamų projektų finansuojamos veiklos turi aiškią sąsają su priemonės tikslu.
- **Vidutinis suderinamumas**. Šis įvertis priskirtas priemonėms, kurių (1) tikslas neturi vienareikšmiškos sąsajos su konkrečiu prioriteto uždaviniu, tuo pačiu tikslu siekiama kelių uždavinių arba priemonės tikslas formuluojamas siauriau lyginant su priemonės pavadinimu; arba (2) pagal priemonę įgyvendinamų projektų tiesioginis poveikis priemonės tikslams pasiekti nepakankamai aiškus, pagrindinės finansuojamos veiklos labiau prisideda prie kitų tikslų siekimo.
- **Žemas suderinamumas**. Šis įvertis priskirtas priemonėms, kurių (1) tikslas neturi vienareikšmiškos sąsajos su konkrečiu prioriteto uždaviniu, tuo pačiu tikslu siekiama kelių uždavinių arba priemonės tikslas formuluojamas siauriau lyginant su priemonės pavadinimu; ir (2) pagal priemonę įgyvendinamų projektų tiesioginis poveikis priemonės tikslams pasiekti nepakankamai aiškus, pagrindinės finansuojamos veiklos labiau prisideda prie kitų tikslų siekimo.

Lentelė 5. SSVP priemonių vidinis suderinamumas

Uždavinys	Priemonė	Priemonės tikslas	Priemonės vidinio suderinamumo įvertis	Komentaras
užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje	VP3-2.2-ŠMM-01-V „Technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūros bendrojo lavinimo mokyklose pritaikymas ir atnaujinimas“	modernizuoti bendrojo lavinimo mokyklas ir profesinio mokymo įstaigas, kurios turi IX–XII klasių mokinių ir gimnazijų technologinių skyrių, – atnaujinti technologijų, gamtos ir menų mokymo priemones ir įrangą (įskaitant organizacinę techniką), sukurti sąlygas mokiniams pasirinkti mokymosi kryptį, atitinkančią įvairius jų polinkius bei poreikius ir galimybes išlikti švietimo sistemoje, sudaryti jaunimo mokyklose tinkamą aplinką įvairiapusiam ugdymui – bendrojo ugdymo, ikiprofesinio mokymo, papildomojo ugdymo tikslams pasiekti, atsižvelgiant į tai, kad šiose mokyklose mokosi mokiniai, turintys mokymosi motyvacijos, socializacijos problemų.	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę) ir prisideda prie antrosios uždavinio dalies (aukštesnis prieinamumas). Priemonės pavadinimas yra siauresnis nei priemonės tikslas ir remiamos veiklos, pavadinimas nusako konkrečią intervencijos kryptį, kurią atitinka tik viena iš remiamų veiklų. Iki 2010.09.01 buvo pradėtas įgyvendinti vienas projektas, kuris prisideda prie pirmosios priemonės tikslo dalies.
	VP3-2.2-ŠMM-02-V „Universitetų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra“	gerinti universitetų infrastruktūrą, skirtą studijoms, ir jos atitiktį universitetų misijai ir veiklos uždaviniams	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Neaiškus priemonės atskyrimas nuo priemonės VP3-2.2-ŠMM-18-V. Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-03-V „Universitetų ligoninių infrastruktūros atnaujinimas ir pritaikymas studijoms“	tobulinti universitetų ligonines, kurios sudaro pagrindą vykdyti universitetų studentų studijas ir užtikrina infrastruktūros naudojimą studijų procese	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-04-R „Universalių daugiafunkcių centrų kaimo vietovėse steigimas“	spręsti nepakankamos švietimo ir socialinių paslaugų kokybės, pasiūlos ir prieinamumo kaimo vietovėse problemą – kurti, diegti ir plėtoti modernią švietimo ir socialinių paslaugų, skirtų įvairaus amžiaus gyventojų grupėms ir jų poreikiams, infrastruktūrą	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių. Priemonės tikslas atitinka abi prioriteto uždavinio dalis.
	VP3-2.2-ŠMM-05-V „Suaugusiųjų švietimo institucijų modernizavimas“	modernizuoti suaugusiųjų švietimo institucijų (ar kitų tai veiklai pritaikytinų patalpų) infrastruktūrą.	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Įgyvendinamas projektas prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-06-R „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“	atnaujinti mokyklų, vykdančių ikimokyklinio ugdymo programas ir / arba priešmokyklinio ugdymo programas, patalpas, įrangą, baldus ir ugdymo priemones	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.

	VP3-2.2-ŠMM-07-V „Profesinio orientavimo sistemos infrastruktūros plėtra“	plėtoti profesinio orientavimo sistemos infrastruktūrą	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka prioriteto antrąjį uždavinį. Iki 2010.09.01. pradėtas įgyvendinti tik vienas projektas, tačiau jo tikslas apima platesnes veiklas ir prisidėjimas prie priemonės tikslo realizavimo nevienareikšmiškas.
	VP3-2.2-ŠMM-08-V „Viešųjų bibliotekų, kurios yra bendrojo lavinimo įstaigose, tinklo infrastruktūros plėtra“	modernizuoti bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekas, siekiant gerinti mokyklos bendruomenei teikiamų paslaugų kokybę ir užtikrinti geresnes mokymo ir mokymosi sąlygas.	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Įgyvendinamas projektas prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-09-V „Specialiųjų mokyklų pertvarka, metodinių centrų steigimas“	gerinti specialiojo ugdymo paslaugų prieinamumą ir kokybę – steigti metodinius centrus.	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių. Priemonės tikslas atitinka abi prioriteto uždavinio dalis.
	VP3-2.2-ŠMM-10-V „Pedagoginių psichologinių tarnybų infrastruktūros, švietimo įstaigose dirbančių specialiųjų pedagogų, socialinių pedagogų, psichologų, logopedų darbo aplinkos modernizavimas“	didinti pagalbos mokiniui veiksmingumą – gerinti švietimo specialistų (pedagogų, specialiųjų pedagogų, logopedų, socialinių pedagogų) ir kitų specialistų darbo aplinką, tobulinti švietimo sistemos funkcionavimą – sukurti saugią mokiniui aplinką, sudaryti sąlygas mokytojams ir dėstytojams nuolat tobulinti kvalifikaciją	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Suplanuotos remiamos veiklos prisideda prie dalies priemonės tikslo pasiekimo.
	VP3-2.2-ŠMM-12-V „Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas“	kurti palankesnes bendrojo lavinimo ugdymo sąlygas ir gerinti švietimo kokybę naudojantis šiuolaikinių technologijų teikiamomis galimybėmis	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Įgyvendinamas projektas prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-13-V „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“	gerinti besimokančių asmenų pasirengimą praktinei veiklai ir sudaryti sąlygas mokytojams ir dėstytojams nuolat tobulinti kvalifikaciją – plėtoti sektorinių praktinio mokymo centrų infrastruktūrą bei profesiniam ir technologiniam mokymui skirtą infrastruktūrą	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-14-V „Kolegijų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra“	gerinti kolegijų infrastruktūros kokybę ir atitiktį kolegijų veiklos uždaviniams – formuoti kolegijų infrastruktūros gerinimo prioritetines kryptis	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-15-K „Kolegijų infrastruktūra, skirta studijoms“	gerinti kolegijų infrastruktūros kokybę ir jos atitiktį kolegijų misijai ir veiklos uždaviniams	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių. Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto

				uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę).
	VP3-2.2-ŠMM-16-V „Aukštųjų mokyklų infrastruktūra, skirta studijoms“	tobulinti studijų aukštosiose mokyklose infrastruktūrą, atnaujinti pagrindinę įrangą, kurios reikia mokslui ir studijoms, numatytą valstybinėse specialistų rengimo programose	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Neišlaikomas nuoseklumas - PFSA priemonės tikslas susiaurintas ir valstybinių specialistų rengimo programų nebeapima. Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-18-V „Universitetų infrastruktūros plėtra“	gerinti universitetų infrastruktūrą, skirtą studijoms, ir jos atitiktį universitetų misijai ir veiklos uždaviniams	-	Iki 2010.09.01 nebuvo pasirašytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių. Neaiškus priemonės atskyrimas nuo priemonės VP3-2.2-ŠMM-02-V.
	VP3-2.2-ŠMM-19-V „Pagrindinio ir vidurinio ugdymo ekspertinių institucijų bazės stiprinimas“	nuolat ir kryptingai tobulinti pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų sistemą, siekiant gerinti vertinimo kokybę ir didinti egzaminų sistemos skaidrumą	Vidutinis	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Priemonės pavadinimas platesnis negu tikslas. Įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.
	VP3-2.2-ŠMM-21-K „Nevalstybinių bendrojo lavinimo mokyklų ir valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų, vykdančių meninio ugdymo programas, infrastruktūros plėtra	atnaujinti ir modernizuoti nevalstybinių bendrojo lavinimo mokyklų ir valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų, vykdančių meninio ugdymo programas, infrastruktūrą	Aukštas	Priemonės tikslas atitinka pirmąją prioriteto uždavinio dalį (užtikrinti aukštesnę švietimo paslaugų kokybę). Iki 2010.09.01. pasirašytos tik dvi PFA sutartys, įgyvendinami projektai prisideda prie priemonės tikslo.

Apibendrinimas

Prioriteto tikslas suformuluotas siauriau nei prioriteto uždavinys ir apima tik dvi švietimo dalyvių grupes – ikimokyklinio ir 25-64 metų amžiaus grupes, o uždavinys apima visą mokymosi visą gyvenimą sistemą. Dauguma suplanuotų priemonių skirtos formaliajam švietimui ir prie mokymosi visą gyvenimą lygio didinimo neprisideda, tam skirta tik viena priemonė. Prie pasirūpinimo vaikų priežiūra taip pat prisideda tik viena priemonė.

Daugumos priemonių tikslais nusakomi numatomi kurti produktai, todėl produktų sukūrimas reikš ir tikslų pasiekimą.

Kai kurių priemonių pavadinimai aiškiai nusako investicijų kryptį, tačiau yra siauresni nei priemonės tikslai ir remiamos veiklos, todėl tam tikros veiklos ne visai atitinka priemonės pavadinime nusakomą intervencijos esmę. Visgi daugumos priemonių vidinis suderinamumas vertinamas teigiamai.

Kaip gerosios praktikos pavyzdžiai išskirti projektai, kuriuose realizuotas lygių galimybių horizontalus prioritetas, papildomai į projekto veiklas integruojant infrastruktūrines investicijas, sukuriančios sąlygas neįgaliųjų integracijai ir švietimo paslaugų prieinamumui: pvz., 2.2-ŠMM-14-V-01-007, VP3-2.2-ŠMM-14-V-01-008.

3.3.2. Suderinamumas tarp SSVP ir ŽIPVP priemonių

Pagal ES struktūrinės paramos įgyvendinimo logiką ŠMM administruojamos priemonės gali būti skirstomos į „minkštas“ (įgyvendinamas pagal ŽIPVP), kuriomis siekiama stiprinti ekspertinių institucijų, pedagogų gebėjimus, plėtoti naujus ugdymo metodus, bei infrastruktūrines priemones, skirtas sustiprinti materialinę bazę. Siekiant visiškai išnaudoti sukurtos infrastruktūros pajėgumus ir potencialą būtina atitinkamose srityse stiprinti ir žmogiškąjį potencialą. Atitinkamų ŠMM administruojamų ŽIPVP ir SSVP priemonių aukštas suderinamumas kurtų geresnes prielaidas švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimui.

Siekiant nustatyti SSVP priemonių tikėtiną sinergiją su ŽIPVP priemonėmis buvo atlikta priemonių, tiesiogiai susijusių su švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo stiprinimu, turinio analizė pagal šiuos parametrus:

- Priemonės tikslas;
- Finansuojamos veiklos;
- Priemonės PFSA nustatyti tinkamumo kriterijai;
- Priemonės PFSA nustatyti vertinimo kriterijai;
- Projektų dalyvių pasirinkimo kriterijai (kai įgyvendinamas valstybinio planavimo projektas, kurio metu įsigyjama įranga, tvarkoma infrastruktūra, pvz., skirtingoms bendrojo lavinimo mokykloms);
- Įgyvendinamų projektų apimama susijusios tikslinės grupės dalis (pvz., jeigu dviejuose susijusio turinio projektuose dalyvauja visos jaunimo mokyklos, sinergija tarp šių projektų pasireikš ir nenumačius papildomų sinergiją skatinančių kriterijų)

Šie kriterijai leidžia nustatyti, kokios priemonių ir pagal jas įgyvendinamų projektų sinergijos prielaidos yra suplanuotos ir įtvirtintos oficialiuose dokumentuose, pagal kuriuos atrenkami ir finansuojami konkretūs projektai. Žinoma, atskirais atvejais projektų sinergija galima ir visiškai nepriklausomai nuo PFSA ir susijusiuose dokumentuose nustatytų reikalavimų, tačiau, siekiant užtikrinti pakankamą sinergiškų projektų srautą ir koncentruotą poveikį SSVP tikslams, tokių atsitiktinių atvejų gali nepakakti.

Atliekant vertinimą pagal priemonių suderinamumo tarpusavyje kriterijų, didesnis dėmesys kreiptas ne į atskirų priemonių tikslų suderinamumą (šis aspektas realizuotas jau programavimo periode, pasirinkus alternatyvą tam pačiam švietimo lygmeniui, susijusiems tikslams siekti parengti Ministerijos programas ir jose nuosekliai planuoti „minkštąsias“ ir „kietąsias“ investicijas), bet į suderinamumo aspekto realizavimo praktikoje tikimybę. Kaip parodė BPD laikotarpio patirtis[9], nustatyti sinergijos ryšius vien programiniuose dokumentuose nepakanka – atitinkamos nuostatos turi būti įtvirtintos konkretaus kvietimo teikti paraiškas dokumentuose, perkeltos į specialiuosius projektų atrankos kriterijus. Pvz., gamtos mokslų kabinetų infrastruktūros atnaujinimo priemonė (finansuojama SSVP) ir gamtos mokslų mokytojų kompetencijų ugdymas (finansuojamas ŽIPVP) tematiškai yra labai derančios ir papildančios viena kitą priemonės dokumentų lygmenyje, tačiau praktikoje jos bus sinergiškos tik tuo atveju, jeigu konkretaus mokytojo, kuris kels kvalifikaciją, klasėje atsiras nauja įranga ir atvirkščiai. Todėl sinergijos tikimybė vertinta analizuojant konkrečius dokumentus, kuriais remiamasi atrenkant finansuojamus projektus, ir dokumentus, kuriais remiasi projektų vykdytojai, sudarydami tikslines grupes. Tiesa, tais atvejais, kuomet sinergijos potencialą turinčius projektus įgyvendina tas pats projektų vykdytojas, nepaisant to, kokios nuostatos įtvirtintos paramos teikimą reglamentuojančiuose dokumentuose, projektų sinergijos tikimybė vertinama optimistiškiau.
Kiekvienos SSVP priemonės ryšiai su susijusiomis ŽIPVP 2 ir 3 prioritetų priemonėmis tikėtino suderinamumo ir prielaidų jam atsirasti aspektu suskirstytos į keturias kategorijas, kurios plačiau detalizuotos žemiau esančioje lentelėje.

[9] ES struktūrinių fondų paramos pagal BPD įgyvendinimo suderinamumo vertinimas, LR finansų ministerijos užsakymu atliko VšĮ „ESTEP“

Lentelė 6. Skirtingų VP priemonių suderinamumo vertinimui naudojamų kategorijų paaiškinimas

Žymėjimas	Suderinamumo laipsnis	Paaiškinimas
	Aukštas suderinamumo laipsnis	Aukštu tarpusavio suderinamumu tikėtinai pasižymės priemonės, atitinkančios bent vieną iš kriterijų: 1. Sudaromi valstybinio planavimo sąrašai, o priemonių tikslai ir juos įgyvendinančios veiklos susieti su tuo pačiu investicijų objektu (pvz., patvirtintos strateginės specialistų rengimo programos); 2. „Minkštą“ ir „kietą“ projektus įgyvendina ta pati institucija; 3. ŽIPVP lėšomis kuriami produktai konkrečioms institucijoms, kurių infrastruktūra finansuojama SSVP lėšomis.
	Suderinamumas skatinamas	ŽIPVP arba/ir SSVP priemonių lėšomis įgyvendinami projektai apima santykinai didelę tikslinės grupės dalį, todėl labai didelė tikimybė, kad ir be papildomų atrankos kriterijų nemažai subjektų dalyvaus abiejų priemonių finansuojamose veiklose. Projektų metu parengiama daug bendram naudojimui skirtų produktų (mokymo metodikos, mokymo medžiaga ir pan.)
	Suderinamumas atsitiktinis	Priemonės susijusios savo tikslais, tačiau nėra numatyta jokių papildomų kriterijų, skatinančių konkrečių sinergiškų projektų įgyvendinimą. Pagal vieną priemonę paramą gauti gali įvairūs subjektai, nebūtinai susiję su kitos priemonės investicijomis.
	Priemonės susijusios netiesiogiai	Priemonių suderinamumas yra pageidaujamas, tačiau ne kritiškai svarbus.

Bendrasis lavinimas ir ikimokyklinis ugdymas

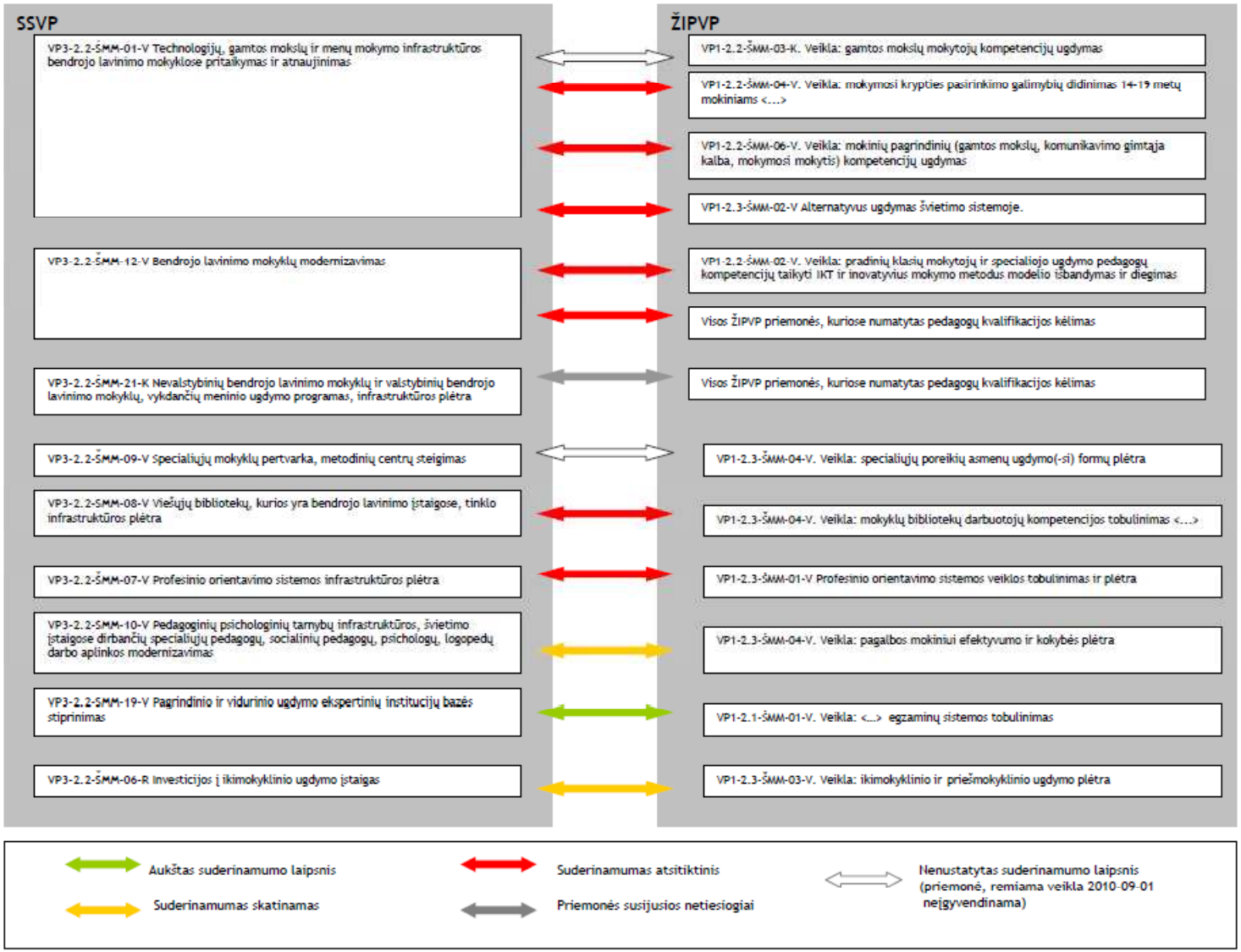

Pav. 1 ŠMM administruojamų SSVP priemonių suderinamumas su ŽIPVP priemonėmis (bendrasis lavinimas ir ikimokyklinis ugdymas)

Aukštas suderinamumo laipsnis nustatytas tarp:

- Projektus pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-19-V, skirtus pagrindinio ir vidurinio ugdymo ekspertinių institucijų bazės stiprinimui, įgyvendina ta pati institucija (Nacionalinis egzaminų centras), kuri vykdo projektą pagal ŽIPVP priemonės VP1-2.1-ŠMM-01-V remiamą veiklą, skirtą pagrindinio ugdymo ir brandos egzaminų sistemos tobulinimui. SSVP ir ŽIPVP projektų tikslai yra glaudžiai susiję. Todėl tikėtinas aukštas sinergijos laipsnis.

Suderinamumas skatinamas (tikėtinas) tarp šių priemonių:

- VP3-2.2-ŠMM-06-R priemonė skirta investicijoms į ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Pagal ŽIPVP priemonės VP1-2.3-ŠMM-03-V remiamą veiklą „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“ rengiamos visiems suinteresuotiems vartotojams skirtos metodinės ikimokyklinio ugdymo priemonės ir finansuojamas didelio kiekio ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadybinio ir pedagoginio personalo kvalifikacijos kėlimas. Todėl, nepaisant to, kad priemonių PFSA nėra išskirti papildomi reikalavimai, galintys paskatinti pagal skirtingas VP įgyvendinamų projektų sinergiją, manytina, kad reali SSVP ir ŽIPVP sinergija bus pakankamai pastebima.
- VP3-2.2-ŠMM-10-V priemonės ir ŽIPVP VP1-2.3-ŠMM-04-V priemonės veiklos „Pagalbos mokiniui efektyvumo ir kokybės plėtra“ susijusios savo tikslais ir dalyviais. Priemonių sinergija, derinant „minkštas“ ir „kietas“ investicijas į tuos pačius subjektus, atskirai neskatinama. Tačiau ŽIPVP remiamoje veikloje dalyvauja pakankamai platus ratas socialinių pedagogų, psichologų ir pan., tarp kurių yra ir „kietose“ priemonėse dalyvaujančių institucijų atstovų, todėl sinergija tikėtina. Be to, ŽIPVP projekto metu parengiama daug metodinės medžiagos, kuri turėtų būti naudojama visų švietimo pagalbos specialistų.

Suderinamumas atsitiktinis (neužtikrintas) tarp šių priemonių:

- VP3-2.2-ŠMM-01-V priemonė tiesiogiai gali būti susijusi su keliomis ŽIPVP priemonėmis, administruojamomis ŠMM ir skirtomis bendrojo lavinimo lygmeniui. VP3-2.2-ŠMM-01-V priemonės investicijos suskirstytos į dvi grupes: investicijos į technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūrą bei investicijos į jaunimo mokyklas (bet kurią infrastruktūrą mokyklos pasirinkimu, neapribojant konkrečiais dėstomais dalykais).
- Technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūros atnaujinimo projekto metu specializuota įranga bus nupirkta 390 mokykloms. Mokyklų sąrašas sudarytas vadovaujantis atrankos kriterijais, atskleidžiančiais mokyklų pajėgumą / potencialą konkrečių dalykų mokyme, tačiau su kitais mokyklų įgyvendinamais projektais nesiejami. Papildomą sinergijos efektą galėtų turėti atvejai, kuomet atitinkamai būtų stiprinama ir mokytojų, dėstančių atitinkamus dalykus, kompetencija, kuriamos atitinkamos mokymo priemonės. Iš ŽIPVP lėšų finansuojamos kelios priemonės, sietinos su technologijų (VP1-2.2-ŠMM-04-V remiama veikla „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams, II etapas: didesnis mokymosi diferencijavimas ir individualizavimas, siekiant ugdymo kokybės, reikalingos šiuolaikiniam darbo pasauliui“) ar gamtos mokslų (VP1-2.2-ŠMM-06-V remiama veikla „Mokinių pagrindinių (gamtos mokslų, komunikavimo gimtąja kalba, mokymosi mokytis) kompetencijų ugdymas“; VP1-2.2-ŠMM-03-K remiama veikla „Gamtos mokslų mokytojų kompetencijų ugdymas“) turinio ir mokymo kokybės stiprinimu. VP1-2.2-ŠMM-04-V ir VP1-2.2-ŠMM-06-V priemonės yra valstybinio planavimo, o dauguma kuriamų produktų iš esmės prieinami bet kurioms švietimo įstaigoms, todėl vienokio ar kitokio lygio sinergija tikėtina bet kuriuo atveju, nepaisant to, kad jokie papildomi skatinantys mechanizmai į PFSA ar projektų dalyvių atrankos sąlygas neįtraukti. VP1-2.2-ŠMM-03-K priemonės veiklai, skirtai gamtos mokslų mokytojų kompetencijų ugdymui, iki šios ataskaitos parengimo dienos nebuvo patvirtinti PFSA. Planuojama priemonės lėšas paskirstyti ne planuotu konkursiniu, bet valstybinio planavimo būdu. Ši aplinkybė galėtų būti išnaudota organizuojamus mokymus siejant su VP3-2.2-ŠMM-01-V priemonės „kietomis“ investicijomis.
- VP3-2.2-ŠMM-12-V priemonės pagrindinis tikslas - kurti palankesnes bendrojo lavinimo ugdymo sąlygas ir gerinti švietimo kokybę naudojantis šiuolaikinių technologijų teikiamomis galimybėmis. Pagal priemonę įgyvendinamo projekto metu įrengiamos šiuolaikinėmis technologijomis aprūpintos mokytojų darbo vietos, skirtos pedagogams pasirengti pamokoms ir savišvietai, keistis informacija, perkama inovatyviems mokymo metodams taikyti skirta įranga 454 bendrojo lavinimo mokykloms.

Projekto metu įsigyjama įranga labai glaudžiai susijusi su VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonės remiama veikla „Pradinių klasių mokytojų ir specialiojo ugdymo pedagogų kompetencijų taikyti IKT ir inovatyvius mokymo metodus modelio išbandymas ir diegimas“, kurios metu gerinamos pedagogų kompetencijos, susijusios su inovatyvių technologijų taikymu. Projektus pagal ŽIPVP ir SSVP priemones įgyvendina skirtingos organizacijos, taikančios individualius projektų dalyvių atrankos mechanizmus. Todėl praktikoje aptariamų priemonių ir pagal jas įgyvendinamų projektų suderinamumas ir sinergijos efektas yra atsitiktinis, tačiau tikėtinas, kadangi tiek ŽIPVP, tiek SSVP priemonėse dalyvaujančių bendrojo lavinimo įstaigų sąrašas pakankamai ilgas ir kažkuri dalis jų neabejotinai gaus naudą iš abiejų priemonių investicijų.

Atitinkamai, VP3-2.2-ŠMM-12-V priemonės metu įsigyjama įranga gali būti sietina su daugelio kitų ŽIPVP lėšomis finansuojamų projektų metu keliamomis pedagogų kvalifikacijomis, gebėjimų taikyti naujus ugdymo metodus stiprinimu, mokyklų bendradarbiavimo skatinimu. Projektų tinkamumo ir vertinimo kriterijai, kiti taikomi atrankos mechanizmai išskirtinai suderinamumo tarp „minkštų“ ir „kietų“ priemonių neskatina, tačiau tam tikrų naudos gavėjų atžvilgiu sinergijos efektai tikėtini dėl jau minėtojo plataus įgyvendinamų priemonių dalyvių rato didėjančios tikimybės, kad tos pačios švietimo įstaigos ar jų pedagogai dalyvaus keliuose ŽIPVP ir SSVP projektuose.

- VP3-2.2.-ŠMM-08-V priemonės lėšomis įgyvendinamo projekto metu atnaujinama 240 mokyklų bibliotekų įranga. Priemonė labai glaudžiai sietina su ŽIPVP priemonės VP1-2.3-ŠMM-04-V remiama veikla, skirta mokyklų bibliotekų darbuotojų kompetencijos tobulinimui. Pagal ŽIPVP lėšomis įgyvendinamą projektą pirmame etape 250 mokyklų bibliotekose atnaujinama specializuota informacinė sistema bei konsultuojami šių bibliotekų darbuotojai. Šių finansuojamų veiklų suderinamumas su SSVP lėšomis atnaujinama infrastruktūra galėtų sustiprinti SSVP priemonės deklaruojamų tikslų gerinti mokyklų bibliotekų paslaugų kokybę pasiekimo laipsnį. Tačiau šių priemonių investicijų sinergija nėra skatinama PFSA ar kituose susijusiuose dokumentuose, taigi laikytina atsitiktine.
- VP3-2.2-ŠMM-07-V priemonės tikslai siejami su profesinio orientavimo infrastruktūros plėtra, plėtojant AIKOS. Tačiau įgyvendinamas projektas apima tokius įvairius AIKOS aspektus kaip, pvz., švietimo klasifikatorių atnaujinimas, kurių tiesioginis ryšys būtent su profesinio orientavimo (taip, kaip jis apibrėžiamas NPO) sistemos plėtra, o ne apskritai švietimo informacijos prieinamumo didinimu, svarstytinas. Trūksta aiškumo, kaip įgyvendinamas projektas susijęs su ŽIPVP lėšomis finansuojamu profesijų aprašų AIKOS sistemoje atnaujinimu, profesijas iliustruojančios medžiagos rengimu. Pagal šią priemonę dar numatytos remiamos veiklos skirtos stebėsenos sistemos ir profesinio orientavimo infrastruktūros plėtrai, tačiau jos 2010-09-01 įgyvendinamos nebuvo.

Profesinis mokymas

Profesinio mokymo sistemos plėtrai skirtos priemonės suplanuotos PPMIP turi aiškią logiką, t.y. visų veiklų sėkmingas įgyvendinimas sąlygotų pakankamai koncentruotą poveikį profesinio mokymo sistemai.

VP3-2.2-ŠMM-13-V priemonė „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“ labai glaudžiai susijusi su ŽIPVP finansuojamomis priemonėmis, kurių metu keliamos profesijos mokytojų technologinės kompetencijos (VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonės remiamos veiklos), taip pat kuriamomis naujomis modulinėmis mokymo programomis (VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonės remiamos veiklos), kurios didele dalimi turėtų būti realizuotos SSVP lėšomis atnaujinamoje / kuriamoje profesinio mokymo bazėje. Įvertinus tai, ŽIPVP ir SSVP priemonių veiklos įtraukia didelę dalį profesinio mokymo sistemos subjektų, pagal skirtingas veiksmų programas tikėtina didelė įgyvendinamų priemonių sinergija, nepaisant to, kad išskirtinai sinergiją skatinantys reikalavimai priemonių dokumentuose nenumatyti.

Vidinių profesinio mokymo kokybės mechanizmų įdiegimas profesinio mokymo institucijose, numatytas pagal VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonės veiklą, laikytinas svarbia prielaida sėkmingai įgyvendinti pagal SSVP numatytus profesinio mokymo institucijų infrastruktūros plėtros projektus. Dauguma profesinio mokymo institucijų nėra pakankamai stiprios veiklos valdymo aspektu, o jų įgyvendinami (dabar ar netolimoje ateityje) infrastruktūriniai projektai yra itin didelės finansinės ir veiklų apimties, lyginant su ligšioline investicine institucijų patirtimi. Valdymo sustiprinimas sudarytų geresnes prielaidas efektyvesniam ir sklandesniam infrastruktūrinių projektų įgyvendinimui, tačiau minėtoji ŽIPVP priemonė kol kas neįgyvendinama.

Aukštasis mokslas (studijos)

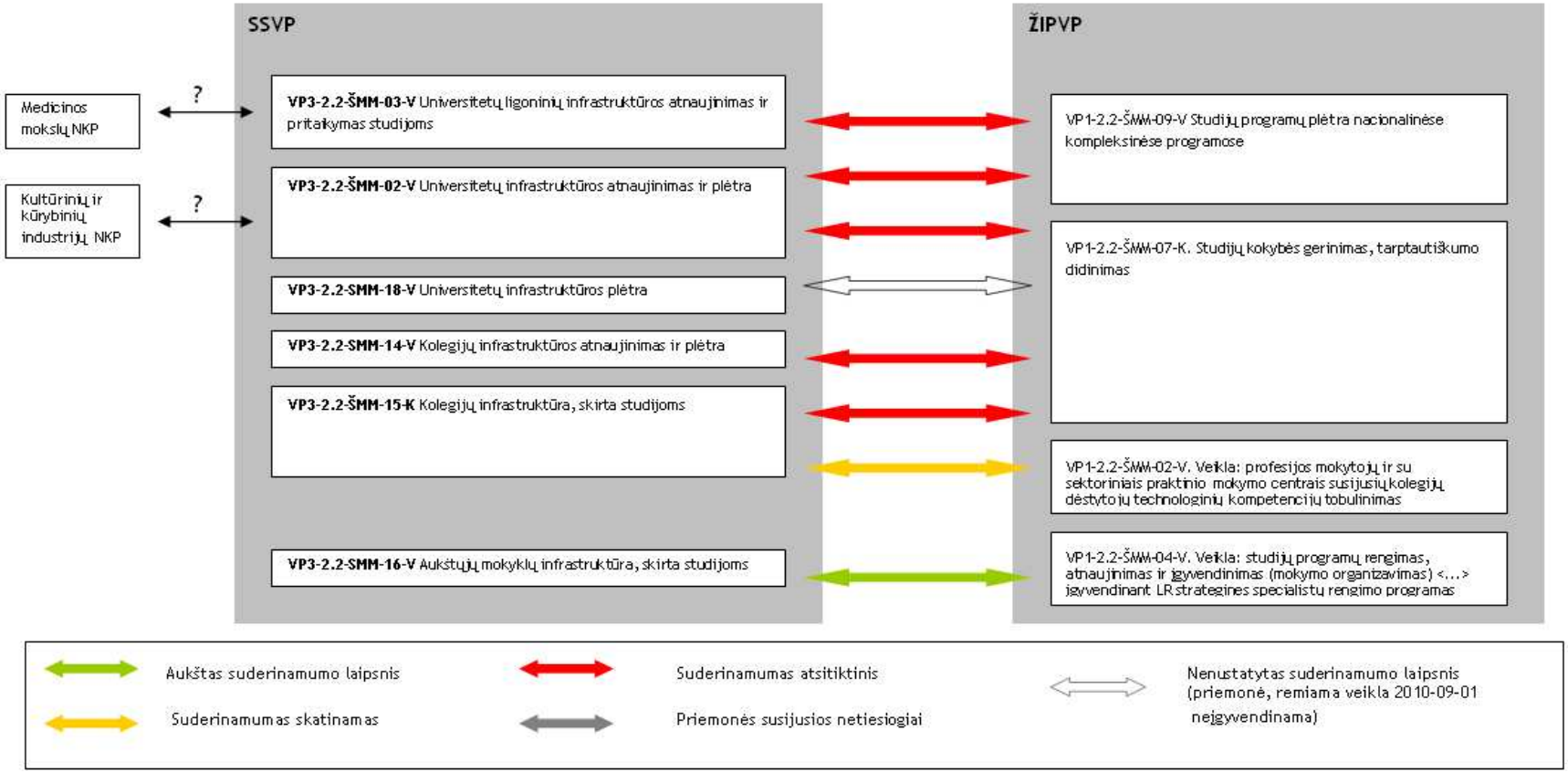

Pav. 3. ŠMM administruojamų SSVP priemonių suderinamumas su ŽIPVP priemonėmis (aukštasis mokslas)

SSVP priemonės, skirtos aukštajam mokslui (studijoms), sietinos su ŽIPVP priemonėmis, kuriomis finansuojamas studijų programų atnaujinimas. Daugumoje SSVP priemonių išskirtiniai kriterijai, siekiant „kietų“ ir „minkštų“ priemonių sinergijos, nenumatyti, todėl sinergijos efekto pasiekimas priklausys greičiau nuo atsitiktinumo, t.y. kiek projektų vykdytojų įgyvendins susijusius SSVP ir ŽIPVP projektus.

Aukštu suderinamumo laipsniu pasižymi VP3-2.2-ŠMM-16-V ir VP1-2.2-ŠMM-04-V priemonės, kadangi pagal VP3-2.2-ŠMM-16-V PFSA ir VP1-2.2-ŠMM-04-V remiamą veiklą, numatyta finansuoti LR strateginių specialistų rengimo programų infrastruktūros ir studijų programų atnaujinimą.

VP3-2.2-ŠMM-03-V ir VP3-2.2-ŠMM-02-V priemonių lėšomis dalis finansuojamų projektų pagal turinį ir vykdytojus gali būti siejami su Medicinos mokslų NKP bei Kultūrinių ir kūrybinių industrijų NKP. Todėl tikėtina jų sinergija su atitinkama ŽIPVP priemone, kurioje numatyta studijų programų turinio plėtra NKP. Visgi, kadangi konkretūs pagal minimas priemones įgyvendinami Vilniaus universiteto ir Vilniaus dailės akademijos projektai į atitinkamas NKP neįtraukti, jų ryšys su ŽIPVP priemone laikytinas atsitiktiniu. Įgyvendinami projektai yra labai panašūs į VP2-1.1.-ŠMM-04-V priemonės lėšomis finansuojamus projektus.

Tikėtinas didesnis sinergijos laipsnis tarp VP3-2.2-ŠMM-15-K priemonės „Kolegijų infrastruktūra, skirta studijoms“ projektų ir ŽIPVP priemonės VP1-2.2-ŠMM-04-V remiamos veiklos „Profesijos mokytojų ir su sektoriniais praktinio mokymo centrais susijusių kolegijų dėstytojų technologinių kompetencijų tobulinimas“, kadangi VP3-2.2-ŠMM-15-K priemonės projektų naudos ir kokybės vertinimo etapo metu prioritetas teikiamas kolegijų projektams, kuriuose numatyta technologijos mokslų studijų sričių plėtra bei praktinio mokymo centrų plėtojimas.

Suaugusiųjų švietimas

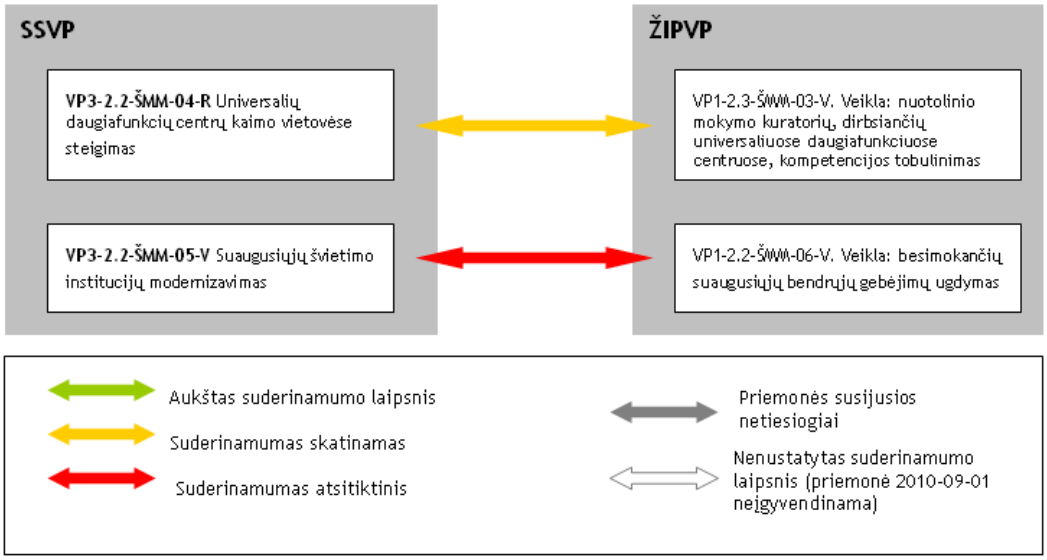

Pav. 4. ŠMM administruojamų SSVP priemonių suderinamumas su ŽIPVP priemonėmis (suaugusiųjų švietimas)

Suaugusiųjų švietimo plėtrai SSVP tiesiogiai skirtos dvi priemonės, kurios turi turinio sąsajų su ŽIPVP priemonėmis. VP3-2.2-ŠMM-04-R priemonė „Universalių daugiafunkcių centrų kaimo vietovėse steigimas“ susijusi su ŽIPVP VP1-2.3-ŠMM-03-V priemonės remiama veikla „Nuotolinio mokymo kuratorių, dirbsiančių universaliuose daugiafunkciuose centruose, kompetencijos tobulinimas“. Pagal ŽIPVP priemonę rengiama nuotolinio mokymo medžiaga ir planuojama apmokyti asmenis, kurie turėtų dirbti nuotolinio mokymo kuratoriais universaliuose daugiafunkciniuose centruose. Tiesa, kadangi ŽIPVP projekto finansuojamos veiklos pradėtos įgyvendinti anksčiau, lyginant su infrastruktūriniais projektais, sudarant ŽIPVP projekto dalyvių sąrašus dar nebuvo galutinio aiškumo dėl daugiafunkcių centrų išsidėstymo. Tačiau, kadangi sudarant ŽIPVP projekto dalyvių sąrašus buvo konsultuojamasi su savivaldybėmis, kurios bus daugiafunkcių centrų steigėjos, o ŽIPVP finansuojamo projekto metu kuriami produktai labai tiesiogiai siejasi su daugiafunkcių centrų veikla, tikėtina, kad šios priemonės turės pakankamai aukštą sinergijos lygį.
VP3-2.2-ŠMM-05-V lėšomis finansuojamos suaugusiųjų švietimo institucijos yra suaugusiųjų mokymo centrai, kurių pagrindinė veikla yra suaugusiųjų formalus švietimas (bendrasis lavinimas). ŽIPVP VP1-2.2-ŠMM-06-V priemonės remiama veikla „Besimokančių suaugusiųjų bendrųjų gebėjimų ugdymas“ ir pagal ją

įgyvendinamas projektas iš esmės skirtas suaugusiųjų neformalaus švietimo plėtrai. Žinant, kad suaugusiųjų mokymo centrai neretai vykdo ir papildomas veiklas, teikdami neformaliojo švietimo paslaugas ne tik savo mokiniams, bet ir bendruomenei, manytina, kad ŽIPVP priemonės metu apmokyti andragogai, sukurta mokymo medžiaga ir pan. bus naudojami ir SSVP lėšomis atnaujinamuose suaugusiųjų mokymo centruose, tačiau šios sinergijos laipsnis sunkiai numatomas, kadangi formalių sąsajų pagal ŽIPVP ir SSVP įgyvendinami projektai neturi.

4. Vertinimas pagal rezultatyvumo kriterijų

4.1. Fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnis ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje

Vertinimo techninė specifikacija suformuoja užduotį atlikti SSVP vertinimą pagal rezultatyvumo kriterijų. Rezultatyvumo kriterijus - tai vertinimo kriterijus, pagal kurį vertinamas programos produktų ir rezultatų pasiekimo laipsnis, t.y. šiuo atveju santykis tarp SSVP programoje planuotų stebėsenos rodiklių reikšmių ir pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių. Kadangi vertinimas atliekamas programos įgyvendinimo periodo viduryje, rezultatyvumo kriterijus taikomas ne tik konstatuoti faktinį periodo vidurio rezultatyvumo laipsnį, tačiau ir numatyti rezultatyvumo tikimybę periodo pabaigoje. Stebėsenos rodiklių pasiekimo laipsnio tikimybės vertinimas įpareigoja pasitelkti papildomus duomenų surinkimo ir analizės instrumentus, kadangi tikimybės vertinimas yra veikla, nukreipta į esamų sąlygų ir ateityje įvyksiančių reiškinių analizę.

4.1.1. Prioriteto ir uždavinių lygmens rezultatyvumas

2 prioriteto "Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra" rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas

Atlikdami 2 prioriteto rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimą, vertintojai atkreipė dėmesį, kad prioriteto lygmens pagrindinis rodiklis „Viešųjų paslaugų (sveikatos priežiūros, profesinio mokymo, socialinių paslaugų) objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius" nėra tinkamai suformuotas. SSVP antrajam prioritetui numatytas tik vienas rodiklis, kuris turi akumuliuoti žemesnio lygmens, t.y. uždavinių lygio rodiklius – šiuo atveju turėtų būti įtraukti visų keturių uždavinių rodikliai. Tačiau reikia pastebėti, kad SSVP 2 prioriteto pagrindinis rodiklis apima tik 1, 3 ir 4 uždavinio rodiklius, praleidžiant 2 uždavinio rodiklį, t.y. prioriteto lygmens pagrindinis rodiklis neapima didžiosios dalies ŠMM įgyvendinamo 2 uždavinio pasiekimų, nors 2 SSVP tikslo formuluotėje - *užtikrinti prieinamas ir aukštos kokybės esmines viešąsias sveikatos priežiūros, švietimo, valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų teikiamas paslaugas, nestacionarias socialines paslaugas ir paslaugas neįgaliesiems* - aiškiai indikuojami visi 2 prioriteto uždaviniai, todėl rodikliai ir stebėsenos duomenys turi aiškiai indikuoti apie tikslo pasiekimo faktą ir mastą.

Reikia pastebėti, kad SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio formuluotė yra tinkama ir turėtų būti išplėsta ŠMM atsakomybėje esančio uždavinio ir priemonių pasiekimais – tam vertintojai nemato jokių trukdžių, kadangi 2 uždavinio pasiekimai gali būti akumuliuojami su kitų uždavinių pasiekimais. Be to, įvykdžius SSVP priedo pakeitimus, ŠMM atsakomybei buvo priskirta tam tikra investicijų dalis, skirta sektorinių praktinio mokymo centrų steigimui, priklausiusių SADM atsakomybei, tačiau priskiriant lėšų dalį ŠMM, atitinkamai turėjo būti koreguojami rodikliai, priskiriant atsakomybę už fizinių rodiklių pasiekimą ŠMM.

SSVP ir kituose susijusiuose dokumentuose nėra apibrėžta, kaip skaičiuojama 2 prioriteto pagrindinio rodiklio reikšmė. Šiuo klausimu galimos dvi alternatyvos – (a) viešųjų paslaugų objektu, gavusiu paramą, yra traktuojamas juridinis asmuo, gavęs paramą infrastruktūros plėtrai pagal vieną ar daugiau priemonių (nepaisant juridinio asmens infrastruktūros vienetų skaičiaus); (b) viešųjų paslaugų objektu, gavusiu paramą, yra traktuojamas infrastruktūros pagerinimas pagal vieną priemonę (projektą), t.y. jei viešąsias paslaugas teikiantis juridinis asmuo gauna paramą pagal dvi ar daugiau 2 uždavinio priemonių, būtų laikoma, kad programos pagrindu buvo atnaujinti du ar daugiau viešųjų paslaugų objektų.

Turint omenyje, kad į SSVP 2 prioriteto lygmens rodiklį nėra įtrauktas 2 uždavinys, atlikdami tarpinį vertinimą, vertintojai pateikia alternatyvų prioriteto pagrindinio rodiklio rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo skaičiavimą, įvertinant kaip turėtų būti išplėstas prioriteto rodiklis, įtraukus ŠMM priemonių pasiekimus.

Prioriteto pagrindinio rodiklio samprata yra išplečiama ir viešųjų paslaugų objektais laikomi visų švietimo sistemos lygmenų objektai, o kiekybinė reikšmė skaičiuojama pagal pagerintos infrastruktūros vienetų skaičių, bet ne pagal juridinių asmenų skaičių, gavusių ar gausiančių paramą iš dviejų ar daugiau priemonių.

Prioriteto pagrindinio rodiklio rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo skaičiavimas, įtraukiant 2 uždavinį

Prioriteto lygmens rodiklis	**Skaičiais išreikšti uždaviniai 2015 m.**	**SSVP priede planuojama pasiekti rodiklio reikšmė (tik ŠMM priemonių pagrindu)**	**Faktinio rezultatyvumo vertinimas (tik ŠMM priemonių pagrindu)**	**Tikėtino rezultatyvumo vertinimas periodo pabaigoje (tik ŠMM priemonių pagrindu)**
Viešųjų paslaugų (sveikatos priežiūros, profesinio mokymo, socialinių paslaugų) objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius	306 (iš jų turėtų būti 100 ŠMM)	2241[10]	81	1439-2241

2 uždavinio „Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje“ rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas

Uždavinio lygmens rodikliai	**Skaičiais išreikšti uždaviniai 2015 m.**	**SSVP priede planuojama pasiekti rodiklio reikšmė (tik ŠMM priemonių pagrindu)**	**Faktinio rezultatyvumo vertinimas (tik ŠMM priemonių pagrindu)**	**Tikėtino rezultatyvumo vertinimas periodo pabaigoje (tik ŠMM priemonių pagrindu)**	**Priemonės kurių pagrindu siekiama rodiklio reikšmė**
(1) Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjų iš investicijų į švietimo infrastruktūrą skaičius (per 6 mėn. po projekto pabaigos)	110000	495830	0	311191-495830	
(2) Produkto: Projektų skaičius	100	220	0	116-220	

(1) SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio rezultato rodiklis „Tiesioginės naudos gavėjų iš investicijų į švietimo infrastruktūrą skaičius (per 6 mėn. po projekto pabaigos)“ apskaitomas kaip visų šio uždavinio priemonių tiesioginės naudos gavėjų bendras skaičius, išskyrus asmenis, pasinaudojusius AIKOS portalu. Tiesioginės naudos gavėjai – tai asmenys, kurie per 6 (šešis) mėnesius nuo projekto pabaigos naudojo pagal paskirtį iš projekto lėšų sukurtą ir (arba) modernizuotą švietimo infrastruktūrą (patalpas ir (arba) įrangą), ir asmenys, pasinaudoję švietimo paslaugomis, kurioms teikti naudojama infrastruktūra. SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio rezultato rodiklio „Tiesioginės naudos gavėjų iš investicijų į švietimo infrastruktūrą skaičius (per 6 mėn. po projekto pabaigos)“ faktinis rezultatyvus periodo viduryje nebuvo pasireiškęs, kadangi projektai buvo įgyvendinimo fazėje. Remiantis projektų administravimo ir finansavimo sutartyse numatytomis pasiekti rodiklių reikšmėmis, galima daryti prielaidą, kad rezultatyvumas periodo pabaigoje bus žymiai aukštesnis nei planuotos pasiekti rodiklio reikšmės, t.y. sudarys nuo 283 proc. iki 450 proc. planuotos pasiekti rezultato rodiklio reikšmės. SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio rezultato rodiklio rezultatyvumo vertinimas atskleidžia, kad SSVP rengimo metu buvo numatytas nerealistiškas uždavinio lygmens rezultato rodiklis ir jo planuojama pasiekimo reikšmė, ypač turint omenyje tai, kad praeitame 2004-2006 m. periode, žymiai mažesnių investicijų pagrindu, atitinkamas rodiklis siekė 919 075, o šiam periodui suplanuota pasiekti reikšmė sudaro 110 000.

(2) SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio produkto rodiklis „Projektų skaičius“ apskaitomas kaip įgyvendinamų projektų suma. Projektas apibrėžiamas kaip ekonomiškai nedalomų ir tikslią funkciją atliekančių veiklos rūšių visuma, turinti apibrėžtą biudžetą, įgyvendinimo laikotarpį ir aiškiai nustatytus tikslus. Stebint

[10] Skaičiuojami viešųjų paslaugų (visų švietimo sistemos lygmenų) objektai pagal pagerintos infrastruktūros vienetų skaičių, bet ne pagal juridinių asmenų skaičių, gavusių ar gausiančių paramą iš dviejų ar daugiau priemonių

rodiklio pasiekimo reikšmes skaičiuojami tik pagal šį uždavinį gavę paramą (pasirašytos projekto finansavimo ir administravimo sutartys) ir baigti įgyvendinti projektai. Atkreiptinas dėmesys, kad tam tikri projektai, apimantys didelį skaičių partnerių ir/ar naudos gavėjų, traktuojami kaip vienas projektas (t.y. apskaitomos įgyvendintos projekto finansavimo ir administravimo sutartys). Remiantis tarpinio vertinimo metu surinktais duomenimis SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio produkto rodiklio „Projektų skaičius“ faktinis rezultatyvumas nebuvo pasiektas, t.y. nei vienas iš įgyvendinamų projektų nebuvo baigtas visa apimtimi (pagal 2010-09-01 SFMIS duomenis). Tikėtinas produkto rodiklio rezultatyvumo laipsnis yra aukštas ir vertintojų skaičiavimais sudarys apie 116-200 proc. T.y. produkto rodiklio planuojama reikšmė periodo pabaigoje bus pasiekta visa ir tikėtina didesne nei planuota apimtimi. Vis dėlto, atkreiptinas dėmesys, kad uždavinio lygmens produkto ir rezultato rodikliai nėra hierarchiškai susieti su prioriteto lygmens pagrindiniu rodikliu (Viešųjų paslaugų (sveikatos priežiūros, profesinio mokymo, socialinių paslaugų) objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius), t.y. projektų skaičius nėra ir negali būti tiesiogiai siejamas su viešųjų paslaugų objektais, gavusiais paramą, kadangi projektų rėmuose neretai yra finansuojami daugiau nei vienas viešasis objektas. Uždavinio lygmenyje racionaliau būtų nustatyti ir apskaityti prioriteto lygmeniui analogišką rodiklį(ius).

Apibendrinimas

SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio “Viešųjų paslaugų (sveikatos priežiūros, profesinio mokymo, socialinių paslaugų) objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius“ rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas yra ribotas dėl stebėsenos sistemos trūkumų.

Remiantis tarpinio vertinimo metu atliktu rezultatyvumo vertinimu ir nustatytomis SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio interpretavimo ir skaičiavimo spragomis, rekomenduojama peržiūrėti SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio sampratą ir planuojamas kiekybines rodiklio pasiekimo reikšmes, įtraukiant 2 uždavinio rodiklį ir atitinkamai pakoreguojant veiksmų programą.

SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio rodiklių rezultatyvumo vertinimas atskleidžia, kad tiek produkto, tiek rezultato rodikliai bus pasiekti periodo pabaigoje, o rezultatyvumo lygis kelis kartus viršys VP suplanuotas pasiekti rodiklio reikšmes. Tai indikuoja pernelyg atsargų planuojamų pasiekti rodiklių reikšmių planavimą programavimo metu ir sukuria prielaidas mažesniam uždavinio efektyvumui. Uždavinio lygmens rodikliai nėra hierarchiškai susieti su pagrindiniu prioriteto rodikliu, o tai sąlygoja/sąlygos sunkumus tinkamai matuojant ir vertinant politikos pasiekimus ir poveikį.

4.1.2. Priemonių lygmens rezultatyvumas

Vertintojai, siekdami nustatyti esamą SSVP priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį, atliko SFMIS kaupiamų stebėsenos duomenų analizę. Faktinio (SFMIS 2010-09-01 duomenys) rezultatyvumo vertinimas remiasi trimis pagrindinėmis SFMIS duomenų reikšmėmis – (1) SSVP priede planuojama priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklio reikšmė; (2) pasiektos stebėsenos rodiklių reikšmės; (3) projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytos pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmės. Šių duomenų pagrindu vertintojai nustatė esamą SSVP rezultatyvumą, kuris rezultatyvumo duomenų lentelėse diferencijuojamas į: (a) faktinį rezultatyvumą (2010-09-01) ir (b) rezultatyvumą pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis (2010-09-01). Faktinio rezultatyvumo procentiniai įverčiai indikuoja, kokia dalis fizinių stebėsenos rodiklių jau yra pasiekta ir/ar kontraktuota lyginant su SSVP priede planuotomis reikšmėmis.

Vertintojai, siekdami nustatyti tikėtiną SSVP priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių rezultatyvumo laipsnį periodo pabaigoje, pasitelkė papildomus duomenų surinkimo ir analizės instrumentus. Kadangi nominalių fizinių rodiklių reikšmių prognozė yra neįmanoma (t.y. fiziniai stebėsenos rodikliai yra skirtingos prigimties bei jų pasiekimas priklauso nuo įvairių politinių, socialinių, administracinių, žmogiškųjų ir kt. veiksnių), vertintojai nusprendė identifikuoti ir įvertinti rizikos, kad bus nepasiekti fiziniai stebėsenos rodikliai, laipsnį kiekvienos SSVP priemonės atžvilgiu. Rezultatyvumo rizikos laipsnio vertinimas apima mikro ir meso lygmenis.

Mikro lygmenyje yra vertinamas projektų įgyvendinimo lygmuo ir, remiantis projektų vykdytojų nuomone, yra identifikuojamos rizikos nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių projektų lygmenyje. Projektų vykdytojų nuomonė buvo surinkta apklausos metu. Tais atvejais, kai tam tikrą priemonę įgyvendinančių projektų vykdytojai nurodė, kad (a) teko pratęsti projekto terminus; (b) planuoja pasiekti mažesnes projekto lygmens rodiklių reikšmes nei planuota; (c) kyla rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs, bei remiantis nurodytų rizikų kiekybiniais ir kokybiniais parametrais, vertintojai konkrečios priemonės fizinių stebėsenos

rodiklių atžvilgiu priskiria vieną iš trijų rizikos laipsnių.

Meso lygmuo apima atskirų priemonių planavimą ir įgyvendinimą ŠMM lygmenyje. T.y. vertintojai, siekdami nustatyti tikėtiną rezultatyvumą, peržiūrėjo atskirų SSVP priemonių įgyvendinimo eigą, kiekvieną iš jų priskirdami vienam iš etapų. Išskirti priemonių įgyvendinimo etapai apima:

- Planavimo stadiją (kurios metu identifikuojami galimi projektų vykdytojai, veiklos ir pan.);
- Projektų finansavimo sąlygų aprašo rengimo stadiją;
- Projektų rengimo stadiją;
- Finansuotinų valstybės projektų sąrašo sudarymo stadiją;
- Kvietimo teikti paraiškas išsiuntimo ir paraiškų rengimo stadiją;
- Paraiškų vertinimo ir finansuojamų projektų sąrašo parengimo stadiją;
- Projektų finansavimo ir administravimo sutarčių sudarymo stadiją;
- Projektų įgyvendinimo stadiją.

Priklausomai nuo priemonės priskyrimo konkrečiai priemonės įgyvendinimo stadijai bei kokybinės stadijos analizės, identifikuojamas vienas iš trijų galimų rizikos laipsnių. Jei priemonės įgyvendinimas yra tik planavimo fazėje (t.y. identifikuojami galimi projektų vykdytojai, veiklos ir pan.) ir, turint omenyje kitų priemonių įgyvendinimo patirtį kituose etapuose, vertintojai priskyrė aukštą rizikos laipsnį (nes valdymo ir administravimo rizikos gali pasireikšti visuose iš įvardintų etapų).

Vertinant tikėtiną rezultatyvumą taip pat buvo remiamasi faktinio rezultatyvumo vertinimo duomenimis, t.y. buvo siekiama identifikuoti jau pasiektų fizinių stebėsenos rodiklių reikšmių santykį su finansiniais stebėsenos duomenimis, įvertinant, kokia dalis fizinių rodiklių pasiekta panaudojus išmokėtas (ar kontraktuotas) lėšas. Jei panaudotų/kontraktuotų lėšų ir planuojamų panaudoti lėšų santykis yra didesnis nei pasiektų/kontraktuotų stebėsenos rodiklių ir planuojamų (likusių) pasiekti stebėsenos rodiklių santykis, tuomet vertintojai identifikavo aukštą rizikos laipsnį pasiekti visą stebėsenos rodiklio reikšmę dėl galimo finansinių išteklių trūkumo.

Remiantis trimis informacijos šaltiniais dėl galimų rizikų nepasiekti fizinių stebėsenos rodiklių ir jų kokybine analize, vertintojai kiekvienos priemonės rodiklių atžvilgiu priskyrė apibendrintą rizikos laipsnį. Rizikos laipsnis yra vizualizuotas žalia, geltona ir raudona spalva, kurios atitinkamai atspindi tikėtino rezultatyvumo nulinį rizikos laipsnį, vidutinį rizikos laipsnį ir aukštą rizikos laipsnį.

Fizinių stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnio apibendrinimas pateikiamas žemiau esančiuose paveiksluose. Tikėtino rezultatyvumo apibendrinimas indikuoja, kokia dalis SSVP prioritetų priemonių susiduria su konkrečiu rizikos laipsniu nepasiekti fizinių rodiklių reikšmių. Apibendrinime analizuojamos ne kiekybinės fizinių rodiklių reikšmės ar jų tikėtinas rezultatyvumas, o rodiklių skaičius, kurių atžvilgiu pasireiškia rizikos. Kiekvienos priemonės atžvilgiu rizikos laipsnis įvertintas šios dalies lentelėse, nurodant aktualiausias identifikuotas rizikas.

Apibendrinimas

Apibendrinus visų priemonių tikėtino rezultatyvumo periodo pabaigoje vertinimo rezultatus, vertintojai nustatė, kad 36 proc. SSVP 2 prioriteto "Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra" ŠMM suplanuotų priemonių produkto lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra vidutinis tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis (pav. žemiau).

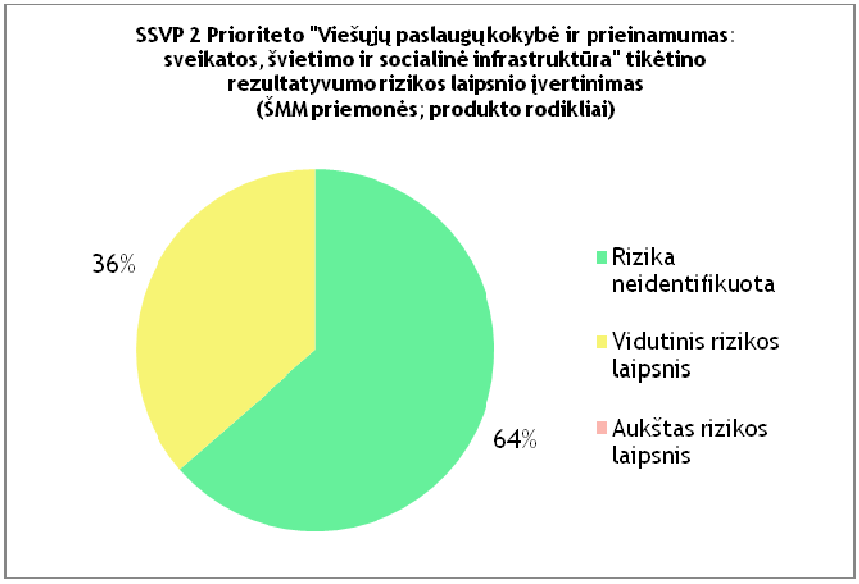

Pav. 5. SSVP 2 prioriteto ŠMM priemonių produkto stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnio įvertinimas

5 proc. SSVP 2 prioriteto "Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra" ŠMM suplanuotų priemonių rezultato lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu identifikuotas aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja didelė rizika, kad 5 proc. (vienas) šios programos priemonės rezultato rodiklis nebus pasiektas visa apimtimi (kaip suplanuota programoje). 37 proc. SSVP 2 prioriteto ŠMM suplanuotų priemonių rezultato lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra vidutinis tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis (pav. žemiau).

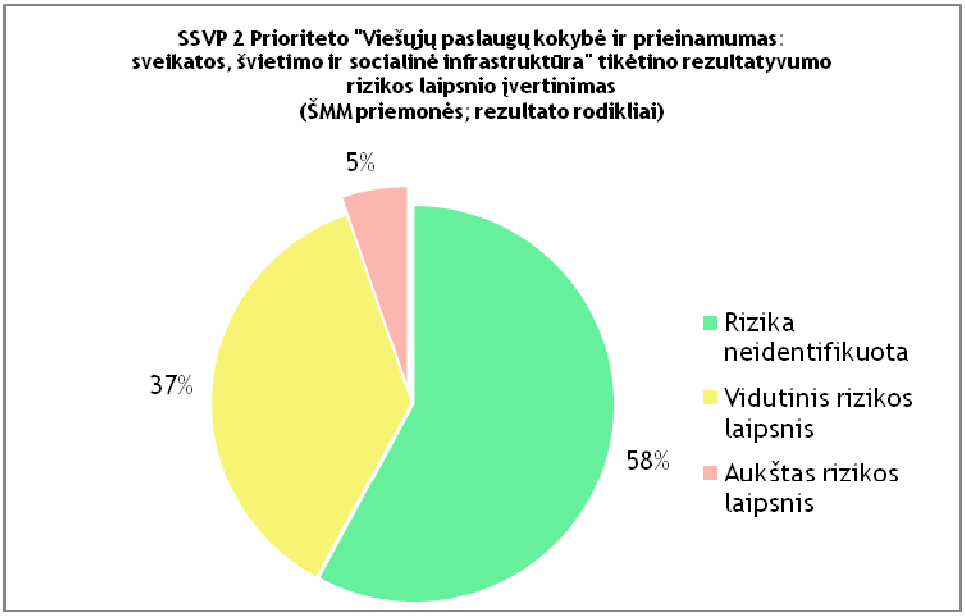

Pav. 6. SSVP 2 prioriteto priemonių rezultato stebėsenos rodiklių tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnio įvertinimas

Vertintojai rekomenduoja atkreipti dėmesį į projektų įgyvendinimo metu iškylančias rizikas. Šios rizikos gali paveikti ne tik formaliuosius SSVP stebėsenos rodiklius, bet įsigyjamos infrastruktūros ir įrangos kokybinius parametrus, jų tinkamumą mikro lygmenyje, ilgaamžiškumą ir kt. Pagrindinės SSVP projektų įgyvendinimo lygmenyje iškylančios problemos ir rizikos:

1. Viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo problemos;

2. Sudėtingas projektų dokumentacijos pakeitimų derinimas;
3. Iššūkiai atliekant vykdomų statybos darbų kokybės kontrolę, komunikuojant su paslaugų teikėjais;
4. Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas;
5. Projektų valdymo ir administravimo įgūdžių stoka.

Žemiau pateikiamose lentelėse pateikiamas faktinio SSVP priemonių rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas, nurodomos mikro lygmens rizikos, kurios gali paveikti projektų kokybę.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-01-V „Technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo infrastruktūros bendrojo lavinimo mokyklose pritaikymas ir atnaujinimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	2	1	0	0%	50%	91%				
Produkto: Bendrojo lavinimo mokyklos ir profesinio mokymo įstaigos, kuriose atnaujinta technologijų ir (arba) menų, ir (arba) gamtos mokslų mokymo, ir (arba) organizacinės technikos bazė	250	390	0	0%	156%					
Produkto: Modernizuotos jaunimo mokyklos	24	0	0	0%	0%			n.d.	2010 12 mėn. pasirašomos sutartys	
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėn. po projekto pabaigos)	41500	40000	0	0%	96%					

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-02-V „Universitetų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	2	2	0	0%	100%	93%		R1; R2		
Produkto: Universitetai, pagerinę studijų infrastruktūrą	2	2	0	0%	100%			R1; R2		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėn. po projekto pabaigos)	800	976	0	0%	122%			R1; R2		

R1: Susiduriama su sunkumais projekto administravime, ypač viešųjų pirkimų, darbų kokybės priežiūros klausimais;
R2: Identifikuota rizika, kad projektas gali užsitęsti.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-03-V „Universitetų ligoninių infrastruktūros atnaujinimas ir pritaikymas studijoms“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	1	1	0	0%	100%	100%		n.d.		
Produkto: Modernizuota universitetų ligoninių	2	2	0	0%	100%			n.d.		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėn. po projekto pabaigos)	80	100	0	0%	125%			n.d.		

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-04-R „Universalių daugiafunkcių centrų kaimo vietovėse steigimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 1 produkto rodiklis ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Universalūs daugiafunkciai centrai, kuriems steigti ir plėtoti skirta parama	76	0	0	0%	0%	0%		n.d.	R1	
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	22800	0	0	0%	0%			n.d.	R1	

R1: Priemonės įgyvendinimas yra planavimo fazėje

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-05-V „Suaugusiųjų švietimo institucijų modernizavimas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Vieno produkto rodiklio atžvilgiu rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatytas. Kito produkto rodiklio ir rezultato rodiklio atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	1	1	0	0%	100%	100%		R1		
Produkto: Modernizuotos švietimo paslaugas teikiančios įstaigos	19	19	1	5%	100%			R1		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	8000	8000	0	0%	100%			R1		

R1: Projekto įgyvendinimo metu susiduriama su administraciniais (veiklų/finansinių lėšų pakeitimų derinimas, viešųjų pirkimų procedūros) ir koordinaciniais (darbas su projekto partneriais) sunkumais.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-06-R „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“ rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta. Atkreiptinas dėmesys, kad stebėsenos duomenys pagal SFMIS (2010-09-01) yra netikslūs, todėl reikėtų atlikti šios priemonės atžvilgiu surinktų stebėsenos duomenų peržiūrą.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	60	1	0	0%	2%	52%	n.d.	R 1-6		
Produkto: Modernizuotos mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas ir / arba priešmokyklinio ugdymo programas	60	85	0	0%	142%			R 1-6		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	6000	18998	0	0%	317%			R 1-6		

Didžioji dalis priemonės projektų vykdytojų susiduria su įvairiomis problemomis ir sunkumais, pagrindiniai iš jų yra:
R1: Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę;
R2: Sunkumai organizuojant ir vykdant viešuosius pirkimus;
R3: Sunkumai derinant reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus;
R4: Sunkumai kontroliuoti vykdomų statybos darbų kokybę;
R5: Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas;
R6: Projekto valdymo ir administravimo įgūdžių stoka.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-07-V Profesinio orientavimo sistemos infrastruktūros plėtra rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 5 produkto rodikliai ir 2 rezultato rodikliai. Visų produkto lygmens rodiklių atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis nepasiekti planuojamų rodiklių reikšmių. Su AIKOS sistema susijusio rezultato rodiklio atžvilgiu rizika nepasiekti planuojamos reikšmės neidentifikuota (dėl skaičiavimo metodikos, kuri iš esmės neleidžia identifikuoti būtent dėl investicijos poveikio padidėjusio/sumažėjusio vartotojų skaičiaus lyginant su esamu).

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	3	1	0	0%	33%	24%				
Produkto: Bendrojo lavinimo mokyklos, kuriose įkurti arba atnaujinti ugdymo karjerai padaliniai	700	0	0	0%	0%			n.d.	R1	
Produkto: Savivaldybėse įsteigti karjeros centrai profesinio orientavimo veikloms koordinuoti	30	0	0	0%	0%			n.d.	R1	
Produkto: Profesinės mokyklos, kuriose įkurti arba atnaujinti ugdymo karjerai padaliniai	70	0	0	0%	0%			n.d.	R1	
Produkto: Aukštosios mokyklos, kuriose įkurti arba atnaujinti karjeros centrai	16	0	0	0%	0%			n.d.		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	201300	0	0	0%	0%			n.d.	R1	
Rezultato: Asmenys, pasinaudoję AIKOS portalu (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	150000	150000	0	0%	100%					

R1: Priemonės įgyvendinimas yra planavimo fazėje

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-08-V Viešųjų bibliotekų, kurios yra bendrojo lavinimo įstaigose, tinklo infrastruktūros plėtra rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	1	1	0	0%	100%	100%		n.d.		
Produkto: Modernizuotos bibliotekos bendrojo lavinimo įstaigose	240	240	20	8%	100%			n.d.		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	60000	60000	0	0%	100%			n.d.		

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-09-V Specialiųjų mokyklų pertvarka, metodinių centrų steigimas rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	1	0	0	0%	0%	0%		n.d.	R1	
Produkto: Įkurti specialiojo ugdymo metodiniai centrai	5	0	0	0%	0%			n.d.	R1	
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	390	0	0	0%	0%			n.d.	R1	

R1: Priemonės įgyvendinimas yra planavimo fazėje

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-10-V Pedagoginių psichologinių tarnybų infrastruktūros, švietimo įstaigose dirbančių specialiųjų pedagogų, socialinių pedagogų, psichologų, logopedų darbo aplinkos modernizavimas rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 5 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	2	2	0	0%	100%	96%				
Produkto: Bendrojo lavinimo mokyklos, kuriose modernizuotos švietimo pagalbos specialistų darbo vietos	120	121	0	0%	101%					
Produkto: Modernizuotos pedagoginės psichologinės tarnybos ir švietimo įstaigos, teikiančios pedagoginę psichologinę pagalbą	53	55	0	0%	104%					
Produkto: Modernizuoti švietimo centrai	49	48	0	0%	98%					
Produkto: Modernizuotas Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras	1	1	0	0%	100%					
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	33020	44000	0	0%	133%					

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-12-V Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	1	1	0	0%	100%	100%				
Produkto: Mokyklos, kuriose įrengtos mokytojų darbo vietos	454	454	80	18%	100%					
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	15000	15000	0	0%	100%					

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-13-V Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	37	8	0	0%	22%	26%		R1; R2		
Produkto: Sukurti sektoriniai praktinio mokymo centrai	33	8	0	0%	24%			R1; R2		
Produkto: Institucijos, pagerinusios profesinio arba technologinio mokymo infrastruktūrą	4	0	0	0%	0%			R1; R2		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	8890	2150	0	0%	24%			R1; R2		

R1: Priemonės projektų įgyvendinimo lygmenyje susiduriama su administracinėmis problemomis viešųjų pirkimų srityje;
R2: Priemonės projektų įgyvendinimo lygmenyje kyla sunkumai dėl išorinių darbų, paslaugų teikėjų.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-14-V Kolegijų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	5	8	0	0%	160%	100%		R1-3		
Produkto: Kolegijos, pagerinusios infrastruktūrą	6	9	0	0%	150%			R1-3		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	800	10028	0	0%	1254%			R1-3		

R1: Teko pratęsti terminus, nes kilo problemų su išoriniais darbų, paslaugų teikėjais;
R2: Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą;
R3: Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-15-K Kolegijų infrastruktūra, skirta studijoms rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	8	0	0	0%	0%	0%		n.d.	Dalis priemonės pradėta įgyvendinti 2010 IV. ketv.	
Produkto: Kolegijos, pagerinusios infrastruktūrą	8	0	0	0%	0%			n.d.	Dalis priemonės pradėta įgyvendinti 2010 IV. ketv.	
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	400	0	0	0%	0%			n.d.	Dalis priemonės pradėta įgyvendinti 2010 IV. ketv.	

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-16-V Aukštųjų mokyklų infrastruktūra, skirta studijoms rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Produkto rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta. Rezultato rodiklio atžvilgiu nustatytas aukštas rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotos rodiklio reikšmės.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	2	2	0	0%	100%	62%		R2-4		
Produkto: Aukštosios mokyklos, pagerinusios studijų infrastruktūrą	2	2	0	0%	100%			R2-4		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	200	170	0	0%	85%			R2-4	R1	

R1: Kontraktuota nepakankama rezultato rodiklio reikšmė;
R2: Teko pratęsti terminus, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros; yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs;
R3: Planuoja pasiekti mažesnes nei projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas rezultato stebėsenos rodiklių reikšmes;
R4: Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-18-V Universitetų infrastruktūros plėtra rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu nustatytas vidutinis rizikos laipsnis nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	11	0	0	0%	0%	0%		n.d.		
Produkto: Universitetai, pagerinę studijų infrastruktūrą	11	0	0	0%	0%			n.d.		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	4750	0	0	0%	0%			n.d.		

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-19-V Pagrindinio ir vidurinio ugdymo ekspertinių institucijų bazės stiprinimas rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 2 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	2	1	0	0%	50%	66%				
Produkto: Įstaigos, kuriose modernizuota pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų vertinimo sistemos infrastruktūra, atnaujinta centralizuoto užduočių rengimo ir vertinimo materialinė bazė	1	1	0	0%	100%					
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	90000	110000	0	0%	122%				R1	

R1: Rezultato rodiklio pasiekimas priklauso nuo kalendorinės projekto pabaigos datos

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-21-K Nevalstybinių bendrojo lavinimo mokyklų ir valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų, vykdančių meninio ugdymo programas infrastruktūros plėtra rezultatyvumas ir tikėtinas rezultatyvumas

Priemonės rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo įvertinimas: priemonei numatyti 3 produkto rodikliai ir 1 rezultato rodiklis. Tiek produkto, tiek rezultato rodiklių atžvilgiu rizika nepasiekti suplanuotų rodiklių reikšmių nenustatyta.

	Rizika neidentifikuota
	Vidutinis rizikos laipsnis
	Aukštas rizikos laipsnis

	Rezultatyvumas pagal fizinius stebėsenos rodiklius					**Rezultatyvumas pagal finansinius stebėsenos rodiklius**	**Tikėtinas rezultatyvumas. Rizikos laipsnis nepasiekti SSVP suplanuotų stebėsenos rodiklių, pagal skirtingus rizikos laipsnio vertinimo šaltinius:**			
Rodiklio tipas (produkto/rezultato), pavadinimas	SSVP priede planuojama stebėsenos rodiklio reikšmė	PFA sutartyse numatyta rodiklio reikšmė	Pasiekta stebėsenos rodiklio reikšmė (2010-09-01)	Faktinis rezultatyvumas (2010-09-01)	Rezultatyvumas pagal pasirašytas PFA sutartis (2010-09-01)	Kontraktuotų lėšų dalis nuo suplanuotųjų SSVP	Faktinių fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo laipsnį	Projektų vykdytojų apklausą	**Priemonės įgyvendinimo eigą**	**Bendras rizikos laipsnio įvertis**
Produkto: Projektai	5	2	0	0%	40%	44%		n.d.		
Produkto: Modernizuotos nevalstybinės bendrojo lavinimo mokyklos	3	1	0	0%	33%			n.d.		
Produkto: Modernizuotos valstybinės bendrojo lavinimo mokyklos, vykdančios meninio ugdymo programas	2	1	0	0%	50%			n.d.		
Rezultato: Tiesioginės naudos gavėjai iš investicijų į švietimo infrastruktūrą (per 6 mėnesius po projekto pabaigos)	1900	1769	0	0%	93%			n.d.		

4.2. Rezultatų kokybė ir atitikimas tikslinių grupių poreikiams

Tiesiogiai suprantamas rezultatų kokybės vertinimas šiuo metu, kai daugelis rezultatų dar tik planuojami pasiekti, yra sunkiai įmanomas. Tačiau vertintojai pritaria, kad reikia rasti metodus ir nustatyti, kokių rezultatų, atsižvelgiant į visą šiuo metu prieinamą informaciją, vis tik galima tikėtis. Vienas iš tokių metodų – kokybiškam rezultatui sukurti svarbių prielaidų identifikavimas ir jų patikrinimas. Dar nesukūrus galutinio produkto galima numatyti, ar jis potencialiai atneš lauktą, VP tiksluose apibrėžtą naudą visuomenei. Net ir pačios geriausios kokybės produktai neatneš laukiamo rezultato, jei neatitiks tų grupių, kurioms skirti ir kurios naudosis produktais, poreikių.

Svarbu pastebėti, kad rezultatai ir jų kokybė šioje vertinimo dalyje suprantami plačiau negu stebėsenos rodikliai, produktais / rezultatais laikomi visų pagrindinių projektų veiklų sukurti produktai ir pan. Rezultatų kokybės vertinimui pasirinkta prieiga per atskirų švietimo lygmenų tikslinių grupių ir tikslinių visuomenės grupių poreikius ir lūkesčius.

Šioje dalyje vertinamos atliekamo tarpinio vertinimo metu jau įgyvendinamos priemonės.

4.2.1. Ikimokykliniam ugdymui skirtos priemonės

Ikimokyklinio ugdymo reikšmė mokymosi visą gyvenimą sistemoje yra itin didelė, ankstyva mokymosi pradžia laikoma vienu iš sėkmingą tolimesnį mokymąsi nulemiančių veiksniu, taip pat turinčiu įtakos vaiko lengvesnei socialinei integracijai kituose švietimo lygmenyse.

Ikimokykliniam ugdymui pagal SSVP priedą numatyta priemonė (VP3-2.2-ŠMM-06-R), kuria vykdomas ikimokyklinio ugdymo įstaigų vidaus aplinkos atnaujinimas, taip pat šių įstaigų pritaikymas specialiųjų poreikių vaikams. Šios priemonės tikslinėmis grupėmis reikėtų laikyti ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus bei tokių įstaigų darbuotojus. Pagrindiniu jų poreikiu, kuris sietinas su infrastruktūra, galima įvardinti saugią, kokybišką ir komfortabilią aplinką, kurios reikia tinkamam ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimui. Kaip svarbūs naudos gavėjai išskirtini ir tėvai, kadangi prie jų lūkesčių ir poreikių patenkinimo įgyvendinama priemonė gali prisidėti labai ženkliai. Pirmasis tėvų kaip tikslinės grupės poreikis – turėti prieinamumą prie ikimokyklinio ugdymo paslaugų, sudarančių sąlygas jiems pilnavertiškai dalyvauti darbo rinkoje. Šiame kontekste svarbu kalbėti apie ikimokyklinio ugdymo paslaugų pasiekiamumą (geografinės vietos ir laisvų vietų prasme) ir jų įvairovę (lankstus darbo grafikas, įvairios prižiūrimų vaikų amžiaus grupės ir pan.). Kitas natūralus tėvų poreikis – pasitikėjimas ikimokyklinio ugdymo įstaigomis, saugi jų aplinka ir pan.

Iš esmės pagal priemonę įgyvendinami projektai kuria vienarūšius produktus – tvarkoma ikimokyklinio ugdymo įstaigų bazinė infrastruktūra (patalpos), įsigyjama įranga, baldai. Ilgą laiką ikimokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūrai nebuvo skiriama lėšų arba jos buvo mažos ir nepakankamos, todėl šios priemonės investicijos skirtos esamos padėties gerinimui savalaikės ir reikalingos. Bus sukurta kokybiškesnė, malonesnė aplinka bei geresnės sąlygos švietimo paslaugų teikimui, o tai tiesiogiai pajaus abi tikslinės grupės. Kita vertus, kokybiška aplinka yra svarbus, tačiau ne vienintelis švietimo paslaugų kokybės užtikrinimo elementas – itin didelę įtaką daro kokybiški sistemos žmogiškieji ištekliai, todėl sutvarkyta infrastruktūra labiau laikytina papildančiu kokybės faktoriumi.

Investicijos pagal priemonę yra skirtos faktiškai tik bazinei infrastruktūrai sutvarkyti ir atnaujinti, tačiau jos iš esmės nesprendžia pagrindinių ikimokyklinio ugdymo problemų, apibrėžtų SSVP, tokių kaip nepakankamas geografinis, ypač kaimo vietovėse, prieinamumas ir pan.

Problemas, susijusias ir kylančias dėl netinkamos, nepakankamos infrastruktūros, numatytos priemonės investicijos tikėtina, kad išspręs tik iš dalies. Tai patvirtina ir projektų vykdytojų apklausos rezultatai. Įgyvendinamų projektų metu tvarkomos tik tam tikros atskiros įstaigų turimos infrastruktūros dalys, pvz., metodinės, ugdymo patalpos ir pan., o ne visa infrastruktūra, kas gali tapti vienu iš faktorių, lemiančių tik dalinį kylančių problemų išsprendimą.

Dėl įvairių priežasčių, tokių kaip ilgą laiką mažėjusio gimstamumo, švietimo tinklo optimizavimo ir kt., ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų skaičius mažėja, ypač kaimo vietovėse. Mažėjantis geografinis ikimokyklinio ugdymo prieinamumas apsunkina galimybes dalyvauti šiame švietimo lygmenyje. Nors konkrečiai ikimokykliniam ugdymui skirta priemonė VP3-2.2-ŠMM-06-R nėra nukreipta į šios problemos sprendimą, tačiau prie geresnio ikimokyklinio ugdymo geografinio prieinamumo turėtų prisidėti kita priemonė - VP3-2.2-ŠMM-04-R, kuria numatytas universalių daugiafunkcių centrų kaimo vietovėse kūrimas. Viena iš šių centrų veiklos sričių turėtų būti ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimas, o tai turėtų prisidėti

prie ikimokyklinio ugdymo geografinio prieinamumo gerinimo. Minėta priemonė dar nėra įgyvendinama, todėl kol kas sudėtinga spręsti apie realų priemonės indėlį į paslaugų prieinamumo gerinimą. Visgi reikia pastebėti, kad minėta priemonė taip pat yra ribotos aprėpties paslaugų gavėjų skaičiaus atžvilgiu, kadangi daugiafunkcis centras būtų įsteigtas konkrečiame miestelyje, o paslaugas gautų miestelio ar jo apylinkių gyventojai. Priemonės aprėptis geografiniu aspektu yra tolygi, kadangi priemonė įgyvendinama regioninio planavimo būdu, o centrus numatyta įsteigti 48 savivaldybėse.

Poreikis ikimokyklinio ugdymo paslaugų apimčiai ir formoms auga. Tai formuoja būtinybę plėsti ikimokyklinio ugdymo paslaugas. VP3-2.2-ŠMM-06-R priemonės PFSA kaip vienas iš papildomų reikalavimų projektams įtraukta, kad tam tikrose savivaldybėse bent vienoje renovuojamoje ikimokyklinio ugdymo įstaigoje turi būti įrengiama grupė, skirta vaikams nuo gimimo iki 1 metų amžiaus, sudarant galimybes paslaugas gauti naujoms asmenų grupėms, kurioms galimybė gauti priežiūros paslaugas iki šiol yra labai ribota.

Ikimokykliniam ugdymui skirta priemonė yra įgyvendinama regioninio planavimo būdu, todėl tai sudaro sąlygas užtikrinti tolygesnį regioninį padengimą. Remiantis LR Statistikos departamento duomenimis, iš viso šalyje veikia beveik 650 ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Pagal ikimokykliniam ugdymui skirtą SSVP priemonę investicijos jau skirtos beveik aštuntadaliui visų šalyje veikiančių, daugiausia miestuose, ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų. Taigi, lyginant su visomis veikiančiomis įstaigomis, priemonės aprėptis yra gana nedidelė, tačiau pastebima.

Lentelė 7. Ikimokykliniam ugdymui skirtų veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	3	3	5
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	3[11]	3[12]	4[13]	x
Ekspertinis vertinimas	4	3	3	5
Bendras įvertis	4	3	3,3	5

4.2.2. Bendrajam lavinimui skirtos priemonės

Pagrindinės tikslinės grupės, susijusios su bendrojo lavinimo sistema ir į kurių poreikius nukreiptos SSVP priemonių lėšos – mokiniai, pedagogai, kiti švietimo specialistai. Mokiniai atskirų priemonių atveju gali būti laikomi ir antrine tiksline grupe, kuriai poveikis pasireikš per tiesioginius naudos gavėjus. T.y. jei kuriami produktai skirti tiesiogiai pedagogams ar kitiems švietimo specialistams, laikoma, kad geresnių aplinkos, kvalifikacijos tobulinimo sąlygų pedagogams ar švietimo specialistams sukūrimas sudarys prielaidas geresniam švietimo paslaugų teikimui.

Bendrajam lavinimui skirtos SSVP priemonės apima mokyklų bibliotekų infrastruktūros, infrastruktūros, skirtos pedagogams ar kitiems švietimo specialistams, taip pat infrastruktūros, kuri tiesiogiai naudojama mokymosi procese, atnaujinimą ir modernizavimą. Tikslinių grupių poreikiais, kurie priklauso nuo infrastruktūros, galima laikyti tinkamą mokymo(si) aplinką.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-01-V viena iš remiamų veiklų nukreipta į mokymo infrastruktūrą – technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymui reikalingą infrastruktūrą ir įrangą, kuri bus naudojama mokymo(si)

[11] Čia ir kitose analogiškose lentelėse šioje skiltyje pateikiama apibendrinta projektų vykdytojų nuomonė apie dabar turimos infrastruktūros problematiškumą

[12] Čia ir kitose analogiškose lentelėse šioje skiltyje pateikiama apibendrinta projektų vykdytojų nuomonė dėl papildomų veiklų, kurios prisidėtų prie geresnio atitikimo tikslinės grupės poreikiams

[13] Čia ir kitose analogiškose lentelėse šioje skiltyje pateikiama apibendrinta projektų vykdytojų nuomonė apie projektų metu sukurtų produktų kokybę

procese. Gamtos mokslų patrauklumo gerinimas bendrojo lavinimo mokyklose yra svarbus siekiant, kad aukštajame moksle daugėtų studijuojančių technologijos ir fizinius mokslus bei būtų tenkinamas šių sričių darbuotojų poreikis žinioms imliuose sektoriuose. Atnaujinta mokymo(si) bazė sudarys sąlygas ugdyti srities kompetencijas bei gerinti mokinių pasiekimus. Be to, reikalinga mokymo(si) infrastruktūra sudarys galimybes įgytas žinias išbandyti praktiškai, turint omenyje, kad vien sukauptų teorinių žinių spektras yra nepakankamas, o kalbant apie šias mokslo sritis praktinių žinių išbandymas ir pritaikymas yra ypač svarbus. Atsižvelgiant į tai, kad projektas įgyvendinamas per vieną pagrindinį projekto vykdytoją, o bendrojo lavinimo paslaugas teikiančios institucijos projekte dalyvauja įvairiais partnerystės pagrindais, atitikimą kiekvienos institucijos ir jos bendruomenės individualiems poreikiams turėtų dar labiau padidinti projekte sudarytos galimybės projekto dalyviams savo nuožiūra pasirinkti iš keleto sukomplektuotų mokymo(si) priemonių variantų.

Technologijų, gamtos mokslų ir menų mokymo bazė pastaraisiais metais dėl lėšų trūkumo nebuvo atnaujinama pakankamai, todėl priemonės įgyvendinimas yra aktualus ir reikalingas. Tačiau dėl lėšų trūkumo šiuo metu reikalinga infrastruktūra ir įranga pasieks tik dalį bendrojo lavinimo paslaugas teikiančių institucijų. Pagal priemonę įgyvendinamo projekto metu numatyta gamtos ir technologinio mokymo priemonėmis aprūpinti 390 mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų, kurios vykdo bendrąjį lavinimą, t.y. kiek daugiau nei ketvirtadalį mokyklų.

Siekiant gerinti mokytojų darbo aplinką, numatyta priemonė VP3-2.2-ŠMM-12-V. Iš viso pagal priemonę įgyvendinamame projekte numatyta modernizuoti pedagogų darbo vietas kiek mažiau nei trečdalyje visų šalies bendrojo lavinimo mokyklų. Laikomasi nuostatos, kad mokytojų darbo aplinkos sąlygų gerinimas ir aprūpinimas reikalinga įranga, siekiant sudaryti sąlygas mokytojams pasirengti pamokoms, savišvietai, sukurs prielaidas geresnei švietimo paslaugų teikimo kokybei, kas turės poveikį ir mokiniams. Įgyvendinamo projekto metu taip pat įsigyjama inovatyviems ugdymo metodams taikyti skirta įranga. Inovatyvių priemonių pritaikymo ugdymo procese svarba auga, tai sudaro galimybes mokytojams pritaikyti įvairesnius metodus bei taip paįvairinti mokymo procesą. Tačiau reikia akcentuoti, kad ne tik įrangos trūkumas, bet ir nepakankamos inovatyvių priemonių naudojimo žinios yra aktuali problema daugumai šalies bendrojo lavinimo pedagogų. Pvz., tik apie pusė pedagogų turi žinias, atitinkančias kompiuterinio raštingumo standartus[14], todėl vien tik įrangos įsigijimas dar neužtikrina, kad ji bus panaudojama ir ugdymo procese – itin svarbu motyvuoti mokytojus įsigyjamas priemones naudoti bei sudaryti sąlygas įgyti reikiamus įgūdžius naudotis įranga. Kitu atveju, išlieka didelė tikimybė, kad IKT ugdymo procese naudos tik tie pedagogai, kurie tai darė ir anksčiau. Nors tikslas yra plėsti šių priemonių naudojimą kuo platesniame pedagoginių darbuotojų rate.

Svarstytinas ir tas priemonės aspektas, kad dėl pakankamai aukšto prieinamumo prie IKT bei interneto lygio šalyje atsiranda papildomų alternatyvų pasinaudoti reikalinga įranga - tam tikra IKT įranga gali būti įsigyjama ir iš mokinio krepšelio lėšų. Todėl, turint labai ribotas lėšas, ateityje pagal panašias priemones didesnė dalis investicijų galbūt galėtų būti skiriamos labiau autentiškoms ir sunkiau kitais kanalais prieinamoms inovatyvioms ugdymo priemonėms - tokioms kaip interaktyvios lentos ir pan.

Įgyvendinant minėtąsias priemones tam tikrais kriterijais užtikrinamas ir regioninis padengimas - savivaldybės ir apskritys mokyklas, dalyvaujančias projekte, atrinko pagal tam tikrus kriterijus (pvz., vaikų skaičius mokyklose, mokyklų tinklo optimizavimo tendencijos ir pan.). Tokiu būdu užtikrinamas ir platesnis atitikimas tikslinių grupių poreikiams.

Mokymo(si) aplinkos gerinimas taip pat numatytas jaunimo mokyklose (priemonės VP3-2.2-ŠMM-01-V viena iš remiamų veiklų). Projektai pagal šią priemonės remiamą veiklą nėra įgyvendinami. Turint omenyje, kad jaunimo mokyklose mokosi turintys mokymosi sunkumų, elgesio sutrikimų mokiniai, pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria jaunimo mokyklos, kyla iš socialinių aspektų. Mokyklų infrastruktūra iš esmės nėra kritiška arba išskirtinai problematiška lyginant su kitomis bendrojo lavinimo institucijomis, tačiau akcentuotina alternatyviam ugdymui pritaikytos infrastruktūros reikšmė, technologinės krypties stiprinimas, kuriuos įgyvendinus atsirastų pagrįstos prielaidos geresniam jaunimo mokyklų misijos įgyvendinimui.

Priemonės VP3-2.2-ŠMM-10-V pagrindinė tikslinė grupė yra švietimo pagalbos specialistai, o priemonės remiamos veiklos nukreiptos į saugios mokyklos kūrimą. Saugi mokykla šiuo atveju reiškia palankų psichologinį klimatą mokykloje, kuris iš esmės yra vienas iš mokinių mokymosi sėkmę lemiančių elementų, kuris turi įtakos ir iškritimo iš mokyklos problematikai. Tai, kad mokinių mokymosi pasiekimams reikšmingą įtaką daro mokyklos mikroklimatas, atskleidžia ir atliekami mokymosi pasiekimų vertinimo tyrimai[15]. Šalies

[14] LR švietimo ir mokslo ministerijos, Pedagogų profesinės raidos centro tyrimai

[15] Tarptautinis matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų tyrimas, 2007 m. (*International Association for the Evaluation of Educational Achievements)*

mokyklų psichologinio klimato klausimas yra itin aktualus, o gebėjimas spręsti kylančias problemas mokyklos bendruomenėje kartais gali tapti kritiniu. Tokia situacija formuoja didelį poreikį švietimo pagalbos specialistų paslaugoms. Pagal minėtą priemonę investicijos numatytos švietimo pagalbos specialistų darbų vietos sąlygų gerinimui. Jos turėtų padėti sukurti prielaidas geresnės mokyklų atmosferos kūrimui. Švietimo pagalbos specialistų darbo specifika lemia būtinybę dirbti atskiroje patalpoje, siekiant, kad paslaugos būtų suteikiamos tinkamai, tačiau šiuo metu tokios sąlygos sudaromos ne visose bendrojo lavinimo mokyklose.

Be kita ko, kalbant apie švietimo pagalbos specialistų darbo specifiką, reikalinga ne tik tinkama infrastruktūra, bet ir tam tikros specifinės priemonės, pvz., speciali įranga ir pan. Dalies specifinės įrangos įsigijimas taip pat yra numatytas, tačiau pagrindinis komponentas kuriant saugią mokyklą išlieka žmogiškieji ištekliai, t.y. tiek švietimo pagalbos specialistai, tiek mokytojai bei jų komunikaciniai gebėjimai, psichologinės žinios ir pan., o infrastruktūra tampa pagalbiniu įrankiu teikiant paslaugas bei užtikrinant jų kokybę.

Nors švietimo pagalbos specialistų darbo aplinkos gerinimas ir stiprinimas yra aktualus kiekvienai bendrojo lavinimo mokyklai, tačiau pagal priemonę lėšos numatytos tik 121 mokyklai, t.y. labai maža aprėptimi turint omenyje srities problematiškumą.

Viena iš priemonės VP3-2.2-ŠMM-10-V remiamų veiklų numatyta infrastruktūros, skirtos mokytojų kvalifikacijos tobulinimui, vystymui. Įgyvendinamo projekto metu atnaujinama infrastruktūra rajonų švietimo centruose. Pedagogų kvalifikacijos kėlimo poreikio patenkinimas yra gana aktuali problema, kadangi tam tikrų gebėjimų stiprinimas (pvz., naudojimosi IKT) reikalingas visiems pedagogams, tačiau tai vykdyti nuolat ir centralizuotai sunkiai įmanoma, todėl regioninių švietimo centrų stiprinimas yra itin svarbus.

Lentelė 8. Bendrajam lavinimui skirtų veiklų vertinimo suvestinė

		Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
		(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo priemonių kokybė (technologijos ir gamtos mokslų, menų srityje)	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	5	4	5
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	2	4	4	x
	Ekspertinis vertinimas	4	5	4	5
	Bendras įvertis	3,6	4,6	4	5
Inovatyvios mokymo(si) priemonės	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	4	3	3	4
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	n.d.	4	4	x
	Ekspertinis vertinimas	4	4	4	4
	Bendras įvertis	4	3,6	3,6	4
Švietimo pagalbos specialistų bendrojo lavinimo mokyklose	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	5	4	3	5
	Projektų vykdytojų	3	5	5	x

darbo aplinkos kokybė	apklausos duomenys				
	Ekspertinis vertinimas	5	4	3	4
	Bendras įvertis	4,3	4,3	3,6	4,5

4.2.3. Profesiniam mokymui skirtos priemonės

Profesinio mokymo sistema suprantama kaip fizinės infrastruktūros, žmogiškųjų išteklių, profesinio mokymo turinio bei valdymo ir administravimo komponentų visuma, skirta vykdyti profesinio mokymo paslaugų teikimą.

Profesinio mokymo sistemos plėtrai numatyta priemonė VP3-2.2-ŠMM-13-V, kuri įgyvendinama PPMIP pagrindu. Priemonės remiamose veiklose numatytas sektorinių praktinio mokymo centrų sukūrimas, technologinio ir profesinio mokymo infrastruktūros sukūrimas.

Profesinio mokymo sistemos tikslines grupes galima suskirstyti į:

- Profesinio mokymo sistemos paslaugų gavėjai (mokiniai, suaugę asmenys, siekiantys profesinės kvalifikacijos);
- Profesinio mokymo sistemos naudos gavėjai (privataus ir viešojo sektoriaus subjektai, įdarbinantys profesinę kvalifikaciją profesinio mokymo sistemoje įgijusius asmenis).

Šios dvi tikslinės grupės glaudžiai susijusios. Viena svarbiausių problemų, kylančių profesiniame mokyme, įvardijama kaip nepakankami dalyvaujančių profesiniame rengime įgyti praktiniai įgūdžiai, t.y. įgyjami šiandienos poreikių neatitinkantys įgūdžiai. Todėl pagrindiniu minėtų tikslinių grupių poreikiu galima apibrėžti reikalingų įgūdžių gavimą, t.y. būtinybę, kad sistemos paslaugų gavėjai (mokiniai ar kiti siekiantys profesinės kvalifikacijos) įgytų reikalingas praktines žinias ir įgūdžius, kurias vėliau galėtų pritaikyti darbo aplinkoje ir kurių naudą pajustų sistemos naudos gavėjų grupė. Šių tikslinių grupių poreikiai yra glaudžiai susiję, o pirmosios grupės poreikių patenkinimas nulemia ir kitos grupės poreikių patenkinimą.

Tinkamas profesinio mokymo sistemos funkcionavimas daugiausia priklauso nuo kokybiškų sistemos žmogiškųjų išteklių bei infrastruktūros, naudojamos mokymo procese. Įrengiant sektorinio praktinio mokymo centrus bus užtikrinimas pastarasis sistemos elementas. Akcentuotina, kad įgyvendinti pasirinktų konkrečių krypčių praktinio mokymo sektorinių centrų atitikimas tikslinės grupės poreikiams nėra diskutuojamas – laikomasi prielaidos, kad profesinio mokymo kryptys buvo pasirinktos objektyviai ir tinkamai įvertinus situaciją bei minėtų tikslinių grupių poreikius, todėl analizuotinas tik jau pasirinktų sprendimų įgyvendinimas. Taip pat nekvestionuojamas ir pasirinktas šių centrų įgyvendinimo principas.

Praktinio mokymo centrų įrengimas turėtų prisidėti prie profesinio mokymo patrauklumo didinimo, kuris pastaruoju metu gana žemas, nepaisant to, kad šalies ūkio poreikis darbo jėgai su profesiniu pasirengimu yra didelis. Reikalingos mokymo infrastruktūros sukūrimas sudarys sąlygas profesinio mokymo dalyviams įgyti tinkamus praktinius įgūdžius. Kita vertus, reikia akcentuoti žmogiškųjų išteklių faktorių, kadangi iš esmės nuo to priklauso tinkamas įsigytos infrastruktūros panaudojimas ir laukiami rezultatai. Jei žmogiškųjų išteklių dimensija nebus pakankamai stipri, nebus užtikrintas sukurtų produktų naudojimo intensyvumas, o laukiamų rezultatų pasiekimas tampa abejotinas. Todėl įrengiant sektorinius praktinio mokymo centrus itin svarbus tampa žmogiškųjų išteklių kompetencijų stiprinimas, ypač derinant su jau rengiamais centrais. Priešingu atveju, abiejų tikslinių grupių poreikiai gali būti patenkinti tik iš dalies.

Be to, priemonės įgyvendinimo etape taip pat skatintinas aktyvus verslo struktūrų dalyvavimas, siekiant suformuoti reikalingą ir tinkamą mokymo infrastruktūrą, kurios pritaikymas profesiniame mokyme užtikrintų ir ūkio subjektų poreikius.

Lentelė 9. Profesinio mokymo infrastruktūrai skirtų veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	4	4	4	3
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	4	4	x	x
Ekspertinis vertinimas	5	5	4	4
Bendras įvertis	4,3	4,3	4	3,5

4.2.4. Aukštajam mokslui (studijoms) skirtos priemonės

Aukštojo mokslo sistemos problematika apibrėžta NSP – nepakankama dėstytojų pedagoginė ir dalykinė kvalifikacija, pasenusi studijų infrastruktūra, studijų kokybės mechanizmų nepakankamumas, aukštųjų mokyklų vidaus valdymo sistemų trūkumai. Pagal SSVP priedą numatytos priemonės skirtos universitetų ir kolegijų infrastruktūros stiprinimui. Pagrindine tiksline grupe laikytini besimokantys aukštosiose mokyklose, kurių pagrindiniu poreikiu laikytinas tinkamų žinių ir įgūdžių įgijimas.

Universitetų infrastruktūros plėtrai skirtos kelios SSVP priemonės (VP3-2.2-ŠMM-02-V, VP3-2.2-ŠMM-03-V, VP3-2.2-ŠMM-16-V, VP3-2.2-ŠMM-18-V). Reikia pastebėti, kad ženklaus atskyrimo tarp dalies šių priemonių (VP3-2.2-ŠMM-02-V, VP3-2.2-ŠMM-16-V, VP3-2.2-ŠMM-18-V) nėra – panašūs tiek priemonių tikslai, tiek remiamos veiklos. Priemonių apibrėžimas SSVP priede neleidžia identifikuoti aiškios krypties, kuria remiantis buvo pasirinkti universitetai bei studijų sritys, kurių infrastruktūra yra stiprinama.

Neaiškumą padidina ir tai, kad lėšos studijų infrastruktūrai suplanuotos pagal dvi veiksmų programas – EAVP ir SSVP. EAVP aiškiai yra apibrėžta, kad finansuojama studijų programų, patenkančių į NKP, infrastruktūra. Logiškai atrodytų, kad iš SSVP turėtų būti finansuojamos kitos, į NKP nepatenkančios studijų programos. Tačiau dalies SSVP lėšomis įgyvendinamų projektų sąsajos su NKP gali būti pastebimos (pvz., Vilniaus dailės akademijos projektas, skirtas kultūrinių industrijų studijų infrastruktūros stiprinimui).

Tiesa, analizuojant konkrečias projektų finansavimo ir administravimo sutartis, galima nustatyti, kad: (a) priemonės VP3-2.2-ŠMM-02-V investicijos skirtos rezerviniams BPD projektams įgyvendinti; (b) priemonėje VP3-2.2-ŠMM-16-V numatyta finansuoti tik tų studijų infrastruktūrą, kurios numatytos valstybinėse specialistų rengimo programose; (c) VP3-2.2-ŠMM-18-V priemonės lėšomis finansuojama į NKP nepatenkančių studijų programų infrastruktūra, prioritetą teikiant besijungiančioms aukštosioms mokykloms. Visgi tokia situacija, kai skirtingų priemonių finansuojamų projektų turinys negali būti aiškiai numanomas, nėra palankus bet kokios programos tęstinumui užtikrinti. Taip pat neapibrėžtumas priemonių lygmenyje riboja galimybes numatyti programos poveikį, nes būsimos investicijos sunkiau prognozuojamos.

Pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis įgyvendinami projektai, skirti studijų infrastruktūros atnaujinimui, derinti su nacionaliniais prioritetais (pvz., valstybinėmis specialistų rengimo programomis) ir laikytini svarbiais siekiant patenkinti tikslinių grupių poreikių. Atliekamo vertinimo eigoje pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-18-V tik pradėtas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių pasirašymo procesas. Iš turimų duomenų matyti, kad pakankamai aiškus prioritetas, sudarant valstybės projektų sąrašus skirtas besijungiančioms aukštosioms mokykloms, kas visiškai atitinka nacionalinės politikos prioritetus. Kitos į paramą pretenduojančios aukštosios mokyklos numato atnaujinti į NKP nepatenkančių studijų programų infrastruktūrą. Šiuo aspektu priemonė taip pat laikytina atitinkančia esminius tikslinių grupių poreikius.

Kolegijoms pagal SSVP priedą numatytos dvi priemonės, kurios iš esmės nesiskiria nei tikslais, nei remiamomis veiklomis, tačiau viena iš šių priemonių įgyvendinama valstybinio planavimo (VP3-2.2-ŠMM-14-V), kita – projektų konkurso (VP3-2.2-ŠMM-15-K) būdu, taip sudarant galimybę dėl paramos konkuruoti ir toms kolegijoms, kurios nebuvo įtrauktos į valstybinių projektų sąrašą. Priemonėje VP3-2.2-ŠMM-15-K prioritetas teikiamas tai studijų infrastruktūrai, kuri sietina su technologijos mokslų sritimis, taip pat jei

yra vykdomi optimizavimo procesai. Iš esmės stiprinant kolegijų studijų infrastruktūrą atspindimi ir verslo poreikiai.

Kalbant apie studijų infrastruktūros bazės stiprinimą pabrėžtina įvairių laboratorijų įrangos reikšmė, kadangi studentų praktinių įgūdžių formavimas ir stiprinimas itin svarbus. Ši dimensija išlaikoma kolegijoms skirtose priemonėse. Reikia pastebėti, kad didesnis akcentas būtent technologinės bazės stiprinimui, sąsajos su sektoriniais praktiniais mokymo centrais yra aktualus ir atitinkantis šiandienos poreikius. Grynai paskaitoms skirta infrastruktūra nėra tokia kritiškai problematiška ir trukdanti teikti aukštos kokybės paslaugas, net jeigu ji yra sena ir ne visai atitinkanti šiandienos lūkesčius aplinkai. Be to, įprastos infrastruktūros ir įrangos (baldai ir pan.) atnaujinimas yra mažiau specifiškas, gali būti vykdomas palaipsniui ir priklauso nuo institucijos žmogiškųjų išteklių aktyvių ir kryptingų pastangų.

Lentelė 10. Aukštajam mokslui (studijoms) skirtų veiklų vertinimo suvestinė

		Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
		(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Kolegijų studijų infrastruktūros gerinimas	Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	3	4	4	5
	Projektų vykdytojų apklausos duomenys	3	4	x	x
	Ekspertinis vertinimas	3	5	4	5
	Bendras įvertis	3	4,3	4	5

4.2.5. Suaugusiųjų švietimui skirtos priemonės

Vienas iš pagrindinių Lietuvos ir visos ES pastarųjų metų tikslų yra didinti besimokančių visuose gyvenimo etapuose dalį. Vienas iš strateginių konteksto rodiklių, kurio siekiama SSVP 2 prioriteto ŠMM administruojamomis priemonėmis – padidinti 25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalį iki 11 proc.

Mokymosi visą gyvenimą rodikliai tarp šalies gyventojų yra žemi. Tai sąlygoja keletas priežasčių, dalis jų kyla iš kultūrinių, socialinių ar ekonominių motyvų, priklausančių nuo pačių potencialių sistemos dalyvių. Tačiau dalyvavimą mokymosi procese taip pat riboja ir išorinės priežastys – ribotas lanksčių mokymosi organizavimo formų taikymas, sunkiai prieinamos neformaliojo švietimo paslaugos, neišplėtotas neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų pripažinimas, gana didelė dalis neformaliojo mokymo paslaugų prieinama tik organizuotoms grupėms.

Dauguma SSVP priemonių skirtos formaliojo švietimo infrastruktūrai gerinti. Suaugusiųjų švietimui skirta santykinai nedaug dėmesio, tačiau reikia akcentuoti, kad suaugusiųjų švietimo reikmėms gali būti panaudojama esama švietimo infrastruktūra, skatinant formaliojo švietimo institucijų platesnę veiklą. Konkrečiai suaugusiųjų švietimo infrastruktūros gerinimui suplanuota viena priemonė (VP3-2.2-ŠMM-05-V), pagal ją numatyta atnaujinti 19 suaugusiųjų švietimo institucijų, jas aprūpinti baldais bei įranga. Suaugusiųjų švietimo institucijų stiprinimas būtinas, norint pasiekti mokymosi visą gyvenimą rodiklio augimą, todėl svarbus ne tik trumpalaikius rezultatus kuriančių veiksmų įgyvendinimas, bet ir pačios sistemos kūrimas ir stiprinimas, kas leistų sukurti prielaidas šiam rodikliui augti ir ilguoju periodu. Dabartinė situacija, kalbant apie suaugusiųjų švietimui skirtą infrastruktūrą, yra problematiška, ypač kalbant apie jos pakankamumą, tačiau reikia pastebėti, kad investicijos pagal šią priemonę skirtos labiau esamos infrastruktūros pagerinimui sukuriant kokybiškesnę aplinką, o ne jos plėtrai.

Universalių daugiafunkcių centrų įsteigimas pagal priemonę VP3-2.2-ŠMM-04-R taip pat sudarys teigiamą postūmį suaugusiųjų švietimo plėtrai. Šių centrų funkcijos bus nustatytos priklausomai nuo konkrečios bendruomenės poreikių, tačiau numatyta, kad viena iš funkcijų turėtų būti suaugusiųjų neformalusis švietimas.

Pagal vieną iš priemonės VP3-2.2-ŠMM-10-V veiklų numatyta mokytojų kvalifikacijos tobulinimo infrastruktūros plėtra, kas taip pat turės teigiamos įtakos suaugusiųjų švietimo plėtrai. Sąlygų mokytojams nuolat tobulinti kompetenciją ir įgyti reikiamus įgūdžius sudarymas turėtų prisidėti ir prie mokymosi visą gyvenimą rodiklio augimo ilguoju periodu. Pavienės švietimo specialistų kvalifikacijos kėlimo veiklos sukuria daugiausia tik trumpalaikį ir vienkartinį prisidėjimą prie mokymosi visą gyvenimą rodiklio gerinimo, o infrastruktūros sukūrimas sudarytų galimybes švietimo specialistams kvalifikacijos tobulinime dalyvauti nuolat, o tai ilgainiui turėtų teigiamos įtakos ir minėtam rodikliui.

Kita vertus, pastebėtina, kad investicijos numatytos santykinai mažoms tikslinėms grupėms. Priemonės VP3-2.2-ŠMM-10-V produktai skirti švietimo sistemos darbuotojams. Priemonė VP3-2.2-ŠMM-05-V skirta daugiausia suaugusiųjų formaliajam švietimui (suaugusiųjų mokymo centruose teikiamos ir neformaliojo švietimo paslaugos, bet jų apimtis nėra didelė), o tai taip pat yra santykinai nedidelė grupė visos tikslinės grupės imties atžvilgiu.

Lentelė 11. Suaugusiųjų švietimui skirtų veiklų vertinimo suvestinė

	Srities problematiškumas	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių / ūkio / visuomenės poreikiams programavimo fazėje	Suplanuotų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams įgyvendinimo fazėje	Sukurtų produktų naudojimas pasibaigus projektų įgyvendinimui
	(1-nėra problemų, 5-problematiška)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – visiškai netinkama; 5 – visiškai tinkama)	(1 – nenaudojami; 5 – naudojami intensyviai)
Socialinių-ekonominių partnerių vertinimas	4	3	3	4
Projektų vykdytojų apklausos duomenys	2	5	4	x
Ekspertinis vertinimas	5	3	3	4
Bendras įvertis	3,6	3,6	3,3	4

4.2.6. Apibendrinimas

1. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūra yra problematiška, o lėšų ilgą laiką nebuvo skiriama arba jos buvo mažos ir nepakankamos apimties. Ikimokykliniam ugdymui numatytos investicijos atitinka tikslinių grupių poreikius, kurie susiję su infrastruktūra, reikalinga ugdymo paslaugoms teikti, t.y. kiek tai yra susiję su geresne, patogesne ugdymo aplinka, tačiau tikėtina, kad investicijos išspręs tik dalį kylančių problemų – tam įtakos turi tai, kad investicijos daugeliu atveju skirtos daliniam infrastruktūros sutvarkymui (t.y. atskiroms infrastruktūros dalims), todėl tam tikra dalis problemų, susietų su infrastruktūra, išlieka. Prie esminės problemos, apibrėžtos SSVP – prieinamumo (t.y. galimybių gauti švietimo paslaugas) gerinimo – sprendimo priemonė prisidės mažiau – sudarant galimybes paslaugas gauti naujoms asmenų grupėms ir įrengiant grupes vaikams iki 1 metų. Priemonė, skirta ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, įgyvendinama regioninio planavimo būdu – tai sudaro galimybes tolygesniam regioniniam padengimui, tačiau aprėptis, lyginant su visu veikiančių įstaigų skaičiumi šalyje, santykinai nedidelė, bet pastebima. Nepakankamo prieinamumo problemą taip pat turėtų padėti spręsti kita priemonė – universalių daugiafunkcių centrų steigimas.
2. Bendrajam lavinimui skirtų priemonių atitikimas tikslinių grupių poreikiams abejonių nekelia. Ypač akcentuotinas technologijų, gamtos mokslų dimensijos stiprinimas įsigyjant reikalingas ugdymo priemones. Mokytojų, švietimo pagalbos specialistų darbo vietų sąlygų gerinimas ir aprūpinimas reikalinga įranga turėtų prisidėti prie švietimo paslaugų kokybės gerinimo. Visgi visais atvejais reikia akcentuoti žmogiškuosius išteklius bei jų gebėjimus – infrastruktūra daugeliu atveju tampa papildančiu veiksniu.

3. Profesiniam mokymui numatytos priemonės laukiami rezultatai pasireikš per sukurtos infrastruktūros panaudojimo intensyvumą, kurį iš esmės lemia žmogiškųjų išteklių kokybė ir kompetencijos panaudojant infrastruktūrą, todėl kritiškai svarbiu akcentu tampa žmogiškųjų išteklių dimensijos stiprinimas per kompetencijų gerinimą.
4. Priemonėms, skirtoms universitetų studijų infrastruktūrai, šiek tiek trūksta aiškaus kryptingumo ir argumentų, kodėl universitetų infrastruktūros atnaujinimas suplanuotas net keturiose priemonėse ir kuo jos skiriasi. Juolab, kad tam tikros dalies universitetų infrastruktūros stiprinimas numatytas per EAVP, kurioje yra aiškiai nurodytos galimos investicijų kryptys. Kolegijoms skirtose priemonėse brėžiamas aiškesnis kryptingumas – prioritetas teikiamas technologinių krypčių mokslų studijų įrangos gerinimui, taip pat kolegijoms, vykdančioms optimizavimo procesus.
5. Suaugusiųjų švietimo plėtrai SSVP skirta santykinai nedaug dėmesio, SSVP priemonės daugiausia orientuotos į formaliojo švietimo infrastruktūrai, konkrečiai suaugusiųjų švietimui skirta keletas priemonių. Akcentuotina, kad nėra esminio poreikio suaugusiųjų švietimo reikmėms įrengti visiškai naują infrastruktūrą – suaugusiųjų švietimo vykdymui gali būti panaudojama esama formaliojo švietimo sistemos infrastruktūra, skatinant švietimo institucijų platesnę veiklą.

4.3. Rezultatų kokybės užtikrinimo būdai

Apibendrinant, galima išskirti esmines problemas ir aptarti kokybės užtikrinimo būdus, kurie, taikant juos įgyvendinamuose projektuose, galėtų padėti siekti aukštesnės rezultatų kokybės.

Centralizuotas projektų procesų organizavimas ir koordinavimas

Visų pirma, kaip vieną iš būdų užtikrinti aukštesnę rezultatų kokybę galima įvardinti centralizuotą projekto koordinavimą ir organizavimą, pagrindinį vaidmenį suteikiant vienai išorinei institucijai. Pvz., toks principas yra taikomas kai kuriose priemonėse, skirtose bendrojo lavinimo mokykloms (VP3-2.2-ŠMM-01-V, VP3-2.2-ŠMM-08-V, VP3-2.2-ŠMM-12-V), kuomet projekto vykdytojas yra Švietimo aprūpinimo centras (ŠAC), kuris vykdo ir koordinuoja visus pagrindinius projekto procesus. Turint omenyje, kad pagal priemones įgyvendinamuose projektuose dalyvauja keli šimtai mokyklų, tai leidžia užtikrinti vienodą produktų kokybę, nepriklausomai nuo atskirų mokyklų organizacinio pajėgumo. Nors projektus vykdant atskirai kiekvienai mokyklai galbūt įsigijimo procesas užtruktų trumpiau, tačiau produktų kokybė ne visuomet liktų užtikrinta – tai priklausytų nuo kiekvienos mokyklos turimų žmogiškųjų išteklių profesionalumo ir aktyvumo. Projektus įgyvendinant per ŠAC, konkrečius perkamų produktų komplektus formuoja profesionalai, taip užtikrinant, kad mokyklos gautų vienodos kokybės produktus ir minimizuojant galimą produktų kokybės diferenciaciją tarp mokyklų. Be to, viešuosius pirkimus vykdant centralizuotai ir dalyvaujant patirtį turinčiai institucijai, užtikrinama lengvesnė ir kryptingesnė komunikacija su produktų tiekėjais – pavienės mokyklos gali susidurti su patirties trūkumu šioje srityje. Atsiranda galimybė tuos pačius produktus dėl didelio užsakymo kiekio įsigyti palankesnėmis sąlygomis. Tokios praktikos taikymas būtų naudingas ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, kadangi jos susiduria su daugiausiai problemų – tiek administruojant projektus, tiek kontroliuojant vykdomus statybos darbus, įsigyjant prekes.

Nors VP3-2.2-ŠMM-01-V, VP3-2.2-ŠMM-08-V, VP3-2.2-ŠMM-12-V priemonės dar yra įgyvendinimo etape, tačiau pagal jas įgyvendinamuose projektuose taikomas principas laikytinas gerosios praktikos pavyzdžiu, kuris galėtų būti pritaikytas ir plačiau. Šis principas, kai projektų procesus organizuoja ir koordinuoja viena tinkamą patirtį turinti institucija, galėtų būti pritaikytas tokiais atvejais, kai įsigyjami vienarūšiai produktai (pvz., baldai), o projekto vykdytojai yra vieno tipo, priskirtini tam pačiam švietimo lygmeniui (pvz., ikimokyklinio ugdymo įstaigos).

Techninės priežiūros kokybės užtikrinimas

Daugumoje pagal SSVP ŠMM administruojamas priemones įgyvendinamų projektų numatyta vykdyti vienokius ar kitokius statybos, remonto darbus, kurių kokybę patiems projekto vykdytojams yra sudėtinga užtikrinti - tai atskleidžia ir projektų vykdytojų apklausa. Pagal LR teisės aktus statinio statybos priežiūra nėra privaloma tik atliekant paprastąjį, t.y. einamąjį remontą, visais kitais atvejais – kapitalinio remonto ar statinio statybos darbų atvejais – statinio statybos techninė priežiūra yra privaloma. Statinio statybos techninė priežiūra – statytojo (užsakovo) organizuota statinio statybos priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, ar statinys statomas pagal statinio projektą, statybos rangos sutarties (kai statyba vykdoma rangos būdu), įstatymų, kitų teisės aktų, taip pat normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimus[16]. Kadangi statybos techninė priežiūra iš esmės yra pagrindinis būdas užtikrinti tokių darbų kokybę, itin svarbu, kad viešųjų pirkimų būdu pasirenkamas techninės priežiūros paslaugų teikėjas atitiktų aukščiausius kvalifikacijos reikalavimus, turėtų pakankamą patirtį ir pajėgumus suteikti paslaugas laiku, kuriant papildomą vertę projekto vykdytojui.

Tinkamai vykdoma techninė priežiūra, įgyvendinant infrastruktūrinius projektus, siekiant aukštesnės kokybės prisideda šiais aspektais:

- Efektyvumo užtikrinimas, užtikrinant kokybiškų produktų, atitinkančių poreikius, pasirinkimą, o keičiantis rinkos aplinkybėms – tinkamą kainos ir kokybės santykį;
- Rezultatyvumo užtikrinimas, įsigyjant prekes ir paslaugas, kurios numatytos norint pasiekti numatytų rodiklių;
- Proceso sklandumo užtikrinimas, padedant projektų vykdytojams be didesnių techninių kliūčių įgyvendinti infrastruktūrinius projektus.

[16] LR statybos įstatymas Nr. I-1240, priimtas 1996 m. kovo 19 d.

Tačiau reikia pastebėti, kad net ir vykdant techninę priežiūrą ne visuomet užtikrinama, kad darbai bus atlikti kokybiškai bei atneš laukiamų rezultatų, kurie atitiktų projektų vykdytojų poreikius, kadangi itin svarbu pasirinkti kompetentingą paslaugų teikėją. Be to, reikalingas „platus“ paslaugų teikėjo požiūris į projekto procesus bei aktyvus dalyvavimas ne tik statybos darbų priežiūros procese, tačiau taip pat dalyvaujant rangovo parinkimo procese, pirkimo bei rangos sutarties sąlygų rengime bei vėlesniuose jos administravimo etapuose. Aktyvi techninės priežiūros paslaugų teikėjo pozicija visuose projekto vykdymo etapuose sudaro prielaidas geresniam kokybės užtikrinimui, tokiu būdu minimizuojamos rizikos, kurios gali turėti įtakos visam projekto įgyvendinimui:

- Kokybės suprastėjimas dėl netinkamai apibrėžtų rangos sutarties sąlygų ir netinkamos jos įgyvendinimo priežiūros, pvz., atliekami ne visi arba prastesnės kokybės darbai, reikalingi tinkamam projekto įgyvendinimui;
- Projekto įgyvendinimo trukmės užsitęsimas, jei procesas buvo suplanuotas netinkamai;
- Neefektyvus lėšų panaudojimas, biudžeto viršijimas ar netinkamų išlaidų atsiradimas, kurie kyla netinkamai įforminus papildomus darbus, nustačius rangos sutarties sąlygas, kas nulemia kainos pasikeitimus.

Turint omenyje pagal SSVP priemones, administruojamas ŠMM, projektus įgyvendinančių institucijų specifiką bei tai, kad dažnu atveju projekto administravimo veiklose dalyvaujantys asmenys neturi pakankamų žinių ir patirties tokioje srityje kaip statybos darbai, kokybiškos techninės priežiūros paslaugos tampa kritiniu veiksniu, lemiančiu produktų kokybę, o aktyvus šias paslaugas teikiančio subjekto vaidmuo yra ypač svarbus. Tokiu atveju, jei pasirinktas techninės priežiūros paslaugų teikėjas nepakankamai kompetentingas, produktų kokybę užtikrinti pačiam projekto vykdytojui tampa itin sudėtinga. Sprendžiant šią problemą galėtų būti svarstomas centralizuotas paslaugų pirkimas ir teikimas kartu keletui panašaus pobūdžio projektus įgyvendinantiems vieno tipo, tam pačiam švietimo lygiui priskirtiniems projektų vykdytojams, išoriniam paslaugų teikėjui perduodant visą statybos darbų priežiūrą. Toks principas buvo pritaikytas įgyvendinant dalį priemonės VP3-2.2-ŠMM-13-V projektų. Tipinių veiklų vykdymo optimizavimo principas ar kitos pastangos rasti efektyvesnio projektų įgyvendinimo galimybes laikomi gera praktika ir yra sveikintini. Kaip vienas iš viešųjų pirkimų optimizavimo pavyzdžių gali būti ŠAC įgyvendinami projektai, kurių metu perkama įranga daugeliui mokyklų, o naudos gavėjai neapkraunami jiems nebūdingomis ir laikui imliomis veiklomis. Analogiškas pavyzdys nacionaliniame kontekste galėtų būti CPVA atliekamos centrinės perkančiosios organizacijos funkcijos.

Techninės priežiūros pagal FIDIC reikalavimus vykdymas

Taip pat vienas iš būdų užtikrinti geresnę techninės priežiūros kokybę – statybos darbų organizavimą vykdyti pagal FIDIC (Tarptautinės inžinierių konsultantų federacijos) standartą. FIDIC reikalavimai yra platesni lyginant su standartine technine priežiūra ir apima visą statybos darbų organizavimo procesą nuo pradžios (pirkimo sąlygų parengimo) iki pabaigos. FIDIC inžinieriaus funkcijos buvo perkamos įgyvendinant dalį priemonės VP3-2.2-ŠMM-13-V projektų, tačiau tai taip pat galėtų būti pritaikyta ir įgyvendinant kitus projektus, ypač kalbant apie ikimokyklinio ugdymo įstaigas, kurioms užtikrinti statybos darbų eigą ir kokybę yra sunkiausia.

Apibendrinant rezultatų kokybės užtikrinimo būdus, paminėtini keli principai, kuriuos būtų galima taikyti plačiau. Visų pirma, vienos centrinės institucijos įtraukimas, kuri vykdytų pagrindinius projekto koordinavimo ir organizavimo procesus ir taip užtikrintų kuriamų vienarūšių produktų kokybės tolygumą tarp atskirų vieno tipo projekto partnerių bei aktyviai dalyvautų sprendžiant iškylančias problemas. Kaip gerosios praktikos pavyzdžius galima išskirti projektus VP3-2.2-ŠMM-01-V, VP3-2.2-ŠMM-08-V, VP3-2.2-ŠMM-12-V, kuriuose taikomas šis principas.

Daugelyje įgyvendinamų projektų vykdomi statybos darbai, kurių kokybė iš esmės priklauso nuo techninės priežiūros kokybės. Viena iš dažniausių ir sudėtingiausių problemų, su kuriomis susiduria projektų vykdytojai - statybos darbų kokybės užtikrinimas, o infrastruktūriniuose projektuose tai iš esmės nulemia ir bendrą laukiamo rezultato kokybę. Dėl tokių priežasčių galėtų būti svarstomas centralizuotas techninės priežiūros paslaugų pirkimas keletui analogiškų projektų. Be to, aukštesnės techninės priežiūros kokybės galima tikėtis numatant techninės priežiūros paslaugų pagal FIDIC reikalavimus pirkimą.

4.4. Pasiekti finansiniai rodikliai ir jų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje

Finansinių tikslų pasiekimo įvykdymas susijęs su N+3 taisyklės ir ES fondų lėšų panaudojimo plano vykdymo klausimu, t.y. ar ŠMM panaudos skirtas lėšas laiku. Šioje dalyje analizuojamas lėšų panaudojimas, kiti klausimai atitinkamai vertinami kitose dalyse.

Tikimybės įvykdyti N+3 taisyklę (remiantis 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) analizė yra atlikta siekiant nustatyti, ar būtų (ir kokia apimtimi) įvykdyti Ministerijos įsipareigojimai, atsižvelgiant į šiuo metu vykdomas sutartis ir naujas sutartis sudarant taip, kaip numatyta vertintojams pateiktame Sutarčių pasirašymo plane (parengtas 2010-09-27).

LRV patvirtintame ES fondų lėšų panaudojimo plane (2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija) pagal 3.2. prioritetą ,,Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ ŠMM numatyta 693 973 tūkst. litų ES fondų lėšų. Vėliau nei ši plano redakcija buvo įvykdyti veiksmų programos priedo pakeitimai ir ŠMM numatyta ES fondų lėšų dalis padidinta iki 946 971 tūkst. litų. Atliekamas palyginimas su pirminiu planu ir planu, kuris būtų gautas atlikus koregavimus dėl lėšų perskirstymo.

Vertinimo metodologija

Susitikimų su ŠMM ES paramos koordinavimo departamento (ESPKD) atstovais metu identifikuota ŠMM disponuojama informacija, kuri svarbi šiam vertinimo klausimui atsakyti.

Vertinimui naudojama stebėsenos ir planinė bei papildomų tyrimų informacija:

- Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27) (ESPKD pateikta informacija);
- SFMIS duomenys 2010 m. rugsėjo 1 dienai;
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007-2013 m. veiksmų programų prioritetų ir priemonių įgyvendinimo stebėsenos bei vertinimo tvarkos aprašas;
- Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys (ESPKD pateikta informacija);
- ŠMM ir įgyvendinančiųjų institucijų disponuojama informacija apie sutaupymus (ESPKD pateikta informacija);
- Įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų ir šių lėšų išmokėjimo bei naudojimo detalizavimo einamaisiais ir ateinančiais metais planas (parengtas 2010-09-20) (ESPKD pateikta informacija);
- 2009 m. liepos 3 d. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-1424 „Dėl įsipareigojimų dėl projektams skiriamo finansavimo bei pareiškėjų ir partnerių lėšų plano patvirtinimo“ patvirtintas planas. Susitikimo metu buvo nuspręsta, kad šis planas neatitinka šiandieninės situacijos, todėl jį naudoti finansiniam prognozavimui dėl N+3 taisyklės vykdymo nėra aktualu. Vietoje jo naudojamas vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27);
- Projektų vykdytojų apklausos duomenys.

Prielaidos

Tikimybės įvykdyti N+3 taisyklę įvertinimo pagrindinis įrankis yra finansinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozė. Parengus prognozę, įvertinama, kaip tikėtinas lėšų įsisavinimas atitinka N+3 taisyklę. Rengiant finansinę prognozę, pagrindinis dokumentas, kuris yra vertinamas ir naudojamas prognozavimui, yra vertintojams pateiktas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27).

Rengiant finansinę prognozę, modeliuojama, kaip būtų vykdomi įvardinti įsipareigojimai, darant prielaidas dėl lėšų įsisavinimo tempų nuo sutarčių pasirašymo momento.

Pagrindinis šaltinis dėl prielaidų apie lėšų panaudojimo tempus nuo sutarties pasirašymo momento yra Išmokėjimų pagal pasirašytas sutartis prognozė ir faktiniai duomenys bei SFMIS informacija 2009 12 31 ir 2010 09 01 datoms. Tose situacijose (dažniausiai projekto įgyvendinimo vėlesnieji ketvirčiai ir naujos sutartys), kai empirinės informacijos apie lėšų panaudojimo tempus nepakanka, daromos ekspertinės prielaidos.

Remiantis empirine informacija ir ekspertine nuomone, kiekvienai priemonei buvo nustatyti lėšų panaudojimo tempai. Tais laikotarpiais, kur remiamasi pasirašytų sutarčių prognostine informacija apie

lėšų panaudojimą, papildomai panaudojama apklausos informacija. Panaudojami respondentų atsakymai apie įgyvendinamų veiklų terminų pratęsimus ir planus laiku įgyvendinti visas veiklas. Prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai detalizuoti Priede Nr. 3.

Projektų vykdytojų apklausos metu buvo klausiama apie galimus lėšų sutaupymus arba viršijimus projekte. Praėjusių ketvirčių aprašymui taikomi faktiniai duomenys. Būsimi ketvirčiai modeliuojami darant prielaidą dėl tolygaus sutaupymų pasireiškimo iki priemonės pabaigos. Atsižvelgiant į respondentų atsakymus taikomi šie sutaupymo procentai:

VP3-2.2-ŠMM-06-R – 5%

VP3-2.2-ŠMM-04-R – 5%

VP3-2.2-ŠMM-05-V – 25%

VP3-2.2-ŠMM-07-V – 5%

VP3-2.2-ŠMM-08-V - 5%

VP3-2.2-ŠMM-10-V – 5%

VP3-2.2-ŠMM-12-V – 15%

VP3-2.2-ŠMM-01-V – 5%

VP3-2.2-ŠMM-13-V – 0%

VP3-2.2-ŠMM-14-V – 0%

VP3-2.2-ŠMM-15-V – 5%

VP3-2.2-ŠMM-02-V – 0%

VP3-2.2-ŠMM-16-V – 0%

VP3-2.2-ŠMM-03-V – 0%

VP3-2.2-ŠMM-18-V – 5%

VP3-2.2-ŠMM-19-V – 5%

VP3-2.2-ŠMM-09-V – 5%

VP3-2.2-ŠMM-21-K – 5%

2010 m. lapkričio 25 dienos vertintojų susitikimo su ESPKD metu nuspręsta, kad sutaupymų prielaidos bus patikslintos galutinėje ataskaitoje, surinkus papildomą informaciją apie sutaupymus iš projektų vykdytojų.

Priede Nr. 3 pateikiami prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo planai be sutaupymų ir atsižvelgiant į sutaupymus. Lentelėje pateikiamos suapvalintos reikšmės, skaičiavimai atlikti skaičiuoklės MS Excel aplinkoje, naudojant nesuapvalintas reikšmes.

Rezultatai ir išvados

Remiantis Sutarčių pasirašymo planu (parengtas 2010-09-27), atlikta prognozė, kaip pasirašytos sutartys būtų vykdomos laike ir kokios būtų pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų sumos kasmet. Prognozuojamos sumos palygintos su atitinkamais įsipareigojimais (planais).

Žaliai pažymėtos sumos, kai planas vykdomas. Geltonai pažymėtos sumos, kai planas vykdomas, bet su didele rizika (prognozuojama suma planą viršija mažiau nei 15%). Raudonai pažymėtos sumos, kai planas nevykdomas.

Lentelė 12. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma ir ŠMM įsipareigojimai (3.2 prioritetas), tūkst. litų

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Planas pagal N+3 taisyklę	0	0	0	130.439	263.221	553.501	711.832	946.971
Prognozuojamas panaudojimas	0	21.656	72.774	201.314	490.020	720.670	901.365	901.365
Akumuliuota siektina pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma		48.173	186.172	428.279	614.909	672.307	688.608	693.973
Prognozuojamas panaudojimas	0	21.656	72.774	201.314	490.020	720.670	901.365	901.365
Akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma		48.173	186.080	279.120	372.160	465.201	575.442	693.973
Prognozuojamas panaudojimas	0	21.656	72.774	201.314	490.020	720.670	901.365	901.365
Akumuliuota siektina pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma + 252.998 tūkst. litų		48.173	254.044	584.414	839.083	917.406	939.650	946.971
Prognozuojamas panaudojimas	0	21.656	72.774	201.314	490.020	720.670	901.365	901.365
Akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma + 252.998 tūkst. litų		48.173	253.918	380.877	507.836	634.797	785.228	946.971
Prognozuojamas panaudojimas	0	21.656	72.774	201.314	490.020	720.670	901.365	901.365

Prognozuojama, kad, jei bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas (parengtas 2010-09-27), pateiktas vertinimui, N+3 taisyklė (pakeista 2010 m. birželio 10 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010) būtų vykdoma kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. 2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu, jei nebūtų užtikrintas 100% projektuose sutaupytų lėšų panaudojimas kitoms projekto veikloms ar kitoms priemonėms. T.y norint įvykdyti N+3 taisyklę reikalinga visas sutaupytas lėšas nukreipti panaudojimui iki finansinės perspektyvos pabaigos arba taikyti virškontraktavimą.

ES fondų lėšų panaudojimo planas (2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1808 redakcija), patvirtintas Vyriausybės, neatitinka faktinės situacijos (bendra suma numatyta plane yra mažesnė už faktinę sumą, numatytą VP priede). Pirminį planą pakoregavus faktiškai padidėjusia suma, gauti rezultatai rodo, kad siektinų reikšmių atžvilgiu Ministerijos įsipareigojimai nebūtų vykdomi. Kritinių reikšmių atžvilgiu Ministerijos įsipareigojimai būtų vykdomi 2013 ir 2014 metais.

Lentelė 13. Prognozuojama pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal priemones (3.2 prioritetas), tūkst. litų

Numeris	Priemonė	Skirtos ES fondų lėšos	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
VP3-2.2-ŠMM-04-R	Universalių daugiafunkcinių centrų kaimo vietovėse steigimas (planavimas regionų lygiu)	74.630	0	0	0	1.277	31.649	67.400	70.899	70.899
VP3-2.2-ŠMM-05-V	Suaugusiųjų švietimo institucijų modernizavimas plėtojant universalius daugiafunkcinius centrus (planavimas)	8.789	0	55	1.450	5.273	6.592	6.592	6.592	6.592
VP3-2.2-ŠMM-06-R	Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas (planavimas regionų lygiu)	74.834	0	0	667	20.720	54.879	60.628	60.628	60.628

VP3-2.2-ŠMM-07-V	Profesinio orientavimo sistemos infrastruktūros plėtra (planavimas)	20.000	0	0	0	1.406	5.890	13.204	18.904	18.904
VP3-2.2-ŠMM-08-V	Viešųjų bibliotekų, kurios yra bendrojo lavinimo įstaigose tinklo infrastruktūros plėtra (planavimas)	19.074	0	9	7.611	12.684	18.120	18.120	18.120	18.120
VP3-2.2-ŠMM-10-V	Pedagoginių psichologinių tarnybų infrastruktūros, švietimo įstaigose dirbančių spec. pedagogų, socialinių pedagogų, psichologų, logopedų darbo aplinkos modernizavimas (planavimas)	33.375	0	758	3.308	14.349	20.687	30.589	30.589	30.589
VP3-2.2-ŠMM-12-V	Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas (planavimas)	29.070	0	4.489	17.791	20.509	24.710	24.710	24.710	24.710
VP3-2.2-ŠMM-01-V	Technologijų, gamtos mokslų bei menų mokymo infrastruktūros bendrojo lavinimo mokyklose pritaikymas ir atnaujinimas (planavimas)	73.482	0	12	10.002	35.522	66.255	68.839	69.808	69.808
VP3-2.2-ŠMM-13-V	Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra (planavimas)	348.074	0	0	4.550	30.938	122.501	203.884	344.790	344.790
VP3-2.2-ŠMM-14-V	Kolegijų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra (planavimas)	46.878	0	0	103	8.107	29.626	46.877	46.877	46.877
VP3-2.2-ŠMM-15-V	Kolegijų infrastruktūra, skirta studijoms (konkursas)	19.975	0	0	0	2.277	8.350	18.976	18.976	18.976
VP3-2.2-ŠMM-02-V	Universitetų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra (planavimas)	19.063	0	13.070	17.591	17.663	18.867	19.063	19.063	19.063
VP3-2.2-ŠMM-16-V	Aukštųjų mokyklų infrastruktūra, skirta studijoms (planavimas)	15.249	0	27	4.009	8.742	11.393	14.904	14.904	14.904
VP3-2.2-ŠMM-03-V	Universitetų ligoninių įrangos pritaikymas studijoms (planavimas)	5.032	0	3.154	4.529	5.032	5.032	5.032	5.032	5.032
VP3-2.2-ŠMM-18-V	Universitetų infrastruktūros plėtra (planavimas)	128.003	0	0	0	7.792	41.222	94.157	121.603	121.603

VP3-2.2-ŠMM-19-V	Pagrindinio ir vidurinio ugdymo ekspertinių institucijų bazės stiprinimas (planavimas)	3.400	0	82	1.164	1.798	2.655	2.951	3.230	3.230
VP3-2.2-ŠMM-09-V	Specialiųjų mokyklų pertvarka, metodinių centrų steigimas (planavimas)	4.250	0	0	0	0	808	2.140	4.038	4.038
VP3-2.2-ŠMM-21-K	Nevalstybinių arba meninio ugdymo valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų infrastruktūros plėtra (konkursas)	23.793	0	0	0	7.224	20.786	22.603	22.603	22.603
	VISO	946.971	0	21.656	72.774	201.314	490.020	720.670	901.365	901.365

2009 metais buvo kontraktuota 197,6 mln. litų, 2010 metais per 8 mėnesius dar 184,4 mln. litų. Svarbu atkreipti dėmesį, kad ši prognozė parengta scenarijui, kad Ministerija laikosi Sutarčių pasirašymo plano (parengtas 2010-09-27). Keletas didesnių sumų kontraktavimo vėlavimų gali sąlygoti reikšmingus pokyčius.

Infrastruktūros projektų svarbus požymis, kad projektai ilgą laiką panaudoja tik mažą dalį projekto lėšų. Vėliau būdingi keletas ketvirčių, kuriais panaudojamos reikšmingos lėšų apimtys.

Kritinės lėšų panaudojimo požiūriu yra priemonės (jų bendra suma sudaro 699 023 tūkst. litų arba 73,8 % nuo visų ES fondų lėšų):

VP3-2.2-ŠMM-13-V (kol kas gana lėtas įsisavinimas, prognozėje įvertinta, kad projektai gali vėluoti vidutiniškai 2 ketvirčius pagal tai, kas numatyta sutartyse)

VP3-2.2-ŠMM-18-V

VP3-2.2-ŠMM-04-R

VP3-2.2-ŠMM-06-R (kol kas gana lėtas įsisavinimas, prognozėje įvertinta, kad projektai gali vėluoti 2 ketvirčius pagal tai, kas numatyta sutartyse)

VP3-2.2-ŠMM-01-V (prognozėje įvertinta, kad projektas gali vėluoti 1 ketvirtį pagal tai, kas numatyta sutartyje)

Gauti prognozavimo rezultatai ir galimybės gerinti ES paramos lėšų panaudojimą bus aptarti su ŠMM. Aptarus gautas išvadas ir galimybes, bus suformuotos galutinės rekomendacijos. Pagrindinės galimybės gerinti ES paramos lėšų panaudojimą susijusios su (bus detalizuota galutinėje ataskaitoje):

- Virškontraktavimas;
- Papildomos paramos skyrimas;
- Sutaupymų politikos priemonės.

5. Apibendrintos išvados pagal vertinimo klausimus

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
Pagal tęstinio tinkamumo kriterijų:		
1. Ar Ministerijos administruojamos veiksmų programų priemonės ir pagal jas remiamos veiklos šiuo metu yra vis dar tinkamos, atsižvelgiant į socialinės ir ekonominės situacijos pokyčius, ūkio nuosmukį ir jo padarinius: iškilusias problemas ir pakitusius tikslinių grupių poreikius?	Socialinės ekonominės situacijos pokyčių įtaka suplanuotų priemonių aktualumui maža. Socialinių ekonominių rodiklių kaita didesnę įtaką daro šalies nacionalinės švietimo ir mokslo sistemos einamajam finansavimui, tačiau SSVP lėšomis įgyvendinamos priemonės skirtos įgyvendinti ilgalaikius prioritetus, kurie išlieka aktualūs ir ekonominės situacijos pokyčių kontekste. SSVP investicijų pagrindu atnaujinama infrastruktūra ir įsigyjama įranga, o tai yra „kietosios“ investicijos, nukreiptos į sisteminį švietimo srities ir švietimo paslaugų pagerinimą. Nepaisant besikeičiančių socialinių - ekonominių aplinkybių ir turint omenyje valstybės strateginius prioritetus, suplanuotos priemonės nepraranda aktualumo ir yra tinkamos. Be to, šios investicijos sustiprina valstybės potencialą išeiti iš ekonominės krizės trumpuoju laikotarpiu bei prisideda prie ekonomikos augimo ilgajame periode.	3.1.
2. Ar veiksmų programose, jų prieduose ir Ministerijos programose numatytos intervencijos (tikslai, uždaviniai, remiamos veiklos, finansavimas ir pan.) vis dar atitinka nacionalinius ir ES prioritetus, svarbiausius strateginius dokumentus prioritetinėse švietimo ir mokslo srityse?	SSVP įgyvendinimo laikotarpiu identifikuojama nemažai pasikeitimų švietimo ir mokslo sistemą reglamentuojančiuose LR teisiniuose dokumentuose. Pagal SSVP suplanuotų „kietųjų“ investicijų LR teisės aktų, reglamentuojančių švietimo ir mokslo sistemą, pakeitimai aktualumo ir tinkamumo nekeičia. Į tuos pokyčius, kurie gali turėti reikšmingos įtakos suplanuotoms investicijoms, atsižvelgta priemonių įgyvendinimo etape.	3.2.
3. Ar intervencijų vidinė struktūra ir tarpusavio ryšys yra tinkamas (pakankamas, nuoseklus, logiškas ir pagrįstas), siekiant bendrų veiksmų programos (-ų) tikslų ir (ar) nacionalinių interesų švietimo ir mokslo srityse?	SSVP ŠMM administruojamos priemonės suplanuotos pagal švietimo lygmenis (išskyrus dvi horizontaliai švietimo lygmenų atžvilgiu suplanuotas priemones) ir iš esmės atitinka bendrą švietimo ir mokslo sisteminį požiūrį. Intervencijos logikos nuoseklumo trūkumas pastebimas tarp suplanuotų intervencijų krypčių ir SSVP 2 prioriteto strateginio tikslo ir uždavinio švietimo ir mokslo srityje. Priemonių vidinis suderinamumas yra aukštas ir prisideda siekiant užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje. ŠMM administruojamų SSVP priemonių suderinamumas su tematiškai susijusiomis ŽIPVP priemonėmis sprendžiamas nevienodai. Nedidelė dalis priemonių yra	3.3.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
	suderintos tiek SSVP, tiek ŽIPVP, jų tikslus apibrėžiant gana siaurai (pvz., finansuojant tik nacionalines specialistų rengimo programas). Didžiojoje dalyje SSVP priemonių išskirtiniai instrumentai, skatinantys projektų sinergiją organizaciniame lygmenyje, nenumatyti, todėl sinergijos mastas priklausys tiek nuo to, kokia dalis potencialių paramos gavėjų dalyvauja konkrečiuose SSVP ir ŽIPVP projektuose (kuo jų daugiau, tuo didesnė tikimybė, kad konkretus paramos gavėjas patenka į abiejų VP finansuojamus tematiškai susijusius projektus), tiek nuo tam tikro atsitiktinumo.	
4. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti tęstinį intervencijų tinkamumą, išorinį ir vidinį suderinamumą? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.	Rekomendacijos bus pateiktos galutinėje ataskaitoje. Parengus rekomendacijų projektą ir su juo susipažinus, ŠMM atsakingiems asmenims numatoma organizuoti darbinius susitikimus rekomendacijoms ir jų įgyvendinimui aptarti. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padės padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.	
Pagal rezultatyvumo ir (arba) jo tikimybės kriterijų:		
5. Kokia yra veiksmų programų prioritetų, priemonių ir pagal jas remiamų veiklų, nustatytų Ministerijos programose, planuotų tikslų pasiekimo tikimybė periodo pabaigoje: koks bus faktinis tikslų pasiekimo laipsnis periodo pabaigoje; ir ar bus laiku pasiekti veiksmų programose ir jų prieduose nustatyti finansiniai lėšų įsisavinimo ir fiziniai stebėsenos rodikliai bei Ministerijos programose numatyti kokybiniai rezultatai?	<u>Finansiniai rodikliai:</u> Prognozuojama, kad, jeigu bus vykdomas Sutarčių pasirašymo planas, pateiktas vertinimui, finansiniai SSVP 2 prioriteto tikslai pagal N+3 taisyklę būtų vykdomi kiekvienais metais, išskyrus 2015 metus. 2015 metų įsipareigojimo neįvykdymas sąlygojamas lėšų sutaupymo projektų vykdymo metu, jei nebūtų užtikrintas 100% projektuose sutaupytų lėšų panaudojimas kitoms projekto veikloms ar kitoms priemonėms. <u>Fiziniai stebėsenos rodikliai:</u> SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio “Viešųjų paslaugų (sveikatos priežiūros, profesinio mokymo, socialinių paslaugų) objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius“ rezultatyvumo ir tikėtino rezultatyvumo vertinimas yra ribotas dėl stebėsenos sistemos trūkumų. Remiantis tarpinio vertinimo metu atliktu rezultatyvumo vertinimu ir nustatytomis SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio interpretavimo ir skaičiavimo spragomis, rekomenduojama peržiūrėti SSVP 2 prioriteto pagrindinio rodiklio sampratą ir planuojamas kiekybines rodiklio pasiekimo reikšmes,	4.1. 4.4.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
	įtraukiant 2 uždavinio rodiklį ir atitinkamai pakoreguojant veiksmų programą. SSVP 2 prioriteto 2 uždavinio rodiklių rezultatyvumo vertinimas atskleidžia, kad tiek produkto, tiek rezultato rodiklis bus pasiektas periodo pabaigoje, tačiau rezultatyvumo lygis kelis kartus viršys veiksmų programoje suplanuotas pasiekti rodiklio reikšmes. Tai indikuoja pernelyg atsargų planuojamų pasiekti rodiklių reikšmių planavimą programavimo metu ir sukuria prielaidas mažesniam uždavinio efektyvumui. Uždavinio lygmens rodikliai nėra hierarchiškai susieti su pagrindiniu prioriteto rodikliu, o tai sąlygoja/sąlygos sunkumus tinkamai matuojant ir vertinant politikos pasiekimus ir poveikį. Faktinis rezultatyvumas užfiksuotas tik vienos priemonės (VP3-2.2-ŠMM-12-V Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas) atveju ir siekia 18 proc. planuojamo produkto rodiklio reikšmės. Kitų SSVP 2 prioriteto ŠMM priemonių faktinis rezultatyvumas nebuvo užfiksuotas (pagal 2010-09-01 SFMIS duomenis). Rezultatyvumas pagal pasirašytas projektų administravimo ir finansavimo sutartis indikuoja, kad pusė produkto ir rezultato rodiklių vertinimo metu buvo visa apimtimi kontraktuota, penktadalis iš dalies kontraktuota, šiek tiek mažiau nei trečdalio fizinių rodiklių nebuvo siekiama vykdomais projektais. 36 proc. SSVP 2 prioriteto ŠMM suplanuotų priemonių produkto lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra vidutinis tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis. 5 proc. SSVP 2 prioriteto suplanuotų priemonių rezultato lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu identifikuotas aukštas tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. egzistuoja didelė rizika, kad 5 proc. (vienas) šios programos priemonės rezultato rodiklis nebus pasiektas visa apimtimi (kaip suplanuota programoje). 37 proc. SSVP 2 prioriteto ŠMM suplanuotų priemonių rezultato lygmens stebėsenos rodiklių atžvilgiu yra vidutinis tikėtino rezultatyvumo rizikos laipsnis. T.y. įgyvendinant šias priemones susiduriama arba yra tikimybė susidurti su mažos ar vidutinės apimties problemomis.	
6. Ar pasiekti arba tikėtini rezultatai ir jų kokybė atitinka (atitiks) numatytų tikslinių grupių poreikius bei lūkesčius švietimo ir mokslo politikos įgyvendinimui? Kokie reikalingi rezultatų kokybės užtikrinimo būdai?	Kol kas dauguma SSVP ŠMM administruojamų priemonių yra įgyvendinimo etape, todėl visa apimančios būsimų rezultatų kokybės vertinimui stokojama duomenų. Kuriami produktai iš esmės atitinka tikslinių grupių poreikius, tačiau laukiamų rezultatų apimtis panaudojant sukurtus produktus didele dalimi priklausys ne tik nuo sukurtos infrastruktūros, bet ir nuo žmogiškųjų išteklių. SSVP priemonių lygmens rezultatų kokybė turėtų būti stiprinama skiriant dėmesį projektų įgyvendinimo procesams, žmogiškiesiems ištekliams, išorinės priežiūros instrumentams.	4.2. 4.3.

Vertinimo klausimai	Apibendrintos išvados	Ataskaitos skyrius
7. Kokie yra *gerosios praktikos* pavyzdžiai įgyvendinant veiksmų programų prioritetus švietimo ir mokslo srityse? Kuo šie atvejai yra pavyzdingi ir kaip galėtų būti pritaikyti kitose ES struktūrinės paramos panaudojimo srityse? Šie pavyzdžiai bus reikalingi perplanuojant 2007–2013 metų antrojo etapo ir (arba) planuojant 2014–2020 metų programavimo periodo ES struktūrinės paramos intervencijas (prioritetus, priemones ir remiamas veikas ir pan.) skirtinguose švietimo ir mokslo sektoriuose.	Gerosios praktikos pavyzdžiai identifikuoti šiais aspektais: - Geros praktikos pavyzdžiu laikytinas tinkamas lygių galimybių horizontalaus prioriteto taikymas projektų lygmenyje, kai į projekto veiklas papildomai integruojamos infrastruktūrinės investicijos, sukuriančios sąlygas neįgaliųjų integracijai ir švietimo paslaugų prieinamumui. Pvz., 2.2-ŠMM-14-V-01-007, VP3-2.2-ŠMM-14-V-01-008. - Projektuose panašius produktus koordinuotai perka ir tarp partnerių paskirsto viena viešųjų pirkimų vykdymo ir projektų administravimo patirtį turinti organizacija. Taip užtikrinama vienoda produktų kokybė, sprendžiamos švietimo institucijų (pvz., bendrojo lavinimo mokyklų) nevienodo administracinio pajėgumo sąlygojamos problemos, atsiranda prielaidos masto ekonomijai. Pvz., VP3-2.2-ŠMM-01-V-01-001, VP3-2.2-ŠMM-08-V-01-001.	3.3.1 4.3.
8. Kokios galėtų būti naudingos, savalaikės ir antrajame 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos programavimo periodo etape praktiškai įgyvendinamos rekomendacijos, siekiant užtikrinti spartesnį ir (arba) rezultatyvesnį ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą Ministerijos kuruojamose srityse? Paslaugų teikėjas turi parengti pasiūlytų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame būtų pateiktas rekomendacijų pagrindimas, numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai	Rekomendacijos bus pateiktos galutinėje ataskaitoje. Parengus rekomendacijų projektą ir su juo susipažinus ŠMM atsakingiems asmenims numatoma organizuoti darbinius susitikimus rekomendacijoms ir jų įgyvendinimui aptarti. Vertintojai mano, kad bendrų sprendimų paieška yra daug efektyvesnis būdas negu vien iš išorės atneštos rekomendacijos, kadangi į procesą įtraukiami rekomendacijų įgyvendintojai. Tai padės padidinti tarpinio vertinimo naudą tarpinei institucijai.	

Priedas Nr. 1. Naudojamų dokumentų sąrašas

1. Nacionalinio lygmens strateginiai dokumentai

- LR Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. IX-1187 „Dėl valstybės ilgalaikės raidos strategijos“
- LR Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimas Nr. 853 „Dėl Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos“
- LR Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 575 „Dėl Lietuvos regioninės politikos iki 2013 m. strategijos“
- LR Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimas Nr. 1047 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos 2008-2010 m. patvirtinimo“
- LR Seimo 2003 m. liepos 04 d. nutarimas Nr. IX-1700 „Dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatų“

2. ES struktūrinių fondų panaudojimą reglamentuojantys dokumentai

- 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999

3. Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija ir veiksmų programos:

- Nacionalinė bendroji strategija: Lietuvos 2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategija konvergencijos tikslui įgyvendinti, patvirtinta Europos Komisijos 2007 m. balandžio 26 d. sprendimu
- Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. gegužės 18 d. Europos Komisijos sprendimu
- Ekonomikos augimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- Sanglaudos skatinimo veiksmų programa, patvirtinta 2009 m. lapkričio 5 d. Europos Komisijos sprendimu
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 789 „Dėl Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priedo patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimas Nr. 788 “Dėl Ekonomikos augimo veiksmų programos priedo patvirtinimo”
- LR Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“

4. LR švietimo ir mokslo ministerijos programos:

- Mokyklų tobulinimo programa plius, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro (toliau – Ministras) 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2331 (Žin., 2008, Nr. 7-257),
- Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2332 (Žin. 2008, Nr. 7-258),
- Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2333 (Žin., 2008, Nr. 7-259),
- Nacionalinė studijų programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334 (Žin., 2008, Nr. 7-260),
- Tyrėjų karjeros programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr.7-261),
- Bendroji nacionalinė kompleksinė_programa, patvirtinta Ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2336 (Žin., 2008, Nr.7-262),
- Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų bei mokslo ir verslo bendradarbiavimo programa, patvirtinta Ministro 2008 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. ISAK-563 (Žin., 2008, Nr. 29-1036).

5. LR vyriausybės, LR finansų ministerijos, LR švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinti teisės aktai, reglamentuojantys 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimą

- LR finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. 1K-066 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“
- LR Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimas Nr. 1139 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas“
- Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, patvirtintas 2008 m. rugsėjo 15 d. Nr. X-1722
- LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“
- LR Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr. 352 „Dėl Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis finansuotinų regionų projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“
- kiti

Priedas Nr. 2. Klausimynas projektų vykdytojams

I. Bendroji informacija apie projektą

1.1 Projekto numeris:	*Įrašykite čia*

1.2. Jūsų organizacija yra:	
Žymėjimas: X	
	Įstaiga prie LR švietimo ir mokslo ministerijos
	Vietos valdžios institucija (pvz., savivaldybės administracija)
	Ikimokyklinio ugdymo įstaiga
	Bendrojo lavinimo mokykla
	Profesinė mokykla
	Studijų institucija (kolegija, universitetas)
	Kita: *įrašykite čia*

II. Projekto planavimo stadija

2.1. Kada planavote/ tikėjotės pasirašyti paramos sutartį ir kada ji buvo pasirašyta? (*klausimas skirtas tik valstybinio ir regioninio planavimo projektų vykdytojams*)		
	Planuota/ tikėtasi pasirašyti	**Pasirašyta**
	Žymėjimas: X	
2008 m. I ketvirtis		
2008 m. II ketvirtis		
2008 m. III ketvirtis		
2008 m. IV ketvirtis		
2009 m. I ketvirtis		
2009 m. II ketvirtis		
2009 m. III ketvirtis		
2009 m. IV ketvirtis		
2010 m. I ketvirtis		
2010 m. II ketvirtis		
2010 m. III ketvirtis		

2.2. Ar Jūsų ir projekto partnerių institucijų iki projekto įgyvendinimo turėta infrastruktūra (pastatai, patalpos) ir jos kokybė yra pakankama siekiant užtikrinti teikiamų švietimo paslaugų kokybę? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Turėta infrastruktūra visiškai netinkama užtikrinti teikiamų švietimo paslaugų kokybę
	Turėta infrastruktūra leidžia užtikrinti labai žemą teikiamų švietimo paslaugų kokybę
	Turėta infrastruktūra yra pakankama užtikrinti teikiamų švietimo paslaugų kokybę, tačiau šio projekto įgyvendinimo metu atnaujinus infrastruktūrą bus sudarytos geresnės švietimo paslaugų teikimo sąlygos, sukurta saugesnė, kokybiškesnė aplinka
	Kita. *Įrašykite*

2.3. Ar manote, kad įgyvendinamas projektas galėtų būti išplėstas papildomomis veiklomis, kurios leistų padidinti suplanuotų rodiklių pasiekimo mastą, pagerinti teikiamų švietimo paslaugų kokybę ir pan.? Aprašykite:

2.4. Ar Jūsų įgyvendinamas projektas siejasi su konkrečiu projektu („minkštu“ projektu, pvz., mokymais ir pan.), finansuojamu 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos lėšomis?	
Žymėjimas: X	
	Taip. *Įrašykite projekto numerį ir/arba pavadinimą*
	Ne

2.5. Ar Jūsų įgyvendinamas projektas siejasi su konkrečiu projektu, finansuojamu/finansuotu pagal kitus finansinius instrumentus (pvz., pagal 2004-2006 m. BPD, Norvegijos finansinį mechanizmą ir pan.)?	
Žymėjimas: X	
	Taip. *Įrašykite projekto numerį ir/arba pavadinimą*
	Ne

2.6. Ar Jūsų įstaigos darbuotojai dalyvauja/dalyvavo kitų institucijų įgyvendinamų projektų veiklose (pvz., mokymuose ir pan.), finansuojamuose iš ES struktūrinių fondų?	
Žymėjimas: X	
	Taip. *Įrašykite kokiuose*
	Ne

III. Projekto įgyvendinimas

3.1. Projekto administravimo komanda (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos darbuotojai
	Už projekto administravimą atsakingi mūsų institucijos darbuotojai ir papildomai samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai
	Už projekto administravimą atsakingi samdomi išoriniai administravimo paslaugų teikėjai

3.2. Ar susiduriate su projekto administravimo sunkumais? Kokiais? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 didžiausias problemas)*	
Žymėjimas: X	
	Jokie sunkumai nekyla
	Sunku derinti ataskaitas ir mokėjimo prašymus su Centrine projektų valdymo agentūra (CPVA)
	Sunku kontroliuoti vykdomų statybos darbų kokybę
	Sunku kontroliuoti įsigyjamos įrangos kokybę, atitikimą techninei specifikacijai
	Sudėtinga suderinti reikalingus projekto veiklų/ finansinių lėšų perskirstymus/pakeitimus
	Sudėtinga organizuoti ir vykdyti viešuosius pirkimus
	Viešųjų pirkimų procedūros stabdomos teismo sprendimais

3.3. Kaip projekte organizuojama statybos, rekonstrukcijos, renovacijos, kapitalinio remonto darbų (toliau – statybos darbai) priežiūra? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR įstatymuose)
	Už statybos darbų priežiūrą atsakingas projekto administravimo komandos narys ir techninės priežiūros paslaugas pagal FIDIC reikalavimus teikiantis subjektas (kaip tai numatyta LR įstatymuose)
	Visas statybos techninės priežiūros veiklas atlieka, statybos eigą derina ir atsiskaitymo dokumentus rengia išorinis subjektas, turintis reikiamą patirtį. Su šiuo subjektu sudaryta paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią jis prisiima visus įsipareigojimus už statomo objekto atitikimą reikalavimams.
	Kita. *Įrašykite*

3.4. Ar teko pratęsti įgyvendinamų veiklų terminus (lyginant su suplanuotais pasirašant projekto finansavimo ir administravimo sutartį)? Kodėl? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Ne, terminų pratęsti neteko. Visos veiklos buvo vykdomos pagal suplanuotą grafiką.
	Teko pratęsti, nes buvo suplanuoti per trumpi terminai veikloms atlikti
	Teko pratęsti, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros
	Teko pratęsti, nes trūksta žmogiškųjų išteklių projekto administravimo veikloms
	Teko pratęsti, nes kilo problemų su išoriniais darbų, paslaugų teikėjais (laiku nesuteikė paslaugų, netenkino paslaugų kokybė ar pan.)
	Kita. *Įrašykite*

3.5. Projekto valdymo grupės funkcijos (*jeigu projekto valdymo grupė sudaryta*) (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Projekto koncepcijos tvirtinimas
	Projekto veiklų nuolatinė priežiūra, jų vykdymo metu
	Projekto viešųjų pirkimų dokumentacijos derinimas (reikalavimai potencialiems paslaugų teikėjams, techninės užduoties derinimas ir pan.)
	Dalyvavimas viešųjų pirkimų procedūrose (potencialių paslaugų teikėjų pasiūlymų vertinimas ir pan.)
	Projekto metu sukuriamos infrastruktūros, įsigyjamos įrangos kokybės kontrolė ir jų priėmimas iš paslaugų teikėjų
	Kita. *Detalizuokite*

3.6. Kaip rengėte įsigyjamų darbų/ įrangos viešųjų pirkimų dokumentų techninę specifikaciją? (*pažymėkite visus Jums tinkančius atsakymus*)	
Žymėjimas: X	
	Rengėme patys, turime statybos sritį išmanančių darbuotojų
	Konsultavomės su Centrine projektų valdymo agentūra (CPVA)
	Konsultavomės su panašius projektus įgyvendinančiomis institucijomis
	Konsultavomės su potencialiais paslaugų tiekėjais
	Techninės specifikacijos rengimui pasitelkėme išorinius ekspertus
	Kita. *Detalizuokite*

IV. Projekto rezultatai, kokybė

4.1. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>produktų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.2. Ar planuojate pasiekti projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas <u>rezultatų</u> stebėsenos rodiklių reikšmes?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame pasiekti tokias reikšmes, kokios numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Planuojame pasiekti didesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje
	Yra rizika, kad pasieksime mažesnes reikšmes negu numatytos projekto finansavimo ir administravimo sutartyje

4.3. Ar planuojate laiku įgyvendinti visas veiklas?	
Žymėjimas: X	
	Planuojame projektą įgyvendinti laiku (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartyje patvirtintą tvarkaraštį)
	Planuojame projektą įgyvendinti anksčiau negu numatyta
	Yra rizika, kad projekto įgyvendinimas užsitęs

4.4. Kokios rizikos gali sutrukdyti laiku ir numatyta apimtimi pasiekti projekto stebėsenos rodiklius? *(pažymėkite ne daugiau kaip 2 Jums aktualiausias/ labiausiai tikėtinas rizikas)***:**	
Žymėjimas: X	
	Projekto idėja ir įgyvendinimo planas nėra pakankamai išvystytas, todėl gali kilti sunkumų vykdant veiklas
	Stokojame projekto valdymo ir administravimo įgūdžių
	Žmogiškųjų išteklių kaita projekto valdymo ir administravimo komandoje
	Sunkumai su projekto partneriais
	Sunkumai bendraujant su statybų darbų vykdytojais ir užtikrinant darbų kokybę
	Sunkumai rasti ir įsigyti suplanuotą įrangą
	Yra didelė tikimybė, kad dėl pasikeitusių teisinių ir valstybės strateginio planavimo aplinkybių gali keistis projekto tikslai ir uždaviniai
	Problemos užtikrinant projekto kofinansavimą, apyvartines lėšas
	Kita: *detalizuokite*

4.5. Ar bendros projekto faktinės išlaidos (jau padarytos arba bus patirtos ateityje pagal visus iki dabar įvykdytus viešuosius pirkimus) atitinka pirminiame projekto biudžete, patvirtintame pasirašant projekto įgyvendinimo ir administravimo sutartį, suplanuotas lėšas?	
Žymėjimas: X	
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos mažesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias iki 10 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 10-25 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias 25-50 proc.
	Faktinės išlaidos didesnės už suplanuotąsias daugiau kaip 50 proc.

4.6. Ar įgyvendinant projektą sukurta infrastruktūra (pastatytos, rekonstruotos, atnaujintos patalpos) atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Įgyvendinamų projektų infrastruktūra netvarkoma/nekuriama
	Iki šiol dar nesukurta jokia infrastruktūra
	Sukurta itin kokybiška ir reikalavimus atitinkanti infrastruktūra
	Sukurta infrastruktūra/įsigyta įranga atitinka reikalavimus
	Sukurta infrastruktūra iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jų kokybė vidutiniška
	Sukurtos infrastruktūros kokybė nepakankama
	Neturime galimybių įvertinti sukurtos infrastruktūros kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.7. Ar įgyvendinant projektą įsigyta įranga atitinka Jūsų ir tikslinių grupių lūkesčius bei poreikius? (*pažymėkite vieną labiausiai tinkantį atsakymą*)	
Žymėjimas: X	
	Įgyvendinamu projektu įranga neįsigyjama
	Iki šiol jokia įranga dar neįsigyta
	Įsigyta itin kokybiška įranga
	Įsigyta įranga atitinka reikalavimus
	Įsigyta įranga iš esmės atitinka reikalavimus, tačiau jos kokybė vidutiniška
	Įsigytos įrangos kokybė nepakankama

	Neturime galimybių įvertinti įsigytos įrangos kokybės
	Jeigu turite papildomų komentarų, įrašykite juos čia

4.8. Kokia dalis Jūsų institucijos turimos infrastruktūros bus sutvarkyta įgyvendinamo projekto metu?	
Žymėjimas: X	
	Įgyvendinamu projektu infrastruktūra netvarkoma
	Visa turima infrastruktūra
	Pagrindinis pastatas
	Dalis pagrindinio pastato
	Atskiros turimos infrastruktūros dalys (pvz. kabinetai ir pan.)
	Kita: *Įrašykite*

4.9. Kaip pasibaigus projektui bus naudojama sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga?	
Žymėjimas: X	
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama teikiant švietimo paslaugas mūsų institucijoje
	Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga bus naudojama teikiant švietimo paslaugas mūsų institucijoje ir kitų švietimo institucijų (mums nepavaldžių) reikmėms
	Kita: *detalizuokite*

4.10. Ar suplanuotos investicijos į infrastruktūrą ir įrangą padės išspręsti esmines dabar kylančias švietimo paslaugų organizavimo ir kokybės problemas, kurios susijusios su Jūsų institucijos turima konkrečioms mokymo paslaugoms teikti skirta infrastruktūra ir įranga?	
Žymėjimas: X	
	Taip, visiškai
	Taip, dalinai
	Taip, bet labai maža apimtimi
	Ne

Priedas Nr. 3. Prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo planai be sutaupymų ir atsižvelgiant į sutaupymus

Lentelė 14. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai (3.2 prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
VP3-2.2-ŠMM-06-R	0,00	0,00	0,15	0,25	0,40	0,60	0,80	1,00					
VP3-2.2-ŠMM-04-R	0,00	0,00	0,05	0,20	0,30	0,50	0,70	0,85	1,00				
VP3-2.2-ŠMM-05-V	0,01	0,01	0,05	0,15	0,22	0,30	0,45	0,60	0,80	1,00			
VP3-2.2-ŠMM-07-V	0,00	0,00	0,01	0,10	0,15	0,20	0,30	0,35	0,40	0,50	0,60	0,80	1,00
VP3-2.2-ŠMM-08-V	0,00	0,01	0,03	0,30	0,42	0,47	0,55	0,65	0,70	0,75	0,80	0,85	1,00
VP3-2.2-ŠMM-10-V 1 kvietimas	0,03	0,07	0,09	0,11	0,13	0,27	0,35	0,50	0,85	1,00			
VP3-2.2-ŠMM-10-V 2 kvietimas	0,00	0,02	0,05	0,08	0,13	0,18	0,23	0,30	0,37	0,50	0,65	0,85	1,00
VP3-2.2-ŠMM-12-V	0,00	0,16	0,20	0,28	0,56	0,72	0,74	0,76	0,80	0,83	0,86	0,90	1,00
VP3-2.2-ŠMM-01-V	0,00	0,02	0,05	0,10	0,15	0,25	0,35	0,45	0,55	0,65	0,75	0,85	1,00
VP3-2.2-ŠMM-13-V	0,00	0,00	0,01	0,05	0,16	0,22	0,28	0,34	0,40	0,55	0,70	0,85	1,00
VP3-2.2-ŠMM-14-V	0,00	0,00	0,03	0,05	0,08	0,25	0,35	0,45	0,55	0,70	0,80	0,90	1,00
VP3-2.2-ŠMM-15-V	0,00	0,04	0,07	0,12	0,20	0,30	0,37	0,44	0,53	0,65	0,80	1,00	
VP3-2.2-ŠMM-02-V	0,00	0,76	0,86	0,86	0,90	1,00							
VP3-2.2-ŠMM-16-V 1 kvietimas	0,00	0,00	0,00	0,30	0,33	0,50	0,80	1,00					
VP3-2.2-ŠMM-16-V 2 kvietimas	0,00	0,02	0,10	0,25	0,40	0,60	0,70	0,85	1,00				
VP3-2.2-ŠMM-16-V 3 kvietimas	0,00	0,02	0,10	0,25	0,40	0,60	0,70	0,85	1,00				
VP3-2.2-ŠMM-03-V	0,01	0,62	0,63	0,63	0,81	0,90	1,00						1,00
VP3-2.2-ŠMM-18-V	0,00	0,04	0,07	0,12	0,20	0,30	0,37	0,44	0,53	0,65	0,80	1,00	
VP3-2.2-ŠMM-19-V	0,00	0,04	0,04	0,05	0,46	0,55	0,60	0,65	0,75	0,85	1,00		
VP3-2.2-ŠMM-09-V	0,00	0,04	0,07	0,12	0,20	0,30	0,37	0,44	0,53	0,65	0,80	1,00	
VP3-2.2-ŠMM-21-K	0,00	0,02	0,10	0,25	0,40	0,60	0,70	0,85	1,00				

Lentelėje pateikiamos suapvalintos reikšmės, skaičiavimai atlikti skaičiuoklės MS Excel aplinkoje, naudojant nesuapvalintas reikšmes.

Lentelė 15. Pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų prognozavimui naudojami lėšų panaudojimo tempai, atsižvelgiant į sutaupymus (3.2prioritetas)

Atvejai/ketvirčiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
VP3-2.2-ŠMM-06-R	0,00	0,00	0,15	0,24	0,38	0,57	0,76	0,95					
VP3-2.2-ŠMM-04-R	0,00	0,00	0,05	0,19	0,29	0,48	0,67	0,81	0,95				
VP3-2.2-ŠMM-05-V	0,01	0,01	0,05	0,15	0,17	0,23	0,34	0,45	0,60	0,75			
VP3-2.2-ŠMM-07-V	0,00	0,00	0,01	0,10	0,14	0,19	0,29	0,33	0,38	0,48	0,57	0,76	0,95
VP3-2.2-ŠMM-08-V	0,00	0,01	0,03	0,30	0,40	0,45	0,52	0,62	0,67	0,71	0,76	0,81	0,95
VP3-2.2-ŠMM-10-V 1 kvietimas	0,03	0,07	0,09	0,11	0,13	0,26	0,33	0,48	0,81	0,95			
VP3-2.2-ŠMM-10-V 2 kvietimas	0,00	0,02	0,05	0,08	0,12	0,17	0,22	0,29	0,35	0,48	0,62	0,81	0,95
VP3-2.2-ŠMM-12-V	0,00	0,16	0,20	0,28	0,56	0,61	0,63	0,65	0,68	0,71	0,73	0,77	0,85
VP3-2.2-ŠMM-01-V	0,00	0,02	0,05	0,10	0,15	0,25	0,35	0,43	0,52	0,62	0,71	0,81	0,95
VP3-2.2-ŠMM-13-V	0,00	0,00	0,01	0,05	0,16	0,22	0,28	0,34	0,40	0,55	0,70	0,85	1,00
VP3-2.2-ŠMM-14-V	0,00	0,00	0,03	0,05	0,08	0,25	0,35	0,45	0,55	0,70	0,80	0,90	1,00
VP3-2.2-ŠMM-15-V	0,00	0,04	0,07	0,11	0,19	0,29	0,35	0,42	0,50	0,62	0,76	0,95	
VP3-2.2-ŠMM-02-V	0,00	0,76	0,86	0,86	0,90	1,00							
VP3-2.2-ŠMM-16-V 1 kvietimas	0,00	0,00	0,00	0,30	0,33	0,50	0,80	1,00					
VP3-2.2-ŠMM-16-V 2 kvietimas	0,00	0,02	0,10	0,25	0,40	0,60	0,70	0,85	1,00				
VP3-2.2-ŠMM-16-V 3 kvietimas	0,00	0,02	0,10	0,25	0,40	0,60	0,70	0,85	1,00				
VP3-2.2-ŠMM-03-V	0,01	0,62	0,63	0,63	0,81	0,90	1,00						1,00
VP3-2.2-ŠMM-18-V	0,00	0,04	0,07	0,11	0,19	0,29	0,35	0,42	0,50	0,62	0,76	0,95	
VP3-2.2-ŠMM-19-V	0,00	0,04	0,04	0,05	0,46	0,52	0,57	0,62	0,71	0,81	0,95		
VP3-2.2-ŠMM-09-V	0,00	0,04	0,07	0,11	0,19	0,29	0,35	0,42	0,50	0,62	0,76	0,95	
VP3-2.2-ŠMM-21-K	0,00	0,02	0,10	0,24	0,38	0,57	0,67	0,81	0,95				

Lentelėje pateikiamos suapvalintos reikšmės, skaičiavimai atlikti skaičiuoklės MS Excel aplinkoje, naudojant nesuapvalintas reikšmes.